દાસ્તાન ઈમાન ફરોશો કી

પેહલા હિસ્સા

અલામા ઈનાયતુલ્લાહ અલ્તમશ

નાશિર

મદીના એજન્સી

૪/૪૫૫૧, ખંભાતવાલા માર્કેટ, ઝાંપા બજાર, સૂરત-૩

(૦૨૬૧) ૬૬૨૮૯૭૭, ૬૬૪૬૫૭૭

દાસ્તાન ઈમાન ફરોશોકી

(હિસ્સા નંબર એક)

અલ્લામા ઈનાયતુલ્લાહ અલતમશ

નાશિર

મદીના એજન્સી

૪/૪૫૫૧, ખંભાતવાલા માર્કેટ,
ઝાંપા બજાર, સૂરત-૩
(૦૨૬૧) ૬૬૨૮૯૭૭, ૬૬૪૬૫૭૭

કિતાબકા નામ :- દાસ્તાન ઈમાન ફરોશોંકી
(હિસ્સા નંબર એક)

મુરત્તિબ :- ઈનાયતુલ્લાહ અલ્તમસ

નાશિર :- મદીના એજન્સી

Printers: R.B. Enterprises
2609, Baradari, Ballimaran, Delhi-110006

ફેહરિસ્ત

તઆરુફ

ઐસે કારિઈનકી તા'દાદ કમ નહીં જિન્હેં યહ મસ્અલા પરેશાન કિએ હુએ હે કે હમારે હાં ગલીઝ કહાનિયોંકે સિવા રહ હી કયા ગયા હે. અગર કુછ હે તો વહ અફસાને હેં. ઉનમેં ભી ઈશ્કબાઝી, ફિરાર ઔર અફસર્દગી હોતી હે જો નૌજવાન ઝહનકે લિએ સેહતમંદ નહીં. બતાઈએ હમ કયા પઢેં ઔર બચ્ચોંકો કયા પઢાએં. કારી (પઢનેવાલા) કમસિન હો, જવાન હો યા બુઢા, વહ ઐસી કહાનિયાં પસંદ કરતા હે જિનમેં કુછ તફરીહી મવાદ હો, સન્સની ઔર સસ્પેન્સ હો, ઉનમેં ઝરાસા હંગામા આરાઈ ભી હો ઔર જો જઝબાતમેં હલચલ બપા કર દેં. યહ દરઅસલ ઈન્સાની ફિત્રતકા મુતાલબા હે જિસે આસાનીસે મુસ્તરદ નહીં કિયા જા સકતા. કારિઈનકી ઈસી કમઝોરીકો ઈસ્લામ દુશ્મન અનાસિરને અપને મકાસિદકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કિયા હે ઔર મુલ્કકે ઝરપરસ્ત (માલો દૌલતકે લાલચુ) નાશિર ઔર અદીબ ઈસીસે પૈસા કમા રહે હેં. યહીંસે ફહશ, ઉર્યાં, મારધાડ ઔર જરાઈમસે ભરપૂર, હિંદિયાકે દુશ્મનકે ગૈર ઈસ્લામી નઝરિયાતકી હામિલ કહાનિયોંને જન્મ લિયા ઔર હેરાનકુન હદ તક ફુરૂગ ઔર મકબૂલિયત હાસિલ કી. ઈસમેં કિસી શકકી ગુંજાઈશ નહીં રહી કે કૌમ દુશ્મન ઔર યહૂદિયોંને હમારી નૌજવાન નસલકી કિર્દારકુશીકે લિએ ઈન અખ્લાકશોઝ કહાનિયોંકો ઝરીઆ બનાયા હે.

હમ "દાસ્તાન ઈમાન ફરોશોંકી"કે મુસન્નિફ મુહતરમ ઈલ્તમશકે મમ્નૂન હેં જિન્હોંને "હિકાયાત"મેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે દોરકી કહાનિયોંકા સિલ્સિલા શુરૂઅ કિયા. હમ ઉન્કી પહલી આઠ કહાનિયાં પેશ કર રહે હેં. ઉનમેં આપકો વહ તમામ લવાઝિમાત મિલેંગે જો આપકે ઔર નૌજવાન નસલકે મુતાલબેકી તસ્કીન કરેંગે, સાથ હી સાથ ઉસ કૌમી જઝબેકો ભી ઝિંદા વ બેદાર કરેંગે જિસે હમારા દુશ્મન પુરલઝઝત કહાનિયોંકે ઝરીએ ખત્મ કરનેકી કોશિશોંમેં મસરૂફ હે.

ઈન આઠ કહાનિયોંકે મુતઅલ્લિક મુખ્તસરન કુછ અર્ઝ કર દેના ઝરૂરી હે. ઈસ્લામકે અઝીમ મુજાહિદ ઔર અઝમતે ઈસ્લામકે પાસબાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે દોરમેં જિત્ની ઈસ્લામકુશ સાઝિશેં હૂઈ હેં ઈત્ની ઔર કિસી દોરમેં નહીં હૂઈ. સલીબિયોં ઔર યહૂદિયોંને મુસલમાન ઉમરાઅ ઔર ફોજી કમાંડરોંકો હાથમેં લે કર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઔર નૂરૂદ્દીન ઝંગીકે ખિલાફ ઈસ્તિઅમાલ કરનેકે લિએ જહાં બેદરેગ દોલત ઈસ્તિઅમાલ કી વહાં અપની જવાન ઔર ખૂબસૂરત લળકિયોંકો ખુસૂસી ટ્રેનીંગ દે કર મુકમ્મલ બેહયાઈસે ઈસ્તિઅમાલ કિયા. ઉન્હોંને દેખ લિયા થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો મૈદાને જંગમેં શિકસ્ત દેના આસાન નહીં. સુલ્તાન અય્યૂબીકા તરીકએ જંગ ઐસા થા કે સલીબી જંગી તાકતકી ઈફરાત (ઝિયાદતી) ઔર બરતરીકે બાવજૂદ શિકસ્ત ખા જાતે થે. ચુનાંચે ઉન્હોંને સલ્તનતે ઈસ્લામિયામેં, ખુસૂસન મિસ્રમેં જિસ્કી ઈમારત ઔર ફોજી કિયાદત સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે હાથમેં થી, જાસૂસી, તખ્રિબકારી ઔર ઉસ વકતકી નૌજવાન નસલકી કિર્દારકુશીકી મુહિમ્મ તેઝ કર દી. દોલત ઔર ઔરતકો ખૂબ ઈસ્તિઅમાલ કિયા ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી હાઈ કમાન ઔર ઈન્તિઝામિયામેં ગદ્દાર પૈદા કર દીએ. યહ ઈમાન ફરોશોંકા ગિરોહ થા.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો એક જંગ તો મૈદાનમેં લળની પળી. યહ બળ બળે મા'રિકોંકા સિલ્સિલા થા જો જંગોંકે નામસે હમ તક પહુંચા, મગર ઉસ જંગકી કોઈ તફસીલ હમ તક નહીં પહુંચી જો સુલ્તાન અય્યૂબીને સલીબી જાસૂસોં જિનમેં હસીન લળકિયાં થીં ઔર હસન બિન શબાહકે પેશાવર કાતિલ ભી થે, કે ખિલાફ લળી. ઈન કાતિલોંકો ફિદાઈ ભી કહા જાતા થા ઔર હશીશીન ભી. ઉન્હોંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર ચાર કાતિલાના હમ્લે કિએ. અલ્લાહકા યહ મુજાહિદ ડ્રામાઈ તરીકેસે ઔર અપને ઝોરે બાઝૂસે હર બાર બચ ગયા. ઈસ ઝમીનદોઝ સલીબી જંગને ઈન કહાનિયોંકો જનમ દિયા જિનમેંસે આઠ પેશ કી જા રહી હેં.

તારીખકી યહ હકીકી દાસ્તાનેં તફસીલાતકી તવાલતકી વજહસે બાકાઈદા તારીખમેં ન આ સકીં ઔર ઈસ લિએ ભી કે મુઅર્રિખોંકી નઝર ઝમીનકે નીચે ઔર પર્દોંકે પીછે નહીં જાયા કરતી. ઐસી કહાનિયાં

મુતઅલ્લિકએ દોરકે વકાઈઅ નિગારોંકી તહરીરોંમેં મહફૂઝ હોતી હૈં યા અપ્ની શાહિદ બયાન કરતે હૈં ઔર યહ સીના બ સીના નસલ બા'દ નસલ સુની સુનાઈ જાતી ઔર ઝિંદા રહતી હૈ.

મુહતરમ ઈલ્તમશ તલાશે રોઝગારકે લિએ મશ્રિકે વુસ્તા ગએ થે. રોઝગાર મિલા તો ઉન્કે અંદર તારીખકા જુનૂન પૈદા હો ગયા. ગુઝિશ્તા બારા બરસોંમેં ઉન્હોંને મુતઅદદ ઈસ્લામી મમાલિકકી લાઈબ્રેરિયોંકે સ્ટોરોંમેંસે વહ કાગઝાત ઢૂંડ નિકાલે જિન્હેં બેકાર સમઝ કર વહાં ફેંક દિયા ગયા થા. ઈનમેંસે ઉન્હેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે દોરકે સરકારી ઔર ગૈરસરકારી વકાઈઅ નિગારોંકી લિખ્ખી હૂઈ ગૈર મત્બૂઆ તહરીરેં મિલ ગઈ. યહી થી સુલ્તાન અય્યૂબીકે દોરકી અસલ તારીખ, યહી હોતી હૈં વહ વારિદાતેં જો માઝીકી લગ્ઝિશોં ઔર ગદ્દારિયોંકો બેનિકાબ કરતી ઔર અગલી નસલોંકે લિએ બાઈષે ઈબ્રત ઔર મશ્અલે રાહ બનતી હૈં.

ઈન વકાઈઅ નિગારોંકે અલાવા મુહતરમ ઈલ્તમશને જિન મુઅર્રિખોંકી તહરીરોંસે તફસીલી વાકિઆત હાસિલ કિએ હૈં ઉનમેં હેરલડલેમ્બ, લેનપોલ, વલીમ આફટાઈર, કાઝી બહાઉદ્દીન શદ્દાદ, મુહમ્મદ ફરીદ અબૂ હદીદ, ઍંટની વેસ્ટ, વાકદી, હત્તી, હબનલ મુહમ્મદ અકબર ખાન, રંગરૂટ, મૂસિયર, સિરાજુદ્દીન, અસ્અદ અસ્દી, અલ્અત્હર, સિસ્ટન, બાલડવને ઔર ચંદ એક ગુમનામ તારીખદાન ભી શામિલ હૈં.

૧૯૭૪કે આખિરમેં મુહતરમ ઈલ્તમશ પાકિસ્તાન આએ ઔર મુઝે મિલે. મૈં ઉન્કા એહસાન તાકિયામત નહીં ભુલૂંગા કે ઉન્હોંને યહ અનમોલ ખઝાના "હિકાયત"કે કારિઈનકી નઝર કિયા. મૈંને ફરવરી ૧૯૭૫કે શિમારેસે ઈસ સિલ્સિલેકી ઈશાઅત શુરૂઅ કર દી જો અભી તક જારી હૈ. યહ કહાનિયાં મુસલ્સલ તારીખ નહીં. યહ મુખ્તલિફ અવ્કાતકી તફસીલી ઔર ડ્રામાઈ વારિદાતેં હૈં જિનમેં આપકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ઔર સલીબિયોંકે જાસૂસો, સુરાગરસાનોં, તખ્રીબકારોં, ગોરીલોં ઔર કમાંડરો અસ્કરિયોંકે સન્સની ખેઝ, વલ્વલા અંગેઝ ઔર ડ્રામાઈ તસાદિમ, ઝમીનદોઝ તઆકુબ ઔર ફિરાર મિલેંગે. યહ દરઅસલ ઔરત ઔર ઈમાનકી મા'રિકા આરાઈ હૈં જો આપતકો ચોંકા દેંગી ઔર આપકે અંદર

અગર ઈમાનકા ચિરાગ ટમટમા રહા હે તો વહ ભળક ઉઠેગા.

ઉસ દોરકા દુશ્મન આજ ભી આપકા દુશ્મન હે ઔર વહ અભી તક વહી પુરલઝઝત હર્બે ઈસ્તિઅમાલ કર રહા હે. યહ કહાનિયાં ખૂદ ભી પળ્હેં, બચ્ચોંકો ભી પળ્હાએં. અગર આપ સચ્ચે દિલસે ફહશ, ઉર્યાં ઔર મુખ્રબુલ્અખ્લાક કહાનિયોંસે અપને બચ્ચોંકો મહફૂઝ કરના ચાહતે હેં તો યહ આઠ કહાનિયાં ઘર લે જાઈએ. યહ કહાનિયાં પળ્હ કર આપ મહસૂસ કરેંગે કે આજ ફિર તારીખ અપને આપકો દુહરા રહી હે ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો પુકાર રહી હે.

ઈનાયતુલ્લાહ મુદીરે''હિકાયત''લાહોર.

જબ ઝકોઈ સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખૈમેમેં ગઈ

તુમ પરિંદોંસે દિલ બહૅલાયા કરો. સિપાહગિરી ઉસ આદમીકે લિએ એક ખતરનાક ખેલ હે જો ઓરત ઔર શરાબકા દિલદાદા હો.

યહ અલ્ફાઝ અપ્રીલ ૧૧૬૫મેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને અપને ચચાઝાદ ભાઈ ખલીફા અસ્સાલિહકે એક અમીર સૈફુદીનકો લિખ્ખે થે. ઉન દોનોંને સલીબિયોંકો દર પરદહ મદદ ઔર ઝરોં જવાહિરાતકા લાલચ દિયા ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો શિકસ્ત દેનેકી સાઝિશ કી થી. સલીબી યહી ચાહતે થે. ઉન્હોંને હમ્લા કિયા. અસ્સાલેહ ઔર સૈફુદીનને ઉન્કી મદદ કી. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉન સબકો શિકસ્ત દી. અમીર સૈફુદીન અપના માલો મતાઅ છોળ કર ભાગા. ઉસકી ઝાતી ખૈમાગાહસે રંગ બ રંગે પરિંદે, હસીન ઔર જવાન રક્કાસાએં ઔર ગાનેવાલિયાં, સાઝ ઔર સાઝિંદે ઔર શરાબકે મટકે બર આમદ હુએ. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને પરિંદોંકો, નાચને ગાનેવાલિયોં ઔર ઉન્કે સાઝિંદોંકો રિહા કર દિયા ઔર અમીર સૈફુદીનકો ઈસ મઝમૂનકા ખત લિખ્ખા " તુમ દોનોંને કુફ્ફારકી પુશ્ત પનાહી કરકે ઉન્કે હાથોં મેરા નામો નિશાન મિટાનેકી નાપાક કોશિશ કી, મગર યહ ન સોચા કે તુમ્હારી યહ સાઝિશ આલમે ઈસ્લામકા ભી નામો નિશાન મિટા સકતી હે. તુમ અગર મુઝસે હસદ કરતે થે તો મુઝે કત્લ કરા દિયા હોતા. તુમ મુઝ પર દો કાતિલાના હમ્લે કરા ચુકે હો. દોનોં નાકામ રહે. અબ એક ઔર કોશિશ કર દેખો. હો સકતા હે કામ્યાબ હો જાઓ. અગર તુમ મુઝે યહ યકીન દિલા દો કે મેરા સર મેરે તનસે જુદા હો જાએ તો ઈસ્લામ ઔર ઝિયાદા સર બુલંદ હોગા તો રબ્બે કા'બાકી કસમ, મેં તુમ્હારી તલ્વારસે અપના સર કટાઉંગા ઔર તુમ્હારે કદમોંમેં રખ દેનેકી વસિય્યત કરુંગા. મેં તુમ્હેં સિર્ફ યહ બતા દેના ચાહતા હૂં કે કોઈ ગૈર મુસ્લિમ મુસલમાનકા દોસ્ત નહીં હો સકતા. તારીખ તુમ્હારે સામને હે. અપના માઝી (ગુઝરા હુવા ઝમાના) દેખો. શાહ ફૈંક ઔર રીમાંડ જેસે ઈસ્લામ દુશ્મન સલીબી તુમ્હારે દોસ્ત સિર્ફ ઈસ લિએ બને કે તુમને ઉન્હેં મુસલમાનોંકે ખિલાફ મેદાનમેં

ઉતરનેકી શહ ઔર મદદ દી થી. અગર વહ કામ્યાબ હો જાતે તો ઉન્કા અગલા શિકાર તુમ હોતે ઔર ઉસકે બા'દ ઉન્કા યહ ખ્વાબ પુરા હો જાતા કે ઈસ્લામ સફહએ હસ્તીસે મિટ જાએ. તુમ જંગજૂ કોમકે ફર્દ હો. ફન્ને સિપાહગિરી તુમ્હારા કોમી પૈશા હે. હર મુસલમાન અલ્લાહકા સિપાહી હે મગર ઈમાન ઔર કિરદાર બુન્યાદી શર્ત હે. તુમ પરિંદોંસે દિલ બહલાયા કરો. સિપાહગિરી ઉસ આદમીકે લિએ એક ખતરનાક ખેલ હે જો ઓરત ઔર શરાબકા દિલદાદા હો. મેં તુમસે દરખાસ્ત કરતા હૂં કે મેરે સાથ તઆવુન કરો ઔર મેરે સાથ જિંહાદમેં શરીક હો જાઓ. અગર યહ ન કર સકો તો મેરી મુખાલફતસે બા'ઝ આ જાઓ. મેં તુમ્હેં કોઈ સઝા નહીં દૂંગા. અલ્લાહ તુમ્હારે ગુનાહ મુઆફ કરે, આમીન. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી.

એક યુરપી મુઅર્રિખ લીન પોલ લિખતા હે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે હાથ જો માલે ગનીમત લગા ઉસ્કા કોઈ હિસાબ નહીં થા. જંગી કૈદી ભી બે અંદાઝ થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને તમામ તર માલે ગનીમત તીન હિસ્સોંમેં તકસીમ કિયા. એક હિસ્સા જંગી કૈદિયોંમેં તકસીમ કર કે ઉન્હેં રિહા કર દિયા. દૂસ્રા હિસ્સા અપની સિપાહ ઔર ગરીબોંમેં તકસીમ કિયા ઔર તીસ્રા હિસ્સા મદ્રસા નિઝામુલ મૂલ્કકો દે દિયા. ઉસને ઉસી મદ્રસેસે તા'લીમ હાસિલ કી થી. ન ખુદ કુછ રખ્ખા, ન અપને કિસી જરનેલકો કુછ દિયા. ઉસ્કા નતીજા યહ હુવા કે જંગી કૈદી જિન્મેં બહુતસે મુસલમાન થે ઔર બાકી ગૈર મુસ્લિમ, રિહા હો કર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કેમ્પમેં જમા હો ગએ ઔર ઉસ્કી ઈતાઅત કબૂલ કરકે અપની ખિદમાત ઉસ્કી ફૌજકે લિએ પેશ કર દી. અય્યૂબીકી કુશાદા ઝર્ફી (સખાવત) ઔર અઝમત દૂર દૂર તક મશહૂર હો ગઈ.

ઉસ્સે પહલે હસન બિન સબાહકે પુર અસરાર ફિરકે 'ફિદાઈ' જિન્હેં યુરપી મુઅર્રિખોંને કાતિલોંકા ગિરોહ લિખ્ખા હે, સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર દો બાર કાતિલાના હમ્લે કર ચુકે થે, લેકિન ખુદાએ ઝુલ ઝલાલકો અપને ઈસ અઝીમ મર્દે મુજાહિદસે બહુત કામ લેના થા. દોનોં બાર એક મુઅજિઝા હુવા કે ઈસ્લામકા યહ મુહાફિઝ બાર બાર બચ ગયા. ઉસ પર તીસ્રા કાતિલાના હમ્લા ઉસ વક્ત હુવા જબ વહ અપને મુસલમાન ભાઈયોં ઔર

સલીબિયોંકી સાઝિશકી ચટ્ટાનકો શમશેરસે રેઝા રેઝા કર ચુકા થા. અમીર સૈફુદીન મેદાનસે ભાગ ગયા થા મગર વહ સલાહુદીન અય્યૂબીકે ખિલાફ હસદ ઔર કીનેસે બા'ઝ ન આયા. ઉસને હસન બિન સબાહકે કાતિલ ફિર્કેકી મદદ હાસિલ કી. યહ ફિર્કા એક મુદતસે ઈસ્લામકી આસ્તીનમેં સાંપકી તરહ પલ રહા થા. ઉસ્કા તફસીલી તઆરૂફ બહુત હી તવીલ હે. મુખ્તસર યહ હે કે જિસ તરહ ઝમીન સુરજસે અલગ હો કર ગુનાહોંકા ગહવારા બન ગઈ હે ઈસી તરહ હસન બિન સબાહ નામકે એક આદમનીને ઈસ્લામસે અલગ હો કર નબિયોં ઔર પેગમ્બરોંવાલી અઝમત હાસિલ કરનેકા મન્સુબા બનાયા. વહ અપને આપકો મુસલમાન હી કહલાતા રહા ઔર ઐસા ગિરહો બના લિયા જો તિલસિમાતિ (જાદૂ) તરીકોંસે લોગોંકો અપના પેરોકાર બનાતા થા. ઈસ મકસદકે લિયે ઉસ ગિરોહને નિહાયત હસીન લળકિયાં, નશા આવાર જળી બુટ્ટીયાં, હિપનાટિઝમ ઔર ચર્બ ઝુબાની જૈસે તરીકે ઈખ્તિયાર કિએ. બેહિશ્ત બનાઈ જિસમેં જાકર ભી પથ્થર ભી મોમ હો જાતે થે. અપને મુખાલિફીનકો ખત્મ કરનેકે લિયે કાતિલોંકા એક ગિરોહ તૈયાર કિયા. કત્લકે તરીકે ખુફયા ઔર પુર અસ્રાર હોતે થે. ઉસ ફિરકેકે અફરાદ ઈસ કદર ચાલાક, ઝહીન ઔર નિડર થે કે વેસ ઔર ઝુબાન બદલ કર બળે બળે જરનેલોંકે બાડીગાર્ડઝ તક બન જાતે થે ઔર જબ કોઈ પુર અસ્રાર તરીકેસે કત્લ હો જાતા થા કાતિલોંકા સુરાગ હી નહીં મિલતા થા. કુછ અરસે બા'દ યહ ફિરકા કાતિલોંકા ગિરહોકે નામસે મશ્હૂર હો ગયા. યહ લોગ સિયાસી કત્લકે માહિર થે. ઝહર ભી ઈસ્તિઅમાલ કરતે થે જો હસીન લળકિયોંકે હાથોં શરાબ દિયા જાતા થા. બહુત મુદ્દત તક યહ ફિરકા ઈસી મકસદકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ હોતા રહા. ઉસ્કે પેરોકાર 'ફિદાઈ' કેહલાતે થે.

સલાહુદ્દીન અય્યબીકો ન હસીન લળકિયાંસે ધોકા દિયા જા સકતા થા, ન શરાબસે. વહ ઈન દોનોંસે નફરત કરતા થા. ઉસે કત્લ કરનેકા યહી એક તરીકા થા કે ઉસ પર કાતિલાના હમ્લા કિયા જાએ. ઉસ્કે મુહાફિઝોંકી મોજૂદગીમેં ઉસ પર હમ્લા નહીં કિયા જા સકતા થા. દો હમ્લે નાકામ હો ચુકે થે. અબ જબકે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો યહ તવક્કુઅ થી કે ઉસ્કા

ચચાઝાદ ભાઈ અસ્સાલેહ ઔર અમીર સૈફુદીન શિકસ્ત ખા કર તોબા કર ચુકે હોંગે, ઉન્હોંને ઈન્તિકામ કી એક ઔર ઝેરે ઝમીં કોશિશ કી. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉસ ફતહકા જશ્ન મનાનેકે બજાએ હમ્લે જારી રખ્ખે ઔર તીન કસ્બોંકો કબ્ઝેમેં લે લિયા. ઉનમેં ગાઝહકા મશ્હૂર કસ્બા ભી થા. ઈસી કસ્બેકે ગર્દો નવાહમેં એક રોઝ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી, અમીર જાવ અલ્અસદીકે ખૈમેમેં દોપહરકે વક્ત ગુનૂદગીકે આલમમેં સુસતા રહા થા. ઉસ્ને અપની વહ પગળી નહીં ઉતારી થી જો મેદાને જંગમેં ઉસ્કે સરકો સહરાકે સુરજ ઔર દુશ્મનકી તલ્વારસે મહફૂઝ રખતી થી. ખૈમેકે બાહર ઉસ્કે મુહાફિઝોંકા દસ્તા મોજુદ ઔર ચોકસ થા.

બાડીગાર્ડઝકે ઉસ દસ્તેકા કમાંડર જરાસી દેરકે લિએ વહા સે ચલા ગયા. એક મુહાફિઝને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખૈમેકે ગિરે હુએ પરદોંમેંસે જાંકા. ઈસ્લામકી અઝમતકે પાસબાનકી આંખે બંદ થી. વહ પીઠકે બલ લેટા હુવા થા ઉસ મુહાફિઝને બાડીગાર્ડઝકી તરફ દેખા. ઉનમેંસે તીન ચાર બાડીગાર્ડઝને ઉસ્કી તરફ દેખા. મુહાફિઝને અપની આંખે બંદ કરકે ખોલી. તીન ચાર મુહાફિઝ ઉઠે ઔર દૂસ્રોંકો બાતોંમેં લગા લિયા મુહાફિઝ ખૈમેમેં ચલા ગયા. કમર બંદસે ખંજર નિકાલા. દબે પાંઉ ચલા ઔર ફિર ચિત્તેકી તરહ સોએ હુએ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર જસ્ત લગાઈ. ખંજરવાલા હાથ ઉપર ઉઠા. ઐન ઉસ વક્ત સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કરવટ બદલી. યહ નહીં બતાયા જા સકતા કે મુહાફિઝ ખંજર કહાં મારના ચાહતા થા. દિલમેં યા સીનેમેં મગર હુવા યૂં કે ખંજર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી પગળીકે બાલાઈ હિસ્સેમેં ઉતર ગયા ઔર સરસે બાલ બરાબર દુર રહા, પગળી સરસે ઉતર ગઈ.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબી બિજલીકી તેઝીસે ઉઠા. ઉસે યહ સમઝનેમેં દેર ન લગી કે યહ સબ કયા હે. ઉસ પર ઉસ્સે પહલે ઐસે દો હમ્લે હો ચુકે થે. ઉસ્ને ઉસ પર ભી હૈરતકા ઈઝહાર ન કિયા કે હમ્લાઆવર ઉસ્કે અપને બાડીગાર્ડઝકે લિબાસમેં થા. જિસે ઉસ્ને ખુદ અપની બાડીગાર્ડઝકે લિએ મુન્તખબ કિયા થા. ઉસ્ને એક સાંસ જિત્ના અર્સા ભી ઝાએઅ ન કિયા. હમ્લાઆવર ઉસ્કી પગળીસે ખંજર ખીંચ રહા થા. અય્યૂબી સરસે નંગા

થા. ઉસ્ને હમ્લાઆવરકી ઠોળી પર પૂરી તાકતસે ઘોસા મારા. હડ્ડી ટૂટનેકી આવાઝ સુનાઈ દી. હમ્લાઆવરકા જબળા ટૂટ ગયા થા. વહ પિછેકો ગિરા ઔર ઉસ્કે મુંહસે હૈબતનાક આવાઝ નિકલી. ઉસ્કા ખંજર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી પગળીમેં રહ ગયા થા. અય્યૂબીને અપના ખંજર નિકાલ લિયા. ઈત્નેમેં દો મુહાફિઝ દોળતે હુવે અંદર આયે. ઉન્કે હાથોંમે તલ્વારે થી. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉન્હેં કહા કે ઈસે ઝિંદા પકળ લો. મગર યહ દોનોં મુહાફિઝ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર ટૂટ પળે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને એક ખંજરસે દો તલ્વારોંકા મુકાબલા કિયા. યહ મુકાબલા એક દો મિનટકા થા કયૂં કે તમામ બાડીગાર્ડઝ અંદર આ ગએ થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી યહ દેખ કર હેરાન રહ ગયા કે ઉસ્કે બાડીગાર્ડઝ દો હિસ્સોંમેં તકસીમ હો કર એક દૂસ્રેકો લહૂલુહાન કર રહે થે. ઉસે ચૂંકે મા'લૂમ નહીં થા કે ઉન્મેં ઉસ્કા દુશ્મન કોન ઔર દોસ્ત કોન હે ? વહ ઉસ મા'રિકે (લળાઈ) મેં શરીક ન હો સકા.

કુછ દેર બા'દ જબ બાડીગાર્ડઝમેંસે ચંદ એક મારે ગએ, કુછ ભાગ ગએ ઔર બા'ઝ ઝખ્મી હો કર બેહાલ હો ગએ તો ઈન્કિશાફ હુવા (પતા ચલા) કે દસ્તેમેં જો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી હિફાઝત પર મામૂર થા, સાત મુહાફિઝ ‘ ફિદાઈ ’ થે જો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કત્લ કરના ચાહતે થે. ઉન્હોંને ઈસ કામકે લિએ સિર્ફ એક ફિદાઈ ખૈમેમેં ભેજા થા. અંદર સૂરતે હાલ બદલ ગઈ. ચૂનાંચે બાકી ભી અંદર ચલે ગએ. અસ્લ મુહાફિઝભી અંદર ગએ. વહ સૂરતે હાલ સમઝ ગએ ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી બચ ગયા. ઉસ્ને અપને પહલે હમ્લાઆવરકી શેહરગ પર તલ્વારકી નોક રખ કર પૂછા કે વહ કોન હે ઔર ઉસે કિસને ભેજા હે. સચ બોલનેકે બદલે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉસે જાન બખ્શીકા વા'દા દિયા. ઉસ્ને બતા દિયા કે વહ ‘ફિદાઈ ’ હે કૅમેશ્તકન(જિસે બા'ઝ મૂઅર્રિખોંને ગમશ્તગીન લિખ્ખા હે)ને ઉસ કામકે લિએ ભેજા થા. કૅમેશ્તકન અસ્સાલેહકે એક કિલ્એકા ગવર્નર થા.

અંસ્લી કહાની સુનાનેસે પહલે યહ ઝરૂરી મા'લૂમ હોતા હે કે ઈન વાકિઆતસે પહલેકે દોરકો દેખા જાએ. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે નામ, ઉસ્કી

અઝમત ઔર તારીખે ઈસ્લામમેં ઉસકે મુકામ ઔર કારનામોંસે કૌન વાકિફ નહીં '' મિલ્લતે ઈસ્લામિયા તો ઉસે ભૂલ હી નહીં સકતી, મસીહી દુન્યા ભી ઉસે હમેશા યાદ રખ્ખેગી. લિહાઝા યહ ઝરૂરી મા'લૂમ નહીં હોતા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા શજરએ નસબ તફસીલસે બયાન કિયા જાએ. હમ જો કહાની સુનાને લગે હૈં વહ ઉસ નોઈય્યતકી હે જિસકી વુસઅતકે લિએ તારીખકા દામન તંગ હોતા હે. યહ તફસીલાત વકાઅએ નિગારોં ઔર કલમકારોંકી રીકાર્ડ કી હૂઈ હોતી હૈં. કુછ સીના બ સીના અગલી નસલોં તક પહૂંચતી હૈં. તારીખકે દામનમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે સિર્ફ કારનામે મહફૂઝ કિએ ગએ હૈં. ઉન સાઝિશોંકા ઝિક્ર બહુત કમ આયા હે જો અપનોંને ઉસકે ખિલાફ કીં ઔર ઉસકી બળ્હતી હૂઈ શોહરત ઔર અઝમતકો દાગદાર કરનેકે લિએ ઉસે ઐસી લળકિયોંકે જાલમેં ફાંસનેકી બાર બાર કોશિશ કી ગઈ જિન્કે હુસ્નમેં તિલસિમાતી અસર થા.

તારીખે ઈસ્લામકા હકીકી ડ્રામા 23 માર્ચ ૧૧૬૯કે રોઝસે શુરૂઅ હોતા હે, જબ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો વાઈસ્રાય ઔર ફોજકા કમાંડર ઈન્ચેફ બનાયા ગયા. ઉસે ઈત્ના બળા રુત્બા એક તો ઈસ લિએ દિયા ગયા કે વહ હુક્મરાન ખાનદાનકા નવનિહાલ થા ઔર દૂસ્રે ઈસ લિએ કે અવાઈલે ઉમ્ર (કમ ઉમ્ર)મેં હી વહ ફને હર્બો ઝર્બકા (લળાઈકા ફન) માહિર હો ગયા થા. સિપાહગિરી વિર્ષેમેં પાઈ થી. ઉસકે ઝહનમેં હુકમરાનીકે મા'ના બાદશાહી નહીં ઈસ્લામકી પાસબાની ઔર કોમકી અઝમત ઔર ફલાહો બહબૂદ થી. ઉસ્કા જબ શુઉર (સમજ) બેદાર હુવા તો પહલી ખલિશ (ખટક) યહ મહસૂસકી કે મુસલમાન હુક્મરાનોંમેં ન સિર્ફ યહ કે ઈત્તિહાદ નહીં, બલ્કે વહ એક દૂસ્રેકી મદદસે ભી ગુરેઝ કરતે થે. વહ અય્યાશ હો ગએ થે. શરાબ ઔર ઓરતને જહાં ઉન્કી ઝિંદગી રંગીન બના રખ્ખી થી વહાં આલમે ઈસ્લામ ઔર ખુદાકે ઈસ અઝીમ મઝહબકા મુસ્તકબિલ તારીક હો ગયા થા. ઉન અમીરોં, ઉન્કે વઝીરોં ઔર મુશીરોંકે હરમ (જહાં ઔરતેં રહતી હે વહ કમરા યા ઘર) ગૈર મુસ્લિમ લળકિયોંસે ભરે હુએ થે. ઝિયાદાતર લળકિયાં યહૂદી ઔર ઈસાઈ, થીં જિન્હેં ખાસ તરબિયત દેકર ઉન હરમોંમેં દાખિલ કિયા ગયા થા. ગૈર મા'મૂલી હુસ્ન ઔર અદાકારીમેં કમાલ

રખનેવાલી યહ લળકિયાં મુસલમાન હુક્મરાનોં ઔર સરબરાહોંકે કિરદાર ઔર કોમી જઝબેકો દીમક (ઉધઈ) કી તરહ ખા રહી થીં.

ઉસ્કા નતીજા યહ થા કે સલીબી જિનમેં ફ્રેંક(ફિરંગી) ખાસ તોર પર કાબિલે ઝિક્ર હૈં, મુસલમાનોંકી સલ્તનતોંકે ટુકળે હળપ કરતે ચલે જા રહે થે ઔર બા'ઝ મુસલમાન હુક્મરાન શાહ ફ્રેંકકો સાલાના ટેકસ જિઝયા અદા કર રહે થે જિસકી હૈષિયત ગુંડા ટેકસ કી સી થી. સલીબી અપની જંગી કુવ્વતકે રો'બસે ઔર છોટે મોટે હમ્લોંસે હુકમરાનોંકો ડરાતે રહે, કુછ ઈલાકે પર કબ્ઝા કર લે તે, તાવાન ઔર ટેકસ વસૂલ કરતે થે. ઉન્કા મકસદ યહ થા કે આહિસ્તા આહિસ્તા દુન્યાએ ઈસ્લામકો હળપ કર લિયા જાએ. મુસલમાન હુક્મરાન અપની રિઆયાકા ખૂન ચૂસ કર ટેકસ દેતે રહે થે. ઉન્કા મકસદ યહ થા કે ઉન્હેં ઐશો ઈશરતમેં પરેશાન ન કિયા જાએ.

ફિર્કા પરસ્તીકે બીજ ભી બો દિએ ગએ થે. ઉન્મેં સબસે ઝિયાદા ખતરનાક ફિર્કા હસન બિન સબાહકા થા જો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી જવાનીસે એક સદી પહલે મઅરિઝે વુજૂદમેં આયા થા. યહ મફાદ પરસ્તોંકા ફિર્કા થા, બેહદ ખતરનાક ઔર પુર અસરાર યહ લોગ અપને આપકો "ફિદાઈ" કહલાતે થે જો બા'દમેં હશીશીનકે નામસે મશ્હૂર હૂએ ક્યૂં કે વહ હશીશ નામકી એક નશાઆવર ચીઝસે દૂસ્રોંકો અપને જાલમેં ફાંસતે થે.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને મદ્રસએ નિઝામુલ મુલ્કમેં તા'લીમ હાસિલ કી. યાદ રહે કે નિઝામુલ મુલ્ક દુન્યાએ ઈસ્લામકી એક સલ્તનતકે વઝીર થે. યહ મદ્રસા ઉન્હોંને કાઈમ કિયા થા જિસ્મેં ઈસ્લામી તા'લીમ દી જાતી ઔર બચ્ચોંકો નઝરિય્યાત ઔર તારીખસે બહરાવર કિયા જાતા થા. એક મુઅર્રિખ ઈબ્નુલ અતહરકે મુતાબિક નિઝામુલ મુલ્ક હસન બિન સબાહકે 'ફિદાઈયોં'કા પહલા શિકાર હૂએ થે ક્યૂં કે વહ રૂમિયોંકી તવસીઅ (કુશાદા) પસંદીકી રાહમેં ચટ્ટાન બને હુએ થે. રૂમિયોંને 1091મેં ઉન્હેં ફિદાઈયોંકે હાથોં કત્લ કરા દિયા. ઉન્કા મદ્રસા કાઈમ રહા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને વહી તા'લીમ હાસિલ કી. ઉસી ઉમ્રમેં ઉસ્ને સિપાહગિરીકી તરબિયત અપને બુઝુર્ગોંસે લી. નૂરૂદ્દીન ઝંગીને ઉસે જંગી ચાલે સિખાઈ, મુલ્કકે ઈન્તિઝામાતકે સબક દિએ ઔર ડિપ્લોમેસીમેં મહારત દી. ઉસ તા'લીમો તરબિયતને ઉસ્કે

અંદર વહ જઝબા પૈદા કર દિયા જિસને આગે ચલ કર ઉસે સલીબિયોંકે લિએ બિજલી બના દિયા. અવાઈલે જવાની (જવાનીકી શુરૂઆત)મેં હી ઉસ્ને વહ ઝહાનત ઔર અહિલયત હાસિલ કર લી થી જો એક સાલારે આઝમકે લિએ ઝરૂરી હોતી હે.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ફન્ને હર્બો ઝર્બમેં જાસૂસી ઈંટેલીજંસ કમાંડર ઔર ગોરીલા અપરેશનકો ખુસૂસી અહમિય્યત દી. ઉસ્ને દેખ લિયા થા કે સલીબી જાસૂસીકે મેદાનમેં આગે નિકલ ગએ હેં ઔર વહ મુસલમાનકે નઝરિય્યાત પર નિહાયત કારગર હમ્લે કર રહે હેં. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી નઝરિય્યાતકે મહાઝ પર લળના ચાહતા થા જિસ્મેં તલ્વાર ઈસ્તિઅમાલ નહીં હોતી. ઈસ કહાનીમેં આગે ચલ કર આપ દેખેંગે કે ઉસ્કી તલ્વારકા વાર તો ગહરા હોતા હી થા. ઉસ્કી મુહબ્બતકા વાર ઉસ્સે કહીં ઝિયાદા માર કરતા થા. ઉસ્કે લિએ તહમ્મુલ ઔર બુર્દબારીકી ઝરૂરત હોતી હે જો ઉસ્ને અવાઈલે ઉમ્રમેં હી અપને આપમેં પૈદા કર લી થી.

ઉસે જબ મિસ્રકા વાઈસ્રાય ઔર કમાંડર ઈન્ચીફ બનાકર મિસ્ર ભેજા ગયા તો ઉન સીનિઅર અફસરોંને હંગામા બરપા કર દિયા જો ઈસ ઓહદેકી આસ (ઉમ્મીદ) લગાએ બેઠે થે. ઉન્કી નિગાહમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અભી તિફલે (બચ્ચા) મકતબ થા મગર ઉસ તિફલે મકતબને જબ ઉન્કા સામના કિયા ઉસ્કી બાતેં સુનીં તો ઉન્કા ઈહતિજાજ (એ'તિરાઝ) સર્દ (ઠંડા) પળ ગયા. મુઅર્રિખે લીન પોલકે મુતાબિક સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ડિસિપ્લિનકા બળા હી સખ્ત ષાબિત હુવા. ઉસ્ને તફરીહ, અય્યાશી ઔર આરામકો અપને લિએ ઔર અપની અફવાજકે (ફોજોંકે) લિએ હરામ કરાર દે દિયા. ઉસ્ને અપની દિમાગી ઔર જિસ્માની કુવ્વતોંકો ઈસ મકસદ પર મરકૂઝ (જમા) કર દિયા કે સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકો મુસ્તકીમ કરના હે ઔર સલીબિયોંકો ઈસ સર ઝમીનસે નિકાલના હે. ફલસ્તીન પર વહ હર કીમત પર કબ્ઝા કરના ચાહતા થા. ઉસ્ને યહી મકાસિદ અપની ફોજકો દિએ. મિસ્રકા વાઈસ્રાય બન કર ઉસ્ને કહા "ખુદાને મુઝે મિસ્રકી સર ઝમીન દી હે. ઉસ્કી ઝાતે બારી મુઝે ફલસ્તીન ભી ઝરૂર અતા કરેગી." મગર મિસ્ર પહુંચ કર ઉસ પર ઈન્કિશાફ હુવા કે ઉસ્કા મુકાબલા સિર્ફ

સલીબિયોંસે નહીં, બલ્કે અપને મુસલમાન ભાઈયોને ઉસ્કી રાહમેં બળે બળે જાલ બિછા રખ્ખે હૈં જો સલીબિયોંકે અઝાઈમ ઔર જંગી કુવ્વતસે ઝિયાદા ખતરનાક હે.

મિસ્રમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા ઈસ્તિકબાલ જિન ઝુઅમાઅ (લીડરોં)ને કિયા ઉનમેં નાજી નામકા એક સાલાર ખુસૂસી અહમિય્યતકા હામિલ થા. અય્યૂબીને સબકો સરસે પાંવ તક દેખા. ઉસ્કે હોંટોં પર મુસ્કુરાહટ ઔર ઝુબાન પર પ્યારો મુહબ્બતકી ચાશ્ની થી. બા'ઝ પુરાને અફસરોંને ઉસે ઐસી નિગાહોંસે દેખા જિન્મેં તન્ઝ(ઠઠ્ઠા) થી ઔર તમસ્ખુર (મઝાક) ભી થા. વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે નામસે વાકિફ થે યા ઉસ્કે મુતઅલ્લિક યહ જાનતે થે કે વહ હુક્મરાન ખાનદાનકા ફર્દ ઔર અપને ચચાકા જાનશીન હે. વહ યહ ભી જાનતે થે કે નુરૂદ્દીન ઝંગીકે સાથ ઉસ્કા કયા રિશ્તા હે. ઉન્કી નિગાહોંમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી અહમિય્યત બસ ઉસ્કે ખાનદાનકી બદોલત થી યા ઈસ વજહસે ઉન્હોંને ઉસે અહમિય્યત દી કે વહ મિસ્રકા ફોજી વાઈસ્રાય બનકે આયા થા. ઉસ્કે સિવા ઉન્હોંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કોઈ વકઅત ન દી. એક બૂળ્હે અફસરને અપને સાથ ખળે અફસરકે કાનમેં કહા.

"બચ્ચા હે ઉસે હમ પાલ લેંગે."

મુઅર્રિખ ઔર ઉસ વક્તકે વકાઈએ નિગાર (જંગી કારનામેં લિખનેવાલે) યહ નહીં બતા સકતે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉન લોંગોકી નઝરેં ભાપ લી થી યા નહીં. વહ ઈસ્તિકબાલ કરનેવાલે ઈસ હુજૂમમેં બચ્ચા લગ રહા થા. અલબત્તા જબ વહ નાજીકે સામને મુસાફાકે લિએ રુકા તો અય્યૂબીકે ચહરે પર તબદીલી સી આ ગઈ થી. વહ નાજીસે હાથ મિલાના ચાહતા થા લેકિન નાજી જો ઉસ્કે બાપકી ઉમ્રરકા થા. સબસે પહલે દરબારી ખૂશામદિયોંકી તરહ ઝુકા. ફિર અય્યૂબીસે બગલગીર હો ગયા. ઉસ્ને અય્યૂબીકી પેશાની ચૂમકર કહા "મેરે ખૂનકા આખરી કત્રા ભી તુમ્હારી જાનકી હિફાઝતકે લિએ હોગા. તુમ મેરે પાસ ઝંગી ઔર શરકોહકી અમાનત હો."

"મેરી જાન અઝમતે ઈસ્લામિયાસે ઝિયાદા કીમતી નહીં."

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને નાજીકા હાથ ચૂમકર કહા "મુહતરમ ! અપને ખૂનકા એક એક કત્રા સંભાલ કર રખિએ. સલીબી સિયાહ ઘટાઓંકી માનિંદ છા રહે હૈં."

નાજી જવાબમેં સિર્ફ મુસ્કુરાયા જૈસે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કોઈ લતીફા સુનાયા હો.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઈસ તર્જબાકાર સાલારકી મુસ્કુરાહટકો ગાલિબન્ નહીં સમઝ સકા. નાજી ફાતિમી ખિલાફતકા પરવર્દહ સાલાર થા. વહ મિસ્રમેં બાડીગાર્ડઝકા કમાંડર થા જિસકી નફરી (તા'દાદ) પચાસ હઝાર થી ઔર સારીકી સારી નફરી સૂડાની થી. યહ ફોઝ ઉસ દોરકે જદીદ હથયારોંસે મુસલ્લહ થી ઔર યહ ફોઝ નાજીકા હથયાર બન ગઈ થી જિસ્કે જોર પર વહ બેતાજ બાદશાહ બના બેઠા થા. વહ સાઝિશોં ઔર મફાદ પરસ્તીકા દોર થા. ઈસ્લામી દુન્યાકી મરકઝિય્યત ખત્મ હો ચુકી થી. સલીબિયોંકી ભી નિહાયત દિલકશ તખ્રીબકારિયાં(બરબાદ કરનેવાલે કામ) શુરૂ હો ચુકી થીં. ઝરપરસ્તી (માલ) ઔર તઅય્યુશ (અય્યાશી)કા દોર થા. જિસ્કે પાસ ઝરાસી ભી તાકાત થી. ઉસે વહ અપને ઈકિતદારકે તહફ્ફુઝકે લિએ ઔર દોલત સમેટનેકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કરતા થા. સૂડાની બાડીગાર્ડઝકા કમાંડર નાજી મિસ્રમેં હુકમરાનોં ઔર દિગર સરબરાહોંકે લિએ દેહશત બના હુવા થા. ખુદાને ઉસે સાઝિશસાઝ (સાઝિશેં કરનેવાલા) દિમાગ દિયા થા. ઉસે ઉસ દોરકા બાદશાહે સાઝ (સાઝિશોંકા બાદશાહ) કહા જાતા થા. બનાને ઔર બિગાળનેમેં ખુસૂસી મહારત રખતા થા. ઉસ્ને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો દેખા તો ઉસ્કે ચહરે પર બિલ્કુલ ઉસી તરહ મુસ્કુરાહટ આ ગઈ જિસ તરહ કમઝોરસી ભેળ (ઘેટે)કો દેખ કર ભેળિયે (વરૂ) કે દાંત નિકલ આતે હૈં. અય્યૂબી ઈસ ઝહર ખુંદકો ન સમઝ સકા. ઉસ્કે લિએ સબસે ઝિયાદા અહમ આદમી નાજી હી થા ક્યૂં કે વહ પચાસ હજાર બાડીગાર્ડઝકા કમાંડર થા ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો ઈસ ફોજકી ઝરૂરત થી.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીસે કહા ગયા કે હુઝૂર બળી લંબી મસાફતસે તશરીફ લાએ હૈં પહલે આરામ કર લેં ઉસ્ને કહા " મેરે સર પર જો દસ્તાર

રખ દી ગઈ હે મૈં ઈસકે અહલ ન થા. ઉસ દસ્તારને મેરા આરામ ઔર મેરી નીંદ ખત્મ કર દી હે. કયા આપ હઝરાત મુઝે ઉસ છતકે નીચે નહીં લે ચલેંગે જહા મેરે ફરાઈઝ મેરા ઈન્તિઝાર કર રહે હૈં. ''

''કયા હુઝૂર કામસે પહલે તઆમ (ખાના) પસંદ નહીં ફરમાએંગે ?'' ઉસ્કે નાઈબને પુછા.

સલાહુદીન અય્યૂબીને કુછ સોચા ઔર ઉન્કે સાથ ચલ પળા. લમ્બે તળંગે કવી હેકલ બાડીગાર્ડઝ ઉસ ઈમારતકે સામને દો રવય્યહ(લાઈન) ખળે થે જીસ્મેં ખાનેકા ઈન્તિઝામ કિયા ગયા થા. અય્યૂબીને ગાર્ડઝકે કદબુત ઔર હથીયાર દેખે તો ઉસ્કે ચહરે પર રોનક આ ગઈ મગર યહ રોનક દરવાઝેમેં કદમ રખતે હી ગાઈબ હો ગઈ. વહાં ચાર નવજવાન લળકિયાં જિન્કે જિસ્મોંમેં ઝોહદશિકન (ઝોહરકો ખત્મ કરનેવાલી) લચક ઔર શાનોં પર બિખરે હૂએ રેશમી બાલોંમેં કુદરતકા હુસ્ન સમોયા હુવા થા. હાથોંમેં ફૂલોંકી પત્તિયોંસે ભરી હૂઈ ખૂશનુમા ટોકરિયાં ઉઠાએ ખળી થીં. ઉન્હોંને સલાહુદીન અય્યૂબીકે રાસ્તેમેં પત્તિયાં બિખરની શુરૂઅ કર દીં ઔર ઉસ્કે સાથ દફકી તાલ પર તાઉસો રબાબ (એક કિસ્મકી સારંગી) ઔર શહનાઈયોંકા મસ્હૂરકુન (જાદૂ કરનેવાલા) નગ્મા ઉભરા. અય્યૂબીને રાસ્તેમેં ફૂલોંકી પત્તિયાં દેખકર કદમ પીછે કર લિયા. નાજી ઔર ઉસ્કા નાઈબ ઉસ્કે દાએં બાએં થે વહ દોનોં જુક ગએ ઔર ઉસે આગે ચલનેકી દાવત દી. યહ વહ અંદાઝ થા જિસે મુગલ બાદશાહોંને હિંદુસ્તાનમેં રાઈજ કિયા થા.

'' સલાહુદીન અય્યૂબી ફૂલોંકી પત્તિયાં મસલને નહીં આયા.'' અય્યૂબીને એસી મુસ્કુરાહટસે કહા જો ઉન લોગોંને પહલે કમ હી કભી કિસીકે હોટોં પર દેખી થી.

'' હમ હુઝૂરકે રાસ્તેમેં આસ્માનસે તારે ભી નોચકર બિછા સકતે હૈં '' નાઝીને કહા.

''અગર મેરી રાહમેં કુછ બિછાના ચાહતે હો તો વહ એક હી ચીઝ હે જો મેરે દિલકો ભાતી હે '' સલાહુદીન અય્યૂબીને કહા.

''આપ હુકમ દેં.'' નાઈબને કહા, ''વહ કોન સી ચીઝ હે જો હુઝૂરકે દિલકો ભાતી હે.'' ''સલીબિયોંકી લાશેં.'' સલાહુદીન અય્યૂબીને મુસ્કુરા

કર કહા, મગર ફવ્રન હી ઉસ્કી મુસ્કુરાહટ ગાઈબ હો ગઈ. ઉસ્કી આખોંસે શોઅલે નિકલને લગે. ઉસ્ને ધીમી આવાઝમેં જિસ્મેં કહર (ગુસ્સા) ઔર ઈતાબ (સઝા) છુપા હૂવા થા, કહા "મુસલમાનકી ઝિંદગી ફૂલોંકી સી નહીં. જાનતે નહીં હો સલીબી સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકો ચૂહોંકી તરહ ખા રહે હૈં. ઔર જાનતે હો કે વહ ક્યૂં કામ્યાબ હો રહે હૈં. સિર્ફ ઈસ લિએ કે હમને ફૂલોંકી પત્તિયાોં પર ચલના શુરૂઅ કર દિયા હૈ. હમને અપની બચ્ચિયોંકો નંગા કરકે ઉન્કી ઈસ્મતે રોંદ ડાલી હૈં. મેરી નઝરેં ફલસ્તીન પર લગી હૂઈ હૈં. તુમ મેરી રાહમેં ફૂલ બિછા કર મિસ્રસે ભી ઈસ્લામકા પરચમ ઉતરવા દેના ચાહતે હો. " ઉસ્ને સબકો એક નઝર દેખા ઔર દબદબેસે કહા "ઉઠાલો યહ ફૂલ મેરે રાસ્તેસે. મૈંને ઉન પર કદમ રખ્ખા તો મેરી રૂહ કાટોંસે છલની હો જાએગી. હટાદો લળકિયોંકો મેરે રાસ્તેસે. કહીં એસા ન હો કે મેરી તલ્વાર ઉન્કે ઈન્ને દિલકશ સુનહરે બાલોંમેં ઉલઝ કર બેકાર હો જાએ. "

" હુઝૂરકી જાહો હશમત "

" મુઝે હુઝૂર ન કહો. " સલાહદીન અય્યૂબીને બોલનેવાલેકો યૂં ટોક દિયા જૈસે તલ્વારસે કિસી કાફિરકી ગરદન કાટ દી હો. ઉસ્ને કહા. " હુઝૂર વહ થે જિન્કા તુમ કલિમા પળહતે હો ઔર જિન્કા મૈં ગુલામ બેદામ હૂં. મેરી જાન ફિદા હો ઉસ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમ પર જિન્કે મુકદસ પૈગામકો મૈંને સીને પર કુંદા કર(અર્થાત્ કોતરીને) રખ્ખા હે. મૈં યહી પૈગામ લે કે મિસ્રમેં આયા હૂં. સલીબી મુઝસે યહ પૈગામ છીનકર બુહય્રએ રૂમમેં ડુબો દેના ચાહતે હૈં. શરાબમેં ગર્ક કર દેના ચાહતે હૈં. મૈં બાદશાહ બનકે નહીં આયા."

" લળકિયા કિસીકે ઈશારે પર ફૂલોંકી પત્તિયાં સમેટ કર વહાંસે હટ ગઈ થીં. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી તેઝીસે દરવાઝેકે અંદર ચલા ગયા. એક વસીઅ કમરા થા. ઉસ્મેં એક લંબી મૈઝ રખ્ખી થી જિસ પર રંગારંગ ફૂલ બિખરે હૂએ થે ઔર ઉન્કે દરમિયાન રવિસ્ટ કિએ હૂએ બકરોંકે બળે બળે ટુકળે, સાલિમ મુર્ગ ઔર જાને કૈસે કૈસે ખાને સઝે હૂએ થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી રુક ગયા ઔર અપને નાઈબસે પૂછા "કયા મિસ્રકા હર એક

બાશિંદા ઈસી કિસ્મકા ખાના ખાતા હે ? "

" નહીં હુઝૂર " નાઈબને જવાબ દિયા " ગરીબ લોગ તો ઐસે ખાને ખ્વાબ ભી નહીં દેખ સકતે. "

" તુમ સબ કિસ કૌમકે ફર્દ હો ? " સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને પૂછા "કયા ઉન લોગોંકી કૌમ અલગ હે જો ઐસે ખાનોંકે ખ્વાબ ભી નહીં દેખ સકતે ? " કિસી તરફસે કોઈ જવાબ ન પાકર ઉસ્ને કહા "ઈસ જગહ જિસ કદર મુલાઝિમ હૈં ઔર યહા જિત્ને સિપાહી ડયૂટી પર હૈં ઉન સબકો અંદર બુલાઓ. યહ ખાના ઉન્હેં ખિલાદોં" ઉસ્ને લપક કર એક રોટી ઉઠાઈ. ઉસ પર દો તીન બોટિયાં રખ્ખીં ઔર ખાને લગા. નિહાયત તેઝીસે પૂરી રોટી ખા કર પાની પીયા ઔર બાડીગાર્ડઝકે કમાંડર નાજીકો સાથ લે કર ઉસ કમરેમેં ચલા ગયા જો વાઈસ્રાયકા દફતર થા.

દો ઘંટે બા'દ નાજી બાહર નિકલા. દોળ કર અપને ઘોળે પર સવાર હુવા. એળ લગાઈ ઔર નઝરોંસે ઓઝલ (ગાઈબ) હો ગયા.

રાત નાજીકે ખાસ કમરેમેં ઉસ્કે દો કમાંડર જો ઉસ્કે મુઅતમદ (ભરોસામંદ) ઔર હમરાઝ (રાઝદાર) થે ઉસ્કે પાસ બેઠે શરાબ પી રહે થે. નાજીને કહા " જવાનીકા જોશ હે. થોળે દિનોંમેં ઠંડા કર દૂંગા. કમ્બખત જો ભી બાત કરતા હે કહતા હે રબ્બે કાબાકી કસમ સલીબિયોંકો સલ્તનતે ઈસ્લામિયાસે બાહર નિકાલ કર દમ લૂંગા."

"સલાહુદ્દીન અય્યૂબી." એક કમાંડરને તન્ઝિયા (તઅનકે તૌર પર) કહા "ઈત્ના ભી નહીં જાનતા કે સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકા દમ નિકલ ચુકા હે. અબ સૂડાની હુકૂમત કરેંગે."

"કયા આપને ઉસે બતાયા નહીં કે યહ પચાસ હઝારકા લશ્કર સૂડાની હે ? " દૂસરે કમાંડરને નાજીસે પૂછા " ઔર યહ લશ્કર જિસે વહ અપની ફૌજ સમઝતા હે, સલીબિયોંકે ખિલાફ નહીં લળેગા ? "

તુમ્હારા દિમાગ ઠિકાને હે ઉદરૂશ ? " નાજીને કહા " મેં ઉસે યહ યકીન દિલા આયા હૂં કે યહ પચાસ હઝાર સૂડાની શેર ઉસ્કે ઈશારે પર સલીબિયોંકે પરખ્ચે (ટુકળે) ઉળા દેંગે. લેકિન...... " નાજી ચુપ હો કર સોચમેં પળ ગયા.

"લેકિન કયા ?"

"ઉસ્ને મુઝે હુકમ દિયા હે કે મિસ્રકે બાશિંદોંકી એક ફૌઝ તૈયાર કરો" નાજીને કહા "ઉસ્ને કહા હે કે એક હી મુલ્કકી ફૌઝ મુનાસિબ નહીં હોતી. વહ મિસ્રકે લોગોંકો ભરતી કરકે હમારી ફૌઝમેં શામિલ કરના ચાહતા હે."

"તો આપને કયા જવાબ દિયા ?"

"મેંને કહા કે આપકે હુકમકી તામીલ હોગી" નાજીને જવાબ દિયા "મગર મેં ઐસે હુકમકી તામીલ નહી કરૂંગા."

"મિઝાજકા કેસા હે?" ઉદરૂશને પૂછા.

"ઝિદકા પક્કા મા'લૂમ હોતા હે." નાજીને જવાબ દિયા.

"આપકી દાનિશ ઔર તજરબેકે સામને તો વહ કુછ ભી નહીં લગતા." દૂસ્રે કમાંડરને કહા "નયા નયા અમીરે મિસ્ર બનકે આયા હે. કુછ રોઝ યહ નશા તારી રહેગા."

"મેં યહ નશા ઉતરને નહીં દૂંગા." નાજીને કહા. "ઉસે ઈસી નશેમેં બદમસ્ત કરકે મારૂંગા."

બહુત દેર તક યહ તીનોં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ બાતેં કરતે રહેં ઔર ઈસ મસ્અલે પર ગોર કરતે રહે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને નાજીકી બેતાજ બાદશાહીકે લિએ ખત્રા પૈદા કર દિયા તો વહ કયા કારવાઈ કરેંગે. ઉધર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અપને નાઈબકો સામને બિઠાએ યહ ઝહન નશીન કરા રહા થા કે વહ હુકૂમત કરને નહીં આયા ઔર ન કિસીકો હુકૂમત કરને દેગા. ઉસ્ને ઉન્હેં કહા કે ઉસે જંગી તાકતકી ઝરૂરત હે ઔર ઉસ્ને યહ ભી કહા કે ઉસે યહાંકા ફૌજી ઢાંચા બિલ્કુલ પસંદ નહીં. પચાસ હઝાર બાડીગાર્ડઝ સૂડાની હેં. હમેં હર ખિત્તેકે બાશિંદોંકો યહ હક દેના હે કે વહ હમારી ફૌજમેં આયેં. અપને જોહર દિખાયેં ઔર માલે ગનીમતમેંસે અપના હિસ્સા વસૂલ કરેં. યહાંકે અવામકા મેઅ્યારે ઝિંદગી ઈસી તરહ બુલંદ હો સકતી હે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉન્હેં બતાયા "મેંને નાજીસે કહ દિયા હે કે વહ આમ ભરતી શુરૂઅ કર દે."

"કયા આપકો યકીન હે કે વહ આપકી હુકમકી તામીલ કરેગા ?"

એક નાઝિમને ઉસે પુછા.

" કયા વહ હુકમકી તામીલસે ગુરેઝ કરેગા. ?"

" વહ ગુરેઝ કર સકતા હે." નાઝિમને જવાબ દિયા. " ફૌજી ઉમૂર ઉસીકે સૂર્પુદ હૈં. વહ કિસીસે હુકમ લિયા નહીં કરતા. અપની મનવાયા કરતા હે. "

સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ખામોશ રહા જૈસે ઉસ પર કુછ અષર હી ન હુવા હો. ઉસ્ને સબકો રુખ્સત કર દિયા ઔર સિર્ફ અલી બિન સુફયાનકો અપને સાથ રખ્ખા. અલી બિન સુફયાન જાસૂસી ઔર જવાબી જાસૂસીકા માહીર થા. ઉસે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી બગદાદસે અપને સાથ લાયા થા. વહ અધેળ ઉમ્રકા આદમી થા. અદાકારી, ચર્બ ઝુબાની (ખુશામદી) ઔર ભેસ બદલનેમેં મહારત રખતા થા. જંગોમેં ઉસ્ને જાસૂસી કી થી ઔર જાસૂસોંકો પકળા ભી થા. ઉસકા અપના ગિરોહ થા જો આસ્માનસે તારે ભી તોળ લાતા થા સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો જાસૂસીકી અહમિય્યતસે વાકિફિયત થી. ફન્ની મહારતકે અલાવા અલીમેં વહી જઝબા થા જો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીમેં થા.

" તુમને સુના અલી !" સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા. " યહ લોગ કહ ગએ હૈં કે નાજી કિસીસે હુકમ લિયા નહીં કરતા. અપની મનવાયા કરતા હે. "

[illegible] અલીને જવાબ દિયા. " મૈંને સુન [illegible]. અગર મેં ચહરે પેહચાનનેમેં ગલતી નહીં કરતા તો મેરી રાઈમેં બાર્ડીગાર્ડઝકા યહ કમાંડર જિસ્કા નામ નાજી હે, નાપાક ઝહનિયતકા ઈન્સાન હે. ઉસ્કે મુતઅલ્લિક મેં પહલેસે ભી કુછ જાનતા હૂં. યહ ફૌજ જો હમારે ખઝાનેસે તનખ્વાહ લેતી હે, દર અસ્લ નાજીકી ઝાતી ફૌજ હે. ઉસ્ને હુકુમતી હલ્કોંમેં એસી એસી સાઝિશેંકી હૈં જિન્હોંને ઈન્તિઝામી ઢાંચેકો બેહદ કમઝોર કર દિયા હે. આપકા યહ ફૈસલા બિલ્કુલ બજા હે કે ફૌજમેં યહાં કે હર ખિત્તેકે સિપાહી હોને ચાહિયેં. મેં આપકો તફસીલી મા'લુમાત ફરાહમ કરુંગા. મુઝે શક હે કે સૂડાની ફૌજ નાજીકી વફાદાર હે, હમારી નહીં. આપકો ઈસ ફૌજકી તરબિયત ઔર તન્ઝીમ બદલની પળેગી યા નાજીકો સુબ્કદોશ (નિકાલના) કરના પળેગા. "

" મેં અપની સફોંમેં હીં અપને દુશ્મન પૈદા નહીં કરના ચાહતા." સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા " નાજી ઘરકા ભેદી હે. ઉસે સુબુકદોસ કરકે અપના દુશ્મન બના લેના દાનિશમંદી નહીં. હમારી તલ્વાર ગૈરોકે લિએ હે, અપનોંકા ખૂન બહાનેકે લિએ નહીં. મેં નાજીકી ઝહનિયતકો પ્યાર ઔર મુહબ્બતસે બદલ સકતા હૂં. તુમ ઈસ ફૌજકી ઝહનિયત મા'લૂમ કરનેકી કોશીશ કરો. મુઝે સહી ઈત્તિલા દો કે ફૌજ કહાં તક હમારી વફાદાર હે."

મગર નાજી ઈત્ના કચ્ચા આદમી નહીં થા. ઉસ્કી ઝહનિયત પ્યાર ઔર મુહબ્બતકે બખેળોંસે આઝાદ થી. ઉસે અગર પ્યાર થા તો અપને ઈકિતદાર (મર્તબા) ઔર શૈતાનિયતકે સાથ થા. ઈસ લિહાઝસે વહ પથ્થર થા મગર જિસે અપને જાલમેં ફાંસના ચાહતા ઉસ્કે સામને વહ મોમ હો જાતા થા. ઉસ્ને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે સાથ યહીં રવય્યાહ ઈખ્તિયાર કિયા. ઉસ્કે સામને વહ બેઠતા નહીં થા. હાંમેં હાં મિલાતા ચલા જાતા થા. ઉસ્ને મિસ્રકે મુખ્તલિફ ખિત્તોંસે અય્યૂબીકે હુકમકે મુતાબિક ફૌજકે લિએ ભરતી શુરૂઅ કર દી થી. હાલાંકે યહ કામ ઉસ્કી મરઝીકે ખિલાફ થા. દિન ગુઝરતે જા રહે થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઉસે કુછ કુછ પસંદ કરને લગા થા. નાજીને ઉસે યકીન દિલાયા થા કે સૂડાની બાડીગાર્ડઝકી ફૌજ હુકમકી મુન્તઝિર હે ઔર યહ કૌમકી તવક્કુઆત (ઉમ્મીદોં) પર પૂરી ઉતરેગી. નાજી સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો દો તીન મર્તબા કહ ચુકા થા કે વહ બાડીગાર્ડઝકી તરફસે ઉસે દાવત દેના ચાહતા હે ઔર ફૌજ ઉસ્કે એ'જાઝમેં જશ્ન મનાનેમેં બેતાબ હે લેકિન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મસ્રૂફિયતકી વજહસે યહ દાવત કબૂલ નહીં કર સકતા થા.

રાતકા વક્ત થા. નાજી અપને કમરેમેં અપને દો મુઅતમદ જૂનીઅર કમાંડરોંકે સાથ બેઠા શરાબ પી રહા થા. દો નાચનેવાલિયાં સાઝોંકી હલ્કી હલ્કી મુશીકી(સંગિત) પર મસ્તીમેં આઈ હુઈ નાગિનોંકી તરહ મસ્હૂરકુન અદાઓંસે રકસ કર રહી થીં. ઉન્કે પાંઉમેં ઘુંઘરૂ નહીં થે. ઉન્કે જિસ્મોં પર કપળે સિર્ફ ઉસી કદર થે કે ઉન્કે સતર ઢકે હૂએ થે. ઈસ રકસમેં ખુમારકા (નશા) તઅષ્ષુર થા.

દરબાન અંદર આયા ઔર નાજીકે કાનમેં કુછ કહા. નાજી જબ શરાબ

ઔર રકસમેં મહવ (મશ્ગૂલ) હોતા થા તો કોઈ મુખિલ (ખલલ) હોનેકી જુરઅત નહીં કર સકતા થા. સિર્ફ દરબાનકો મા'લૂમ થા કે વહ કોન સા ઝરૂરી કામ હે જિસ્કી ખાતિર નાજી ઐશો તરબકી મેહફિલસે ઉઠા કરતા હે, વરના વહ અંદર આનેકી જુરઅત ન કરતા. ઉસ્કી બાત સુનતે હી નાજી બાહર નિકલ ગયા ઔર દરબાન ઉસે દૂસરે કમરેમેં લે ગયા. વહાં સૂડાની લિબાસમેં મલ્બૂસ એક અધેર ઉમ્રકા આદમી બેઠા થા. ઉસ્કે સાથ એક જવાન લળકી થી. નાજીકો દેખ કર વહ ઉઠી. નાજી ઉસ્કે ચહરે ઔર કદકાઠ (ડીલડોલ) કી દિલકશી દેખ કર ઠિઠક (હેરાન હો ગયા) વહ ઓરતોંકા શિકારી થા. ઉસે ઓરતેં સિર્ફ અપની અય્યાશીકે લિએ દરકાર નહીં હોતી થીં. ઉન્સે વહ ઔર ભી કઈ કામ લિયા કરતા થા જિન્મેં એક યહ થા કે વહ નિહાયત ખુબસૂરત ઔર અય્યાસ લળકિયોંકે ઝરીયે બળે બળે અફસરોંકો અપની મુઠ્ઠીમેં રખતા થા ઔર એક કામ યહ ભી થા કે વહ ઉન્હેં અમીરોં ઔર વઝીરોંકો બ્લેકમેલ કરનેકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કરતા થા ઔર ઉન્સે વહ જાસૂસી ભી કરાતા થા. જિસ તરહ કસ્સાબ (કસાઈ) જાનવરકો દેખ કર બતા દેતા હે કે ઉસ્કા ગોશ્ત કિત્ના હે, ઈસી તરહ નાજી લળકીકો દેખ કર અંદાઝા કર લિયા કરતા થા કે યહ કિસ કામકે લિએ મોઝૂં હે. લળકિયોંકે બ્યોપારી ઔર બુર્દહફરોશ (ગુલામોંકે બેચનેવાલે) અકષર નાજીકે પાસ 'માલ' લાતે રહતે થે.

યહ આદમી ભી ઐસે હી બ્યોપારીયોંમેંસે લગતા થા. લળકીકે મુતઅલ્લિક ઉસ્ને બતાયા કે તજરબાકાર હે. નાચ ભી સકતી હે ઔર પથ્થરકો ઝુબાનકે મીઠે ઝહરસે પાનીમેં તબદીલ કર સકતી હે. નાજીને ઉસ્કા તફસીલી ઈન્ટરવ્યૂ લિયા. વહ ઈસ ફનકા માહિર થા. ઉસ્કે મુતાબિક ઉસ્ને લળકીકા ઈમ્તિહાન લિયા ઔર ઉસ્ને યહ રાએ કાઈમ કી કે જિસ કામકે લિએ વહ એક ઔર લળકીકો તૈયાર કર રહા થા ઉસ્કે લિએ યહ લળકી થોળી સી ટ્રેનીંગકે બા'દ મોઝૂં હો સકતી હે. સોદા તે હો ગયા. વેપારી કીમત વસૂલ કરકે ચલા ગયા. નાજી લળકીકો ઉસ કમરેમેં લે ગયા જહાં ઉસ્કે દો સાથી રકસ ઔર શરાબસે દિલ બહલા રહે થે ઉસ્ને લળકીકો નાચનેકે લિએ કહા.

નાજીને ઉસી વક્ત મેહફિલ બર્ખાસ્ત કર દી. ઔર ઉસ લળકીકો અપને પાસ બિઠા કર સબકો બાહર નિકાલ દિયા. લળકીસે નામ પૂછા તો ઉસ્ને ઝકોઈ બતાયા. નાજીને ઉસે કહા "ઝકોઈ. તુમ્હેં યહાં લાનેવાલેને બતાયા થા કે તુમ પથ્થરકો પાનીમેં તબ્દિલ કર સકતી હો. મેં તુમ્હારા યહ કમાલ દેખના ચાહતા હૂં."

"વહ પથ્થર કોન હે." ઝકોઈને પુછા.

"નયા અમીરે મિસ્ર." નાજીને જવાબ દિયા. "વહ સાલારે આઝમ ભી હે."

"સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ? "ઝકોઈને પુછા.

"હાં"

સલાહુદ્દીન અય્યૂબી. નાજીને કહા, "અગર તુમ ઉસે પાનીમેં તબ્દિલ કર દો તો ઉસ્કે વઝન જિત્ના સોના તુમ્હારે કદમોંમેં રખ દૂંગા."

"વહ શરાબ તો પીતા હોગા."

"નહીં." નાજીને જવાબ દિયા. "શરાબ, ઓરત, નાચ-ગાને ઔર તફરીહસે વહ ઈત્ની હી નફરત કરતા હે જિત્ની હર મુસલમાન ખિંઝીરસે કરતા હે."

"મૈંને સુના થા કે આપકે પાસ લળકિયોંકા ઐસા તિલસિમ (જાદૂ) હે જો નીલકી રવાની (સમંદરકે બહાવ)કો રોક લેતા હે." ઝકોઈને કહા "કયા વહ તિલસિમ બેકાર હો ગયા ?"

"મૈંને અભી આઝમાયા નહીં." નાજીને કહા. "યહ કામ તુમ કર સકતી હો. મેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી આદતોંકે મુતઅલ્લિક તુમ્હેં બહુત કુછ બતાઉંગા."

"કયા આપ ઉસે ઝહર દેના ચાહતે હેં ?" ઝકોઈને પુછા.

"અભી નહીં." નાજીને જવાબ દિયા. "મેરી ઉસ્કે સાથ કોઈ દુશ્મની નહીં. મેં સિર્ફ યહ ચાહતા હૂં કે વહ એક બાર કિસી તુમ જૈસી લળકીકે જાલમેં ફંસ જાએ. ફિર મેં ઉસે અપને પાસ બિઠા કર શરાબ પિલાઉં. અગર ઉસે કત્લ કરના મકસૂદ હોતા તો મેં યહ કામ હશીશીનસે નિહાયત આસાનીસે કરા સકતા થા."

" યાની આપ ઉસ્કે સાથ દુશ્મની નહીં દોસ્તી કરના ચાહતે હૈં." ઝકોઈને કહા.

ઈત્ના બરજસ્તહ જુમલા સુન કર નાજી ચંદ લમ્હે લળકીકો દેખતા રહા. વહ ઉસ્કી તવક્કુઆતસે ઝિયાદા ઝહીન થી.

" હાં ઝકોઈ. " નાજીને ઉસ્કે મુલાઈમ બાલોં પર હાથ ફેર કર કહા. ' ' મૈં ઉસ્કે સાથ દોસ્તી કરના ચાહતા હૂં. ઐસી દોસ્તી કે વહ મેરા હમનિવાલા ઔર હમ પ્યાલા (સાઠ ઉઠને બેઠનેવાલા) બન જાએ. આગે મૈં જાનતા હૂં કે મુઝે ઉસ્સે કયા કામ લેના હે " નાજીને કહા ઔર ઝરા સોચ કર બોલા. " લેકિન મૈં તુમ્હેં યહ ભી બતા દેના ઝરૂરી સમઝતા હૂં કે એક જાદૂ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે હાથમેં ભી હે. અગર તુમ્હારે હુસ્ન ઔર નાઝો અદાઝ પર ઉસ્કા જાદૂ ચલ ગયા તો મૈં તુમ્હેં ઝિંદા નહીં રેહને દૂંગા. અગર તુમને મુઝે ધોકા દિયા તો તુમ એક દિનસે ઝિયાદા ઝિંદા નહીં રહ સકોગી, સલાહુદ્દીન અય્યૂબી તુમ્હેં મોતસે બચા નહીં સકેગા. તુમ્હારી ઝિંદગી ઔર મોત મેરે હાથમેં હે. તુમ મુઝે ધોકા નહીં દે સકોગી, ઈસી લિએ મૈંને તુમ્હારે સાથ ખોલ કર બાતેં કી હૈં. વરના મેરે રુત્બે ઔર હેષીયતકા આદમી એક પૈશાવર લળકીકે સાથ પહલી મુલાકાતમેં હી ઐસી બાતેં કભી ન કરતા. "

" યહ આપકો આનેવાલા વક્ત બતાયેગા કે કોન કિસકો ધોકા દેતા હે" ઝકોઈને કહા. " મુઝે યહ બતાઈયે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી તક મેરી રસાઈ કિસ તરહ હોગી. "

" મૈં ઉસે એક જશ્નમેં બુલા રહા હૂં. " નાજીને કહા " ઉસે રાત અપને હાં રખ્ખુગા ઔર તુમ્હેં ઉસ્કી ખ્વાબગાહમેં દાખિલ કર દૂંગા. મૈંને તુમ્હેં ઈસી મકસદકે લિએ બુલાયા હે. "

" આગે મૈં સંભાલ લૂંગી. "

વહ રાત ગુઝર ગઈ. ફિર ઔર કઈ રાતેં ગુઝર ગઈં. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઈન્તિઝામી કામોં ઔર નઈ ફૌજ તૈયાર કરનેમેં ઈત્ના મસરૂફ રહા કે નાજીકી દાવત કબૂલ કરનેકા વક્ત ન નિકાલ સકા. અલી બિન સુફયાનને ઉસે નાજીકે મુતઅલ્લિક જો રિપોર્ટ દી ઉસ્સે વહ પરેશાન હો ગયા. ઉસ્ને

અલીસે કહા " તો ઉસ્કા મતલબ યહ હે કે યહ શખ્સ સલીબિયોંસે ઝિયાદા ખતરનાક હે. "

" યહ એક સાંપ હે જિસે મિસ્રકી ઈમારત આસ્તીનમેં પાલ રહી હે." અલી બિન સુફયાનને નાજીકી તખ્રીબકારીકી તફસીલ સુનાઈ કે ઉસ્ને કિસ તરહ કિસ કિસ બળે આદમીકો અપને હાથમેં લિયા ઔર ઈન્તિઝામીયામેં મનમાની કરતા રહા. ફિર કહા " ઔર જિસ સૂડાની સિપાહ (ફોજ) કા વહ સાલાર હે વહ હમારી બજાએ ઉસ્કી વફાદાર હે. કયા આપ ઉસ્કા કોઈ ઈલાજ સોચ સકતે હેં ? "

" સિર્ફ સોચ નહીં સકતા." સલાહુદીન અય્યૂબીને જવાબ દિયા. " ઈલાજ શુરૂઅ કર ચુકા હૂં. મિસ્રસે જો સિપાહ ભરતી કી જા રહી હે, ઉસે મેં સૂડાની મુહાફિઝોંમેં ગુડમુડ કર દૂંગા. ફિર યહ ફૌજ સૂડાની હોગી ન મિસ્રી. નાજીકી યહ તાકત બિખર કર હમારી ફૌજમેં જઝબ હો જાએગી. નાજીકો મેં ઉસ્કે સહી ઠિકાને પર લે આઉંગા. "

" ઔર મેં યહ ભી વુષુકસે (ઉમ્મીદસે) કહ સકતા હૂં કે ઉસ્ને સલીબિયોંકે સાથ ભી ગઠ જોર કર રખ્ખા હે " અલી બિન સુફયાનને કહા " આપ સલ્તનતે ઈસ્લામિયા કો એક મઝબૂત મરકઝ પર લાકર ઈસ્લામકો વુસ્અત દેના ચાહતે હેં મગર નાજી આપકે ખ્વાબકો દીવાનેકા ખ્વાબ બના રહા હે. "

" તુમ ઈસ સિલસિલેમેં કયા કર રહે હો ? "

" યહ મુઝ પર છોળેં " અલી બિન સુફયાનને જવાબ દિયા "મેં જો કુછ કરૂંગા વહ આપકો સાથ સાથ બતાતા રહૂંગા. આપ મુત્મઈન રહેં. મેંને ઉસ્કે ગિર્દ જાસૂસોંકી એસી દીવાર ચુન દી હે જિસ્કી આંખે ભી હેં, કાન ભી હેં ઔર યહ દીવાર મુતહર્રિક હે. યૂં સમઝ લેં કે મેંને ઉસે અપને જાસૂસીકે કિલ્એમેં કેદ કર લિયા હે. "

સલાહુદીન અય્યૂબીકો અલી બિન સુફયાન પર ઈસ કદર એ'તિમાદ થા કે ઉસ્સે ઉસ્કી દરપર્દા કારવાઈકી તફસીલ ન પુછી. અલીને ઉસ્સે પુછા. " મા'લૂમ હૂવા કે વહ આપકો જશ્ન પર મદઉ કર રહા હે. અગર યહ બાત સહી હે તો ઉસ્કી દાવત ઈસ વક્ત કબૂલ કીજિએગા જબ મેં આપકો

બતાઉંગા."

અય્યૂબી ઉઠા ઔર હાથ પીઠ પીછે રખ કર ટહલને લગા. ઉસ્કી આહ નિકલ ગઈ. વહ રુક ગયા ઔર બોલા " અલી બિન સુફયાન, ઝિંદગી ઔર મોત અલ્લાહકે હાથમેં હે. બે મકસદ ઝિંદગીસે કયા યહ બેહતર નહીં કે ઈન્સાન પૈદા હોતે હી મર જાએ ? કભી કભી યહ સોચ દિમાગમેં આ જાતી હે કે વહ લોગ શાયદ ખૂશનસીબ હેં જિન્કી કૌમી હિસ (અર્થાત્ કોમી લાગણી) મુર્દા હોતી હે ઔર જિન્કા કોઈ કિરદાર નહીં હોતા. બળે મઝેસે જીતે ઔર અપની આઈ પર મર જાતે હેં."

" વહ બદનસીબ હેં અમીરે મુહતરમ." અલીને કહા.

" હાં બિન સુફયાન." સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા " મેં જબ ઉન્હેં ખૂશનસીબ કેહતા હૂં તો યહી બાત મા'લૂમ નહીં કોન મેરે કાનમેં કેહ દેતા હે જો તુમને કહી હે. મગર સોચતા હૂં કે હમને તારીખકા ધારા (બહાવ) ઈસ મોળ પર ન બદલા તો મિલ્લતે ઈસ્લામિયા બિખર કર વાદિયોં, જંગલોં ઓર સહરાઓંમેં ખો જાએગી. મિલ્લતકી ખિલાફત તીન હિસ્સોંમેં બટ ગઈ હે. અમીર મનમાની કર રહે હેં ઔર સલીબિયોંકે આલએકાર (હથયાર) બનતે જા રહે હેં. મુઝે યહ ડર ભી મેહસૂસ હોને લગા હે કે મુસલમાન અગર ઝિંદા રહે તો વહ હમેશા સલીબિયોંકે ગુલામ ઔર આલએકાર રહેંગે. વહ ઈસી પર ખૂશ રહેંગે કે ઝિંદા હેં, મગર કોમકી હેષીયતસે વહ મુર્દા હોંગે. ઝરા નકશા દેખો અલી. આધી સદીમેં દેખો હમારી સલ્તનતકા નકશા કિતના સુકળ ગયા હે " વહ ખામોશ હો ગયા. સર ઝુકા કર ટહલને લગા. ફિર રુક ગયા ઔર સરકો ઝટક કર અલી બિન સુફયાનકો દેખા. કેહને લગા. " જબ તબાહી અપને અંદરસે ઉઠે તો ઉસે રોકના મહાલ હો જાતા હે. અગર હમારી ખિલાફત ઔર ઈમારતોંકા યહી હાલ રહા તો સલીબિયોંકો હમ પર હમ્લે કરનેકી ઝરૂરત પેશ નહીં આએગી. વહ આગ જિસ્મેં હમ અપના ઈમાન, અપના કિરદાર ઔર અપની કૌમીયત જલા રહે હેં ઉસ્મેં સલીબી આહિસ્તા આહિસ્તા તેલ ડાલતે રહેંગે. ઉન્કી સાઝિશેં હમેં આપસમેં લળાતી રહેંગી. મેં શાયદ અપના અઝમ પૂરા ન કર સકૂં. મેં શાયદ સલીબિયોંસે શિકસ્ત ભી ખા જાઉં લેકિન મેં

કૌમકે નામ એક વસિય્યત છોળના ચાહતા હૂં. વહ યહ હે કે કિસી ગૈર મુસ્લીમ પર કભી ભરોસા ન કરના. ઉન્કે ખિલાફ લળના હે તો લળ કર મર જાના, કિસી ગૈરમુસ્લીમકે સાથ કભી સમઝોતા ઔર કોઈ મુઆહદા (વા'દા) ન કરના."

"આપકા લહજા બતા રહા હે જૈસે આપ અપને અઝમસે માયૂસ હો ગએ હૈં" અલી બિન સુફયાનને કહા. "માયૂસ નહીં." સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા "જઝબાતી.... અલી. મેરા એક હુકમ મુતઅલ્લિકા શુઅબે તક પહૂંચા દો. ભરતી તેઝ કર દો ઔર કોશીશ કરો કે ફૌજકે લિએ ઝિયાદાસે ઝિયાદા ઐસે આદમી રખ્ખો જો જંગકા તજરબા હાસિલ કર ચુકે હોં. હમારે પાસ ઈત્ની લંબી તરિબિયતકા વક્ત નહીં ભરતી હોનેવાલોંકા મુસલમાન હોના લાઝમી કરાર દે દો ઔર તુમ અપને લિએ ઝહન નશીન કર લો કે ઐસે જાસૂસોંકા એક દસ્તા તૈયાર કરો જો દુશ્મનકે ઈલાકેમેં જા કર જાસૂસી ભી કરેં ઔર શબખૂન ભી મારેં. યહ જાંબાઝોંકા દસ્તા હોગા. ઉન્હેં ખુસૂસી તરબિયત દો. ઉન્મેં યહ સિફાત પૈદા કરો કે ઉંટકી તરહ ઝિયાદાસે ઝિયાદા અર્સા પ્યાસ બર્દાશ્ત કર સકેં. ઉન્કી નઝરેં ઉકાબ (તેઝ પરિંદા) કી તરહ તેઝ હોં. ઉન્મેં સહરાઈ લોમળીકી મક્કારી હો ઔર વહ દુશ્મન પર ચીતેકી તરહ ઝપટનેકી મહારત, દીલેરી ઔર તાકતકે માલીક હોં. ઉન્મેં શરાબ, હશીશ વગૈરહકી આદત ન હો, ઓરતકે લિએ વહ બર્ફકી તરહ યખ (ઠંડે) હો..... ભરતી તેઝ કરા દો, બિંન સુફયાન .... ઔર યાદ રખ્ખો, મૈં હુજૂમકા કાઈલ નહીં. મુઝે લળનેવાલોંકી ઝરૂરત હે ખ્વાહ તાઅદાદ થોળી હો. ઉન્મેં કૌમી જઝબા હો ઔર વહ મેરે અઝમકો સમઝતે હોં. કિસીકે દિલમેં યહ શુબા ન હો કે ઉસે ક્યૂં લળાયા જા રહા હે."

અગલે દસ દિનોંમેં હઝારહા તરબિયત યાફતા સિપાહી ઈમારતે મિસ્રકી ફૌજમેં આ ગએ ઔર ઉન દસ દિનોંમેં નાજીને ઝકોઈકો ટ્રેનીંગ દે દી કે વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કોન કોનસે તરીકેસે અપને હુસ્નકે જાલમેં ફાંસ કર ઉસ્કી શખ્સિયત ઔર ઉસ્કે કિરદારકો કમઝોર કર સકતી હે. નાજીકે હમરાઝ દોસ્તોંને ઝકોઈકો દેખા તો ઉન્હોંને બિલા ખૌફ તરદીદ કહા કે ઈસ લળકીકો મિસ્રકે ફિરઓન દેખ લેતે તો ખુદાઈકે દાઅવેસે દસ્તબરદાર હો

જાતે. (દઅવા છોળ દેતે) નાજીકા જાસૂસીકા અપના નિઝામ થા, બહુત તેઝ ઔર દીલેર. વહ મા'લૂમ કર ચુકા થા કે અલી બિન સુફયાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા ખુસૂસી મુશીર હે ઔર અરબકા માના હુવા સુરાગરસાં. (જાસૂસ) ઉસ્ને અલીકે પીછે અપને જાસૂસ છોળ દિએ થે ઔર ઉસ્ને અલીકો કત્લ કરા દેનેકા મન્સુબા ભી બનાયા થા.

ઝકોઈકો નાજીને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો અપને દામમેં ફાંસનેકે લિએ તૈયાર કિયા થા, લેકીન વહ મેહસૂસ ન કર સકા કે મરાકિશકી રેહનેવાલી યહ લળકી ઉસ્કે અપને આ'સાબ (દિમાગ) પર સવાર હો ગઈ હે. વહ સિર્ફ શકલો સૂરતકી હી દિલકશ નહી થી, ઉસ્કી બાતોંમેં ઐસા જાદૂ થા કે નાજી ઉસે પાસ બિઠા કર ઉસ્કે સાથ બાતેં કરતા રહતા થા. ઉસ્ને ઉન દો નાચને ગાનેવાલી લળકિયોંસે નિગાહેં ફેર લી થીં જો ઉસ્કી મન્ઝૂરે નઝર થીં, તીન ચાર રાતોંસે ઉસ્ને ઈન લળકિયોંકો અપને કમરેમેં નહીં બુલાયા થા. નાજી સોનેકે અંડે દેનેવાલી મુર્ગી થી જો ઉન્કે કબ્ઝેસે નિકલ કર ઝકોઈકી આગોશમેં અંડે દેને લગી થી. ઉન્હોંને ઝકોઈકો રાસ્તેસે હટાનેકી તરકીબે સોચની શુરૂઅ કર દીં. વહ આખિર ઈસ નતીજે પર પહોંચી કે ઉસે કત્લ કરા દિયા જાએ મગર ઉસે કત્લ કરાના મુમ્કિન નઝર નહીં આતા થા. ક્યૂં કે નાજીને ઉસે જો કમરા દે રખ્ખા થા ઉસ પર દો મુહાફિઝોંકા પેહરા રહતા થા. ઉસકે અલાવા યહ દોનોં લળકિયાં ઉસ મકાનસે બિલા ઈજાઝત બાહર નહીં જા સકતી થીં જો નાજીને ઉન્હેં દે રખ્ખા થા. ઉન્હોંને હરમકી ખાદિમા ઓરતોંમેંસે એકકો એ'તિમાદમેં લેના શુરૂઅ કર દિયા. વહ ઉસ્કે હાથોં ઝકોઈકો ઝહર દેના ચાહતી થીં.

અલી બિન સુફયાનને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા મુહાફિઝ દસ્તા બદલ દિયા. યહ સબ અમીરે મિસ્ર(વાઈસ્રાય)કે પુરાને બાડીગાર્ડઝ થે. ઉન્કી જગહ ઉસ્ને ઉન સિપાહિયોંમેંસે બાડીગાર્ડઝકા દસ્તા તૈયાર કર દિયા જો નઈ ભરતીમેં આએ થે. યહ જાબાઝોંકા મુન્તખબ દસ્તા થા જો સિપાહગિરીમેં ભી તાક થા ઔર જઝબેકે લિહાઝસે ઉસ્કા હર સિપાહી મર્દે હુર (આઝાદ) થા. નાજીકો યહ તબદીલી બિલ્કુલ પસંદ નહીં થી, લેકિન ઉસ્ને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે સામને ઈસ તબદીલીકી તારીફ કી ઔર ઉસ્કે સાથ હી દરખાસ્ત

કી કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઉસ્કી દાવત કબૂલ કર લે. અય્યૂબીને ઉસે જવાબ દિયા કે વહ એક આધ દિનમેં ઉસે બતાયેગા કે વહ કબ દાવત કબૂલ કર સકેગા. ઉસ્કે જાનેકે બા'દ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને અલી બિન સુફયાનસે મશ્વરા લિયા કે વહ દાવત પર કબ જાએ. અલીને ઉસે મશ્વરા દિયા કે અબ વહ કિસી ભી રોઝ દાવત કબૂલ કરે.

દૂસ્રે હી દિન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને નાજીકો બતાયા કે વહ કિસી ભી રાત દાવત પર આ સકતા હે. નાજીને તીન રોઝ બા'દકી દાવત દી ઔર બતાયા કે યહ દાવત કમ ઔર જશ્ન ઝિયાદા હોગા ઔર યહ જશ્ન શહરસે દૂર સહરામેં મશ્અલોંકી રોશનીમેં મનાયા જાએગા. નાચ ગાનેકા ઈન્તિઝામ હોગા. બાડીગાર્ડઝકે ઘોળા સવાર અપને કરતબ દિખાયેંગે. શમ્શેરઝની ઔર બગૈર હથિયારોંકી લળાઈકે મુકાબલે હોંગે ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો રાત વહીં કિયામ કરાયા જાએગા. રહાઈશકે લિએ ખૈમે નસબ હોંગે... સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પોગ્રામકી તફસીલ સુનતા રહા. ઉસ્ને નાચ ગાને પર ભી એ'તિરાઝ ન કિયા. નાજીને ડરતે ઝિઝકતે કહા. " ફૌજકે બેશતર સિપાહી જો મુસલમાન નહીં યા જો અભી નીમ મુસ્લિમ હૈં કભી કભી શરાબ પીતે હૈં. વહ શરાબકે આદી નહીં. વહ ઈજાઝત ચાહતે હૈં કે જશ્નમેં ઉન્હેં શરાબ પીનેકી ઈજાઝત દી જાએ."

" આપ ઉન્કે કમાંડર હૈં. " સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા " આપ ચાહેં તો ઉન્હેં ઈજાઝત દે દેં. ન દેના ચાહેં તો મેં આપ પર અપના હુકમ નહીં ચલાઉંગા."

" અમીરે મિસ્રકા ઈકબાલ બુલંદ હો " નાજીને ગુલામોંકી તરહ કહા " મેં કોન હોતા હૂં ઈસ કામકી ઈજાઝત દેનેવાલા જિસ્કો આપ સખ્ત ના પસંદ કરતે હૈં. "

" ઉન્હેં ઈજાઝત દે દેં કે જશ્નકી રાત હંગામા આરાઈ ઔર બદકારીકે સિવા સબ કુછ કર સકતે હૈં. " સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા " અગર શરાબ પીકર કિસીને હલ્લા કલ્લા કિયા તો ઉસે સખ્ત સઝા દી જાએગી. "

યહ ખબર જબ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે સ્ટાફ તક પહૂંચી કે નાજી સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે એ'જાઝમેં જો જશ્ન મુન્અકિદ કર રહા હે ઉસ્મેં નાચ

ગાના હોગા ઔર શરાબ ભી પી જાએગી ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઈસ જશ્નકી દાવત ઈન ખુરાફાતકે બાવજૂદ કબૂલ કર લી હે. તો સબ હૈરતસે એક દુસ્રેકા મુંહ દેખને લગે. કિસીને કહા નાજી ઝૂઠ બોલતા હે વહ દૂસ્રોં પર અપના રોબ ડાલના ચાહતા હે ઔર કિસીને યહ રાય દી કે નાજીકા જાદૂ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર ભી ચલ ગયા હે. યહ રાય ઉન સરબરાહોંકો પસંદ આઈ જો નાજીકે હમનિવાલા ઔર હમ પ્યાલા થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ચાર્જ લેતે હી ઉન્કે લિએ ઐશો ઈશ્રત, શરાબ નોશી ઔર બદકારી જુર્મ કરાર દેદી થી. ઉસ્ને ઐસા સખ્ત ડિસિપલિન રાઈજ કર દિયા થા કે કિસીકો પહલી કી તરહ ફરાઈઝસે કોતાહીકી જુરઅત નહીં હોતી થી. વહ ઈસ પર ખુશ થે કે આજ નએ અમીરે મિસ્રને કિસી દાવતમેં શરાબ ઔર રકસકી ઈજાઝત દે દી હે તો કલ પરસૂં વહ ખૂદ ભી ઈન રંગીનિયોંકા રસયા હો જાએગા.

સિર્ફ અલી બિન સુફયાન થા જિસે મા'લૂમ થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ખુરાફાતકી ઈજાઝત કયૂં દી હે.

જશ્નકી શામ આ ગઈ. એક તો ચાંદની રાત થી. સહરાકી ચાંદની ઈત્ની શફફાફ હોતી હે કે રેતકે ઝર્રે ભી નઝર આતે હૈં. દૂસ્રે હઝાર હા મશ્અલોંને વહાં સહરાકી રાતકો દિન બના દિયા થા. બાડીગાર્ડઝકા હુજૂમ થા જો એક વસીઅ મેદાનકે ગિર્દ દીવારોંકી ખળા થા. એક તરફ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે બેઠનેકે લિએ જો મસ્નદ રખ્ખી ગઈ થી વહ કિસી બહુત બળે બાદશાહકા તખ્ત મા'લૂમ હોતા થા. ઉસ્કે દાએં બાએં બળે રુત્બોંકે મેહમાનોંકી નશિસતેં થીં. ઈસ વસીઅ વ અરીઝ (લમ્બી ચોળી) તમાશાગાહસે થોળી દૂર મેહમાનોંકે લિએ નિહાયત ખૂબસૂરત ખૈમે નસબ થે. ઉનસે હટ કર એક બળા ખૈમા સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે લિએ નસબ કિયા થા જહાં ઉસે રાત બસર કરની થી. અલી બિન સુફયાનને ગુરૂબ હોનેસે પહલે વહાં જાકર ઈસ ખૈમેકે ઈર્દ ગિર્દ મુહાફિઝ ખળે કર દીએ થે.

જબ અલી બિન સુફયાન વહાં મુહાફિઝ ખળે કર રહા થા, નાજી ઝકોઈકો આખરી હિદાયત દે રહા થા. ઉસ શામ ઝકોઈકા હુસ્ન કુછ ઝિયાદા હી નિખર આયા થા. ઉસ્કે જિસ્મસે ઐસે ઈત્રકી ભીની ભીની બૂ ઉઠ રહી થી જિસ્મેં સિહરકા (જાદૂકા) તઅષ્ષુર થા. ઉસ્ને બાલ ઉર્યાં કંધોં પર ફૈલા

દીએ થે. સુપૈદ કંધોં પર સિયાહી માઈલ ભૂરે બાલ ઝાહિદોંકી નઝરોંકો ગિરફ્તાર કરતે થે. ઉસ્કા લિબાસ ઈસ કદર બારીક થા કે ઉસકે જિસ્મકે તમામ નશીબો ફરાઝ (ઉંચ નીચ) સાફ નઝર આતે થે. ઉસ્કે હોટોં પર કુદરતી તબસ્સુમ અધ ખિલી કલીકી માનિંદ થા.

નાજીને ઉસે સરસે પાંઉ તક દેખા ઔર કહા " સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર તુમ્હારે જિસ્માની હુસ્નકા શાયદ અષર ન હો. અપની ઝુબાન ઈસ્તિઅમાલ કરના. વહ સબક ભૂલના નહીં જો મેં ઈત્ને દિનોંસે તુમ્હેં પળ્હા રહા હૂં ઔર યહ ભી ન ભુલના કે ઉસ્કે પાસ જાકર ઉસ્કી લોંડી ન બન જાના. અંજીરકા ફૂલ બન જાના જો દરખ્તકી ચોટી પર નઝર આતા હે મગર દરખ્ત પર ચળ્હ કર દેખો તો ગાઈબ હો જાતા હે. ઉસે અપને કદમોંમેં બિઠા લેના. મેં તુમ્હેં યકીન દિલાતા હૂં કે તુમ ઈસ પત્થરકો પાનીમેં તબ્દીલ કર લોગી. ઈસી સર ઝમીનમેં કિલો પત્રહને સિનિઅર જૈસે મર્દે આહિનકો અપને હુસ્નો જવાનીસે પિઘલા કર મિસ્રકી રેતમેં બહા દિયા થા. કિલો પત્રહ તુમસે ઝિયાદા ખૂબસૂરત નહીં થી. મેંને તુમ્હેં જો સબક દિએ હેં વહ કિલો પત્રહકી ચાલે થીં. ઓરતકી યહ ચાલેં કભી નાકામ નહીં હો સકતીં. " ઝકોઈ મુસ્કુરા રહી થી ઔર બળે ગોરસે સુન રહી થી. મિસ્રકી રૈતને એક ઔર કિલો પત્રહકો હસીંન નાગિનકી તરહ જનમ દિયા થા. મિસ્રકી તારીખ અપને આપકો દુહરાનેવાલી થી.

સૂરજ ગુરૂબ હો ગયા તો મશ્અલેં જલ ઉઠીં. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઘોળે પર સવાર આ ગયા. ઉસ્કે દાએં બાએં, આગે ઔર પીછે ઉસ્કે ઉન મુહાફિઝોંકે ઘોળે થે જો અલી બિન સુફયાનને મુન્તખબ કિએ થે. ઈસી દસ્તેમેંસે ઉસ્ને દસ મુહાફિઝ શામસે પહલે હી યહાં લા કર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખૈમેકે ગિર્દ ખળે કર દિએ થે સાઝોંને દફકી આવાઝ પર ઈસ્તિકબાલીયા ધુન બજાઈ ઔર સહરા " અમીરે મિસ્ર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઝિંદાબાદ " કે નારોંસે ગુંજને લગા. નાજીને આગે બળ્હ કર ઈસ્તિકબાલ કિયા ઔર કહા " આપકે જાંનિષાર, અઝમતે ઈસ્લામકે પાસ્બાન બસરો ચશ્મ ખૂશ આમદેદ કેહતે હેં. ઉન્કી બેતાબિયાં ઔર બેકરારિયાં દેખિયે. આપકે ઈશારે પર કટ મરેંગે " ઔર ખુશામદકે લિએ

ઉસે જિત્ને અલ્ફાઝ યાદ આયે ઉસ્ને કહ ડાલે.

જો હીં સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અપની શાહાના શિસ્ત પર બેઠા, સરપટ (કલા બાઝિયાં) દોળતે ઘોળોંકી ટાપોંકી આવાઝે સુનાઈ દીં. ઘોળે જબ મશ્અલોંકી રોશ્નીમેં આએ તો સબને દેખા કે ચાર ઘોળે દાએંસે ઔર ચાર બાએંસે દોળતે આ રહે થે. હર એક પર એક એક સવાર થા. ઉન્કે પાસ હથિયાર નહીં થે. વહ એક દૂસ્રેકે આમને સામને આ રહે થે. સાફ ઝાહિર થા કે વહ ટકરા જાએંગે. કિસીકો મા' લૂમ નહીં થા વહ કયા કરેંગે. વહ એક દુસ્રેકે કરીબ આએ તો દોનોં ફરીકોંકે સવાર રિકાબોંમેં પાંવ જમા કર ખળે હો ગએ. ફિર ઉન્હોંને લગામેં એક એક હાથમેં કર લીં ઔર દૂસ્રે બાઝૂ ફૈલા દીએ. દોનોં અતરાફકે ઘોળે બિલ્કુલ આમને સામને આ ગએ ઔર સવારોંકી દોનોં પાર્ટિયાં એક દૂસરીસે ઉલઝ ગઈ. સવારોંને એક દૂસ્રેકો પકળને ઔર ઘોળેસે ગિરાનેકી કોશિસ કી. જબ ઘોળે આગે નિકલ ગએ તો દો સવાર જો ઘોળોંસે ગિર પળે થે. રેત પર કલાબાઝિયાં (ખેલ) ખા રહે થે. એક તરફકે એક સવારને દૂસ્રી તરફકે એક સવારકો એક બાઝૂમેં ઝકળ કર ઉસે ઘોળેસે ઉઠા લિયા ઔર ઉસે અપને ઘોળે પર ડાલ કર લે જા રહા થા. હુજૂમને ઈસ કદર શોર બરપા કિયા કે અપની આવાઝ અપને આપકો ભી નહીં સુનાઈ દેતી થી.

યહ સવાર અંધેરેમેં ગાઈબ હૂએ તો દોનોં તરફસે ચાર ચાર ઔર ઘોળે આએ ઔર ઈસી તરહ મુકાબલા હુવા. ઈસ તરહ આઠ મુકાબલે હુએ ઔર ઉસ્કે બાદ શુતરસવાર આએ. ફિર ઘોળાસવારોં ઔર શુતર સવારોંને સવારીકે મુતઅદદ કરતુબ દિખાએ. ઉસ્કે બા'દ તેગઝની ઔર બગૈર હથિયારોંકી લળાઈકે મુઝાહરેં હૂએ જિન્મેં કઈ એક સિપાહી ઝખ્મી હો ગએ. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી શુજાઅત ઔર બે ખૌફીકે ઈન મુઝાહરોં ઔર મુકાબલોંમેં જઝબ હો કે રહ ગયા થા. ઉસે ઐસે હી બહાદુર ફૌજકી ઝરૂરત થી. ઉસ્ને અલી બિન સુફયાનકે કાનમેં કહા " અગર ઈસ ફૌજમેં ઈસ્લામી જઝબા ભી હો તો મેં સિર્ફ ઈસી ફૌજસે સલીબિયોંકો ઘુટનોં બિઠા સકતા હૂં."

અલી બિન સુફયાનને વહી મશ્વરા દિયા જો વહ પહલે ભી દે ચુકા થા. ઉસ્ને કહા " અગર નાજીસે કમાન લે લી જાએ તો જઝબા ભી પૈદા હો

જાએગા.'' મગર સલાહુદીન અય્યૂબી નાજી જૈસે ઝહીન ઔર તજરબાકાર સાલારકો સુબુકદોસ કરનેકી બજાએ સુધાર કર રાહે હક પર લાના ચાહતા થા. વહ ઈસ જશ્નમેં અપની આખોં યહી દેખને આયા થા કે યહ ફૌજ કિરદારકે લિહાઝસે કૈસી હે. ઉસે નાજીકી ઈસ દર્ખાસ્તસે હી માયૂસી હો ગઈ થી કે ઉસ્કે સિપાહી ઔર કમાંડર શરાબ પીના ચાહતે હૈં ઔર નાચગાના ભી હોગા. સલાહુદીન અય્યૂબીને ઉસ્કી દર્ખાસ્ત ઈસ વજહસે મંઝૂર કી થી કે વહ દેખના ચાહતા થા કે યહ લશ્કર કિસ હદ તક ઐશો ઈશ્રતમેં ડૂબા હુવા હે.

બહાદુરી, શાહસવારી ઔર તેગઝની વગૈરહકે મુઝાહરોં ઔર મુકાબલોંમેં તો યહ ફૌજ અસ્કરી ઔર જંગી મે'યાર પર પૂરી ઉતરતી થી. મગર ખાનેકા વક્ત આયા તો યહ ફૌજ બદતમીઝોં, બિલાનોશોં (બહુત શરાબ પિનેવાલી) ઔર હંગામા પરવર લોગોંકા બેકાબૂ હુજૂમ બન ગઈ. ખાનેકા ઈન્તિઝામ વસીઅ વ અરીઝ મેદાનમેં કિયા ગયા થા. એક તરફ ફૌજકે કમો બેશ દો હઝાર આદમીયોંકે લિએ ખાના ચૂના ગયા થા ઔર ઉન્સે ઝરા દૂર સલાહુદીન અય્યૂબી ઔર દિગર બળે મેહમાનોંકા ઈન્તિઝામ થા. સેંકળોં સાલિમ દુમ્બે ઔર બકરે, ઉંટોકી સાલિમ રાનેં ઔર હઝારોં મુર્ગ રેવિસ્ત કિયે ગએ થે. દિગર લવાઝિમાતકા કોઈ શુમાર ન થા ઔર સિપાહિયોંકે સામને શરાબકે છોટે છોટે મશકીઝે ઔર સરાહિયાં (બોતલેં) રખ દી ગઈ થીં. સિપાહી ખાને ઔર શરાબ પર ટૂટ પળે. ગટાગટ શરાબ ચળ્હાને લગે ઔર મા'રિકા આરાઈ (લડાઈ) હોને લગી. સલાહુદીન અય્યૂબી યહ મંઝર દેખ રહા થા. ઔર ખામોશ થા. ઉસ્કે ચહરે પર કોઈ ઐસા તઅષ્ષુર નહીં થા જો યહ ઝાહીર કરતા કે વહ કયા સોચ રહા હે. ઉસ્ને નાજીસે સિર્ફ ઈત્ના પુછા '' પચાસ હઝાર ફૌજમેંસે આપને યહ સિપાહી દાવતકે લિએ કિસ તરહ મુન્તખબ કિએ થે ? કયા યહ આપકે બદતરીન સિપાહી હૈં ?''

'' નહીં અમીરે મિસ્ર.'' નાજીને ગુલામાના લેહજેમેં જવાબ દિયા ''યહ દો હઝાર અસ્કરી મેરે બેહતરીન આદમી હૈં. આપને ઉન્કે મુઝાહરે દેખે હૈં. ઉન્કી બહાદુરી દેખી હે. મેદાને જંગમેં યહ જિસ જાંબાઝીકા મુઝાહરા

કરેંગે વહ આપકો હૈરાન કર દેગા. આપ ઉન્કી બદતમીઝીકો ન દેખેં. યહ આપકે ઈશારે પર જાનેં કુરબાન કર દેંગે. મૈં ઉન્હેં કભી કભી છુટ્ટી દે દિયા કરતા હૂં તા કે મરનેસે પહલે દુન્યાએ રંગો બૂસે પૂરા પૂરા લુત્ફ ઉઠાલેં."

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઈસ ઈસ્તિદલાલકે જવાબમેં કુછ ભી ન કહા. નાજી જબ દૂસ્રે મેહમાનોંકી તરફ મુતવજ્જહ હુવા તો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને અલી બિન સુફયાનસે કહા " મૈં જો દેખના ચાહતા થા, વહ દેખ લિયા હે. યહ સૂડાની અસ્કરી શરાબ ઔર હંગામા આરાઈકે આદી હૈં. તુમ કેહતે હો કે ઉન્મેં જઝબા નહીં. મૈં દેખ રહા હૂં કે ઉન્મેં કિરદારી ભી નહીં. ઈસ ફૌજકો અગર તુમ મૈદાને જંગમેં લે ગએ તો યહ લળનેકી બજાએ અપની જાન બચાનેકી ફિકર કરેગી ઔર માલે ગનીમત લૂટેગી ઔર મફતૂહકી ઓરતોંકે સાથ વહશિયાના સુલૂક કરેગી."

" ઉસ્કા ઈલાજ યહ હૈં " અલી બિન સુફયાનને કહા " કે આપકે મુખ્તલિફ ખિત્તોંસે જો ફૌજ તૈયાર કી હે, ઉન્હેં નાજીકે ઈસ પચાસ હઝાર સૂડાની લશ્કરમેં મુદગમ કર દિયા જાએ. બુરે સિપાહી અચ્છે સિપાહિયોંકે સાથ મિલજુલ કર અપની આદતેં બદલ દિયા કરતે હૈં."

સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મુસ્કુરાયા ઔર અલીસે કહા " તુમ યકીનન મેરે દિલકા રાઝ જાનતે હો. મેરા મન્સૂબા યહી હે જો મૈં અભી તુમ્હેં નહીં બતાના ચાહતા થા. કિસીસે ઉસ્કા ઝિક્ર ન કરના."

અલી બિન સુફયાનમેં યહ વસ્ફ થા કે દૂસ્રોંકે દિલોંકે રાઝ જાન લેતા થા ઔર ગૈર મા'મૂલી તોર પર ઝહીન થા. વહ કુછ ઔર કેહને હી લગા થા કે ઉન્કે સામને કઈ ઔર મશ્અલેં રોશન હો ગઈ. ઝમીન પર બૈશ કીમત કાલીન બિછે હૂએ થે. શહનાઈ ઔર સારંગકા ઐસા મીઠા ઔર પુર સોઝ નગ્મા ઉભરા કે મેહમાનોં પર સન્નાટા તારી હો ગયા. એક તરફસે નાચનેવાલીયોંકી કતાર નમૂદાર હૂઈ. બીસ લળકિયાં ઐસે બારીક ઔર નફીસ લિબાસમેં મલ્બૂસ ચલી આ રહી થીં જિસ્મેં ઉન્કે જિસ્મોંકા અંગ અંગ નઝર આ રહા થા. હર એકકા લિબાસ નિહાયત બારીક ચુગાસા થા જો શાનોંસે તખ્નોં તક લંબા થા. ઉન્કે બાલ ખુલે હૂયે થે ઔર ઉસી રેશમકે હિસ્સે નઝર આતે થે જિસ્કા ઉન્હોંને લિબાસ પહન રખ્ખા થા. સહરાકી

હલ્કી હલ્કી હવાસે લળકિયોંકી ચાલસે યહ ઢીલા ઢાલા લિબાસ હિલતા થા તો યૂં લગતા થા જૈસે ફૂલદાર પૌદોંકી ડાલિયાં ફિઝામેં તૈરતી આ રહી હોં. હર એકકે લિબાસકા રંગ જુદા થા. હર એકકી શકલો સૂરત એક દૂસ્રીસે મુખ્તલિફ થી લેકિન હુસ્ન ઔર જિસ્મકી લચકમેં સબ એક જૈસી થીં. ઉન્કે મરમરેં (સુપેદ) બાઝૂં ઉર્યાં થે. વહ ચલતી આ રહી થીં લેકિન કદમ ઉઠતે નઝર નહીં આતે થે. વહ હવાકી લહરોંકી માનિંદ આ રહી થીં.

વહ નીમ દાઈરેમેં હોકર રુક ગઈં. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી તરફ મુંહ કરકે તા'ઝીમકે લિએ ઝુકીં. સબકે બાલ સરક કર શાનોં પર આ ગએ. સાઝિંદોંને ઉન રેશમી બાલો ઔર જિસ્મોંકે જાદૂમેં તિલસિમ પૈદા કર દિયા. વહ સિયાહફામો દવહેકલ હબ્શી જિન્કી કમરકે ગિર્દ ચિતોંકી ખાલેં થીં, એક બળા સારા ટોકરા ઉઠાએ તેઝ તેઝ કદમ ચલતે નઝર આએ ઔર ટોકરા લળકિયોંકે નીમ દાઈરેકે સામને રખ દિયા. સાઝ સપેરોંકી બીનકી ધુન બજાને લગે. હબ્શી મસ્ત સાંડોકી ફુંકારતે ગાઈબ હો ગએ. ટોકરેમેંસે એક બહુત બળી કલી ઉપરકો ઉઠી ઔર ફૂલકી તરહ ખિલ ગઈ. ઈસ ફૂલમેંસે એક લળકીકા ચેહરા નમૂદાર હૂવા ઔર ફિર વહ ઉપરકો ઉઠને લગી. યૂં લગતા થા જૈસે સુર્ખ બાદલોંમેંસે ચાંદ નિકલ રહા હો. યહ લળકી ઈસ દુન્યાકી મા'લૂમ નહીં હોતી થી. ઉસ્કી મુસ્કુરાહતભી અર્ઝી (ઝમીની) નહીં થી. ઉસકે બાલોંકી ચમક ભી મિસ્રકી કિસી લળકીકી ચમક નહીં લગતી થી ઔર જબ લળકીને ફૂલકી ચોળી પત્તીયોંમેંસે બાહર કદમ રખ્ખા તો ઉસ્કી જિસ્મકી લચકને તમાશાઈયોંકો મસ્હૂર કર લિયા.

અલી બિન સુફયાનને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી તરફ દેખા. ઉસ્કે હોટોં પર મુસ્કુરાહટ થી. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને મુસ્કુરા કર ઉસ્કે કાનમેં કહા "મુઝે તવક્કુઅ નહીં થી કે યહ ઈત્ની ખૂબસૂરત હોગી."

નાજીને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે પાસ આકર કહા " અમીરે મિસ્રકા ઈકબાલ બુલંદ હો. ઈસ લળકીકા નામ ઝકોઈ હે. ઉસે મૈંને આપકી ખાતિર સિકંદરિયાસે બુલાયા હે યહ પૈશાવર રક્કાસા નહીં ઔર યહ ઈસમત ફરોશ ભી નહીં. રકસસે ઉસે પ્યાર હે. શોકિયા નાચતી હે. કિસી મેહફિલમેં નહીં જાતી. મૈં ઉસ્કે બાપકો જાનતા હૂં. સાહિલ પર મછલિયોંકા કારોબાર કરતા

હે. યહ લળકી આપકી અકીદતમંદ હે. આપકો પૈગમ્બર માનતી હે. મેં ઈત્તિફાકસે ઉસ્કે ઘર ઉસ્કે બાપસે મિલને ગયા તો ઈસ લળકીને ઈસ્તિદઆ (દર્ખાસ્ત)કી કે સુના હે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અમીરે મિસ્ર બનકે આએ હેં. ખુદાકે નામ પર મુઝે ઉન્સે મિલવા દો. મેરે પાસ અપની જાન ઔર રકસકે સિવા કુછ ભી નહીં જો મેં ઈસ અઝીમ હસ્તીકે કદમોંમેં પેશ કર દૂં.......... કાબિલે સદે એહતિરામ અમીર. મેંને આપસે રકસો સુરૂરકી ઈજાઝત ઈસ લિએ માંગી થી કે ઈસ લળકીકો મેં આપકે હુઝૂર પૈશ કરના ચાહતા થા."

"આપને ઉસે બતાયા થા કે મેં અપને સામને કિસી લળકીકો રકસ ઔર ઉર્યાનીકી હાલતમેં નહીં દેખ સકતા." સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા "યહ લળકિયાં જિન્હેં આપ મલબૂસ લાએ હેં બિલકુલ નંગી હે."

"આલી મકામ." નાજીને ખિસ્યાના હો કે જવાબ દિયા. "મેંને બતાયા થા કે અમીરે મિસ્ર રકસકો ના પસંદ ફરમાતે હેં લેકિન યહ કેહતી થી કે વહ મેરા રકસ પસંદ કરેંગે કયૂં કે મેરે રકસમેં દાવતે ગુનાહ નહીં. યહ એક બા ઈસ્મત લળકીકા રકસ હોગા. મેં અય્યૂબીકે હુઝૂર અપના જિસ્મ નહીં, અપના ફન પૈશ કરૂંગી, અગર મેં મર્દ હોતી તો અય્યૂબીકી જાનકી હિફાઝતકે લિએ ઉસ્કે મુહાફિઝ દસ્તેમેં શામિલ હો જાતી."

"આપ કેહના કયા ચાહતે હેં ?" સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને પુછા "ઈસ લળકીકો અપને પાસ બુલા કર ઉસે ખિરાજે તહસીન પૈશ કરોં કે તુમ અપને જિસ્મકો હઝારોં મર્દોંકે સામને ઉર્યા કરકે બહુત અચ્છા નાચતી હો ? ઉસે ઈસ પર શાબાશ કહોં કે ઉસ્ને મર્દોંકે જિન્સી જઝબાત ભળકાનેમેં ખૂબ મહારત હાસિલ કી હે ?"

"નહીં અમીરે મિસ્ર. !" નાજીને કહા. "મેં ઉસે ઈસ વા'દે પર યહાં લાયા હૂં કે આપ ઉસે શર્ફે બારયાબી બખ્શેંગે. યહ બળી દૂરસે ઈસી ઉમ્મીદ પર આઈ હે. ઝરા દેખિએ ઉસે. ઉસ્કે રકસમેં પૈશાવરાના તઅષ્ષુર નહીં, ખૂદ સુપુર્દગી હે. દેખિયે, વહ આપકો કૈસી નઝરોંસે દેખ રહી હે. બેશક ઈબાદત સિર્ફ અલ્લાહકી કી જાતી હે, લેકિન યહ રકસકી અદાઓંસે, અકીદતસે, મખ્મૂર નિગાહોંસે આપકી ઈબાદત કર રહી હે. આપ ઉસે અપને ખૈમેમેં આનેકી ઈજાઝત દે દેં. થોળીસી દેરકે લિએ. ઉસે

મુસ્તકબિલકી વહ માં સમઝેં જિસ્કી કૂખસે ઈસ્લામકી પાસબાનીકે લિએ જાંબાઝ જનમ લેંગે. યહ અપને બચ્ચોંકો બળે ફખ્રસે બતાયા કરેગી કે મૈંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીસે તન્હાઈમેં બાતેં કરનેકા શર્ફ હાસિલ કિયા થા. ''

નાજીને નિહાયત પુર અષર અલ્ફાઝ ઔર જઝબાતી લબો લેહજેમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીસે મન્વા લિયા કે યહ લળકી જિસે ઉસ્ને એક બર્દાફરોશસે ખરીદા થા, શરીફ બાપકી બા ઈસ્મત બેટી હૈ. ઉસ્ને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીસે કહલવા લિયા કે '' અચ્છા, ઉસે મેરે ખૈમેમેં ભૈઝ દેના. ''

ઝકોઈ નિહાયત આહિસ્તા આહિસ્તા જિસ્મકો બલ દેતી ઔર બાર બાર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી તરફ દેખ કર મુસ્કુરાતી થી. બાકી લળકિયાં ઉસ્કે ગિર્દ તિતલયોંકી તરહ જૈસે ઉળ રહી હોં. યહ ઉછલ કૂદવાલા રકસ નહીં થા. મશઅલોંકી રોશનીમેં કભી તો યૂં લગતા થા જૈસે હલ્કે નીલે શફફાફ પાનીમેં જલ પરિયાં તૈર રહી હોં. ચાંદનીકા અપના એક તઅષ્ષુર થા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે મુતઅલ્લિક કોઈ નહીં બતા સકતા કે વહ ગુમસુમ બૈઠા કયા સોચ રહા થા. નાજીકે સિપાહી જો શરાબ પીકર હંગામા બરપા કર રહે થે વહ ભી જૈસે મર ગએ થે. ઝમીન ઔર આસ્માન પર વજદ તારી થા. નાજી અપની કામ્યાબી પર બેહદ મસ્રૂર (ખુશ) થા ઔર રાત ગુઝરતી જા રહી થી.

નિસ્ફે શબકે બા'દ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઉસ ખુશ્નુમા ખૈમેમેં દાખિલ હુવા જો નાજીને ઉસ્કે લિએ નસ્બ કરાયા થા. અંદર ઉસ્ને કાલીન બિછા દિએ થે. પલંગ પર ચીતેકી ખાલકી માનિંદ પલંગપોશ થા. ફાનૂસ જો રખ્ખવાયા થા, ઉસ્કી હલ્કી નીલી રોશ્ની સહરાકી શફફાફ ચાંદનીકી માનિંદ થી ઔર અંદરકી ફિઝા ઈત્રબેઝ થી, ખૈમેકે અંદર રેશ્મી પરદે આવેઝાં (પરદે લટકાએ હૂએ)થા. નાજી સલાહૂદ્દીન અય્યૂબીકે સાથ ખૈમેમેં ગયા ઔર પુછા '' ઉસે ઝરાસી દેરકે લિએ ભેઝ દૂં ? મૈં વા'દા ખિલાફીસે બહુત ડરતા હૂં. ''

'' ભેજ દો. '' સલાહૂદ્દીન અય્યૂબીને કહા ઔર નાજી હિરનકી તરહ ચોકળિયાં ભરતા ખૈમેસે નિકલ ગયા.

થોળા હી વક્ત ગુઝરા હોગા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે મુહાફિઝોંને

એક રક્કાસાકો ઉસ્કે ખૈમેકી તરફ આતે દેખા. ખૈમેકી હર તરફ મશ્અલેં રોશન થીં. રોશનીકા યહ ઈન્તિઝામ અલી બિન સુફયાનને કરાયા થા તા કે રાતકે વક્ત મુહાફિઝ ગદી પૈશકો અચ્છી તરહ દેખ સકેં. રક્કાસા કરીબ આઈ તો ઉન્હોંને ઉસે પેહચાન લિયા. ઉન્હોંને ઉસે રકસમેં દેખા થા. યહ વહી લળકી થી જો ટોકરેમેંસે નિકલી થી. વહ ઝકોઈ થી. વહ રકસકે લિબાસમેં થી. યહ લિબાસ તૌબાશિકન (નૌબો તોળનેવાલી) થા. ઉસ્મેં વહ ઉર્યા થી. મુહાફિઝોંકે કમાંડરને ઉસે રોક લિયા. ઝકોઈને ઉસે બતાયા કે યહ ઉન અમીરોંમેંસે નહીં જો તુમ જૈસી ફાહિશા લળકિયોંકે સાથ રાતેં ગુઝારતે હેં.

" આપ ઉન્સે પુછ લેં. " ઝકોઈને કહા. " મેં બિન બુલાએ આનેકી જુરઅત નહીં કર સકતી. "

" ઉન્કા બુલાવા તુમ્હેં કિસ તરહ મિલા થા ? "કમાંડરને પુછા.

" સાલાર નાજીને કહા હે કે તુમ્હેં અમીરે મિસ્ર બુલાતે હેં. " ઝકોઈને કહા. " આપ કેહતે હે તો મેં વાપિસ ચલી જાતી હૂં. અમીરને જવાબ તલ્બીકી તો ખૂદ ભુગત લેના. "

કમાંડર તસલીમ નહીં કર સકતા થા કે સલાહુદીન અય્યૂબીને અપની ખ્વાબગાહમેં એક રક્કાસાકો બુલાયા હે. વહ અય્યૂબીકે કિરદારસે વાકિફ થા. ઉસ્કે ઉસ હુકમસે ભી વાકિફ થા કે નાચને ગાનેવાલિયોંસે તઅલ્લુક રખ્ખનેવાલોંકો એકસો દુર્રે લગાએ જાએંગે. કમાંડર શશો પંજમેં (શકમેં) પળ ગયા. સોચ સોચ કર ઉસ્ને જુર્રતકી ઔર સલાહુદીન અય્યૂબીકે ખૈમેમેં ચલા ગયા. અય્યૂબી અંદર ટહલ રહા થા. કમાંડરને ડરતે ડરતે કહા કે બાહર એક રક્કાસા ખળી હે. કેહતી હે કે હુઝૂરને બુલાયા હે. સલાહુદીન અય્યૂબીને કહા " ઉસે અંદર ભેઝ દો. "

કમાંડર બાહર નિકલા ઔર ઝકોઈકો અંદર ભેઝ દિયા. મુહાફિઝોંકો તવક્કુઅ થી કે ઉન્કા અમીર ઔર સાલારે આઝમ ઉસ લળકીકો બાહર નિકાલ દેગા. વહ સબ ઉસ્કી ગિરજદાર આવાઝ સુન્નેકે લિએ તૈયાર હો ગએ. મગર ઉન્હેં ઐસી કોઈ આવાઝ ન સુનાઈ દી. રાત ગુઝરતી જા રહી થી. અંદરસે ધીમી ધીમી બાતોંકી આવાઝેં સુનાઈ દેને લગીં. મુહાફિઝ દસ્તેકા

કમાંડર બે કરારીકે આલમમેં ઈધર ઉધર ટહલને લગા. એક મુહાફિઝને ઉસે કહા " કયા યહ હુકમ સિર્ફ હમારે લિએ હે કે કિસી ફાહિશાકે સાથ તઅલ્લુક રખ્ખના જુર્મ હે ? "

" હાં. " ઉસ્ને જવાબ દિયા " હુકમ સિર્ફ મા તહતોંકે લિએ ઔર કાનૂન સિર્ફ રિઆયાકે લિએ હોતે હેં. "

" અમીરે મિસ્રકો દુર્રે નહીં લગાએ જા સકતે. "

" બાદશાહોંકા કોઈ કિરદાર નહીં હોતા " કમાંડરને જલ કર કહા. "સલાહુદ્દીન અય્યૂબી શરાબભી પીતા હોગા.હમ પર ઝૂટી પારસાઈકા (પરહેઝગારી) રુઅબ જમાયા જાતા હે. "

ઉન્કી નિગાહોંમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા જો બુત થા વહ ટૂટ ફૂટ ગયા. ઉસ બુતમેંસે એક અરબી શહઝાદા નિકલા જો અય્યાશ ઔર બદકાર થા. પારસાઈકે પર્દેમેં ગુનાહકા મુરતકિબ હો રહા થા.

નાજી બહુત ખૂશ થા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ખૂશ્નૂદીકે લિએ ઉસ્ને શરાબ સૂંઘી ભી નહીં થી. વહ અપને ખૈમેમેં મસર્રતસે ઝૂમ રહા થા. ઉસ્કે સામને ઉસ્કા નાઈબ સાલાર ઉદરૂશ બૈઠા થા. ઉસ્ને નાજીસે કહા " ઉસે ગએ બહુત વક્ત ગુઝર ગયા હે. મા'લૂમ હોતા હે હમારા તીર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે દિલમેં ઉતર ગયા હે. "

"મેરા તીર ખતા કબ ગયા થા ? " નાજીને કહકહા લગાકર કહા "અગર યહ તીર ખતા જાતા તો ફૌરન યહીં લોટકે હમારે પાસ ડઆ જાતા."

" તુમ ઠીક કેહતે થે. " ઉદરૂશને કહા " ઝકોઈ ઈન્સાનકે રૂપમેં તિલસિમ હે. મા'લૂમ હોતા હે યહ લળકી હશીશીનકે સાથ રહી હે વરના સલાહુદ્દીન અય્યૂબી જૈસા બુત કભી ન તોળ સકતી. " મેંને ઉસે જો સબક દિએ થે વહ હશીશીનકે કભી વહમ ગુમાનમેં ભી ન આએ હોંગે. " નાજીને કહા. " અબ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે હલકસે શરાબ ઉતારની રહ ગઈ હે." નાજીકો બાહર કદમોંકી આહટ સુનાઈ દી. વહ દોળ કર બાહર ગયા. વહ ઝકોઈ નહીં થી. કોઈ સિપાહી જા રહા થા. નાજીને દૂરસે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખૈમેકી તરફ દેખા. પર્દે ગિરે હુએ થે ઔર બાહર મુહાફિઝ ખળે થે. ઉસ્ને અંદર જાકર ઉદરૂશસે કહા " અબ મેં યકીનકે સાથ કહ

સકતા હૂં કે મેરી ઝકોઈને બુત તોળ ડાલા હે. ''

રાતકા આખરી પહર થા જબ ઝકોઈ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખૈમેસે નિકલી. નાજીકે ખૈમેમેં જાનેકી બજાએ વહ દૂસ્રી તરફ ચલી ગઈ. રાસ્તેમેં એક આદમી ખળા થા, જિસ્કા જિસ્મ સરસે પાંઉ તક એક લિબાદેમે (જુબ્બેમેં)ઢકા હૂવા થા. ઉસ્ને ધીમીસી આવાઝમેં ઝકોઈકો પુકારા. વહ ઉસ આદમીકે પાસ ચલી ગઈ. વહ આદમી ઉસે એક ખૈમેમેં લે ગયા. બહુત દેર બાદ વહ ઉસ ખૈમેસે નિકલી ઔર નાજીકે ખૈમેકા રુખ કર લિયા. નાજી ઉસ વક્ત તક જાગ રહા થા ઔર કઈ બાર બાહર નિકલ કર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખૈમેકો દેખ ચુકા થા કે ઝકોઈને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો ફાંસ લિયા હે ઔર ઉસે આસમાનકી બુલંદિયોંસે ઘસીટ કર નાજીકી ઝહનિયતકી પસ્તિયોંમેં લે આઈ હે.

" ઉદરૂશ ! " ઉસને કહા " રાત તો ગુઝર ગઈ હે. વહ અભી તક નહીં આઈ."

" વહ અબ આએગી ભી નહીં. " ઉદરૂશને કહા " અમીરે મિસ્ર ઉસે અપને સાથ લે જાએગા. ઐસે હીરે કોઈ શેહઝાદા વાપિસ નહીં કિયા કરતા. તુમને ઉસ પર ભી ગૌર કિયા હે ? "

" નહીં. " નાજીને કહા " મેંને અપની ચાલકા યહ પેહલૂ તો સોચાહી નહીં થા. "

" કયા યહ નહીં હો સકતા કે અમીરે મિસ્ર ઝકોઈકે સાથ બાકાઈદહ શાદી કર લે ? " ઉદરૂશને કહા. " ઈસ સૂરતમેં યહ ખત્રા હે કે લળકી હમારે કામકી નહીં રહેગી. "

" વહ હે તો હુશ્યાર. " નાજીને કહા. " મગર રક્કાસાકા કયા ભરોસા ? વહ રક્કાસાકી બેટી હે ઔર તજરબાકાર પૈશાવર હે. ધોકા દે સકતી હે."

વહ ગહરી સોચમેં ખોયા હૂવા થા કે ઝકોઈ ઉસ્કે ખૈમેમેં દાખિલ હૂઈ. ઉસ્ને હંસ કર કહા " અપને અમીરકે જિસ્મકા વઝન કરો ઔર લાવો ઈત્ના સોના. આપને મેરા યહી ઈન્આમ મુકર્રર કિયા થાના ?"

" પહલે બતાઓ હૂવા કયા ? " નાજીને બેતાબીસે પુછા.

“ જો આપ ચાહતે થે. ” ઝકોઈને જવાબ દિયા. “ આપકો યહ કિસને બતાયા થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પત્થર હે, ફોલાદ હે ઔર વહ મુસલમાનોંકે અલ્લાહકા સાયા હે ? ” ઉસ્ને ઝમીન પર પાંઉકા ઠુડ માર કર કહા “ વહ ઉસ રૈતસે ઝિયાદા બેબસ હે જિસે હવાકે હલ્કે હલ્કે ઝોંકે ઉળાતે ફિરતે હેં. ”

“ તુમ્હારે હુસ્નકે જાદૂ ઔર ઝુબાનકે તિલસિમને ઉસે રૈત બના દિયા હે. ” ઉદરૂશને કહા “ વરના યહ કમ્બખત ચટ્ટાન થા.”

“ હાં. ચટ્ટાન થા. ” ઝકોઈને કહા. “ અબ રેતીલા ટીલા ભી નહીં.”

“ મેરે મુતઅલ્લિક કોઈ બાત હૂઈ થી ? ” નાજીને પુછા.

“ હા.” ઝકોઈને જવાબ દિયા. “ પુછા થા નાજી કેસા આદમી હે. મેંને જવાબ દિયા કે મિસ્રમેં અગર કિસી પર આપકો એ'તિમાદ કરના ચાહિએ તો વહ સિર્ફ નાજી હે. ઉસ્ને પુછા કે તુમ ઉસે કિસ તરહ જાનતી હો. મેંને કહા કે વહ મેરે બાપકે ગેહરે દોસ્ત હેં. હમારે ઘર ગએ થે ઔર બાપસે કહતે થે કે મેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા ગુલામ હૂં. મુઝે સમંદરમેં કુદનેકા હુકમ દેંગે તો મેં કુદ જાઉંગા. ફિર ઉસ્ને મુઝસે પુછા કે તુ બા ઈસ્મત લળકી હો. મેંને કહા કે મેં આપકી લોંડી હૂં. આપકા હર હુકમ સર આંખો પર. કેહને લગા કુછ દેર મેરે પાસ બૈઠો. મેં ઉસ્કે પાસ બૈઠ ગઈ. ફિર અગર વહ પત્થર થા તો મોમ હો ગયા ઔર મેંને મોમકો અપને સાંચેમેં ઢાલ લિયા. ઉસસે રુખ્સત હોને લગી તો ઉસ્ને મુઝસે માફી માંગી. કેહને લગા મેંને ઝિંદગીમેં પેહલા ગુનાહ કિયા હે. મેંને કહા, યહ ગુનાહ નહીં. આપને મેરે સાથ ધોકા નહીં કિયા. ઝબરદસ્તી નહીં કી. મુઝે બાદશાહોંકી તરહ હુકમ દેકર નહીં બુલાયા. મેં ખૂદ આઈ થી. ફિર ભી આઉંગી.”

લળકીને હર એક બાત ઈસ તરહ ખુલ કર સુનાઈ જિસ તરહ ઉસ્કા જિસ્મ ઉર્યાં થા. નાજીને જોશે મસર્રતસે ઉસે અપને બાઝૂઓંમેં લે લિયા. ઉદરૂશ ઝકોઈકો ખિરાજે તહસીન ઔર નાજીકો મુબારકબાદ પૈશ કર કે ખૈમેસે નિકલ ગયા.

સહરાકી ઈસ પુર અસરાર રાતકી કૂખસે જિસ સુબહને જનમ લિયા વહ કિસી ભી સહરાઈ સુબહસે મુખ્તલિફ નહીં થી મગર સુબહકે ઉજાલેને અપને તારીક સીનેમેં એક રાઝ છુપા લિયા થા જિસ્કી કીમત ઈસ સલ્તનતે ઈસ્લામિયા જિત્ની થી જિસ્કે કિયામ ઔર ઈસ્તિહકામકા (મઝબૂતી) ખ્વાબ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને દેખા ઔર ઉસ્કી તાબીરકા અઝમ લેકર જવાન હૂવા થા. ગુઝિશ્તહ રાત ઉસ સહરામેં જો વાકિઆ હૂવા ઉસ્કે દો પહલૂ થે. એક પહલૂસે સિર્ફ નાજી ઔર ઉદરૂશ વાકિફ થે. દૂસ્રે પહલૂસે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા મુહાફિઝ દસ્તા વાકિફ થા ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી, ઉસ્કા સુરાગરસાં ઔર જાસૂસ અલી બિન સુફયાન ઔર ઝકોઈ, તીન ઐસે અફરાદ થે જો ઈસ વાકિએકે દોનોં પહલૂસે વાકિફ થે.

સલાહૂદ્દીન અય્યૂબી ઔર ઉસ્કે સ્ટાફકો નાજીને નિહાયત શાનો શોકત ઔર અકીદતમંદીસે રુખ્સત કિયા. સુડાની ફૌજ દો રવય્યહ ખળી "સલાહુદ્દીન અય્યબી ઝિંદાબાદ" કે ના'રે લગા રહી થી. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ના'રોંકે જવાબમેં બાઝૂ લહરાને, મુસ્કુરાને ઔર દિગર તકલ્લુફાતકી પરવા ન કી. નાજીસે હાથ મિલાયા. અપને ઘોળેકો એળ લગા દી. ઉસ્કે પીછે ઉસ્કે મુહાફિઝોં ઔર દિગર સ્ટાફકો ભી ઘોળે દોળાને પળે. અપને મરકઝી દફતરમેં પહૂંચ કર વહ અલી બિન સુફયાન ઔર અપને એક નાઈબકો અંદર લે ગયા ઔર દરવાઝા અંદરસે બંદ કર દિયા. વહ સારા દિન કમરેમેં બંદ રહે. સૂરજ ગુરૂબ હૂવા. રાત તારીક હો ગઈ. કમરેકે અંદર ખાના તો દર કિનાર પાની ભી નહીં ગયા. રાત ખાસ્સી ગુજર ચુકી થી જબ તીનોં બાહર નિકલે ઔર અપને અપને ઘરોંકો રવાના હૂએ.

અલી બિન સુફયાન ઉન્સે અલગ હૂવા તો મુહાફિઝોંકે દસ્તેકે કમાંડરને ઉસે રોક લિયા ઔર કહા " મુહતરમ ! હમારા ફર્ઝ હે કે હુકમ માનેં ઔર ઝુબાનેં બંદ રખ્ખેં, લેકિન મેરે દસ્તેમેં એક માયૂસી ઔર બે ઈત્મીનાની પૈદા હો ગઈ હે. ખૂદ મેં ભી ઉસ્કા શિકાર હો રહા હૂં. "

" કૈસી માયૂસી ? "

" મુહાફિઝ કેહતે હે કે એક ફૌજકો શરાબ પીનેકી ઈજાઝત હે તો હમેં ઈસ્સે કયું મના કિયા ગયા હે ? " કમાંડરને કહા " અગર આપ મેરી

શિકાયતકો ગુસ્તાખી સમઝેં તો સઝાદે દેં લેકિન મેરી શિકાયત સુન લેં. હમ અપને અમીરકો ખુદાકા બરગુઝીદા ઈન્સાન સમઝતે થે ઔર ઉસ પર દિલો જાનસે ફિદા થે. મગર રાત.

" ઉસ્કે ખેમેમેં એક રક્કાસા ગઈ થી. " અલી બિન સુફયાનને ઉસ્કી બાત પૂરી કરતે હૂએ કહા " તુમને કોઈ ગુસ્તાખી નહીં કી. ગુનાહ અમીર કરે યા ગુલામ, સઝામેં કોઈ ફર્ક નહીં, ગુનાહ બહર હાલ ગુનાહ હે. મેં તુમ્હેં યકીન દિલાતા હૂં કે રક્કાસા ઔર અમીરે મિસ્રકી ખુફ્યા મુલાકાતકે ગુનાહકા કોઈ તઅલ્લુક નહીં થા. યહ કયા થા ? અભી નહીં બતાઉંગા. આહિસ્તા આહિસ્તા વકત ગુઝરનેકે સાથ સાથ તુમ સબકો મા'લૂમ હો જાએગા કે રાત કયા હૂવા થા." ઉસ્ને કમાંડરકે કંધે પર હાથ રખ કર કહા "મેરી બાત ગોરસે સુનો આમિર બિન સાલેહ. તુમ પુરાને અસ્કરી હો. અચ્છી તરહ જાનતે હો કે ફૌજ ઔર ફૌજકે સરબરાહોંકે કુછ રાઝ હોતે હેં જિન્કી હિફાઝત હમ સબકા ફર્ઝ હે. રક્કાસાકા અમીરે મિસ્રકે ખેમેમેં જાના ભી એક રાઝ હે. અપને જાંબાઝોંકો કિસી શકમેં ન પળને દો ઔર કિસીસે ઝિક્ર તક ન હો કે રાત કયા હૂવા થા. "

અલી બિન સુફયાનકી કાબિલિયત ઔર કારનામોંસે યહ કમાંડર આગા થા. મુત્મઈન હો ગયા ઔર ઉસ્ને અપને દસ્તેકે શુકૂક (શક) રફા કર દિએ.

અગલે રોઝ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી દોપહરકા ખાના ખા રહા થા કે ઉસે ઈત્તિલા દી ગઈ કે નાજી મિલને આયા હે. સલાહુદ્દી અય્યૂબી ખાનેસે ફારિગ હો કર નાજીસે મિલા. નાજીકા ચેહરા બતા રહા થા કે ઘભરાયા હૂવા હે ઔર ગુસ્સેમેં ભી હે. ઉસને લુકનતકે લેહજેમેં કહા " કાબિલે સદ્ અહતિરામ અમીર ! કયા યહ હુકમ આપને જારી કિયા હે કે સૂડાની મુહાફિઝ ફૌજકી પચાસ હઝાર નફરી મિસ્રકી ઈસ ફૌજમેં મુદગમ (મિલા) કર દિ જાએ જો હાલહીમેં તૈયાર હૂઈ હે ? "

"હાં નાજી !" સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને તહમ્મુલસે જવાબ દિયા. "મૈંને કલ સારા દિન ઔર રાતકા કુછ હિસ્સા સર્ફ કરકે ઔર બળી ગહરી સોચો બિચારકે બા'દ યહ ફૈસલા તહરીર કિયા હે કે જિસ ફૌજકે તુમ સાલાર

હો ઉસે મિસ્રકી ફૌજમેં ઈસ તરહ મુદગમ કર દિયા જાએ કે હર દસ્તેમેં સુડાનિયોંકી નફરી સિર્ફ દસ ફીસદ હો ઔર તુમ્હેં યહ હુકમ ભી મિલ ચુકા હોગા કે તુમ અબ ઈસ ફૌજકે સાલાર નહીં હોગે. તુમ ફૌજકે મરકઝી દફતરમેં આ જાઓગે. "

" આલી મકામ ! " નાજીને કહા " મુઝે કિસ જુર્મકી સઝા દી જા રહી હે ?"

" અગર તુમ્હેં યહ ફૈસલા પસંદ નહીં તો ફૌજસે અલગ હો જાઓ. " સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા.

" મા'લૂમ હોતા હે મેરે ખિલાફ સાઝિશ કી ગઈ હે" નાજીને કહા. "આપકે બુલંદ દિમાગ ઔર ગહરી નઝરકો છાનબીન કર લેની ચાહિએ. મરકઝમેં મેરે બહુતસે દુશ્મન હેં. "

" મેરે દોસ્ત. " સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા " મેંને ફૈસલા સિર્ફ ઈસ લિએ કિયા હે કે મેરી ઈન્તિઝામિયા ઔર ફૌજસે સાઝિશોંકા ખતરા હમેશાકે લિએ નિકલ જાએ ઔર મેંને યહ ફૈસલા ઈસ લિએ કિયા હે કે ફૌજમેં કિસીકા ઓહદા કિતના હી ઉંચા કયૂં ન હો ઔર કિતના હી અદના કયૂં ન હો વહ શરાબ ન પીએ, હુલ્લળબાઝી ન કરે ઔર ફોજી જશ્નોંમેં નાચગાને ન હોં."

" લેકિન આલી જાહ ! " નાજીને કહા " મેંને હુઝૂરસે ઈજાઝત લે લી થી. "

" ઔર મેંને શરાબ ઔર નાચગાનેકી ઈજાઝત સિર્ફ ઈસ લિએ દી થી કે ઈસ ફૌજકો ઉસ્કી અસ્લ હાલતમેં દેખ સકૂં જિસે તુમ મિલ્લતે ઈસ્લામિયા કી ફૌજ કેહતે હો. મેં હઝાર નફરીકો બર તરફ નહીં કર સકતા. મિસ્રી ફૌજમેં ઉસે મુદગમ કરકે ઉસ્કે કિરદારકો સુધાર દૂંગા ઔર યહ ભી સુન લો કે હમમેં કોઈ મિસ્રી, સૂડાની, શામી ઔર અજમી નહીં હે. હમ મુસલમાન હેં. હમારા ઝંડા એક ઔર મઝહબ એક હે. "

" અમીરે આલી મરતબતને યહ ભી સોચા હોતા કે મેરી હૈસિયત કયા રહ જાએગી ? "

" જિસ્કે તુમ અહલ હો." સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા " અપને માઝી

પર ખૂદહી નિગાહ ડાલો. ઝરૂરી નહીં કે અપની કારસ્તાનિયોંકી દાસ્તાન મુઝસે સુનો. ફૌરન વાપિસ જાઓ. અપની ફૌજકી નફરી, સામાન, જાનવરોં, સામાને ખૂર્દો નૌશ (ખાના પીના) વગરહકે કાગઝાત તૈયાર કરકે મેરે નાઈબકે હવાલે કર દો. સાત દિનકે અંદર અંદર મેરે હુકમકી તા'મીલ મુકમ્મલ હો જાએ. ''

નાજીને કુછ કેહના ચાહા લેકિન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મુલાકાતકે કમરેસે નિકલ ગયા.

યહ બાત નાજીકે ખુફયા હરમમેં ભી પહૂંચ ગઈ થી કે ઝકોઈકો અમીરે મિસ્રને રાતભરકા શરફે બારયાની બખ્શા હે. ઝકોઈકે ખિલાફ હસદકી આગ પહલેહી ફૈલી હૂઈ થી. ઉસે આએ અભી થોળા અરસા ગુઝરા થા લેકિન નાજીસે પહલે રોઝસે હી ઉસે અપને સાથ રખને લગા થા. ઉસે ઝરાસી દેરકે લિએ ભી અપને ઉસ હરમમેં નહીં જાને દિયા થા જહાં ઉસ્કી દિલ પસંદ નાચનેવાલી જવાન લળકિયાં રહતી થીં. ઝકોઈકો ઉસ્ને અલગ કમરા દિયા થા. ઉન્હેં યહ તો મા'લૂમ ન થા કે નાજી ઉસે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો મોમ કરનેકી ટ્રેનીંગ દે રહા હે ઔર વહ કિસી બહુત બળે તખ્રીબ મન્સૂબે પર કામ કર રહા હે. યહ રક્કાસાએં યહ દેખ કર જલભુન ગઈ થીં કે ઝકોઈને નાજી પર કબ્ઝા કર લિયા હે ઔર ઉસ્કે દિલમેં ઉન્કે ખિલાફ નફરત પૈદા કર દી હે. હરમકી દો લળકિયાં ઝકોઈકો ઠિકાને લગાનેકી સોચતી રેહતી થીં. અબ ઉન્હોંને દેખા કે ઝકોઈકો અમીરે મિસ્રને ભી ઈત્ના પસંદ કિયા હે કે ઉસે રાતભર અપને ખૈમેમેં રખ્ખા હે તો વહ પાગલસી હો ગઈં, ઉસે ઠિકાને લગાનેકા વાહિદ તરીકા કત્લ થા. કત્લકે દોહી તરીકે હો સકતે થે. ઝહર યા કિરાએકા કાતિલ જો ઉસે સોતેમેં કત્લ કર આએ. દોનોં તરીકે મુમ્કિન નહીં થે કયૂં કે ઝકોઈ બાહર નહીં નિકલતી થી ઔર ઝહર દેનેકે લિએ ઉસ તક રસાઈ નહીં હો સકતી થી.

ઉન દોનોંને હરમકી સબસે ઝિયાદા ચાલાક મુલાઝિમાકો એ'તિમાદમેં લે રખ્ખા થા. ઉસે ઈન્આમો ઈકરામ દેતી રેહતી થીં. જબ હસદકી ઈન્તિહાને ઉન્કી આંખોંમેં ખૂન ઉતાર દિયા તો ઉન્હોંને ઉસ મુલાઝિમાકો મુંહ માંગે

ઈન્આમકા લાલચ દેકર અપના મુદ્દઆ બયાન કર દિયા. યહ મુલાઝિમા બળી ખુર્રાનત (તજરબા કાર) ઔર મનઝી હૂઈ ઓરત થી. ઉસ્ને કહા કે સાલારકી રહાઈશગાહમેં જાકર ઝકોઈકો ઝહર દેના મુમ્કિન નહીં. મોકા મહલ દેખ કર ઉસે ખંજરસે કત્લ કિયા જા સકતા હે. ઉસ્કે લિયે વક્ત ચાહિયે. ઉસ્ને વા'દા કિયા કે વહ ઝકોઈકી નકલો હરકત પર નઝર રખ્ખેગી. હો સકતા હે કોઈ મૌકા જલ્દી નિકલ આએ. ઈસ જરાઈમ પેશા ઓરતને યહ ભી કહા કે અગર કોઈ મૌકા ન નિકલા તો હશીશીનકી મદદ હાસિલ કી જાએગી મગર વહ મુઆવઝા બહુત ઝિયાદા લેતે હેં. દોનોં લળકિયોંને ઉસે યકીન દિલાયા કે વહ ઝિયાદાસે ઝિયાદા મુઆવઝા દેનેકો તૈયાર હેં.

નાજી બેહદ ગુસ્સેકે આલમમેં અપને કમરેમેં ટહલ રહા થા. ઝકોઈ ઉસે ઠંડા કરનેકી બહુત કોશિશ કર ચુકી થી લેકિન ઉસ્કા ગુસ્સા બળ્હતા જા રહા થા.

" આપ મુઝે ઉસ્કે પાસ જાનેદેં. " ઝકોઈને ચોથી મર્તબા કહા. " મેં ઉસે શીશેમેં ઉતાર લૂંગી. "

" બેકાર હે. " નાજીને ગરજકર કહા "વહ કમ્બખત હુકમનામા જારી કર ચુકા હે જિસ પર અમલ ભી શુરૂઅ હો ચુકા હે. મુઝે ઉસ્ને કહીકા નહીં રેહના દિયા. ઉસ પર તુમ્હારા જાદૂ નહીં ચલ સકતા. મુઝે મા'લૂમ હે કે મેરે ખિલાફ યહ સાઝિશ કરનેવાલે લોગ કોન હેં. વહ મેરી ઉભરતી હૂઈ હેસિયતસે હસદ કરતે હેં. મેં અમિરે મિસ્ર બન્નેવાલા થા. મેંને યહાંકે હુક્મરાનોં પર હુકૂમત કી હે હાલાંકે મેં મા'મૂલી સાલાર થા. અબ મેં સાલાર ભી નહીં રહા." ઉસ્ને દરબાનકો અંદર બુલા કર કહા કે ઉદરૂશકો બુલા લાએ.

ઉસ્કા હમરાઝ ઔર નાઈબ ઉદરૂશ આયા તો નાજીને ઉસ્કે સાથભી ઈસી મોઝુઅ પર બાત કી. ઉસે વહ કોઈ નઈ ખબર નહીં સુના રહા થા. ઉદરૂશકે સાથ વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે નએ હુકમનામે પર તફસીલી તબાદલએ ખયાલાત કર ચુકા થા મગર દોનોં ઉસ્કે ખિલાફ કોઈ કારવાઈ સોચ નહીં સકતે થે. અબ ઉસ્કે દિમાગમેં એક કારવાઈ આ ગઈ થી. ઉસ્ને

ઉદરૂશસે કહા " મૈંને જવાબી કારવાઈ સોચ લી હે. "

" કયા ? "

" બગાવત. " નાજીને કહા. ઉદરૂશ ચુપચાપ ઉસે દેખતા રહા. નાજીને કહા " તુમ હૈરાન હો ગએ હો ? કયા તુમ્હેં શક હે કે યહ પચાસ હઝાર સૂડાની ફૌજ હમારી વફાદાર નહીં ? કયા યહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી નિસબત મુઝે ઔર તુમ્હેં અપના હાકિમ ઔર બહીખ્વાહ નહીં સમઝતી ? કયા તુમ અપની ફૌજકો યહ કહ કર બગાવત પર આમાદા નહીં કર સકતે કે તુમ્હેં મિસ્રીયોંકા ગુલામ બનાયા જા રહા હે ઔર મિસ્ર તુમ્હારા હે ? "

ઉદરૂશને ગહરી સાંસ લેકર કહા " મૈંને ઉસ ઈકદામ પર ગૌર નહીં કિયા થા. બગાવતકા ઈન્તિઝામ એક ઈશારે પર હો સકતા હે લેકિન મિસ્રકી નઈ ફૌજ બગાવતકો દબા સકતી હે ઔર ઉસ્કો ફૌજકો કુમકભી મિલ સકતી હે. હુકુમતસે ટકકર લેનેસે પહલે હમેં હર પહલૂ પર ગૌર કર લેના ચાહિયે."

" મૈં ગૌર કર ચુકા હૂં. " નાજીને જવાબ દિયા. " મૈં ઈસાઈ બાદશાહોંકો મદદકે લિએ બુલા રહા હૂં. તુમ દો પ્યામ્બર તૈયાર કરો. ઉન્હેં બહુત દૂર જાના હે. આવો મેરી બાતેં ગૌરસે સુન લો. ઝકોઈ, તુમ અપને કમરેમેં ચલી જાઓ. "

ઝકોઈ અપને કમરેમેં ચલી ગઈ ઔર વહ દોનોં સારી રાત અપને કમરેમેં બૈઠે રહે.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને દોનોં ફૌજોકો મુદગમ કરનેકા વકત્ત સાત રોઝ મુકર્રર કિયા થા. કાગઝી કારવાઈ હોતી રહી. નાજી પૂરી તરહ તઆવુન કરતા રહા. ચાર રોજ ગુઝર ચુકે થે. ઉસ દૌરાન નાજી એકબાર ફિર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીસે મિલા લેકિન ઉસ્ને કોઈ શિકાયત ન કી. તફસીલી રિપોર્ટ દેકર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો મુત્મઈન કર દિયા કે સાતવેં રોઝ દોનોં ફૌજેં એક હો જાંએંગી. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે નાઈબીનને ભી ઉસે યકીન દિલાયા કે નાજી દિયાનતદારીસે તઆવુન કર રહા હે, મગર અલી બિન સુફયાનકી રિપોર્ટ કિસી હદ તક પરેશાન કુન થી. ઉસ્કી ઈંટેલીજંસ સર્વિસને રિપોર્ટ દી થી કે સૂડાની ફૌજકે સિપાહીયોંમેં બે ઈત્મીનાની ઔર અબ્તરીસી

(બદહાલ) પાઈ જાતી હે. વહ મિસ્રી ફૌજમેં મુદગમ હોને પર ખૂશ નહીં. ઉન્કે દરમિયાન યહ અફવાહેં ફૈલાઈ જા રહી થીં કે મિસ્રી ફૌજમેં મુદગમ હો કર ઉન્કી હૈષિયત ગુલામોંકીસી હો જાએગી. ઉન્હેં માલે ગનીમત ભી નહીં મિલેગા ઔર ઉન્સે બારબરદારીકી કામ લિયા જાએગા ઔર સબસે બળી બાત યહ હે કે ઉન્હેં શરાબ નૌશીકી ઈજાઝત નહીં હોગી. અલી બિન સુફ્યાનને યહ રિપોર્ટેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબી તક પહૂંચા દીં. અય્યૂબીને ઉસે કહા કે યહ લોગ તવીલ મુદ્દતસે ઐશ કર રહે હેં. ઉન્હેં નઈ તબ્દીલી યકીનન પસંદ નહીં આએગી. મુઝે ઉમ્મીદ હે કે વહ નએ હાલાત ઔર માહોલકે આદી હો જાએંગે.

" ઉસ લળકીસે મુલાકાત હૂઈ યા નહીં ? " સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને પુછા.

"નહીં " અલીને જવાબ દિયા. " ઉસ્સે મુલાકાત મુમ્કિન નઝર નહીં આતી. મેરે આદમી નાકામ હો ચુકે હેં. નાજીને ઉસ્સે કૈદ કર રખ્ખા હે. "

ઉસ્સે અગલી રાતકા વાકિઆ હે. રાત અભી અભી તારીક હૂઈ થી. ઝકોઈ અપને કમરેમેં થી. નાજી ઉદરૂશકે સાથ અપને કમરેમેં થા. ઉસે ઘોળોંકે કદમોંકી આવાઝેં સુનાઈ દીં. ઉસ્ને પર્દા હટા કર દેખા. બાહરકે ચિરાગોંકી રોશનીમેં ઉસે દો ઘોળા સવાર ઘોળોંસે ઉતરતે દિખાઈ દિએ. લિબાસસે વહ તાજિર મા'લૂમ હોતે થે. લેકિન વહ ઘોળોંસે ઉતર કર નાજીકે કમરેકી તરફ ચલે તો ઉન્કી ચાલ બતાતી થી કે યહ તાજિર નહીં. ઈત્નેમેં ઉદરૂશ બાહર નિકલા. દોનોં સવાર ઉસે દેખ કર રુક ગએ ઔર ઉદરૂશકો સિપાહિયોંકે અંદાઝમેં સલામ કિયા. ઉદરૂશને ઉન્કે ગિર્દ ઘુમ કર ઉન્કે લિબાસકા જાઈઝા લિયા. ફિર ઉન્હેં કહા કે હથિયાર દિખાઓ. દોનોંને ફુરતીસે ચુગ્ગે ખોલે ઔર હથિયાર દિખાએ. ઉન્કે પાસ છોટી તલ્વારેં ઔર એક એક ખંઝર થા. ઉદરૂશ ઉન્હેં અંદર લે ગયા. દરબાન એક તરફ ખળા થા.

ઝકોઈ ગહરી સોચમેં ખો ગઈ. વહ કમરેસે નિકલી ઔર નાજીકે કમરેકા રુખ કિયા મગર દરબાનને ઉસે દરવાઝે પર રોક લિયા ઔર કહા કે ઉસે હુકમ મિલા હે કે કિસીકો અંદર ન જાને દૂં. ઝકોઈકો વહા ઐસી હૈસીયત

હાસિલ હો ગઈ થી કે વહ કમાંડરોં પર ભી હુકમ ચલાને લગી થી. દરબાનકે રોકનેસે વહ સમઝ ગઈ કે કોઈ ખાસ બાત હે. ઉસે યાદ આયા કે દો રાતેં પહલે નાજીને ઉસ્કી મૌજૂદગીમેં ઉદરૂશસે કહા થા " મેં ઈસાઈ બાદશાહોંકો મદદકે લિએ બુલા રહા હૂં. તુમ દો પ્યામ્બર તૈયાર કરો. ઉન્હેં બહુત દૂર જાના હે " ઔર ફિર ઉસ્ને ઝકોઈકો અપને કમરેમેં ચલે જાનેકો કહા થા ઔર ઉસ્ને બગાવતકી બાતેં ભી કી થીં.

યહ સબ કુછ સોચ કર વહ અપને કમરેમેં વાપસ ચલી ગઈ. ઉસ્કે ઔર નાજીકે ખાસ કમરેકે દરમિયાન એક દરવાઝા થા જો દૂસ્રી તરફસે બંદ થા. ઉસ્ને ઉસ દરવાઝેકે સાથ કાન લગા દિએ. ઉધરકી આવાઝેં ધીમી થીં. ઉસે કોઈ બાત સમઝ ન આઈ. કુછ દેર બા'દ ઉસે નાજીકી બળી સાફ આવાઝ સુનાઈ દી. ઉસ્ને કહા. " આબાદિયોંસે દુર રેહના. અગર કોઈ શકમેં પકળનેકી કોશીશ કરે તો સબસે પહલે યહ પૈગામ ગાઈબ કરના. જાન પર ખેલ જાના. જોભી રાસ્તેમેં હાઈલ હો ઉસે ખત્મ કર દેના. તુમ્હારા સફર ચાર દિનોંકા હે. તીન દિનોંમેં પહૂંચનેકી કોશીશ કરના. સિમત યાદ કર લો. શિમાલે મશરિક. "

દોનોં આદમી બાહર નિકલે. ઝકોઈભી બાહર ગઈ. ઉસ્ને દેખા કે વહ દોનોં ઘોળોં પર સવાર હો રહે થે. નાજી ઔર ઉદરૂશ ભી બાહર ખળે થે. સવારોંકો અલ્વિદા કેહને નિકલે હોંગે. સવાર બહુત તેઝીસે રવાના હો ગએ. નાજીને ઝકોઈકો દેખા તો ઉસે બુલા કર કહા " મેં બાહર જા રહા હૂં. કામ બહુત હે. તુમ આરામ કરો. અગર અકેલે દિલ ન લગે તો હરમમેં ઘુમ ફિર કર આના. "

" હાં ! " ઝકોઈને કહા. " જબસે આઈ હૂં બાહર નહીં નિકલી. "

નાજી ઔર ઉદરૂશ ચલે ગએ. ઝકોઈને ચુગા પેહના. કમરબંદમેં ખંજર ઉળસા ઔર હરમકી તરફ ચલ પળી. વહ જગહ ચંદ સો ગઝ દૂર થી. વહ નાજી પર યહ ઝાહિર કરના ચાહતી થી કે વહ હરમમેં ગઈ થી. દરબાનકો ભી ઉસ્ને યહી બતાયા. હરમમેં દાખિલ હૂઈ તો વહાંકી રેહનેવાલિયોંને ઉસે હેરાન હો કે દેખા. વહ પહલી દફઆ વહાં ગઈ થી. સબને ઉસ્કા ઈસ્તિકબાલ એહતિરામ ઔર પ્યારસે કિયા. ઉન દો લળકિયોંને ભી ઉસે ખૂશ આમદેદ

કહા જો ઉસે કત્લ કરાના ચાહતી થીં. ઝકોઈ સબસે મિલી. હર એકકે સાથ બાતેંકીં ઔર વાપસ ચલ પળી. વહ ખુર્રાનત મુલાઝિમા ભી વહીં થી જિસે ઉસ્કે કત્લકે લિએ તિયા ગયા થા. ઉસ્ને ઝકોઈકો બળી ગૌરસે દેખા. ઝકોઈ બાહર નિકલ ગઈ.

હરમવાલે મકાન ઔર નાજીકી રહાઈશગાહકા દરમિયાની ઈલાકા ઉંચા નિચા થા ઔર વેરાન. ઝકોઈ હરમસે નિકલી તો નાજીકી રહાઈશગાહકી તરફ જાનેકી બજાએ બહુત તેઝ તેઝ દૂસરી સિમત ચલ પળી.ઉધર એક પગદંડી ભી થી લેકિન ઝકોઈ ઉસ્સે ઝરા દૂર હટ કર જા રહી થી. ઉસ્સે પંદરહ બીસ કદમ પીછે એક સિયા સાયા ચલા જા રહા થા. વહ કોઈ ઈન્સાનહી હો સકતા થા મગર સરસે પાંઉ તક એક લિબાદેમેં લિપટા હોનેકી વજહસે સિયાહ ભૂત લગતા થા. ઝકોઈકી રફતાર તેઝ હૂઈ તો ઉસ ભૂતને અપની રફતાર ઉસ્સે ભી તેઝ કર દી. આગે ઘની ઝાળીયાં થીં. ઝકોઈ ઉનમેં રૂપોશ હો ગઈ. સિયાહ ભૂત ભી ઝાળીયોંમેં ગાઈબ હો ગયા. વહાંસે કોઈ અઢાઈ તીનસો ગઝ આગે સલાહુદીન અય્યૂબીકી રહાઈશગાહ થી જિસ્કે ઈર્દ ગિર્દ ફૌજકે આલા રુત્બોંકે અફરાદ રહતે થે.

ઝકોઈકા રુખ ઉધરહી થા. વહ ઘની ઝાળીયોંમેસે નિકલી હી થી કે બાઈં તરફસે સિયાહ ભૂત ઉઠા. ચાંદની બળી સાફ થી. ફિર ભી ઉસ્કા ચેહરા નઝર નહીં આતા થા. ઉસ્કે પાંઉકી આહત ભી નહીં થી.ભૂતકા હાથ ઉપર થા. ચાંદનીમેં ખંજર ચમકા ઔર બિજલીકી તેઝસે ખંજર ઝકોઈકે બાએં કંધે ઔર ગરદનકે દરમિયાન ઉતર ગયા. ઝકોઈકી ચીંખ નહીં નિકલી. ખંજર ઉસ્કે કંધેસે નિકલ ગયા. ઝકોઈને ઈત્ના ગેહરા ઝખ્મ ખાકર ભી નિહાયત તેઝીસે અપને કમરબંદસે ખંજર નિકાલા. ભૂતને ઉસ પર દૂસરા વાર કિયા તો ઝકોઈને ઉસ્કે ખંજરવાલે બાઝૂકો અપને બાઝૂસે રોક કર અપના ખંજર ભૂતકે સીનેમેં ઘોંપ દિયા. ઉસે ચીંખ સુનાઈ દી જો કિસી ઓરતકી થી. ઝકોઈને અપના ખંજર ખીંચ કર દૂસરા વાર કિયા જો ભૂતકે પેટમેં ઉતર ગયા. ઉસકે સાથ હી ઉસ્કે અપને પહલૂમેં ખંજર લગા લેકિન ઝિયાદા ગેહરા નહીં ઉતરા. ભૂત ચકરા કર ગિરા.

ઝકોઈને યહ નહીં દેખા કે ઉસ પર હમ્લા કરનેવાલા કોન થા. વહ

દોળ પળી. ઉસ્કે જિસ્મસે ખૂન બહુત તેઝીસે બહ રહા થા. સલાહુદીન અય્યૂબીકા મકાન ઉસે ચાંદનીમેં નઝર આને લગા. ઉધર ફાસ્લા તે કરકે ઉસે ચક્કર આને લગે. ઉસ્કી રફતાર સુસ્ત હોને લગી. ઉસ્ને ચિલ્લાના કર દિયા " અલી. અય્યૂબી. અલી. અય્યૂબી." ઉસ્કે કપળે લાલ સુર્ખ હો ગએ થે ઔર વહ બળી મુશ્કિલસે કદમ ઘસીટ રહી થી. ઉસ્કી મંઝિલ થોળી હી દૂર રહ ગઈ થી જહાં તક પહૂંચના ઉસ્કે લિએ મુમ્કિન નઝર નહીં આતા થા. વહ મુસલસલ સલાહુદીન અય્યૂબી ઔર અલી બિન સુફયાનકો પુકારે જા રહી થી. કરીબ કહીં એક ગશ્તી સંતરી (પહેરા દેનેવાલા પૂલીસ) ફિર રહા થા. ઉસે ઉસ્કી આવાઝેં સુનાઈ દીં તો વહ દોળ કર પહૂંચા. ઝકોઈ ઉસ પર ગિર પળી ઔર કહા " મુઝે અમીરે મિસ્ર તક પહૂંચા દો. બહુત જલ્દી. બહુત જલ્દી. " સંતરીને ઉસ્કા ખૂન દેખા તો ઉસે પીઠ પર લાદ કર દોળ પળા.

સલાહુદીન અય્યૂબી અપને કમરેમેં બેઠા અલી બિન સુફયાનસે રિપોર્ટ લે રહા થા. ઉસ્કે દો નાઈબ ભી મોજુદ થે. યહ રિપોર્ટેં કુછ અચ્છી નહીં થી. અલી બિન સુફયાનને બગાવતકે ખદશોકા ઈઝહાર કિયા થા. જિસ પર ગૌર હો રહા થા. દરબાન ઘબરાહતકે આલમમેં અંદર આયા ઔર બતાયા કે એક સિપાહી એક ઝખ્મી લળકીકો ઉઠાએ બાહર ખળા હે. કેહતા હે યહ લળકી અમીરે મિસ્રસે મિલના ચાહતી હે. યહ સુનતે હી અલી બિન સુફયાન કમાનસે નિકલે હૂએ તીરકી તરહ કમરેસે નિકલ ગયા. ઉસ્કે પીછે સલાહુદીન અય્યબી દોળા. ઈત્નેમેં લળકીકો અંદર લે આએ. સલાહુદીન સલાહુદીન અય્યૂબીને કહા "તબીબ ઔર જર્રાહકો બુલાઓ." લળકીકો સલાહુદીન અય્યૂબીને અપને પંલગ પર લિટા દિયા. ઝરાસી દેરમેં પંલગપોશ ખૂનસે લાલ હોને લગા.

" કિસીકો ન બુલાઓ. " લળકીને નહીફ (કમઝોર) આવાઝમેં કહા " મેં અપના ફર્ઝ અદા કર ચુકી હૂં. "

" તુમ્હેં ઝખ્મી કિસને કિયા હે ઝકોઈ ? " અલી બિન સુફયાનને પુછા.

"પહલે ઝરૂરી બાતેં સુન લો." ઝકોઈને કહા. "શિમાલ મશ્રિકકી તરફ સવાર દોળા દો. દો સવાર જાતે નઝર આએંગે. દોનોંકે ચુગે બાદામી રંગકે હે. એક કા ઘોળા બાદામી ઔર દૂસ્રેકા સિયાહ હે. વહ તાજિર લગતે હૈં. ઉન્કે પાસ સાલાર નાજીકા તહરીરી પૈગામ હે જો ઈસાઈ બાદશાહ ફ્રૅંકકો ભૈજા ગયા હે. નાજીકી યહ સૂડાની ફૌજ બગાવત કરેગી. મુઝે ઔર કુછ ભી મા'લૂમ નહીં. તુમ્હારી સલ્તનત સખ્ત ખતરેમેં હે. ઉન દો સવારોંકો રાસ્તેમેં પકળ લો. તફસીલ ઉન્કે પાસ હે. " બોલતે બોલતે ઝકોઈકો ગશી આને લગી.

દો તબીબ આ ગએ. ઉન્હોંને ઝકોઈકા ખૂન બંદ કરનેકી કોશીશેં શુરૂઅ કર દીં. ઉસ્કે મુંહમેં દવાઈયાં ડાલીં જિન્કે અષરસે વહ બોલનેકે કાબિલ હો ગઈ. વહ ઝરૂરી પૈગામ દે ચુકી થી. ઉસ્કે બા'દ ઉસને દૂસરી સારી બાતેં સુનાઈ. મષલન નાજીને ઉદરૂશકે સાથ કયા બાતેં કી થીં. ઉસે કિસ તરહ અપને કમરેમેં ભૈજ દિયા ગયા થા. નાજીકા ગુસ્સા ઔર ભાગદોળ. દો સવારોંકા આના. વગૈરહ. ફિર ઉસને બતાયા કે ઉસે કુછ ઇલ્મ નહીં કે ઉસ પર હમ્લા કરનેવાલા કોન થા. વહ મોકા મોઝૂં દેખ કર ઈધર હી રિપોર્ટ દેનેકે લિએ આ રહી થી કે પીછેસે કિસીને ઉસે ખંજર ઘોંપ દિયા. ઉસને અપના ખંજર નિકાલ કર હમ્લાઆવર પર હમ્લા કિયા. હમ્લા આવરકી ચીંખ બતાતી થી કે વહ કોઈ ઓરત હે. ઉસને હમ્લેકી જગહ બતાઈ. ઉસી વક્ત ઉસ જગહ આદમી દોળા દિએ ગએ. ઝકોઈને કહા થા વહ ઝિંદા નહીં હો સકતી. ઉસકે ખંજર ઉસકે સીને ઔર પેટમેં લગે થે.

ખૂન રુક નહીં રહા થા. ઝિયાદા ખૂન તો પહલે હી બેહ ગયા થા. ઝકોઈને સલાહુદીન અય્યૂબીકા હાથ પકળા ઔર ચુમ કર કહા " અલ્લાહ આપકો ઔર આપકી સલ્તનતકો સલામત રખ્ખે. આપ શિકસ્ત નહીં ખા સકતે. મુઝસે ઝિયાદા કોઈ નહીં બતા સકતા કે સલાહુદીન અય્યૂબીકા ઈમાન કિત્ના પુખ્તા હે " ફિર ઉસને અલી બિન સુફયાનસે કહા " મૈંને કોતાહી તો નહીં કી ? આપને જો ફર્ઝ મુઝે સોંપા થા વહ મૈંનેં પૂરા કર દિયા હે. "

" તુમને ઉસ્સે ઝિયાદા પૂરા કિયા હે. " અલી બિન સુફયાનને ઉસે કહા " મેરે તો વહમો ગુમાનમેં ભી નહીં થા કે નાજી ઈસ હદ તક ખતરનાક

કારવાઈ કરેગા ઔર તુમ્હેં જાનકી કુરબાની દેની પળેગી. મૈંને તુમ્હેં સિર્ફ મુખ્બિરીકે લિએ વહાં ભેજા થા.

"કાશ ! મૈં મુસલમાન હોતી." ઝકોઈને કહા. ઉસકે આંસૂ નિકલ આએ. ઉસને કહા "મેરે ઈસ કામકા જો ભી મુઆવઝા દેના હે વહ મેરે અંધે બાપ ઔર સદા બીમાર માંકો દે દેના. ઉન્કી મા'ઝૂરીયોંને મુઝે બારા સાલકી ઉમ્રમેં રક્કાસા બના દિયા થા."

ઝકોઈકા સર એક તરફ ઢલક ગયા. આંખેં આધી ખુલી રહીં ઔર હોંટ ઈસ તરહ નિમવા (આધે ખુલે હૂએ) જૈસે મુસ્કુરા રહી હો. તબીબને નબ્ઝ પર હાથ રખ્ખા ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી તરફ દેખ કર સર હિલાયા. ઝકોઈકી રૂહ ઉસકે ઝખ્મી જિસ્મસે આઝાદ હો ગઈ થી.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા "યહ કિસી ભી મઝહબકી થી ઉસે પૂરે એ'ઝાઝકે સાથ દફન કરો. ઉસને ઈસ્લામકે લિએ જાન કુરબાન કી હે. યહ હમેં ધોકા ભી દે સકતી થી."

દરબાનને બતાયા કે બાહર એક ઔરતકી લાશ આઈ હે. જાકર દેખા. વહ એક ઉધેળ ઉમ્રકી ઔરતકી લાશ થી. જાએ વુકૂઆસે દો ખંજર મિલે થે. ઉસ ઔરતકો કોઈ નહીં પેહચાનતા થા. યહ નાજીકે હરમકી મુલાઝિમા થી જિસ્ને ઈન્આમકે લાલચમેં ઝકોઈ પર કાતિલાના હમ્લા કિયા થા. રાતકો હી ઝકોઈકો ફૌજી એ'ઝાઝકે સાથ દફન કર દિયા ગયા ઔર મુલાઝિમાકી લાશ ગળ્હા ખોદ કર દફના દી ગઈ. દોનોંકો ખુફયા તરીકેસે દફનાયા ગયા. ઉન્હેં જબ દફનાયા જા રહા થા, સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને નિહાયત આલા નસલકે આઠ જવાન ઘોળે મંગવાએ ઔર આઠ સવાર મુન્તખબ કરકે ઉન્હેં અલી બિન સુફયાનકી કમાનમેં નાજીકે ઉન દો આદમીયોંકે પીછે દોળા દિયા જો નાજીકા પૈગામ લેકે જા રહે થે.

ઝકોઈ કોન થી ?

વહ મરાકિશકી એક રક્કાસા થી. કિસીકો ભી મા'લૂમ નહીં કે ઉસ્કા મઝહબ કયા થા. વહ મુસલમાન નહીં થી, ઈસાઈ ભી નહીં થી. જૈસા કે કહા જા ચુકા હે કે અલી બિન સુફયાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ઈંટલી જિન્સ (જાસૂસી ઔર સરાગરસાની) કા સરબરાહ થા. ઉસે દૂસરોંકે રાઝ મા'લૂમ

કરનેકે લિએ કઈ ઢંગ ઈખ્તિયાર કરને પળતે થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઉસે અપને સાથ મિસ્ર લાયા થા. યહાં આકર મા'લૂમ હૂવા કે સૂડાની ફૌજકા સાલાર નાજી, સાઝશી ઔર શૈતાન હે. ઉસકે અંદરૂને ખાના હાલાત મા'લૂમ કરનેકે લિએ અલી બિન સુફયાનને જાસૂસોંકા જાલ બિછા દિયા થા. ઉસે રાઝકી એક બાત યહ માઁલૂમ થી કે નાજી હસન બિન સબાહકે, ફિદાઈયોંકી તરહ મુખાલિફીનકો હસીન લળકિયોં ઔર હશીશસે (ભંગ) ફાંસતા, અપના ગરવીદા બનાતા યા મર્વા દેતા હે. અલી બિન સુફયાનને તલાશે બસ્યારકે (ખૂબ ઝિયાદા તલાશ) બા'દ કિસીકી વસાતતસે (વાસ્તે) ઝકોઈકો મરાકિશસે હાસિલ કિયા ઔર ખૂદ બર્દાફરોશકા બહરૂપ ધાર કર ઉસે નાજીકે હાથ બૈચ દિયા. ઉસ લળકીમેં ઐસા જાદૂ થા કે નાજી ઉસે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો ફાંસનેકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કરના ચાહતા થા મગર ખૂદ હી ઈસ લળકીકે દામનમેં ફંસ ગયા. ફંસા ભી ઐસા કે ઉસકે સામને વહ અપને નાઈબ સાલારકે સાથ રાઝકી બાતેં કરતા રહા.

ઉસને ઝકોઈકો જશ્નકી રાત સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખૈમેમેં ભૈઝ દિયા ઔર અપની ઈસ ફતેહ પર બેહદ મસરૂર થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા ઉસને બુત તોળ દિયા હે. અબ વહ ઈસી લળકીકે હાથોં ઉસે શરાબ ભી પીલા સકેગા ઔર ફિર ઉસે અપના મુરીદ બના લેગા, મગર ઉસકે ફરિશ્તોંકો ભી મા'લૂમ ન હો સકા કે ઝકોઈ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી હી જાસૂસા થી. વહ ઉસે ખૈમેમેં રિપોર્ટેં દેતી રહી ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીસે હિદાયત લેતી રહી થી. ઉસકે ખૈમેસે નિકલ કર ઝકોઈ દૂસરી તરફ ચલી ગઈ થી જહાં ઉસે મુંહ સર લપેટે એક આદમી થા. વહ આદમી અલી બિન સુફયાન થા જિસને ઉસે કુછ ઔર હિદાયત દી થીં. ઉસકે બા'દ ઝકોઈ નાજીકે ઘરસે બાહર ન નિકલ સકી ઈસ લિએ વહ અલી બિન સુફયાનકો કોઈ રિપોર્ટ ન દે સકી. આખિર ઉસે મોકા મિલ ગયા ઔર વહ ઐસી ખબર લેકર વહાંસે નિકલી જો ખૂદાકે સિવા કિસી ઔરકો મા'લૂમ ન થી. યહ ઝકોઈકી બદ નસીબી થી કે હરમમેં ઉસકે ખિલાફ ઈસ લિએ સાઝિશ હો રહી થી કે ઉસને નાજી પર કબ્ઝા કર લિયા હે. યહ સાઝિશ કામ્યાબ હો ગઈ ઔર ઝકોઈ કત્લ હો ગઈ લેકિન વહ ઈત્તિલાઅ પહુંચાને તક ઝિંદા રહી.

ઉસકે મરનેસે કુછ અરસા બા'દ વહ મુઆવઝા જો અલી બિન સુફયાનને ઉસકે સાથ તય કિયા થા, સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી તરફસે ઈન્આમ ઔર વહ રકમ જો અલી બિન સુફયાનને નાજીસે બર્દાફરોશકે ભેશમેં ઝકોઈકી કીમતકે તૌર પર વસૂલ કી થી, મરાકિશમેં ઝકોઈકે મા'ઝૂર વાલિદૈનકો અદા કર દી.

મોતકી ઉસ રાતકે સિતારે ટૂટ ગએ ઔર સુબ્હ તુલૂઅ હૂઈ તો અલી બિન સુફયાન આઠ સવારોંકે સાથ ઈન્તિહાઈ રફતારસે શિમાલ મશ્રિકકી તરફ જા રહા થા. આબાદિયાં દૂર પીછે રેહ ગઈ થીં. ઉસે મા'લૂમ થા કે ક્રૂકકે હેડ કર્વાટર તક પહૂંચનેકા રાસ્તા કોનસા હે. રાત ઉન્હોંને ઘોળોંકો થોળી દેર આરામ દિયા થા. યહ અરબી ઘોળે થકે હૂએ ભી તાઝાદમ નઝર આતે થે દૂર ઉફૂક પર ખઝૂરકે ચંદ એક દરખ્તોંમેં અલીકો દો ઘોળે જાતે નઝર આએ. ઉસને અપની પાર્ટીકો રાસ્તા બદલને ઔર ઓંટમેં હોનેકે લિએ ટિલોંકે સાથ સાથ હો જાનેકો કહા. વહ સહરાકા રાઝદાન થા. ભટકનેકા અંદેશા ન થા. ઉસને રફતાર ઔર તેઝ કર દી. અગલે દો સવારોં ઔર ઉસ્કી પાર્ટીમેં કમો બેશ ચાર મીલકા ફાસલા થા. યહ ફાસલા તેય હો ગયા મગર ઘોળે થક ગએ. વહ જબ ખઝૂરોંકે દરખ્તોં તક પહૂંચે તો દો સવાર કોઈ દો મીલ દૂર મિટ્ટીકી એક પહાળીકે સાથ સાથ જા રહે થે. ઉન્કે ઘોળે ભી શાયદ થક ગએ થે. દોનોં સવાર ઉતરે ઔર નઝરોંસે ઓજલ હો ગએ.

" વહ પહાળીકી ઓંટમેં બૈઠ ગએ હૈં. " અલી બિન સુફયાનને કહા ઔર રાસ્તા બદલ દિયા.

ફાસ્લા કમ હોતા ગયા ઔર જબ ફાસ્લા ચંદ સો ગઝ રહ ગયા તો દોનોં સવાર ઓંટસે સામને આએ. ઉન્હોંને ઘોળોંકે સરપટ દોળનેકા શૂર સુન લિયા થા. વહ દોળ કર ગાઈબ હો ગએ. અલી બિન સુફયાનને ઘોળેકો એળ લગાઈ. થકે હૂએ ઘોળેને વફાદારીકા ષુબૂત દિયા ઔર રફતાર તેઝ કર દી. બાકી ઘોળે ભી તેઝ હો ગએ. પહાળીકે અંદર ગએ તો દોનોં સવાર વહાંસે જા ચુકે થે મગર દૂર નહીં ગએ થે. વહ શાયદ ઘબરા ભી ગએ થે. આગે રેતીલી ચટ્ટાનેં થીં. ઉન્હેં રાસ્તા નહીં મિલ રહા

થા.કભી દાએં જાતે કભી બાએં. અલી બિન સુફયાનને અપને ઘોળે એક સફમેં ફૈલા દિએ ઔર ભાગનેવાલોંસે એકસો ગઝ દૂર જા પહૂંચા. એક તીરઅંદાઝને દોળતે ઘોળેસે તીર ચલાયા જો એક ઘોળેકી અગલી ટાંગમેં લગા. ઘોળા બેકાબૂ હો ગયા. થોળીસી ઔર ભાગદોળકે બા'દ વહ દોનોં ઘેરેમેં આ ગએ ઔર ઉન્હોંને હથિયાર ડાલ દિએ. ઉન્હોંને ઝૂટ બોલા. અપને આપકો તાજિર કહા લેકિન તલાશી લી તો પૈગામ મિલ ગયા જો નાઝીને ઉન્હેં દિયા થા. દોનોંકો હરાસતમેં લે લિયા ગયા. ઘોળોંકો આરામકા વક્ત દિયા ગયા ઔર યહ પાર્ટી વાપસ હૂઈ.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબી બેતાબીસે ઈન્તિઝાર કર રહા થા. દિન ગુઝર ગયા. રાત ભી ગુઝરતી જા રહી થી. રાધી રાત ગુઝર ગઈ. અય્યૂબી લૈટ ગયા ઔર ઉસ્કી આંખ લગ ગઈ. સહરકે વક્ત દરવાઝે પર હલ્કીસી દસ્તકસે ઉસકી આંખ ખૂલ ગઈ. દોળ કર દરવાઝા ખોલા. અલી બિન સુફયાન ખળા થા. ઉસ્કે પીછે ઉસ્કે આઠ સવાર ઔર દો કૈદી ખળે થે. અલી ઔર કૈદીયોંકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને સોનેકે કમરેમેં હી બુલા લિયા ઔર અલીસે નાઝીકા પૈગામ લેકર પળ્હને લગા. પહલેતો ઉસકે ચહરેકા રંગ પીલા પળ ગયા ફિર જૈસે યકલખ્ત ખૂન જોશ માર કર ઉસકે ચહરે ઔર આંખોમેં ચળ્હ ગયા હો.

નાઝીકા પૈગામ ખાસ્સા તવીલ થા. ઉસને સલીબિયોંકે એક બાદશાહ,

ફ્રૈંકકો લિખ્ખા થા કે વહ ફુલાંહ દિન ઔર ફુલાંહ વક્ત યૂનાનિયોં, રૂમીયોં ઔર દિગર સલીબિયોંકી બહરિયાસે બુહય્રએ રૂમકી તરફસે મિસ્રમેં ફૌજેં ઉતાર કર હમ્લા કર દે. હમ્લેકી ઈત્તિલા મિલતે હી પચાસ હઝાર સૂડાની ફૌજ અમીરે મિસ્રકે ખિલાફ બગાવત કર દેગી. મિસ્રકી નઈ ફૌજ હમ્લે ઔર બગાવતકા બયક વક્ત મુકાબલા કરનેકે કાબિલ નહીં. ઉસકે ઈવઝ નાઝીને તમામ તર મિસ્ર યા મિસ્રકે બળે હિસ્સેકી હુકમરાનીકી શર્ત પૈશ કી થી. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને પૈગામ લે જાનેવાલે દોનોં સવારોંકો તહખાનેકી કૈદમેં ડાલ દિયા ઔર ઉસી વક્ત અપની નઈ ફૌજકા દસ્તા ભૈજ કર નાઝી ઔર ઉસકે તીન નાઈબીનકો ઉન્કે મકાનોંમેં નઝર બંદ કરકે પહરા લગા દિયા. નાઝીકે હરમકી તમામકી તમામ ઓરતેં આઝાદ કર દી

ગઈ. ઉસકે ઝાતી ખઝાનેકો સરકારી ખઝાનેમેં ડાલ દિયા ગયા ઔર સારી કારવાઈ ખુફયા રખ્ખી ગઈ. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને અલી બિન સુફયાનકી મદદસે નાજીકે ઈસ ખતમેં જો પકળ લિયા ગયા થા, હમ્લેકી તારીખકો મિટા કર અગલી તારીખ લિખ્ખ દી. દો ઝહીન આદમીયોંકો યહ પૈગામ દેકર શાહ ફ્રૈંકકી તરફ રવાના કર દિયા ગયા. ઉન આદમીયોંકો યહ ઝાહિર કરના થા કે વહ નાજીકે પયાંબર હેં. ઉન્હેં રવાના કરકે ઉસ સૂડાની ફૌજકો મિસ્રી ફૌજમેં મુદગમ કરનેકા હુકમ રોક લિયા.

આઠવેં રોઝ પયાંબર વાપસ આ ગએ. વહ નાજીકા પૈગામ દે આએ ઔર ફ્રૈંકકા જવાબ (નાજીકે નામ) લે આએ થે. ફ્રૈંકને લિખ્ખા થા કે હમ્લેકી તારીખસે દો દીન પહલે સૂડાની ફૌજ બગાવત કર દે તાકે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો સલીબિયોંકા હમ્લા રોકનેકી હવસ હી ન રહે. અલી બિન સુફયાનને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ઈજાઝતસે ઉન દો પયાંબરોંકો નઝર બંદ કર દિયા. યહ બા ઈઝઝત નઝરબંદી થી જિસ્મેં ઉન દોનોંકે આરામ ઔર બેહતરીન ખોરાક વગૈરહકા ખુસૂસી ઈન્તિઝામ કિયા ગયા થા. યહ એક એહતિયાતી તદબીર થી તાકે યહ રાઝ ફાશ ન હો જાએ.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને બહર્રએ રૂમકે સાહિલ પર ઉન મકામાત પર અપની ફૌજકો છુપા દિયા જહાં સલીબિયોંકી બહરિયાકો લંગર અંદાઝ હોના ઔર ફૌજેં ઉતારની થીં. ઉસને ઉન મકામાતસે દૂર અપની બહરિયા ભી છુપા દી. હમ્લેમેં અભી કુછ દિન બાકી થે. એક મુઅર્રિખ સિરાજુદ્દીનને લિખ્ખા હે કે સૂડાની ફૌજને સલીબિયોંકે હમ્લેસે પહલેહી બગાવત કર દી જો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને તાકતસે બલ્કે ડિપ્લોમેસી (હિકમતે અમલી) ઔર હુસને સુલૂકસે દબા લી. બગાવતકી નાકામી એક વજહ યહ ભી થી કે બાગીયોંકો અપના સાલાર નાજી કહીં નઝર નહીં આયા થા ઔર ઉસ્કા કોઈ નાઈબ ભી સામને ન આયા. વહ સબ કૈદમેં થે. મગર એક મુઅર્રિખ હતયાચી લિખતા હે કે સૂડાની ફૌજને હમ્લેકે બહુત બા'દ બગાવત કી થી. તા હમ યહ દોનોં મુઅર્રિખ બાકી વાકિઆત પર મુત્તફિક નઝર આતે હેં. દોનોંને લિખ્ખા હે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને નાજી ઔર ઉસકે નાઈબીનકો કૈદમેં સઝાએ મોત દેકર રાતકે વક્ત ગુમનામ કબરોંમેં દફન કર દિયા થા.

ઉન દોનોં મુઅર્રિખોને ઔર તીસરે મુઅર્રિખ લીનપોલને ભી સલીબિયોંકી બહરિયાકે આ'દાદો શુમાર એક હી જૈસે લિખ્ખે હૈં. વહ લિખતે હૈં કે ખતમેં દી હૂઈ તારીખકે ઐન મુતાબિક સલીબિયોંકી બહરિયા જિસમેં ફ્રૅંકકી, યૂનાનકી, રૂમિયોંકી ઔર સિસલીકી બહરિયા શામિલ થી, મુત્તહિદા કમાનમેં બુહય્રએ રૂમમેં નમૂદાર હૂઈ. મુઅર્રિખોંકે આ'દાદો શુમારકે મુતાબિક જંગી જહાઝોંકી તા'દાદ એકસો પચાસ થી. ઉસકે અલાવા બારા જંગી જહાઝ બહુત બળે થે. ઉનમેં મિસ્રમેં ઉતારનેકે લિએ ફૌજથી ઉસ ફૌજકા સલીબી કમાંડર એમલરક થા. જિન બાદબાની (કપળોંકે ઝરીએ ચલનેવાલી કશ્તિયાં) કશ્તિયોંમેં રસદ થી ઉન્કી તા'દાદકા સહી અંદાઝ નહીં કિયા જા સકા. જહાઝ દો કતારોમેં આ રહે થે.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને દિફા'કી કમાન અપને પાસ રખ્ખી. ઉસને સલીબિયોંકી બહિરયાકો સાહિલકે કરીબ આને દિયા. સબસે પહલે બળે જહાઝ લંગર અંદાઝ હૂએ. અચાનક ઉન પર આગ બરસને લગી. યહ મિન્જનીકોંસે ફેકી હૂઈ મશ્અલેં થીં ઔર આગકે ગોલે ઔર ઐસે તીર ભી થે જિનકે પિછલે હિસ્સે જલતી હૂઈ મશ્અલોંકી માનિંદ થે. મુસલમાનોંકી બરસાઈ હૂઈ ઉસ આગને જહાઝોં ઔર કશતિયોંકે બાદબાનોંકો આગ લગા દી. જહાઝ લકળીકે બને હૂએ થે. ફૌરન જલ ઉઠે ઉધરસે મુસલમાનોંકે છુપે હૂએ જહાઝ આ ગએ. ઉન્હોંને ભી આગ હી બરસાઈ. યૂ મા'લૂમ હોતા થા જૈસે બુહય્રએ રૂમ જલ રહા હો. સલીબિયોંકે જહાઝ રુખ મોળ કર એક દૂસ્રેસે ટકરાને ઔર એક દૂસરેકો જલાને લગે. ઉનમેંસે સલિબી ફૌજ સમંદરમેં કૂદ ગઈ. ઉનમેંસે જો સિપાહી સાહિલકી તરફ આએ વહ સુલતાન અય્યૂબીકે તીરઅંદાઝોંકા નિશાના બને.

ઉધર નૂરુદ્દીન જંગીને શાહ ફ્રૅંકકી સલ્તનત પર હમ્લા કર દિયા. ફ્રૅંકને અપની ફૌજકો મિસ્રમેં દાખિલ કરનેકે લિએ ખુશ્કીકે ઝરીએ રવાના કર દિયા થા. ફ્રૅંક સલીબિયોંકી બહરિયાકે સાથ થા. ઉસે અપને મુલ્ક પર હમ્લેકી ઈત્તિલા મિલી તો બળી મુશકિલસે જાન બચા કર અપને મુલ્કમેં પહુંચા. મગર વહાંકી દુન્યા હી બદલ ગઈ થી. બુહય્રએ રૂમમેં સલીબિયોંકા મુત્તહિદા બેળા નઝરે આતિશ હો ગયા ઔર ફૌજ જલ કર ઔર ડૂબ કર

ખત્મ હો ગઈ. સલીબિયોંકા એક કમાંડર એમલર્ક બચ ગયા. ઉસને હથિયાર ડાલ કર સુલહકી દરખાસત કી જો બહુત બળી રકમકે એવઝ મંઝૂર કર લી ગઈ. યૂનાનિયોં ઔર સિસ્લીવાલોંકે કુછ જહાઝ બચ ગએ થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉન્હેં અપને જહાઝ વાપિસ લે જાનેકી ઈજાઝત દે દી મગર રાસ્તેમેં ઐસા તૂફાન આયા કે તમામ તર બચે ખચે જહાઝ ગર્ક હો ગએ.

૧9 ડિસેમ્બર 1169કે રોઝ સલીબિયોંને અપની શિકસ્ત પર દસ્તખત કિયે ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો તાવાન અદા કિયા.

બેશતર મૂઅર્રિખીન ઔર માહિરીને હબી ઝર્બને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ઈસ ફતહકા સહરા ઉસકી ઈંટેલીજંસ સરવિસકે સર બાંધા હે. રક્કાસા ઝકોઈકા ઝિક્ર ઉસ દૌરકે એક મશાકિશી વકાએનિગાર અસદ અલ અસદીને કિયા હે ઔર અલી બિન સુફયાનકા તઆરૂફ ભી ઈસી વકાએ નિગારકી તહરીરસે હુવા હે.

યહ તો ઈબ્તિદા થી. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ઝિંદગી પહલેસે ઝિયાદા ખત્રોંમેં ઘિર ગઈ.

સાતવીં લળકી

સલીબિયોંકે બહરી બેળે ઔર અફવાઃઝકો બુહય્રએ રૂમમેં ગર્ક કર કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અભી મિસ્રકે સાહિલી ઈલાકેમેં હી મૌજૂદ થા. સાત દિન ગુઝર ગએ થે. સલીબિયોંસે તાવાન વસૂલ કિયા જા ચુકા થા, મગર બુહય્રએ રૂમ અભી તક બચે ખચે બહરી જહાઝોંકો, કશ્તિયોંકો નિગલ ઔર ઈન્સાનોંકો ઉગલ રહા થા. સલીબી મલ્લાહ ઔર સિપાહ જલતે જહાઝોંસે સમંદરમેં કૂદ ગઈ થી. દૂર સમંદરકે વસ્તમેં સાત રોઝ બા'દ ભી ચંદ એક જહાઝોંકે બાદબાન ફળફળાતે(બેચેન) નઝર આતે થે. ઉનમેં કોઈ ઈન્સાન નહીં થા. ફટે હૂએ બાદબાનોંને જહાઝોંકો સમંદરકે રહમો કરમ પર છોળ દિયા થા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉન્કી તલાશીકે લિએ કશ્તિયાં રવાના કર દી થીં ઔર હિદાયત દી થી કે અગર કોઈ જહાઝ યા કશ્તી કામકી હો તો વહ રસ્સીસે ઘસીટ લાએં ઔર જો ઈસ કાબિલ ન હોં ઉનમેંસે સામાન ઔર કામકી દિગર ચીઝેં નિકાલ લાએં. કશ્તિયાં ચલી ગઈ થીં ઔર જહાઝોંસે સામાન લાયા જા રહા થા. ઉનમેં ઝિયાદા તર અસ્લિહા (હથિયાર) ઔર ખાને પીનેકા સામાન થી યા લાશેં.

સમંદરમેં લાશોંકા યહ આલમ થા કે લહરે ઉન્હેં ઉઠા ઉઠા કર સાહિલ પર પટખ રહી થીં. ઉનમેં કુછ તો જલી હૂઈ થીં ઔર કુછ મછલિયોંકી ખાઈ હૂઈ. બહુતસી ઐસી થીં જિન્મેં તીર પેવસ્ત થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને સલીબિયોંકે તીરોં, નેઝોં, તલ્વારોં ઔર દિગેર અસ્લિહાકા મુઆઈના બળી ગૌરસે કિયા થા ઔર ઉન્હેં અપને અસ્લિહાકે સાથ રખ કર મઝબૂતી ઔર મારિકા મુકાબલા કિયા થા. ઝિંદા લોગ ભી તખ્તોં ઔર ટૂટી હૂઈ કશ્તિયોં પર તેરતે અભી તક સમંદરસે બાહર આ રહે થે. ઉન ભૂકે, પ્યાસે, થકે ઔર હારે હૂએ લોગોંકો લહરેં જહાં કહીં સાહિલ પર ફેંકતી થીં વહ વહીં નિઢાલ હો કર ગિર પળતે ઔર મુસલમાન ઉન્હેં પકળ લાતે થે. સાહિલકી મીલોં લંબાઈમેં યહી આલમ થા. સુલતાન અય્યૂબીને અપની સિપાહકો મિસ્રકે સારે સાહિલ પર ફૈલા દિયા થા ઔર ઈન્તિઝામ કિયા થા કે જહાં ભી કોઈ કૈદી સમંદરસે નિકલે, ઉસે વહીં ખુશ્ક કપળે ઔર ખોરાક દી જાએ

ઔર જો ઝખ્મી હોં ઉન્કી મરહમ પટ્ટી ભી વહીં હો જાએ. ઈસ એહતિમામકે બા'દ કૈદિયોંકો એક જગા જમા કિયા જા રહા થા.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઘોળે પર સવાર સાહિલી ઈલાકેમેં ઘૂમ ફિર રહા થા. વહ અપને ખૈમેસે કોઈ દો મીલ દૂર નિકલ ગયા. આગે ચટ્ટાની ઈલાકા આ ગયા. ચટ્ટાનોંકી એક સિમ્ત સમંદર ઔર એક અકબમેં સહરા (જંગલ)થા. યહ સર સબ્ઝ સહરા થા જહાં ખજૂરકે અલાવા દૂસ્રી અકસામકે સહરાઈ દરખ્ત ઔર જાળિયાં થીં. સુલતાન અય્યૂબી ઘોળેસે ઉતરા ઔર પેદલ ચટ્ટનોંકે દામનમેં ચલ પળા. મુહાફિઝ દસ્તેકે ચાર સવાર ઉસકે સાથ થે. ઉસને અપના ઘોળા મુહાફિઝોંકે હવાલે કિયા ઔર ઉન્હેં વહી ઠહરનેકો કહા. ઉસકે સાથ તીન સાલાર થે. ઉનમેં ઉસ્કા રફીક ખાસ બહાઉદ્દીન શદાદ ભી થા. વહ ઉસ મારિકેસે એક હી રોઝ પહલે અરબસે ઉસકે પાસ આયા થા. ઉન્હોંને ભી ઘોળે મુહાફિઝોંકે હવાલે કિયે ઔર સુલતાનકે સાથ સાથ ચલને લગે. મોસમ સર્દ થા. સમંદરમેં તલાતુમ નહીં થા. લહરેં આતી થીં ઔર ચટ્ટાનોંસે દૂર હી સે વાપિસ ચલી જાતી થીં. અય્યૂબી ટહલતે ટહલતે દૂર નિકલ ગયા ઔર મુહાફિઝ દસ્તેકી નઝરોંસે ઓઝલ હો ગયા. ઉસકે આગે, પીછે ઔર બાઈ તરફ ઉંચી નીચી ચટ્ટાનેં ઔર દાઈ તરફ સાહિલકી રેત થી. વહ એક ચટ્ટાન પર ખળા હો ગયા જિસ્કી બુલંદી દો અઢાઈ ગઝ થી. ઉસને બુહય્રએ રૂમકી તરફ દેખા. યૂં મા'લૂમ હોતા થા જૈસે સમંદરકી નીલાહટ સુલતાન અય્યૂબીકી આંખોંમેં ઉતર આઈ હો. ઉસકે ચહરે પર ફતહ વ નૂસ્રતકી મસર્રત થી ઔર ઉસકી ગરદન કુછ ઝિયાદા હી તન ગઈ થી.

ઉસને નાક સુકેળ કર કહા નાક પર રખ લિયા. બોલા. " કિસ કદર તઅઝ હે. " ઉસકી ઔર સાલારોંકી નઝરેં સાહિલ પર ઘૂમને લગીં. ફળ ફળાનેકી આવાઝેં સુનાઈ દીં. ફિર હલ્કી હલ્કી ચીંખેં ઔર સીટિયાંસી સુનાઈ દીં. ઉપરસે તીન ચાર ગિધ પર ફૈલાએ ઉતરતે દિખાઈ દીએ ઔર ચટ્ટાનકી ઓટમેં જિધર સાહિલ થા ઉતર ગએ. અય્યૂબીને કહા " લાશેં હૈં " ઉધર ગયા તો પંદરા બીસ ગઝ દૂર ગિધ તીન લાશોંકો ખા રહે થે' એક ગિધ એક ઈન્સાની ખોપળી પંજોમેં દિબોચ કર ઉળા ઔર જબ ફિઝામેં ચક્કર કાટા

તો ખોપળી ઉસકે પંજોંસે છૂટ ગઈ ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે સામને આં ગિરી. ખોપળીકી આંખેં ખુલી હૂઈ થીં જૈસે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો દેખ રહી હોં. ચહરે ઔર બાલોંસે સાફ પતા ચલતા થા કે કિસી સલિબીકી ખોપળી હે. અય્યૂબી કુછ દેર ખોપળીકો દેખતા રહા. ફિર ઉસને અપને સાલારોંકી તરફ દેખા ઔર કહા " ઉન લોગોંકી ખોપળિયાં મુસલમાનોંકી ખોપળિયોંસે બેહતર હૈં. યહ ઉન ખોપળિયોંકા કમાલ હે કે હમારી ખિલાફત ઓરત ઔર શરાબકી નઝર હોતી જા રહી હે."

" સલિબી ચૂહોંકી તરહ સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકો હળપ કરતે ચલે જા રહે હૈં " એક સાલારને કહા.

" ઔર હમારે બાદશાહ ઉન્હેં જિઝયા દે રહે હૈં " શદાદને કહા "ફલસ્તીન પર સલિબી કાબિઝ હૈં. સુલતાન ! કયા હમ ઉમ્મીદ રખ સકતે હૈં કે હમ ફલસ્તીનસે ઉન્હેં નિકાલ સકેંગે."

" ખુદાકી ઝાતસે માયૂસ ન હો શદાદ" સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા.

" હમ અપને ભાઈયોંકી ઝાતસે માયૂસ હો ચુકે હૈં " એક ઔર સાલાર બોલા.

" તુમ ઠીક કેહતે હો " સુલતાન અય્યૂબીને કહા " હમ્લા જો બાહરસે હોતા હે ઉસે હમ રોક સકતે હૈં. કયા તુમમેંસે કોઈ સોચ ભી નહીં સકતા થા કે કુફારકે ઈત્ને બળે બહરી બેળેકો તુમ ઈત્ની થોળી તાકતસે નઝરે આતિશ કરકે ડિબો સકોગે ? તુમને શાયદ અંદાઝા નહીં કિયા કે ઉસ બેળેમેં જો લશ્કર આ રહા થા, વહ સારે મિસ્ર પર મખ્ખિયોંકી તરહ છા જાતા. અલ્લાહને હમેં હિમ્મત દી ઔર હમને ખુલે મેદાનમેં નહીં બલ્કે સિર્ફ ઘાત લગા કર ઉસ લશ્કરકો સમંદરકી તેહમેં ગુમ કર દિયા. મગર મેરે દોસ્તોં હમ્લા જો અંદરસે હોતા હે ઉસે તુમ ઈત્ની આસાનીસે નહીં રોક સકતે. જબ તુમ્હારા અપના ભાઈ તુમ પર વાર કરેગા તો તુમ પહલે યહ સોચોગે કે કયા તુમ પર વાકેઈ ભાઈને વાર કિયા હે ? તુમ્હારે બાઝૂમેં ઉસકે ખિલાફ તલ્વાર ઉઠાનેકી તાકત નહીં હોગી. અગર તલ્વાર ઉઠાઓગે ઔર અપને ભાઈસે તેગ આઝમાઈ કરોગે તો દૂશ્મન મોકએ ગનીમત જાન કર દોનોંકો ખત્મ કર દેગા."

વહ આહિસ્તા આહિસ્તા સાહિલ પર ચટ્ટાનકે સાથ સાથ જા રહા થા. ચલતે ચલતે રુક ગયા. ઝુક કર રેતસે કુછ ઉઠાયા ઔર હથેલી પર રખ કર સબકો દિખાયા. યહ હથેલી જિત્ની બળી સલીબ થી જો સિયાહ લકળીકી બની હૂઈ થી. ઉસકે સાથ એક મઝબૂત ધાગા થા. ઉસને ઉન લાશોંકે બિખરે હૂએ આઝાકો દેખા જિન્હેં ગિધ ખા રહે થે ફિર ખોપળીકો દેખા જો ગિધકે પંજોંસે ઉસકે સામને ગિરી થી. વહ તેઝ તેઝ કદમ ઉઠાતા ખોપળી તક ગયા. તીન ગિધ ખોપળીકી મિલકિયત પર લળ રહે થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો દેખ કર પરે ચલે ગએ. સુલતાન અય્યૂબીને સલીબ ખોપળી રખ દી ઔર દોળ કર અપને સાલારોંસે જા મિલા. કેહને લગા " મૈંને સલીબિયોંકે એક કૈદી અફસરસે બાતેં કી થીં. ઉસકે ગલેમેં ભી સલીબ થી. ઉસને બતાયા કે સલિબી લશ્કરમેં જો ભરતી હોતા હે ઉસ્સે સલીબ પર હાથ રખ કર હલફ (કસમ) લિયા જાતા હે કે વહ સલીબકે નામ પર જાનકી બાઝી લગા કર લળેગા ઔર વહ રૂએ ઝમીનસે આખરી મુસલમાનકો ભી ખત્મ કરકે દમ લેગા. ઉસ હલફકે બા'દ હર લશ્કરીકે ગલેમેં સલીબ લટકા દી જાતી હે. યહ સલીબ મુઝે રેતસે મિલી હે. મા'લૂમ નહીં કિસકી થી. મૈંને ઉસ ખોપળી પર રખ દી હે તાકે ઉસકી રૂહ સલીબકે બગૈર ન રહે. ઉસને સલીબકી ખાતિર જાન દી હે. સિપાહીકો સિપાહીકે હલ્ફકા એહતિરામ કરના ચાહિએ."

" સુલતાન ! " શદાદને કહા " યહ તો આપકો મા'લૂમ હે કે સલિબી પ્રરોશલમકે મુસલમાન બાશિંદોંકા કિત્ના કુછ એહતિરામ કર રહે હૈં. વહાંસે મુસલમાન બીવી બચ્ચોંકો સાથ લેકર ભાગ રહે હૈં. હમારી બેટીયોંકી આબરૂ લૂટી જા રહી હે. હમારે કૈદિયોંકો ઉન્હોંને અભી તક નહીં છોળા. મુસલમાન જાનવરોંકીસી ઝિંદગી બસર કર રહે હૈં. કયા હમ ઉન ઈસાઈયોંસે ઈન્તિકામ નહીં લેંગે ?"

" ઈન્તિકામ નહીં " સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા " હમ ફલસ્તીન લેંગે મગર ફલસ્તીનકે રાસ્તેમેં હમારે અપને હુક્મરાન હાઈલ હૈં " વહ ચલતે ચલતે રુક ગયા ઔર બોલા " કુફ્ફારને સલીબ પર હાથ રખ કર સલ્તનતે ઈસ્લામિયા કે ખાતિમેંકા હલફ ઉઠાયા હે. મૈંને અપને અલ્લાહકે હુઝૂર ખળે હો કર ઔર હાથ અપને સીને પર રખ કર કસમ ખાઈ હે કે

ફલસ્તીન ઝરૂર લૂંગા ઔર સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકી સરહદેં ઉફુક તક લે જાઉંગા મગર મેરે રફીકોં ! મુઝે અપની તારીખકા મુસ્તકબિલ કુછ રોશન નઝર નહીં આતા. એક વક્ત થા કે ઈસાઈ બાદશાહ થે ઔર હમ જંગજૂ. અબ હમારે બુઝુર્ગ બાદશાહ બનતે જા રહે હૈં ઔર ઈસાઈ જંગજૂ. દોનોં કોમોંકા રુજહાન દેખ કર મેં કહ રહા હૂં એક વક્ત આએગા જબ મુસલમાન બાદશાહ બન જાએંગે મગર ઈસાઈ ઉન પર હુકૂમત કરેંગે. મુસલમાન ઉસીમેં બદ મસ્ત રહેંગે કે હમ બાદશાહ હૈં, આઝાદ હૈં મગર વહ આઝાદ નહીં હોંગે. મૈં ફલસ્તીન લે લૂંગા મગર મુસલમાનોંકા રુજહાન બતા રહા હે કે વહ ફલસ્તીન ગંવ્વા બેઠેંગે. ઈસાઈયોંકી ખોપળી બળી તેઝ હે. પચાસ હઝાર સૂડાની લશ્કરકો કોન પાલ રહા થા ? હમારી ખિલાફત અપની આસ્તીનમેં નાજી નામકા સાંપ પાલતી રહી હે. મૈં પહલા અમીરે મિસ્ર હૂં જિસ્ને દેખા હે કે યહ લશ્કર હમારે લિએ ન સિર્ફ બેકાર હે બલ્કે ખતરનાક ભી હે. અગર નાજીકા ખત પકળા ન જાતા તો આજ હમ સબ ઉસ લશ્કરકે હાથોં મારે જા ચુકે હોતે યા ઉસકે કેદી હોતે."

અચાનક એક હલકાસા ઝન્નાટા સુનાઈ દિયા ઔર એક તીર સલાહુદીન અય્યૂબીકે દોનોં પાઉંકે દરમ્યાન રેતમેં લગા. જિધરસે તીર આયા થા ઉસ તરફ સુલતાન અય્યૂબીકી પીઠ થી. સાલારોંમેંસે ભી કોઈ ઉધર નહીં દેખ રહા થા. સબને બિદક કર ઉસ તરફ દેખા જિધરસે તીર આયા થા. ઉધર નોકેલી ચટ્ટાનેં થીં. તીનોં સાલાર ઔર સલાહુદીન અય્યૂબી દોળ કર એક ઐસી ચટ્ટાનકી ઓટમેં હો ગએ જો દીવારકી તરહ ઉમૂદી થી. ઉન્હેં તવકકુઅ થી કે ઔર ભી તીર આએંગે. તીરોંકે સામને મેદાનમેં ખળે રેહના કોઈ બહાદુરી નહીં થી. શદાદને મુંહમેં ઉંગલિયાં રખ કર ઝોરસે સીટી બજાઈ. મુહાફિઝ દસ્તા પાબરિકાબ થા. ઉન્કે ઘોળોંકે સરપટ ટાપૂ સુનાઈ દીએ. ઉસકે સાથ હી તીનોં સાલાર ઉસ તરફ દોળ પળે જિસ તરફસે તીર આયા થા. વહ બિખર કર ચટ્ટાનોં પર ચળ્હ ગએ. ચટ્ટાનેં ઝિયાદા ઉંચી નહીં થીં. સલાહુદીન અય્યૂબી ભી ઉન્કે પીછે ગયા. એક સાલારને ઉસે દેખ લિયા ઔર કહા " સુલતાન ! આપ સામને ન આએં." મગર સુલતાન અય્યૂબી રુકા નહીં.

મુહાફિઝ પહૂંચ ગએ. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉન્હેં કહા "હમારે ઘોળે યહીં છોળ દો ઔર ચટ્ટાનોંકે પીછે જાઓ. ઉધરસે એક તીર આયા હે. જો કોઈ નઝર આએ ઉસે પકળ લાઓ."

સુલતાન અય્યૂબી ચટ્ટાનકે ઉપર ગયા તો ઉસે ઉચીં નીચી ચટ્ટાનેં દૂર દૂર તક ફૈલી હૂઈ નઝર આઈ. વહ અપને સાલારોંકો સાથ લિએ પિછલી તરફ ઉતર ગયા ઔર હર તરફ ઘૂમ ફિર કર ઔર ચટ્ટાનોં પર ચળ્હ કર દેખા. કિસી ઈન્સાનકા નિશાન તક નઝર ન આયા. મુહાફિઝ ચટ્ટાની ઈલાકેકે અંદર, ઉપર ઔર ઈધર ઉધર ઘોળે દોળા રહે થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી નીચે ઉતર કર વહાં ગયા જહાં રેતમેં તીર ગળ્હા હુવા થા. ઉસને અપને રફીકોંકો બુલાયા ઔર તીર પર હાથ મારા. તીર ગિર પળા. સુલતાન અય્યૂબીને કહા " દૂરસે આયા હે. ઈસ લિએ પાઉંમેં લગા હે" વરના ગરદન યા પીઠમેં લગતા. રેતમેં ભી ઝિયાદા નહીં ઉતરા " ઉસને તીર ઉઠા કર દેખા ઔર કહા " સલીબિયોંકા હે ' હશીશીનકા નહીં. "

" સુલતાનકી જાન ખતરેમેં હે " એક સાલારને કહા.

" ઔર હમેશા ખતરેમેં રહેગી " સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને હંસ કર કહા " મેં બુહય્રએ રૂમમેં કુફ્ફારકી વહ કશ્તિયાં દેખને નિકલા થા જો મલ્લાહોંકે બગૈર ડોલ રહી હે. વહ ફિર આએંગે. ઘટાઓંકી તરહ ગરજતે આએંગે ઔર બરસેંગે ભી. લેકિન વહ ઝમીનકે નીચેસે ઔર પીઠકે પીછેસે ભી વાર કરેંગે. હમેં અબ સલીબિયોંસે ઐસી જંગ લળની હે જો સિર્ફ ફોજેં નહીં લળેંગી. મેં જંગી તરબિયતમેં એક ઈઝાફા કર રહા હૂં. યહ ફને હર્બો ઝરબકા નયા બાબ હે. ઉસે જાસૂસોંકી જંગ કેહતે હેં. "

સુલતાન અય્યૂબી તીર હાથમેં લિએ ઘોળે પર સવાર હો ગયા ઔર અપને કેમ્પકી તરહ ચલ પળા. ઉસકે સાલાર ભી ઘોળોં પર સવાર હો ગએ. ઉનમેંસે એકને સુલતાન અય્યૂબીકી દાઈં તરફ અપના ઘોળા કર લિયા, એકને બાઈંકો ઔર એકને અપના ઘોળા ઉસકે બિલકુલ પીછે ઔર કરીબ રખ્ખા તાકે કિસી ભી તરફસે તીર આએ તો સલાહુદ્દીન અય્યૂબી તક ન પહુંચ સકે.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઈસ તીર પર ઝરાસી ભી પરેશાનીકા ઈઝહાર ન કિયા જો કિસીને ઉસે કત્લ કરનેકે લિએ ચલાયા થા. અપને રફીક સાલારોંકો અપને ખૈમેમેં બિઠાએ હૂએ બતા રહા થા કે જાસૂસ ઔર શબખૂન મારનેવાલે દસ્તે કિસ કદર નુકસાન કરતે હૈં. વહ કેહ રહા થા " મેં અલી બિન સુફયાનકો એક હિદાયત દે ચુકા હૂં લેકિન ઉસ પર અમલ દર આમદ નહીં હો સકા ક્યૂં કે ફૌરન હી મુઝે ઉસ હમ્લેકી ખબર મિલી ઔર અમલ દર આમદ ધરા રહ ગયા. તુમ સબ ફૌરી તૌર પર યૂં કરો કે અપને સિપાહિયોં ઔર ઉન્કે ઓહદેદારોંમેંસે ઐસે અફરાદ મુન્તખબ કરો જો દિમાગી ઔર જિસ્માની લિહાઝસે મઝબૂત ઔર સિહતમંદ હોં. બારીક બીન, દૂર અંદેશ, કુવ્વતે ફૈસલા રખ્ખનેવાલે જાંબાઝ કિસ્મકે આદમી ચુનો. મૈંને અલીકો ઐસે આદમીયોંકી જો સિફાત બતાઈ થીં વહ સબ સુન લો. ઉનમેં ઉંટકી માનિંદ ઝિયાદાસે ઝિયાદા દિન ભૂકે ઔર પ્યાસ બર્દાશ્ત કરનેકી કુવ્વત હો. ચીતેકી તરહ ઝપટના જાનતે હોં, ઉકાબકી તરહ ઉન્કી નઝરેં તેઝ હોં. ખરગોશ ઔર હિરનકી તરહ દોળ સકતે હોં. મુસલ્લહ દુશ્મનસે હથિયારકે બગૈર ભી લળ સકેં. ઉનમેં શરાબ ઔર કિસી દૂસરી નશાઆવર ચીઝકી આદત ન હો. કિસી લાલચમેં ન આએં. ઓરત કિત્ની હી હસીન મિલ જાએ ઔર ઝર્રો ઝવેરાતકે અંબાર ઉન્કે કદમોંમેં લગા દીએ જાએં. વહ નઝર અપને ફર્ઝ પર રખ્ખેં .

" અપને દોસ્તોં ઔર કમાંડરોંકો ખાસ તોર પર ઝહન નશીન કરા દેં કે ઈસાઈ બળી હી ખૂબસૂરત ઔર જવાન લળકિયોંકો જાસૂસીકે લિએ ઔર ફૌજોંમેં બે ઈત્મીનાની ફૈલાનેકે લિએ ઔર અસ્કરિયોંકો જઝબેકે લિહાઝસે બેકાર કરનેકે ઈસ્તિમાલ કર રહે હૈં. મૈંને મુસલમાનોંમેં યહ કમઝોરી દેખી હૈ કે ઓરતકે આગે હથિયાર ડાલ દેતે હૈં. મૈં મુસલમાન ઓરતકો ઈન મકાસિદકે લિએ દુશ્મનકે ઈલાકેમેં કભી નહીં ભેજૂંગા. હમ ઈસ્મતોંકે મુહાફિઝ હૈં ઈસ્મતકો હથિયાર નહીં બનાએંગે. અલી બિન સુફયાનને ચંદ એક લળકિયાં રખ્ખી હૂઈ હૈં લેકિન વહ મુસલમાન નહીં ઔર વહ ઈસાઈ ભી નહીં મગર મૈં ઓરતકા કાઈલ નહીં. "

મુહાફિઝ દસ્તેકા કમાંડર ખૈમેમેં આયા ઔર ઈત્તિલા દી કે મુહાફિઝ

કુછ લળકિયોં ઔર આદમિયોંકો સાથ લાએ હૈં. સુલતાન અય્યૂબી બાહર નિકલા. ઉસકે તીનોં સાલાર ભી સાથ થે. બાહર પાંચ આદમી ખળે થે જિન્કે લંબે ચુગે, દસ્તારેં ઔર ડેલડોલ બતા રહી થી કે તાજિર હૈં ઔર સફરમેં હૈં. ઉન્કે સાથ સાત લળકિયાં થીં. સાતોં જવાન થીં ઔર એકસે એક બળ્હકર ખૂબસૂરત. ઉન મુહાફિઝોંમેંસે એકને જો સુલતાન પર તીર ચલાનેવાલેકી તલાશમેં ગએ થે બતાયા કે ઉન્હોંને તમામ ઈલાકા છાન મારા ઉન્હેં કોઈ આદમી નઝર નહીં આયા. દૂર પીછે ગએ તો યહ લોગ તીન ઉંટોંકે સાથ ડેરા ડાલે હૂએ થે.

" કયા ઉન્કી તલાશી લી હે ? એક સાલારને પુછા.

" લી હે " મુહાફિઝને જવાબ દિયા " યહ કેહતે હૈં કે તાજિર હૈં. ઉનકા સારા સામાન ખુલવા કર દેખા હે જામા તલાશી ભી લી હે. ઉન્કે પાસ ઈન ખંજરોંકે સિવા ઔર કોઈ હથિયાર નહીં " ઉસને પાંચ ખંજર સલાહુદીન અય્યૂબીકે કદમોંમેં રખ દીએ.

" હમ મરાકિશકે તાજિર હૈં " એક તાજિરને કહા " સિકંદરિયા તક જાએંગે. દો રોઝ ગુઝરે હમારા કિયામ યહાંસે દસ કોસ પીછે થા. પરસૂં શામ યહ લળકિયાં હમારે પાસ આઈ. ઉન્કે કપળે ભીગે હૂએ થે. ઉન્હોંને બતાયા કે યહ સિસ્લીકી રેહનેવાલી હૈં. ઉન્હેં ઈસાઈ ફૌજકા એક કમાંડર ઘરોંસે પકળ કર સાથ લે આયા ઔર એક બહરી જહાઝમેં જા સવાર કિયા. ઉન્કે માં બાપ ગરીબ હૈં. યહ કેહતી હૈં કે બે શુમાર જહાઝ ઔર કશ્તિયાં ચલ પળી. લળકિયોંવાલે જહાઝમેં ચંદ ઔર કમાંડર કિસ્મકે આદમી થે ઔર ઉન્કી ફૌજ થી. વહ સબ ઉન લળકિયોંકે સાથ શરાબ પી કર ઐશો ઈશરત કરતે રહે. ઈસ સાહિલકે કરીબ આએ તો જહાઝોં પર આગકે ગોલે ગિરને લગે. તમામ લોગ જહાઝોંસે સમંદરમેં કૂદને લગે. ઈન લળકિયોંકો ઉન્હોંને એક કશ્તીમેં બિઠા કર જહાઝસે સમંદરમેં ઉતાર દિયા. યહ બતાતી હૈં કે ઉન્હેં કશ્તી ચલાની નહીં આતી થી. કશ્તી સમંદરમેં ડોલતી ઔર ભટકતી રહી. ફિર એક રોઝ ખૂદ હી સાહિલસે આ લગી. હમારા કિયામ સાહિલકે સાથ થા. યહ હમારે પાસ આ ગઈ. બહુત હી બુરી હાલતમેં થીં. હમને ઉન્હેં પનાહમેં લે લિયા. ઉન્હેં હમ ધુતકાર તો નહીં સકતે થે. હમેં કુછ

સમઝ નહીં આ રહી થી કે ઉનકા કયા કરેં. પિછલે પળાવસે યહાં તક ઉન્હેં સાથ લાએ હૈં. યહ સવાર આ ગએ ઔર હમારે સામાનકી તલાશી લેને લગે. હમને ઉનસે તલાશીકી વજહ પૂછી તો ઉન્હોંને બતાયા કે સુલતાન સલાહુદીન અમીરે મિસ્રકા હુકમ હે. હમને ઉન્કી મન્નત સમાજતકી કે હમેં અપને સુલતાનકે હુઝૂર લે ચલો. હમ અર્ઝ કરેંગે કે ઈન લળકિયોંકો અપની પનાહમેં લે લે. હમ સફરમેં હૈં. ઉન્હેં કહાં કહાં લિએ ફિરેંગે !"

લળકિયોંસે પુછા તો વહ સિસ્લીકી ઝૂબાન બોલ રહી થીં. વહ ડરી ડરીસી લગતી થીં. ઉનમેંસે દો તીન ઈકઠ્ઠી હી બોલને લગીં. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને તાજિરોંસે પુછા કે ઉન્કી ઝુબાન કોન સમઝતા હે ? એકને બતાયા કે મૈં સિર્ફ સમઝતા હૂં. યહ ઈલ્તિજા (દરખાસ્ત) કર રહી હૈં કે સુલતાન ઉન્હેં પનાહમેં લે લે. કેહતી હૈં કે હમ તાજિરોંકે કાફલેકે સાથ નહીં જાએંગી કહીં ઐસા ન હો કે રાસ્તેમેં ડાકૂ હમેં ઉઠા કર લે જાએં. ઈધર જંગ ભી હો રહી હે. હર તરફ ઈસાઈયોં ઔર મુસલમાનોંકે સિપાહી ભાગતે દોળતે ફિર રહે હૈં. હમેં સિપાહિયોંસે બહુત ડર આતા હે. જબ હમેં ઘરોંસે ઉઠાયા ગયા થા તો હમ સબ કુંવારી થીં. ઉન ફૌજીયોંને બહરી જહાઝમેં હમેં તવાઈફેં (બાઝારૂ અવ્રત) બનાએ રખ્ખા હે.

એક લળકીને કુછ કહા તો ઉસકી ઝુબાન જાનનેવાલે તાજિરને સુલતાન અય્યૂબીસે કહા " યહ કેહતી હે કે હમેં મુસલમાનોંકે બાદશાહ તક પહૂંચા દો. હો સકતા હે ઉસકે દિલમેં રહમ આ જાએ."

એક ઔર લળકી બોલ પળી. ઉસકી આવાઝ રુંધયાઈ હૂઈ થી. તાજિરને કહા " યહ કેહતી હે કે હમેં ઈસાઈ સિપાહિયોંકે હવાલે ન કિયા જાએ. મૈં મુસલમાન હો જાઉંગી બશર્તેકે કોઈ અચ્છી હૈષિયતવાલા મુસલમાન મેરે સાથ શાદી કર લે. "

દો તીન લળકિયાં પીછે ખળી મુંહ છુપાનેકી કોશીશ કર રહી થીં. ઉન્કે ચેહરોં પર ઘબરાહટ થી. બાત કરતે શરમાતી યા ડરતી થીં.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને તાજિરસે કહા " ઉન્હેં કહો કે યહ ઈસાઈયોંકે પાસ નહીં જાના ચાહતીં. હમ ઉન્હેં ઈસ્લામ કબૂલ કરને પર મજબૂર નહીં

કર સકતે. યહ લળકી જો કેહ રહી હે કે મુસલમાન હો જાએગી બશર્તેકે કોઈ મુસલમાન ઉસકે સાથ શાદી કર લે ઉસે કહો કે મેં ઉસકી પૈશ કશ કબૂલ નહીં કર સકતા ક્યૂં કે યહ ખોફ ઔર મજબૂરીકે આલમમેં ઈસ્લામ કબૂલ કરના ચાહતી હે. ઉન્હેં બતાઓ કે ઉન્હેં મુઝ પર એ'તિમાદ હે તો મેં ઉન્હેં ઈસ્લામી બેટીયોંકી તરહ પનાહમેં લેતા હૂં. અપને દારુલ હુકૂમતમેં જાકર યહ ઈન્તિઝામ કર દૂંગા કે ઉન્હેં ઈસાઈ રાહિબોં યા કિસી પાદરીકે પાસ ભિજવાદૂંગા. પાદરી યરોશલમમેં હોંગે. દૂસ્રી સૂરત યહ હે કે જબ ઈસાઈ કૈદિયોંકો આઝાદ કિયા જાએગા તો મેં કોશિશ કરૂંગા કે ઉન્કી શાદિયાં કાબિલે એ'તિમાદ ઔર અચ્છી હેષિયતકે કૈદિયોંસે સાથ કર દૂં. ઉન્હેં યહ ભી બતાદો કે કિસી મુસલમાનકો ઉનસે મિલનેકી ઈજાઝત નહીં હોગી ઔર ન ઉન્હેં ઈજાઝત હોગી કે કિસી મુસલમાનસે મિલેં. ઉન્કી ઝરૂરિયાત ઔર ઈઝઝતકા ખયાલ રખ્ખા જાએગા.''

તાજિરને લળકિયોંકો ઉન્કી ઝુબાનમેં સુલતાન અય્યૂબીકી સારી બાતેં બતાઈ તો ઉન્કે ચેહરોં પર રોનક આ ગઈ. વહ ઈન શરાઈત પર રઝામંદ હો ગઈ. તાજિર શુક્રિયા અદા કરકે ચલે ગએ. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને લળકિયોંકે લિએ અલગ ખૈમા લગાને ઔર ખૈમેકે બાહર હર વક્ત એક સંતરી મૌજૂદ રેહનેકા હુકમ દિયા. વહ ખૈમેકી જગા બતાને હી લગા થા કે છે સલીબી કૈદી સુલતાન અય્યૂબીકે સામને લાએ ગએ. વહ બહુત હી બુરી હાલતમેં થે. ઉન્કે કપળે ભીગે હૂએ થે. કપળોં પર ખૂન ભી થા, રેત ભી. ઉન્કે ચહરે લાશોંકી માનિંદ થે. ઉન્કે મુતઅલ્લિક બતાયા ગયા કે ડેળ્હ દો મીલ દૂર સાહિલ પર બે સુધ (બેહોશ) પળે થે. વહ ટૂટી હૂઈ કશ્તી પર તેર રહે થે. એક દિન કશ્તી પાની ભર જાનેસે ડૂબ ગઈ. યહ સબ તેર કર સાહિલ તક પહૂંચે. કશ્તીમેં બાઈસ આદમી સવાર હૂએ થે. સિર્ફ યહ છે ઝિંદા બચે. ઉનસે ચલા નહીં જાતા થા. યહ સલીબી લશ્કરકે સિપાહી થે. યહ સબ ધળામસે બેઠ ગએ. ઉનમેંસે એક ચહરે મોહરેસે લગતા થા કે મા'મૂલી સિપાહી નહીં હે. વહ કરાહ રહા થા. ઉસકે કપળોં પર ખૂનકા એક ધબ્બા ભી ન થા મગર ઝખ્મિયોંસે ઝિયાદા તકલીફમેં મા'લૂમ હોતા થા. ઉસને સાતવીં લળકીકો ગૌરસે દેખા ઔર ફિર કરાહને લગા.

યહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા હુકમ થા કે હર એક કૈદી ઉસે દિખાયા જાએ. ચૂંકે કૈદી અભી તક સમંદરસે બચ બચ કર નિકલ રહે થે ઈસ લિએ હર એક કૈદી સુલતાન અય્યૂબીકે સામને લાયા જાતા થા. ઉસને ઈન કૈદિયોંકો ભી દેખા. કિસીસે કોઈ બાત ન કી. અલ્બત્તા ઈસ કૈદીકો જો સબસે ઝિયાદા કરાહ રહા થા ઔર જિસ્કે જિસ્મ પર કોઈ ઝખ્મ ન થા સુલતાનને ગૌરસે દેખા ઔર આહિસ્તાસે અપને સાલારોંસે કહા " અલી બિન સુફયાન અભી તક નહીં આયા. ઉન તમામ કૈદિયોંસે જો અબ તક હમારે પાસ આ ચુકે હૈં બહુત કુછ પુછના હે. ઉનસે મા'લૂમાત લેની હૈં " ઉસને ઈસ કૈદીકી તરફ દેખ કર કહા– " યહ આદમી કમાંડર મા'લૂમ હોતા હે. ઉસે નઝરમેં રખના ઔર જબ અલી બિન સુફયાન આએ તો ઉસે કેહના કે ઉસ્સે તફસીલી પૂછગછ કરે. મા'લૂમ હોતા હે ઉસે અંદરકી ચોટેં આઈ હૈં. શાયદ પસલિયાં ટૂટી હૂઈ હૈં. ઉન્હેં ફૌરન ઝખ્મી કૈદિયોંકે ખૈમોમેં પહૂંચા દો. ઉન્હેં ખિલાઓ પિલાઓ ઔર ઉન્કી મરહમ પટ્ટી કરો. "

કૈદિયોંકો ઉસ તરફ લે જાયા ગયા જિસ તરફ ઝખ્મી કૈદિયોંકે ખૈમે થે. લળકિયાં ઉન્હેં જાતા દેખતી રહીં. ફિર ઉન લળકિયોંકો ભી લે ગએ.

ફૌજકે ખૈમોંસે થોળી દૂર લળકિયોંકે લિએ ખૈમા નસબ કિયા જાયા રહા થા વહાંસે કોઈ સો કદમ દૂર ઝખ્મી લળકિયોંકે ખૈમે થે. વહાં ભી એક ખૈમા ગાળા જા રહા થા ઔર છે નએ ઝખ્મી કૈદી ઝમીન પર લેટે હૂએ થે. લળકિયાં ઉન્કી તરફ દેખ રહી થીં. દોનોં ખૈમે ખળે હો ગએ. લળકિયાં અપની ખૈમેમેં ચલી ગઈ ઔર ઝખ્મિયોંકો ઉન્કે અપને ખૈમેમેં લે ગએ. એક સંતરી લળકિયોંકે ખૈમેકે બાહર ખળા હો ગયા. લળકિયોંકે લિએ ખાના આ ગયા. જો ઉન્હોંને ખા લિયા. ફિર એક લળકી ખૈમેસે નિકલ કર ઉસ ખૈમેકી તરફ દેખને લગી જિસ્મે નએ છે ઝખ્મી કૈદિયોંકો લે ગએ થે. ઉસકે ચહરે પર અબ ઘબરાહટ ઔર ખૌફકા કોઈ તઅષ્ષુર નહીં થા. સંતરીને ઉસે દેખા ઔર ઉસને સંતરીકો દેખા. લળકીને મુસ્કુરા કર ઈશારા કિયા કે વહ ઝખ્મિયોંકે ખૈમેકી તરફ જાના ચાહતી હે. સંતરીને સર હિલા કર ઉસે રોક દિયા. લળકિયોંકો ખૈમેસે દૂર જાને યા કિસીસે મિલનેકી ઈજાઝત નહીં

થી. લળકિયોં ઔર છે ઝખ્મિયોંકે ખૈમોંકે દરમ્યાન બહુતસે દરખ્ત થે. બાઈ તરફ એક મિટ્ટીકા ટીલા થા જિસ પર ઝાળિયાં થીં.

સૂરજ ગુરૂબ હો ગયા. ફિર રાત તારીક હોને લગી. કેમ્પકે ગુલ ગુપાળે (શોર પુકાર) પર નીંદ ગાલિબ આને લગી ઔર ફિર ઝખ્મિયોંકે કરાહનેકી આવાઝેં રાતકે સુકૂતમેં કુછ ઝિયાદા હી સાફ સુનાઈ દેને લગીં. દૂર પરે બુહય્રએ રૂમકા શૌર દબી દબી મુસલસલ ગૂંજકી તરહ સુનાઈ દે રહા થા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ઉસ જંગી કેમ્પમેં જાગનેવાલોંમેં ચંદ એક સંતરી થે યા વહ ઝખ્મી કૈદી જિન્હેં ઝખ્મ સોને નહીં દેતે થે યા સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખૈમેકે અંદર દિનકા સમાં (માનિંદ) થા. વહાં કિસીકો નીંદ નહીં આઈ થી. સુલતાન અય્યૂબીકે તીન સાલાર ઉસકે પાસ બેઠે થે ઔર મુહાફિઝ દસ્તા બેદાર થા.

સુલતાન અય્યૂબીને એક બાર ફિર કહા " અલી બિન સુફયાન અભી તક નહીં આયા" ઉસકે લેહજેમેં તશવ્વીશ થી. ઉસને કહા "ઉસ્કા કાસિદ ભી નહીં આયા."

" અગર કોઈ ગળબળ હોતી તો ઈત્તિલા આ ચુકી હોતી " એક સાલારને કહા " મા'લૂમ હોતા હે વહાં સબ ઠીક હે."

" ઉમ્મીદ તો યહી રખ્ખની ચાહિએ " સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા "લેકિન પચાસ હઝારકે લશ્કરને બગાવત કર દી તો સંભાલના મુશકિલ હો જાએગા. વહાં હમારી નફરી ડેઢ હઝાર સવાર ઔર દો હઝાર સાતસો પ્યાદા હે. ઉન્કે મુકાબલેમેં સૂડાની બેહતર ઔર તર્જબાકાર અસ્કરી હૈં ઔર તાદાતમેં બહુત ઝિયાદા."

" નાજી ઔર ઉસકે સાઝિશી ટોલેકે ખાત્મેકે બા'દ બગાવત મુમ્કિન નઝર નહીં આતી " એક ઔર સાલારને કહા " કિયાદતકે બગૈર સિપાહી બગાવત નહીં કરેંગે."

" પેશબંદી ઝરૂરી હે " સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા " લેકિન અલી આ જાએ તો પતા ચલેગા કે પેશબંદી કિસ કિસ્મકી કી જાએ."

સલીબિયોંકે રોકનેકે લિએ તો સુલતાન અય્યૂબી ખૂદ આયા થા લેકિન દારૂલ હુકૂમતમેં સૂડાની ફીજકી બગાવતકા ખત્રા થા. અલી બિન સુફયાનકો

સુલતાન અય્યૂબીને વહીં છોળ દિયા થા તાકે વહ સૂડાની લશ્કર પર નઝર રખ્ખે ઔર બગાવતકો અપને ખુસૂસી ફનસે દબાનેકી કૌશીશ કરે. ઉસે અબ તક સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે પાસ આકર વહાંકે એહવાલો કવાઈફ બતાને થે મગર વહ નહીં આયા થા જિસ્સે સુલતાન અય્યૂબી બૈચેન હુવા જા રહા થા.

વહ જબ અપને સાલારોંકે સાથ કાહિરાકી સૂરતે હાલકે મુતલ્લિક બાતેં કર રહા થા ઉસ્કા તમામ કેમ્પ ગહરી નીંદ સો ચુકા થા મગર વહ સાતોં લળકિયાં જાગ રહી થીં જિન્હેં સુલતાન અય્યૂબીને પનાહમેં લે લિયા થા. એકબાર સંતરીને ખૈમેકા પરદા ઉઠા કર દેખા અંદર દિયા જલ રહા થા. પરદા હટતે હી લળકિયાં ખર્રાટે લેને લગીં. સંતરીને દેખા કે વહ પૂરી સાત હૈં ઔર સો રહી હૈં તો ઉસને પરદા ગિરા દિયા ઔર ખૈમેકે સાથ લગ કર બૈઠ ગયા. ખૈમેકે પરદેકે સાથ જો લળકી થી ઉસને નીચેસે પરદા ઝરા ઉપર ઉઠાયા. પરદા આહિસ્તાસે છોળ કર ઉસને સાથવાલીકે કાનમેં કહા " બૈઠ ગયા હે " સાથવાલીને અગલી લળકીકે કાનમેં કહા " બૈઠ ગયા હે" ઔર ઈસ તરહ કાનોં કાનોં યહ ઈત્તિલા સાતોં લળકિયોં તક પહુંચ ગઈ કે સંતરી બૈઠ ગયા હે. એક લળકી જો ખૈમેકે દૂસ્રે દરવાઝેકે સાથ થી આહિસ્તાસે ઉઠ બૈઠી ઔર બિસ્તરસે નિકલ ગઈ. બિસ્તર ઝમીન પર બિછે થે. ઉસને ઉપર લેનેવાલે કમ્બલ ઈસ તરહ બિસ્તર પર ડાલ દીએ જૈસે ઉન્કે નીચે લળકી લેટી હૂઈ હે.

વહ પાંઉ પર સરકતી ખૈમેકે દરવાઝે તક ગઈ. પરદા હટાયા ઔર બાહર નિકલ ગઈ. બાકી છે લળકિયોંને આહિસ્તા આહિસ્તા ખર્રાટે લેને શુરૂઅ કર દિએ. સંતરીકો મા'લૂમ થા કે યહ સમંદરસે બચ કર નિકલી હૂઈ પનાહ ગુઝીન લળકિયાં હૈં કોઈ ખતરનાક કેદી તો નહીં. વહ બૈઠ કર ઉંઘતા રહા. લળકી દબે પાઉં ઐસે રુખ પર ટીલેકી તરફ ચલતી ગઈ જિસ રુખસે ઉસકે ઔર સંતરીકે દરમ્યાન ખૈમા હાઈલ રહા. ટીલેકે પાસ પહુંચ કર ઉસને ઉસ ખૈમેકા રુખ કર લિયા જિસ્મેં છે નએ કૈદી રખે ગએ થે. રાત તારીક થી. લળકી બૈઠ ગઈ ઔર પાઉં પર સરક સરક કર આગે બળહને લગી. આગે રેતકી ઢેરિયાંસી થીં. વહ ઉન્કી ઓંટમેં સરકતી હૂઈ ખૈમેકે

કરીબ પહૂંચ ગઈ મગર વહાં એક સંતરી ટહલ રહા થા. લળકી એક ઢરીકે પાસ લેટ ગઈ. સંતરી ઉસે સિયાહ સાએકી તરહ નઝર આ રહા થા. વહ અબ દો સંતરીયોંકે દરમિયાન થી. એક ઉસકે અપને ખૈમેકા ઔર દૂસ્રા ઝખ્મિયોંકે ખૈમેકા. ઉસે ડર યહ થા કે ઝખ્મિયોંકા સંતરી ઉસકી તરફ આ ગયા તો વહ પકળી જાએગી.

બહુત દેર ઈન્તિઝારકે બા'દ સંતરી દૂસ્રે ઝખ્મિયોંકી તરફ ચલા ગયા. લળકી હાથોં ઔર ઘુટનોંકે બલ ચલતી ખૈમે તક પહુંચ ગઈ ઔર પરદા ઉઠા કર અંદર ચલી ગઈ. અંદર અંધેરા થા. દો તીન ઝખ્મી આહિસ્તા આહિસ્તા કરાહ રહે થે. શાયદ ઉનમેંસે કિસીને ખૈમેકા પરદા ઉઠતા દેખ લિયા થા. ઉસને નહીફ આવાઝમેં પુછા "કૌન હે ? " લળકીને મુંહસે " શી "કી લંબી આવાઝ નિકાલી ઔર સરગોશીમેં પૂછા " રાબિન કહાં હે ? " ઉસે જવાબ મિલા " ઉધરસે તીસ્રા" લળકીને તીસ્રે આદમીકે પાઉં હિલાએ તો આવાઝ આઈ "કૌન હે ?" લળકીને જવાબ દિયા " મૂબી "

રાબિન ઉઠ બૈઠા. હાથ લંબા કરકે લળકીકો બાઝૂસે પકળા ઔર ઉસે અપને બિસ્તરમેં ઘસીટ લિયા. ઉસે અપને પાસ લિટા કર ઉપર કંબલ ડાલ દિયા. બોલા " સંતરી ન આ જાએ મેરે સાથ લગી રહો " ઉસને લળકીકો અપને સાથ લગા લિયા ઔર કહા " મેં ઈસ ઈત્તિફાક પર હૈરાન હો રહા હૂં કે હમારી મુલાકાત હો ગઈ હે. યહ એક મો'જિઝા હે જિસ્સે ઝાહિર હોતા હે કે ખુદાએ યસૂઅ મસીહકો હમારી કામયાબી મંઝૂર હે. હમને બહુત બુરી શિકસ્ત ખાઈ હે લેકિન યહ સબ ધોકા થા " યહ વહી ઝખ્મી કૈદી થા જો દૂસ્રોંસે અલગ થલગ ઔર ચહરે મુહરે ઔર જિસ્મ જુષ્શેસે મા'મૂલીસી સિપાહી નહીં બલ્કે આલા રુત્બેકા લગતા થા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ભી કહા થા કે યહ કોઈ મા'મૂલી સિપાહી નહીં ઉસ પર નઝર રખ્ખના અલી બિન સુફયાન ઉસ્સે તફતીશ ઔર તહકીકાત કરેગા.

" તુમ કિત્ને કુછ ઝખ્મી હો ? " લળકીને ઉસ્સે પૂછા " કોઈ હડ્ડી તો નહીં ટૂટી ? "

" મેં બિલ્કુલ ઠીક હૂં " રાબિનને જવાબ દિયા " ખરાશ તક નહીં આઈ. ઉન્હે બતાયા હે કે અંદરકી ચોટેં હેં ઔર સીનેકે અંદર શદીદ દર્દ હે

લેકિન મૈં બિલકુલ તંદુરસ્ત હૂં. ''

" ફિર યહાં કયૂં આ ગએ ? '' લળકીને પૂછા.

" મૈંને બહુત કૌશીશ કી કે મિસ્રમેં દાખિલ હો જાઉં ઔર સૂડાની લશ્કર તક પહુંચ સકૂં લેકિન હર તરફ ઈસ્લામી ફૌજ ફૈલી હૂઈ હે. કોઈ રાસ્તા નહીં મિલા. ઉન પાંચ ઝખ્મિયોંકા ઈકઠ્ઠા કીયા ઔર ઉન્કે સાથ ઝખ્મી બન કર યહાં આ ગયા. અબ ફિરારકી કૌશીશ કરૂંગા જો અભી મુમ્કિન નઝર નહીં આતી '' ઉસને ઝરા ગુસ્સેસે કહા " મુઝે દો સવાલોંકા જવાબ દો. અય્યૂબીકો મૈંને ઝિંદા દેખા હે. કયૂં ? કયા તીર ખત્મ હો ગએ થે યા વહ હરામખોર બુઝદિલ હો ગએ હૈં ? ઔર દૂસરા સવાલ યહ હે કે તુમ સાતકી સાત લળકિયાં મુસલમાનોંકી કૈદમેં કયૂં આ ગઈ ? કયા વહ પાંચોં મર ગએ હૈં યા ભાગ ગએ હૈં ? ''

" વહ ઝિંદા હૈં રાબિન ! '' મૂબીને કહા " તુમ કેહતે હો કે ખુદાએ યસૂઅ મસીહકો હમારી કામયાબી મંઝૂર હે લેકિન મૈં કેહતી હૂં કે હમારા ખુદા હમેં કિસી ગુનાહકી સઝા દે રહા હે. સલાહુદ્દીન ઈસ લિએ ઝિંદા હે કે તીર ઉસકે પાઉંકે દરમ્યાન રેતમેં લગા થા.''

" કયા તીર કિસી લળકીને ચલાયા થા ? '' રાબિનને પુછા "ક્રિસ્ટોફર કહાં થા ? ''

" ઉસીને ચલાયા થા મગર. ''

" ક્રિસ્ટોફરકા તીર ખતા ગયા ? '' રાબિનને હૈરતસે તળપ કર પૂછા " વહ ક્રિસ્ટોફર જિસ્કી તીર અંદાઝીને શાહ આગસ્ટિસકો હૈરાન કર દિયા ઔર ઉસકી ઝાતી તલ્વાર ઈન્આમમેં લી થી યહાં આ કર ઉસ્કા નિશાના ઈત્ના ચૂક ગયા કે છે ફિટ લંબા ઔર તીન ફૂટ ચૌળા સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઉસકે તીરસે બચ ગયા ? બદ બખ્તકે હાથ ડરસે કાંપ ગએ હોંગે. ''

" ફાસ્લા ઝિયાદા થા '' મૂબીને કહા " ઔર ક્રિસ્ટોફર કેહતા થા તીર કમાનસે નિકલને હી લગા થા કે ખુલી હૂઈ આંખમેં મચ્છર પળ ગયા. ઈસી હાલતમેં ઉસ્કા તીર નિકલ ગયા. ''

" ફિર કયા હુવા ? ''

" જો હોના ચાહિએ થા '' મૂબીને કહા " સલાહુદ્દીન અય્યૂબી સાહિલ

પર ગયા થા તો ઉસકે સાથ તીન કમાંડર થે ઔર ચાર મુહાફિઝોંકા દસ્તા થા. વહ હર તરફ ફૈલ ગએ. યહ તો હમારી ખૂશ કિસ્મતી થી કે ઈલાકા ચટ્ટાની થા, ક્રિસ્ટોફર બચકે નિકલ આયા ઔર ફિર હમેં ઈત્ના વક્ત મિલ ગયા કે તરકશ ઔર કમાન રેતમેં દબા કર ઉપર ઉંટ બિઠા દિયા. સિપાહી આ ગએ તો ક્રિસ્ટોફરને ઉન્હેં બતાયા કે વહ પાંચોં મરાકિશકે તાજિર હૈં ઔર યહ લળકિયાં સમંદરસે નિકલ કર હમારી પનાહમેં આઈ હૈં. મુસલમાન સિપાહિયોંને હમારે સામાનકી તલાશી લી. ઉન્હેં તિજારતી સામાનકે સિવા કુછ ભી ન મિલા. વહ હમ સબકો સુલતાન અય્યૂબીકે સામને લે ગએ. હમને યહ ઝાહિર કિયા કે હમ સિસ્લીકી ઝુબાનકે સિવા ઔર કોઈ ઝુબાન નહીં જાનતીં, ક્રિસ્ટોફરને અય્યૂબીસે કહા કે વહ હમારી ઝુબાન જાનતા હે. હમ સાતોં લળકિયોંને ચેહરોં પર ઘબરાહટ ઔર ખૌફ પૈદા કર લિયા. ''

મૂબીને રાબિનકો વહ સારી બાતેં સુનાઈ જો સુલતાન અય્યૂબીકે સાથ હૂઈ થીં. યહ સાત લળકિયાં ઔર પાંચ આદમી જો મરાકિશ તાજિરોંકે ભેસમેં થે હમ્લેસે દો રોઝ પહલે સાહિલ પર ઉતારે ગએ થે. પાંચોં આદમી સલીબિયોંકે તજરબાકાર જાસૂસ ઔર કમાંડર થે ઔર લળકિયાં ભી જાસૂસ થીં. જાસૂસીકે અલાવા ઉન્કે ઝિમ્મે યહ કામ ભી થા કે મુસલમાન સાલારોંકો અપને જાલમેં ફાંસેં. વહ ખુબસૂરત તો થીંહી, ઉન્હેં જાસૂસોંકી ઔર ઝહનોંકી તખ્રીબકારીકી ટ્રેનીંગ દી ગઈ થી. ઉસ ટ્રેનીંગમેં અદાકારી ખાસ તૌર પર શામિલ થી. પાંચ મર્દોંકા યહ મિશન થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો ખત્મ કરના ઔર નાજીકે સાથ રાબ્તા રખ્ખના. યહ લળકિયાં મિસ્રકી ઝુબાન રવાનીસે બોલ સકતી થીં લેકિન ઉન્હોંને ઝાહિર નહીં હોને દિયા. રાબિન ઉસ શોબેકા સરબરાહ થા. ઉસે નાજી તક પહૂંચના થા. મગર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઔર અલી બિન સુફયાનકી ચાલને યહાંકે હાલાતકા રુખ હી ઉલટા કર દિયા.

" કયા તુમ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો જાલમેં નહીં ફાંસ સકતેં ? " રાબિનને પૂછા.

" અભી તો યહાં પહલી રાત હે " મૂબીને કહા " ઉસને હમારે

મુતલ્લિક જો ફૈસ્લા દિયા હે અગર વહ સચ્ચે દિલસે દિયા હે તો ઉસ્કા મતલબ યહ હે કે વહ મર્દ નહીં પથ્થર હે. અગર ઉસે હમારે સાથ કોઈ દિલચશ્પી હોતો તો કિસી એક લળકીકો અપને ખૈમેમેં બુલા લેતા. ઉસે કત્લ કરના ભી આસાન નહીં. વહ એક હી બાર સાહિલ પર આયા થા મગર તીર ખતા ગયા. વહ સાલારોં ઔર મુહાફિઝોંકે નરગેમેં રેહતા હે. ઈધર એક સંતરી હમારે સર પર ખળા હે ઔર મુહાફિઝોંકે પૂરે દસ્તેને સલાહુદીન અય્યૂબીકે ખૈમેકો ઘેર રખ્ખા હે. ''

" વહ પાંચોં કહાં હૈં ? " રાબિનને પૂછા.

" થોળી દૂર હૈં " મૂબીને જવાબ દિયા " વહ અભી યહીં રહેંગે."

" સુનો મૂબી ! " રાબિનને કહા " ઈસ શિકસ્તને મુઝે પાગલ કર દિયા હે. મેરે ઝમીર પર ઈત્ના બોઝ આ પળા હે જૈસે ઈસ શિકસ્તકી ઝિમ્મેદારી મુઝ પર આઈદ હોતી હે. સલીબ પર હાથ રખ કર હલ્ફ તો સબસે લિયા ગયા હે લેકિન સિપાહીકે હલફમેં ઔર મેરે હલ્ફમેં ઝમીન ઔર આસમાન જિત્ના ફર્ક હે. મેરે રૂત્બેકો સામને રખ્ખો. મેરે ફરાઈઝકો દેખો. આધી જંગ મુઝે ઝમીનકે નીચેસે ઔર પીઠકે પીછેસે વાર કરકે જીત્ની થી મગર મેં ઔર તુમ સાત ઔર વહ પાંચ અપના ફર્ઝ અદા નહીં કર સકે. મુઝસે યહ સલીબ જવાબ માંગ રહી હે " ઉસને ગલેમેં ડાલી હૂઈ સલીબ હાથમેં લે કર કહા " મેં ઈસે અપને સીનેસે જુદા નહીં કર સકતા " ઉસને મૂબીકે સીને પર હાથ ફૈર કર ઉસકી સલીબ હાથમેં લેલી ઔર કહા " તુમ અપને માં બાપકો ધોકા દે સકતી હો, ઈસ સલીબસે આંખેં નહીં ચુરા સકતી. ઉસને જો ફર્ઝ તુમહેં સોંપા હે વહ પૂરા કરો. ખુદાને તુમ્હેં જો હુસ્ન દિયા હે વહ ચટ્ટાનોંકો ફાળ કર તુમ્હેં રાસ્તા દે દેગા. મેં તુમ્હેં ફિર કેહતા હૂં કે હમારી અચાનક ઔર ગૈર મુતવક્કઅ (ઉમ્મીદ) મુલાકાત ઈસ બાતકા ષુબૂત હે કે હમ કામયાબ હોંગે. હમારે લશ્કર બુહર્એ રૂમકે ઉસ પાર ઈકઠ્ઠે હો રહે હૈં. જો મર ગએ સો મર ગએ. જો ઝિંદા હૈં વહ જાનતે હૈં કે યહ શિકસ્ત નહીં ધોકા થા. તુમ અપને ખૈમેમેં વાપસ જાઓ ઔર ઉન લળકિયોંસે કહો કે ખૈમેમેં ન પળી રહેં. બાર બાર સલાહુદીન અય્યૂબીસે મિલેં. ઉસકે સાલારોંસે મિલેં. બે તકલ્લુફી પૈદા કરેં. મુસલમાન હો જાનેકા જાંસા (ધોકા) દેં. આગે

વહ જાનતી હે કે ઉન્હેં કયા કરના હે. ”

“ સબસે પહલે તો યહ મા'લૂમ કરના હે કે યહ હુવા કયા ? ” મૂબીને કહા “ કયા સૂડાનિયોંને હમેં ધોકા દિયા હે ?”

“ મેં યકીનકે સાથ કુછ નહીં કેહ સકતા ” રાબિનને કહા “ મેંને હમ્લેસે બહુત પહલે મિસ્રમેં ફેલાએ હૂએ અપને જાસૂસોંસે જો માલૂમાત હાસિલ કી થીં વહ યહ હે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો સૂડાનિયોંકે પચાસ હઝાર મુહાફિઝ લશ્કર પર ભરોસા નહીં હાલાંકે યહ મુસલમાનોંકે વાઈસરાએ મિસ્રકી અપની ફૌજ હે. અય્યૂબીને આ કર મિસ્રી ફૌજ તૈયાર કર લી હે. સૂડાની ઉસમેં શામિલ હોના નહીં ચાહતે. ઉન્કે કમાંડર નાજીને હમસે મદદ તલબકી થી. મેંને ઉસ્કા ખત દેખા થા ઔર મેંને તસ્દીક કી થી કે યહ ખત નાજીકા હી હે ઔર ઉસમેં કોઈ ધોકા નહીં મગર હમારે સાથ હમારી તારીખકા સબસે બળા ધોકા હુવા હે. મુઝે યહ મા'લૂમ કરના હે કે યહ કૈસે હુવા ? કિસને કિયા? મેં યહ છાનબીન કિયે બગૈર વાપસ નહીં જા સકતા. શાહ આગસ્ટિસને બળે ફખ્રસે કહા થા કે મેં મુસલમાનોંકે ઘરોંકે અંદરકે ભેદ મા'લૂમ કરકે ઉન્કી બુનયાદેં હિલા દૂંગા. અબ તસવ્વૂર કરો મૂબી ! શહનશાહકે દિલ પર કયા ગુઝર રહી હોગી. વહ મુઝે સઝાએ મૌતસે કમ કયા સઝા દેગા ! સલીબકા કહર મુઝ પર અલગ નાઝિલ હોગા.”

“ મેં સબ જાનતી હૂં ” મૂબીને કહા “ જઝબાતી બાતેં ન કરો. અમલકી બાત કરો. મુઝે બતાઓં મેં કયા કરૂં. ”

રાબિનકે આસાબ પર અપના ફર્ઝ ઔર શિકસ્તકા એહસાસ ઈસ હદ તક ગાલિબ થા કે ઉસે યહ ભી એહસાસ નહીં થા કે મૂબી જૈસી દિલકશ લળકી જિસ્કે એક એક નકશ ઔર જિસ્મકે અંગ અંગમેં શરાબકા તિલસિમ ભરા હુવા થા, ઉસકે સીનેસે લગી હૂઈ હે ઔર ઉસકે રેશમ જૈસે મુલાઈમ ઔર લંબે બાલ ઉસકે આધે ચહરેકો ઢાંપે હૂએ હેં. રાબિનને ઉન બાલોંકે લમ્સકો ઝરાસા મહસૂસ કિયા ઔર કહા “ મૂબી ! તુમ્હારે યહ બાલ ઐસી મઝબૂત ઝંજીરેં હેં જો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ગિર્દ લપટ ગઈ તો વહ તુમ્હારા ગુલામ હો જાએગા લેકિન તુમે સબસે પેહલા જો કામ કરના હે વહ યહ હે

કે ક્રિસ્ટોફર ઔર ઉસકે સાથિયોંકો કહો કે વહ તાજિરોંકે ભેસમેં નાજીકે પાસ પહૂંચેં ઔર મા'લૂમ કરે કે ઉસકે લશ્કરને બગાવત કયૂં નહીં કી ઔર યહ રાઝ ફાશ કિસ તરહ હુવા કે ઉસ્સે ફાઈદા ઉઠા કર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ગિન્તીકે ચંદ એક દસ્તે ઘાતમેં બિઠા કર હમારી તીન અફવાજકા બેળા ગર્ક કર દિયા ઔર ઉન્હેં યહ ભી કહો કે મા'લૂમ કરેં કે નાજી સલાહુદ્દીન અય્યૂબીસે તો નહીં મિલ ગયા ? ઔર ઉસ્ને હમારા યહી હશ્ર કરાનેકે લિએ હી તો ખત નહીં લિખ્ખા થા ? અગર ઐસા હી હુવા હે તો હમેં અપની જંગી મન્સૂબોંમેં રદ્દો બદલ કરના હોગા. મુઝે યહ યકીન હો ગયા હે કે ઈસ્લામિયોંકી તા'દાત કિત્ની હી થોળી કયૂં ન હો ઉન્હેં હમ આસાનીકે સાથ શિકસ્ત નહીં દે સકતે. ઝરૂરી હો ગયા હે કે ઉન્કે હુકમરાનોંકા ઔર અસ્કરી કિયાદતકા જઝબા ખત્મ કિયા જાએ. હમને તુમ જૈસી લળકિયાં અરબોંકે હરમોંમેં દાખિલ કર દી હેં.''

" તુમને બાત ફિર લંબી કર દી હે " મૂબીને ઉસે ટોકતે હૂએ કહા "હમ અપને ઘરમેં એક બિસ્તર પર નહીં લેટે હૂએ કે બળે મઝેસે એક દૂસ્રેકો કહાનિયાં સુનાતે રહેં. હમ દુશ્મનકે કેમ્પકે કેદ ઔર પાબંદ હેં. બાહર સંતરી ફિર રહે હેં રાત ગુઝરતી જા રહી હે. હમારે પાસ લંબી બાતોંકા વક્ત નહીં. હમારા મિશન તબાહ હો ચુકા હે. અબ બતાઓ કે ઈન હાલાતમેં હમારા મિશન કયા હોના ચાહિએ. હમ સાત લળકિયાં ઔર છે મર્દ હેં. હમ કયા કરેં. એક યહ હે કે નાજીકે પાસ જાએં ઔર ઉસકે ધોકેકી છાનબીન કરેં. ફિર કિસે ઈત્તિલા દેં ? તુમ કહાં મિલોગે ?''

" મેં યહાંસે ફિરાર હો જાઉંગા " રાબિનને કહા " લેકિન ફિરારસે પહલે ઈસ કેમ્પ, ઉસકી નફરી ઔર અય્યૂબીકે આઈંદા અઝાઈમકે મુતલ્લિક તફસીલ મા'લૂમ કરૂંગા. ઉસ શખ્સકે મુતલ્લિક હમેં બહુત ચોકન્ના રેહના હોગા. ઈસ વક્ત ઈસ્લામી કૌમમેં યહ વાહિદ શખ્સ હે જો સલીબકે લિએ ખત્રા હે, વરના ઈસ્લામી ખિલાફત હમારી જાલમેં આતી ચલી જા રહી હે. શાહ એમલર્ક કેહતા થા કે મુસલમાન ઈત્ને કમઝોર હો ગએ હેં કે અબ ઉન્કો હમેશાકે લિએ અપને પાઉંમેં બિઠાનેકે લિએ સિર્ફ એક હલ્લેકી ઝરૂરત હે મગર ઉસ્કા યહ અઝમ મહઝ ખૂશફહમી ષાબિત હુવા. મુઝે યહાં રેહ

કર અય્યૂબીકી કમઝોર રગેં દેખની હૈં ઔર તુમ્હેં પાંચ આદમિયોંકે સાથ મિલ કર સૂડાની લશ્કરકો ભળકાના ઔર બગાવત કરાની હે. નિહાયત ઝરૂરી યહ હે કે અય્યૂબી ઝિંદા ન રહે. અગર વહ ઝિંદા રહે તો હમારે ઉસ કેદખાનેમેં ઝિંદા રહે જહાં વહ ઉમ્રકી આખરી ઘળી તક સૂરજ ન દેખ સકે ઔર રાતકો આસમાનકા ઉસે એક ભી તારા નઝર ન આએ. તુમ પહલે અપને ખૈમેમેં જાઓ ઔર અપની છે લળકિયોંકો ઉનકા કામ સમઝા દો. ઉન્હેં ખાસ તૌર પર ઝહીન નશીન કરા દો કે ઉસ આદમીકા નામ અલી બિન સુફયાન હે જિસે ઉન રેશ્મી બાલોં, શરબતી આંખોં ઔર ઈત્ને દિલકશ જિસ્મોંસે ઐસા બેકાર કરના હે કે વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કામકા ન રહે ઔર અગર હો સકે તો ઉસ્કે ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે દરમ્યાન ઐસી ગલત ફેહમી પૈદા કરની હે, કે વહ એક દૂસ્રેકે દુશમન હો જાએં. તુમ સબ અચ્છી તરહ જાનતી હો કે દો મર્દોંમેં ગલત ફેહમી ઔર દુશ્મની કિસ તરહ પૈદા કી જાતી હે. જાઓ ઔર લળકિયોંકો મુકમ્મલ હિદાયત દેકર ક્રિસ્ટોફરકે પાસ પહૂંચો. ઉસે મેરા સલામ કેહના ઔર યહ ભી કેહના કે તેરે તીરકો અય્યૂબી પર આ કર હી ખતા હોના થા ? અબ ઉસ ગુનાહકા કફ્ફારા અદા કરો ઔર જો કામ તુમ્હેં સોંપા ગયા હે વહ સો ફીસદ પૂરા કરો.''

રાબિનને મૂબીકે બાલોંકો ચૂમ કર કહા " તુમ્હેં સલીબ પર અપની ઈઝઝત ભી કુરબાન કરના પળેગી લેકિન ખુદાએ યસૂઅ મસીહકી નઝરોંમેં તુમ મરયમકી તરહ કુંવારી હોગી. ઈસ્લામકો જળસે ઉખાળ્ના હે. હમને યરોશલમ લે લિયા હે. મિસ્ર ભી હમારા હોગા.''

મૂબી રાબિનકે બિસ્તરસે નિકલી ઔર ખૈમેકે પરદેકે પાસ જાકર પરદા ઉઠાયા, બાહર જાંકા. અંધરેમેં ઉસે કુછ ભી નઝર ન આયા. વહ બાહર નિકલ ગઈ ઔર ખૈમેકી ઓટસે દેખા કે સંતરી કહાં હે. ? ઉસે દૂર કિસીકી ગુન્ગુનાનેકી આવાઝ સુનાઈ દી. યહ સંતરી હી હો સકતા થા. મૂબી ચલ પળી. દરખ્તોંસે ગુઝરતી, કદમ કદમ પર પીછે દેખતી, વહ ટીલે તક પહુંચ ગઈ ઔર અપને ખૈમેકા રુખ કર લિયા નિસ્ફ રાસ્તા તે કિયા હોગા કે ઉસે દો આદમિયોંકી દબી દબી બાતોંકી આવાઝેં સુનાઈ દેને લગીં. યહ આવઝેં

ઉસકે ખૈમેકે કરીબ મા'લૂમ હોતી થીં. ઉસે યહ ખત્રા નઝર આને લગા કે સંતરીને મા'લૂમ કર લિયા હે કે એક લળકી ગાઈબ હે ઔર વહ દૂસ્રે સંતરીકો યા કમાંડરકો બુલા લાયા હે. ઉસ્ને સોચાકે ખૈમેમેં જાનેકી બજાએ અપને ઉન પાંચ સાથિયોંકે પાસ ચલી જાએ જો મરાકિશી તાજિરોંકે ભેસમેં કોઈ ડેઢ એક મીલ દૂર ખૈમાઝન થે મગર ઉસે યહ ખયાલ ભી આ ગયા કે ઉસકી ગુમશુદગીસે બાકી લળકિયોં પર મુસીબત આ જાએગી. વહ થીં તો પૂરી ચાલાક, ફિર ભી ઉન પર પાબંદિયાં સખ્ત હોનેકા ખત્રા થા ઔર કોઈ ચારાકાર ભી ન થા. મૂબી ઝરા ઔર આગે ચલી ગઈ તાકે ઉન દો આદમિયોંકી બાતેં સુન સકે. ઉન્કી ઝુબાન વહ સમઝતી થી. યહ તો ઉસને ધોકા દિયા થા કે વહ સિસ્લીકી ઝુબાનકે સિવા ઔર કોઈ ઝુબાન નહીં સમઝતી.

વહ આદમી ખામોશ હો ગએ. મૂબી દબે પાઉં આગે બળ્હી. ઉસે બાઈં તરફ કદમોંકી આહટ સુનાઈ દી. ઉસને ચોંક કર દેખા. દરખ્તોંકે દરમ્યાન ઉસે એક સિયાહ સાયા જો કિસી ઈન્સાનકા થા જાતા નઝર આયા. ઉસને રુખ બદલ દિયા ઔર ટીલેકી તરફ આને લગા. મૂબી કોઈ ખત્રા મોલ લેના નહીં ચાહતી થી. વહ ટીલે પર ચળ્હને લગી. ટીલા ઉંચા નહીં થા. ફૌરન હી ઉપર ચલી ગઈ. વહ થી તો બહુત હોશિયાર, લેકિન હર ઈન્સાન હર કદમ પર પૂરી એહતિયાત નહીં કર સકતા. વહ ટીલેકી ચોટી પર ખળી હો ગઈ. ઉસ્કે પસ મંઝરમેં સિતારોંસે ભરા હુવા આસમાન થા. સમંદર ઔર સહરાકી ફિઝા રાતકો આઈનેકી તરહ શફ્ફાફ હોતી હે. દરખ્તોંમેં જાતે હૂએ આદમીને ટીલેકી ચોટી પર ટુંડમુંડ દરખ્તોંકે તનેકી તરહકા એક સાયા દેખા. મૂબીને પેહલૂ ઉસ આદમીકી તરફ કર દિયા. ઉસકે બાલ ખુલે હૂએ થે જિન્હેં ઉસને હાથસે પીછે કિયા. ઉસકી નાક, સીનેકા ઉભાર ઔર લંબા લિબાદા તારીકીમેં ભી રાઝકો ફાશ કરને લગા. યહ આદમી રાતકે સંતરિયોંકા કમાંડર થા. વહ આધી રાતકે વક્ત કેમ્પકી ગશ્ત પર નિકલા ઔર સંતરિયોંકી દેખતા ફિર રહા થા. યહ સંતરિયોંકી તબ્દીલીકા વક્ત થા. કમાંડર ઈસ લિએ ઝિયાદા ચોકસ થા કે સુલતાન અય્યૂબી તીન સાલારોંકે સાથ કેમ્પમેં મૌજૂદ થા. સુલતાન ડિસિપ્લીનકા બળા હી સખ્ત થા. હર

કિસીકો હર લમ્હા ખત્રા લગા રેહતા થા કે સુલતાન રાતકો ઉઠ કર ગશ્ત પર આ જાએગા

કમાંડર સમઝ ગયા કે ટીલે પર કોઈ લળકી ખળી હે. ઉસી શામ કમાંડરોંકી ખબરદાર કિયા ગયા થા કે સલીબિયોંને જાસૂસી ઔર તખ્રીબકારીકે લિએ લળકિયોંકો ઈસ્તિઅમાલ કરના શુરૂ કર દિયા હે. યહ લળકિયાં સહરાઈ ખાના બદોંશોંકે બહરૂપમેં ભી હો સકતી હેં. ઔર ઐસે ગરીબ લળકિયોંકે ભેસમેં ભી જો ફૌજી કેમ્પોંમેં ભીખ માંગને આતી હેં ઔર યહ લળકિયાં અપને આપકો મુગ્વિયા (વહ લળકી જિસે ધોકા દિયા ગયા હો) ઔર મઝલૂમ ઝાહિર કરકે પનાહ ભી માંગ સકતી હેં. કમાંડરોંકો બતાયા ગયા થા કે આજ સાત લળકિયાં સુલતાનકી પનાહમેં આઈ હેં જિન્હેં બઝાહિર રહમ કરકે, મગર ઉન્હેં મુશ્તબા સમઝ કર પનાહમેં લે લિયા ગયા હે. ઉસ કમાંડરને યહ અહકામ સુન કર અપને એક સાથીસે કહા થા "અલ્લાહ કરે ઐસી કોઈ લળકી મુઝસે પનાહ માંગે" ઔર વહ દોનોં હંસ પળે થે.

અબ આધી રાતકે વક્ત જબ સારા કેમ્પ સો રહા થા ઉસે ટીલે પર એક લળકીકા હયૂલા (સાયા) નઝર આ રહા થા. પહલે તો વહ ડરા કે ચુળેલ યા જિન હો સકતા હે. ઉસને નએ સંતરીકો લળકિયોંકે ખેમે પર ખળા કરકે ઉસે બતાયા થા કે અંદર સાત લળકિયાં હેં. ઉસને પરદા ઉઠા કર દેખા તો દીએકી પીલી રોશનીમેં ઉસે સાત બિસ્તર નઝર આએ થે. હર લળકીને મુંહ ભી કમ્બલોંમેં ધાંપ રખ્ખા થા. સર્દી ઝિયાદા થી. ઉસને અંદર જા કર યહ નહીં દેખા થા કે સાતવાં બિસ્તર ખાલી હે ઔર ઉસ પર કમ્બલ ઈસ તરહ રખ્ખે ગએ હેં જૈસે ઉન્કે નીચે લળકી સોઈ હૂઈ હો. ઉસે મા'લૂમ નહીં થા કે સાતવીં લળકી ટીલે પર ઉસકે સામને ખળી હે. વહ કુછ દેર સોચતા રહા કે ઉસે આવાઝ દે યા ઉસ તક ખૂદ જાએ યા અગર વહ જિન ચુળેલ હે તો ઉસકે ગાઈબ હોનેકા ઈન્તિઝાર કરે.

થોળીસી દેરકે ઈન્તિઝારકે બા'દ ભી લળકી ગાઈબ ન હૂઈ, બલ્કે વહ દૂર તીન કદમ આગે ચલી ઔર ફિર પીછેકો ચલ પળી ઔર ફિર રુક ગઈ. કમાંડર જિસ્કા નામ ફખ્રુલ મિસ્રી થા, આહિસ્તા આહિસ્તા ટીલે તક ગયા

ઔર કહા " કૌન હો તુમ ? નીચે આઓ."

લળકીને હિરનકી તરહ ચોકળી ભરી ઔર ટીલેકી દૂસ્રી તરફ ઉતર ગઈ. ફખ્રકો યકીન આ ગયા કે કોઈ ઈન્સાન હે જિન ચુળેલ નહીં. વહ તનો મંદ મર્દ થા. ટીલા ઉંચા નહીં થા. વહ લંબે લંબે ડગ ભરતા ટીલે પર ચળ્હ ગયા. ઉધર ભી અંધેરા થા. રાતકી ખામોશીમેં ઉસે લળકીકે કદમોંકી આહટ સુનાઈ દી. વહ ટીલેસે દૌળતા ઉતરા ઔર લળકીકે પીછે ગયા. લળકી ઔર તેઝ દોળ પળી. ફાસ્લા બહુત થા. લેકિન ફખ્ર મર્દ થા, ફૌજી થા, ચીતેકી રફતારસે દોળ રહા થા. ટીલેકે પીછે ઉંચી નીચી ઝમીન, ખુશ્ક જાળિયાં ઔર કહીં કહીં કોઈ દરખ્ત થા. બહુતસા દોળ કર ફખ્રુલ મિસ્રીને મહસૂસ કિયા કે ઉસકે આગે તો કોઈ ભી નહીં. ઉસને રુક કર ઈધર ઉધર દેખા. ઉસે અપને પીછે ઔર બહુત દૂર બાએંકો લળકીકે કદમોંકી આહટ સુનાઈ દી. વહ તરબિયત યાફ્તા લળકી થી. જહાં ઉસે હુસ્ન ઔર શબાબકે ઈસ્તિમાઅલકી તરબિયત દી ગઈ થી વહાં ઉસે ફૌજી ટ્રેનીંગ ભી દી ગઈ થી ઔર ખંઝરઝનીકે દાવ પેચ ભી સિખાએ ગએ થે. વહ એક દરખ્તકી ઓટમેં છુપ ગઈ થી. ફખ્ર આગે ગયા તો વહ દૂસ્રી તરફ દોળ પળી.

યહ તઆકુબ આંખ મચોલીકી માનિંદ થા. ફખ્રકો અંધેરા પરેશાન કર રહા થા. મૂબીકે કદમ ખામોશ હો જાતે તો વહ રુક જાતા. ઉસને યહ જાન લિયા કે યહ કોઈ જવાન લળકી હે, અગર બળી ઉમ્રકી હોતી તો ઈત્ના તેઝ ઔર ઈત્ના ઝિયાદા ન ભાગ સકતી. તઆકુબમેં ફખ્ર દો મીલ ફાસ્લા તે કર ગયા. મૂબીને જાળિયોં ઔર ઉંચી નીચી ઝમીનસે બહુત ફાઈદા ઉઠાયા. ઉસકે મર્દ સાથિયોંકા ડેરા કરીબ આ ગયા થા. વહ દોળતી હૂઈ વહાં તક જા પહૂંચી. ઉસને અપને આદમિયોંકો આવાઝેં દીં. વહ ઘબરા કર જાગે ઔર ખૈમેસે બાહર આએ. એકને મશઅલ જલાઈ. યહ ડંડેકે સિરે પર લપટે હૂએ કપળે થે. ઉન્કી આગકી રોશની બહુત ઝિયાદા થી. ફખ્રને તલ્વાર સોંત લી ઔર હાંપતા કાંપતા ઉન્કે સામને જા ખળા હુવા. ઉસને દેખા કે યહ પાંચ આદમી લિબાસસે સફરી તાજિર નઝર આતે હેં ઔર મુસલાન લગતે હેં. લળકી ઉનમેંસે એકકી ટાંગોંકો દોનોં બાઝૂઓંમેં મઝબૂતીસે પકળે બૈઠે હૂઈ થી. મશઅલકે નાચતે શોલેમેં ઉસકે ચહરે પર ઘબરાહટ ઔર ખૌફ

નઝર આ રહા થા. ઉસ્કા સીના ઉભર ઔર બૈઠ રહા થા. ઉસકી સાંસેં બુરી તરહ ઉખળી હૂઈ થીં.

"યહ લળકી મેરે હવાલે કર દો" ફખ્રુલ મિસ્રીને હુકમકે લેહજેમેં કહા.

" યહ એક નહીં " એક આદમીને ઈલ્તિજાકે લેહજેમેં જવાબ દિયા "હમને તો સાત લળકિયાં આપકે સુલતાનકે હવાલે કી હૈં. આપ ઈસે લે જા સકતે હૈં."

" નહીં " મૂબીને ઉસકી ટાંગોંકો ઔર મઝબૂતીસે પકળતે હૂએ, રોતે હૂએ ઔર ખૌફ ઝદા લેહજેમેં કહા " મેં ઉસકે સાથ નહીં જાઉંગી. યહ લોગ ઈસાઈયોંસે ઝિયાદા વહશી હૈં. ઉનકા સુલતાન ઈન્સાન નહીં સાંડ હે, દરિંદા હે. ઉસને મેરી હડ્ડિયાં ભી તોળ દી હૈં. મેં ઉસ્સે ભાગ કર આઈ હૂં. "

" કૌન સુલતાન ? " ફખ્રને હૈરાનસા હો કર પૂછા.

" વહી જિસે તુમ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી કેહતે હો " મૂબીને જવાબ દિયા. વહ અબ મિસ્રકી અરબી બોલ રહી થી.

" યહ લળકી ઝૂટ બોલ રહી હે " ફખ્રને કહા ઔર પૂછા, " યહ કૌન હે? તુમ્હારી કયા લગતી હે ? "

"અંદર આ જાઓ દોસ્ત ! બાહર સર્દી હે" એક આદમીને ફખ્રસે કહા "તલ્વાર નિયામમેં ડાલ લો. હમ તાજિર હૈં. હમસે આપકો કયા ખત્રા આઓ ઈસ લળકીકી બિપતા (દુખ) સુન લો" ઉસને આહ ભર કર કહા "મેં આપકે સુલતાનકો એક મર્દે મોમીન સમઝતી થી. મગર એક ખૂબસૂરત લળકી દેખ કર વહ ઈમાનસે હાથ ધો બૈઠા. વહ બાકી છે લળકિયોંકા ભી યહી હશ્ર કર રહા હોગા. "

"ઉનકા યહ હશ્ર દૂસ્રે સાલારોંને કિયા હે" મૂબીને કહા "શામકો ઉન બેચારિયોંકો અપને ખૈમેમેં લે ગએ થે. ઔર ઉન્હેં બેસુધ (બેહોશ) કરકે ખૈમેમેં ડાલ દિયા. વહ ખૈમેમેં બેહોશ પળી હૈં."

ફખ્રુલ મિસ્રી તલ્વાર નિયામમેં ડાલ કર ઉન્કે સાથ ખૈમેમેં ચલા ગયા. અંદર જાકર બૈઠે તો એક આદમીને આગ જલા કર કહવેકે (ઘાવા) લિએ પાની રખ્ખા ઔર ઉસમેં ન જાને કયા કુછ ડાલતા રહા. દૂસ્રે આદમીને

ફખ્રસે પૂછા કે ઉસ્કા રુત્બા કિયા હે. ઉસને બતાયા કે વહ કમાંડર ઔર ઓહદેદાર હે. ઉન્હોંને ઉસકે સાથ બહુતસી બાતેં કીં જિન્સે ઉન્હોંને અંદાઝા કર લિયા કે યહ શખ્સ આમ કિસ્મકા સિપાહી નહીં ઔર ઝિમ્મેદાર ફર્ઝ હે. ઝહીન ઔર દીલેર ભી હે. ઉન લોગોંમેંસે એકને (જો ક્રિસ્ટોફર થા) ફખ્રકી સાત લળકિયોંકી બિલકુલ વહી કહાની સુનાઈ જો ઉન્હોંને સલાહુદીન અય્યૂબીકો સુનાઈ થી. ઉન્હોંને ફખ્રકો યહ ભી બતાયા કે સુલતાન અય્યૂબીને ઉન્કે મુતલ્લિક કયા કહા થા. ઉન લળકિયોંને સુલતાનકો યહ પેશ કશ ભી કી થી કે વહ અપને ઘરોંકો તો વાપસ નહીં જા સકતીં ઔર ઈસાઈયોંકે પાસ ભી નહીં જાના ચાહતીં, ઈસ લિએ વહ મુસલમાન હોનેકો તૈયાર હેં બશર્તેકે કોઈ અચ્છે રુત્બોંવાલે અસ્કરી ઉન્કે સાથ શાદી કર લેં. હમને સુના થા કે સુલતાન સલાહુદીન અય્યૂબી કિરદારકે લિહાઝસે પથ્થર હે. હમ હર રોઝ સફર પર રેહનેવાલે તાજિર હેં, ઉન્હેં કહાં સાથ લિએ લિએ ફિરતે. ઉન્હેં સુલતાનકે હવાલે કર દિયા મગર સુલતાનને ઈસ લળકીકે સાથ જો સુલૂક કિયા વહ ઉસકી ઝુબાની સુન લો.

ફખ્રુલ મિસ્રીને લળકીકી તરફ દેખા તો લળકીને કહા ''હમ બહુત ખૂશ થીં, કે ખુદાને હમેં એક ફરિશ્તેકી પનાહ દી હે. સૂરજ ગુરૂબ હોનેકે બા'દ સુલતાનકા એક મુહાફિઝ આયા ઔર મુઝે કહા કે સુલતાન બુલા રહા હે. મેં બાકી છે લળકિયોંકી નિસ્બત ઝરા ઝિયાદા ખુબસૂરત હૂં. મુઝે તવક્કુઅ (ઉમ્મીદ) નહીં થી કે તુમ્હારા અય્યૂબી મુઝે બુરી નિય્યતસે બુલા રહા હે. મેં ચલી ગઈ. સુલતાન અય્યૂબીને શરાબકી સરાહી ખોલી. એક પ્યાલા અપને આગે રખ્ખા ઔર એક મુઝે દિયા. મેં ઈસાઈ હૂં. શરાબ સોબાર પી હે. બહરી જહાઝમેં ઈસાઈ કમાંડરોંને મેરે જિસ્મકો ખિલોના બનાએ રખ્ખા હે. સલાહુદીન અય્યૂબી ભી મેરે જિસ્મકે સાથ ખેલના ચાહતા થા. શરાબ ઔર મર્દ મેરે લિએ કોઈ નઈ ચીઝ નહીં થીં લેકિન અય્યૂબીકો મેં ફરિશ્તા સમઝતી થી. મેં ઉસકે જિસ્મકો અપને નાપાક જિસ્મસે દૂર રખ્ખના ચાહતી થી મગર વહ ઉન ઈસાઈયોંસે બદતર નિકલા જો મુઝે બહરી જહાઝમેં લાએ થે ઔર જબ ઉનકા જહાઝ ડૂબને લગા તો ઉન્હોંને હમેં એક કશ્તીમેં ડાલ કર સમંદરમેં ઉતાર દિયા. ઉનમેંસે કિસીને હમારા સાથ ન દિયા. હમારે

જિસ્મ ચિચોળે હૂએ ઔર હડ્ડિયાં ચિટખી હૂઈ થીં.

"ખુદાને હમેં બચા લિયા ઔર ઉસ આદમીકી પનાહમેં ફેંક દિયા જો ફરિશ્તેકે રૂપમેં દરિંદા હે. મુઝે સુલતાનને હી બતાયા થા કે મેરે સાથકી બાકી છે લળકિયાં ઉસકે સાલારોંકે ખૈમોંમેં હેં. મેંને સુલતાનકે પાઉં પકળ કર કહા કે મેરે સાથ શાદી કર લો. ઉસને કહા કે અગર તુમ મુઝે પસંદ કરતી હો તોં શાદીકે બગૈર તુમ્હેં અપને હરમમેં રખ લૂંગા. ઉસને મેરે સાથ વહશિયોંકા બરતાઉ કિયા. શરાબમેં બદમસ્ત થા. ઉસને મુઝે અપને સાથ લિટા લિયા. જૂં હી ઉસકી આંખ લગી. મેં વહાંસે ભાગ ગઈ. અગર મેરી બાતકા એ'તિબાર ન આએ તો ઉસકે મુહાફિઝોંસે પુછ લો."

ઉસ દૌરાન એક આદમીને ફખ્રકો કહવા પિલાયા. ઝરાસી દેર બા'દ ફખ્રકા મિઝાજ બદલને લગા. ઉસને નફરતસે કહકહા લગાયા ઔર કહા "હમેં હુકમ દેતે હેં કે ઓરત ઔર શરાબસે દૂર રહો ઔર ખૂદ શરાબ પી કર રાતેં ઓરતોંકે સાથ ગુઝારતે હેં." ફખ્ર મહસૂસ હી ન કર સકા કે લળકીકી કહાની મહઝ બે બુનયાદ હે ઔર ન હી વહ યહ મહસૂસ કર સકા કે ઉસ્કા મિઝાજ ક્યૂં બદલ ગયા હે. ઉસે હશીશ પિલા દી ગઈ થી. ઉસ પર ઐસા નશા તારી હો ચુકા થા ઝિસે વહ નશા નહીં સમઝતા થા. વહ અબ અપને તસવ્વુરોંમેં બાદશાહ બન ચુકા થા. લળકીકે ચહરે પર મશઅલકે શોલેકી રોશની નાચ રહી થી. ઉસકે બિખરે હૂએ સિયાહી માઈલ ભૂરે બાલ ચમક રહે થે. વહ ફખ્રકો પહલેસે ઝિયાદા હસીન નઝર આને લગી. ઉસને બેતાબ હો કર કહા " તુમ અગર ચાહો તો મેં તુમ્હેં પનાહમેં લેતા હૂં."

" નહીં " લળકી ડર કર પીછે હટ ગઈ ઔર બોલી " તુમ ભી મેરે સાથ અપને સુલતાન જૈસા સુલૂક કરોગે. તુમ મુઝે અપને ખૈમેમેં લે જાઓગે ઔર મેં એકબાર ફિર તુમ્હારે સુલતાનકે કબ્ઝેમેં આ જાઉંગી."

હમ અબ દૂસરી છે લળકિયોંકો ભી બચાનેકી સોચ રહે હેં " એક તાજિરને કહા" હમ ઉન્કી ઈઝઝત બચાના ચાહતે થે મગર હમસે ભૂલ હૂઈ."

ફખ્રુલ મિસ્રીકી નિગાહેં લળકી પર જમી હૂઈ થીં. ઉસને ઈત્ની

ખુબસૂરત લળકી કભી નહીં દેખી થી. ખૈમેમેં ખામોશી તારી હો ગઈ જિસે ક્રિસ્ટોફરને તોળા. ઉસ્ને કહા. " તુમ અરબસે આએ હો યા મિસ્રી હો ? "

" મિસ્રી " ફખ્રને કહા " મેં દો જંગેં લળ ચુકા હૂં. ઈસ લિએ મુઝે યહ ઓહદા દિયા ગયા હે."

" સૂડાની ફૌજ કહાં હે જિસ્કા સાલાર નાજી હે ? " ક્રિસ્ટોફરને પૂછા.

" ઉસ ફૌજકા એક સિપાહી હમારે સાથ નહીં આયા " ફખ્રને જવાબ દિયા.

" જાનતે હો ઐસા કયૂં હુવા હે ? " ક્રિસ્ટોફરને કહા "સૂડાનિયોંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ઈમારત ઔર કમાનકો તસ્લીમ નહીં કિયા. વહ ફૌજ અપને આપકો આઝાદ સમઝતી થી. નાજીને સુલતાન અય્યૂબીકો બતા દિયા થા કે વહ મિસ્રસે ચલે આએં કયૂં કે વહ ગૈર મુલ્કી હૈં. ઈસી લિએ અય્યૂબીને મિસ્રિયોંકી ફૌજ બનાઈ ઔર લળાનેકે લિએ યહાં લે આયા. ઉસને તુમ લોગોંકી શરાફત ઔર નેકીકા જાંસા દિયા ઔર ખૂદ ઐશ કર રહા હે. કયા તુમ્હેં માલે ગનીમત મિલા હે ? અગર તુમ્હેં મિલા ભી તો સોને ચાંદીકે દો દો ટુકળે મિલ જાએંગે. સલીબિયોંકે જહાઝોંસે બેંબહા ખઝાના સુલતાન અય્યૂબીકે હાથ આયા હે. વહ સબ રાતકે અંધેરમેં સેંકળોં ઉંટોં પર લાદ કર કાહિરા રવાના કર દિયા ગયા હે. જહાંસે દમિશ્ક ઔર બગદાદ ચલા જાએગા. સૂડાની લશ્કરકો નિહત્તહા કરકે ગુલામોંમેં બદલ દેના ચાહતા હે. ફિર અરબસે ફૌજ આ જાએગી ઔર તુમ મિસ્રી ભી ગુલામ બન જાઓગે."

ઈસ ઈસાઈકી હર એક બાત ફખ્રુલ મિસ્રીકે દિલમેં ઉતરતી જા રહી થી. અષર બાતોંકા નહીં, બલ્કે મૂબીકે હુસ્ન ઔર હશીશકા થા. ઈસાઈયોંને યહ હરબા હસન બિન સબાહકે હશીશીનસે સિખા થા. મૂબીકો બિલ્કુલ તવક્કુ નહીં થી, કે યહ સૂરતે હાલ પૈદા હો જાએગી કે એક મિસ્રી ઉસકે તઆકુબમેં ઉસકે દામમેં આ જાએગા. ઉન્હેં મા'લૂમ હો ગયા કે ફખ્રુલ મિસ્રી ઝુબાનકે સિવા ઔર કોઈ ઝુબાન નહીં જાનતા. મૂબીને અપને પાંચોં સાથિયોંકો સુનાના શુરૂઅ કર દિયા કે રાબિન ઝખ્મી હોનેકા બહાના કરકે

ઝખ્મિયોંકે ખૈમેમેં પળા હે ઔર ઉસને કહા હે કે નાજીસે મિલ કર મા'લૂમ કરો કે ઉસને બગાવત કયૂં નહીં કી યા ઉસને અકબસે સલાહુદીન અય્યૂબી પર હમ્લા કયૂં નહીં કિયા ઔર યહ ભી મા'લૂમ કરો કે ઉસને હમેં ધોકા તો નહીં દિયા ?

વહ બાતેં કર રહી થી તો ફખ્રને પૂછા " યહ કયા કેહ રહી હે ?"

" યહ કેહ રહી હે " એકને જવાબ દિયા " અગર યહ શખ્સ યા'ની તુમ સલાહુદીનકી ફૌજમેં ન હોતે તો યહ તુમ્હારે સાથ શાદી કર લેતી. યહ મુસલમાન હોનેકો ભી તૈયાર હે લેકિન કેહતી હે કે ઉસે અબ મુસલમાનોં પર ભરોસા નહીં રહા. "

ફખ્રને બેતાબીસે લપક કર લળકીકો બાઝૂસે પકળા ઔર અપની તરફ ઘસીટ કર કહા " અગર મેં બાદશાહ હોતા તો ખુદાકી કસમ તુમ્હારી ખાતિર તખ્ત ઔર તાજ કુરબાન કર દેતા. અગર શર્ત યહી હે કે મેં સલાહુદીન અય્યૂબીકી દી હૂઈ તલ્વાર ફૈંક દૂં તો યહ લો" ઉસને કમરબંદસે તલ્વાર ખોલી ઔર નિયામ સમેત લળકીકે કદમોંમેં રખ દી. કહા " મેં અબસે અય્યૂબીકા સિપાહી ઔર કમાંડર નહીં હૂં. "

" મગર એક શર્ત ઔર ભી હે " લળકીને કહા મેં અપના મઝહબ તુમ્હારી ખાતિર તર્ક કર દેતી હૂં લેકિન સલાહુદીન અય્યૂબીસે ઈન્તિકામ ઝરૂર લૂંગી. "

" કયા ઉસે મેરે હાથસે કત્લ કરાના ચાહતી હો ? " ફખ્રને પૂછા.

લળકીને અપને આદમિયોંકી તરફ દેખા. સબને એક દૂસ્રેકી તરફ દેખા. આખિર ક્રિસ્ટોફરને કહા, " એક સલાહુદીન અય્યૂબી ન રહા તો કયા ફર્ક પળેગા ? એક ઓર સુલતાન આ જાએગા. વહ ભી ઐસા હી હોગા. મિસ્રિયોંકો આખિર ગુલામ હી હોના પળેગા. તુમ એક કામ કરો. સૂડાનિયોંકે સાલાર નાજીકે પાસ પહૂંચો ઔર યહ લળકી ઉસકે સામને કરકે ઉસે બતાઓ કે સુલતાન સલાહુદીન અય્યૂબી અસ્લમેં કયા હે ઔર ઉસકે ઈરાદે કયા હેં ? "

ઉન લોગોંકો યહ તો ઈલ્મ થા કે નાજીકા સલીબિયોંકે સાથ રાબિતા હે

ઔર મૂબી ઉસકે સાથ બાત કરેગી લેકિન ઉન્હેં યહ ઈલ્મ નહીં થા કે નાજી ઔર ઉસકે મો'તદમ સાલાર ખુફયા તરીકેસે મરવાએ જા ચુકે હે. ઉસ તક લળકીકો હી જાના થા. ઉસકે અકેલે જાના મુમ્કિન નહીં થા. ઈત્તિફાકસે ઉન્હેં ફખ્રુલ મિસ્રી મિલ ગયા. લિહાઝા ઉસીકો ઈસ્તિમાલ કરનેકા ફૈસ્લા હો ગયા. યહ આદમી ચૂંકે સુલતાન અય્યૂબીકી નઝરમેં આ ગએ થે ઈસ લિએ અભી ઉસકી નઝરમેં રેહના ચાહતે થે. ઈસકે અલાવા ઉન્હોંને મૂબીસે સુન લિયા થા કે શો'બએ જાસૂસી ઔર તખ્રીબકારકા સરબરાહ રાબિન ઉસી કેમ્પમેં હે ઔર ફિરાર હોગા ઈસ લિએ વહ ઉસે વહ મદદ દેનેકે લિએ ભી વહાં મૌજૂદ રેહના ચાહતે થે. ઉન્કે ઈરાદે મા'લૂમ નહીં કયા થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર ચલાયા હુવા ઉનકા તીર ખતા ગયા તો ઉન્હેં સુલતાન અય્યૂબીકે સામને લે જાયા ગયા થા. ઉનકા બેહરૂપ ઔર ડ્રામા કામયાબ રહા લેકિન ઉનકા મિશન તબાહ હો ગયા થા લિહાઝા અબ બદલી હૂઈ સૂરતે હાલ ઔર ઈત્તિફાકાતસે ફાઈદા ઉઠાનેકી કોશીશ કર રહે થે. ફખ્રુલ મિસ્રી હુસ્ન ઔર હશીશકે જાલમેં આ ગયા થા. ઉસને વાપસ કેમ્પમેં ન જાનેકા ફૈસ્લા કર લિયા થા.

ઉસે યહ મશ્વરા દિયા ગયા કે વહ લળકીકો લે કર રવાના હો જાએ. ઉન લોગોંને ઉસે અપના એક ઉંટ દે દિયા. પાનીકા એક મશ્કીઝા દિયા ઔર થેલેમેં ખાનેકા બહુત સારા સામાન ડાલ દિયા. ઉન અશ્યા (ચિઝેં) મેં કુછ ઐસી થીં જિન્મેં બખ્શીશેં મિલી હૂઈ થી. મૂબીકો ઉનકા ઈલ્મ થા. ફખ્રકો એક લંબા ચુગા ઔર તાજિરોંવાલી દસ્તાર પહના દી ગઈ. લળકી ઉંટ પર સવાર હૂઈ. ઉસકે પીછે ફખ્ર સવાર હો ગયા ઔર ઉંટ ચલ પળા. ફખ્ર ગર્દો પૈશસે બેખબર થા ઔર વહ અપને માઝી(ગુઝરા હુવા ઝમાના)સે ભી બેખબર હો ગયા થા. સિર્ફ યહ એહસાસ ઉસ પર ગાલિબ થા કે રૂએ ઝમીનકી હસીન તરીન લળકી ઉસકે કબ્ઝેમેં હે જિસ્ને સુલતાનકો ઠુકરા કર ઉસે પંસદ કિયા હે. ફખ્રને મૂબીકો દોનોં બાઝૂઓંમેં લે કર ઉસકી પીઠ અપને સીનેસે લગા લી.

મૂબીને કહા " તુમ ઈસાઈ કમાંડરોં ઔર અપને સુલતાનકી તરહ વહશી તો નહીં બનોગે ? મેં તુમ્હારી મિલ્કિયત હૂં. જો ચાહો કરો મગર મેં

ફિર તુમસે નફરત કરુંગી. "

" કહો તો મૈં ઉંટસે ઉતર જાતા હૂં. " ફખ્રને ઉસે અપને બાઝૂઓંસે નિકાલ કર કહા " મુઝે સિર્ફ યહ બતાદો કે તુમ મુઝે દિલસે ચાહતી હો યા મહઝ મજબૂરીકે આલમમેં મેરી પનાહ લી હે ? "

" પનાહ તો મૈં ઉન તાજિરોંકી ભી લે સકતી થી. " મૂબીને જવાબ દિયા. " લેકિન તુમ મુઝે ઈત્ને અચ્છે લગે કે તુમ્હારી ખાતિર મઝહબ તક છોળનેકા ફૈસ્લા કર લિયા " ઉસને જઝબાતી બાતેં કરકે ફખ્રકે અસાબ પર કબ્ઝા કર લિયા ઔર રાત ગુઝરતી ચલી ગઈ.

સફર કમો બેશ પાંચ દિનોંકા થા લેકિન ફખ્રુલ મિસ્રી આમ રાસ્તોંસે હટ કર જા રહા થા કયૂં કે વહ ભગોળા ફૌજી થા. મૂબીકો નીંદ આને લગી. ઉસને સર પીછે ફખ્રકે સીને પર રખ દિયા ઔર ગહરી નીંદ સો ગઈ. ઉંટ ચલતા રહા, ફખ્ર જાગતા રહા.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબી સુબ્હકી નમાઝ પઢ્હ કર ફારિગ હુવા હી થા કે દરબાનને ઈત્તિલા દી કે અલી બિન સુફયાન આયા હે. સુલતાન દોળ કર બાહર નિકલા. ઉસકે મુંહસે અલી બિન સુફયાનકે સલામકે જવાબસે પહલે યહ અલફાઝ નિકલે " ઉધરકી કયા ખબર હે. "

" અભી તક ખૈરિયત હે " અલી બિન સુફયાનને જવાબ દિયા " મગર સૂડાનીમેં બે ઈત્મીનાની બઢ્હતી જા રહી હે. મૈંને ઉસ લશ્કરમેં અપને જો મુખ્બિર છોળે થે ' ઉન્કી ઈત્તિલાઓંસે પતા ચલતા હે કે ઉન્કે કિસી એક ભી કમાંડરને કિયાદત સંભાલ લી તો બગાવત હો જાએગી "

સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઉસે અપને ખૈમેમેં લે ગયા. અલી બિન સુફયાન કેહ રહા થા " નાજી ઔર ઉસકે સરકરદા સાલારોંકો તો હમને ખત્મ કર દિયા હે, લેકિન વહ મિસ્રી ફૌજકે ખિલાફ સૂડાનિયોંમેં નફરતકા જો ઝહર ફૈલાએ થે ઉસ્કા અષર ઝર્રા ભર કમ નહીં હુવા. ઉન્કી બે ઈત્મીનાનીકી દૂસ્રી વજહ ઉન્કે સાલારોંકી ગુમશુદગી હે. મૈંને અપને મુખ્બિરોંકી ઝુબાની યહ ખબર મશહૂર કરા દી હે કે ઉન્કે સાલાર બુહય્રએ રૂમકે મહાઝ પર ગએ હુએ હૈં મગર અમીરે મુહતરમ ! મુઝે શક હોતા હે કે સૂડાનિયોંમેં

શુકૂક ઔર શુબહાત પાએ જાતે હૈં. જૈસે ઉન્હેં ઈલ્મ હો ગયા હે કે ઉન્કે સાલારોંકો કૈદ કર લિયા ગયા હે ઔર માર ભી દિયા ગયા હે. "

" અગર બગાવત હો ગઈ તો મિસ્રમેં હમારે જો દસ્તે હૈં વહ ઉસે દબા સકેંગે ? " સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને પૂછા " કયા વહ પચાસ હઝાર તજુર્બાકાર ફૌજકા મુકાબલા કર સકેંગે ?. મુઝે શક હે. "

" મુઝે યકીન હે કે હમારી કલીલ ફૌજ સૂડાનિયોંકા મુકાબલા નહીં કર સકેગી. " અલી બિન સુફયાનને કહા " મૈં ઉસ્કા બંદોબસ્ત કર આયા હૂં. મૈંને આલી મકામ નૂરુદ્દીન જંગીકી તરફ દો તેઝ રફતાર કાસિદ ભેજ દિએ હૈં. મૈંને પૈગામ ભેજા હે કે મિસ્રમેં બગાવતકી ફિઝા પૈદા હો રહી હે ઔર હમને જો ફૌજ તેયાર કી હે વહ થોળી હે ઔર ઉસમેંસે આધી ફૌજ મહાઝ પર હે મુતવક્કઆ બગાવતકો દબાનેકે લિએ હમેં કુમક ભેજી જાએ."

" મુઝે ઉધરસે કુમકકી ઉમ્મીદ કમ હે. " સુલતાન અય્યૂબીને કહા, "પરસૂં એક કાસિદ યહ ખબર લાયા થા કે જંગીને ફ્રૈંકોં પર હમ્લા કર દિયા થા. યહ હમ્લા ઉન્હોંને હમારી મદદકે લિએ કિયા થા. ફ્રૈંકોંકે ઉમરાઅ ઔર ફૌજી કાઈદીન બુહય્રએ રૂમમેં સલીબિયોંકે ઈત્તિહાદી બેળેમેં થે ઔર ફ્રૈંકોંકી કુછ ફૌજ મિસ્રમેં દાખિલ હો કર અકબસે હમ્લા કરને ઔર હમારે સૂડાની લશ્કરકી પુશ્તેં પનાહીકે લિએ મિસ્રકી સરહદ પર આ ગઈ થી. મુહતરમ જંગીને ઉન્કે મુલ્ક પર હમ્લા કરકે ઉન્કે સારે મન્સૂબેકો એક હી વારમેં બરબાદ કર દિયા હે ઔર શાહ ફ્રૈંકકે બહુતસે ઈલાકે પર કબ્ઝા કર લિયા હે. ઉન્હોંને સલીબિયોંસે કુછ રકમ ભી વસૂલ કી હે. " સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ખૈમેકે અંદર ટહલને લગા. જઝબાતી લેહજેમેં બોલા "સુલતાન જંગીકે કાસિદકી વહાંકે કુછ ઐસે હાલાત મા'લૂમ હૂએ હૈં. જિન્હોંને મુઝે પરેશાન કર રખ્ખા હે. "

" કયા સલીબી ઉધર યલગાર કરેંગે ? " અલી બિન સુફયાનને પૂછા.

" મુઝે સલીબિયોંકી યલગારકી ઝર્રા ભી પરવા નહીં." સુલતાન અય્યૂબીને જવાબ દિયા " પરેશાની યહ હે કે કુફ્ફારકી યલગારકો રોકનેવાલે શરાબકે મટકોંમેં ડૂબ ગએ હૈં. ઈસ્લામી કિલએકે પાસ્બાન હરમમેં કૈદ હો ગએ હૈં. ઓરતકી ઝુલ્ફોંને ઉન્હેં પાબા ઝંજીર કર દિયા હે. અલી ! ચચા અસ્દુદ્દીન શેરકૂહકો ઈસ્લામકી તારીખ કભી ફરામોશ નહીં કર સકેગી. કાશ

વહ આજ ઝિંદા હોતે. મેદાને જંગમેં મુઝે વહી લાએ થે. હમને બળે હી મુશકિલ વક્ત દેખે હૈં. અલી ! મૈંને ચચા શેરકૂહકી ફૌજકે અવ્વલ દસ્તેકી કમાન કી હે. મૈં ઉન્કે સાથ સલીબિયોંકે મુહાસ્રેમેં તીન મહીને રહા હૂં. મુઝે શેરકૂહ હમેશા સબક દિયા કરતે થે કે ગબરાહટ ઔર ખૌફસે બચના. તાઈદે એઝદી ઔર રઝાએ ઈલાહીકા કાઈલ રેહના ઔર ઈસ્લામકા અલમ બુલંદ રખ્ખના. મૈં શેરકૂહકી કમાનમેં મિસ્રિયોં ઔર સલીબિયોંકી મુશતરક ફૌજકે ખિલાફ ભી લળા હૂં. સિકંદરયાકે મુહાસ્રેમેં રહા હૂં. શિકસ્ત મેરે સર પર આ ગઈ થી. મેરે મુઠ્ઠી ભર અસ્કરી બદ દિલ હોતે જા રહે થે. મૈંને કિસ તરહ ઉન્કે હૌસ્લે ઔર જઝબાત તરો તાઝા રખ્ખે ? યહ મેરા ખુદાહી બેહતર જાનતા હે. તા આંકી ચચા શેરકૂહને હમ્લા આવર હોકર મુહાસ્રા તોળા. તુમ યહ કહાની અચ્છી તરહ જાનતે હો. ઈમાન ફરોશોંને કુફ્ફારકે સાથ મિલ કર હમારે લિએ કૈસે કૈસે તૂફાન ખળે કિયે મગર મૈં ગભરાયા નહીં. દિલ નહીં છોળા.''

"મુઝે સબ કુછ યાદ હે સુલતાન !'' અલી બિન સુફયાનને કહા "ઈસ કદર મા'રિકા આરાઈયોં ઔર કત્લો ગારતકે બા'દ તવક્કુઅ થી કે મિસ્રી રાહે રાસ્ત પર આ જાએંગે મગર એક ગદ્દાર મરતા હે તો એક ઔર ઉસકી જગા લે લેતા હે. મેરા મુશાહદા યહ હે કે ગદ્દાર કમઝોર ખિલાફતકી પૈદાવાર હોતે હૈં. અગર ફાતિમી ખિલાફત હરમમેં ગુમ ન હો જાતી તો આજ આપ સલીબિયોંસે યૂરપમેં લળ રહે હોતે મગર હમારે ગદ્દાર ભાઈ ઉન્હેં સલ્તનતે ઈસ્લામિયાસે બાહર નહીં જાને દે રહે. જબ બાદશાહ ઐશો ઈશ્રતમેં પળ જાએં તો રિઆયામેંસે ભી કુછ લોગ બાદશાહીકે ખ્વાબ દેખને લગતે હૈં. વહ કુફ્ફારસે તાકત ઔર મદદ હાસિલ કરતે હૈં. ઈમાન ફરોશીમેં વહ ઈસ કદર અંધે હો જાતે હૈં કે કુફ્ફારકે અઝાઈમ ઔર અપની બેટીયોંકી ઈસ્મતોં તક કો ભુલા દેતે હૈં.''

"મુઝે હમેશા ઉન્હીં લોગોંસે ડર આતા હે.'' સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા "અલ્લાહ ન કરે ઈસ્લામકા નામ જબ ભી ડૂબા મુસલમાનોંકે હાથોંસે ડૂબેગા. હમારી તારીખ ગદ્દારોંકી તારીખ બનતી જા રહી હે. યહ રુજહાન બતા રહા હે કે એક રોઝ મુસલમાન જો બરાએ નામ મુસલમાન હોંગે અપની સર ઝમીન કુફ્ફારકે હવાલે કર દેંગે. અગર ઈસ્લામ કહીં ઝિંદા રહા

તો વહાં મસ્જીદેં કમ ઔર કહબાખાને (રંડી બઝાર) ઝિયાદા હોંગે. હમારી બેટીયાં સલીબિયોંકી તરહ બાલ ખૂલે છોળ કર બે હયા હો જાએંગી. કુફ્ફાર ઉન્હેં ઈસી રાસ્તે પર ડાલ રહે હેં બલ્કે ડાલ ચુકે હેં. અબ મિસ્રસે ફિર વહી તૂફાન ઉઠ રહા હે અલી ! તુમ અપને મહકમેકો ઔર મઝબૂત ઔર વસીઅ કર લો. મેંને અપને રફીકોંસે કેહ દિયા હે કે દુશ્મનકે ઈલાકોંમેં જા કર શબખૂન મારને ઔર ખબરેં લાનેકે લિએ તન્નોમંદ ઔર ઝહીન જવાનોંકા ઈન્તિખાબ કરો. સલીબી ઈસ મહાઝકો મઝબૂત ઔર પુર અષર બના રહે હેં. તુમ ફોરી તોર પર જાસૂસી જંગકી તૈયારી કરો. ફોરી તોર પર કરનેવાલા કામ યહ હે કે સમંદરસે કઈ એક સલીબી બચ કર નિકલે હેં. ઉનમેં ઝિયાદા તર ઝખ્મી હેં ઔર જો ઝખ્મી નહીં વહ કઈ કઈ દિન સમંદરમેં ડૂબને ઔર તૈરનેકી વજહસે ઝખ્મિયોંસે બદતર હેં. ઉન સબકા ઈલાજ મુઆલજા હો રહા હે. મેંને સબકો દેખા હે. તુમ ભી ઉન્હેં દેખ લો ઔર અપની ઝરૂરતકે મુતાબિક ઉનસે મા'લૂમાત હાસિલ કર લો.''

સુલતાન અય્યૂબીને દરબાનકો બુલા કર નાશ્તેકે લિએ કહા ઔર અલી બિન સુફયાનસે કહા ‘‘કલ કુછ ઝખ્મી ઔર અચ્છી ભલી લળકિયાં મેરે સામને લાઈ ગઈ થીં. છે તો સમંદરસે નિકલે હૂએ કૈદી હેં. ઉનમેં એક પર મુઝે શક હે કે વહ સિપાહી નહીં. રુત્બે ઔર ઓહદેવાલા આદમી હેં. સબસે પહલે ઉસે મિલો. પાંચ તાજિર સાત ઈસાઈ લળકિયોંકો સાથ લાએ થે.'' ઉસને અલી બિન સુફયાનકો લળકિયોંકે મુતલ્લિક વહી કુછ બતાયા જો તાજિરોંને બતાયા થા. સુલતાન અય્યૂબીને કહા ‘‘મેંને લળકિયોંકો દર અસ્લ હિરાસતમેં (કૈદમેં) લિયા હે લેકિન ઉન્હેં બતાયા હે કે મેં ઉન્હેં પનાહમેં લે રહા હૂં. લળકિયોંકા યહ કેહના કે વહ ગરીબ ઘરાનોંકી લળકિયાં હેં ઔર ફિર ઉનકા યહ બયાન કે ઉન્હેં એક જલતે હૂએ જહાઝમેંસે કશ્તીમેં બિઠા કર સમંદરમેં ઉતારા ગયા ઔર કશ્તી ઉન્હેં સાહિલ પર લે આઈ, મુઝે શુકૂકમેં ડાલ રહા હે. મેંને ઉન્હેં અલગ ખૈમેમેં રખ્ખા હે ઔર સંતરી ખળા કર દિયા હે. તુમ નાશ્તેકે ફૌરન બા'દ ઉસ કૈદી ઔર ઉન લળકિયોંકો દેખો.''

આખિરમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને મુસ્કુરા કર કહા ‘‘ઈલાકા ચટ્ટાની થા. મુહાફિઝ તલાશ ઔર તઆકુબકે લિએ બહુત દોળે મગર ઉન્હેં કોઈ

તીર અંદાઝ નઝર નહીં આયા. ઉસ ઈલાકેસે ઉન્હેં યહ પાંચ તાજિર મિલે જિન્હેં મુહાફિઝ મેરે પાસ લે આએ. ઉન્હોંને યહ સાત લળકિયાં ભી મેરે હવાલે કીં ઓર ચલે ગએ."

" ઔર વહ ચલે ગએ ? " અલી બિન સુફયાનને હેરતસે કહા "આપને ઉન્હેં જાનેકી ઈજાઝત દે દી ? "

" મુહાફિઝોંને ઉન્કે સામાનકી તલાશી લી થી " સુલતાન અય્યૂબીને કહા " ઉનસે ઐસી કોઈ ચીઝ બર આમદ નહીં હૂઈ જિસ્સે ઉન પર શક હોતા. "

અલી બિન સુફયાન તીરકો ગૌરસે દેખતા રહા ઔર બોલા, "સુલતાન ઔર સુરાગરસાંકી નઝરમેં બળા ફર્ક હોતા હે. મેં સબસે પહલે ઉન તાજિરોંકો પકળનેકી કોશીશ કરૂંગા. "

અલી બિન સુફયાન સલાહુદીન અય્યૂબીકે ખૈમેસે બાહર નિકલા તો દરબાનને ઉસે કહા " યહ કમાંડર ઈત્તિલા લાયા હે કે કલ સાત ઈસાઈ લળકિયાં કેદમેં આઈ થીં. ઉનમેંસે એક લાપતા હે. કયા સુલતાનકો યહ ઈત્તિલા દેના ઝરૂરી હે ? યહ કોઈ અહમ વાકિઆ તો નહીં કે સુલતાનકો પરેશાન કિયા જાએ. "

અલી બીન સુફયાન ગહરી સોચમેં પળ ગયા. કમાંડર જો ઈત્તિલા દેને આયા થા ઉસને અલી બિન સુફયાનકે કરીબ આકર આહિસ્તાસે કહા " એક ઈસાઈ લળકીકા લાપતા હો જાના તો ઈત્ના અહમ વાકિઆ નહીં મગર અહમ યહ હે કે ફખ્રુલ મિસ્રી નામકા કમાંડર ભી રાતસે લાપતા હે. રાતકે સંતરિયોંને યહ બતાયા હે કે વહ લળકિયોંકે ખૈમે તક ગયા થા. વહાંસે ઝખ્મિયોંકે ખૈમોંકી તરફ ગયા ઔર ફિર કહીં નઝર નહીં આયા. રાત વહ ગશ્ત પર નિકલા થા. "

અલી બિન સુફયાનને ઝરા સોચ કર કહા " યહ ઈત્તિલા સુલતાન તક અભી ન જાએ. રાતકે ઉસ વક્તકે તમામ સંતરિયોંકો ઈકટ્ઠા કરો જબ ફખ્ર ગશ્ત પર નિકલા થા" ઉસને સુલતાન અય્યૂબીકે મુહાફિઝ દસ્તેકે કમાંડરસે કહા કે કલ સુલતાનકે સાથ જો મુહાફિઝ સાહિલ તક ગએ થે ઉન્હેં લાઓ. વહ વહી થે ચારોં સામને આ ગએ તો અલી બિન સુફયાનને

ઉન્હેં કહા " કલ જહાં તુમને તાજિરોં ઔર લળકિયોંકો દેખા થા વહાં ફૌરન પહુંચો. અગર વહ તાજિર અભી તક વહીં હૈં તો ઉન્હેં હિરાસતમેં લે લો ઔર વહીં મેરા ઈન્તિઝાર કરો ઔર અગર જા ચુકે હોં તો ફૌરન વાપિસ આઓ. "

મુહાફિઝ રવાના હો ગએ તો અલી બિન સુફયાન લળકિયોંકે ખૈમે તક ગયા. છે લળકિયાં બાહર બૈઠી થીં ઔર સંતરી ખળા થા. અલીને લળકિયોંકો અપને સામને ખળા કરકે અરબી ઝુબાનમેં પૂછા " સાતવીં લળકી કહાં હૈ ? "

લળકિયોંને એક દૂસ્રેકી મુંહકી તરફ દેખા ઔર સર હિલાએ. અલી બિન સુફયાનને કહા " તુમ સબ હમારી ઝુબાન સમઝતી હો."

લળકિયાં ઉસે હૈરાનસા હો કર દેખતી રહીં. અલી ઉન્કે ચેહરોં ઔર ડેલ ડોલસે શકમેં પળ ગયા થા. વહ લળકિયોંકે પીછે જા ખળા હુવા ઔર અરબી ઝુબાનમેં કહા "ઈન લળકિયોંકે કપળે ઉતાર કર નંગા કર દો ઔર બારા વહશી કિસ્મકે સિપાહી બુલા લાઓ. "

તમામ લળકિયાં બિદક કર પીછેકો મુળીં. દો તીનને બયક વક્ત બોલના શુરૂઅ કર દિયા. વહ અરબી ઝુબાન બોલ રહી થીં "લળકિયોંકે સાથ તુમ ઐસા સુલૂક નહીં કર સકતે " એકને કહા "હમ તુમ્હારી ખિલાફ નહીં લળેં. "

અલી બિન સુફયાનકી હંસી નિકલ ગઈ. ઉસને કહા " મૈં તુમ્હારે સાથ બહુત અચ્છા સુલૂક કરૂંગા. તુમને જિસ તરહ એક હી ધમકીસે અરબી બોલની શુરૂઅ કર દી હૈ અબ બગૈર કિસી ધમકીસે યહ બતાદો કે સાતવી લળકી કહાં હૈ " સબને લા ઈલ્મીકા ઈઝહાર કિયા. અલીને કહા " મૈં ઉસ સવાલકા જવાબ લે કર રહૂંગા. તુમને સુલતાન પર ઝાહિર કિયા હૈ કે તુમ હમારી ઝુબાન નહીં જાનતીં, અબ તુમ હમારી ઝુબાન હમારી તરહ બોલ રહી હો. કયા મૈં તુમે છોળ દૂંગા ?" ઉસને સંતરીસે કહા "ઈન્હેં ખૈમેકે અંદર બિઠા દો."

રાતકે સંતરી આ ગએ થે. ફખ્રુલ મિસ્રીકી ગશ્તકે વક્તકે સંતરિયોંસે અલી બિન સુફયાનને પૂછગછ કી. આખિર લળકિયોંકે ખૈમેવાલે સંતરીને

બતાયા કે ફજ્ર રાત ઉસે યહાં ખળા કરકે ઝખ્મિયોંકે ખૈમે તક ગયા થા. થોળી દેર બા'દ ઉસે ઉસકી આવાઝ સુનાઈ દી " કૌન હો તુમ ? નીચે આઓ " સંતરીને ઉધર દેખા તો અંધેરેમેં ઉસે કુછ ભી નઝર ન આયા. સામને મિટ્ટીકે ટીલે પર ઉસે એક આદમીકા સાયા સા નઝર આયા ઔર વહ સાયા વહીં ગાઈબ હો ગયા.

અલી બિન સુફયાન ફૌરન વહાં ગયા. યહ ટીલા સાહિલકે કરીબ થા. ઉસકી મિટ્ટી રેતીલી થી. એક જગાસે સાફ પતા ચલ રહા થા કે વહાં કોઈ ઉપર ગયા હે. વહાં ઝમીન પર દો કિસ્મકે પાઉંકે નિશાન થે. એક નિશાનતો મર્દકા થા જિસ્ને ફૌજીયોંવાલા જૂતા પહન રખ્ખા થા. દૂસ્રા નિશાન છોટે જૂતેકા થા ઔર ઝનાના લગતા થા. ઝમીન કચ્ચી ઔર રેતીલી થી. ઝનાના નિશાન જિધરસે આયા થા અલી બિન સુફયાન ઉધરકો ચલ પળા. યહ નિશાન ઉસે ઉસ ખૈમે તક લે ગએ જહાં મૂબી રાબિનસે મિલી થી. ઉસને ખૈમેકા પરદા ઉઠાયા ઔર અંદર ચલા ગયા.

ઉસકી ચેહરા શનાશ નિગાહોંને ઝખ્મિ કૈદિયોંકો દેખા. સબકે ચહરે ભાંપે. રાબિન બૈઠા હુવા થા. ઉસને અલી બિન સુફયાનકો દેખા ઔર ફૌરન હી કરાહને લગા જૈસે ઉસે દર્દકા અચાનક દવ્રા પળા હો. અલી ઉસને કંધેસે પકળ કર ઉઠા લિયા ઔર ખૈમેસે બાહર લે ગયા. ઉસ્સે પૂછા "રાતકો એક કૈદી લળકી ઈસ ખૈમેમેં આઈ થી. કયૂં આઈ થી ? " રાબિન ઉસે ઐસી નઝરોંસે દેખને લગા જિન્મેં હૈરત થી ઔર ઐસા તઅય્યુર ભી જૈસે વહ કુછ સમઝાહી ન હો. અલી બિન સુફયાનને ઉસે આહિસ્તાસે કહા " તુમ મેરી ઝુબાન સમઝતે હો દોસ્ત ! મેં તૂમ્હારી ઝુબાન સમઝતા હૂં. બોલ સકતા હૂં લેકિન તુમ્હેં મેરી ઝુબાનમેં જવાબ દેના હોગા "રાબિન ઉસ્કા મુંહ દેખતા રહા. અલીને સંતરીસે કહા " ઈસે ખૈમેસે બાહર રખ્ખો."

અલી બિન સુફયાન ખૈમેકે અંદર ચલા ગયા ઔર કૈદિયોંસે ઉન્કી ઝુબાનમેં પૂછા " રાતકો લળકી ઈસ ખૈમેમેં કિત્ની દેર રહી થી ? અપને આપકો અઝિયતમેં ન ડાલો. "

સબ ચુપ રહે મગર એક ઔર ધમકીસે એક ઝખ્મીને બતા દિયા કે લળકી ખૈમેમેં આઈ થી ઔર રાબિનકે પાસ બૈઠી યા લેટી રહી થી. યહ

ઝખ્મી સમંદરમેં જલતે જહાઝસે કૂદા થા. ઉસને આગકા ભી ઔર પાનીકા ભી કહર દેખા થા. વહ ઈત્ના ઝખ્મી નહીં થા જિત્ના ખૌફઝદા થા. વહ કિસી ઔર મુસીબતમેં પળનેકે લિએ તૈયાર નહીં થા. ઉસને બતાયા કે ઉસે યહ મા'લૂમ નહીં કે રાબિન ઔર લળકીકે દરમ્યાન કયા બાતેં હૂઈ ઔર લળકી કૌન થી. ઉસે યહ ભી મા'લૂમ નહીં થા કે રાબિનકા ઓહદા કયા હે. વહ ઉસકે સિર્ફ નામસે વાકિફ થા. ઉસને યહ ભી બતા દિયા કે રાબિન ઈસ કેમ્પમેં આને તક બિલકુલ તંદુરસ્ત થા. યહાં આ કર વહ ઈસ તરહ કરાહને લગા જૈસે ઉસે અચાનક કિસી બીમારીકા દોરા પળ ગયા હો.

અલી બિન સુફયાન એક મુહાફિઝકી રેહનુમાઈમેં ઉન પાંચ આદમિયોંકો દેખને ચલા ગયા જો તાજિરોંકે બેહરૂપમેં કુછ દૂર ખૈમાઝન થે. મુહાફિઝોંને ઉન્હેં અલગ બિઠા રખ્ખા થા. અલીકો ઉન્હોંને પહલી ઈત્તિલા યહ દી કે ઉન્કે પાસ કલ દો ઉંટ થે મગર આજ એક હી હે. યહ ઈશારા કાફી થા. વહ ઈસ સવાલકા કોઈ તસલ્લી બખ્શ જવાબ ન દે સકે કે દૂસ્રા ઉંટ કહાં હે. ? દૂસ્રે ઉંટકે પાઉંકે નિશાન મિલ ગએ. અલી બિન સુફયાનને ઉન્હેં કહા " તુમ્હારા જુર્મ મા'મૂલી ચોરી ચુકારી નહીં હે. તુમ એક પૂરી સલ્તનત ઔર ઉસકી તમામ તર આબાદીકે લિએ ખત્રા હો. ઈસ લિએ મેં તુમ પર ઝર્રા ભર રહમ નહીં કરૂંગા. કયા તુમ તાજિર હો ? "

" હાં " સબને સર હિલા કર કહા " હમ તાજિર હે જનાબ ! હમ બે ગુનાહ હેં. "

અલી બિન સુફયાનને કહા " અપને હાથોંકી ઉલ્ટી તરફ મેરે સામને કરો. " પાંચોંને હાથ ઉલ્ટે કરકે આગે કર દીએ. અલીને સબકે બાએં હાથકે અંગૂઠે ઔર શહાદતકી ઉંગલીકી દરમ્યાની જગાકો દેખા ઔર એક આદમીકો કલાઈસે પકળ કર ઘસીટ લિયા. ઉસે કહા " કમાન ઔર તીરકશ કહાં છુપા રખ્ખી હે ? "

ઉસ આદમીને માસૂમ બન્નેકી બહુત કોશીશ કી. અલીને સુલતાન અય્યૂબીકે એક મુહાફિઝકો અપને પાસ બુલા કર ઉસે બાએં હાથકી ઉલ્ટી તરફ ઉસે દિખાઈ. ઉસકે અંગૂઠેકે ઉલ્ટી તરફ ઉસ જગા જહાં અંગૂઠા હથેલીકે સાથ મિલતા હે યા'ની જહાં જોળ હોતા હે વહાં એક નિશાન થા. ઐસા

નિશાન ઈસ આદમીકે અંગૂઠેકે જોળ પર ભી થા. અલીને ઉસે અપને મુહાફિઝકે મુતલ્લિક બતાયા " યહ સુલતાનકા બેહતરીન તીર અંદાઝ હે ઔર યહ નિશાન ઉસ્કા ષબૂત હે કે યહ તીર અંદાઝ હે. "

ઉસકે અંગૂઠેકી ઉલ્ટી તરફ એક મધ્ધમસા નિશાન થા જૈસે વહાં બાર બાર કોઈ ચીઝ રગળી જાતી રહી હો. યહ તીરોંકી રગળકે નિશાન થે. તીર દાએં હાથસે પકળા જાતા હે, કમાન બાએં હાથસે પકળી જાતી હે, તીરકા અગલા હિસ્સા બાએં હાથકે અંગૂઠે પર હોતા હે ઔર જબ તીર કમાનસે નિકલતા હે તો અંગૂઠે પર રગળ ખા જાતા હે. ઐસા નિશાન હર એક તીર અંદાઝકે હાથ પર હોતા હે. અલી બિન સુફયાનને ઉસે કહા " ઈન પાંચમેં તુમ અકેલે તીર અંદાઝ હો. કમાન ઔર તરકશ કહાં હે ? " પાંચોં ચુપ રહે. અલીને ઉન પાંચમેંસે એકકો પકળ કર મુહાફિઝોંસે કહા " ઈસકો ઉસ દરખ્તકે સાથ બાંધ દો. "

ઉસે ખજૂરકે દરખ્તકે સાથ ખળા કરકે બાંધ દિયા ગયા. અલીને અપને તીર અંદાઝકે કાનમેં કુછ કહા. તીર અંદાઝને કંધેસે કમાન ઉતાર કર ઉસમેં તીર રખ્ખા ઔર દરખ્તસે બંધે હૂએ આદમીકા નિશાના લે કર તીર છોળા. તીર ઉસ આદમીકી બાઈ આંખમેં ઉતર ગયા. વહ તળપને લગા. અલીને બાકી ચારસે કહા " તુમમેં કિત્ને હે જો સલીબકે ખાતિર ઈસ તરહ તળપ તળપ કર જાન દેનેકો તૈયાર હેં ? ઉસકી તરફ દેખો " ઉન્હોંને દેખા. વહ આદમી ચીખ રહા થા, તળપ રહા થા. ઉસકી આંખસે ખૂન બુરી તરહ બેહ રહા થા.

"મેં તુમસે વા'દા કરતા હૂં" અલી બિન સુફયાનને કહા "કે બા ઈઝઝત તરીકેસે તુમ સબકો સમંદર પાર ભેજ દૂંગા. દૂસ્રે ઉંટ પર કૌન ગયા હે ? કહાં ગયા હે ? "

" તુમ્હારા અપના એક કમાંડર હમારા એક ઉંટ હમસે છીન કર લે ગયા હે " એક આદમીને કહા.

" ઔર એક લળકી ભી. " અલી બિન સુફયાનને કહા.

થોળી હી દેર બા'દ અલી બિન સુફયાનકે ફનને ઉનસે એતરાફ કરવા લિયા કે વહ કૌન હેં ઔર કયા હેં, મગર ઉન્હોંને યહ ઝૂટ બોલા કે લળકી રાત ખૈમેસે ભાગ આઈ થી ઔર ઉસને બતાયા કે સલાહુદીન અય્યૂબીને

રાત ઉસે અપને ખૈમેમેં રખ્ખા થા, ઉસને શરાબ પી રખ્ખી થી ઔર લળકીકો ભી પિલાઈ થી ઔર લળકી ઘબરાહટ ઔર ખૌફકે આલમમેં આઈ થી. ઉસકે તઆકુબમેં ફખ્રુલ મિસ્રી નામકા એક કમાંડર આયા ઔર ઉસને જબ લળકીકી બાતેં સુની તો ઉસે હમારે ઉંટ પર બિઠા કર ઝબરદસ્તી લે ગયા. ઉન્હોંને યહ તમામ બોહતાન અલી બિન સુફયાનકો સુનાએ જો લળકીને સુલતાન અય્યૂબી પર લગાએ થે.

અલીને મુસ્કુરા કર કહા, " તુમ પાંત તરબિયત યાફતા અસ્કરી ઔર તીર અંદાઝ ઔર એક આદમી તુમસે લળકી ભી લે ગયા ઔર ઉંટ ભી." ઉસને ઉન્હીકી નિશાનદહી પર ઝમીનમેં દબાઈ હૂઈ કમાન ઔર તરકશ ભી નિકલવાલી. ઉન ચારોંકો ખૈમાગાહમેં ભિજવા દિયા ગયા. પાંચવાં આદમી તળપ તળપ કર મર ચુકા થા.

ઉંટકે પાઉંકે નિશાન સાફ નઝર આ રહે થે. અલી બિન સુફયાનને નિહાયત સરઅતસે દસ સવાર બુલાએ ઔર ઉન્હેં અપની કમાનમેં લેકર ઉસ તરફ રવાના હો ગયા જિધર ઉંટ ગયા થા, મગર ઉંટકી રવાનગી ઔર ઉસકે તઆકુબમેં અલી બિન સુફયાનકી રવાનગીમેં ચૌદા પંદરા ઘંટોકા ફર્ક થા. ઉંટ તેઝ થા ઔર ઉસે આરામકી ભી ઝિયાદા ઝરૂરત નહીં થી. ઉંટ પાની ઔર ખોરાકકે બગૈર છે સાત દિન તરો તાઝા રેહ સકતા હે. ઉસકે મુકાબલેમેં ઘોળોંકો રાસ્તેમેં કઈ બાર આરામ, પાની ઔર ખોરાકકી ઝરૂરત થી. ઈન અનાસુરને તઆકુબ નાકામ બના દિયા. ઉંટને ચૌદા પંદરા ઘંટોંકા ફર્ક પૂરા ન હોને દિયા. ફખ્રુલ મિસ્રીને તઆકુબકે પેશે નઝર કયામ બહુત કમ કિયા થા.

અલી બિન સુફયાનકો રાસ્તેમેં સિર્ફ એક ચીઝ મિલી. યહ એક થેલા થા. ઉસને રુક કર થેલા ઉઠાયા. ખોલ કર દેખા. ઉસમેં ખાને પીનેકી ચીઝેં થીં. અલી બિન સુફયાનકે સુંઘનેકી તેઝ હિસ્ને ઉસે બતા દિયા કે ઈન અશયામેં હશીશ મિલી હૂઈ હે. રાસ્તેમેં ઉસે દો જગા ઐસે આષાર મિલે થે જિન્સે પતા ચલતા થા કે યહાં ઉંટ રુકા હે ઔર સવાર યહાં બૈઠે હેં. ખજૂરોંકી ગુઠલિયાં, ફુલોંકે બીજ ઔર છિલકે ભી બિખરે હૂએ થે. થેલેને ઉસે શકમેં ડાલ દિયા. ઉસકે ઝહનમેં યહ શક ન આયા કે ફખ્રુલ મિસ્રીકો હશીશકે નશેમેં લળકી

અપને મુહાફિઝકે તોર પર સાથ લે જા રહી હે. તાહમ ઉસને થેલા અપને પાસ રખ્ખા મગર થેલેકી તલાશી ઔર કયામને વક્ત ઝાએ કર દિયા થા.

ફખ્રુલ મિસ્રી ઔર મૂબી મંઝિલ પર ન ભી પહૂંચતે ઔર રાસ્તેમેં પકળે ભી જાતે તો કોઈ ફર્ક ન પળતા. સૂડાની લશ્કરમેં નાઝી, ઉદરૂશ ઔર ઉન્કે સાથી જો ઝહર ફેલા ચુકા થે વહ અષર કર ગયા થા. ફાતિમી ખિલાફતકે વહ ફૌજી સરબરાહ જો બરાએ નામ જરનેલ ઔર દર અસ્લ હાકિમ બને હૂએ થે, સુલતાન સલાહુદીન અય્યૂબીકો એક નાકામ અમીર ઔર બેકાર હાકિમ ષાબિત કરના ચાહતે થે. મુસલમાન હુકમરાન હરમમેં ઉન લળકિયોંકે અસીર (કેદી) હો ગએ થે જિન્મેં બેશતર ઈસાઈ ઔર યહૂદી થીં. ઉન્કે નામ ઈસ્લામી થે. હુકુમતકા કારોબાર ખૂદ સાખ્તા અફસર ચલા રહે થે, મનમાની ઔર ઐશ વ ઈશ્રત કર રહે થે. વહ નહીં ચાહતે થે કે સલાહુદીન અય્યૂબી જૈસા કોઈ મઝહબ પસંદ ઔર કૌમ પરસ્ત કાઈદ (કેપ્ટન) કૌમકો જગાદે ઔર હુક્મરાનોં ઔર સુલતાનોંકો હરમકી જન્નતસે બાહર લાકર હકાઈકકી દુન્યામેં લે આએ. સુલતાન અય્યૂબીકે પહલે મુઅરકોંસે જો ઉસને અપને શેર કૂહકી કિયાદતમેં લળે થે, યહ લોગ જાન ચુકે થે કે અગર યહ શખ્સ ઈકતિદારમેં આ ગયા ઈસ્લામી સલ્તનતકો મઝહબ ઔર અખ્લાકિયાતકી પાબંદિયોંમેં જકળ લેગા લિહાઝા ઉન્હોંને હર વહ દાઉ ખેલા જો સુલતાન અય્યૂબીકો ચારોં શાને ચિત ગિરા સકતા થા. ઉન્હોંને દરપરદા સલીબિયોંસે તઆવુન કિયા ઔર ઉન્કે જાસૂસોં ઔર તખ્રિબકારોંકે લિએ ઝમીન હમવારકી ઔર ઉસકે રાસ્તેમેં ચટ્ટાનેં ખળીકીં. અગર નૂરુદ્દીન ઝંગી ન હોતા તો આજ ન સલાહુદીન અય્યૂબીકા તારીખમેં નામ હોતા, ન આજ નકશે પર ઈત્ને ઝિયાદા ઈસ્લામી મમાલિક નઝર આતે.

નૂરુદ્દીન ઝંગીને ઝરાસે ઈશારે પર ભી સુલતાન અય્યૂબીકો કુમક ઔર મદદ ભેજી. સલીબિયોંને મિસ્રી ફૌજકે સૂડાનિયોંકે બુલાવે પર બુહય્રએ રૂમસે હમ્લા કિયા તો નૂરુદ્દીન ઝંગીકો ઈત્તિલા મિલતે હી ખુશ્કી પર સલીબિયોંકી એક મમલિકત પર હમ્લા કરકે ઉન્કે ઉસ લશ્કરકો મફલૂજ કર દિયા જો મિસ્ર પર હમ્લા કરનેકે લિએ જા રહા થા. યહ તો

સુલતાને અય્યૂબીકા નિઝામે જાસૂસી ઐસા થા કે ઉસને સલીબિયોંકા બેળા ગર્ક કર દિયા. અબ અલી બિન સુફયાનને ઝંગીકી તરફ બર્ક (બિજલી) રફતાર કાસિદ યહ ખબર દેનેકે લિએ દૌળા દિએ થે કે સૂડાનિયોંકી બગાવતકા ખત્રા હે ઔર હમારી ફૌજ કમ ભી હે, દો હિસ્સોંમે બટ ભી ગઈ હે. કાસિદ પહૂંચ ગએ થે ઔર નૂરુદીન ઝંગીને ખાસ ફૌજકો મિસ્રકી તરફ કૂચકા હુકમ દે દિયા થા. બા'ઝ મુઅર્રિખીનને ઉસ ફૌજકી તા'દાત દો હઝાર સવાર ઔર પ્યાદા લિખ્ખી હે ઔર કુછ ઉસ્સે ઝિયાદા બતાતે હૈં. બહર હાલ ઝંગીને અપની મુશ્કિલાત ઔર ઝરૂરિયાતકી પરવા ન કરતે હૂએ સુલતાન અય્યૂબીકી મુશ્કિલાત ઔર ઝરૂરિયાતકો એહમિયત ઔર અવલિયત દી મગર ઉસકી ફૌજકો પહુંચનેકે લિએ બહુત દિન દરકાર થે.

મુસલમાન નામ નિહાદ ફૌજી ઔર દિગર સરકિરદા શખ્સિયતોંને દેખા કે મિસ્રમેં સુલતાન અય્યૂબીકે ખિલાફ બે ઈત્મીનાની ઔર બગાવત ફૂટ રહી હે તો ઉન્હોંને ઉસે હવા દી. દરપરદા સૂડાનિયોંકો ઉકસાયા ઔર અપને મુખ્બિરોંકે ઝરીએ યહ ભી મા'લુમ કર લિયા કે સૂડાનિયોંકે સાલારોંકો મરવા કર ખુફયા તરીકેસે દફન કર દિયા ગયા હે. સૂડાની લશ્કરકે કમ રુત્બેવાલે કમાંડર સાલાર બન ગએ ઔર સલાહુદીન અય્યૂબીકી ઈસ કલીલ ફૌજ પર હમ્લા કરનેકે મનસૂબે બનાને લગે જો મિસ્રમેં મુકીમ થી. વહ સુલતાન અય્યૂબીકી આધી ફૌજ ઔર સુલતાનકી દારુલ હુકૂમતસે ગૈર હાઝરીસે ફાઈદા ઉઠાના ચાહતે થે. મનસૂબા ઐસા થા જિસ્કે તહત પચાસ હઝાર સૂડાની ફૌજ સિયાહ ઘટાકી તરહ મિસ્રકે આસમાનસે ઈસ્લામકે ચાંદકો રૂપોશ (છુપાનેવાલી) કરનેવાલી થી.

અલી બિન સુફયાન કાહિરા પહુંચ ગયા. વહ જિન્કે તઆકુબમેં ગયા થા. ઉનકા ઉસ્સે આગે કોઈ સુરાગ નહીં મિલ રહા થા. ઉસને અપને ઉન જાસૂસોંકો બુલાયા જો ઉસને સૂડાની હેડ કવાર્ટર ઔર ફૌજમેં છોળ રખ્ખે થે. ઉનમેંસે એકને બતાયા કે ગુઝિશ્તા રાત એક ઉંટ આયા થા. અંધેરેમેં જો કુછ નઝર આ સકા વહ દો સવાર થે, એક ઓરત ઐર એક મર્દ. જાસૂસને યહ ભી બતાયા કે વહ કૌનસી ઈમારતમેં દાખિલ હૂએ થે. અલી બિન સુફયાનકો યહ ઈખ્તિયાર હાસિલ થા કે વહ વહાં છાપા મારતા. સૂડાની

ફૌજ સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકી ફૌજ થી કોઈ આઝાદ ફૌજ નહીં થી મગર અલીને ઉસ ખદશેકે પેશે નઝર છાપા ન મારા કે યહ જલતી પર તેલકા કામ કરેગા. ઉસ્કા મકસદ સિર્ફ યહ નહીં થા કે મૂબી ઔર ફખ્રુલ મિસ્રીકો ગિરફતાર કરના હે, બલ્કે અસ્લ મકસદ યહ થા કે સૂડાની કિયાદતકે અઝાઈમ, આઈંદા મનસૂબે મા'લૂમ કિએ જાએં તાકે પેશબંદી કી જા સકે. ઉસને અપને જાસૂસોંકો નઈ હિદાયાત જારી કીં. જાસૂસોંમેં ગૈર મુસ્લિમ લળકિયાં ભી થીં જો ઈસાઈ યા યહૂદી નહીં થીં. યહ કુહબાખાનોંકી બળી ઝહીન ઔર તેઝ તર્રાર લળકિયાં થીં, મગર અલી બિન સુફયાનને ઉનપર કભી સો ફીસદ ભરોસા નહીં કિયા થા ક્યૂં કે વહ દો ગલ્લા ખેલ ભી ખેલ સકતી થીં. ઉન લળકિયોંસે ભી ઉન લળકી (મૂબી) કા સુરાગ ન મિલ સકા જિસ્કે તઆકુબમેં અલી આયા થા.

ચાર રોઝ અલી બિન સુફયાન દારુલ હુકૂમતસે બાહર મારા મારા ફિરતા રહા. ઉસ્કા દાઈરાકાર સૂડાની ફૌજી કિયાદતકે ઈર્દ ગિર્દકા ઈલાકા થા. પાંચવીં રાત વહ બાહર ખુલે આસમાન તલે બૈઠા અપને દો જાસૂસોંસે રિપોર્ટ લે રહા થા. ઉસકે તમામ આદમિયોંકો મા'લુમ હોતા થા કે કિસ વક્ત વહ કહાં હોતા હે. ઉસકે ગિરોહકા એક આદમી એક આદમીકો સાથ લિએ ઉસકે પાસ આયા ઔર કહા " યહ અપના નામ ફખ્રુલ મિસ્રી બતાતા હે. ઝાળિયોંમેં ડગમગાતા, ગિરતા ઉઠતા થા. મેંને ઉસ્સે બાત કી તો કેહને લગા કે મુઝે મેરી ફૌજ તક પહૂંચા દો. ઉસ્સે અચ્છી તરહ બોલા ભી નહીં જાતા " ઉસ દોરાન ફખ્રુલ મિસ્રી બૈઠ ગયા થા.

" તુમ વહી કમાંડર હો જો મહાઝસે એક લળકીકે સાથ ભાગે હો ? " અલી બિન સુફયાનને ઉસે પૂછા.

" મેં સુલતાનકી ફૌજકા ભગોળા હૂં " ફખ્રને હકલાતી લળખળાતી ઝુબાનમેં કહા " સઝાએ મૌતકા હકદાર હૂં લેકિન મેરી પૂરી બાત સુન લેં વરના તુમ સબકો સઝાએ મૌત મિલેગી. "

અલી બિન સુફયાન ઉસકે લબો લેહજેસે સમઝ ગયા કે યહ શખ્સ નશેમેં હે યા નશેકી તલબને ઉસ્કા યહ હાલ કર રખ્ખા હે. વહ ઉસે અપને

દફતરમેં લે ગયા ઔર ઉસે વહ થેલા દિખાયા જો ઉસે રાસ્તેમેં પળા મિલા થા. પૂછા " યહ થેલા તુમ્હારા હે ? ઔર તુમ ઈસ્સે યહ ચીઝેં ખાતે રહે હો"

" હાં " ફખ્રુલ મિસ્રીને જવાબ દિયા " વહ મુઝે ઈસીસે ખિલાતી થી " ઉસકે સામને વહ થેલા ભી પળા થા જો થેલેકે અંદરસે નિકલા થા. અલીને ઉસમેંસે ચીઝેં નિકાલકર સામને રખ લીથીં. ફખ્રને યહ ચીઝેં દેખીં તો ઝપટ કૈર મિઠાઈકી કિસ્મકા એક ટુકળા ઉઠા લિયા. અલીને ઝપટ કર ઉસકે હાથ પર અપના હાથ રખ દિયા. ફખ્રને બેતાબીસે કહા " ખુદાકે લિએ મુઝે યહ ખાને દો. મેરી જાન ઔર રૂહ ઈસીમેં હે " મગર અલીને ઉસ્સે વહ ટુકળા છીન લિયા ઔર ઉસ્સે કહા " મુઝે સારી વારદાત સુનાઓ ફિર યહ સારી ચીઝેં ઉઠા લેના. "

ફખ્રુલ મિસ્રી નિઢાલ ઔર બેજાન હુવા જા રહા થા. અલી બિન સુફયાનને ઉસે એક સફૂફ (ટુકળા) ખિલા દિયા જો હશીશકા તોળ થા. ફખ્રને ઉસે તમામ તર વાકિઆ સુના દિયા કે વહ કેમ્પસે લળકીકે તઆકુબમેં કિસ તરહ ગયા થા. તાજિરોંને ઉસે કહવા પિલાયા થા જિસ્કે અષરસે વહ કિસી ઔર હી દુન્યામેં જા પહૂંચા થા. તાજિરોં (સલિબી જાસૂસોં) ને ઉસ્સે જો બાતેં કી થીં વહ ભી ઉસને બતાઈ ઔર ફિર લળકીકે સાથ ઉસને ઉંટ પર જો સફર કિયા થા વહ ઈસ તરહ સુનાયા કે વહ મુસલ્સલ ચલતે રહે. ઉંટને બળી અચ્છી તરહ સાથ દિયા. રાતકો વહ થોળી દેર કયામ કરતે થે. લળકી ઉસે ખાનેકો દૂસ્રે થેલેમેંસે ચીઝેં દેતી થી. વહ અપને આપકો બાદશાહ સમઝતા થા. લળકીને ઉસે અપની મુહબ્બતકા યકીન દિલાયા ઔર શાદીકા વા'દા કિયા થા ઔર શર્ત યહ રખ્ખી થી કે વહ ઉસે સૂડાની કમાંડરોંકે પાસ પહૂંચા દે. વહ રાસ્તેમેં હી લળકીકો શાદીકે બગૈર બીવી બનાનેકી કોશીશ કરતા રહા લેકિન લળકી ઉસે અપની બાહોંમેં લેકર પ્યાર ઔર મોહબ્બતસે ઐસે ઈરાદે ઔર ખ્વાહિશકો માર દેતી. ફખ્રીને મેહસૂસ તક ન કિયા કે લળકી ઉસે હશીશ ઔર અપને હુસ્નો શુબાબકે કબ્ઝેમેં લિએ હૂએ હે. તીસ્રે પળાઉમેં જબ ઉન્હોંને ખાને પીનેકે લિએ ઉંટ રોકા તો થેલા ગાઈબ પાયા જો ઉંટકે દોળનેસે કહીં ગિર પળા થા. લળકીને ઉસે કહા કે વહ ભગોળા ફોજી હે, ખુદશા હે કે ઉસ્કા તઆકુબ હો રહા હોગા. લળકી ઝિદ

કરને લગી કે થેલા ઝરૂર ઢુંઢેંગે. ફખ્રને ઉસે યકીન દિલાયા કે ભૂકા મરનેકા કોઈ ખત્રા નહીં રાસ્તેમેં કિસી આબાદીસે કુછ લે લેંગે મગર લળકી આબાદીકે કરીબ જાના નહીં ચાહતી થી ઔર કેહતી થી કે વાપિસ ચલો.

ફખ્રુલ મિસ્રીને ઉસે ઝરદસ્તી ઉંટ પર બિઠા લિયા ઔર ઉસકે પીછે બૈઠ કર ઉંટકો ઉઠાયા ઔર દોરા દિયા. વહ સફરકી તીસરી રાત થી. અગલી શામ વહ શહરસે બાહર સૂડાનિયોંકે એક કમાંડરકે હાં પહૂંચ ગએ મગર ફખ્રુલ મિસ્રી અપને સરકે અંદર ઐસી બેચેની મેહસૂસ કરને લગા જૈસે ખોપળીમેં કિળે રેંગ રહે હોં. આહિસ્તા આહિસ્તા વહ હકીકી દુન્યામેં આ ગયા. વહ સમઝ ન સકા કે યહ હશીશ ન મિલનેકા અષર હે. ઉસ્કી તસવ્વૂરાતી બાદશાહી ઔર ઝહનમેં બાસાઈ હૂઈ જન્નત થેલેમેં કહીં રેગઝારમેં ગિર ગઈ થી. લળકીને ઉસકે સામને કમાંડરકો સલીબિયોંકા પૈગામ દિયા ઔર ઉસે બગાવત પર ઉકસાયા. ફખ્ર પાસ બૈઠા સુનતા રહા ઔર ઉસકે ઝહનમેં કીળે બળે હોકર તેઝીસે રેંગને લગે. નશા ઉતર ચુકા થા. ઉસે યાદ આને લગા કે વહ મહાઝસે ભાગ આયા હે. લળકી (મૂબી) કો યહી ખૂશ ફેહમી હોગી કે ફખ્ર પર નશા તારી હે. ઉસને બે ખૌફ કમાંડરસે યહ ભી કેહ દિયા કે સુલતાન અય્યૂબી ઔર અલી બિન સુફયાનકે દરમ્યાન યહ ગલત ફેહમી પૈદા કરની હે કે વહ ઝાહિરી તોર પર નેક બને ફિરતે હૈં મગર ઓરત ઔર શરાબકે દિલદાદા હૈં.

ઉન્કી ઈસ તવીલ ગુફતગૂમેં બગાવતકી ભી બાતેં હૂઈ. ઉસ વક્ત તક ફખ્રુલ મિસ્રી પૂરી તરહ બેદાર હો ચુકા થા લેકિન સરકે અંદરકી બેચેની ઉસે બહુત પરેશાન કર રહી થી. લળકીને કમાંડરસે કહા કે અગર બગાવત કરની હે તો વક્ત ઝાએ ન કરેં. સુલતાન અય્યૂબી મહાઝ પર હે ઔર ઉલઝા હુવા હે. લળકીને યહ ઝૂટ બોલા કે સલિબી તીન ચાર દિનોં બા'દ દૂસ્રા હમ્લા કરનેવાલે હૈં. સુલતાન અય્યૂબીકો યહાંસે ભી ફૌજ મહાઝ પર બુલાની પળેગી. કમાંડરને લળકીકો બતાયા કે છે સાત દિનોં તક સૂડાની લશ્કર યહાંકી ફૌજ પર હમ્લા કર દેગા.

ફખ્ર યહ સારી ગુફતગૂ સુનતા રહા. આધી રાતકે બા'દ ઉસે અલગ કમરેમેં ભેજ દિયા ગયા જહાં ઉસકે સોનેકા ઈન્તિઝામ થા. લળકી ઔર

કમાંડર દૂસરે કમરેમેં રહે. દરમ્યાનમેં દરવાઝા થા જો બંદ કર દિયા ગયા. ઉસે નીંદ નહીં આ રહી થી. ઉસને દરવાઝેકે સાથ કાન લગાએ તો ઉસે હંસીકી આવાઝેં સુનાઈ દીં. ફિર લળકીકે યહ અલફાઝ સુનાઈ દીએ " ઉસે હશીશકે ઝોર પર યહાં તક લાઈ હૂં ઔર ઉસકી મેહબૂબા બની રહી હૂં. મુઝે એક મુહાફિઝકી ઝરૂરત થી. હશીશકા થેલા રાસ્તેમેં ગિર પળા. અગર સુબ્હ ઉસે એક ખોરાક ન મિલી તો યહ પરેશાન કરેગા " ઉસકે બા'દ ફખ્રને દૂસરે કમરેમેં જો આવાઝેં સુનીં વહ ઉસે સાફ બતા રહી થીં કે શરાબ પી જા રહી હે ઔર બદકારી હો રહી હે. બહુત દેર બા'દ ઉસે કમાંડરકી આવાઝ સુનાઈ દી " યહ આદમી અબ હમારે લિએ બેકાર હે. ઉસે કૈદમેં ડાલ દેતે હેં યા ખત્મ કર દેતે હેં " લળકીને ઉસકી તાઈદ કી.

ફખ્રુલ મિસ્રી પૂરી તરહ બેદાર હો ગયા ઔર વહાંસે નિકલ ભાગનેકી સોચને લગા રાતકા પહલા પહર થા. વહ ઉસ કમરેસે નિકલા. ઉસ્કા દિમાગ સાથ નહીં દે રહા થા. કભી તો દિમાગ સાફ હો જાતા મગર ઝિયાદા દેર માઉફ રેહતા. સુબ્હકી રોશની ફૈલને તક વહ ખત્રેસે દૂર નિકલ ગયા. ઉસે અબ દોહરે તઆકુબકા ખત્રા થા. દોનોં તરફ ઉસે મૌત નઝર આ રહી થી. અપની ફૌજકે હાથોં ગિરફતાર હો જાતા તો ભી મુજરિમ થા ઔર અગર સૂડાની પકળ લેતે તો ફૌરન કત્લ કર દેતે. વહ દિન ભર ફિરઓનોંકે ખંડેરોંમેં છુપા રહા. હશીશકી તલબ, ખૌફ ઔર ગુસ્સા ઉસ્કે જિસ્મ ઔર દિમાગકો બેકાર કર રહા થા. રાત તક વહ ચલનેસે ભી મા'ઝૂર હુવા જા રહા થા. ફિર ઉસે યહ ભી એહસાસ ન રહા કે દિન હે રાત ઔર વહ કહાં હે. ઉસકે દિમાગમેં યહ ઈરાદા ભી આયા કે ઉસ ઈસાઈ લળકીકો જાકર કત્લ કર દે. યહ સોચ ભી આઈ કે ઉંટ યા ઘોળા મિલ જાએ ઔર મહાઝ પર સુલતાન અય્યૂબીકે કદમોંમેં જા ગિરે મગર જો ભી સોચ આતી થી ઉસ પર અંધેરા છા જાતા થા જો ઉસકી આંખોંકે સામને આકર હર ચીઝ તારીક કર દેતા થા. ઉસી હાલતમેં ઉસે યહ આદમી મિલા. વહ ચૂંકે જાસૂસ થા ઈસ લિએ તરબિયતકે મુતાબિક ઉસને ફખ્રુલ મિસ્રીકે સાથ દોસ્તી ઔર હમદર્દીકી બાતેં કીં ઔર ઉસે અલી બિન સુફયાનકે પાસ લે આયા.

તસ્દીક હો ગઈ કે સૂડાની લશ્કર હમ્લા ઔર બગાવત કરેગા ઔર

યહ કિસી ભી લમ્હે હો સકતા હે. અલી બિન સુફયાન સોચ રહા થા કે મકામી કમાંડરોંકો ફૌરન ચોકન્ના કરે ઔર સુલતાન અય્યૂબીકો ઈત્તિલા દે મગર વકત ઝાએ હોનેકા ખત્રા થા. ઈત્નેમેં ઉસે પૈગામ મિલા કે સુલતાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબી બુલા રહા હેં. વહ હૈરાન હોકર ચલ પળા કે સુલતાનકો તો વહ મહાઝ પર છોળ આયા થા.

વહ સુલતાન અય્યૂબીસે મિલા તો સુલતાનને બતાયા " મુઝે ઈત્તિલા મિલ ગઈ થી કે સાહિલ પર સલિબી જાસૂસોંકા એક ગિરોહ મૌજૂદ હે ઔર ઉનમેંસે કુછ ઈધર ભી આ ગએ હોંગે. મહાઝ પર મેરા કોઈ કામ નહીં રેહ ગયા થા. મેં કમાન અપને રફીકોંકો દેકર યહાં આ ગયા. દિલ ઈસ કદર બેચેન થા કે મેં યહાં બહુત બળા ખત્રા મેહસૂસ કર રહા થા. યહાંકી કયા ખબર હે ? "

અલી બિન સુફયાનને ઉસે સારી ખબર સુનાદી ઔર કહા "અગર આપ ચાહેં તો મેં ઝુબાનકા હથિયાર ઈસ્તિઅમાલ કરકે બગાવતકો રોકનેકી કૌશીશ કરૂં યા સુલતાન ઝંગીકી મદદ આને તક મુલતવી કરારૂં. મેં જાસૂસોંકો હી ઈસ્તિઅમાલ કર સકતા હૂં. હમારી ફૌજ બહુત કમ હે. હમ્લેકો નહીં રોક સકેગી. "

સુલતાન અય્યૂબી ટહલને લગા. ઉસ્કા સર ઝુકા હુવા થા. વહ ગહરી સોચમેં ખો ગયા થા ઔર-અલી બિન સુફયાન ઉસે દેખ રહા થા. સુલતાનને રુક કર કહા

" હાં અલી ! તુમ અપની ઝુબાન ઔર જાસૂસ ઈસ્તિઅમાલ કરો લેકિન હમ્લેકો રોકનેકે લિએ નહીં બલ્કે હમ્લેકે હકમેં. સૂડાનિયોંકો હમ્લા કરના ચાહિએ મગર રાતકે વકત જબ હમારી ફૌજ ખૈમોંમેં સોઈ હૂઈ હોગી " અલી બિન સુફયાનને હૈરતસે સુલતાનકો દેખા. સુલતાનને કહા " યહાંકે તમામ કમાંડરોંકો બુલા લો ઔર તુમ ભી આ જાઓ " સુલતાન અય્યૂબીને અલી બિન સુફયાનકો યહ હિદાયત બળી સખ્તીસે દી " સબકો યહ બતા દેના કે મેરે મુતલ્લિક ઉન્કે સિવા કિસીકો મા'લુમ ન હો સકે કે મહાઝસે આ ગયા હૂં સૂડાનિયોંસે મેરી યહાં મૌજૂદગીકો પૌશીદા રખ્ખના બેહદ ઝરૂરી હે. મેં બળી એહતિયાતસે ખુફયા તરીકેસે આયા હૂં. "

તીન રાત બા'દ–

કાહિરા તારીક રાતકી આગોશમેં ગહરી નીંદ સોયા હુવા થા. એક રોઝ પહલે કાહિરાકે લોગોંને દેખા થા કે ઉન્કી ફૌજ જો મિસ્રસે તૈયાર કી ગઈ થી શહરસે બાહર જા રહી હે. ઉન્હેં બતાયા ગયા થા કે ફૌજ ઝંગી મશ્કકે લિએ શહરસે બાહર ગઈ હે. નીલકે કિનારે જહાં રેતીલી ચટ્ટાનેં ઔર ટીલે હૈં વહાં દરિયા ઔર ટીલોંકે દરમ્યાન ફૌજને જાકર ખૈમે ગાળ દીએ થે. ફૌજ પ્યાદા ભી થી, સવાર ભી. રાતકા પેહલા પહર ગુઝર રહા થા કે કાહિરાકે સોએ હૂએ બાશિંદોંકો દૂર કયામતકા શોર સુનાઈ દિયા ઘોળોંકે સરપટ ભાગનેકી આવાઝેં ભી સુનાઈ દીં. સોએ હૂએ લોગ જાગ ઉઠે, વહ સમઝે કે ફૌજ જંગી મશ્ક કર રહી હે મગર શોર કરીબ આતા ઔર બુલંદ હોતા ગયા. લોગોંને છતોં પર ચળ્હ કર દેખા. આસમાન લાલ સુર્ખ હો રહા થા. બા'ઝને દેખા કે દૂર દરિયાએ નીલસે આગકે શોલે ઉઠતે ઔર તારીક રાતકા સીના ચાક કરતે ખુશ્કી પર કહીં ગિરતે થે. ફિર શહરમેં સેકળોં સરપટ દોળતે ઘોળોંકે ટાપૂ સુનાઈ દિએ. શહરવાલોંકો અભી મા'લૂમ નહીં થા કે યહ જંગી મશ્ક નહીં, બા કાઈદા જંગ હે ઔર જો આગ લગી હૂઈ હે ઉસમેં સૂડાની લશ્કરકા ખાસ્સા બળા હિસ્સા ઝિંદા જલ રહા હે.

યહ સુલતાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી એક બે મિષાલ ચાલ થી. ઉસને દારુલ હુકૂમતમેં મુકીમ કલીલ ફૌજકો દરિયાએ નીલ ઔર રેતીલે ટીલોંકે દરમ્યાન વસી મેદાનમેં ખૈમાઝન કર દિયા થા. અલી બિન સુફયાનને અપને ફનકા મુઝાહિરા કિયા થા. ઉસને સૂડાની લશ્કરમેં અપને આદમી ભૈજ કર બગાવતકી આગ ભળકા દી થી ઔર ઉસકે કમાંડરોંસે યહ ફૈસ્લા કરવા લિયા થા કે રાતકો જબ સુલતાનકી ફૌજ ગહરી નીંદ સોઈ હૂઈ હોગી, ઉસ પર સૂડાની ફૌજ હમ્લા કર દેગી ઔર સુબ્હ તક એક એક સિપાહીકા સફાયા કરકે દારુલ હુકૂમત પર બે ખૌફો ખતર કાબિઝ હો જાએગી ઔર સૂડાની ફૌજકા દૂસરા હિસ્સા બુહય્રએ રૂમકે સાહિલ પર મુકીમ ફૌજ પર હમ્લા કરનેકે લિએ રવાના કર દિયા જાએગા ઈસ ફૈસ્લે ઔર મનસૂબેકે મુતાબિક સૂડાની ફૌજકા એક હિસ્સા નિહાયત ખુફયા તરીકેસે રાતકો બુહય્રએ રૂમકે

મહાઝકી તરફ રવાના કર દિયા ગયા ઔર દૂસરા હિસ્સા દરિયાએ નીલકે કિનારે ખૈમાઝન ફૌજ પર ટૂટ પળા.

ઉસ ફૌજને સેલાબકી તરહ એક મીલ વુસઅતમેં ફૈલી હૂઈ ખૈમાગાહ પર હલ્લા બોલ દિયા ઔર બહુત હી તેઝીસે ઉસ ઈલાકેમેં ફેલ ગઈ. અચાનક ખૈમોં પર આગકે તીર ઔર તેલમેં ભીગે હૂએ કપળોંકે જલતે ગોલે બરસને લગે. નીલ ભી આગ બરસાને લગા. ખૈમોંકો આગ લગ ગઈ ઔર શોલે આસમાન તક પહુંચને લગે. સૂડાની ફૌજકો ખૈમોંમેં સુલતાન અય્યૂબીકી ફૌજકા ન કોઈ સિપાહી મિલા, ન ઘોળા, ન કોઈ સવાર. ઉસ ફૌજકો વહાં તમામ ખાલી ખૈમે મિલે. કોઈ મુકાબલેકે લિએ ન ઉઠા ઔર અચાનક આગ હી આગ ફૈલ ગઈ. ઉન્હેં મા'લૂમ ન થા કે સુલતાન અય્યૂબીને રાતકે પહલે પહર ખૈમોંસે અપની ફૌજકો નિકાલ કર રેતીલે ટીલોંકે પીછે છુપા દિયા થા ઔર ખૈમોંમેં ખુશ્ક ઘાસકે ઢેર લગવા દિએ થે. ખૈમોં પર ઔર અંદર ભી તેલ છિળક દિયા થા. ઉસને કશ્તિયોંમેં છોટી મુનજનીકેં રખ્ખવા કર શામકે બા'દ ઝરૂરતકી જગા ભિજવા દી થીં. જોહી સૂડાની ફૌજ ખૈમાગાહમેં આઈ સુલતાન છુપી હૂઈ ફૌજને આગવાલે ઔર નીલસે કશ્તિયોંમેં રખ્ખી હૂઈ મુનજનીકોંને આગકે ગોલે ફેંકને શુરૂઅ કર દિએ. ખૈમોંકો આગ લગી તો ઘાસ ઔર તેલને વહાં દોઝખકા મંઝર બના દિયા. સૂડાનિયોંકે ઘોળે અપને પ્યાદા સિપાહિયોંકો રોંદને લગે. સિપાહિયોંકે લિએ આગસે નિકલના ના મુમ્કિન હો ગયા. ચીખોંને આસમાનકા જિગર ચાક કર દિયા. ઈસ કદર આગને રાતકો દિન બના દિયા. સુલતાન અય્યૂબીકી મુઠ્ઠી ભર ફૌજને આગમેં જલતી સૂડાનિયોંકી ફૌજકો ઘેરેમેં લેકર જો આગસે બચકર નિકલતા થા વહ તીરોંકા નિશાના બન જાતા થા. જો ફૌજ બચ ગઈ વહ ભાગ નિકલી.

ઉધર સૂડાનિયોંકી જો ફૌજ મહાઝકી તરફ સુલતાનકી ફૌજ પર હમ્લા કરને જા રહી થી ઉસ્કા ભી સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઈન્તિઝામ કર રખ્ખા થા. ચંદ એક દસ્તે ઘાત લગાએ બૈઠે થે. ઈન દસ્તોંને ઉસ ફૌજકે પિછલે હિસ્સે પર હમ્લા કરકે સારી ફૌજમેં ભગદળ મચા દી. યહ દસ્તે એક હમ્લેમેં જો નુકસાન કર સકતે થે કરકે અંધેરેમેં ગાઈબ હો ગએ. સૂડાની ફૌજ સંભલ

કર ચલી તો પિછલે હિસ્સે પર એક ઔર હમ્લા હુવા. યહ બર્ક રફતાર સવાર થે જો હમ્લા કરકે ગાઈબ હો ગએ. સુબ્હ તક ઉસ ફૌજકે પિછલે હિસ્સે પર તીન હમ્લે હૂએ. સૂડાની સિપાહી ઉસીસે બદ દિલ હો ગએ. ઉન્હેં મુકબલા કરનેકા તો મોકા હી નહીં મિલતા થા. દિનકે વક્ત કમાંડરોંને બળી મુશકિલસે ફૌજકા હોસ્લા બહાલ કિયા મગર રાતકે કૂચકે દૌરાન ઉનકા ફિર વહી હશર હુવા. દૂસ્રી રાત તારીકીમેં ઉન પર તીર ભી બરસે. ઉન્હેં અંધેરેમેં ઘોળે દોળનેકી આવાઝેં સુનાઈ દેતી થીં જો ઉન્કી ફૌજકે અકબમેં કુશ્ત વ ખૂન કરતી દૂર ચલી જાતી થીં.

તીન ચાર યૂરપી મુઅર્રિખોંને જિનમેં લીન પોલ ઔર વિલયમ ખાસ તોર પર કાબિલે ઝિક્ર હૈં લિખ્ખા હે કે દુશમનકી કષીર નફરી પર રાતકે વક્ત ચંદ એક સવારોંસે અકબી હિસ્સે પર શબ ખૂન મારના ઔર ગાઈબ હો જાના સુલતાન અય્યૂબીકી એસી જંગી ચાલ થી જિસ્ને આગે ચલ કર સલીબિયોંકો બુહત નુકસાન પહૂંચાયા. ઈસ તરહ સુલતાન અય્યૂબી દુશ્મનકી પેશ કદમીકી રફતારકો બહુત સુસ્ત કર દેતા થા ઔર દુશ્મનકો મજબૂર કર દેતા થા કે વહ ઉસકી પસંદકે મેદાનમેં લળે જહાં સુલતાન અય્યૂબીને જંગકા પાંસા પલટનેકા ઈન્તિઝામ કર રખ્ખા હોતા થા. ઈન મુઅર્રિખીનને સુલતાન અય્યૂબીકે ઈન જાંબાઝ સવારોંકી જુરઅત ઔર બર્ક રફતારોંકી બહુત તારીફ કી હે. આજકે જંગી મુબસ્સિર જિનકી નઝર જંગોંકી તારીખ પર હે રાએ દેતે હૈં કે આજકે કમાંડર ઔર ગોરીલા આપરેશનકા મુજિદ (પૈદા કરનેવાલા) સલાહુદીન અય્યૂબી હે. વહ ઈસ તરીકએ જંગસે દુશ્મનકે મનસૂબે દરહમ બરહમ કર દિયા કરતા થા.

સૂડાનિયોં પર ઉસને યહી તરીકા આઝમાયા ઔર સિર્ફ દો રાતોંકે બાર બારકે શબખૂનસે ઉસને સૂડાની સિપાહિયોંકા લળનેકા જઝબા ખત્મ કર દિયા. ઉન્કી કિયાદતમેં કોઈ દિમાગ ન થા. યહ કિયાદત ફૌજકો સંભાલ ન સકી. ઉસ ફૌજમેં અલી બિન સુફયાનકે ભી આદમી સૂડાની સિપાહિયોંકે ભેસમેં મૌજૂદ થે. ઉન્હોંને યહ અફવા ફૈલાદી કે અરબસે એક લશ્કર આ રહા હે જો ઉન્હેં કાટ કર રખ દેગા. ઉન્હોંને બદ દિલી ઔર ફિરારકા રુજહાન પૈદા કરનેમેં પૂરી કામ્યાબી હાસિલ કી. ફૌજ ગૈર મનઝઝમ (તરતીબ દીએ

બગૈર) હોકર બિખર ગઈ. નીલકે કિનારે ઉસ ફૌજકા જો હશર હુવા વહ ઈબરત નાક થા. યહ અફવા ગલત ષાબિત ન હૂઈ કે અરબસે ફૌજ આ રહી હે. નૂરૂદ્દીન ઝંગીકી ફૌજ આ ગઈ જિસ્કી નફરી બહુત ઝિયાદા નહીં થી. બા'ઝ મુઅર્રિખીનને દો હઝાર સવાર ઔર દો હઝાર પ્યાદા લિખ્ખી હે. બા'ઝકે આ'દાદો શુમાર ઉસ્સે કુછ ઝિયાદા હૈં. તા હમ યહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો સહારા મિલ ગયા ઔર ઉસને ફૌરન ઈસ કુમકકી કિયાદત સંભાલ લી. ઉસ કૈફિયતમેં જબકે સૂડાનિયોંકા પચાસ હઝાર લશ્કર સુલતાન અય્યૂબીકે આગકે ફંદેમેં ઔર ઉધર સહરામેં શબખૂનોંકી વજહસે બદ નઝમીકા શિકાર હો ગયા થા યહ થોળીસી કુમક ભી કાફી થી.

સુલતાન અય્યૂબી ઈસ કુમકસે ઔર અપની ફૌજસે સૂડાનિયોંકા કત્લે આમ કર સકતા થા લેકિન ઉસને ડિપ્લોમેસીકા કામ લિયા. સૂડાની કમાનકે કમાંડરોંકો પકળા ઔર ઉન્હેં ઝહન નશીન કરાયા કે ઉન્કે લિએ તબાહીકે સિવા કુછ નહીં રહા, લેકિન વહ ઉન્હેં તબાહ નહીં કરેગા. કમાંડરોંને અપના હશ્ર દેખ લિયા થા. વહ અબ સુલતાનકે ઈતાબ ઔર સઝાસે ખાઈફ થે. લેકિન સુલતાનને ઉન્હેં બખ્શ દિયા ઔર સઝા દેનેકી બજાએ સૂડાનિયોંકી બચી ખચી ફૌજકો સિપાહિયોંસે કાશ્તકારોંમેં બદલ દિયા. ઉન્હેં ઝમીનેં દીં ઔર ખેતી બાળીમેં ઉન્હેં સરકારી તોર પર મદદ દી ઔર ફિર ઉન્હેં યહ ઈજાઝત ભી દે દી કે ઉનમેંસે જો લોગ ફૌજમેં ભરતી હોના ચાહતે હૈં, હો સકતે હૈં.

સૂડાનિયોંકો યૂં દાનિશમંદીસે ઠિકાને લગા કર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને નૂરૂદ્દીન ઝંગીકી ભેજી હૂઈ ફૌજ ઔર અપની ફૌજકો યકજા કરકે ઉસમેં વફાદાર સૂડાનિયોંકો ભી શામિલ કરકે એક ફૌજ મનઝઝમકી ઔર સલીબિયોં પર હમ્લેકે મનસૂબે બનાને લગા. ઉસને અલી બિન સુફ્યાનસે કહા કે વહ અપને જાસૂસોં ઔર શબખૂન મારનેવાલે જાંબાઝોંકે દસ્તે ફૌરન તૈયાર કરે. ઉધર સલીબિયોંને ભી જાસૂસી ઔર તખ્રીબકારીકા ઈન્તિઝામ મુસ્તહકમ કરના શુરૂઅ કર દિયા.

સાતવીં લળકી જબ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કત્લ કરને આઈ

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે દોરકે વકાએ નિગારોંકી તહરીરોંમેં એક શખ્સ સૈફુલ્લાહકા ઝિક્ર ઈન અલફાઝમેં આતા હે કે અગર કિસી ઈન્સાનને સુલતાન અય્યૂબીકી ઈબાદત કી હે તો વહ સૈફુલ્લાહ થા. સુલતાન અય્યૂબીકે ગેહરે દોસ્ત ઔર દસ્તે રાસ્ત બહાઉદ્દીન શદાદકી ઉસ ડાઈરીમેં જો આજ ભી અરબી ઝુબાનમેં મેહફૂઝ હે, સૈફુલ્લાહકા ઝિક્ર ઝરા તફસીલસે મિલતા હે. યહ શખ્સ જિસ્કા નામ બા કાઈદા તારીખમેં નહીં મિલતા, સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી વફાતકે બા'દ સતરા સાલ ઝિંદા રહા. વકાએ નિગાર લિખતે હૈં કે ઉસને ઉમ્રકે યહ આખરી સતરા સાલ સુલતાન અય્યૂબીકી કબરકી મુજાવરીમેં ગૂઝારે થે. ઉસને વસિય્યત કી થી કે વહ મરજાએ તો ઉસે સુલતાનકે સાથ દફન કિયા જાએ મગર સૈફુલ્લાહકી કોઈ હેષિયત નહીં થી. વહ એક ગુમનામ ઈનસાન થા જિસે આમ કબ્રસ્તાનમેં દફન કિયા ગયા ઔર વહ વક્ત જલ્દી હી આ ગયા કે ઉસ કબ્રસ્તાન પર ઈન્સાનોંને બસતી આબાદ કર લી ઔર કબ્રસ્તાનકા નામો નિશાન મિટા ડાલા.

તારીખી લિહાઝસે સૈફુલ્લાહકી એહમિયત યહ થી કે વહ સમંદર પારસે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કત્લ કરને આયા થા. ઉસ વક્ત ઉસ્કા નામ મેગનાના મારયૂસ થા. ઉસને ઈસ્લામકા સિર્ફ નામ સુના થા. ઉસે કુછ ઈલ્મ નહીં થા કે ઈસ્લામ કૈસા મઝહબ હે. સલીબિયોંકે પ્રોપેગંડે (ચાલબાઝી) કે મુતાબિક ઉસે યકીન થા કે ઈસ્લામ એક કાબિલે નફરત મઝહબ ઔર મુસલમાન એક કાબિલે નફરત ફિર્કા હે જો ઓરતોંકા શૈદાઈ ઔર ઈન્સાની ગોશ્ત ખાનેકા આદી હે. લિહાઝા મેગનાના મારયૂસ જબ કભી મુસમાનકા લફઝ સુનતા થા તો વહ નફરતસે થૂક દિયા કરતા થા. વહ બે મિષાલ જુર્રતકા મઝાહિરા કરતે હૂએ જબ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી તક પહૂંચા તો મેગનાના મારયૂસ કત્લ હો ગયા ઔર ઉસકે મુર્દા વુજૂદસે સેફુલ્લાહને જનમ લિયા.

તારીખમેં ઐસે હુકમરાનોંકી કમી નહીં જિન્હેં કત્લ કિયા ગયા યા

જિન પર કાતિલાના હમ્લે હૂએ જિસે કત્લ કરનેકી કૌશીશ દુશ્મનોંને ભી કીં ઔર અપનોંને ભી, બલ્કે અપનોંને ઉસે કત્લ કરનેકી ગૈરોંસે ઝિયાદા સાઝિશેં કીં. યહ અમ્ર અફસોસનાક હે કે સુલતાન અય્યૂબીકી દાસ્તાને ઈમાન અફરોઝકે સાથ સાથ ઈમાન ફરોશોંકી કહાની ભી ચલતી હે. ઈસી લિએ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને બાર બાર કહા થા. “ તારીખે ઈસ્લામ વહ વક્ત જલ્દી દેખેગી, જબ મુસલમાન રહેંગે તો મુસલમાન હી લેકિન અપના ઈમાન બૈચ ડાલેંગે ઔર સલિબી ઉન પર હુકૂમત કરેંગે. ”

આજ હમ વહ વક્ત દેખ રહે હેં.

સૈફુલ્લાહકી કહાની ઉસ વક્તસે શુરૂઅ હોતી હે જબ સુલતાન અય્યૂબીને સલીબિયોંકા મુત્તહિદા બેળા બુહય્રએ રૂમમેં નઝરે આબો આતિશ કિયા થા. ઉન્કે કુછ બહરી જહાઝ બચ કર નિકલ ગએ થે. સુલતાન અય્યૂબી બુહય્રએ રૂમકે સાહિલ પર અપની ફૌજકે સાથ મૌજૂદ રહા ઔર સમંદરમેંસે ઝિંદા નિકલનેવાલે સલીબિયોંકો ગિરફતાર કરતા રહા. ઉનમેંસે સાત લળકિયાં ભી થીં જિનકા તફસીલી ઝિક્ર આપ પળ્હ ચુકે હેં. મિસ્રમેં સુલતાનકી સૂડાની સિપાહને બગાવત કર દી જિસે સુલતાનને દબા લિયા. ઉસે સુલતાન ઝંગીકી ભૈજી હૂઈ કુમક ભી મિલ ગઈ. વહ અબ સલીબિયોંકે અઝાઈમકો ખત્મ કરનેકે મનસૂબે બનાને લગા.

બુહય્રએ રૂમકે પાર રૂમ શહરકે મુઝાફાતમેં સલિબી સરબરાહોંકી કાનફરંસ હો રહી થી. ઉનમેં શાહ આગસ્ટ થા, શાહ રીમાંડ ઔર શહેનશાહ લોઈ હફતુમકા ભાઈ રાર્બટ ભી. ઉસ કાનફરંસમેં સબસે ઝિયાદા કહર વ ગઝબમેં આયા હુવા એક શખ્સ થા જિસ્કા નાક એમલર્ક થા. વહ સલીબિયોંકે ઈસ મુત્તહિદા બેળેકા કમાંડર થા જો મિસ્ર પર ફૌજ કશીકે લિએ ગયા થા મગર સલાહુદીન અય્યૂબી નાગહાની આફતકી તરહ ટૂટ પળા ઔર ઈસ બેળેકે એક ભી સિપાહીકો મિસ્રકે સાહિલ પર કદમ ન રખ્ખને દિયા. મિસ્રકે સાહિલ પર જો સલિબી પહૂંચે, વહ સુલતાન અય્યૂબીકે હાથમેં જંગી કૈદી થે. સલીબિયોંકી કાનફરંસમેં એમલર્કકે હોંટ કાંપ રહે થે. ઉસ્કા બેળા ગર્ક હૂએ પંદરા દિન ગુઝર ગએ થે. વહ પંદરવેં દિન ઈટલીકે સાહિલ પર પહૂંચા થા. સુલતાન અય્યૂબીકે આતિશેં તીર અંદાઝોંને ઉસકે જહાઝકે

બાદબાન ઔર મસ્તૂલ (પર્દે) જલા ડાલે થે. યહ તો ઉસકી ખૂશ કિસ્મતી થી કે ઉસકે મલ્લાહોં ઔર સિપાહિયોંને આગ પર કાબૂ પા લિયા થા ઔર વહ જહાઝકો બચા લે ગએ થે મગર બાદબાદનોંકે બગૈર જહાઝ સમંદરમેં ડોલતા રહા. ફિર તૂફાન આ ગયા. ઉસકે બચનેકી કોઈ સૂરત નહીં રહી થી. બહુતસે બચે ખચે જહાઝ ઔર કશ્તિયાં ઈસ તૂફાનમેં ગર્ક હો ગઈ થીં. યહ એક મો'જિઝા થા કે એક એમલર્કકા જહાઝ ડોલતા, ભટકતા, ડૂબ ડૂબ કર ઉભરતા ઈટલીકે સાહિલસે જા લગના થા. ઉસમેં ઉસકે મલ્લાહોંકા ભી કમાલ શામિલ થા. ઉન્હોંને ચપ્પુઓંકે ઝોર પર જહાઝકો કાબૂમેં રખ્ખા થા.

સાહિલ પર પહૂંચતે હી ઉસને ઈન તમામ મલ્લાહોં ઔર સિપાહિયોંકો બે દરેગ ઈન્આમ દિયા. સલિબી સરબરાહ વહીં ઉસકે મુનતઝિર થે. વહ ઉસ પર ગૌર કરના ચાહતે થે કે ઉન્હેં ધોકા કિસને દિયા હે. ઝાહિર હે કે શક સૂડાની સાલાર નાજી પર હી હો સકતા થા. ઉસીકે ખતકે મુતાબિક ઉન્હોંને હમ્લેકે લિએ બેળા રવાના કિયા થા મગર ઉન્કે સાથ નાજીકા તહરીરી રાબ્તા પહલે ભી મૌજૂદ થા. ઉન્હોંને નાજીકે ઉસ ખતકી તહરીર પહલે દો ખતોંસે મિલાઈ તો ઉન્હેં શક હુવા કે યહ કોઈ ગળબળ હે. ઉન્હોંને કાહિરામેં જાસૂસ ભેજ રખ્ખે થે મગર ઉન્કી તરફસે ભી કોઈ ઈત્તિલા નહીં મિલી થી. ઉન્હેં યહ બતાનેવાલા કોઈ ન થા કે સુલતાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને નાજી ઔર ઉસકે સાઝિશી સાલારોંકો ખુફયા તરીકેસે મરવા દિયા ઔર રાતકી તારીકીમેં ગુમનામ કબરોંમેં દફન કર દિયા થા ઔર સલિબી સરબરાહોં ઔર બાદશાહોંકે વહમ વ ગુમાનમેં ભી યહ બાત નહીં આ સકતી થી કે જિસ ખત પર ઉન્હોંને બેળા રવાના કિયા થા, વહ ખત નાજીકા હી થા, મગર હમ્લેકી તારીખ સુલતાન અય્યૂબીને તબદીલ કરકે લિખ્ખી થી. જાસૂસોંકો ઐસી મા'લૂમાત કહીંસે ભી નહીં મિલ સકતી થીં.

યહ કાનફરંસ કિસી નતીજે પર ન પહૂંચ સકી. એમલર્કકે મુંહસે બાત તક નહીં નિકલતી થી. વહ શિકસ્ત ખૂરદા થા. ગુસ્સેમેં ભીં થા ઔર થકા હુવા ભી થા. કાનફરન્સ અગલે રોઝકે લિએ મુલતવી કર દી ગઈ. રાતકે વક્ત યહ તમામ શરબરાહ શિકસ્તકા ગમ શરાબમેં ડિબો રહે થે. એક આદમી ઉસ મેહફિલમેં આયા. ઉસે સિર્ફ રિમાંડ જાનતા થા. વહ રિમાંડકા

કાબિલે એતિમાદ જાસૂસ થા. વહ હમ્લેકી શામ મિસ્રકે સાહિલ પર ઉતરા થા. ઉસ્સે થોળી હી દૈર બા'દ સલીબિયોંકા બેળા આયા ઔર ઉસકી આંખોંકે સામને યહ બેળા સુલતાન અય્યૂબીકી કલીલ ફૌજકે હાથોં તબાહ હુવા થા.

યહ જાસૂસ મિસ્રકે સાહિલ પર રહા ઔર ઉસને બહુતસી મા'લૂમાત મહય્યા કર લી થીં. રીમાંડને ઉસ્કા તારુફ કરાયા તો સબ ઉસકે ગિર્દ જમા હો ગએ. ઉસ જાસૂસકો મા'લૂમ થા કે સલિબી સરબરાહોંને સુલતાન અય્યૂબીકો કત્લ કરાનેકે લિએ રાબિન નામકા એક માહિર જાસૂસ સમંદર પાર ભૈજા થા ઔર ઉસકી મદદકે લિએ પાંચ આદમી ઔર સાત જવાન ઔર ખુબસૂરત લળકિયાં ભૈજી ગઈ થીં.

ઉસ જાસૂસને બતાયા કે રાબિન ઝખ્મિયોંકે સાથ ઝખ્મી હોનેકા બહાના કરકે સલાહુદીન અય્યૂબીકે કેમ્પમેં પહૂંચ ગયા થા. ઉસકે પાંચ આદમી તાજિરોંકે ભેસમેં થે. ઉનમેં ક્રિસ્ટોફર નામકે એક આદમીને અય્યૂબી પર તીર ચલાયા થા મગર તીર ખતા ગયા. પાંચોં આદમી પકળે ગએ ઔર સાતોં લળકિયાં ભી પકળી ગઈ. ઉન્હોંને કહાની તો અચ્છી ઘળલી થી. સુલતાન અય્યૂબીને લળકિયોંકો પનાહમેં લે લિયા ઔર પાંચોં આદમિયોંકો છોળ દિયા થા મગર અય્યૂબીકા એક માહિર સુરાગરસાં જિસ્કા નામ અલી બિન સુફયાન હે, અચાનક આ ગયા. ઉસને સબકો ગિરફતાર કર લિયા ઔર પાંચમેંસે એક આદમીકો સબકે સામને કત્લ કરાકે દૂસ્રોંસે ઈકબાલે જુર્મ કરવા લિયા. જાસૂસને કહા " મેંને અપને મુતલ્લિક બતાયા થા કે મેં ડાકટર હૂં ઈસ લિએ સુલતાનને મુઝે ઝખ્મિયોંકી મરહમ પટ્ટીકી ડયૂટી દેદી. વહીં મુઝે યહ ઈત્તિલા મિલી કે સૂડાનિયોંને બગાવત કી થી જો દબાલી ગઈ હે ઔર સૂડાની અફસરોં ઔર લીડરોંકો અય્યૂબીને ગિરફતાર કર લિયા હે. રાબિન, ચાર આદમી ઔર છે લળકિયાં અય્યૂબીકી કૈદમેં હૈં લેકિન અભી તક સાહિલ પર હૈં. સાતવીં લળકી જો સબસે ઝિયાદા હોશિયાર હે લા પતા હે. ઉસ્કા નામ મૂબીના ઈસ્તલાસ હે, મૂબી કેહલાતી હે. અય્યૂબી ભી કેમ્પમેં નહીં હે. ઔર ઉસ્કા સુરાગરસાં અલી બિન સુફયાન ભી વહાં નહીં હે. મેં બળી મુશકિલસે નિકલ કર આયા હૂં. બળી ઝિયાદા ઉજરત પર તેઝ રફતાર કશ્તી મિલ ગઈ થી. મેં યહ ખબર દેને આયા હૂં કે રાબિન '

ઉસકે આદમી ઔર લળકિયાં મૌતકે ખત્રેમેં હેં. મર્દોકા હમેં ફિકર નહીં કરના ચાહિએ ' લળકિયોંકો બચાના લાઝમી હે. આપ જાનતે હેં કે સબ જવાન હેં ઔર ચુની હૂઈ ખુબસૂરત હેં. મુસલમાન ઉનકા જો હાલ કર રહે હોંગે ઉસ્કા તસવ્વુર આપ કર સકતે હેં. "

" હમેં યહ કુરબાની દેને પળેગી " શાહ આગસ્ટિસને કહા.

" અગર મુઝે યકીન દિલા દિયા જાએ કે લળકિયોંકો જાનસે માર દિયા જાએગા તો મેં યહ કુરબાની દેનેકે લિએ તૈયાર હૂં" રીમાંડને કહા "મગર ઐસા નહીં હોગા મુસલમાન ઉન્કે સાથ વહશિયોંકા સુલૂક કર રહે હોંગે. લળકિયાં હમ પર લાનત ભેજ રહી હોંગી. મેં ઉન્હેં બચાનેકી કોશીશ કરૂંગા. "

" યહ ભી હો સકતા હે " રાબર્ટને કહા " કે મુસલમાન ઉન લળકિયોંકે સાથ અચ્છા સુલૂક કરકે હમારે ખિલાફ જાસૂસીકે લિએ ઈસ્તિમાલ કરને લગેં. બહર હાલ હમારા યહ ફર્ઝ હે કે ઉન્હેં કૈદસે આઝાદ કરાએં. મેં ઉસકે લિએ અપના આધા ખઝાના ખર્ચ કરનેકે લિએ તૈયાર હૂં. "

" યહ લળકિયાં સિર્ફ ઈસ લિએ કીમતી નહીં કે યહ લળકિયાં હેં. " જાસૂસને કહા " વહ દર અસ્લ તરબિયત યાફતા હેં. ઈન્ને ખતરનાક કામકે લિએ ઐસી લળકિયાં મિલતી હી કહાં હેં. આપ કિસી જવાન લળકીકો ઐસે કામકે લિએ તૈયાર નહીં કર સકતે કે વહ દૂશ્મનકે પાસ જાકર અપને આપકો દુશ્મનકે હવાલે કર દે. દુશ્મનકી અય્યાશીકા ઝરીઆ બને ઔર જાસૂસી ઔર તખ્રીબકારી કરે. ઈસ કામમેં ઈઝઝત તો સબસે પહલે દેની પળતી હે ઔર યહ ખત્રા તો હર વક્ત લગા રેહતા હે કે જો હી દુશ્મનકો પતા ચલેગા કે યહ લળકી જાસૂસ હે તો ઉસે અઝિયતેં દી જાએંગી ફિર ઉસે જાનસે માર દિયા જાએગા. ઉન લળકિયોંકો હમને ઝરેં કષીર સર્ફ કરકે હાસિલ કિયા ફિર ટ્રેનીંગ દી થી ઔર ઉન્હેં બળી મેહનતસે મિસ્ર ઔર અરબકી ઝુબાન સિખાઈ થી. એકહી બાર સાત તર્જુબાકાર લળકિયોંકો ઝાએ કરના અકલમંદી નહીં."

" કયા તુમ એતિમાદસે કેહ સકતે હો કે લળકિયોંકો અય્યૂબીકે કેમ્પસે નિકાલા જા સકતા હે ? " શાહ આગસ્ટસને પૂછા.

" જી હાં ! જાસૂસને કહા " નિકાલા જા સકતા હે. ઉસકે લિએ ગૈર મા'મૂલી તોરપર દીલેર ઔર પુખ્તાકાર આદમિયોંકી ઝરૂરત હે મગર યહ ભી હો સકતા હે કે વહ એક દો દિનોં તક રાબિન, ઉસકે ચાર આદમિયોં ઔર લળકિયોંકો કાહિરા લે જાએં. વહાંસે નિકાલના બહુત હી મુશકિલ હોગા. અગર હમ વક્ત ઝાએ ન કરેં તો હમ ઉન્હે કેમ્પમેં હી જા લેંગે. આપ મુઝે બીસ આદમી દે દેં. મેં ઉન્કી રેહનુમાઈ કરૂંગા લેકિન આદમી ઐસે હોં જો જાનપર ખેલના જાનતે હોં. "

" હમેં હર કીમત પર ઉન લળકિયોંકો વાપસ લાના હે " એમલર્કને ગરજ કર કહા. ઉસપર બુહય્રએ રૂમમેં જો બીતી થી ઉસ્કા વહ ઈન્તકામ લેનેકો પાગલ હુવા જા રહા થા. વહ સલીબિયોંકે મુત્તહિદા બેળે ઔર ઉસ બેળેમેં સવાર લશ્કરકા સુપ્રીમ કમાંડર બન કર ઈસ ઉમ્મીદ પર ગયા થા મે મિસ્રકી ફતહકા સિહરા (હાર) ઉસકે સર બંધેગા મગર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉસે મિસ્રકે સાહિલકે કરીબ ભી ન જાને દિયા. વહ જલ્તે હૂએ જહાઝમેં ઝિંદા જલ જાનેસે બચા તો તૂફાનને ઘેર લિયા. અબ બાત કરતે ઉસકે હોંટ કાંપતે થે ઔર વહ ઝિયાદા તર બાતેં મેઝ પર મક્કે માર કર યા અપની રાન પર ઝોર ઝોરસે હાથ માર કર અપને જઝબાતકા ઈઝહાર કરતા થા. ઉસને કહા " મેં લળકિયોંકો ભી લાઉંગા ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કત્લ ભી કરવાઉંગા. મેં ઉન્હી લળકિયોંકો મુસલમાનોંકી સલ્તનતકી જળે ખોખલી કરનેકે લિએ ઈસ્તિમાલ કરૂંગા. "

" મેં સચ્ચે દિલસે આપકી તાઈદ કરતા હૂં શાહ એમલર્ક !" રીમાંડને કહા– " હમેં તરબિયત યાફતા લળકિયોંકો ઈત્ની આસાનીસે ઝાએ નહીં કરના ચાહીએ ન હમ કરેંગે. આપ સબકો અચ્છી તરહ મા'લૂમ હે કે શામકે હરમોંમેં હમ કિત્ની લળકિયાં દાખિલ કર ચુકે હેં. કઈ મુસલમાન ગવર્નર ઔર અમીર ઈન લળકિયોંકે હાથોંમેં ખેલ રહે હેં. બગદાદમેં યહ લળકિયાં ઉમરાકે હાથોં ઐસે મુતઅદીદ અફરાદકો કત્લ કરા ચુકી હેં જો સલીબકે ખિલાફ નારા લેકર ઉઠે થે. મુસલમાનોંકી ખિલાફતકો હમને ઓરત ઔર શરાબસે તીન હિસ્સોંમેં તકસીમ કર દિયા હે. ઉનમેં ઈત્તિહાદ નહીં રહા. વહ ઐશો ઈશ્રતમેં ગર્ક હોતે જા રહે હેં. સિર્ફ દો આદમી હેં જો અગર ઝિંદા

રહે તો હમારે લિએ મુસ્તકિલ ખત્રા બને રહેંગે. એક નૂરુદીન ઝંગી ઔર દૂસ્રા સલાહુદ્દીન અય્યૂબી. અગર ઈન દોનોંમેંસે એક ભી ઝિયાદા દેર તક ઝિંદા રહા તો હમારે લિએ ઈસ્લામકો ખત્મ કરના આસાન નહીં હોગા. અગર સલાહુદ્દીનને સૂડાનિયોંકી બગાવત દબાલી હે તો ઉસ્કા મતલબ યહ હે કે યહ શખ્સ ઉસ હદસે ઝિયાદા ખતરનાક હે જિસ હદ તક હમ ઉસે સમઝતે રહેં. હમેં મેદાને જંગસે હટ કર તખ્રીબકારીકા મહાઝ ભી ખોલના પળેગા. મુસલમાનોંમેં તફરિકા ઔર બે ઈત્મીનાની ફેલાનેકે લિએ હમેં ઉન લળકિયોંકી ઝરૂરત હે.''

" હમેં અપને કામ્યાબ તર્જુબોંસે ફાઈદા ઉઠાના ચાહીએ " લૂઈ હફતમકે ભાઈ રાબર્ટને કહા " અરબમેં હમ મુસલમાનોંકી કમઝોરિયોંસે ફાઈદા ઉઠા ચુકા હેં. મુસલમાન ઓરત, શરાબ ઔર દોલતસે અંધા હો જાતા હે. મુસલમાનકો મારનેકા બેહતરીન તરીકા યહ હે કે ઉસે મુસલમાનોંકે હાથોં મરવાઓં મુસલમાનોંકો ઝહની અય્યાશીકા સામાન મહય્યા કરદો તો વહ અપને દીન ઔર ઈમાનસે દસ્ત બરદાર હો જાતા હે. તુમ મુસલમાનકા ઈમાન આસાનીસે ખરીદ સકતે હો ''– ઉસને અરબકે કઈ ઉમરા ઔર વુઝરાકી મિષાલેં દીં જિન્હેં સલીબિયોંને ઓરત ' શરાબ ઔર દોલતસે ખરીદ લિયા થા ઔર ઉન્હેં અપના દરપરદા દોસ્ત બના લિયા થા.

કુછ દેર મુસલમાનોંકી કમઝોરિયોંકે મુતઅલ્લિક બાતેં હૂઈ ફિર લળકિયોંકો આઝાદ કરાનેકે લિએ અમલી પેહલૂઓં પર ગોર હુવા. આખિર યહ તે પાયા કે બીસ નિહાયત દીલેર આદમી ઈસ કામકે લિએ રવાના કિએ જાએં ઔર વહ અગલી શામ તક રવાના હો જાએં. ઉસી વક્ત ચાર પાંચ કમાંડરોંકો બુલાયા ગયા. ઉન્હેં અસ્લ મકસદ ઔર મુહિમ બતા કર કહા ગયા કે બીસ આદમી મુન્તખબ કરેં. કમાંડરોંને થોળી દેર ઉસ મુહિમકે ખત્રોંકે મુતલ્લિક બહષ મુબાહષા કિયા. એક કમાંડરને કહા " હમ પહલે હી એક ઐસી ફોર્સ (ફૌજી) તૈયાર કર રહેં હેં જો મુસલમાનોંકે કેમ્પોં પર શબખૂન મારા કરેગી ઔર ઉન્કી મુતહર્રિક ફૌજ પર ભી રાતકો હમ્લે કરકે પરેશાન કરતી રહેગી. ઉસ ફોર્સકે લિએ હમને ચંદ એક આદમી મુન્તખબ કિયે હેં. "

" લેકિન યહ આદમી સો ફીસદ કાબિલે એ'તિમાદ હોને ચાહીએં " શાહ આગસ્ટિસને કહા. " વહ હમારી તુમ્હારી નઝરોંસે ઓઝલ હોકર યહ કામ કરેંગે. યહ ભી હો સકતા હે કે વહ કુછ ભી ન કરેં ઔર વાપિસ આકર કહેં કે વહ બહુત કુછ કરકે આએ હેં. "

" આપ યહ સુન કર હેરાન હોંગે " એક કમાંડરને કહા " કે હમારી ફૌજમેં ઐસે સિપાહી ભી હેં જિન્હેં હમને જેલખાનોંસે હાસિલ કિયા હે, યહ ડાકૂ, ચોર ઔર રહઝન થે. ઉન્હેં બળી બળી લંબી સઝાએં દી ગઈ થીં. ઉન્હેં જેલખાનોંમેં હી મરના હી થા. હમને ઉનસે બાતકી તો વહ જોશો ખરોશસે ફૌજમેં આ ગએ. આપકો શાયદ યહ મા'લૂમ કરકે ભી હેરત હોકે નાકામ હમ્લેમેં ઉન સઝા યાફતા મુજરિમોંને બળી બહાદુરીસે કઈ જહાઝ બચાએ હેં. મેં લળકિયોંકો મુસલમાનોંસે આઝાદ કરાનેકી મુહિમમેં ઐસે તીન આદમી ભેજૂંગા."

મૂઅર્રિખોંને લિખ્ખા હે કે મુસલમાનોંમેં ઐશો ઈશ્રતકા રુજહાન બળ્હ ગયા ઔર ઈત્તિહાદ ખત્મ હો રહા થા. ઈસાઈયોંને મુસલમાનોંકો અખ્લાકી તબાહી તક પહૂંચાનેમેં ઝહની અય્યાશીકા હર સામાન મુહય્યા કિયા.... અબ ઉન્હેં યહ તવક્કુઅ નહીં થી કે મુસલમાનોંકો એક હી હમ્લેમેં ખત્મ કર દેંગે. ચુનાંચે ઉન્કે ખિલાફ ઈસાઈ દુન્યામેં નફરતકી તૂફાની મુહિમ ચલાઈ ગઈ ઔર હર કિસીકો ઈસ્લામકે ખિલાફ જંગમેં શરીક હોનેકી દાવત દી ગઈ. ઉસકે જવાબમેં મુઆશરેકે હર શોબેકે લોગ સલિબી લશ્કરમેં શામિલ હોને લગેં. ઉનમેં પાદરી ભી શામિલ હૂએ ઔર આદી મુજરિમ ભી ગુનાહોંસે તોબા કરકે મુસલમાનોંકે ખિલાફ મુસલ્લહ હો ગએ. બા'ઝ મુલ્કોંકે જેલખાનોંમેં જો મુજરિમ લંબી કૈદકી સઝાએં ભુગત રહે થે ' વહ ભી ફૌજમેં ભરતી હો ગએ. ઈન મુજરિમોંકે મુતલ્લિક ઈસાઈયોંકા તર્જબા ગાલિબન અચ્છા થા જિસ્કે પેશે નઝર એક કમાંડરને લળકિયોંકો આઝાદ કરાને ઔર સલાહુદ્દીનકો કત્લ કરનેકે લિએ કૈદી મુજરિમોંકા ઈન્તિખાબ કિયા થા.

સુબ્હ તક બીસ ઈન્તિહાઈ દીલેર ઔર ઝહીન આદમી ચુન લિએ ગએ. ઉનમેં મેગનાના મારયૂસ ભી થા જિસે રૂમકે જેલખાનેસે લાયા ગયા થા. ઉસ જાસૂસકો જો ડાકટરકે બહરૂપમેં સુલતાન અય્યૂબીકે કેમ્પમેં રહા

ઔર ફિરાર હો આયા થા ઉસ કમાંડો પાર્ટીકા કમાંડર ઔર ગાઈડ મુકર્રર કિયા ગયા. ઉસ પાર્ટીકો યહ મિશન દિયા ગયા કે લળકિયોંકો મુસલમાનોંકી કૈદસે નિકાલના હે. અગર રાબિન ઔર ઉસકે ચાર સાથિયોંકો ભી આઝાદ કરાયા જા સકે તો કરા લેના વરના ઉન્કે લિએ કોઈ ખત્રા મોલ લેનેકી ઝરૂરત નહીં. દૂસ્રા મિશન થા, સલાહુદ્દીનકા કત્લ. ઉસ પાર્ટીકો કોઈ અમલી ટ્રેનીંગ નહીં દી ગઈ. સિર્ફ ઝુબાની હિદાયાત ઔર ઝરૂરી હથિયાર દેકર ઉસી ઝોર એક બાદબાની કશ્તીમેં માહીગીરોંકે (મછેરોં) ભેસમેં રવાના કર દિયા ગયા.

જિસ વક્ત યહ કશ્તી ઈટલીકે સાહિલસે રવાના હૂઈ. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી સૂડાનિયોંકી બગાવતકો મુકમ્મલ તોર પર દબા ચુકા થા. સૂડાનિયોંકે બહુતસે કમાંડર મારે ગએ યા ઝખ્મી હૂએ થે ઔર બહુતસે સુલતાન અય્યૂબીકે દફતરકે સામને ખળે થે. ઉન્હોંને હથિયાર ડાલ કર શિકસ્ત ઔર સુલતાન અય્યૂબીકી ઈતાઅત કબૂલ કર લી થી. વહ સુલતાનકે હુકમકે મુન્તઝિર થે. સુલતાન અંદર બૈઠા અપને સાલારોં વગૈરાકો એહકામ દે રહા થા. અલી બિન સુફયાન ભી મૌજૂદ થા. ઈસ ફતહમેં ઉસ્કા બહુત અમલ દખલ થા. સલીબિયોંકો શિકસ્ત દેનેમેં ભી ઉસકે નિઝામી જાસૂસીને બહુત કામ કિયા થા બલ્કે યહ દોનોં કામ્યાબિયાં જાસૂસીકે નિઝામ કીહી કામ્યાબિયાં થીં. સુલતાન અય્યૂબીકો જૈસે અચાનક કુછ યાદ આ ગયા હો. ઉસને અલી બિન સુફયાનસે કહા "અલી ! હમેં ઉન જાસૂસ લળકિયોં ઔર ઉન્કે સાથિયોંકે મુતલ્લિક સોચનેકા વક્ત હી નહીં મિલા. વહ અભી તક સાહિલ પર કૈદી કેમ્પમેં હૈં. ઉન સબકો ફૌરન યહાં યહાં લાનેકા બંદોબસ્ત કરો ઔર તેખાનેમેં ડાલ દો."

"મૈં અભી પૈગામ ભિજવા દેતા હૂં"– અલી બિન સુફયાનને કહા– "ઉન સબકો યહાં બુલવા લેતા હૂં. સુલતાન ! આપ શાયદ સાતવીં લળકીકો ભૂલ ગએ હૈં. વહ સૂડાનિયોંકે એક કમાંડર બાલિયાનકે પાસ થી. ઉસી લળકીસે જાસૂસોં ઔર બગાવતકા ઈન્કશાફ હુવા થા મૈં દેખ રહા હૂં કે બાલિયાન ઉન કમાંડરોંમેં નહીં હે જો બાહર મૌજૂદ હૈં ઔર વહ ઝખ્મિયોંમેં

ભી નહીં હે ઔર વહ મરે હૂઓંમેં ભી નહીં હે. મુઝે શક હે કે સાતવીં લળકી જિસ્કા નામ ફખ્રુલ મિસ્રીને મૂબી બતાયા થા. બાલયાનકે સાથ કહી રૂપોશ હો ગઈ હે. "

" અપના શક રફા કરો અલી " સુલતાન અય્યૂબીને કહા "યહાં મુઝે અબ તુમ્હારી ભી ઝરૂરત નહીં હે. બાલયાન લા પતા હે તો વહ બુહય્રએ રૂમકી તરફ નિકલ ગયા હોગા. સલીબિયોંકે સિવા ઉસે ઔર કૌન પનાહ દે સકતા હે. બહર હાલ ઉન જાસૂસોંકો તેહખાનોંમેં ડાલો ઔર અપને જાસૂસ ફૌરન તૈયાર કરકે સમંદર પાર ભૈજ દો."

" ઝિયાદા ઝરૂરી યહ હે કે અપને જાસૂસ અપને હી મુલ્કમેં ફૈલા દિએ જાએં " યહ મશ્વરા દેનેવાલા સુલતાન નૂરુદ્દીન ઝંગીકી ભૈજી હૂઈ ફૌજકા સાલાર થા. ઉસને કહા " હમેં સલીબિયોંકી તરફસે ઈત્ના ખત્રા નહીં જિત્ના અપને મુસલમાન ઉમરાસે હે. અપને જાસૂસ ઉન્કે હરમોંમેં દાખિલ કર દીએ જાએં તો બહુતસી સાઝિશેં બે નિકાબ હોંગી " ઉસને તફસીલસે બતાયા કે યહ ખૂદ સાખ્તા હુક્મરાન કિસ તરહ સલીબિયોંકે હાથોંમેં ખેલ રહે હેં. સુલતાન ઝંગી અકષર પરેશાન રેહતે હેં કે બાહરકે હમ્લેકો રોકેં યા અપને ઘરકો અપને હી ચિરાગસે જલનેસે બચાએં.

સલાહુદીન અય્યૂબીને યહ રુઈદાદ (વાકિઆ) ગૌરસે સુની ઔર કહા " અગર તુમ લોગ બાહર હમ્લે ઔર અંદરકી સાઝિશેં કૌમકા કુછ નહીં બિગાળ સકતીં. તુમ અપની નઝર સરહદોંસે દૂર આગે લે જાઓ. સલ્તનતે ઈસ્લામિયા કી કોઈ સરહદ નહીં. તુમને જિસ રોઝ અપને આપકો ઔર ખુદાકે ઈસ અઝીમ મઝહબ ઈસ્લામકો સરહદોંમેં પાબંદ કર લિયા ઉસ રોઝસે યૂં સમઝો કે તુમ અપને હી કૈદખાનેમેં કૈદ હો જાઓગે. ફિર તુમ્હારી સરહદેં સકળને લગેંગી. અપની નઝરેં બુહય્રએ રૂમસે આગે લે જાઓ. સમંદર તુમ્હારા રાસ્તા નહીં રોક સકતે. ઘરકે ચિરાગોંસે ન ડરો. યહ તો એક ફૂંકસે ગુલ હો જાએંગે. ઉન્કી જગા હમ ઈમાનકે ચિરાગ રોશન કરેંગે."

" હમેં ઉમ્મીદ હે કે હમ ઈમાન ફરોશીકો રોક લેંગે સુલતાને મુહતરમ ! " સાલારને કહા " હમ માયૂસ નહીં. "

" સિર્ફ દો લાનતોંસે બચો મેરે અઝીઝ રફીકોં ! " સુલતાન અય્યૂબીને કહા— " માયૂસી ઔર ઝહની અય્યાશી. ઈન્સાન પહલે માયૂસ હોતા હે ' ફિર ઝહની અય્યાશીકે ઝરીએ રાહે ફિરાર ઈખ્તિયાર કરતા હે. "

ઈસ દૌરાન અલી બિન સુફયાન જા ચુકા થા. ઉસને ફૌરન એક કાસિદ બુહય્રએ રૂમકે કેમ્પકી તરફ ઉસ પૈગામકે સાથ રવાના કર દિયા કે રાબિન, ઉસકે ચાર સાથિયોં ઔર લળકિયોંકો ઘોળોં યા ઉંટોં પર સવાર કરકે બીસ મુહાફિઝકે પેહરેમેં દારુલ હુકૂમતકો ભેજ દો. કાસિદકો રવાના કરકે ઉસને અપને સાથ છે સાત સિપાહી લિએ ઔર કમાંડર બાલયાનકી તલાશમેં નિકલ ગયા. ઉસને ઉન સૂડાની કમાંડરોંસે જો બાહર બૈઠે થે બાલયાનકે મુતલ્લિક પૂછ લિયા થા. સબને કહા થા કે ઉસે લળાઈમેં કહીં ભી નહીં દેખા ગયા થા ઔર નહીં વહ ઉસ ફૌજકે સાથ ગયા થા જો બુહય્રએ રૂમકી તરફ સુલતાનકી ફૌજ પર હમ્લા કરનેકે લિએ ભેજી ગઈ થી. અલી બિન સુફયાન બાલયાનકે ઘર ગયા તો વહાં ઉસકી દો બૂળ્હી ખાદિમાઓંકે સિવા ઔર કોઈ ન થા. ઉન્હોંને બતાયા કે બાલયાનકે ઘરમેં પાંચ લળકિયાં થીં. ઉનમેં જિસ્કી ઉમ્ર ઝરા ઝિયાદા હો જાતી થી ઉસે વહ ગાઈબ કર દેતા ઔર ઉસકી જગા જવાન લળકી લે આતા થા. ઉન ખાદિમાઓંને બતાયા કે બગાવતસે પહલે ઉસકે પાસ એક ફિરંગી લળકી આઈ થી જો ગૈર મા'મૂલી તોર પર ખૂબસૂરત ઔર હોશિયાર થી. બાલયાન ઉસ્કા ગુલામ હો ગયા થા. બગાવતકે એક રોઝ બા'દ જબ સૂડાનિયોંને હથિયાર ડાલ દિએ તો બાલયાન રાતકે વક્ત ઘોળે પર સવાર હુવા, દૂસ્રે ઘોળે પર ઉસ ફિરંગી લળ કીકો સવાર કિયા ઔર મા'લૂમ નહીં દોનોં કહાં રવાના હો ગએ. ઉન્કે સાથ સાત ઘોળે સવાર થે. હરમકી લળકિયોંકે મુતઅલ્લિક બૂળ્હિયોંને બતાયા કે વહ ઘરમેં જો હાથ લગા ઉઠા કર ચલી ગઈ હૈં.

અલી બિંન સુફયાન વહાંસે વાપિસ હુવા તો એક ઘોળા સરપટ દૌળતા આયા ઔર અલી બિન સુફયાનકે સામને રુકા. ઉસ પર ફખ્રુલ મિસ્રી સવાર થા. કૂદ કર ઘોળેસે ઉતરા ઔર હાંપતી કાંપતી આવાઝમેં બોલા "મેં આપકે પીછે આયા હૂં. મેં ભી ઉસી બદબખ્ત બાલયાન ઔર ઉસ કાફિર લળકીકો ઢૂંઢ રહા થા. મેં ઉનસે ઈન્તકામ લૂંગા. જબ તક ઉન

દોનોંકો અપને હાથોં કત્લ નહીં કર લૂંગા, મુઝે ચૈન નહીં આએગા. મેં જાનતા હૂં વહ કિધર ગએ હૈં. મૈંને ઉનકા પીછા કિયા હે લેકિન ઉન્કે સાથ સાત મુસલ્લહ મુહાફિઝ હૈં. મેં અકેલા થા. વહ બુહય્‌રએ રૂમકી તરફ જા રહે હૈં મગર આમ રાસ્તેસે હટ કર જા રહે હૈં " ઉસને અલી બિન સુફયાનકે ઘુટનોં પર હાથ રખ કર કહા " ખુદાકે લિએ મુઝે સિર્ફ ચાર સિપાહી દે દેં. મેં ઉન્કે તઆકુબમેં જાઉંગા ઔર ઉન્હેં ખત્મ કરકે આઉંગા. "

અલી બિન સુફયાનને ઉસે ઈસ વા'દેસે ઠંડા કિયા કે વહ ઉસે ચારકી બજાએ બીસ સવાર દેગા. વહ સાહિલસે આગે ઈત્ની જલ્દી નહીં જા સકતે. મેરે સાથ રહો. અલી બિન સુફયાન મુતમઈન હો ગયા કે યહ તો પતા ચલ ગયા હે કે વહ કિસ તરફ ગએ હૈં.

ઉસ વક્ત બાલયાન ઉસ સલિબી લળકીકે સાથ જિસ્કા નામ મૂબી થા, સાહિલકી તરફ જાનેવાલે આમ રાસ્તેસે હટ કર દૂર જા ચુકા થા. ઉન ઈલાકોંસે વહ અચ્છી તરહ વાકિફ થા. ઉસે મા'લૂમ નહીં થા કે સૂડાની ફૌજ ઔર ઉસકે કમાંડરોંકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને માફી દે દી હે. એક તો વહ સુલતાનકે ઈતાબસે ભાગ રહા થા ઔર દૂસ્રે યહ કે વહ મૂબી જૈસી હસીન લળકીકો નહીં છોળના ચાહતા થા. વહ સમઝતા થા કે દુન્યાકી હસીન લળકિયાં સિર્ફ મિસ્ર ઔર સૂડાનમેં હી હૈં મગર ઈટલીકી ઉસ લળકીકે હુસ્ન ઔર દિલકશીને ઉસે અંધા કર દિયા થા. ઉસકી ખાતિર વહ અપના રુત્બા, અપના મઝહબ ઔર અપના મુલ્ક હી છોળ રહા થા લેકિન ઉસે યહ મા'મૂલ નહીં થા કે મૂબી ઉસ્સે જાન છુળાનેકી કૌશીશ કર રહી થી. વહ જિસ મકસદકે લિએ આઈ થી વહ ખત્મ હો ચુકા થા. ગો મકસદ તબાહ હો ગયા થા, તા હમ મૂબી અપના કામ કર ચુકી થી. ઉસકે લિએ ઉસને અપને જિસ્મ ઔર અપની ઈઝઝતકી કુરબાની દી થી. વહ અભી તક અપની ઉમ્રસે દુગ્ની ઉમ્રકે આદમીકી અય્યાશીકા ઝરીઆ બની હૂઈ થી.

બાલયાન ઈસ ખૂશ ફહમીમેં મુબ્તલા થા કે મૂબી ઉસે બુરી તરહ ચાહતી હૈં મગર મૂબી ઉસ્સે નફરત કરતી થી. વહ ચૂંકે મજબૂર થી ઈસ લિએ અકેલી ભાગ નહીં સકતી થી વહ ઈસ મકસદકે લિએ બાલયાનકો

સાથ લિએ હુએ થી કે ઉસે અપની હિફાઝતકી ઝરૂરત થી. ઉસે બુહય્રએ રૂમ પાર કરના થા યા રાબિન તક પહુંચના થા. ઉસે મા'લૂમ નહીં થા કે રાબિન ઔર ઉસકે સાથી જો તાજિરોંકે ભેસમેં થે પકળે જા ચુકે હેં. ઈસ મજબૂરીકે તહત વહ બાલયાનકે હાથમેં ખિલોના બની હૂઈ થી. વહ કઈ બાર ઉસે કેહ ચુકી થી કે તેઝ ચલો ઔર પળાઉ કમ કરો વરના પકળે જાએંગે, લેકિન બાલયાન જહાં અચ્છી સાયાદાર જગા દેખતા રુક જાતા. ઉસને શરાબકા ઝખીરા અપને સાથ રખ લિયા થા.

એક રાત મૂબીને એક તરકીબ સોચી. ઉસને બાલયાનકો ઈત્ની ઝિયાદા પિલાદી કે વહ બે સૂધ હો ગયા. ઉન્કે સાથ જો સાત મુહાફિઝ થે વહ કુછ પરે સો ગએ થે. મૂબીને દેખા થા કે ઉનમેં એક ઐસા હે જો જવાન હે ઔર સબ પર છાયા રેહતા હે. બાલયાન ઝિયાદા તર ઉસીકે સાથ હર બાત કિયા કરતા થા. મૂબીને ઉસે જગાયા ઔર થોળી દૂર લે ગઈ. ઉસે કહા " તુમ અચ્છી તરહ જાનતે હો કે મેં કૌન હૂં, કહાંસે આઈ હૂં ઔર યહાં કયૂં આઈ થી. મેં તુમ લોગોંકે લિએ મદદ લાઈ થી તા કે તુમ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી જૈસે ગૈર મુલ્કિયોંસે આઝાદ હો સકો મગર તુમ્હારા યહ કમાંડર બાલયાન ઈસ કદર અય્યાશ આદમી હે કે ઉસને શરાબ પીકર બદમસ્ત હોકર મેરે જિસ્મકે સાથ ખેલના શુરૂ કર દિયા. બજાએ ઉસકે કે વહ અકલમંદીસે બગાવતકા મન્સૂબા બનાતા ઔર ફતહ હાસિલ કરતા ઉસને મુઝે અપને હરમકી લોંડી બના લિયા ઔર અંધા ધુંદ ફૌજકો દો હિસ્સોંમેં તકસીમ કરકે ઐસી લા પરવાહીસે હમ્લા કરવાયા કે એક હી રાતમેં તુમ્હારી ઈત્ની બળી ફૌજ ખત્મ હો ગઈ.

" તુમ્હારી શિકસ્તકા ઝિમ્મેદાર યહ શખ્સ હે. અબ યહ મેરે સાથ સિર્ફ અય્યાશીકે લિએ જા રહા હે ઔર મુઝે કેહતા હે કે મેં ઉસે સમંદર પાર લે જાઉં, ઉસે અપની ફૌજમેં રુત્બા દિલાઉં ઔર ઉસકે સાથ શાદી કર લૂં મગર મુઝે ઈસ શખ્સસે નફરત હે. મેંને ફૈસ્લા કિયા હે કે અગર મુઝે શાદી કરની હે ઔર અપને મુલ્કમેં લેજા કર ઉસે ફૌજમેં રુત્બા દિલાના હે તો મુઝે ઐસે આદમીકા ઈન્તિખાબ કરના ચાહીએ જો મેરે દિલકો અચ્છા લગે. વહ આદમી તુમ હો, તુમ જવાન હો, દીલેર હો, અકલમંદ હો, મેંને જબસે તુમ્હે

દેખા હે તુમ્હે ચા રહી હૂં. મુઝે ઈસ બુળ્હેસે બચાઓ. મેં તુમ્હારી હૂં. સમંદર પાર ચલો. ફૌજકા રુત્બા ઔર માલો દૌલત તુમ્હારે કદમોંમેં હોગા મગર ઈસ આદમીકો યહીં ખત્મ કર દો. વહ સોયા હુવા હે ઉસે કત્લ કર દો ઔર આઓ નિકલ ચલેં. "

ઉસને મુહાફિઝકે ગલેમેં બાહેં ડાલીં. મુહાફિઝ ઉસકે હુસ્નમેં ગિરફતાર હો ગયા ઉસને દીવાનાવાર લળકીકો અપને બાઝુઓંમેં જકળ લિયા. મૂબી ઈસ જાદૂગરીકી માહિર થી, વહ ઝરા પરે હટ ગઈ. મુહાફિઝ ઉસકી તરફ બળ્હા તો અકબસે એક બરછી ઉસકી પીઠમેં ઉતર ગઈ. ઉસકે મુંહસે હાએ નિકલી ઔર વહ પેહલૂકે બલ લુઢક ગયા. બરછી ઉસકી પીઠસે નિકલી ઔર ઉસે આવાઝ સુનાઈ દી " નમક હરામકો ઝિંદા રેહનેકા હક નહીં. " લળકીકી ચીંખ નિકલ ગઈ. વહ ઉઠી ઔર ઈત્ના હી કેહને પાઈ થી કે તુમને ઉસે કત્લ કર દિયા હે કે પીછેસે એક હાથને ઉસકે બાઝૂકો જકળ લિયા ઔર ઝટકા દેકર અપને સાથ લે ગયા. ઉસે બાલયાનકે પાસ ફેંક કર કહા " હમ ઈસ શખ્સકે પાલે હૂએ દોસ્ત હેં. હમારી ઝિંદગી ઉસીકે સાથ હે. તુમ હમ મેંસે કિસીકો ઈસકે ખિલાફ ગુમરાહ નહીં કર સકતીં. જો ગુમરાહ હુવા ઉસને સઝા પાલી હે "

બાલયાન શરાબકે નશેમેં બેહોશ પળા થા.

" તુમ લોગોંને યહ ભી સોચા હે કે તુમ કહાં જા રહે હોં ? " મૂબીને પૂછા.

" સમંદરમેં ડૂબને " એકને જવાબ દિયા " તુમ્હારે સાથ હમારા કોઈ તઅલ્લુક નહીં હે. જહાં તક બાલયાન જાએગા હમ વહીં તક જાએંગે "– ઔર વહ દોનોં જાકર લૈટ ગએ.

દૂસ્રે દિન બાલયાન જાગા તો ઉસે રાતકા વાકિઆ બતાયા ગયા. મૂબીને કહા કે વહ મુઝે જાનકી ધમકી દેકર અપને સાથ લે ગયા થા. બાલયાનને અપને મુહાફિઝોંકો શાબાશી દી મગર ઉન્કી યહ બાત સુની અન સુની કર દી કે યહ લળકી ઉસે ગુમરાહ કરકે લે ગઈ થી ઔર ઉન્હોંને ઉસકી બાતેં સુની થીં. વહ મૂબીકે હુસ્ન ઔર શરાબમેં મદહોશ હોકર સબ કુછ ભૂલ ગયા. મૂબીને ઉસે એક બાર ફિર કહા કે તેઝ ચલના ચાહિએ મગર

બાલયાનને પરવા ન કી. વહ અપને આપમેં નહીં થા. મૂબી અબ આઝાદ નહીં હો સકતી થી. ઉસને દેખ લિયા થા કે યહ લોગ અપને દોસ્તોંકો કત્લ કરનેસે ભી ગુરેઝ નહીં કરતે.

અલી બિન સુફયાનને ન જાને કયા સોચ કર ઉનકા તઆકુબ ન કિયા. બગાવતકે બા'દ હાલાતકો મા'લૂમ પર લાનેકે લિએ વહ સુલતાન અય્યૂબીકે સાથ બહુત મસરૂફ હો ગયા થા.

સાહિલકે કેમ્પસે રાબિન, ઉસકે ચારોં સાથિયોં ઔર છે લળકિયોંકો પંદરા મુહાફિઝોંકી ગાર્દમેં કાહિરાકે લિએ રવાના કર દિયા ગયા. કાસિદ ઉનસે પહલે રવાના હો ચુકા થા. કૈદી ઉંટોં પર થે ઔર ગાર્દ ઘોળોં પર. વહ મા'મૂલકી રફતાર પર જા રહે થે ઔર મા'મૂલકે મુતાબિક પળાઉ કર રહે થે. વહ બે ખૌફો ખતર જા રહે થે. વહાં કિસી દુશમનકે હમ્લેકા ડર નહીં થા. કૈદી નિહત્તે થે ઔર ઉનમેં છે લળકિયાં થીં. કિસીકે ભાગનેકા ભી ડર નહીં થા. મગર વહ યહ ભૂલ રહે થે કે યહ કૈદી તરબિયત યાફતા જાસૂસ હૈં બલ્કે યહ લળાઈકે જાસૂસ થે. ઉનમેં જો તાજિરોંકે ભેસમેં પકળે ગએ થે' વહ ચુને હૂએ તીર અંદાજ ઔર તેગ ઝન (લળનેવાલે) થે ઔર લળકિયાં મહઝ લળકિયાં નહીં થીં જિન્હેં વહ કમઝોર ઓરત ઝાત સમઝ રહે થે. ઉન લળકિયોંકી જિસ્માની દિલકશી, યૂરપી રંગતકી મઝબિય્યન જવાની ઔર ઉન્કી બે હયાઈ ઐસે હથિયાર થે જો અચ્છે અચ્છે જાબિર હુક્મરાનોંસે હથિયાર ડલવા લેતે થે.

મુહાફિઝોંકા કમાંડર મિસ્રી થા. ઉસને દેખા કે ઉન છે મેંસે એક લળકી ઉસકી તરફ દેખતી રેહતી હે ઔર વહ જબ ઉસે દેખતા હે તો લળકીકે હોંટોં પર મુસ્કુરાહટ આ જાતી હે. યહ મુસ્કુરાહટ ઉસ મિસ્રીકો મોમ કર રહી થી. શામકે વક્ત ઉન્હોંને પહલા પળાઉ કિયા તો સબકો ખાના દિયા ગયા. ઉસ લળકીને ખાના ન ખાયા. કમાંડરકો બતાયા ગયા, તો ઉસને લળકીકે સાથ બાત કી. લળકી ઉસકી ઝુબાન બોલતી ઔર સમઝતી થી લળકીકે આંસૂ નિકલ આએ. ઉસને કહા કે વહ ઉસકે સાથ અલાહિદગીમેં બાત કરના ચાહતી હે.

રાતકો જબ સબ સો ગએ તો કમાંડર ઉઠા. ઉસને લળકીકો જગાયા ઔર અલગ લે ગયા. લળકીને ઉસે બતાયા કે વહ એક મઝલૂમ લળકી હે, ઉસે ફૌજીયોંને એક ઘરસે ઈગ્વા કિયા ઔર અપને સાથ રખ્ખા. ફિર ઉસે જહાઝમેં અપને સાથ લાએ જહાં વહ એક અફસરકી દાશ્તા બની રહી. દૂસ્રી લળકિયોંકે મુતઅલ્લિક ઉસને બતાયા કે ઉન્કે સાથ ઉસકી મુલાકાત જહાઝમેં હૂઈ થી. ઉન્હેં ભી અગ્વા કરકે લાયા ગયા થા. અચાનક જહાઝોં પર આગ બરસને લગી ઔર જહાઝ જલને લગા. ઈન લળકિયોંકો એક કશ્તીમેં બિઠા કર સમંદરમેં ડાલ દિયા ગયા. કશ્તી ઉન્હેં ઈસ સાહિલ પર લે આઈ જહાં ઉન્હેં જાસૂસ સમઝ કર કૈદમેં ડાલ દિયા ગયા.

યહ વહી કહાની થી જો તાજિરોંકે ભેસમેં જાસૂસોંને ઈન લળકિયોંકે મુતલ્લિક સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો સુનાઈ થી. મિસ્રી ગાર્ડ કમાંડરકો મા'લૂમ નહીં થા. વહ યહ કહાની પહલી બાર સુન રહા થા. ઉસે તો હુકમ મિલા થા કે યહ ખતરનાક જાસૂસ હેં. ઉન્હેં કાહિરા લે જાકર સુલતાનકે એક ખુફ્યા મુહકમેકે હવાલે કરના હે. ઈસ હુકમકે પેશે નઝર વહ ઈન લળકિયોંકી યા ઈસ લળકીકી કોઈ મદદ નહીં કર સકતા થા. ઉસને ઈસ લળકીકો અપની મજબૂરી બતાદી. ઉસે મા'લૂમ નહીં થા કે લળકીકી તરકશમેં અભી બહુતસે તીર બાકી હેં. લળકીને કહા. " મેં તુમસે કોઈ મદદ નહીં માંગતી. તુમ અગર મેરી મદદ કરોગે તો મેં તુમ્હે રોક દૂંગી ક્યૂં કે તુમ મુઝે ઈત્ને અચ્છે લગતે હો કે મેં અપની ખાતિર તુમ્હે કિસી મુસીબતમેં નહીં ડાલના ચાહતી. મેરા કોઈ ગમખ્વાર નહીં. મેં ઈન લળકિયોંકો બિલકુલ નહીં જાનતી ઔર ઈન આદમિયોંકો ભી નહીં જાનતી. તુમ મુઝે રહમ દિલ ભી લગતે હો ઔર મેરે દિલકો ભી અચ્છે લગતે હો ઈસ લિએ તુમ્હે યહ બાતેં બતા રહી હૂં."

ઈત્ની ખૂબસૂરત લળકીકે મુંહસે ઈસ કિસ્મકી બાતેં સુન કર કૌનસા મર્દ અપને આપમેં રેહ સકતા હે. યહ લળકી મજબૂર ભી થી. મિસ્રીકી મર્દાનગી પિઘલને લગી. ઉસને લળકીકે સાથ દોસ્તાના બાતેં શુરૂ કર દીં. લળકીને એક ઔર તીર ચલાયા ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કિરદાર પર ઝહર ઉગલને લગી. ઉસને કહા " મેંને તુમ્હારે ગવરનર સલાહુદ્દીન

અય્યૂબીકો અપની મઝલૂમિયત યહ કહાની સુનાઈ થી. મુઝે ઉમ્મીદ થી કે વહ મેરે હાલ પર રહમ કરેગા મગર ઉસને મુઝે અપને ખૈમેમેં રખ લિયા ઔર શરાબ પીકર મેરે સાથ બદકારી કરતા રહા. ઉસ વહશીને મેરા જિસ્મ તોળ દિયા હે. શરાબ પીકર વહ ઈત્ના વહશી બન જાતા હે કે ઉસમેં ઈન્સાનિયત રેહતી હી નહીં. ''

મિસ્રીકા ખૂન ખોલને લગા. ઉસને બિદક કર કહા– ''હમેં કહા ગયા થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મોમીન હે ' ફરિશ્તા હે' શરાબ ઔર ઓરતસે નફરત કરતા હે.''

'' મુઝે અબ ઉસીકે પાસ લે જાયા જા રહા હે '' લળકીને કહા ''અગર તુમ્હેં યકીન ન આએ તો રાતકો દેખ લેના કે મેં કહાં હોંગી. વહ મુઝે કૈદખાનેમેં નહીં ડાલેગા, અપને હરમમેં રખ લેગા. મુઝે ઉસ આદમીસે ડર આતા હે'' ઈસ કિસ્મકી બહુતસી બાતોંસે લળકીને ઉસ મિસ્રીકે દિલમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ નફરત પૈદા કર દી ઔર વહ પૂરી તરહ મિસ્રી પર છા ગઈ. ઉસકે દિલ ઔર દિમાગ પર કબ્ઝા કર લિયા. મિસ્રીકો મા'લૂમ નહીં થા કે યહી ઈન લળકિયોંકા હથિયાર હે. લળકીને આખિરમેં ઉસે કહા ''અગર તુમ મુઝે ઈસ ઝલીલ ઝિંદગીસે નજાત દિલાદો તો મેં હમેશાકે લિએ તુમ્હારી હો જાઉંગી ઔર મેરા બાપ તુમ્હે સોનેકી અશરફિયોંસે માલામાલ કર દેગા. '' ઉસને ઈસકા તરીકા યહ બતાયા ''મેરે સાથ સમંદર પાર ભાગ ચલો. કશ્તિયોંકી કમી નહીં. મેરા બાપ બહુત અમીર આદમી હે. મેં તુમ્હારે સાથ શાદી કર લૂંગી ઔર મેરા બાપ તુમ્હે નિહાયત અચ્છા મકાન ઔર બહુતસી દૌલત દેગા. તુમ તિજારત કર સકતે હો. ''

મિસ્રીકો યહ યાદ રેહ ગયા થા કે વહ મુસલમાન હે. ઉસને કહાકે વહ અપના મઝહબ તર્ક નહીં કર સકતા. લળકીને ઝરા સોચ કર કહા '' મેં તુમ્હારે લિએ અપના મઝહબ છોળ દૂંગી '' ઉસકે બા'દ વહ ફિરાર ઔર શાદીકા પોગ્રામ બનાને લગે. લળકીને ઉસે કહા '' મેં તુમપર ઝોર નહીં દેતી. અચ્છી તરહ સોચ લો. મેં સિર્ફ જાન્ના ચાહતી હૂં કે મેરે દિલમેં તુમ્હારી જો મુહબ્બત પૈદા હો ગઈ હે ઈત્ની તુમ્હારે દિલમેં પૈદા હૂઈ હે યા નહીં.

અગર તુમ મુઝે કબૂલ કરને પર આમાદા હો સકતે હો તો સોચ લો ઔર કોશીશ કરો કે કાહિરા તક હમારા સફર લંબા હો જાએ. હમ એકબાર વહાં પહૂંચ ગએ તો ફિર તુમ મેરી બૂ ભી નહીં સુંઘ સકોગે."

લળકીકા મકસદ સિર્ફ ઈત્નાસા થા કે સફર લંબા હો જાએ ઔર તીન દિનોંકી બજાએ છે દિન રાસ્તેમેં હી ગુઝર જાએં. ઉસકી વજહ યહ થી કે રાબિન ઔર ઉસકે સાથી ફિરારકી તરકીબેં સોચ રહે થે. વહ ઈસ કોશીશમેં થે કે રાતકો સોએ હૂએ મુહાફિઝોંકે હથિયાર ઉઠા કર ઉન્હેં કત્લ કિયા જાએ જો ના મુમ્કિનસા કામ થા યા ઉન્કે ઘોળે ચુરા કર ભાગ જાએ. અભી તો પેહલા હી પળાઉ થા. ઉન્કી ઝરૂરત યહ થી કે સફર લંબા હો જાએ તાકે વહ ઈત્મીનાનસે સોચ સકેં ઔર અમલ કર સકેં. ઈસ મકસદકે લિએ ઉન્હોંને ઉસ લળકીકો ઈસ્તિમાલ કિયા વહ મુહાફિઝોંકે કમાંડરકો કબ્ઝેમેં લે લે. લળકીને પહલી મુલાકાતમેં હી યહ મકસદ હાસિલ કર લિયા ઔર મિસ્રીકો મુંહ માંગી કીમત દે દી. મિસ્રી કોઈ ઐસા બળા રુત્બેવાલા આદમી નહીં થા. મા'મૂલીસા ઓહદેદાર થા. ઉસને કભી ખ્વાબમેં ભી ઈત્ની હસીન લળકી નહીં દેખી થી. કહાં એક જીતી જાગતી લળકી જો ઉસકે તસવ્વુરોંસે ભી ઝિયાદા ખૂબસૂરત થી ઉસકી લોંડી બન ગઈ થી. વહ અપના ફર્ઝ ઔર અપના મઝહબ હી ભૂલ ગયા. વહ એક લમ્હેકે લિએ ભી લળકીસે અલગ હોના નહીં ચાહતા થા.

ઈસ પાગલપનમેં ઉસને સુબ્હકે વક્ત પેહલા હુકમ યહ દિયા કે જાનવર બહુત થકે હૂએ હૈં, લિહાઝા આજ સફર નહીં હોગા. મુહાફિઝોં ઔર શુતરબાનોંકો ઈસ હુકમસે બહુત ખૂશી હૂઈ. વહ મહાઝકી સખ્તિયોંસે ઉકતાએ હૂએ થે. ઉન્હેં મંઝીલ તક પહૂંચનેકી કોઈ જલ્દી નહીં થી. વહ દિન ભર આરામ કરતે રહે. ગપશપ લગાતે રહે ઔર ઉનકા કમાંડર ઉસ લળકીકે પાસ બૈઠા બદમસ્ત હોતા રહા. દિન ગુઝર ગયા. રાત આઈ ઔર જબ સબ સો ગએ તો મિસ્રી લળકીકો સાથ લિએ દૂર ચલા ગયા. લળકીને ઉસે આસમાન પર પહૂંચા દિયા.

સુબ્હ જબ યહ કાફલા ચલને લગા તો મિસ્રી કમાંડરને રાસ્તા બદલ દિયા. અપને દસ્તેસે ઉસને કહા કે ઈસ તરફ અગલે પળાઉકે લિએ બહુત

અગર તુમ મુઝે કબૂલ કરને પર આમાદા હો સકતે હો તો સોચ લો ઔર કૌશીશ કરો કે કાહિરા તક હમારા સફર લંબા હો જાએ. હમ એકબાર વહાં પહૂંચ ગએ તો ફિર તુમ મેરી બૂ ભી નહીં સુંઘ સકોગે.''

લળકીકા મકસદ સિર્ફ ઈત્નાસા થા કે સફર લંબા હો જાએ ઔર તીન દિનોંકી બજાએ છે દિન રાસ્તેમેં હી ગુઝર જાએં. ઉસકી વજહ યહ થી કે રાબિન ઔર ઉસકે સાથી ફિરારકી તરકીબેં સોચ રહે થે. વહ ઈસ કૌશીશમેં થે કે રાતકો સોએ હૂએ મુહાફિઝોંકે હથિયાર ઉઠા કર ઉન્હેં કત્લ કિયા જાએ જો ના મુમ્કિનસા કામ થા યા ઉન્કે ઘોળે ચુરા કર ભાગ જાએ. અભી તો પેહલા હી પળાઉ થા. ઉન્કી ઝરૂરત યહ થી કે સફર લંબા હો જાએ તાકે વહ ઈત્મીનાનસે સોચ સકેં ઔર અમલ કર સકેં. ઈસ મકસદકે લિએ ઉન્હોંને ઉસ લળકીકો ઈસ્તિમાલ કિયા વહ મુહાફિઝોંકે કમાંડરકો કબ્ઝેમેં લે લે. લળકીને પહલી મુલાકાતમેં હી યહ મકસદ હાસિલ કર લિયા ઔર મિસ્રીકો મુંહ માંગી કીમત દે દી. મિસ્રી કોઈ ઐસા બળા રુત્બેવાલા આદમી નહીં થા. મા'મૂલીસા ઓહદેદાર થા. ઉસને કભી ખ્વાબમેં ભી ઈત્ની હસીન લળકી નહીં દેખી થી. કહાં એક જીતી જાગતી લળકી જો ઉસકે તસવ્વુરોંસે ભી ઝિયાદા ખૂબસૂરત થી ઉસકી લોંડી બન ગઈ થી. વહ અપના ફર્ઝ ઔર અપના મઝહબ હી ભૂલ ગયા. વહ એક લમ્હેકે લિએ ભી લળકીસે અલગ હોના નહીં ચાહતા થા.

ઈસ પાગલપનમેં ઉસને સુબ્હકે વક્ત પેહલા હુકમ યહ દિયા કે જાનવર બહુત થકે હૂએ હેં, લિહાઝા આજ સફર નહીં હોગા. મુહાફિઝોં ઔર શુતરબાનોંકો ઈસ હુકમસે બહુત ખૂશી હૂઈ. વહ મહાઝકી સખ્તિયોંસે ઉકતાએ હૂએ થે. ઉન્હેં મંઝીલ તક પહૂંચનેકી કોઈ જલ્દી નહીં થી. વહ દિન ભર આરામ કરતે રહે. ગપશપ લગાતે રહે ઔર ઉનકા કમાંડર ઉસ લળકીકે પાસ બૈઠા બદમસ્ત હોતા રહા. દિન ગુઝર ગયા. રાત આઈ ઔર જબ સબ સો ગએ તો મિસ્રી લળકીકો સાથ લિએ દૂર ચલા ગયા. લળકીને ઉસે આસમાન પર પહૂંચા દિયા.

સુબ્હ જબ યહ કાફલા ચલને લગા તો મિસ્રી કમાંડરને રાસ્તા બદલ દિયા. અપને દસ્તેસે ઉસને કહા કે ઈસ તરફ અગલે પળાઉકે લિએ બહુત

ખૂબસૂરત જગા હે. કરીબ એક ગાંવ ભી હે જહાં મુર્ગીયાં ઔર અંડે મિલ જાએંગે. ઉસ્કા દસ્તા ઈસ પર ભી ખૂશ હુવા કે કમાંડર ઉન્હેં ઐશ કરા રહા હે. અલબત્તા ઉસ દસ્તેમેં દો અસ્કરી ઐસે થે જો કમાંડરકી ઈન હરકતોંસે ખૂશ નહીં થે. ઉન્હોંને ઉસે કહા કે હમારે પાસ ખતરનાક કેદી હૈં. યહ સબ જાસૂસ હૈં. ઉન્હેં બહુત જલ્દી હુકૂમતકે હવાલે કર દેના ચાહિએ. બિલા વજહ સફર લંબા કરના ઠીક નહીં. મિસ્રીને ઉન્હેં યહ કેહ કર ચૂપ કરવા દિયા કે યહ મેરી ઝિમ્મેદારી હે કે જલ્દી પહૂંચૂં યા દેરસે. જવાબ તલ્બી હૂઈ તો મુઝસે હોગી. દોનોં ખામોશ તો હો ગએ લેકિન વહ અલગ જાકર આપસમેં ઘુસર ફુસર કરતે રહે.

દો પહરકે બા'દ ઉન્હેં દૂર આગે બહુતસે ગિધ ઉળ્તે ઔર ઉતરતે નઝર આએ. યહ ઉસકી નિશાની થી કે વહાં કોઈ મુરદાર હે. વહ ઈલાકા મિટ્ટી ઔર રેતકે ટીલોંકા થા. સહરાઈ દરખ્ત ભી થે. ચલ્તે ચલ્તે વહ ઉન ટીલોંમેં દાખિલ હો ગએ. રાસ્તા ઉપર હોતા ગયા ઔર એક બુલંદ જગાસે ઉન્હેં એક મેદાન નઝર આયા જહાં ગિધોંકે ગોલ (જમાઅત) ઉતરતે હૂએ શોર બપા કર રહે થે. ઝરા ઔર આગે ગએ તો નઝર આયા કે યહ લાશેં હૈં. બદબૂ ભી થી. યહ ઉન સૂડાનિયોંકી લાશેં થીં જો બુહય્રએ રૂમકે સાહિલ પર મુકીમ સુલતાન અય્યૂબીકી ફૌજ પર હમ્લા કરને ચલે થે. સુલતાન અય્યૂબીકે જાંબાઝ સવારોંને રાતોંકો ઉન્કે અકબી હિસ્સે પર હમ્લે કરકે યહ કશ્તો ખૂન કિયા ઔર સૂડાની ફૌજકો તિત્તર બિત્તર કર દિયા થા. યહાંસે આગે મીલોં વુસ્અતમેં લાશેં બિખરી હૂઈ થીં. સૂડાનિયોંકો અપની લાશેં ઉઠાનેકી મોહલત નહીં થી. કૈદિયોં ઔર મુહાફિઝોંકા કાફલા ચલતા રહા ઔર ઝરાસા રુખ બદલ કર લાશોં ઔર ગિધોંસે હટ ગયા.

કાફલા જબ વહાંસે ગુઝર રહા થા તો ઉન્હોંને દેખા કે લાશોંકે ઈર્દ ગિર્દ ઉન્કે હથિયાર ભી બિખરે હૂએ થે. ઉનમેં કમાનેં ઔર તરકશ થે. બરછિયાં તલ્વારેં ઔર ઢાલેં ભી થીં. કૈદિયોંને યહ હથિયાર દેખ લિએ. ઉન્હોંને આપસમેં બાતેં કીં ઔર રાબિનને ઉસ લળકીસે કુછ કહા જિસ્ને મિસ્રી કમાંડર પર કબ્ઝા કર રખ્ખા થા. લાશેં ઔર હથિયાર દૂર દૂર તક ફૈલે હૂએ

થે. દાઈં તરફ ટીલોંકે કરીબ સરસબ્ઝ જગા થી. પાની ભી નઝર આ રહા થા. સબ્ઝા ટીલોંકે ઉપર તક ગયા હુવા થા. લળકીને કમાંડરકો ઈશારા કિયા તો વહ ઉસકે કરીબ ચલા ગયા. લળકીને કહા "યહ જગહ બહુત અચ્છી હે. યહીં રુક જાતે હેં." મિસ્રીને કાફલેકા રુખ ફેર દિયા ઔર સરસબ્ઝ ટીલોંકે કરીબ પાનીકે ચશ્મે પર જા રૂકા. રાત યહીં બસર કરની થી. સબ ઘોળોં ઔર ઉંટોંસે ઉતરે, જાનવર પાની પર ટૂટ પળે. રાત ગુઝારનેકે લિએ અચ્છી જગહ દેખી જાને લગી. દો ટીલોંકે દરમ્યાન જગહ કુશાદા ભી થી ઔર વહાં સબ્ઝા ભી થા. યહી જગહ મુન્તખબ કર લી ગઈ.

જબ રાતકા અંધેરા ગેહરા હુવા તો સબ સો ગએ. મિસ્રી જાગ રહા થા ઔર લળકી ભી જાગ રહી થી. ઉસ રાત ઉસે ખાસ તોર પર જાગના ઔર મિસ્રી કમાંડરકો પૂરી તરહ મદહોશ કરના થા. ઉસે જબ ખર્રાટોંકી આવાઝેં સુનાઈ દેને લગીં તો વહ મિસ્રીકે પાસ ચલી ગઈ. ઉસી લળકીકી ખાતિર વહ સબસે અલગ ઔર દૂર હટ કર લેટા થા. લળકી ઉસે ટીલેકી ઓટમેં લે ગઈ ઔર વહાંસે ઔર ઝિયાદા દૂર જાનેકી ખ્વાહિશ ઝાહિર કી. મિસ્રી ઉસકી ખ્વાહિશકા ગુલામ હો ગયા થા. ઉસે એહસાસ તક ન થા કે આજ રાત લળકી ઉસે એક ખાસ મકસદકે લિએ દૂર લેજા રહી હે. વહ ઉસકે સાથ સાથ ચલતા રહા ઔર લળકી ઉસે તીન ટીલોંસે ભી પરે લે ગઈ. વહ રુકી ઔર મિસ્રીકો બાહોંમેં લે લિયા. મિસ્રી બે ખૂદ હો ગયા.

ઉધર રાબિનને જબ દેખા કે કમાંડર જા ચુકા હે ઔર દૂસ્રે મુહાફિઝ ગહરી નીંદ સોએ હૂએ હેં તો ઉસને લેટે લેટે અપને એક સાથીકો જગાયા. ઉસને સાથવાલેકો જગાયા. ઈસ તરહ રાબિનકે ચારોં સાથી જાગ ઉઠે.... મુહાફિઝ ઉનસે ઝરા દૂર સોએ હૂએ થે. મિસ્રી કમાંડરકો લળકીને ઈત્ના બે પરવા કર દિયા થા કે રાતકો વહ સંતરી ખળા નહીં કરતા થા. પહલે રાબિન પેટકે બલ રેંગતા મુહાફિઝોંસે દૂર ચલા ગયા. ઉસકે બા'દ ઉસકે ચારોં સાથી ભી ચલે ગએ. ટીલેકી ઓટમેં હોકર વહ તેઝ તેઝ ચલને લગે ઔર લાશોં તક પહૂંચ ગએ. ટટોલ ટટોલ કર ઉન્હોંને તીન કમાનેં ઔર તરકશ ઉઠાએ ઔર એક એક બરછી ઉઠા લી. ઈસી મકસદકે લિએ ઉન્હોંને લળકીસે કહા થા કે વહ કમાંડરસે કહે કે યહાં પળાઉ કિયા જાએ. વહ હથિયાર લેકર

વાપિસ હૂએ. અબ વહ ઈકઠ્ઠે થે.

વહ સોએ હૂએ મુહાફિઝોંકે કરીબ જા ખળે હૂએ. રાબિનને એક મુહાફિઝકે સીનેમેં બરછી મારનેકે લિએ બરછી ઝરા ઉપર ઉઠાઈ. બાકી ચાર ભી એક એક મુહાફિઝકે સર પર ખળે થે. યહ નિહાયત કામ્યાબ ચાલ થી. વહ બયક વક્ત ચાર મુહાફિઝોંકો ખત્મ કર સકતે થે ઔર બાકી ગ્યારહકે સંભલને તક ઉન્હેં ભી ખત્મ કરના મુશકિલ નહીં થા. પીછે તીન શુતરબાન થે ઔર મિસ્રી કમાંડર. વહ આસાન શિકાર થે. રાબિનને જૂહી બરછી ઉપર ઉઠાઈ, ઝન્નાટા સા સુનાઈ દિયા ઔર એક તીર રાબિનકે સીનેમેં ઉતર ગયા. ઉસકે સાથ હી એક તીર રાબિનકે એક સાથીકે સીનેમેં લગા. વહ ડોલે. ઉન્કે તીન સાથી અભી દેખ હી રહે થે કે યહ કયા હુવા હે કે દો ઔર તીર આએ ઔર દો ઔર કૈદી ઔંધે હો ગએ. આખરી કૈદી ભાગનેકે લિએ પીછેકો મુળા તો એક તીર ઉસકે પેહલૂમેં ઉતર ગયા. યહ કામ ઈત્ની ખામોશીસે હો ગયા કે ઉન મુહાફિઝોંમેંસે કિસીકી આંખ હી ન ખુલી જિન્કે સરોં પર મૌત આ ખળી હૂઈ થી.

તીર અંદાઝ આગે આએ. ઉન્હોંને મશઅલેં રોશન કીં. યહ વહ દો મુહાફિઝ થે જિન્હોંને અપને કમાંડરસે કહા થા કે ઈન્હેં મંઝિલ પર જલ્દી પહૂંચાના ચાહિએ. વહ દિયાનતદાર થે. વહ સોએ હૂએ થે જબ ચારોં કૈદી ઉન્કે કરીબસે ગુઝરે તો ઉનમેંસે એકકી આંખ ખુલ ગઈ થી. ઉસને અપને સાથીકો જગાયા ઔર કૈદિયોંકા તઆકુબ દબે પાઉં કિયા. ઉન્હોંને યહ ઈરાદા કિયા થા અગર કૈદિયોંને ભાગનેકી કૌશીશકી તો ઉન્હેં તીરોંસે ખત્મ કર દેંગે, મગર ઉસ્સે પહલે વહ દેખના ચાહતે થે કે યહ કયા કરતે હેં. અંધેરેમેં ઉન્હેં જો કુછ નઝર આતા રહા વહ દેખતે રહે. કૈદી હથિયાર ઉઠા કર વાપિસ આએ તો દોનોં મુહાફિઝ આ કર ટીલેકે સાથ છુપ કર બેઠ ગએ. જોંહી કૈદિયોંને મુહાફિઝોંકો બરછિયાં મારનેકે લિએ બરછિયાં ઉઠાઈ ઉન્હોંને તીર ચલા દીએ. ફિર ચારોંકો ખત્મ કર દિયા. ઉન્હોંને અપને કમાંડરકો આવાઝ દી તો ઉસે લા પતા પાયા. ઈસ આવાઝસે લળકિયાં જાગ ઉઠીં ઔર બાકી મુહાફિઝ ભી જાગે. લળકિયોંને અપને આદમિયોંકી લાશેં દેખીં. હર એક લાશમેં એક તીર ઉતરા હુવા થા. લળકિયાં ખામોશીસે લાશોંકો દેખતી રહીં.

ઉન્હેં મા'લૂમ થા કે યહ આદમી આજ રાત કયા કરેંગે. મિસ્રી કમાંડર વહાં નહીં થા ઔર એક લળકી ભી ગાઈબ થી.

મુહાફિઝોંકો મા'લૂમ નહીં થા કે જબ ઈન કેદી જાસૂસોંકે સીનોંમેં તીર દાખિલ હૂએ થે, બિલકુલ ઉસી વક્ત ઉન્કે મિસ્રી કમાંડરકી પીઠમેં એક ખંજર ઉતર ગયા થા. ઉસકી લાશ તીસ્રે ટીલેકે સાથ પળી થી. ઉસ રાત સહરાકી રેત ખૂનકી પ્યાસી મા'લૂમ હોતી થી. મિસ્રી કમાંડર અપને મુહાફિઝ દસ્તે ઔર કેદિયોંસે બે ખબર ઉસ લળકીકે સાથ ચલા ગયા ઔર લળકી ઉસ્સે ખાસ્સા દૂર લે ગઈ થી. ઉસે મા'લૂમ થા કે ઉસકે સાથી ખૂની ડ્રામા ખેલેંગે. લળકી મિસ્રીકો એક ટીલેકે સાથ લેકે બેઠ ગઈ.

ઉસી ટીલેસે ઝરા પરે બાલયાન ઔર ઉસકે છે મુહાફિઝોંને પળાઉ ડાલ રખ્ખા થા. ઉન્કે ઘોળે કુછ દૂર બંધે હૂએ થે. બાલયાન મૂબીકો સાથ લિએ ટીલેકી તરફ આ ગયા. ઉસકે હાથમેં શરાબકી બોટલ થી. મુબીને નીચે બિછાનેકે લિએ દરી ઉઠા રખ્ખી થી. બાલયાન મુહાફિઝોંસે દૂર જાકર ઐશો ઈશ્રત કરના ચાહતા થા. ઉસન દરી બિછા દી ઔર મૂબીકો અપને સાથ બિઠા લિયા. વહ બેઠે હી થે કે રાતકે સુકૂતમેં ઉન્હેં કરીબસે કિસીકી બાતોંકી આવાઝેં સુનાઈ દીં. વહ ચૂંકે ઔર દમ સાધ કર સુન્ને લગે. આવાઝ કિસી લળકીકી થી. બાલયાન ઔર મૂબી દબે પાઉં ઉસ તરફ આએ ઔર ટીલેકી ઓટસે દેખા. ઉન્હેં દો સાએ બેઠે હૂએ નઝર આએ. સાફ પતા ચલતા થા કે એક ઓરત હે ઔર એક મર્દ. મૂબી ઔર ઝયાદા કરીબ હો ગઈ. ઔર ગૌરસે બાતેં સુન્ને લગી. મિસ્રી કમાંડરકે સાથ ઉસ લળકીને ઐસી વાઝેહ બાતેં કીં કે મૂબીકો યકીન હો ગયા કે યહ ઉસકી સાથી લળકી હે ઔર યહ ભી વાઝેહ હો ગયા કે ઉસે કાહિરા લે જાયા જા રહા હે.

મિસ્રીને જો હરકતેં ઔર બાતેંકીં વહ તો બિલકુલ હી સાફ થીં. કિસી શકકી ગુંજાઈશ નહીં થી મૂબી જાન ગઈ કે યહ મિસ્રી ઈસ લળકીકો ઉસકી મજબૂરીકે આલમમેં અય્યાશીકા ઝરીઆ બના રહા હે. મૂબીને યહ બિલકુલ ન સોચા કે ઈર્દ ગિર્દ કોઈ ઔર ભી હોગા ઔર ઉસને જો ઈરાદા કિયા હે ઉસ્કા નતીજા કયા હોગા. ઉસને પીછે હટ કર બાલયાનકે કાનમેં કહા " યહ મિસ્રી હે ઔર યહ મેરે સાથકી એક લળકીકે સાથ ઐશ કર રહા હે. ઉસ

લળકીકો બચા લો. યહ મિસ્રી તુમ્હારા દુશમન હે ઔર લળકી તુમ્હારી દોસ્ત " ઉસને બાલયાનકો ઔર ઝયાદા ભળકાનેકે લિએ કહા. " યહ બળી ખૂબસૂરત લળકી હે. ઉસે બચા લો ઔર અપની સફરી હરમમેં ઈઝાફા કરલો. "

બાલયાન શરાબ પિએ હૂએ થા. ઉસને કમરબંદસે ખંજર નિકાલા ઔર બહુત તેઝીસે આગે બળ્હ કર ખંજર મિસ્રી કમાંડરકી પીઠમેં ઘોંપ દિયા. ખંજર નિકાલ કર ઉસી તેઝીસે એક ઔર વાર કિયા. લળકી મિસ્રીસે આઝાદ હોકર ઉઠ ખળી હૂઈ થી. મૂબી દોળી ઔર ઉસે આવાઝ દી. વહ દૌળ કર મૂબીસે લિપટ ગઈ. મૂબીને ઉસ્સે પૂછા કે દૂસ્રી કહાં હેં. ઉસને રાબિન ઔર દૂસ્રે સાથિયોંકે મુતલ્લિક ભી બતાયા ઔર યહ ભી કે વહ પંદરા મુહાફિઝોંકે પેહરેમેં હેં. બાલયાન દૌળતા ગયા ઔર અપને છે સાથિયોંકો બુલા લાયા. ઉન્કે પાસ કમાનેં ઔર દૂસ્રે હથિયાર થે. ઈન્નેમેં કેદિયોંકે મુહાફિઝોંમેંસે એક અપને મિસ્રી કમાંડરકો આવાઝેં દેતા ઈધર આયા. બાલયાનકે એક સાથીને તીર ચલાયા ઔર ઉસ મુહાફિઝકો ખત્મ કર દિયા. વહ લળકી ઉન્હેં અપની જગા લે જાનેકે લિએ આગે આગે ચલ પળી.

બાલયાનકો આખરી ટીલેકે પીછે રોશની નઝર આઈ. ઉસને ટીલેકી ઓટમેં જાકર દેખા. વહાં બળી બળી દો મશઅલેં જલ રહી થીં. ઉન્કે ડંડે ઝમીનમેં ગળ્હે હૂએ થે. ઉન્કે ઉપરવાલે સરોં પર તેલમેં ભીગે હૂએ કપળે લપટે હૂએ થે જો જલ રહે થે. બાલયાન અપને સાથિયોંકે સાથ અંધેરેમેં થા. ઉસે રોશનીમેં પાંચ લળકિયાં અલગ ખળી નઝર આ રહી થીં ઔર મુહાફિઝ ભી દિખાઈ દે રહે થે. ઉન્કે દરમ્યાન પાંચ લાશેં પળી થીં જિનમેં તીર ઉતરે હૂએ થે. મૂબી ઔર દૂસ્રી લળકીકી સિસ્કિયાં નિકલને લગીં મૂબીકે ઉકસાને પર બાલયાનને અપને સાથિયોંસે કહા કે યહ તુમ્હારા શિકાર હે, તીરોંસે ખત્મ કર દો. ઉન્કી તા'દાદ અબ ચૌદહ થી. યહ ઉન્કી બદ કિસ્મતી થી કે વહ રોશનીમેં થે.

બાલયાનકે સાથિયોંને કમાનોંમેં તીર ડાલે. તમામ તીર એક હી બાર કમાનોંસે નિકલે. દૂસ્રે હી લમ્હે કમાનોંમેં છે ઔર તીર આ ચુકે થે. એક હી

બાર કૈદિયોંકે છે મુહાફિજ ખત્મ હો ગએ. બાકી અભી સમઝ હી ન સકે થે કે યહ તીર કહાંસે આએ હૈં. છે ઔર તીરોંને છે ઔર મુહાફિઝોંકો ગિરા દિયા. બાકી દો રેહ ગએ થે. ઉનમેંસે એક અંધેરેમેં ગાઈબ હો ગયા. દૂસ્રા ઝરા સુસ્ત નિકલા ઔર વહ ભી સૂડાનિયોંકે બયક વકત તીન તીરોંકા શિકાર હો ગયા. તીર શુતરબાન રેહ ગએ થે જો સામને નહીં થે. વહ અંધેરેમેં કહીં ઈધર ઉધર હો ગએ. મશ્અલોંકી રોશનીમેં અબ લાશેં હી લાશેં નઝર આ રહી થીં. હર લાશ એક એક તીર લિએ હૂઈ થી ઔર એકમેં તીન તીર પેવસ્ત થે. મૂબી દૌળ કર લળકિયોંસે મિલી. ઈત્નેમેં ઉન્હે એક ઘોળેકે સરપટ દોળનેકી આવાઝેં સુનાઈ દીં જો દૂર નિકલ ગઈં. બાલયાનને કહા " યહાં રુકના ઠીક નહીં. ઉનમેં એક બચ કર નિકલ ગયા હે. વહ કાહિરાકી સિમ્ત ગયા હે. ફવરન યહાંસે નિકલો."

ઉન્હોંને મુહાફિઝોંકે ઘોળે ખોલે ઔર અપની જગહ ગએ. વહાં જાકર દેખા કે એક ઘોળા બમએ ઝીન (ઝીનકેકે સાથ) ગાઈબ થા. ઉસે બચ કર નિકલ જાનેવાલા મુહાફિઝ લે ગયા થા. વહ અપને ઘોળોં તક નહીં જા સકા થા. છુપ કર ઉધર ચલા ગયા જહાં ઉસે આઠ ઘોળે બંધે નઝર આએ. ઝીનેં પાસ હી પળી થીં. ઉસને એક ઘોળે પર ઝીન કિસી ઔર ભાગ નિકલા. બાલયાનને ચૌદહ ઘોળોં પર ઝીનેં કસ્વાઈં. સામન દો ઘોળોં પર લાદા. બાકી ઘોળે સાથ લિએ ઔર રવાના હો ગએ. લળકિયોંને મૂબીકો સુનાયા કે ઉન પર કયા બીતી હે ઔર ઉન્હેં કહાં લે જાયા જા રહા થા. ઉન્હોંને યહ ભી બતાયા કે રાબિન ઔર ઉસકે સાથી લાશોંકે હથિયાર ઉઠાને ગએ થે મગર મા'લૂમ નહીં કે વહ કિસ તરહ મારે ગએ.

મૂબીને કહા " અય્યૂબીકે કેમ્પમેં મેરી ઔર રાબિનકી મુલાકાત અચાનક હો ગઈ થી. ઉસને કહા થા કે મુઝે યૂં નઝર આ રહા હે કે યસૂઅ મસીહકો હમારી કામ્યાબી મંઝૂર હે વરના હમ ઈસ તરહ ખિલાફે તવક્કુઅ ન મિલતે. આજ હમારી મુલાકાત બુલકુલ ખિલાફે તવક્કુઅ હો ગઈ હે લેકિન મેં યહ નહીં કહૂંગી કે યસૂઅ મસીહકો હમારી કામ્યાબી મંઝૂર હે. ખુદાએ યસૂઅ મસીહ હમસે નારાઝ મા'લૂમ હોતા હે. હમને જિસે કામમેં હાથ ડાલા વહ ચોપટ હુવા. બુહય્રએ રૂમમેં હમારી ફૌજકો શિકસ્ત હૂઈ

ઔર મિસ્રમેં હમારી દોસ્ત સૂડાની ફૌજકો શિકસ્ત હૂઈ. ઈધર રાબિન ઔર ક્રિસ્ટોફર જૈસે દીલેર ઔર કાબિલે આદમી ઔર ઉન્કે ઈત્ને અચ્છે સાથી મારે ગએ. મા'લૂમ નહીં હમારા અંજામ કયા હોગા. ''

" હમારે જીતેજી તુમ્હે કોઈ હાથ નહીં લગા સકતા.'' બાલયાનને કહા, " મેરે શેરોંકા કમાલ તુમને દેખ લિયા હે. ''

જિસ વક્ત કૈદિયોંકા કાફલા લાશોંકે પાસ ટીલોંમેં રુકા થા. ઉસ વક્ત સાહિલ પર સુલતાન અય્યૂબીકી ફૌજકે કેમ્પમેં તીન આદમી દાખિલ હૂએ. વહ ઈટલીકી ઝુબાન બોલતે થે. ઉનકા લિબાસ ઈટલીકે દીહાતિયોં જૈસા થા. ઉન્કી ઝુબાન કોઈ નહીં સમઝતા થા. ઈટલીકે જંગી કૈદિયોંસે મા'લૂમ કિયા ગયા. ઉન્હોંને બતાયા કે યહ ઈટલીસે આએ હેં ઔર અપની લળકિયોંકો ઢૂંઢતે ફિર રહે હેં. યહ યહાંકે સાલારસે મિલના ચાહતે હેં. ઉન્હેં બહાઉદ્દીન શદ્દાદકે પાસ પહૂંચા દિયા ગયા. વહ મિસ્રીકી ઝુબાન ભી જાનતા થા. ઉસકી વસાતતસે ઉન આદમિયોંકે સાથ બાતેં હૂઈં. ઉન તીન આદમિયોંમેં એક ઉધેળ ઉમર થા ઔર દો જવાન થે. તીનોંને એક હી જૈસી બાત સુનાઈ. તીનોંકી એક એક જવાન બહનકો સલિબી ફૌજી ઉન્કે ઘરોંસે ઉઠા લાએ થે. ઉન્હેં કિસીને બતાયા થા કે વહ લળકિયાં મુસલમાનોંકે કેમ્પમેં પહૂંચ ગઈ હેં. યહ અપની બહનોંકી તલાશમેં આએ થે.

ઉન્હેં બતાયા ગયા કે યહાં સાત લળકિયાં આઈ થીં. ઉન્હોંને યહી કહાની સુનાઈ થી મગર સાતવીં જાસૂસ નિકલીં. ઉન તીનોંને કહા કે હમારી બહનોંકા જાસૂસીકે સાથ કોઈ તઅલ્લુક નહીં હે. હમ તો ગરીબ ઔર મઝલૂમ લોગ હેં. કિસીસે કશ્તી માંગ કર ઈત્ની દૂર આએ હેં. હમ ગરીબોંકી બહનેં જાસૂસીકી જુરઅત કૈસે કર સકતી હેં. હમેં ઈન સાત લળકિયોંકા કુછ પતા નહીં. મા'લૂમ નહીં વહ કૌન હોંગી. હમ તો અપની બહનોંકો ઢૂંઢ રહે હેં.

" હમારે પાસ ઔર કોઈ લળકી નહીં. '' શદ્દાદને બતાયા. "યહી સાત લળકિયાં થીં જિનમેંસે એક લા પતા હો ગઈ થી ઔર બાકી છેકો પરસૂં સુબ્હ યહાંસે રવાના કર દિયા ગયા હે. અગર ઉન્હેં દેખના ચાહતે

હો તો કાહિરા ચલે જાઓ. હમારા સુલતાન રહમ દિલ ઈન્સાન હે તુમ્હેં લળકિયાં દિખા દેગા."

"નહીં." એકને કહા "હમારી બહનેં જાસૂસ નહીં. વહ સાત કોઈ ઔર હોંગી. હમારી બહનેં સમંદરમેં ડૂબ ગઈ હોંગી યા હમારે હી ફૌજીયોંને ઉન્હેં અપને પાસ રખ્ખા હુવા હોગા."

બહાઉદ્દીન શદાદ નેક ખસ્લત ઈન્સાન થા. ઉસને ઉન દેહાતિયોંકી મઝલૂમિયતસે મુતઅષ્ષિર હોકર ઉન્કી ખાતિર તવાઝુ કી ઔર ઉન્હેં ઈઝઝતસે રુખ્સત કિયા. અગર વહાં અલી બિન સુફયાન હોતા તો ઈન તીનોંકો ઈત્ની આસાનીસે ન જાને દેતા. ઉસકી સુરાગરસાં નઝરેં ભાંપ લેતીં, કે યહ તીનોં ઝૂટ બોલ રહે હેં. તીનોં ચલે ગએ. કિસીને ભી ન દેખા કે વહ કહાં ગએ હેં. વહ ચલતે હી ચલે ગએ ઔર શામ તક ચલતે હી રહે. કેમ્પસે દૂર જહાં કોઈ ખત્રા નથા વહ ચટ્ટાનોંકે અંદર ચલે ગએ. વહાં ઉન જૈસે અઠ્ઠારા આદમી બેઠે ઉનકા ઈન્તિઝાર કર રહે થે. ઉન તીનોંમેં જો ઉઢેળ ઉમર થા, વહ મેગનાના મારયૂસ થા. યહ સલીબિયોંકી વહ કમાંડર પાર્ટી થી જિસે લળકિયોંકો આઝાદ કરાને ઔર અગર મુમ્કિન હો સકે તો સુલતાન અય્યૂબીકો કત્લ કરનેકા મિશન દિયા ગયા થા. ઉન તીનોંને કેમ્પસે કુછ ઔર ઝરૂરી મા'લૂમાત ભી હાસિલ કર લી થીં. યહ ભી મા'લૂમ કર લિયા થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી યહાં નહીં કાહિરામેં હેં. શદાદકે સાથ બાતેં કરતે જહાં ઉન્હેં યહ મા'લૂમ હો ગયા થા કે લળકિયા કાહિરાકો રવાના કર દી ગઈ હેં, વહાં ઉન્હોંને યહ ભી મા'લૂમ કર લિયા થા કે ઉન્કે સાથ પાંચ મર્દ કૈદી ભી હેં.

યહ પાર્ટી એક બળી કશ્તીમેં આઈ થી. ઉન્હોંને કશ્તી સાહિલ પર એક ઐસી જગા બાંધ દી થી જહાં સમંદર ચટ્ટાનકો કાટ કર અંદર તક ગયા હુવા થા. ઉન લોગોંકો અબ કાહિરાકે લિએ રવાના હોના થા મગર સવારી નહીં થી. યહ તીન આદમી જો કેમ્પમેં ગએ થે, યહ ભી દેખ આએ થે કે ઉસ ફૌજકે ઘોળે ઔર ઉંટ કહાં બંધે હૂએ હેં. ઉન્હોંને યહ ભી દેખા થા કે કેમ્પસે જાનવર ચોરી કરના આસાન નહીં. ઈક્કીસ ઘોળે યા ઉંટ ચોરી નહીં કિયે જા સકતે થે. અભી સૂરજ તુલૂઅ હોનેમેં બહુત દેર થી. વહ પૈદલ હી

ચલ પળે. અગર ઉન્હેં સવારી મિલ જાતી તો વહ કૈદિયોંકો રાસ્તેમેં હી જા લેનેકી કૌશિશ કરતે, અબ વહ યહ સોચ કર પૈદલ ચલે કે કાહિરામેં જાકર કૈદિયોંકો છુળાનેકી કૌશિશ કરેંગે. સબ જાનતે થે કે યહ ઝિંદગી ઔર મૌતકી મુહિમ હે. સલિબી ફૌજકે સરબરાહોં ઔર શાહોંને ઉન્હેં કામ્યાબીકી સૂરતમેં જો ઈન્આમ દેનેકા વા'દા કિયા થા વહ ઈત્ના ઝયાદા થા કે કોઈ કામ કિયે બગૈર અપને કુંબોં સમીત સારી ઉમર આરામ ઔર બે ફિકરીકી ઝિંદગી બસર કર સકતે થે.

મેગનાના મારયૂસકો જેલખાનેસે લાયા ગયા થા. ઉસે ડાકા ઝનીકે જુર્મમેં તીસ સાલ સઝાએ કેદ દી ગઈ થી. ઉસકે સાથ દો ઔર કૈદી થે જિનમેં એકકી સઝા ચોબીસ સાલ ઔર દૂસ્રેકી સત્તાઈસ સાલ થી. ઉસ ઝમાનેમેં કેદખાને કસ્સાબખાને હોતે થે. મુજરિમકો ઈન્સાન નહીં સમઝા જાતા થા. બળી ઝાલિમાના મશક્કત લી જાતી ઔર મવેશિયોંકી તરહ ખાનેકો બેકાર ખોરાક દી જાતી થી. કૈદી રાતકો ભી આરામ નહીં કર સકતે થે. ઐસી કેદસે મૌત બેહતર થી. ઉન તીનોંકો ઈન્આમકે અલાવા સઝા મા'ફ કરનેકા વા'દા દિયા ગયા થા. સલીબ પર હલફ લેકર ઉન્હેં ઉસ પાર્ટીમેં શામિલ કિયા ગયા થા. જિસ પાદરીને ઉનસે હલફ લિયા થા ઉસને ઉન્હેં બતાયા થા કે વહ જિત્ને મુસલમાનોંકો કત્લ કરેંગે ઉસ્સે દસ ગુના ઉન્કે ગુનાહ બખ્શે જાએંગે ઔર અગર ઉન્હોંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કત્લ કિયા તો ઉન્કે તમામ ગુનાહ બખ્શ દીએ જાએંગે ઔર અગલે જહાન ખુદાએ યસૂઅ મસીહ ઉન્હેં જન્નતમેં જગહ દેંગા.

યહ મા'લૂમ નહીં કે યહ તીનોં કૈદખાનેકે જહન્નમસે આઝાદ હોનેકે લિએ મૌતકી ઈસ મુહમમેં શામિલ હૂએ થે યા અગલે જહાન જન્નતમેં દાખિલ હોનેકે લિએ યા ઈન્આમકા લાલચ ઉન્હેં લે આયા થા યા વહ નફરત જો ઉન્કે દિલોંમેં મુસલમાનોંકે ખિલાફ ડાલી ગઈ થી. બહર હાલ વહ અઝમકે પુખ્તા મા'લૂમ હોતે થે ઔર ઉનકા જાશો ખરોશ બતા રહા થા કે વહ કુછ કરકે હી મિસ્રસે નિકલેંગે યા જાનેં કુરબાન કર દેંગે. બાકી અઠારા તો ફૌજકે મુન્તખબ આદમી થે. ઉન્હોંને જલ્તે હૂએ જહાઝોંસે જાનેં બચાઈ થીં ઔર બળી મુશ્કિલસે વાપસ ગએ થે. વહ મુસલમાનોંસે ઈસ ઝિલ્લત

આમેઝ શિકસ્તકા ઈન્તિકામ લેના ચાહતે થે. ઈન્આમકા લાલચ તો થા હી યહી જઝબા થા જિસ્કે જોશસે વહ અન દેખી મંઝિલકી સિમ્ત પૈદલ હી ચલ પળે.

દો પહરકે વક્ત એક ઘોળા સવાર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે હેડ કર્વાટરકે સામને જા રુકા. ઘોળેકા પસીના ફૂટ રહા થા ઔર સવારકે મુંહસે થકનકે મારે બાત નહીં નિકલ રહી થી. વહ ઘોળેસે ઉતરા તો ઘોળેકા સારા જિસ્મ બળી ઝોરસે કાંપા. ઘોળા ગિર પળા ઔર મર ગયા. સવારને ઉસે આરામ દીએ બગૈર ઔર પાની પિલાએ બગૈર સારી રાત ઔર આધા દિન મુસલસલ દોળાયા થા. સુલતાન અય્યૂબીકે મુહાફિઝોંને સવારકો ઘેરેમેં લે લિયા. ઉસે પાની પિલાયા ઔર જબ વહ બાત કરનેકે કાબિલ હુવા તો ઉસને કહા કે કિસી સાલાર યા કમાંડરસે મિલવા દો સુલતાન અય્યૂબી ખૂદ હી બાહર આ ગયા થા. સવાર ઉસે દેખ કર ઉઠા ઔર સલામ કરકે કહા " સુલતાન ઈકબાલ બુલંદ હો. બુરી ખબર લાયા હૂં " સુલતાન અય્યૂબી ઉસે અંદર લે ગયા ઔર કહા " ખબર જલ્દી સુનાઓ. "

" કૈદી લળકિયાં ભાગ ગઈ હૈં. હમારા પૂરા દસ્તા મારા ગયા હે. " ઉસને કહા " મર્દ કૈદિયોંકો હમને જાનસે માર દિયા હે. મૈં અકેલા બચકે નિકલા હૂં. મુઝે યહ મા'લૂમ નહીં કે હમ્લા આવર કૌન થે. હમ મશ્અલોંકી રોશનીમેં ઔર વહ અંધેરેમેં. અંધેરેસે તીર આએ ઔર મેરે તમામ સાથી ખત્મ હો ગએ. "

યહ કૈદિયોંકે મુહાફિઝોંકે દસ્તેકા વહ આદમી થા જો અંધેરેમેં ગાઈબ હો ગયા થા ઔર સુડાનિયોંકા ઘોળા ખોલ કર ભાગ આયા થા. ઉસને ઘોળેકો બિલા રોકે સરપટ દોળાયા થા ઔર ઈત્ના તવીલ સફર આધેસે ભી થોળે વક્તમેં તે કર લિયા થા.

સુલતાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને અલી બિન સુફયાન ઔર ફૌજકે એક નાઈબ સાલારકો બુલા લિયા. વહ આએ તો ઉસ આદમીસે કહા કે વહ અબ સારી બાત સુનાએ. ઉસને કેમ્પસે રવાનગીકે વક્તસે બાત શુરૂ કી ઔર અપને કમાંડરકે મુતઅલ્લિક બતાયા કે વહ એક કૈદી લળકીકે સાથ

દિલ બહલાતા રહા ઔર કૈદિયોંસે લા પરવા હો ગયા. ફિર રાસ્તેમેં જો કુછ હોતા રહા ઔર આખિરમેં જો કુછ હુવા ઉસને સુના દિયા, મગર વહ યહ ન બતા સકા કે હમ્લાઆવર કૌન થે.

સુલતાન અય્યૂબીને અલી બિન સુફયાન ઔર નાઈબ સાલારસે કહા " ઉસ્કા મતલબ યહ હેં કે સલિબી છાપામાર મિસ્રકે અંદર મૌજૂદ હેં. "

" હો સકતા હે " અલી બિન સુફયાનને કહા " યહ સહરાઈ ડાકૂ ભી હો સકતે હેં. ઈત્ની ખૂબસૂરત છે લળકિયાં ડાકૂઓંકે લિએ બહુત બળી કશિશ થી. "

" તુમને ઈસકી બાત ગૌરસે નહીં સુની. " સુલતાન અય્યૂબીને કહા– " ઈસને કહા હેકે મર્દ કૈદી લાશોંકે હથિયાર ઉઠા લાએ થે ઔર મુહાફિઝોંકો કત્લ કરને લગે થે. મુહાફિઝોંમેંસે દોને ઉન્હેં તીરોંસે હલાક કર દિયા. ઉસકે બા'દ ઉન પર હમ્લા હુવા. ઉસ્સે યહી ઝાહિર હોતા હે કે સલિબી છાપામાર ઉન્કે તઆકુબમેં થે. "

" વહ કોઈ ભી થે સુલતાન મુહતરમ ! " નાઈબ સાલારને કહા– "ફોરી તોર પર કરનેવાલા કામ યહ હે કે ઉસ અસ્કરીકો રહનુમાઈકે લિએ સાથ ભૈજા જાએ ઔર કમ અઝ કમ બીસ ઘોળા સવાર જો તેઝ રફતાર હોં તઆકુબકે લિએ ભૈજે જાએં. યહ બા'દકી બાત હે કે વહ કૌન થે. "

"મેં અપને એક નાઈબકો સાથમેં ભૈજૂંગા." અલી બિન સુફયાનને કહા.

" ઈસ અસ્કરીકો ખાના ખિલાઓ " સુલતાન અય્યૂબીને કહા " ઉસે થોળી દેર આરામ કર લેને દો. ઈત્ની દૈરમેં બીસ સવાર તૈયાર કરો ઔર તઆકુબમેં રવાના કર દો. અગર ઝરૂરત સમઝો તો ઝયાદા સવાર ભૈજ દૂ. "

" મેંને જહાંસે ઘોળા ખોલા થા વહાં આઠ ઘોળે બંધે હૂએ થે. " મુહાફિઝને કહા " વહાં કોઈ ઈન્સાન નહીં થા. હમ્લા આવર વહી હો સકતે હેં. અગર ઘોળે આઠ થે તો વહ ભી આઠ હી હોંગે. "

" છાપામારોંકી તા'દાદ ઝયાદા નહીં હો સકતી. " નાઈબ સાલારને કહા " હમ ઈન્શાઅલ્લાહ ઉન્હેં પકળ લેંગે. "

" યહ યાદ રખ્ખો કે વહ છાપામાર હેં. "– સુલતાન અય્યૂબીને કહા– " ઔર લળકિયાં જાસૂસ હેં. અગર તુમ એક જાસૂસ છાપામારકો પકળ લો તો સમઝલો કે તુમને દુશમનકે દોસો અસ્કરી પકળ લિએ હેં. મેં એક જાસૂસકો હલાક કરનેકે લિએ દુશમનકે દોસો અસ્કરિયોંકો છોળ સકતા હૂં. એક ઓરત કિસીકા કુછ નહીં બિગાળ સકતી મગર એક જાસૂસ ઔર તખ્રીબકાર ઓરત અકેલી પૂરે મુલ્કકા બેળા ગર્ક કર સકતી હે. યહ લળકિયાં બેહદ ખતરનાક હેં. અગર વહ મિસ્રકે અંદર રેહ ગઈ તો તૂમ્હાર પૂરેકા પૂરા લશ્કર બેકાર હો જાએગા. એક જાસૂસ યા જાસૂસાકો પકળને યા જાનસે મારનેકે લિએ અપને એકસો સિપાહી કુરબાન કર દો. યહ સોદા ફિર ભી સસ્તા હે. છાપામાર અગર ન પકળે જાએં તો મુઝે પરવા નહીં ઉન લળકિયોંકો હર કીમત પર પકળના હે. ઝરૂરત સમઝોં તો તીરોંસે ઉન્હેં હલાક કર દો. ઝિંદા નિકલ કર ન જાએં. "

એક ઘેંટેકે અંદર અંદર બીસ તેઝ રફતાર સવાર રવાના કર દીએ ગએ. ઉનકા રહનુમાયા મુહાફિઝ થા ઔર કમાંડર અલી બિન સુફયાનકા એક નાઈબ ઝાહિદીન થા. ઉન સવારોંમેં ફખ્રુલ મિસ્રીકો અલી બિન સુફયાનને ખાસ તોર પર શામિલ કિયા થા. યહ ફખ્રકી ખ્વાહિશ થી કે ઉસે બાલયાન ઔર મૂબીકે તઆકુબકે લિએ ભેજા જાએ. યહ તો ન અલી બિન સુફયાનકો ઈલ્મ થા ન ફખ્રુલ મિસ્રીકો કે જિનકે તઆકુબમેં સવાર જા રહે હેં વહ બાલયાન, મૂબી ઔર ઉન્કે છે વફાદાર સાથી હેં.

ઉધરસે યહ બીસ સવાર રવાના હૂએ જિનમેં ઈક્કીસ્વાં ઉનકા કમાંડર થા. ઉનકા હદફ લળકિયાં થીં ઔર ઉન્હેં છુળા કર લે જાનેવાલે. ઉધરસે સલીબિયોંકે બીસ કમાંડર આ રહે થે જિનમેં ઈક્કીસ્વાં ઉનકા કમાંડર થા. ઉનકા ભી હદફ યહી લળકિયાં થીં' મગર ઉન્કી કમઝોરી યહ થી કે વહ પૈદલ આ રહે થે. દોનોં પાર્ટિયોંમેંસે કિસીકો ભી મા'લૂમ ન થા કે જિનકે તઆકુબમેં વહ જા રહે હેં, વહ કહાં હેં.

સલીબિયોંકી કમાંડો પાર્ટી અગલે રોઝ સૂરજ ગુરૂબ હોનેસે કુછ દેર પહલે ખાસ્સા ફાસ્લા તે કર ચુકી થી. રાસ્તા ઉપર ચળ્હ રહા થા. વહ

ઈલાકા નશીબો ફરાઝકા થા. યહ લોગ બુલંદી પર ગએ તો ઉન્હેં દૂર એક મેદાનમેં જહાં ખજૂરકે બહુતસે દરખ્તોંકે સાથ દૂસરી કિસ્મકે દરખ્ત ભી થે, બે શુમાર ઉંટ ખળે નઝર આએ. ઉન્હેં બિઠા બિઠા કર ઉનસે સામાન ઉતારા જા રહા થા. બારા ચૌદહ ઘોળે ભી થે. ઉન્કે સવાર ફૌજી મા'લૂમ હોતે થે, બાકી તમામ શુતરબાન થે. યહ ઈક્કીસ સલિબી રુક ગએ. ઉન્હોંને એક દૂસ્રેકી તરફ દેખા જૈસે ઉન્હેં યકીન ન આ રહા હો કે વહ ઉંટ ઔર ઘોળે હૈં. યહી ઉન્કી ઝરૂરત થી. ઉન્કે કમાંડરને પાર્ટીકો રોક લિયા ઔર કહા " હમ સચ્ચે દિલસે સલીબ પર હાથ રખ્ખકર કસમ ખાકર આએ હૈં. વહ દેખો સલીબકા કરીશ્મા યહ મો'જીઝા હે. ખુદાને આસમાને તુમ્હારે લિએ સવારી ભૈજી હે. તુમ મેંસે જિસકે દિલમેં કિસી ભી ગુનાહકા યા ફર્ઝસે કોતાહીકા યા જાન બચા કર ભાગનેકા ખયાલ હે વહ ફવરન નિકાલ દો. ખુદાકા બેટા જો મઝલૂમોંકા દોસ્ત ઔર ઝાલિમોંકા દુશમન હે તુમહારી મદદકે લિએ આસમાનસે ઉતર આયા હે. "

સબકે ચેહરોં પર થકનકે જો આષાર થે વહ ગાઈબ હો ગએ ઔર ચેહરોં પર રોનક આ ગઈ. ઉન્હોંને અભી ઉસ પહલૂ પર ગૌર હી નહીં કિયા થા કે ઈત્ને બે શુમાર ઉંટોં ઔર ઘોળોંમેંસે જિનકે સાથ ઈત્ને ઝયાદા શુતરબાન ઔર ફૌજી હૈં વહ અપની ઝરૂરતકે મુતાબિક જાનવર કિસ તરહ હાસિલ કરેંગે.

યહ એકસોકે લગભગ ઉંટોંકા કાફલા થા જો મહાઝ પર ફૌજકે લિએ રાશન લેને જા રહા થા. ચૂંકે મુલ્કકે અંદર દુશમનકા કોઈ ખત્રા નહીં થા ઈસ લિએ કાફલેકી હિફાઝતકા કોઈ ખાસ એહતિમામ નહીં કિયા ગયા થા. સિર્ફ દસ ઘોળા સવાર સાથ ભૈજ દીએ ગએ થે. શુતરબાન નિહત્તે થે. અભી છાપામાર ઔર શબખૂન મારનેવાલે મેદાનમેં નહીં આએ થે. સલીબિયોંકે યહ ઈક્કીસ આદમી પહલે છાપામાર થે યા ઉસ્સે પહલે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને શબખૂનકા વહ તરીકા આઝમાયા થા જિસ્મેં થોળેસે સવારોંને સૂડાનિયોંકી ફૌજકે અકબી હિસ્સે પર હમ્લા કિયા ઔર ગાઈબ હો ગએ થે.

ઈસ "વાર કરો ઔર ભાગો" કે તરીકએ જંગકી કામ્યાબીકો દેખતે હૂએ સુલતાન અય્યૂબીને તેઝ રફતાર, ઝહીન ઔર જિસ્માની લિહાઝસે

ગૈર મા'મૂલી તોર પર સિહતમંદ અસ્કરિયોંકે દસ્તે તૈયાર કરનેકા હુકમ દે દિયા થા ઔ દુશમનકે મુલ્કમેં લળાકા જાસૂસ ભૈજનેકી સ્કીમ ભી તૈયાર કર લી થી. લેકિન સલીબિયોંકો અભી શબખૂન ઔર છાપોંકી નહીં સુઝી થી. કિસી નિજી (ઝાતી) કાફલેકો ડાકૂ બા'ઝ અવ્કાત લૂટ લિયા કરતે થે ' સરકારી કાફલે હમેશા મેહફૂઝ રહતે થે. ઈસી લિએ ફૌજોંકે રસદકે કાફલે બે ખૌફો ખતર રવાં દવાં રહતે થે. ઉસ્સે પહલે ભી ઈસી મહાઝકે લિએ દોબારા રસ્દકે કાફલે જા ચુકે થે ઔર ઈસી ઈલાકેસે ગુઝરે થે. લિહાઝા હિફાઝતી ઈકદામાતકી ઝરૂરત નહીં સમઝી જાતી થી.

યહ કાફલા ભી ખત્રોંસે બે પરવા મહાઝકો જા રહા થા ઔર રાતકે લિએ યહાં પળાઉ કર રહા થા. ઉસ્સે થોળી હી દૂર કાફલેકે લિએ બહુત બળા ખત્રા આ રહા થા. સલિબી કમાંડરને અપની પાર્ટીકો એક નશીબમેં બિઠા લિયા ઔર દો આદમિયોંસે કહા કે વહ જાકર યહ દેખેં કે કાફલેમેં કિત્ને ઉંટ, કિત્ને ઘોળે, કિત્ને મુસલ્લહ આદમી ઔર ખત્રે કયા કયા હેં.? ફિર વહ રાતકો હમ્લા કરનેકી સ્કીમ બનાને લગા. ઉન્કે પાસ હથિયારોંકી કમી નહીં થી. જઝબેકી ભી કમી નહીં થી. હર એક આદમી જાન પર ખેલનેકો તૈયાર થા.

નિસ્ફે શબસે બહુત પહલે વહ દો આદમી વાપિસ આએ જો કાફલેકો કરીબસે દેખને ગએ થે. ઉન્હોંને બતાયા કે કાફલેકે સાથ દસ મુસલ્લહ સવાર હેં જો એકહી જગહ સોએ હૂએ હેં. ઘોળે અલગ બંધે હેં. શુતરબાન ટોલિયોંમેં બટ કર સોએ હૂએ હેં. સામાનમેં ઝયાદા તર બોરિયાં હેં. શુતરબાનોંકે પાસ કોઈ હથિયાર નહીં. યહ બળી અચ્છી મા'લૂમાત થીં. કામ મુશકિલ નહીં થા. કાફલેવાલે ગેહરી નીંદ સોએ હૂએ થે. દસ અસ્કરિયોંકી આંખ ભી ન ખુલી કે તલ્વારોં ઔર ખંજરોંને ઉન્હેં કાટ કર રખ દિયા. સલિબી છાપામારોંને યહ કામ ઈત્ની ખામોશી ઔર આસાનીસે કર લિયા કે બેશતર શુતરબાનોંકી આંખ હી ન ખુલી ઔર જિનકી આંખ ખુલી વહ સમઝ હી ન પાએ કે યહ કયા હો રહા હે. જિસ્કે મુંહસે આવાઝ નિકલી વહ ઉસકી ઝિંદગીકી આખરી આવાઝ ષાબિત હૂઈ. છાપામારોંને શુતરબાનોંકો હરાસાં (ખૌફઝદા)કરનેકે લિએ ચીખના શુરૂ કર દિયા. સોએ હૂએ શુતરબાન ગભરા ઔર હળ બળા

કર ઉઠે. ઉંટ ભી બિદક કર ઉઠને લગે. સલીબિયોંને શુતરબાનોંકા કત્લે આમ શુરૂ કર દિયા. બહુત થોળે ભાગ સકે. સલિબી કમાંડરને ચિલ્લા કર કહા " યહ મુસલમાનોંકા રાશન હે, તબાહ કર દો. ઉંટોંકો ભી હલાક કર દો " ઉન્હોંને ઉંટોંકે પેટોંમેં તલ્વારેં ઘોંપની શુરૂ કર દીં. ઉંટોંકે વાવેલેસે રાત કાંપને લગી. કમાંડરને ઘોળે દેખે. બારહ થે. દસ સવારોંકે લિએ ઔર દો ફાલતૂ. ઉસને નવ ઉંટ અલગ કર લિએ.

સૂરજ તુલૂઅ હુવા તો પળાઉકા મંઝર બળા ભયાનક થા. બે શુમાર લાશેં બિખળી હૂઈ થીં બહુતસે ઉંટ મર ચુકે થે. કઈ તળપ રહે થે. કુછ ઈધર ઉધર ભાગ ગએ થે. હર તરફ ખૂન હી ખૂન થા. જિધર નિગાહ જાતી થી ઉંટ મરે હૂએ યા તળપતે નઝર આતે થે. રાશનકી બોરિયાં ફટી હૂઈ થીં. આટા ઔર ખાનેકા દિગૈર સામાન ખૂનમેં બિખરા હુવા થા. બારહકે બારહ ઘોળે ગાઈબ થે ઔર વહાં કોઈ ઝિંદા ઈન્સાન મૌજૂદ નહીં થા. છાપામાર દૂર નિકલ ગએ થે. ઉન્કી સવારીકી ઝરૂરત પૂરી હો ગઈ થી. અબ વહ તેઝ રફતારીસે અપને શિકારકો ઢૂંઢ સકતે થે.

શિકાર દૂર નહીં થા. બાલયાનકા દિમાગ પહલે હી મૂબીકે હુસ્નો જવાની ઔર શરાબને માઉફ કર રખ્ખા થા, અબ ઉસકે પાસ સાત હસીન ઔર જવાન લળકિયાં થીં. વહ ખત્રોંકો ભૂલ હી ગયા થા. મૂબી ઉસે બાર બાર કેહતી થી કે ઈત્ના ઝયાદા કહીં રુકના ઠીક નહીં, જિત્ની જલ્દી હો સકે સમંદર તક પહૂંચનેકી કૌશિશ કરો, હમારા તઆકુબ હો રહા હોગા મગર બાલયાન બે ફિકર બાદશાહોંકી તરહ કહકહા લગાકર ઉસકી બાત સુની અનસુની કર દેતા થા. લળકિયોંકો જિસ રાત આઝાદ કરાયા ગયા થા ઉસ્સે અગલી રાત વહ એક જગહ રુકે હૂએ થે. બાલયાનને મૂબીસે કહા કે હમ સાત મર્દ હેં ઔર તુમ સાત લળકિયાં હો. મેરે ઉન છે દોસ્તોંને મેરા સાથ બળી દયાનતદારીસે દિયા હે. મેં ઉન્કી મૌજૂદગીમેં તુમ્હારે સાથ રંગરલિયાં મનાતા રહા, ફિર ભી વહ નહીં બોલતે. અબ મેં ઉન્હેં ઈન્આમ દેના ચાહતા હૂં. તુમ એક એક લળકી મેરે એક એક દોસ્તકે હવાલે કરદો ઔર ઉન્હેં કહો કે યહ તુમ્હારી વફાદારીકા તોહફા હે.

" યહ નહીં હો સકતા "– મૂબીને ગુસ્સેમેં કહા– " હમ ફાહિશા નહીં હૈં. મેરી મજબૂરી થી કે મેં તુમ્હારે હાથમેં ખિલોના બની રહી. યહ લળકિયાં તુમ્હારી ખરીદી હૂઈ લોંડિયાં નહીં હૈં. "

" મૈંને તુમ્હે કિસી વક્તમેં ભી શરીફ લળકી નહીં સમઝા. " બાલયાનને શાહાના જલાલસે કહા " તુમ સબ હમારે લિએ અપને જિસ્મોંકા તોહફા લાઈ હો. યહ લળકિયાં મા'લૂમ નહીં કિત્ને મર્દોંકે સાથ ખેલ ચુકી હૈં. ઉનમેં એક ભી મરયમ નહીં. "

" હમ અપના ફર્ઝ પૂરા કરનેકે લિએ જિસ્મોંકા તોહફા દેતી હૈં. " મૂબીને કહા–" હમ અય્યાશીકે લિએ મર્દોંકે પાસ નહીં જાતીં. હમેં હમારી કૌમ ઔર હમારે મઝહબને એક ફર્ઝ સોંપા હે. ઉસ ફર્ઝકી અદાયગીકે લિએ હમ અપના જિસ્મ, અપના હુસ્ન ઔર અપની ઈસ્મતકો હથિયારકે તોરપર ઈસ્તિઅમાલ કરતી હૈં. હમારા ફર્ઝ પૂરા હો ચુકા હે. અબ તુમ જો કુછ કેહ રહે હો, યહ અય્યાશી હે જો હમેં મંઝૂર નહીં. જિસ રોઝ હમ અય્યાશીમેં ઉલઝ ગએં ઉસ રોઝસે સલીબકા ઝવાલ શુરૂ હો જાએગા. સલીબ ટૂટ જાએગી. હમ અપની ઈસ્મતકે શીશેકો તોળ દેતી હૈં તા કે સલીબ ન ટૂટે. હમેં ટ્રેનીંગ દી ગઈ હે કે, એક મુસલમાન સરબરાહકો તબાહ કરનેકે લિએ દસ મુસલમાનોંકે સાથ રાતેં બસર કરના જાઈઝ હે ઔર કારે ષવાબ હે. મુસલમાનોંકે એક મઝહબી પેશવાકો અપને જિસ્મસે નાપાક કરનેકો હમ એક અઝીમ કારે ખૈર સમઝતી હૈં. "

" તો ઉસ્કા મતલબ યહ હુવા કે તુમ સલીબકી બકાકે લિએ મુઝે ઈસ્તિઅમાલ કર રહી હો. " બાલયાનકે એહસાસાત આહિસ્તા આહિસ્તા જાગને લગે " કયા તુમ મુઝે સલીબકા મુહાફિઝ બનાના ચાહતી હો ? "

" કયા તુમ અભીતક શકમેં હો ? " મૂબીને કહા " તુમને સલીબકે સાથ કયૂં દોસ્તી કી હે ? "

" સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી હુકમરાનીસે આઝાદ હોનેકે લિએ. " બાલયાનને કહા " સલીબકી હિફાઝતકે લિએ નહીં. મેં મુસલમાન હૂં લેકિન ઉસ્સે પહલેમેં સૂડાની હૂં. "

" મેં સબસે પહલે સલીબ હૂં. " મૂબીને કહા " ઈસાઈ હૂં ઔર ઉસકે

બા'દ ઉસકી મુલ્કકી બેટી હૂં જહાં મેં પૈદા હૂઈ થી. " મૂબીને ઉસકા હાથ અપને હાથમેં લેકર કહા" ઈસ્લામ કોઈ મઝહબ નહીં. ઈસી લિએ તુમ અપને મુલ્કકો ઉસ પર તરજીહ દે રહે હો. યહ તુમ્હારી નહીં તુમ્હારે મઝહબકી કમઝોરી હે. તુમ મેરે સાથ સમંદર પાર ચલો તો મેં તુમ્હે અપના મઝહબ દિખાઉંગી. તુમ અપને મઝહબકો ભૂલ જાઓગે. "

" મેં ઉસ મઝહબ પર લા'નત ભેજૂંગા જો અપની બેટિયોંકો ગૈર મર્દોંકે સાથ રાતેં બસર કરને ઔર શરાબ પીને ઔર પિલાનેકો ષવાબકા કામ સમઝતા હે." બાલયાન અચાનક બેદાર હો ગયા. ઉસને કહા " તુમને અપની ઈસ્મત મુઝસે નહીં લુટાઈ બલ્કે મેરી ઈસ્મત લૂટી હે. મેંને તુમ્હેં નહીં બલ્કે તુમને મુઝે ખિલોના બનાએ રખ્ખા હે. "

" એક મુસલમાનકા ઈમાન ખરીદનેકે લિએ ઈસ્મત કોઈ ઝયાદા કીમત નહીં. " લળકીને કહા– " મેંને તુમ્હારી ઈસ્મત નહીં લૂટી, તુમ્હારા ઈમાન ખરીદા હે મગર તુમ્હેં રાસ્તેમેં ભટકતા હુવા છોળ કર નહીં જાઉંગી. તુમ્હેં એક અઝીમ રોશનીકી તરફ લેજા રહી હૂં જહાં તુમ્હેં અપના મુસ્તકબિલ(આનેવાલા ઝમાના) ઔર અપની આકિબત હીરોંકી તરહ ચમકતી નઝર આએગી."

" મેં ઉસ રોશનીમેં નહીં જાઉંગા. " બાલયાનને કહા

" દેખો બાલયાન ! " મૂબીને કહા" મર્દ, જંગજૂ મર્દ વા'દે ઔર સૌદેસે ફિરા નહીં કરતે. તુમ મેરા સૌદા કબૂલ કર ચુકે હો. મેંને તુમ્હારા ઈમાન ખરીદ કર શરાબમેં ડિબો દિયા હે ઔર તુમ્હેં મુંહ માંગી કીમત દી હે. ઈત્ને દિનોંસે તુમ્હારી લોંડી ઔર બેનિકાહી બીવી બની હૂઈ હૂં. ઈસ સૌદેસે ફિરો નહીં. એક કમઝોર લળકીકો ધોકા ન દો. "

"તુમને મુઝે વહ અઝીમ રોશની યહીં દિખા દી હે જો તુમ મુઝે સમંદર પાર લે જાકર દિખાના ચાહતી હો. " બાલયાનને કહા – " મુઝે અપના મુસ્તકબિલ ઔર અપની આકિબત હીરોંકી તરહ ચમકતી નઝર આને લગી હેઉ " મૂબીને કુછ કેહનેકી કૌશિક કી તો બાલયાન ગરજ કર બોલા. " ખામોશ રહો લળકી ! સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મેરા દુશમન હો સકતા હે લેકિન મેં ઉસ રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમકા દુશમન નહીં હો

સકતા જિસ્કા સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ભી નામ લેવા હે. મેં ઉસ રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમકે નામ પર મિસ્ર ઔર સૂડાન કુરબાન કર સકતા હૂં. ઉસકે અઝીમ ઔર મુકદ્દસ નામ પર મેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે આગે હથિયાર ડાલ સકતા હૂં. ''

'' મેં તુમકો કઈ બાર કેહ ચુકી હૂં કે શરાબ કમ પિયા કરો.'' મૂબીને કહા '' એક શરાબ દૂસ્રે રાત ભર જાગના ઔર મેરે જિસ્મકે સાથ ખેલતે રેહના. દેખો તુમ્હારા દિમાગ બિલકુલ બેકાર હો ગયા હે. તુમ યહ ભી ભૂલ ગએ હો કે મેં તુમ્હારી બીવી હૂં. ''

'' મેં કિસી ફાહિશા સલીબકા ખાવિંદ નહીં હો સકતા.'' ઉસકી નઝર શરાબકી બોટલ પર પળી ઉસને બોટલ ઉઠા કર પરે ફેંક દી ઔર ઉઠ ખળા હુવા. ઉસને અપને દોસ્તોંકો બુલાયા. વહ દૌળતે આએ. ઉસને કહા '' યહ લળકિયાં ઔર યહ લળકી ભી તુમ્હારી કેદી હેં. ઉન્હેં વાપસ કાહિરા લે ચલો. ''

'' કાહિરા ? '' એકને હેરાન હોકે કહા. '' આપ કાહિરા જાના ચાહતે હેં ?

'' હાં ! '' ઉસને કહા -- '' કાહિરા ! હેરાન હોનેકી ઝરૂરત નહીં. ઈસ રેગઝારમેં કબ તક ભટકતે રહોગે ? કહાં જાઓગે ? ચલો. ઘોળોં પર ઝીનેં કસો ઔર હર લળકીકો એક એક ઘોળેકી પીઠ પર બાંધ કર લે ચલો. ''

સહરામેં ઉંટકા સફર બે આવાઝે પા હોતા હે. ઘોળોંકે ટાપૂઓંકી હલ્કી હલ્કી આવાઝં સુનાઈ દેતી હેં લેકિન ઉંટકે પાઉં ખુદાને ઐસે બનાએ હેં કે હલ્કીસી આવાઝ ભી પૈદા નહીં હોતી. બાલયાન જિસ વક્ત મૂબીકે સાથ બાતેં કર રહા થા ઉસે મેહસૂસ તક ન હુવા કે એક ઉંટ એક છોટેસે રેતિલે ટીલેકી ઓટમેં ખળા ઉન દોનોંકો ઔર છે લળકિયોંકો ઔર છે આદમિયોંકો દેખ રહા હેં. વહ સલિબી કમાંડો પાર્ટીકા એક આદમી થા. ઉસ પાર્ટીકા કમાંડર અકલમંદ આદમી થા. બાલયાનકે ડેરેસે તકરીબન નિસ્ફ મીલ દૂર ઉસને પળાઉ કિયા થા. ઉસકે વહમો ગુમાનમેં ભી નહીં થા કે ઉસ્કા શિકાર

ઉસ્સે નિસ્ફ મીલ દૂર હે. ઉસને ફૌજી દાનિશમંદીસે કામ લેતે હૂએ રાતકો તીન આદમીયોંકો યહ ડયૂટી દી થી કે વહ ઉંટોં પર સવાર હોકર દૂર દૂર તક ઘૂમ આએં ઔર જહાં ઉન્હેં કોઈ ખત્રા યા કામકી કોઈ ચીઝ નઝર આએ આકર ઈત્તિલા દેં. ઉસ કામકે લિએ ઉંટહી મોઝોં સવારી થી. કયૂં કે ઉસકે પાઉંકી આવાઝ નહીં હોતી. તીનોં સવાર મુખ્તલિફ સિમ્તોંકો ચલે ગએ થે. યહ સારા ઈલાકા ઐસા થા કે પળાઉકે લિએ નિહાયત અચ્છા થા, ઈસ લિએ કમાંડરને સોચા થા કે યહાં કિસી ઔરને ભી ડેરે ડાલ રખ્ખે હોંગે.

એક શુતર સવારકો રોશનીસી નઝર આઈ તો વહ ઉસ તરફ ચલ પળા. યહ એક છોટી મશ્અલ થી જો બાલયાનકે આરઝી કેમ્પમેં જલ રહી થી. શતર સવાર આગે ગયા તો એક ટીલેકે પીછે હો ગયા. યહ ઈત્ના હી ઉંચા થા કે ઉંટ પર સવાર હોકર આગે દેખા જા સકતા થા. ઉંટ ઔર સવાર ઉસકે પીછે છુપ ગએ થે. ઉસે હલ્કી હલ્કી રોશનીમેં લળકિયાં નઝર આઈ જો બાલયાનકે ફૌજી દોસ્તોંકે સાથ ગપશપ લગા રહી થીં. ઉનસે કુછ દૂર એક ઔર લળકી એક આદમીકે સાથ બાતેં કરતી નઝર આઈ. ઝરા પરે બહુતસે ઘોળે બંધે હૂએ થે. ઉનમેં વહ ઘોળે ભી થે જો ઉન લોગોંને કૈદિયોંકે મુહાફિઝોંકો કત્લ કરકે હાસિલ કિયે થે.

સલિબી શુતર સવારને ઉંટકો મોળા. કુછ દૂર તક આહિસ્તા આહિસ્તા ચલા ઔર ફિર ઉંટ દૌળા દિયા. ઉંટકે લિએ નિસ્ફ મીલકા ફાસ્લા કુછ ભી નહીં થા. સવારને અપની પાર્ટીકો ખૂશખબરી સુનાઈ કે શિકાર હમારે કદમોંમેં હે. કમાંડરને એક લમ્હા ભી ઝાએ ન કિયા. શતર સવારસે હદફકી (નિશાને)તફસીલ પૂછી ઔર પાર્ટીકો પૈદલ ચલા દિયા. ઘોળોંકે કદમોંકી આવાઝસે શિકારકે ચોકન્ના હો જાનેકા ખત્રા થા. જિસ વક્ત યહ પાર્ટી બાલયાનકે ડેરે તક પહૂંચી, બાલયાન હુકમ દે ચુકા થા કે એક એક લળકીકો ઘોળેકી પીઠ પર બાંધદો. ઉસકે દોસ્ત હૈરત ઝદા હોકર બાલયાનકો દેખ રહે થે કે ઉસ્કા દિમાગ ખરાબ હો ગયા હે. ઉન્હોંને ઉસકે સાથ બહષ શુરૂ કર દી ઔર વક્ત ઝાએ હોતા રહા. બાલયાનને ઉન્હેં બળી મુશકિલસે કાઈલ કિયા કે વહ જો કુછ કેહ રહા હે હોશ ઠિકાને રખ કર કેહ રહા હે ઔર કાહિરા ચલે

જાનેમેં હી મસ્લિહત ઔર આફિયત હે.

લળકિયાં પરેશાનીકે આલમમેં ઉસે દેખ રહી થીં. બાલયાનકે આદમિયોંને ઘોળોં પર ઝીનેં ડાલીં ઔર લળકિયોંકો પકળ લિયા. અચાનક ઉન પર આફત ટૂટ પળી. બાલયાનને બુલંદ આવાઝસે બાર બાર કહા "હમ હથિયાર ડાલના ચાહતે હેં. લળકિયોંકો કાહિરા લેજા રહે હેં" વહ હમ્લા આવરોંકો સુલતાન અય્યૂબીકે ફૌજી સમઝ રહા થા લેકિન એક ખંજરને ઉસકે દિલમેં ઉતર કર ખામોશ કર દિયા. ઉસકે દોસ્ત ઈત્ને ઝયાદા આદમિયોંકે ઐસે અચાનક હમ્લેકા મુકાબલા ન કર સકે. સંભલનેસે પહલે હી ખત્મ હો ગએ. સલીબિયોંકા છાપા કામ્યાબ થા. લળકિયાં આઝાદ હો ચુકી થીં. છાપામાર ઉન્હેં ફવરન અપની જગહ લે ગએ. ઉન્હોંને કમાંડરકો પહચાન લિયા. વહ ભી ઉન્કી પાર્ટીકા જાસૂસ થા. ઉન્હોંને રાત વહીં બસર કરનેકા ફૈસ્લા કિયા ઔર પહરેકે લિએ દો સંતરી ખળે કર દીએ જો ડેરેકે ઈર્દ ગિર્દ ઘુમને લગે.

સુલતાન અય્યૂબીકે ભૈજે હૂએ સવાર ઉસ જગહસે અભી દૂર થે જહાંસે કેદી લળકિયાં બાલયાનકે આદમિયોંને રિહા કરાઈ થીં. રાતકો ભી ચલે જા રહે થે. વહ તઆકુબમેં વક્ત ઝાએ નહીં કરના ચાહતે થે. રહનુમા ઉન્કે સાથ થા. વહ રાસ્તા ઔર જગહ ભૂલા નહીં થા. વહ ઉન્હેં ઉસ જગહ લે ગયા જહાં ઉન પર હમ્લા હુવા થા એક મશઅલ જલા કર દેખા ગયા. વહાં રાબિન ઔર ઉસકે સાથિયોંકી લાશેં ઔર ઉન્કે મુહાફિઝોકી લાશેં પળી થીં. યહ ચીરી ફાળી ઔર ખાઈ હૂઈ થીં. ઉસ વક્ત ભી સહરાઈ લોમળિયાં ઔર ગીડર ઉન્હેં ખા રહે થે. સવારોંકો દેખ કર યહ દરિંદે ભાગ ગએ. દિનકે વક્ત ઉન્હેં ગિધ ખાતે રહે થે. મુહાફિઝ અપને કમાંડરકો ઉસ જગહ લે ગયા જહાંસે ઉસને ઘોળા ખોલા થા. વહાંસે મશઅલકી રોશનીમેં ઝમીન દેખી ગઈ. ઘોળોંકે કદમોંકે નિશાન નઝર આ રહે થે ઔર સિમ્તકી નિશાન દહી કર રહે થે જિધર યહ ગએ થે મગર રાતકે વક્ત ઉન નિશાનિયોંકો દેખ દેખ કર ચલના બહુત મુશકિલ થા. વક્ત ઝાએ હોનેકા ઔર ભટક જાનેકા ડર થા. રાતકો વહીં કયામ કિયા ગયા.

સલિબી પાર્ટીકે કેમ્પમેં સબ જાગ રહે થે. વહ બહુત ખૂશ થે. કમાંડરને ફેસ્લા કિયા થા કે સહરકી તારીકીમેં બુહય્રએ રૂમકી તરફ રવાના હો જાએંગે. ઉસ વક્ત મેગનાના મારયૂસને કહા કે મકસદ અભી પૂરા નહીં હુવા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કત્લ કરના બાકી હે. કમાંડરને કહા કે યહ ઉસ સૂરતમેં મુમ્કિન થા કે વહ લળકિયોંકે પીછે કાહિરા ચલે જાતે. અબ વહ કાહિરાસે બહુત દૂર હેં ઈસ લિએ કત્લકી મુહિમ ખત્મ કી જાતી હે.

“ યહ મેરી મુહિમ હે જિસે મૌતકે સિવા કોઈ ખત્મ નહીં કર સકતા. ” મેગનાના મારયૂસને કહા “ મેંને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કત્લ કરનેકા હલફ ઉઠાયા થા. મુઝે અકે સાથી ઔર એક લળકીકી ઝરૂરત હે. ”

“ યહ ફેસ્લા મુઝે કરના હે કે હમેં કયા કરના હે ” કમાંડરને કહા “સબ પર ફર્ઝ હે કે મેરા હુકમ માનેં. ”

“ મેં કિસીકે હુકમકા પાબંદ નહીં. ” મેગનાના મારયૂસને કહા. “ તુમ સબ ખુદાકે હુકમકે પાબંદ હો. ”

કમાંડરને ઉસે ડાંટ દિયા. મેગનાના મારયૂસકે પાસ તલ્વાર થી. વહ ઉઠ ખળા હુવા ઔર કમાંડર પર તલ્વાર સોંતલી. ઉન્કે સાથી દરમ્યાનમેં આ ગએ. મેગનાના મારયૂસને ક્હા “ મેં ખુદાકા ધુતકારા હુવા ઈન્સાન હૂં. મેં ગુનાહ ઔર બેઈન્સાફીકે દરમ્યાન ભટક રહા હૂં ઔર કહા તુમ જાનતે હો મુઝે તીસ સાલોંકે લિએ કેદખાનેમેં કયૂં ગયા થા. ? પાંચ સાલ ગુઝરે મેરી એક બહન જિસ્કી ઉમ્ર સોલા સાલ થી ઈગ્વા કર લી ગઈ થી. મેં ગરીબ આદમી હૂં. મેરા બાપ મર ચુકા હે. માં અંધી હે. મેરે છોટે છોટે બચ્ચે હેં. મેહનત મશક્કત કરકે મેં ઉન સબકા પેટ પાલતા થા. મેંને ગિરજેમેં સલીબ પર લટકે હૂએ યસૂઅ મસીહકે બુતસે બહુત દફા પૂછા થા કે મેં ગરીબ કયૂં હૂં ? મેંને કભી ગુનાહ નહીં કિયા. મેં દિયાનતદારીસે ઈત્ની મેહનત કરતા હૂં મગર મેરે કુંબેકે પેટ ફિરભી ખાલી રેહતે હેં. મેરી માંકો ખુદાને કયૂં અંધા કિયા હે ? યસૂઅ મસીહને મુઝે કોઈ જવાબ નહીં દિયા ઔર જબ કુંવારી બહન ઈગ્વા હો ગઈ તો મેંને ગિરજેમેં જાકર કુંવારી મરયમકી તસ્વીરસે પૂછાથા કે મેરી કુંવારી બહનકે કુંવારે પને પર તુઝે તરસ કયૂં નહીં આયા ? વહ મા'સૂમ થી ઉસ પર ખુદાને યહ ઝુલ્મ કિયા થા

કે ઉસે ખૂબસૂરતી દે દી થી. મુઝે યસૂઅ મસીહને ભી કોઈ જવાબ નહીં દિયા થા. મુઝે કુંવારી મરયમને ભી કોઈ જવાબ નહીં દિયા....

" એક રોઝ મુઝે એક બહુત હી અમીર આદમીકે નોકરને બતાયા કે તુમ્હારી બહન ઉસ અમીર આદમીકે ઘરમેં હે. વહ અય્યાશી આદમી હે. કુંવારિયોંકો ઈગ્વા કરતા હે, થોળે દિન ઉન્કે સાથ ખેલતા હે ઓર ઉન્હેં કહીં ગાઈબ કર દેતા હે લેકિન વહ આદમી બાદશાહકે દરબારમેં બેઠતા હે. લોગ ઉસકી ઈઝઝત કરતે હેં. બાદશાહને ઉસે રુત્બેકી તલ્વાર દી હે. ગુનાહગાર હોતે હૂએ ખુદા ઉસ પર ખૂશ હે. દુન્યાકા કાનૂન ઉસકે હાથમેં ખિલોના હે. મેં ઉસકે ઘર ગયા ઔર અપની બહન વાપસ માંગી. ઉસને મુઝે ધક્કે દેકર અપને મહલસે નિકાલ દિયા. મેં ફિર ગિરજેમેં ગયા. યસૂઅ મસીહકે બુત ઔર કુંવારી મરયમકી તસ્વીરકે આગે રોયા. ખુદાકો પુકારા. મુઝે કિસીને જવાબ નહીં દિયા. મેં ગિરજેમેં અકેલા થા. પાદરી આ ગયા. ઉસને મુઝે ડાંટ કર ગિરજેસે નિકાલ દિયા. કેહને લગા, યહાંસે દો તસ્વીરેં ચોરી હો ચુકી હેં. નિકલ જાઓ વરના પૂલીસકે હવાલે કર દૂંગા, મેંને હેરાન હોકર ઉસ્સે પૂછા " કયા યહ ખુદાકા ઘર નહીં હે ? " ઉસને જવાબ દિયા" તુમ મુઝસે પૂછે બગૈર ખુદાકે ઘરમેં કૈસે આએ. અગર ગુનાહોંકી મા'ફી માંગની હે તો મેરે પાસ આઓ. અપના ગુનાહ બયાન કરો. મેં ખુદાસે કહૂંગા કે તુમ્હેં બખ્શ દે. તુમ ખુદાસે બરાહે રાસ્ત કોઈ બાત નહીં કર સકતે. જાઓ નિકલો યહાંસે " ઔર મેરે દોસ્તો ! મુઝે ખુદાકે ઘરસે નિકાલ દિયા."

વહ ઐસે લેહજેમેં બોલ રહા થા કે સબ પર સન્નાટા તારી હો ગયા. લળકિયોંકે આંસૂ નિકલ આએ. સહરાકી રાતકે સુકૂતમેં ઉસકી બાતોંકા તઅષ્ષુર સબ પર તિલસમ બન કર તારી હો ગયા.

વહ કેહ રહા થા " મેં પાદરીકો, યસૂઅ મસીહકે બુતકો, કુંવારી મરયમકી તસ્વીરકો ઔર ઉસ ખુદાકો જો મુઝે ગિરજેમેં નઝર નહીં આયા શકકી નઝરોંસે દેખતા નિકલ આયા. ઘર ગયા તો અંધી માંને પૂછા. " મેરી બચ્ચી આઈ યા નહીં ?" મેરી બીવીને પૂછા. મેરે બચ્ચોંને પૂછા. મેં ભી બુત ઔર તસ્વીરકી તરહ ચુપ રહા મગર મેરે અંદરસે એક તૂફાન ઉઠા ઔર મેં બાહર નિકલ ગયા. મેં સારા દિન ઘુમતા ફિરતા રહા. શામકે વક્ત

મૈંને એક ખંજર ખરીદા ઔર દરિયાકે કિનારે ટહલતા રહા. રાત અંધેરી હો ગઈ ઔર બહુત દૈર બા'દ મૈં એક તરફ ચલ પળા. મુઝે ઉસ મહલકી બત્તિયાં નઝર આઈ જહાં મેરી બહન્ કૈદ થી. મૈં બહુત તેઝ ચલ પળા ઔર ઉસ મહલકે પિછવાળે ચલા ગયા. મૈં ઈત્ના ચાલાક ઔર હોશિયાર આદમી નહીં થા લેકિન મુઝમેં ચાલાકી આ ગઈ. મૈં પિછલે દરવાઝેસે અંદર ચલા ગયા. મહલકે કિસી કમરેમેં શૌર શરાબા થા. શાયદ કુછ લોગ શરાબ પી રહે થે. મૈં એક કમરેમેં દાખિલ હુવા તો એક નોકરને મુઝે રોકા. મૈંને ખંજર ઉસકે સીને પર રખ દિયા ઔર અપની બહનકા નામ બતા કર પૂછા કે વહ કહાં હે. નોકર મુઝે અંદરકી સીઢીયોંસે ઉપર લે ગયા ઔર એક કમરેમેં દાખિલ કર કે કહા કે યહાં હે. મૈં અંદર ગયા તો મેરે પીછે દરવાઝા બંદ હો ગયા. કમરા ખાલી થા.

" દરવાઝા ખુલા ઔર બહુતસે લોગ અંદર આ ગએ. ઉન્કે પાસ તલ્વારેં ઔર ડંડે થે. મૈંને કમરેકી ચીઝેં ઉઠા ઉઠા કર ઉન પર ફૈંકની શુરૂ કર દી. બહુત તોળ ફોળ કી. ઉન્હોંને મુઝે પકળ લિયા. મુઝે મારા પીટા ઔર મૈં બેહોશ હો ગયા. હોશમેં આયા તો મૈં હથકળિયોં ઔર બેળિયોંમેં જકળા હુવા થા. મેરે ખિલાફ ઈલ્ઝામ યહ થે કે મૈંને ડાકા ડાલા, બાદશાહકે દરબારીકા ઘર બરબાદ કિયા ઔર તીન આદમિયોંકો કત્લકી નિય્યતસે ઝખ્મી કિયા. મેરી ફરયાદ કિસીને ન સુની ઔર મુઝે તીસ સાલ સઝાએ કૈદ દેકર કૈદખાનેકે જહન્નમમેં ફૈંક દિયા. અભી પાંચ સાલ પૂરે હૂએ હૈં. મૈં ઈન્સાન નહીં રહા. તુમ કૈદખાનેકી સખ્તિયાં નહીં જાનતે. દિનકે વક્ત મવેશિયોં જૈસા કામ લેતે હૈં ઔર રાતકો કુત્તોંકી તરહ ઝંજીર ડાલ કર કોઠળિયોંમેં બંદ કર દેતે હૈં. મુઝે કુછ મા'લૂમ નહીં થા કે મેરી અંધી માં ઝિંદા હે યા મર ચુકી હે. બીવી બચ્ચોંકા ભી કુછ પતા નથા. મુઝે ખતરનાક ડાકૂ સમઝ કર કિસીસે મિલને નહીં દિયા જાતા થા.

" મૈં હર વક્ત સોચતા રેહતા થા કે ખુદા સચ્ચા હે યા મૈં સચ્ચા હૂં. સુનાથા કે ખુદા બે ગુનાહોંકો સઝા નહીં દેતા. મગર મુઝે ખુદાને કિસ ગુનાહકી સઝા દી થી ? મેરે બચ્ચોંકો કિસી ગુનાહકી સઝા દી થી ? મૈં પાંચ સાલ ઈસી ઉલઝનમેં મુબ્તલા રહા. કુછ દિન ગુઝરે ફૌજકે દો અફસર

કૈદખાનેમેં આએ. વહ ઈસ કામકે લિએ જિસ પર હમ આએ હૂએ હૈં આદમી તલાશ કર રહે થે. મૈં અપને આપકો પૈશ નહીં કરના ચાહતા થા કયૂં કે યહ બાદશાહોંકે લળાઈ ઝગળે થે. મુઝે કિસી બાદશાહકે સાથ દિલચસ્પી નહીં થી. લેકિન મૈંને જબ સુના કે ચંદ એક ઈસાઈ લળકિયોંકો મુસલમાનોંકી કૈદસે આઝાદ કરાના હે તો મેરે દિલમેં અપની બહનકા ખયાલ આ ગયા. હમેં બતાયા ગયા થા કે મુસલમાન કાબિલે નફરત કૌમ હે. મૈંને યહ ઈરાદા કિયા કે મૈં ઈસાઈ લળકિયોંકો મુસલમાનોંકી કૈદસે આઝાદ કરાઉંગા તો ખુદા અગર સચ્ચા હે તો મેરી બહનકો ઉસ ઝાલિમ ઈસાઈકે પંજેસે છુળા દેગા. ફિર ફૌજી અફસરોંને કહા કે એક મુસલમાન બાદશાહકો કત્લ કરના હે તો મૈંને ઉસે જઝાકા કામ સમઝા ઔર અપને આપકો પૈશ કર દિયા મગર શર્ત યહ રખ્ખી કે મુઝે ઈત્ની રકમ દી જાએ જો મૈં અપને કુંબેકો દે સકૂં. ઉન્હોંને રકમ દેનેકા વા'દા કિયા ઔર યહ ભી કહા કે અગર તુમ સમંદર પાર મારે ગએ તો તુમ્હારે કુંબેકો ઈત્ની ઝયાદા રકમ દી જાએગી કે સારી ઉમ્રકે લિએ વહ કિસીકે મોહતાજ નહીં રહેંગે."

ઉસને અપને સાથિયોંકી તરફ ઈશારા કરકે કહા "યહ દો મેરે સાથ કૈદખાનેમેં થે. ઉન્હોંને ભી અપને આપકો પૈશ કર દિયા. હમસે સેકળોં બાતેં પૂછી ગઈ. હમ તીનોંને ઉન્હેં યકીન દિલા દિયા કે હમ અપની કૌમ ઔર અપને મઝહબકો ધોકા નહીં દેંગે. મૈંને દર અસ્લ અપને કુંબેકે લિએ અપની જાન ફરોખ્ત કર દી હે. કૈદખાનેસે નિકાલનેસે પહલે એક પાદરીને હમેં બતાયા કે મુસલમાનોંકા કત્લ તમામ ગુનાહ બખ્શ દેતા હે ઔર ઈસાઈ લળકિયોંકો મુસલમાનોંકી કૈદસે આઝાદ કરાઓગે તો સીધે જન્નતમેં જાઓગે. મૈંને પાદરીસે પૂછા કે ખુદા કહાં હે ? ઉસને જો જવાબ દિયા ઉસ્સે મેરી તસલ્લી ન હૂઈ. મૈંને સલીબ પર હાથ રખ કર હલફ ઉઠાયા. હમેં બાહર નિકાલા ગયા મુઝે મેરે ઘર લે ગએ. મેરે ઘરવાલોંકો ઉન્હોંને બહુતસી રકમ દી. મૈં મુત્મઈન હો ગયા. અબ મેરે દોસ્તો ! મુઝે અપના હલફ પૂરા કરના હે મૈં દેખના ચાહતા હૂં કે મેરા ખુદા કહાં હે. કયા એક મુસલમાન બાદશાહકો કત્લ કરકે ખુદા નઝર આ જાએગા."

"તુમ પાગલ હો." કમાંડરને કહા. "તુમને જિત્ની બાતેં કી હૈં

ઉનમેં મુઝે અકલકી ઝરાસી બૂ ભી નહીં આઈ. "

" ઉસને બળી અચ્છી બાતેં કી હૈં. " ઉસકે એક સાથીને કહા. " મૈં ઉસ્કા સાથ દૂંગા. "

" મુઝે એક લળકીકી ઝરૂરત હે. " મેગનાના મારયૂસને લળકિયોંકી તરફ દેખ કર કહા. " મૈં લળકીકી જાન ઔર ઈઝઝતકા ઝિમ્મેદાર હૂં. લળકીકે બગૈર મૈં સલાહુદીન અય્યૂબી તક નહીં પહૂંચ સકૂંગા. મૈં જબસે આયા હૂં સોચ રહા હૂં કે સલાહુદીન અય્યૂબીકે સાથ તન્હાઈમેં કિસ તરહ મિલ સકતા હૂં. "

મૂબી ઉઠ કર ઉસકે સાથ જા ખળી હૂઈ ઔર બોલી "મૈં ઉસકે સાથ જાઉંગી. "

" હમ તુમ્હેં બળી મુશકિલસે આઝાદ કરાકે લાએ હે મૂબી ! " કમાંડરને કહા. " મૈં તુમ્હેં ઐસી ખતરનાક મુહિમ પર જાનેકી ઈજાઝત નહીં દે સકતા. "

" મુઝે અપની ઈસ્મતકા ઈન્તિકામ લેના હે. " મૂબીને કહા " મૈં સલાહુદીન અય્યૂબીકી ખ્વાબગાહમેં આસાનીસે દાખિલ હો સકતી હૂં. મુઝે મા'લૂમ હે કે મુસલમાનકા રુત્બા જિત્ના ઉંચા હોતા હે વહ ખૂબસૂરત લળકિયોંકા ઈત્ના હી ઝયાદા શેદાઈ હો જાતા હે. સલાહુદીન અય્યૂબીકો મેહસૂસ તક ન હોગા કે વહ અપની ઝિંદગીમેં આખરી લળકી દેખ રહા હે.'

બહુત દેરકી બહષ ઔર તકરારકે બા'દ મેગનાના મારયૂસ અપને એક સાથી ઔર મૂબીકે સાથ અપની પાર્ટીસે રુખ્સત હુવા. સબને ઉન્હેં દુઆઓંકે સાથ અલવિદા કહા. ઉન્હોંને દો ઉંટ લિએ. એક પર મૂબી સવાર હૂઈ ઔર દૂસરે પર દોનોં મર્દ ઉન્કે પાસ મિસ્રકે સિક્કે થે ઔર સોનેકી અશરફિયાં ભી દોનોં મર્દોંને ચુગ્ગે ઓળ્હ લિએ થે. મેગનાના મારયૂસકી દાઢી ખાસ્સી લંબી હો ગઈ થી. કૈદખાનેમેં ધૂપમેં મશક્કત કર કરકે ઉસ્કા રંગ ઈટલીકે બાશિંદોંકી તરહ ગોરા નહીં રહા થા. સિયાહી માઈલ હો ગયા થા. ઉસ્સે ઉસ પર યહ શક નહીં કિયા જા સકતા થા કે વહ યૂરપી હે. ભેસ બદલનેકે લિએ ઉન્હેં કપળે દેકર ભૈજા ગયા થા. મગર એક રુકાવટ થી

જિસ્કા બ ઝાહિર કોઈ ઈલાજ નહીં થા વહ યહ હે કે મેગનાના મારયૂસ ઈટલીકી ઝુબાનકે સિવા ઔર કોઈ ઝુબાન નહીં જાનતા થા. મૂબી મિસ્રકી ઝુબાન બોલ સકતી થી. દૂસ્રા જો આદમી ઉન્કે સાથ ગયા થા વહ ભી મિસ્રકી ઝુબાન નહીં જાનતા થા. ઉન્હેં ઉસ્કા કોઈ ઈલાજ કરના થા.

વહ રાતકો હી ચલ પળે. મૂબી રાસ્તેસે વાકિફ હો ચુકી થી. વહ કાહિરાસે હી આઈ થી. મેગનાના મારયૂસને ઉસપર ભી એક ચુગ્ગા ડાલ દિયા ઔર ઉસકે સર પર દૂપટ્ટેકી તરહ ચાદર ઓઢા દી.

સુબ્હકી રોશનીમેં સુલતાન અય્યૂબીકે ઉન સવારોંકા દસ્તા જો ઉન્કે તઆકુબમેં ગયા થા ઘોળોંકે ખુરે દેખ કર રવાના હો ગયા. યહ બહુતસે ઘોળોંકે નિશાન થે જો છુપ હી નહીં સકતે થે. સુબ્હસે પહલે સલીબિયોંકી પાર્ટી લળકિયોંકો સાથ લેકર ચલ પળી. ઉન્કી રફતાર ખાસી તેઝ થી. ઉન્કે તઆકુબમેં જાનેવાલોંકા સફર રુક ગયા ક્યૂં કે રાતકે વક્ત વહ ઝમીનકો નહીં દેખ સકતે થે મગર સલીબિયોંને સફર જારી રખ્ખા. વહ આધી રાતકે વક્ત પળાઉ કરના ચાહતે થે ' વહ બહુત જલ્દીમેં થે.

સુબ્હકે ધુંદલકેમેં સલિબી જો આધી રાતકે વક્ત રુકે થે ચલ પળે. ઉન્કે તઆકુબમેં જાનેવાલોંકી પાર્ટી સુબ્હકી રોશનીમેં રવાના હૂઈ. મેગનાના મારયૂસને અકલમંદી કી થી કે વહ ઉંટોં પર ગયા થા. ઉંટ ભૂક ઔર પ્યાસકી પરવા નહીં કરતા. રુકે બગૈર ઘોળેકી નિસ્બત બહુત ઝયાદા સફર કર લેતા હે. ઉસ્સે મેગનાના મારયૂસકા સફર તેઝીસે તૂ હો રહા થા.

સૂરજ ગુરૂબ હોનેમેં અભી બહુત દેર થી જબ ઉન્હેં લાશેં નઝર આઈ. અલી બિન સુફયાનકે નાઈબને બાલયાનકી લાશ પેહચાન લી. ઉસ્કા ચેહરા સલામત થા. ઉસકે કરીબ ઉસકે છે દોસ્તોંકી લાશેં પળી થીં. ગિધોં ઔર દરિંદોંને ઝયાદાતર ગોશ્ત ખા લિયા થા. સવાર હેરાન થે કે યહ કયા મુઆમલા હે. ખૂન બતાતા થા કે ઉન્હેં મરે હૂએ ઝયાદા દિન નહીં ગુઝરે. અગર યહ બગાવતકી રાત મરે હોતે તો ખૂનકા નિશાન ન હોતા ઔર ઉન્કી સિર્ફ હડ્ડિયાં રેહ જાતીં. યહ એક મુઅમ્મા થા જિસે કોઈ ન સમઝ સકા. વહાંસે ફિર ઘોળોંકે નિશાન ચલે. સવારોંને ઘોળે દૌળા દીએ. નિસ્ફ મીલ તક

ગએ તો ઉંટોંકે પાઉંકે નિશાન ભી નઝર આએ. વહ બઢતે હી ચલે ગએ. સૂરજ ગુરૂબ હુવા તો ભી નહીં રુકે કયૂં કે અબ મિટ્ટીકે ઉંચે નીચે ટીલોંકા ઈલાકા શુરૂ હો ગયા થા જિસ્મેં એક રાસ્તા બલ ખાતા હુવા ગુઝરતા થા. ઉસકે અલાવા વહાંસે ગુઝરનેકા ઔર કોઈ રાસ્તા નહીં થા.

સલિબી ઉસી રાસ્તેસે ગુઝરે થે ઔર બુહય્રએ રૂમકી તરફ ચલે જા રહે થે. ટીલોંકા ઈલાકા દૂર તક ફૈલા હુવા થા. વહાંસે તઆકુબ કરનેવાલે નિકલે તો રુક ગએ કયૂં કે આગે રેતિલા મેદાન આ ગયા થા.

સુબ્હકે વક્ત ચલે તો કિસીને કહા કે સમંદરકી હવા આને લગી હે. સમંદર દૂર નહીં થા મગર સલિબી અભી તક નઝર નહીં આએ થે રાસ્તેમેં એક જગહ ખાનેકે બચે ખચે ટુકળોંસે પતા ચલા કે રાત યહાં કુછ લોગ રુકે થે. ઘોળે ભી યહાં બાંધે ગએ થે. ફિર યહ ઘોળે વહાંસે ચલે. ઝમીનકો દેખ કર તઆકુબ કરનેવાલોંને ઘોળોંકો એળેં લગા દીં. સૂરજ અપના સફર તે કરતા ગયા ઔર આગે નિકલ ગયા. ઘોળોંકો એક જગહ આરામ દિયા ગયા. પાની પિલાયા ઔર યહ દસ્તા રવાના હો ગયા. સમંદરકી હવાએં તેઝ હો ગઈ થીં ઔર ઉનમેં સમંદરકી બૂ સાફ મેહસૂસ હોતી થી. ફિર સાહિલકી ચટ્ટાનેં નઝર આને લગીં. ઝમીન બતા રહી થી કે ઘોળે આગે આગે જા રહે હેં ઔર યહ બે શુમાર ઘોળે હેં.

સાહિલકી ચટ્ટાનેં ઘોળોંકી રફતારસે કરીબ આ રહી થીં. તઆકુબ કરનેવાલોંકો એક ચટ્ટાન પર દો આદમી નઝર આએ, વહ ઈસ તરફ દેખ રહે થે. વહ તેઝીસે સમંદરી તરફ ઉતર ગએ. ઘોળે ઔર તેઝ હો ગએ. ચટ્ટાનોંકે કરીબ ગએ તો ઉન્હેં ઘોળે રોકને પળે કયૂં કે કઈ જગહોંસે ચટ્ટાનોંકે પીછે જાયા જા સકતા થા. એક આદમીકો ચટ્ટાન પર ચઢ કર આગે દેખનેકો ભેજા ગયા. વહ આદમી ઘોળેસે ઉતર કર દૌળતા ગયા ઔર એક ચટ્ટાન પર ચઢને લગા. ઉપર જાકર ઉસને લેટ કર દૂસ્રી તરફ દેખા ઔર પીછે હટ આયા. વહીંસે ઉસને સવારોંકો ઈશારા કિયા કે પૈદલ આઓ. સવાર ઘોળોંસે ઉતરે ઔર દૌળતે હૂએ ચટ્ટાન તક ગએ. સબસે પહલે અલી બિન સુફયાનકા નાઈબ ઉપર ગયા. ઉસને આગે દેખા ઔર દૌળ કર નીચે ઉતરા. ઉસને અપને દસ્તેકો બિખેર દિયા ઔર ઉન્હેં મુખ્તલિફ જગહોં પર જાનેકો કહા.

દૂસ્રી તરફસે ઘોળોંકે હનહનાનેકી આવાઝેં આ રહી થીં. સલિબી વહાં મૌજૂદ થે. યહ વહ જગહ થી જહાં સમંદર ચટ્ટાનોંકો કાટ કર અંદર જાતા થા. ઉસ પાર્ટીને અપની કશ્તી વહાં બાંધી થી. વહ ઘોળોંસે ઉતર કર કશ્તીમેં સવાર હો રહે થે. કશ્તી બહુત બળી થી. લળકિયાં કશ્તીમેં સવાર હો ચુકી થીં. ઘોળે છોળ દીએ ગએ થે. અચાનક ઉન પર તીર બરસને લગે. તમામકો હલાક નહીં કરના થા. ઉન્હેં ઝિંદા પકળના થા. બહુતસે કશ્તીમેં કૂદ ગએ. ઔર કશ્તીકે ચપ્પૂ મારને લગે. પીછે જો રેહ ગએ વહ તીરોંકા નિશાના બન ગએ થે. કશ્તીમેં જાનેવાલોંકો લલકારા ગયા મગર વહ ન રુકે. વહાં સમંદર ગેહરા થા. કશ્તી આહિસ્તા આહિસ્તા જા રહી થી. ઈધરસે ઈશારે પર તીર અંદાઝોંને કશ્તી પર તીર બરસા દીએ. ચપ્પુઓંકી હરકત બંદ હો ગઈ. તીરોંકી દૂસ્રી બાળ ગઈ ફિર તીસ્રી ઔર ચોથી બાળ લાશોંમેં પેવસ્ત હો ગઈ. ઉનમેં અબ કોઈ ભી ઝિંદા ન થા. કશ્તી વહીં ડોલને લગી. સમંદરકી મૌજેં સાહિલકી તરફ આતીં ઔર ચટ્ટાનોંસે ટકરા કર વાપસ ચલી જાતી થીં. ઝરાસી દૈરમેં કશ્તી સાહિલ પર વાપિસ આ ગઈ. સવારોંને નીચે જાકર કશ્તી પકળ લી. વહાં સિર્ફ લાશેં થીં. લળકિયાં ભી મર ચુકી થીં. બા'ઝકો દોદો તીર લગે થે.

કશ્તીકો બાંધ દિયા ગયા ઔર સવારોંકા દસ્તા મહાઝકી તરફ રવાના હો ગયા. કેમ્પ દૂર નહીં થા.

મેગનાના મારયૂસ કાહિરાકી એક સરાએમેં કયામ પઝીર થા. ઉસ સરાએકા એક હિસ્સા આમ ઔર કમતર મુસાફિરોંકે લિએ થા ઔર દૂસ્રા હિસ્સા ઉમરા ઔર ઉંચી હૈષિયતકે મુસાફિરોંકે લિએ. ઉસ હિસ્સેમેં દૌલતમંદ તાજિર ભી કયામ કરતે થે. ઉન્કે લિએ શરાબ ઔર નાચને ગાનેવાલિયાં ભી મહય્યા કી જાતી થીં. મેગનાના મારયૂસ ઉસી ખાસ હિસ્સેમેં ઠહરા. મૂબીકો ઉસને અપની બીવી બતાયા ઔર અપને સાથીકો મો'તમદ મુલાઝિમ. મૂબીકી ખૂબસૂરતી ઔર જવાનીને સરાએવાલોં પર મેગનાના મારયૂસકા રો'બ તારી કર દિયા ઐસી હસીન ઔર જવાન બીવી કિસી બળે દૌલતમંદ હી કી હો સકતી થી. સરાએવાલોંને ઉસકી તરફ ખુસૂસી

તવજ્જુહ દી. મૂબીને અપને આપકો મુસલમાન ઝાહિર કરકે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ઘર ઔર દફતરકે મુતઅલ્લિક મા'લૂમાત હાસિલ કર લીં. ઉસને યહ ભી મા'લૂમ કર લિયા કે સુલતાન અય્યૂબીને સૂડાનિયોંકો મા'ફી દેદી હે ઔર સૂડાની ફૌજ તોળ દી હે. ઉસ્સે યહ ભી પતા ચલ ગયા કે સૂડાની સાલારોં ઔર કમાંડરોં વગૈરાકે હરમ ખાલી કર દીએ ગએ હૈં ઔર યહ ભી કે ઉન્હેં ઝરઅી ઝમીનેં દી જા રહી હૈં.

યહ મેગનાના મારયૂસકી ગૈર મા'મૂલી દીલેરી થી યા ગૈર મા'મૂલી હિમાકત કે વહ ઉસ મુલ્કકી ઝુબાન તક નહીં જાનતા. ફિર ભી ઈત્ને ખતરનાક મિશન પર આ ગયા થા. ઉસ્સે ઈસ કિસ્મકે કત્લકી ઔર ઈત્ને બળે રુત્બેકે ઈન્સાન તક રસાઈ હાસિલ કરનેકી કોઈ ટ્રેનીંગ નહીં દી ગઈ થી. વહ ઝહની લિહાઝસે ઈન્તિશાર ઔર ખુલફશારકા મરીઝ થા. ફિર ભી વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કત્લ કરને આયા જિસ્કે ઈર્દ ગિર્દ મુહાફિઝોંકા પૂરા દસ્તા મૌજૂદ રેહતા થા. ઉસકે દસ્તેકે કમાંડરને ઉસે કહા થા કે તુમ પાગલ હો, તુમને જિત્ની બાતેં કી હૈં ઉનમેં મુઝે ઝરાસી ભી અકલકી બૂ નહીં આઈ. બઝાહિર મેગનાના મારયૂસ પાગલ હી થા.

યહ એક તારીખી હકીકત હે કે બળે આદમિયોંકો કત્લ કરનેવાલે ઉમૂમન પાગલ હોતે હૈં. અપર પાગલ નહીં તો ઉન્કે ઝહની તવાઝુનમેં કુછ ન કુછ ગળબળ ઝરૂર હોતી હે. યહી કૈફિયત ઈટલીકે ઉસ સઝા યાફ્તા આદમીકી થી. ઉસકે પાસ એક હથિયાર ઐસા થા જો ઢાલકા કામ ભી દે સકતા થા. યહ થી મૂબી. મૂબી સિર્ફ મિસ્રકી ઝૂબાન હી નહીં જાનતી થી બલ્કે ઉસે ઔર ઉસકી મરી હૂઈ છે સાથી લળકિયોંકો મિસ્રી ઔર અરબી મુસલમાનોંકે રહન સહન, તહઝીબો તમદ્દુન ઔર દિગૈર મઆશિરતી ઉંચ નીચકે મુતઅલ્લિક લંબે અરસેકે લિએ ટ્રેનીંગ દી ગઈ થી. વહ મુસલમાન મર્દોંકી નફસાનિયતસે ભી વાકિફ થી. અદાકારીકી માહિર થી ઔર સબસે બળી ખૂબી યહ કે વહ મર્દોંકો ઉંગલિયોં પર નચાના ઔર બ વક્તે ઝરૂરત અપના પૂરા જિસ્મ નંગા કરકે કિસી મર્દકો પૈશ કરના ભી જાનતી થી.

યહ તો કોઈ ભી નહીં બતા સકતા કે બંદ કમરેમેં મેગનાના મારયૂસ, મૂબી ઔર ઉન્કે સાથીને કયા બાતેં કીં ઔર કયા મન્સૂબા બનાયા. અલ્બત્તા

ઐસા સબૂત પૂરાની તહરીરોંમેં મિલતા હે કે તીન ચાર રોઝ સરાએમેં કયામકે બા'દ મેગનાના મારયૂસ બાહર નિકલા, તો ઉસકી દાઢી ધુલી ધુલાઈ થી. ઉસકે ચેહરેકા રંગ સૂડાનિયોંકી તરહ બાદામી થા જો મસ્નૂઈ હો સકતા થા લેકિન મસ્નૂઈ લગતા નહીં થા. ઉસને મા'મૂલી કિસ્મકા ચુગ્ગા ઔર સર પર મા'મૂલી કિસ્મકા રૂમાલ ઔર અમામા બાંધ રખ્ખા થા. મૂબી સરસે પાઉંતક સિયાહ બુરકા નુમા લુબાદેમેં થી ઔર ઉસકે ચેહરે પર બારીક નકાબ ઈસ તરહ પળા થા કે હોંટ ઔર ઠોળી ઢકી હૂઈ થી. પેશાની તક ચેહરા નંગા થા. પેશાની પર ઉસકે ભૂરે રેશ્મી બાલ પરે હૂએ થે ઔર ઉસ્કા હુસ્ન ઐસા નિખરા હુવા થા કે રાહ જાતે લોગ રુક કર દેખતે થે. ઉનકા સાથી મા'મૂલીસે લિબાસમેં થા જિસ્સે પતા ચલતા થા કે નોકર હે. સરાએકે બાહર દો નિહાયત આલા નસ્લકે ઘોળે ખળે થે. યહ સરાએવાલોંને મેગનાના મારયૂસકે લિએ ઉજરત પર મંગવાએ થે કયૂં કે ઉસને કહા થા કે વહ અપની બીવીકે સાથ સેરકે લિએ જાના ચાહતા હે. મેગનાના મારયૂસ ઔર મૂબી ઘોળોં પર સવાર હો ગએ ઔર જબ ઘોળે ચલે તો ઉનકા સાથી નોકરોંકી તરહ પીછે પીછે ચલ પળા.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબી અપને નાઈબીનકો સામને બિઠાએ સૂડાનિયોંકે મુતઅલ્લિક એહકામાત દે રહા થા. વહ યહ કામ બહુત જલ્દી ખત્મ કરના ચાહતા થા કયૂં કે ઉસને ફેસ્લા કર લિયા થા કે સુલતાન ઝંગીકી ભેજી હૂઈ ફોજ, મિસ્રકી નઈ ફોજ ઔર વફાદાર સૂડાનિયોંકો સાથ મિલા કર એક ફોજ બનાએગા ઔર ફોરી તોર પર પરોશલમ પર ચઢાઈ કરેગા. બુહય્રએ રૂમકી શિકસ્તકે બા'દ જબકે સુલતાન ઝંગીને ફ્રેંકોંકો ભી શિકસ્ત દે દી થી. એક લંબે અરસે તક સલીબિયોંકે સંભલનેકા કોઈ ઈમકાન નહીં થા. ઉન્કે સંભલનેસે પહલે હી સુલતાન અય્યૂબી ઉનસે પરોશલમ છીન લેનેકા મન્સૂબા બના ચુકા થા. ઉસ્સે પહલે વહ સૂડાનિયોંકો ઝમીનોં પર આબાદ કર દેના ચાહતા થા કે ખેતી બાળીમેં ઉલઝ જાએં ઔર ઉન્કી બગાવતકા ઈમકાન ન રહે.

નઈ ફોજકી તન્ઝીમે નવ ઔર હઝાર હા સૂડાનિયોંકો ઝમીનોં પર આબાદ કરનેકા કામ આસાન નહીં થા. ઉન દોનોં કામોંમેં ખત્રા યહ થા કે

સુલતાન અય્યૂબીકી ફૌજ ઔર અપની ઈન્તિઝામયામેં ઐસે આ'લા અફસર મૌજૂદ થે જો ઉસે મિસ્રકી ઈમારતકે સરબરાહકી હૈષિયતસે નહીં દેખ સકતે થે. સૂડાનિયોંકી ફૌજકો તોળ કર ભી સુલતાન અય્યૂબીને અપને ખિલાફ ખત્રા પૈદા કર લિયા થા. ઉસ ફૌજકે ચંદ એક આ'લા હુક્કામ ઝિંદા થે. ઉન્હોંને સુલતાનકી ઈતાઅત કબૂલ કરલી થી મગર અલી બિન સુફયાનકી ઈંટેલી જિન્સ બતા રહી થી કે બગાવતકી રાખમેં અભી કુછ ચિંગારિયાં મૌજૂદ હૈં.

ઈંટેલી જિન્સકી રિપૉર્ટ યહ ભી થી કે ઉન બાગી સરબરાહોંકો અપની શિકસ્તકા ઈત્ના અફસોસ નહીં જિત્ના સલીબિયોંકી શિકસ્તકા ગમ હે કયૂં કે વહ બગાવત દબ જાનેકે બા'દ ભી સલીબિયોંસે મદદ લેના ચાહતે થે ઔર મિસ્રકી ઈન્તિઝામિયા ઔર ફૌજકે દો તીન આ'લા હુક્કામકો સૂડાનિયોંકી શિકસ્તકા અફસોસ થા કયૂં કે વહ આસ લગાએ બેઠે થે કે સલાહુદીન અય્યૂબી મારા જાએગા યા ભાગ જાએગા. યહ ઈમાન ફરોશોંકા ટોલા થા, લેકિન સલાહુદીન અય્યૂબીકા ઈમાન મઝબૂત થા. ઉસને મુખાલિફીનસે વાકિફ હોતે હૂએ ભી ઉન્કે ખિલાફ કોઈ કારવાઈ ન કી. ઉન્કે સાથ નરમીસે ઔર ખુલૂસસે પૈશ આતા રહા. કિસી મેહફિલમેં ઉસને ઉન્કે ખિલાફ કોઈ બાત ન કી ઔર જબ કભી ઉસને માતહતોંસે ઔર ફૌજસે ખિતાબ કિયા તો ઐસે અલફાઝ કભી ન કહે, કે મેં અપને મુખાલિફીનકો મઝા ચખા દૂંગા. કભી ધમકી આમેઝ યા તન્ઝિયા અલફાઝ ઈસ્તિઅમાલ નહીં કિયે. અલ્બત્તા ઐસે અલફાઝ અકષર ઉસકે મુંહસે નિકલતે થે – "અગર કિસી સાથીકો ઈમાન બેચતા દેખો તો ઉસે રોકો. ઉસે યાદ દિલાઓ કે વહ મુસલમાન હે ઔર ઉસકે સાથ મુસલમાનોં જૈસા સુલૂક કરો તાકે વહ દુશમનકે અષરસે આઝાદ હો જાએ "– લેકિન દરપરદા વહ મુખાલિફીનકી સરગરમિયોંસે બા ખબર રેહતા થા. અલી બિન સુફયાનકા મુહકમા બહુત હી ઝયાદા મસ્રૂફ હો ગયા થા. સુલતાન અય્યૂબીકો ઝેરે ઝમીન સિયાસતકી ઈત્તિલાએં બા કાઈદગીસે દી જા રહી થીં.

અબ ઉસ મુહકમેકી ઝિમ્મેદારી ઔર ઝયાદા બળ્હ ગઈ થી. મુહાફિઝોં ઔર શુતરબાનોંકે કત્લકી ઈત્તિલા ભી કાહિરા આ ચુકી થી. ઉસ્સે પહલે

જાસૂસોંકા ગિરોહ જિસ્મેં લળકિયાં ભી થીં ' મુહાફિઝોંસે ના મા'લૂમ અફરાદને આઝાદ કરા લિયા થા. ઉન દો વાકિઆતને યહ ષાબિત કર દિયા થા કે મુલ્કમેં સલિબી જાસૂસ ઔર છાપામાર મૌજૂદ હૈં ઔર યહ ભી ઝાહિર હોતા થા કે ઉન્હેં યહાં કે બાશિંદોંકી પુશ્ત પનાહી ઔર પનાહ હાસિલ હે. અભી યહ ઈત્તિલા નહીં પહૂંચી થી કે છાપામારોં ઔર લળકિયોંકો ઐન ઉસ વક્ત ખત્મ કર દિયા ગયા હે જબ વહ કશ્તીમેં સવાર હો રહે થે. છાપામારોંકી સરગરમિયોંકો રોકનેકે લિએ ફૌજકે દો દસ્તે સારે ઈલાકેમેં ગશ્તકે લિએ ગુઝિશ્તા શામ રવાના કર દીએ ગએ ઔર ઈન્ટેલિજન્સકે નિઝામકો ઔર ઝયાદા વસીઅ કર દિયા ગયા થા.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબી કદરે પરેશાન ભી થા. વહ કયા અઝમ લેકે મિસ્રમેં આયા થા ઔર અબ સલ્તનતે ઈસ્લામયાકે ઈસ્તહકામ ઔર વુસ્અતકે લિએ ઉસને કયા કયા મન્સૂબે બનાએ થે મગર ઉસકે ખિલાફ ઝમીનકે ઉપરસે ભી ઔર ઝમીનકે નીચેસે ભી ઐસા તૂફાન ઉઠા થા કે ઉસકે મન્સૂબે લરઝને લગે થે. ઉસે પરેશાની યહ થી કે મુસલમાનોંકી તલ્વાર મુસલમાનકી ગરદન પર લટક રહી થી. ઈમાનકા નીલામ હોને લગા થા. સલ્તનતે ઈસ્લામયાકી ખિલાફત ભી સાઝિશોંકે જાલમેં ઉલઝકર સાઝિશોંકા હિસ્સા ઔર આલાએ કાર બન ગઈ થી. ઝન ઔર ઝરને અરબકી સરઝમીનકો હિલા ડાલા થા. સુલતાન અય્યૂબી ઉસ્સે ભી બે ખબર નહીં થા કે ઉસે કત્લ કરનેકી સાઝિશેં હો રહી હૈં લેકિન ઉસપર વહ કભી પરેશાન નહીં હુવા થા. કહા કરતા થા કે મેરી જાન અલ્લાહકે હાથમેં હે. ઉસકી ઝાતેબારીકો જબ ઝમીનપર મેરા વજૂદ બેકાર લગેગા તો મુઝે ઉઠા લેગા. લિહાઝા ઉસને અપને તોરપર અપની હિફાઝતકા કભી ફિક્ર નહીં કિયા થા. યહ તો ઉસકી ફૌજી ઈંતિઝામયાકા બંદોબસ્ત થા કે ઉસકે ગિર્દ મુહાફિઝોંકે દસ્તે ઔર ઈન્ટેલિજન્સકે આદમી મૌજૂદ રેહતે થે ઔર અલી બિન સુફયાન તો ઉસ મઆમલેમેં બહુત ચોકસ થા. એક તો યહ ઉસકી ડયૂટી થી' દૂસ્રે યહ કે વહ સુલતાન અય્યૂબીકો અગર પેગમ્બર નહીં તો અપના પીર વ મુરશિદ ઝરૂર સમઝતા થા.

ઉસ રોઝ સુલતાન અય્યૂબી નાઈબીનકો એહકામાત ઔર હિદાયાત દે

રહા થા જબ દો ઘોળે ઉસકે મુહાફિઝ દસ્તેકી બનાઈ હૂઈ હદપર રુકે. ઉન્હેં મુહાફિઝોંકે કમાંડરને રોક લિયા થા. સવાર મેગનાના મારયૂસ ઔર મૂબી થે. વહ ઘોળોંસે ઉતરે તો ઘોળોંકી બાગેં ઉન્કે સાથીને થામ લીં. મૂબીને કમાંડરસે કહા કે વહ અપને બાપકો સાથ લાઈ હે. સુલતાન અય્યૂબીસે મિલના હે. કમાંડરને મેગનાના મારયૂસસે બાત કી ઔર મુલાકાતકી વજહ પૂછી. મેગનાના મારયૂસને જૈસે ઉસકી બાત સુની હી નહો. વહ યહ ઝુબાન સમઝતા હી નહીં થા. મૂબીને અપના નામ ઈસ્લામી બતાયા થા. ઉસને કમાંડરસે કહા– "ઉસ્સે બાત કરના બેકાર હે. યહ ગુંગા ઔર બહરા હે... મુલાકાતકા મકસદ હમ સુલતાનકો યા ઉસકે કિસી બળે અફસરકો બતાએંગે."

અલી બિન સુફયાન બાહર ટહલ રહા થા. ઉસને મેગનાના મારયૂસ ઔર મૂબીકો દેખા તો ઉન્કે પાસ આ ગયા. ઉસને અસ્સલામુ અલયકુમ કહા તો મૂબીને વઅલયકુમુસ્સલામ કહા. કમાંડરને ઉસે બતાયા કે યહ સુલતાનસે મિલના ચાહતે હૈં. અલી બિન સુફયાનને મેગનાના મારયૂસસે મુલાકાત કી વજહ પૂછી તો મૂબીને ઉસે ભી કહા કે યહ મેરા બાપ હે ' ગુંગા ઔર બહરા હે. અલી બિન સુફયાનને ઉન્હેં બતાયા કે સુલતાન અભી બહુત મસ્રૂફ હૈં. ફારિગ હો જાએંગે તો ઉનસે મુલાકાતકા વક્ત લિયા જાએગા. ઉસને કહા " આપ મુલાકાતકા મકસદ બતાએં. હો સકતા હે આપકા કામ સુલતાનસે મિલે બગૈર હો જાએ. સુલતાન છોટી છોટી શિકાયતોંકે લિએ મુલાકાતકા વક્ત નહીં નિકાલ સકતે. મુતઅલ્લિકા મુહકમા અઝ ખૂદ હી શિકાયત રફઅ કર દિયા કરતા હે."

"ક્યા સુલતાન અય્યૂબી ઈસ્લામકી એક મઝલૂમ બેટીકી ફરયાદ સુનનેકે લિએ વક્ત નહીં નિકાલ સકેંગે ?" મૂબીને કહા, "મુઝે જો કુછ કેહના હે વહ મેં ઉન્હીસે કહૂંગી."

" મુઝે બતાએ બગૈર આપ સુલતાનસે નહીં મિલ સકેંગી" અલી બિન સુફયાનને કહા. " મેં સુલતાન તક આપકી ફરયાદ પહૂંચાઉંગા. વહ ઝરૂરી સમઝેંગે તો આપકો અંદર બુલાલેંગે" અલી બિન સુફયાન ઉન્હેં અપને કમરેમેં લે ગયા.

મૂબીને કિસી શિમાલ ઈલાકેકે કિસી કસ્બેકા નામ લેકર કહા,

"દો સાલ ગુઝરે સૂડાની ફૌજ વહાંસે ગુઝરી. મૈં ભી લળકિયોંકે સાથ ફૌજ દેખનેકે લિએ બાહર આ ગઈ. એક કમાંડરને અપના ઘોળા મોળા ઔર મેરે પાસ આકર મેરા નામ પૂછા. મૈંને બતાયા તો ઉસને મેરે બાપકો બુલાયા. ઉસે પરે લે જાકર કોઈ બાત કી. કિસીને કમાંડરસે કહા કે યહ ગુંગા ઔર બહરા હે. કમાંડર ચલા ગયા. શામકે બા'દ ચાર સૂડાની ફૌજી હમારે ઘર આએ ઔર મુઝે ઝબરદસ્તી ઉઠાકર લે ગએ ઔર કમાંડરકે હવાલે કર દિયા. ઉસ્કા નામ બાલયાન હે. વહ મુઝે અપને સાથ લે આયા ઔર હરમમેં રખ લિયા. ઉસકે પાસ ચાર ઔર લળકિયાં થીં. મૈંને ઉસે કહા કે મેરે સાથ બા કાઈદા શાદી કર લે લેકિન ઉસને મુઝે શાદીકે બગૈર બીવી બનાએ રખ્ખા. દો સાલ ઉસને મુઝે અપને પાસ રખ્ખા. સૂડાની ફૌજને બગાવત કી તો બાલયાન ચલા ગયા. મા'લૂમ નહીં કે મારા ગયા હે કે કૈદમેં હે. આપકી ફૌજ ઉસકે ઘરમેં આઈ ઔર હમસબ લળકિયોંકો યહ કેહકર ઘરસે નિકાલ દિયા કે તુમસબ આઝાદ હો...

" મૈં અપને ઘર ચલી ગઈ. મેરે બાપને શાદી કરની ચાહી તો સબને મુઝે કબૂલ કરનેસે ઈન્કાર કર દિયા. કેહતે હે કે યહ હરમકી ચિચોળી હૂઈ હડ્ડી હે. વહાં લોગોંને મેરા જીના હરામ કર દિયા હે. હમ સરાએમેં ઠહરે હૈં. સુનાથા કે સુલતાન સૂડાનિયોંકો ઝમીનેં ઔર મકાન દે રહે હૈં. મુઝે આપ બાલયાનકી દાશ્તા યા ઉસકી બીવી સમઝકર યહાં ઝમીન ઔર મકાન દેદેં તાકે મૈં ઉસ કસ્બેસે નિકલ જાઉં. વરના મૈં ખૂદકશી કરલૂંગી યા ઘરસે ભાગકર કહીં તવાઈફ બન જાઉંગી. "

" અગર આપકો ઝમીન સુલતાનસે મિલે બગૈર મિલ જાએ તો સુલતાનસે મિલનેકી કયા ઝરૂરત હે ? અલી બિન સુફયાનને કહા.

"હાં !" – મૂબીને કહા– " ફિર ભી મિલનેકી ઝરૂરત હે. ઉસે આપ અકીદત ભી કેહ સકતે હૈં. મૈં સુલતાનકો સિર્ફ યહ બતાના ચાહતી હૂં કે ઉસકી સલ્તનતમેં ઓરત ખિલોના બની હૂઈ હે. દૌલતમંદોં ઔર હાકિમોંકે હાં શાદીકા રિવાજ ખત્મ હો ગયા હે. ખુદાકે લિએ ઓરતકી ઈસ્મતકો બચાઓ ઔર ઓરતકી અઝમત બહાલ કરો. સુલતાનસે યહ કેહકર શાયદ મેરે દિલકો સુકૂન આ જાએગા."

મેગનાના માર્થૂસ ઈસ તરહ ખામોશ બેઠા રહા જૈસે ઉસકે કાનમેં કોઈ બાત નહીં પળ રહી. અલી બિન સુફયાનને મૂબીસ કહા કે સુલતાનકો ઈજલાસસે ફારિગ હોને દેં ફિર ઉનસે મુલાકાતકી ઈજાઝત લી જાએગી. યહ કેહકર અલી બિન સુફયાન બાહર નિકલ ગયા. વહ બહુત દેર બા'દ આયા ઔર કહા કે વહ સુલતાનસે ઈજાઝતસે લેને જા રહા હે. વહ સુલતાન અય્યૂબીકે કમરેમેં ચલા ગયા ઔર ખાસ્સી દેર બા'દ આયા. ઉસને મૂબીસે કહા કે અપને બાપકો સુલતાનકે પાસ લે જાઓ. ઉસને ઉન્હેં સુલતાન અય્યૂબીકા કમરા દિખા દિયા. કમરેમેં દાખિલ હોનેસે પહલે દોનોંને બાહરકી તરફ દેખા. વહ ગાલિબન કત્લકે બા'દ વહાંસે નિકલનેકા રાસ્તા દેખ રહે થે.

સુલતાન કમરેમેં અકેલા થા. ઉસને દોનોંકો બિઠાયા ઔર મૂબીસે પૂછા. " કયા તુમ્હારા બાપ પેદાઈશી ગુંગા ઔર બહરા હે ?"

" હાં સુલતાન મુહતરમ ! "— મૂબીને જવાબ દિયા, " યહ ઉસ્કા પેદાઈશી નકશ હે."

સુલતાન અય્યૂબી બેઠા નહીં ' કમરેમેં ટહલતા રહા ઔર બોલા, " મૈંને તુમ્હારી શિકાયત ઔર મુતાલબા સુન લિયા હે. મુઝે તુમ્હારે સાથ પૂરી હમદદી હે. મેં તુમ્હેં યહાં ઝમીન ભી દૂંગા ઔર મકાન ભી બનવા દૂંગા. સુના હે તુમ કુછ ઔર ભી મુઝસે કેહના ચાહતી હો. "

" અલ્લાહ આપકા ઈકબાલ બુલંદ કરે ! " મૂબીને કહા, "આપકો બતા દિયા હોગા કે મેરે સાથ કોઈ આદમી શાદી નહીં કરતા. લોગ મુઝે હરમકી ચિચોળી હૂઈ હકી ' ફાહિશા ઔર બદકાર કેહતે હૈં ઔર મેરે બાપકો કેહતે હૈં કે ઉસને બેટી બૈચ ડાલી થી. આપ મુઝે ઝમીન ઔર મકાન તો દે દેંગે લેકિન મુઝે એક ખાવિંદકી ઝરૂરત હે જો મેરી ઇઝઝતકી રખ્ખવાલી કરે... " ઉસને ઝિજકકર કહા, "મેં ઐસી બાત કેહનેકી જુરઅત નહીં કર સકતી લેકિન અપની માંકી અર્ઝદાશ્ત આપ તક પહૂંચાના ચાહતી હૂં કે આપ અગર મેરી શાદી નહીં કરા સકતે તો મુઝે અપને હરમમેં રખ લેં. આપ મેરી ઉમ્ર મેરી શકલ વ સૂરત ઔર મેરા જિસ્મ દેખેં. કયા મેં આપકે કાબિલ નહીં હૂં ? " યહ કેહકર ઉસને મેગનાના

મારયૂસકે કંધેપર હાથ રખ્ખકર દૂસરા હાથ અપને સીનેપર રખ્ખા ઔર સુલતાન અય્યૂબીકી તરફ ઈશારા કિયા. યહ ઈશારા શાયદ પહલેસે તે શુદા થા. મેગનાના મારયૂસને દોનોં હાથ જોળકર સુલતાન અય્યૂબીકી તરફ કિયે ઔર ફિર મૂબીકે હાથ પકળકર સુલતાન અય્યૂબીકી તરફ બળ્હાએ જૈસે વહ યહ કેહ રહા થા કે મેરી બેટીકો કબૂલ કરલો.

" મેરા કોઈ હરમ નહીં લળકી ! " – સુલતાન અય્યૂબીને કહા, "મૈં મુલ્કસે હરમ કુહબાખાને ઔર શરાબ ખત્મ કર રહા હૂં" બાત કરતે કરતે ઉસને અપની જેબસે એક સિક્કા નિકાલા ઔર હાથમેં ઉછાલને લગા. ઉસને કહા, " મૈં ઓરતકી ઈઝઝતકા મુહાફિઝ બન્ના ચાહતા હૂં" યહ કેહતે કેહતે વહ દોનોંકી પીઠ પીછે ચલા ગયા ઔર સિક્કા હાથસે ગિરા દિયા. ટનકી આવાઝ આઈ તો મેગનાના મારયૂસને ચોંક કર પીછે દેખા ઔર ફિર ફવરન હી સામને દેખને લગા.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને તેઝીસે અપને કમરબંદસે એક ફુટ લંબા ખંજર નિકાલકર ઉસકી નોક મેગનાના મારયૂસકી ગરદન પર રખ્ખ દી ઔર મૂબીસે કહા.

"યહ શખ્સ મેરી ઝુબાન નહીં સમઝતા. ઉસે કહો કે અપને હાથસે અપના હથિયાર ફૈંક દે. ઉસને ઝરાસી પસો પૈશ કી તો યહાંસે તુમ દોનોંકી લાશેં ઉઠાઈ જાએંગી."

મૂબીકી આંખેં હૈરત ઔર ખૌફસે ખુલ ગઈ. ઉસને અદાકારીકા કમાલ દિખાનેકી કૌશિશકી ઔર કહા, "મેરે બાપકો ડરા ધમકા કર આપ મુઝપર કયૂં કબ્ઝા કરને ચાહતે હૈં. મૈંતો ખૂદ હી અપને આપકો પૈશ કર રહી હૂં."

" તુમ જબ મહાઝપર મેરે સામને આઈ થીં તો તુમ મેરી ઝુબાન નહીં બોલતી થીં. " સુલતાન અય્યૂબીને કહા ઔર ખંજરકી નોક મેગનાના મારયૂસકી ગરદન પર રખ્ખે રખ્ખી. ઉસને કહા, " કયા તુમ ઈત્ની જલ્દી યહાંકી ઝુબાન બોલને લગી હો ? ...... ઉસે કહો હથિયાર ફવરન બાહર નિકાલ દે.

મૂબીને અપની ઝુબાનમેં મેગનાના મારયૂસસે કુછ કહા તો ઉસને ચુગ્ગેકે અંદર હાથ ડાલ કર ખંજર બાહર નિકાલા જો ઈત્ના હી લંબા થા

જિત્ના સુલતાન અય્યૂબીકા થા. સુલતાનને ઉસકે હાથસે ખંજર લે લિયા ઔર અપના ખંજર ઉસકી ગરદનસે હટાકર કહા – " બાકી છે લળકિયાં કહા હૈં ? "

" આપને મુઝે પેહચાનનેમેં ગલતી કી હે " – મૂબીને કાંપતી હૂઈ આવાઝમેં કહા – " મેરે સાથ ઔર કોઈ લળકી નહીં હે. આપ કૌનસી છે લળકિયોંકી બાત કર રહે હૈં ? "

" મુઝે ખુદાને આંખેં દી હૈં " – સુલતાન અય્યૂબીને કહા – "ઔર ખુદાને મુઝે ઝહન ભી દિયા હે જિસ્મેં વહ ચેહરે નકશ હો જાતે હૈં જિન્હેં એકબાર આંખ દેખ લેતી હે. તુમ્હારા ચેહરા જો આધા નકાબમેં હે મેંને પહલે ભી દેખા હે.... તુમ્હેં ઔર તુમ્હારે ઉસ સાથીકો ખુદાને ઈત્ના નાકિસ ઝહન દિયા હે કે જિસ કામકે લિએ તુમ આએ થે તુમ ઉસ કાબિલ નહીં... સરાએમેં તુમ દોનોં ખાવિંદ ઔર બીવી થે. યહાં આકર તુમ બાપ ઔર બેટી બન ગએ મગર તુમ હો કુછ ભી નહીં ઔર તુમ્હારા એક સાથી બાહર ઘોળોંકે પાસ ખળા હે વહ તુમ્હારા નોકર નહીં. ઉસે ગિરફતાર કર લિયા હે. "

યહ કમાલ અલી બિન સુફયાનકા થા. ઉસે મૂબીને બતાયા થા કે વહ સરાએમેં ઠેહરે હૂએ હૈં. વહ ઉન દોનોંકો અપને કમરેમેં બિઠાકર બાહર નિકલ ગયા ઔર ઘોળેપર સવાર હોકર સરાએમેં ચલાગયા થા. સરાએવાલોંસે ઉસને ઉન્કે હુલ્યે બતાકર પૂછા તો ઉસે બતાયા ગયા થા કે વહ મિયાં બીવી હૈં ઔર ઉન્કે સાથ ઉનકા નોકર હે. ઉસે યહ ભી બતાયા ગયા કે ઉન્હોંને બાઝારસે કુછ કપળે ભી ખરીદે થે જિનમેં લળકીકા બુરકા નુમા ચુગ્ગા ઔર ચૂતે ભી થે. ઉન્હોંને અલી બિન સુફયાનસે કહા થા કે વહ મિયાં બીવી હૈં. ઉસને ઔર કોઈ તફતીશ નહીં કી. ઉન્કે કમરેકા તાલા તોળ કર ઉન્કે સામાનકી તલાશી લી. ઉસ્સે ચંદ ઐસી અશ્યા બર આમદ હૂઈં જિન્હોંને શકકો યકીનમેં બદલ દિયા. અલી બિન સુફયાન સમઝ ગયા કે સુલતાન અય્યૂબીસે ઉનકા તન્હાઈમેં મિલનેકા મતલબ કયા હો સકતા હે. ઉસને ઉન્કે ઘોળે દેખે થે. આલા નસ્લકે તેઝ રફતાર ઘોળે થે સરાએવાલેસે ઉન્કે ઘોળોંકે મુતઅલ્લિક પૂછા ગયા તો ઉસન બતાયા કે યહ તીનોં મુસાફિર ઉંટોંપર આએ થે ઔર યહ ઘોળે લળકીને યહ કેહકર મંગવાએ થે કે નિહાયત

અચ્છે હોં ઔર તેઝ રફતાર હોં. સરાએવાલેને યહ ભી બતાયા થા કે લળકીકા ખાવિંદ ગુંગા હે ઔર નોકર ભી ગુંગા મા'લૂમ હોતા હે. વહ કિસીસે બાત નહીં કરતા. દર અસ્લ વહ ભી યહાંકી ઝુબાન નહીં જાનતા થા.

અલી બિન સુફયાનને વાપિસ આકર દેખા કે ઈજલાસ ખત્મ હો ગયા હે તો વહ સુલતાન અય્યૂબીકે પાસ ચલા ગયા. ઉસે ઉન્કે મુતઅલ્લિક બતાયા ઔર વહ કહાની ભી સુનાઈ જો લળકીને ઉસે સુનાઈ થી. ફિર સરાએસે જો માલૂમાત ઉસને હાસિલ કીથીં ઔર ઉન્કે સામાનસે જો મશ્કૂક ચીઝેં બર આમદ કી થીં વહ દિખાઈ ઔર અપની રાએ યહ દી કે આપકો કત્લ કરને આએ હેં. આપસે તન્હાઈમેં મિલના ચાહતે હેં. ઉન્હોંને યહ મન્સૂબા બનાયા હોગા કે આપકો કત્લ કરકે નિકલ જાએંગે. જિત્ની દેરમેં કિસીકો પતા ચલેગા ઈત્ની દેરમેં વહ તેઝ રફતાર ઘોળોં પર સવાર હોકર શહરસે દૂર જા ચુકે હોંગે ઔર યહ ભી હો સકતા હે કે યહ લોગ આપકો ઈત્ની ખૂબસૂરત લળકીકે ચક્કરમેં ડાલ કર ખ્વાબગાહમેં કત્લ કરના ચાહતે હોં.

સુલતાન અય્યૂબી સોચમેં પળ ગયા. ફિર કહા – " ઉન્હેં અભી ગિરફતાર ન કરો. મેરે પાસ ભેજ દો. "

અલી બિન સુફયાનને અંદર ભેજ દિયા ઔર ખૂદ સુલતાનકે કમરેકે દરવાંઝેકે સાથ લગા ખળા રહા. ઉસન મુહાફિઝ દસ્તેકે કમાંડરકો બુલાકર કહા– " ઉન દોનોં ઘોળોંકો અપને ઘોળોંકે સાથ બાંધ દો ઔર ઝૈને ઉતારદો ઔર ઉન્કે સાથ જો આદમી હે ઉસે અપની હરાસતમેં બિઠા લો. ઉસકી તલાશી લો. ઉસકે કપળોંકે અદર ખંજર હોગા. વહ ઉસ્સે લે લો. "

ઈન એહકામ પર અમલ હો ગયા. મેગનાના મારયૂસકા સાથી ગિરફતાર હો ગયા. ઉસ્સે એક ખંજર બર આમદ હુવા. ઘોળોં પર ભી કબ્ઝા કર લિયા ગયા.

ઔર જબ ઉન્હેં સુલતાન અય્યૂબીકે કમરેમેં દાખિલ કિયા ગયા તો બાતોં બાતોંમેં સુલતાનને એક સિક્કા ફર્શપર ફેંક કર યકીન કર લિયા કે યહ શખ્સ બહરા નહીં. સિક્કેકી આવાઝ પર ઉસને ફવરન પીછે મુળકર દેખા થા.

સલાહુદીન અય્યૂબીને લળકીસે કહા– " ઉસે કહો કે મેરી જાન

સલીબિયોંકે ખુદાકે હાથમેં નહીં મેરે અપને ખુદાકે હાથમેં હૈં. ''

મૂબીને અપની ઝુબાનમેં મેગનાના મારયૂસસે બાતકી તો ઉસને ચોંકકર કુછ કહા. મૂબીને સુલતાન અય્યૂબીસે કહા– '' યહ કેહતા હે ' કયા આપકા ખુદા કોઈ ઔર હે ઔર કયા મુસલમાન ભી ખુદાકો માનતે હૈં ? ''

'' ઉસે કહો કે મુસલમાન ઉસ ખુદાકો માનતે હૈં જો સચ્ચા હે ઔર સચ્ચે અકીદેવાલોંકો અઝીઝ રખતા હે '' – સુલતાન અય્યૂબીને કહા – ''મુઝે કિસને બતાયા હે કે તુમ દોનોં મુઝે કત્લ કરને આએ હો ? ..... મેરે ખુદાને. અગર તુમ્હારા ખુદા સચ્ચા હોતા તો તુમ્હારા ખંજર મુઝે હલાક કર ચુકા હોતા. મેરે ખુદાને તુમ્હારા ખંજર મેરે હાથમેં દે દિયા હે. '' ઉસને એક તલ્વાર કહીંસે નિકાલી ઔર ચંદ ઔર અશ્યા ઉન્હેં દિખાકર કહા– '' યહ તલ્વાર ઔર યહ ચીઝેં તુમ્હારી હૈં. યહ તુમ્હારે સાથ સમંદર પારસે આઈ હૈં. તુમસે પહલે યહ મુઝતક પહૂંચ ગઈ હૈં. ''

મેગનાના મારયૂસ હેરતસે ઉઠ ખળા હોવા. ઉસકી આંખેં ઉબલકર બાહર આ ગઈ જિત્ની બાતેં હૂઈ વહ મૂબીકી વસાતતસે હૂઈ. મેગનાના મારયૂસને બોલના શુરૂ કર દિયા ઔર વહ સિર્ફ અપની ઝુબાન બોલતા સમઝતા થા. ખુદાકે મુતઅલ્લિક યહ બાતેં સુનકર ઉસને કહા – '' યહ શખ્સ સચ્ચે અકીદેકા મા'લૂમ હોતા હે. મેં ઉસકી જાન લેને આયા થા લેકિન અબ મેરી જાન ઉસકે હાથમેં હે. ઉસે કહોકે તુમ્હારે સીનેમેં એક ખુદા હે. વહ મુઝે દિખાએ. મેં ઉસ ખુદાકો દેખના ચાહતા હૂં જિસ્ને ઉસે ઈશારા દિયા હે કે હમ ઉસે કત્લ કરને આએ હૈં. ''

સુલતાન અય્યૂબીકે પાસ ઈત્ની લંબી ચોળી બાતોંકા વક્ત નહીં થા. ઉસ ચાહિએ થા કે ઉન દોનોંકો જલ્લાદકે હવાલે કર દેતા લેકિન ઉસને દેખા કે યહ શખ્સ ભટકા હુવા મા'લૂમ હોતા હે અગર યહ પાગલ નહીં તો યહ ઝહની તોરપર ગુમરાહ ઝરૂર હે ચુનાંચે ઉસને ઉસકે સાથ દોસ્તાના અંદાઝસે બાતેં શુરૂ કર દીં. ઉસ દૌરાન અલી બિન સુફયાન અંદર આ ગયા. વહ દેખના ચાહતા થા કે સુલતાન ખૈરયતસે તો હે ' સુલતાન અય્યૂબીને મુસ્કુરા કર હા '' સબ ઠીક હે અલી ! મૈંને ઉનસે ખંજર લે લિયા હે '' – અલી બિન સુફયાન સુકૂનકી આહ ભરકર બાહર ચલા ગયા.

મેગનાના મારયૂસને કહા – " પશેતર ઉસકે કે સુલતાન મેરી ગરદન તનસે જુદા કર દે. મૈં અપની ઝિંદગીકી કહાની સુનાના ચાહતા હૂં. "

સુલતાનને ઈજાઝત દેદી. મેગનાના મારયૂસને બિલકુલ વહ કહાની જો રાતમેં સહરામેં ઉસને અપની પાર્ટી કમાંડર ઔર અપને સાથિયોંકો સુનાઈ થી ' મનો અન સુલતાન અય્યૂબીકો સુનાદી. અબકે ઉસને સલીબપર લટકતે હૂએ હઝરત ઈસા(અ.સ.)કે બુત ' કુંવારી મરયમકી તસ્વીર ઔર પાદરિયોંકે ઉસ ખુદાસે જિસ્સે વહ પાદરીકી ઈજાઝતકે બગૈર બાત ભી નહીં કર સકતા થા ' બેઝારીકા ઈઝહાર ઔર ઝિયાદા શિદતસે કિયા ઔર કહા– " મરનેસે પહલે મુઝે ખુદાકી એક ઝલક દિખાદો. મેરે ખુદાને બચ્ચોંકો ભુકા માર દિયા હે. મેરી માંકો અંધા કર દિયા હે. મેરી બહનકો શરાબી વેહશિયોંકા કૈદી બના દિયા હે ઔર મુઝે તીસ સાલોંકે લિએ કૈદખાનેમેં બંદ કર દિયા હે. મૈં વહાંસે નિકલા તો મૌતકે મુંહમેં આ પળા– સુલતાન ! મેરી જાન તેરે હાથમેં હે ' મુઝે સચ્ચા ખુદા દિખાદે ' મૈં ઉસ્સે ફરયાદ કરૂંગા. ઉસ્સે ઈન્સાફ માંગૂંગા. "

" તેરી જાન મેરે હાથમેં નહી. " સુલતાન અય્યૂબીને કહા – " મેરે ખુદાકે હાથમેં હે. અગર મેરે હાથમેં હોતી તો ઈસ વકત તક તુમ મેરે જલ્લાદકે પાસ હોતે મૈં તુમ્હેં વહ સચ્ચા ખુદા દિખાદૂંગા જો તેરી ગરદન મારનેસે મુઝે રોક રહા હે ' લેકિન તુઝે ઉસ ખુદાકા સચ્ચા અકીદા કબૂલ કરના હોગા વરના ખુદા તુમ્હારી ફરિયાદ નહીં સુનેગા ઔર ઈન્સાફ ભી નહીં મિલેગા " સુલતાન અય્યૂબીને ઉસ્કા ખંજર ઉસકી ગોદમેં ફૈંક દિયા ઔર ખૂદ ઉસકે પાસ જાકર ઉસકી તરફ પીઠ કરકે ખળા હો ગયા. મૂબીસે કહા – " ઉસે કહો મૈં અપની જાન ઉસકે હવાલે કરતા હૂં. યહ ખંજર મેરી પીઠમેં ઘોંપદે. "

મેગનાના મારયૂસને ખંજર હાથમેં લે લિયા. ઉસે ગૌરસે દેખા. સુલતાન અય્યૂબીકી પીઠપર નિગાહ દોળાઈ. ઉઠા ઔર સુલતાનકે સામને ચલાગયા. ઉસે સરસે પાઉંતક દેખા. યહ સુલતાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી જલાલી શખ્સિયતકા અષર થા યા સુલતાનકી આંખોંકી ચમકમેં ઉસે સચ્ચા ખુદા નઝર આ ગયા કે ઉસકે હાથ કાંપે. ઉસને ખંજર સુલતાન અય્યૂબીકે કદમોંમેં

રખ દિયા. વહ દો ઝાનૂ બેઠ ગયા ઔર સુલતાનકા હાથ ચૂમકર ઝાર વ કતાર રોનેલગા – મૂબીસે કહા – "ઉસે કહો કે યાતો યહ ખુદા હે યા ઉસને ખુદાકો અપને સીનેમેં કૈદ કર રખ્ખા હે. ઉસે કહો મુઝે અપના ખુદા દિખાદો."

સુલતાન અય્યૂબીને ઉસે ઉઠાયા ઔર સીનેસે લગાકર અપને હાથસે ઉસકે આંસૂ પૂંછે.

વહ તો ભટકતા હુવા ઈન્સાન થા. ઉસકે દિલમેં મુસલમાનોંકે ખિલાફ નફરત ભરદી ગઈ થી ઔર ઈસ્લામકે ખિલાફ ઝહર ડાલા ગયા થા. ફિર હાલાતને ઉસે અપને મઝહબસે બેઝાર કિયા. યહ એક કિસ્મકા પાગલપન થા ઔર એક તશ્નગી થી જો ઉસ ઐસી ખતરનાક મુહિમપર લે આઈ થી. સુલતાન અય્યૂબી ઉસે બે ગુનાહ સમઝતા થા લેકિન ઉસે આઝાદ ભી ન કિયા બલ્કે અપને પાસ રખ લિયા. મૂબી બા કાઈદા ટ્રેનીંગ લેકર આઈ થી ઔર મફરૂર જાસૂસા થી. યહ વહ સાતવીં લળકી થી જિસ્ને સલીબિયોંકા પૈગામ સૂડાનિયોં તક પહૂંચાયા ઔર બગાવત કરાઈ થી. વહ મુલ્કકી દુશમન થી. ઉસે ઈસ્લામી કાનૂન નહીં બખ્શ સકતા થા. સુલતાનને ઉસે ઔર ઉસકે સાથીકો અલી બિન સુફયાનકે હવાલે કર દિયા. તફતીશમેં દોનોંને ઈકબાલ ર્જુમ કર લિયા ઔર યહ ભી બતા દિયા કે રસ્દકે કાફલેકો ઉન્હોંને હી લોટા થા ઔર લળકિયોંકો ભી ઉન્હોંને આઝાદ કરાયા ઔર મુહાફિઝ દસ્તેકો હલાક કિયા થા ઔર બાલયાન ઔર ઉસકે સાથિયોંકો ભી ઉન્હોંને હલાક કિયા થા.

યહ તફતીશ તીન દિન જારી રહી. ઉસ દૌરાન મેગનાના મારયૂસકા દિમાગ રોશન હો ચુકા થા. એકબાર ઉસને સુલતાન અય્યૂબીસે પૂછા "કયા આપને ઉસ લળકીકો મુસલમાન કરકે હરમમેં દાખિલ કર લિયા હે?"

"આજ શામકો ઈસ સવાલકા જવાબ દૂંગા"– સુલતાન અય્યૂબીને જવાબ દિયા.

શામકે વક્ત સુલતાન અય્યૂબીને મેગનાના મારયૂસકો સાથ લિયા ઔર કુછ દૂર લે જાકર એક ઈહાતેમેં લે ગયા. લકળીકે દો તખ્તે પળે થે. ઉનપર સુફેદ ચાદરેં પળી હૂઈ થીં. સુલતાન અય્યૂબીને ચાદરોંકો એક તરફસે

ઉઠા દિયા ઔર મેગનાના મારયૂસકો દિખાયા. ઉસકે ચેહરેકા રંગ બદલ ગયા. ઉસકે સામને મૂબીકી લાશ પળી થી ઔર દૂસ્રે તખ્તેપર ઉસકે સાથીકી લાશ થી. સુલતાન અય્યૂબીને મૂબીકે સરપર હાથ રખ્ખકર પીછે ખીંચા. ગરદન કંધેસે જુદા થી. ઉસને મેગનાના મારયૂસસે કહા – " મેં ઈસે બખ્શ નહીં સકતા થા. તુમ ઈસે અપને સાથ લાએ થે કે મેં ઉસકે હુસ્ન ઔર જિસ્મપર ફિદા હો જાઉંગા મગર ઉસ્કા જિસ્મ મુઝે ઝરાભર અચ્છા નહીં લગાથા. યહ નાપાક જિસ્મ થા. યહ અબ મુઝે અચ્છા લગ રહા હે. અબ જબકે ઈસ જિસ્મસે ઈત્ની હસીન શકલ વ સૂરત જુદા હો ચુકી હે મુઝે યહ બહુત અચ્છી લગ રહી હે. અલ્લાહ ઉસકે ગુનાહ મા'ફ કરે. "

" સુલતાન ! "– મેગનાના મારયૂસને પૂછા – " આપને મુઝે ક્યૂં બખ્શ દિયા હે. "

" ઈસ લિએકે તુમ મુઝે કત્લ કરને આએ થે "– સુલતાન અય્યૂબીને જવાબ દિયા – " મગર યહ મેરી કૌમકે કિરદારકો કત્લ કરને આઈ થી ઔર તુમ્હારા યહ સાથી ભી સોચે સમઝે મન્સૂબેકે તહત બહુતસે લોગોંકા કાતિલ બના ઔર તુમને મેરા ખૂન બહાકર ખુદાકો દેખના ચાહા થા. "

ચંદ હી દિનોં બા'દ મેગનાના મારયૂસ સેફુલ્લાહ બનગયા જો બા'દમેં સુલતાન અય્યૂબીકે મુહાફિઝ દસ્તેમેં શામિલ હુવા ઔર જબ સુલતાન અય્યૂબી ખાલિકે હકીકીસે જા મિલા ' તો સેફુલ્લાહને ઝિંદગીકે આખરી સતરા બરસ સુલતાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી કબરપર ગુઝાર દીએ. આજ કિસીકો ભી મા'લૂમ નહીં કે સેફુલ્લાહકી કબર કહાં હે.

દૂસ્રી બીવી

કાહિરાસે ડેઢ દો મીલ દૂર જહાં એક તરફ રેતકે ટીલે ઔર બાકી હર તરફ સહરારિયત(રેગિસ્તાન)કે સમંદરકી માનિન્દ ઉફુક(જહાં આસ્માન ઔર ઝમીન દોનોં મિલ જાતે હૈં અર્થાત્ ક્ષિતિજ) તક ફેલા હુવા થા, ઈન્સાનોંકે સમંદર તલે દબ ગયા થા. યહ લાખોં ઈન્સાનોંકા હુજૂમ થા ઈનમેં શુતર(ઊંટ) સવાર ભી થે ઔર ઘોળે સવાર ભી. બહુતસે લોગ ગધોં પર ભી સવાર થે. તા'દાદ ઉનકી ઝિયાદા થી જિનકે પાસ કોઈ સવારી નહીં થી. લાતા'દાદ હુજૂમ ચાર પાંચ દિનોંસે સહરાકી ઈસ વુસઅતમેં જમા' હોના શુરૂઅ હો ગયા થા. કાહિરાકે બાઝારોંમેં ભીળ ઔર રોનક ઝિયાદા હો ગઈ થી. સરાએ(મુસાફિરખાના) ભર ગઈ થી. યહ લોગ દૂર દૂરસે ઈસ સરકારી મુનાદી પર આએ થે કે છે સાત રોઝ બા'દ કાહિરાકે મુઝાફાતી(આસપાસકે) રેગિશ્તાનમેં મિસ્રકી ફૌજ ઘોળ સવારી, શુતર સવારી, દોળતે ઘોળોં ઔર ઊંટોંસે તીર અંદાઝી ઔર બહુતસે જંગી કમાલાતકા મુઝાહરા કરેગી. મુનાદીમેં યહ એ'લાન ભી કિયા ગયા થા કે ગૈર ફૌજી લોગ ભી ઈન મુઝાહિરોંમેં જિસ કિસીકો ચાહેં તૈગ ઝની(તલ્વારબાઝી), કુશ્તી, દોળતે ઘોળોંકી લળાઈ ઔર તીર અંદાઝી વગૈરહકે લિએ લલકાર કર મુકાબલા કર સકતે હૈં.

યહ મુનાદી સલાહુદીન અય્યૂબીને કરાઈ થી. ઈસકે દો મકાસિદ થે. એક યહ કે લોગોંકો ફૌજમેં ભરતી હોનેકી તર્ગીબ મિલેગી ઔર દૂસ્રે યહ કે જો લોગ અભી તક સુલ્તાનકો ફૌજી લિહાઝસે કમઝોર સમઝતે હૈં ઉનકે શુકૂક રફઅ હો જાએં. સલાહુદીન અય્યૂબીકો જબ યહ ઈત્તિલાએં મિલને લગીં કે લોગ છે રોઝ પહલે હી તમાશાગાહમેં જમા' હોના શુરૂઅ હો ગએ હૈં તો વહ બહુત ખૂશ હુવા મગર અલી બિન સુફયાન પરેશાન સા નઝર આતા થા. ઉસ્ને સુલ્તાનકે આગે ઈસ પરેશાનીકા ઈઝહાર કર ભી દિયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને મુસર્રતસે ઉસે કહા થા, "અગર તમાશાઈયોંકી તા'દાદ એક લાખ હો જાએ તો હમેં પાંચ હઝાર સિપાહી તો મિલ હી જાએંગે."

"મોહતરમ અમીર !" અલી બિન સુફયાનને કહા, "મૈં તમાશાઈયોંકે

હુજૂમકો કિસી ઔર રવૈયેસે દેખ રહા હૂં. મેરે અંદાઝેકે મુતાબિક અગર તમાશાઈયોંકી તા'દાદ એક લાખ હૂઈ તો ઉસ્મેં એક હઝાર જાસૂસ હોંગે. દેહાતસે ઔરતેં ભી આ રહી હૈં. ઈન્મેં ઝિયાદાતર સૂડાની હૈં. ઈન્મેં અકસરકા રંગ ઈતના ગોરા હે કે ઈસાઈ ઔરત ઉન્મેં છુપ સકતી હે."

"મેં તુમ્હારી મુશ્કિલકો અચ્છી તરહ સમઝતા હૂં અલી !" સુલ્તાનને કહા, "લેકિન તુમ જાનતે હો કે મૈંને જિસ મેલેકા ઈંતિઝામ કિયા હે વહ ક્યૂં ઝરૂરી હે. તુમ અપને મુહકમેકો ઔર ઝિયાદા હોશિયાર કર દો."

"મેં ઈસકે હકમેં હૂં !" અલી બિન સુફયાનને કહા, "યહ મેલા બહુત હી ઝરૂરી હે. મૈંને અપની પરેશાની આપકો પરેશાન કરનેકે લિએ નહીં બતાઈ. સિર્ફ યહ ઈત્તિલાઅ પેશ કી હે કે યહ મેલા અપને સાથ કયા ખત્રા લા રહા હે. કાહિરામેં આરી કહબાખાને(ખરાબ ઔરતોંકી જગહ) ખુલ ગએ હૈં જો સારી રાત શાઈકીન(બુરા કામ કરનેકા શોક રખનેવાલે)સે ભરે રહતે હૈં. તમાશાઈયોંમેંસે બા'ઝને શહરકે બાહર ખૈમે નસબ કર લિએ હૈં. મેરે ગિરોહને મુઝે ઈત્તિલાઅ દી હે કે ઉન્મેં ભી કિમારબાઝોં(જૂવા ખેલનેવાલોં) ઔર ઈસ્મતફરોશોં(ઝિનાકારોં)કે ખૈમે મૌજૂદ હૈં. કલ મેલેકા દિન હે. નાચને ગાનેવાલિયોંને તમાશાઈયોંસે દૌલતકે ઢેર ઈકટ્ઠે કર લિએ હૈં."

"મેલા ખત્મ હો જાએગા તો યહ ગિલાઝત(ગંદકી) ભી હુજૂમકે સાથ હી સાફ હો જાએગી." સલાહુદીન અય્યૂબીને કહા, "મેં ઈસ પર પાબંદી આઈદ નહીં કરના ચાહતા. મિસ્રકી અખ્લાકી હાલત અચ્છી નહીં. રકસ (નાચ) ઔર ઈસ્મતફરોશી(ઝિના) એક દો દિનોંમેં ખત્મ નહીં કી જા સકતી. અભી મુઝે ઝિયાદાસે ઝિયાદા તમાશાઈયોંકી ઝરૂરત હે. મુઝે ફૌજ તય્યાર કરની હે ઔર તુમ જાનતે હો અલી ! હમેં બહુત ઝિયાદા ફૌજકી ઝરૂરત હે. મૈંને ફૌજ ઔર ઈન્તિઝામિયાકે સરબરાહોં(લીડરોં)કે ઈજલાસમેં યહ ઝરૂરત વઝાહતસે બયાન કર દી થી."

"મેં આપકો ઈસ વઝાહતસે રોક નહીં સકા થા, અમીરે મોહતરમ !" અલી બિન સુફયાનને કહા, "મેરી સુરાગરસાં(તેઝ) નિગાહોંમેં ઈન સરબરાહોંમેં નિસ્ફ ઐસે હૈં જો હમારે વફાદાર નહીં. આપ અચ્છી તરહ

જાનતે હૈં કે ઉન્મેં કુછ એસે હૈં જો આપકો ઈસ ગદી પર દેખના નહીં ચાહતે ઔર બાકી જો હૈં ઉન્કી દિલચસ્પિયાં સૂડાનિયોંકે સાથ હૈં. મૈંને ઉન્મેંસે હર એકકે પીછે એક એક આદમી છોળ રખ્ખા હે. મેરે આદમી મુઝે ઉન્કી સરગર્મિયોંસે આગાહ કરતે રહતે હૈં.''

''કિસીકી કોઈ ખતરનાક સરગર્મી સામને આઈ હે ?'' સલાહુદીન અય્યૂબીને પૂછા, ''નહીં.'' અલી બિન સુફયાનને જવાબ દિયા. ''સિવાએ ઈસ્કે કે યહ લોગ અપની હેષિયત ઔર રૂત્બોંકો ફરામોશ કરકે(ભૂલકર) રાતોંકો મશ્કૂક ખૈમોંમેં ઔર ઉન મકાનોંમેં જાતે હૈં જો આરઝી કહબાખાને ઔર રકસગાહેં બન ગએ હૈં. દોને તો નાચનેવાલી લળકિયોંકો ઘરોંમેં ભી બુલાયા હે. ઈન્સે ઝિયાદા મેરા દિમાગ ઉન દો બાદબાની કશ્તિયોં પર ઘૂમ રહા હે જો દસ રોઝ ગુઝરે, બુહય્રએ રૂમકે સાહિલકે સાથ(રૂમકે છોટે સમંદરકે કિનારે પર) દેખી ગઈ થીં.''

''ઉન્મેં કયા ખાસ બાત થી ?'' સલાહુદીન અય્યૂબીને પુછા.

ઉસ વકત તક બુહય્રએ રૂમકે સાહિલસે ફૌજકો વાપસ બુલા લિયા ગયા થા. વહાં ઢકી છુપી જગહોં પર દો દો ફૌજી સમંદર પર નઝર રખનેકે લિએ બિઠા દીએ ગએ થે. અલી બિન સુફયાનને માહીગિરોં ઔર સહરાઈ ખાના બદોશોં(યા'ની બંજારેલોગ)કે લિબાસમેં સાહિલ પર ઈન્ટેલીજન્સકે ચંદ આદમી મુકર્રર કર દીએ થે. યહ ઈહતિમામ એક તો ઈસ લિએ કિયા ગયા થા કે સલીબી અચાનક હમ્લા ન કર દેં ઔર દૂસ્રે ઈસ લિએ કે ઈધરસે સલીબિયોંકે જાસૂસ ન આ સકેં, મગર સાહિલ બહુત લંબા થા, કહીં કહીં ચટ્ટાનેં ભી થી, જહાં સમંદર અંદર આ જાતા થા. સારે સાહિલ પર નઝર નહીં રખ્ખી જા સકતી થી. દસ રોઝ ગુઝરે ઐસી હી એક જગહસે જહાં સમંદર ચટ્ટાનોંકે અંદર આયા હુવા થા. દો બાદબાની કશ્તિયાં નિકલતી દેખી થીં. વહ શાયદ રાતકો આઈ થીં.

ઉન્હેં જાતા દેખ કર સુલ્તાનકે દો સવાર સરપટ ઘોળે દોળાતે ઉસ જગહ પહુંચે જહાંસે કશ્તિયાં નિકલ કર ગઈ થીં. વહાં કુછ ભી ન થા. કોઈ ઈન્સાન નહીં થા ઔર કશ્તિયાં સમંદરમેં દૂર ચલી ગઈ થીં. કશ્તિયોં ઔર બાદબાનોંકી સાખ્ત(બનાવટ) બતાતી થી કે યહ મિસ્રકે માહીગિરોંકી નહીં. સમંદર

પારકી મા'લૂમ હોતી થી. સવાર થોળી દૂર તક સહરામેં ગએ. ઉન્હેં કિસી ઈન્સાનકા સુરાગ નહીં મિલા. ઉન્હોંને કાહિરા ઈત્તિલાઅ ભિજવા દી થી કે સાહિલકે સાથ દો મશ્કૂક કશ્તિયાં દેખી ગઈ હૈં. અલી બિન સુફયાનકે લિએ યહ મુમ્કિન ન થા કે રેગઝારમેં ઉન્હેં ઢુંઢ લેતા જો કશ્તિયોંમેંસે ઉતરે થે. ઈત્તિલાઅ પહુંચતે પહુંચતે તીન દિન ગુઝર ગએ થે. યહ ભી યકીન નહીં થા કે કશ્તિયોંસે કૌન ઉતરા હે ?

અલી બિન સુફયાનને સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઈસ સવાલકે જવાબમેં કે ઉન કશ્તિયોંમેં ક્યા ખાસ બાત થી, યહ વઝાહત કર દી ઔર કહા, "હમ મેલેકી મુનાદી ડેળ્હ મહીનેસે કરા રહે હૈં. ડેળ્હ મહીનેમેં યૂરપકે વસ્ત(આધે યૂરોપ) તક પહુંચ સકતી હે ઔર વહાંસે જાસૂસ આ સકતે હૈં. મુઝે યકીનકી હદ તક શક હે કે તમાશાઈયોંકે સાથ સલીબિયોંકે જાસૂસ મેલેમેં આ ગએ હૈં. કાહિરામેં ઈસ વક્ત લળકિયાં આરઝી તૌર પર નહીં મુસ્તકિલ તૌર પર ફરોખ્ત હો રહી હૈં. સુલ્તાન સમઝ સકતે હૈં કે ઉન્કે ખરીદાર મા'મૂલી હૈષિયતકે લોગ નહીં હો સકતે. ઈન ખરીદારોંમેં કાહિરાકે તાજિર, હમારી ઈન્તિઝામિયા ઔર ફૌજકે સરબરાહ ઔર નામી ગિરામી બરદા ફરોશ શામિલ હૈં. બિકનેવાલી લળકિયોંમેં સલીબિયોંકી જાસૂસ લળકિયાં હો સકતી હૈં ઔર યકીનન્ હોંગી."

સુલ્તાન અય્યૂબી ઈન ઈત્તિલાઓંસે પરેશાન ન હુવા. બુહય્રએ રૂમમેં સલીબિયોંકો શિકસ્ત દીએ તકરીબન્ એક સાલ ગુઝર ગયા થા. અલી બિન સુફયાનને સમંદર પાર જાસૂસીકા ઈન્તિઝામ કર રખ્ખા થા જો મઝબૂત ઔર સો ફીસદ કાબિલે એ'તિમાદ નહીં થા. તાહમ યહ ઈત્તિલાઅ મિલ ગઈ થી કે સલીબિયોંને મિસ્રમેં જાસૂસ ઔર તખ્રીબકાર(ફસાદ કરનેવાલે) ભેજ રખ્ખે હૈં. અભી યહ મા'લૂમ નહીં હો સકા થા કે મિસ્રકે મુતઅલ્લિક ઉન્કે મન્સૂબે ક્યા હૈં. બગદાદ ઔર દમિશ્કસે આનેવાલી ઈત્તિલાઓંસે પતા ચલા થા કે સલીબિયોંને ઝિયાદાતર દબાવ ઉધર હી રખ્ખા હુવા હે. વહાં, ખુસૂસન્ શામમેં, વહ મુસલમાન ઉમરાઅકો અય્યાશિયોં ઔર શરાબમેં ડુબોતે ચલે જા રહે થે. સુલ્તાન નુરૂદ્દીન ઝંગીકી મૌજૂદગીમેં સલીબી અભી બરાહે રાસ્ત (ટક્કર લેનેકી) જુર્અત નહીં કર રહે થે. બુહય્રએ રૂમમેં જબ

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉન્કા બેળા લશ્કરકે સાથ ગર્ક કર દિયા થા, ઉધર અરબમેં સુલ્તાન ઝંગીને સલીબિયોંકી મમ્લકત પર હમ્લા કરકે ઉન્હેં સુલહ પર મજબૂર કિયા ઔર જિઝયા વુસૂલ કર લિયા થા. ઈસ મઅ્રકેમેં બહુતસે સલીબી સુલ્તાન ઝંગીકી કેદમેં આએ થે જિનમેં રેનાલ્ટ નામકા એક સલીબી સાલાર ભી થા. સુલ્તાન ઝંગીને ઉન કેદિયોંકો રિહા નહીં કિયા થા. ક્યૂંકે સલીબિયોંને મુસલમાન ઝંગી કેદિયોંકો શહીદ કર દિયા થા. ઈસ્કે અલાવા સલીબી અહદ શિકની(વા'દા તોળના) ભી કરતે થે.

સુલ્તાન અય્યૂબીકો ઈત્મીનાન થા કે ઉધર સુલ્તાન ઝંગી સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકી પાસબાની કર રહા હે ફિર ભી વહ ફૌજ તય્યાર કર રહા થા કે સલીબિયોંસે ફલસ્તીન લિયા જાએ ઔર અરબકી સરઝમીનકો કુફ્ફારસે પાક કિયા જાએ. ઈસ્કે સાથ હી વહ મિસ્રકા દિફાઅ મઝબૂત કરના ચાહતા થા. બયક વક્ત હમ્લે ઔર દિફાઅકે લિએ બેશુમાર ફૌજકી ઝરૂરત થી. મિસ્રમેં ભરતીકી રફતાર સુલ્તાન અય્યૂબીકે અઝાઈમકે મુતાબિક સુસ્ત થી. ઈસ્કી એક વજહ યહ થી કે સૂડાનિયોંકી જો ફૌજ તોળ દી ગઈ થી ઉસ્કે કમાન્ડાર ઔર ઓહદેદાર દેહાતમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ પ્રોપેગન્ડા કરતે ફિર રહે થે. ઉસ ફૌજમેંસે થોળી સી તા'દાદ સુલ્તાનકી ફૌજમેં વફાદારીકા હલ્ફ ઉઠા કર શામિલ હો ગઈ થી. કુછ ફૌજ મિસ્રસે તય્યાર કર લી ગઈ થી ઔર કુછ સુલ્તાન ઝંગીને ભેજ દી થી. મિસ્રકે લોગોંને અભી યહ ફૌજ નહીં દેખી થી. ન હી ઉન્હોંને સુલ્તાન અય્યૂબીકો દેખા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઈસ મેલેકા એ'લાન કરકે અપને ફૌજી સરબરાહોં ઔર ઉન્કે માતહત કમાન્ડારોં વગૈરહકો હિદાયત દી થી કે વહ બાહરસે આએ હૂએ લોગોંસે મિલેં ઔર પ્યારો મુહબ્બતસે ઉન્કા એ'તિમાદ હાસિલ કરેં. ઉન્હેં બાવર કરાએં કે વહ ઉન્હીંમેંસે હેં ઔર હમ સબકા મકસદ ખુદા ઔર રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમકી સલ્તનતકો દૂર દૂર તક ફેલાના ઔર સલીબી ફિત્નેસે પાક કરના હે.

મેલેસે એક રોઝ પહલે અલી બિન સુફયાન સુલ્તાનકો જાસૂસોંકે ખત્રેસે આગાહ કર રહા થા. ઉસ્ને કહા, "અમીરે મોહતરમ ! મુઝે જાસૂસોંકા કોઈ ડર નહીં, દરઅસ્લ ખત્રા અપને કલિમાગો ભાઈયોંસે હે જો કુફ્ફારકે ઈસ

ઝમીન દોઝ(ઝમીનકે નીચેકે) હમ્લેકો કામ્યાબ બનાતે હૈં. અગર ઉન્કા ઈમાન મઝબૂત હો તો જાસૂસોંકા પૂરા લશ્કર ભી કામ્યાબ નહીં હો સકતા. મેલેકે તમામ તમાશાઈયોંમેં જો નાચનેવાલી લળકિયાં નઝર આ રહી હૈં. વહ સલીબિયોંકા જાલ હૈં, તાહમ મેરા ગિરોહ દિન રાત મસ્રૂફ હે."

"અપને આદમિયોંસે યહ કહ દો કે કિસી જાસૂસકો જાનસે ન મારેં." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "ઝિંદા પકળો. જાસૂસ દુશ્મનકે લિએ આંખ ઔર કાન હોતા હે લેકિન હમારે લિએ વહ ઝુબાન હે. વહ તુમ્હેં ઉન્કી ખબરેં દેગા જિન્હોંને ઉસે ભેજા હે."

મેલેકી સુબ્હ તુલૂઅ હુઈ. વહ મેદાન બહુત હી વસીઅ થા જિસ્કે તીન અત્રાફ તમાશાઈયોંકા હુજૂમ થા. જિસ તરફ રેતકે ટીલે થે ઉધર કિસીકો નહીં જાને દિયા ગયા થા. જંગી દફ બજને લગે. ઘોળોંકે ટાપોંકી આવાઝેં ઈસ તરહ સુનાઈ દીં જૈસે સેલાબી દર્યા આ રહા હો. ગર્દ(ધૂલ) આસમાનકી તરફ ઉઠ રહી થી. યહ દો હઝારસે ઝિયાદા ઘોળે થે. પહલા ઘોળ સવાર મેદાનમેં દાખિલ હુવા. યહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી થા. ઉસ્કે દોનોં તરફ અલમબરદાર થે ઔર પીછે સવારોંકા દસ્તા થા. ઘોળોં પર ફૂલદાર ચાદરેં ડાલી ગઈ થીં. હર સવારકે હાથમેં બર્છી થી. બર્છીકે ચમકતે હૂએ ફલ(ધાર)કે સાથ રંગીન કપળેકી છોટી સી ઝંડી થી. હર સવારકી કમરસે તલવાર લટક રહી થી, ઘોળે દુલ્કી ચાલ આ રહે થે. સવાર ગરદની તાનેં ઔર સીનેં ફેલાએ બેઠે થે. ઉન્કે ચહરે પર જલાલી તઅષ્ષુર થા. યૂં મા'લૂમ હોતા થા કે જૈસે યહ તમાશાઈયોંકે દમ બખૂદ હુજૂમસે આ'લા વ બરતર હોં. ઉન્કી આન બાન દેખ કર તમાશાઈયોં પર ખામોશી તારી હો ગઈ થી, ઉન પર રો'બ છા ગયા થા.

તમાશાઈ નીમ(આધે) દાઈરેમેં ખળે થે. ઉન્કે પીછે તમાશાઈ ઘોળોં પર બેઠે થે ઔર ઉન્કે પીછેકે તમાશાઈ ઊંટ પર બેઠે થે. એક-એક ઘોળે ઔર એક -એક ઊંટ પર દો-દો તીન-તીન આદમી બેઠે થે. ઉન્કે આગે એક જગહ શામિયાના લગાયા ગયા થા જિસ્કે નીચે કુર્સિયાં રખ્ખી થીં. યહાં ઊંચી હૈષિયતવાલે તમાશાઈ બેઠે થે. ઉન્મેં તાજિર ભી થે. સુલ્તાનકી

હુકૂમતકે અફસર ઔર શહરકે મુઅઝ્ઝીન ભી. ઉન્મેં કાહિરાકી મસ્જિદોંકે ઈમામ ભી બેઠે થે. ઉન્હેં સબસે આગે બિઠાયા ગયા થા ક્યૂંકે સુલ્તાન અય્યૂબી મઝહબી પેશ્વાઓં ઔર ઉલમાઅકા ઈસ કદર ઈહતિરામ કરતા થા કે ઉન્કી મૌજૂદગીમેં ઉન્કી ઈજાઝતકે બગૈર બેઠતા નહીં થા. ઉન્મેં સુલ્તાનકે વહ અફસર ભી બેઠે થે જો ઈન્તિઝામિયાકે થે, લેકિન ઉન્કા તઅલ્લુક ફૌજસે થા. સુલ્તાનને ઉન્હેં ખાસ તૌર પર કહા થા કે ઈન ઝુઅમાઅમેં બેઠ કર ઉન્કે સાથ દોસ્તી પેદા કરેં. ઉન્મેં ખાદિમુદ્દીન અલ્બર્ક ભી થા. અલી બિન સુફયાનકે બા'દ યહ દૂસરા આદમી થા જો સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખુફયા મન્સૂબોં, મમલ્કત ઔર ફૌજકે હર રાઝસે વાકિફ થા. ઉસ્કા કામ હી ઐસા થા ઔર ઉસ્કા ઓહદા સાલાર જિતના થા. જંગકે મન્સૂબે ઔર નક્શે ઉસીકે પાસ હોતે થે. ઉસ્કી ઉમ્ર ચાલીસ સાલકે કરીબ થી. વહ અરબકે મર્દાના હુસ્ન ઔર જલાલકા પેકર થા. જિસ્મ તવાના ઔર ચેહરા હશ્શાશ–બશ્શાશ થા.

અલ્બર્કકે સાથ એક લળકી બેઠી થી. બહુત હી ખૂબ્સૂરત લળકી થી. વહ નૌજવાન થી. લળકીકે સાથ એક આદમી બેઠા થા જિસ્કી ઉમ્ર સાઠ સાલસે કુછ ઝિયાદા થી. વહ કોઈ અમીર કબીર તાજિર લગતા થા. અલ્બર્ક કઈ બાર ઉસ લળકીકી તરફ દેખ ચુકા થા. એક બાર લળકીને ભી ઉસે દેખા તો મુસ્કુરા દી. ફિર ઉસ્ને બુળ્હેકી તરફ દેખા તો ઉસ્કી મુસ્કુરાહટ ગાઈબ હો ગઈ.

ઘોળે તમાશાઈયોંકે સામનેસે ગુઝર ગએ તો શુતર સવાર આ ગએ. ઊંટોંકો ઘોળોંકી તરહ રંગદાર ચાદરોંસે સજાયા ગયા થા. હર સવારકે હાથમેં એક લંબા નેઝા ઔર ઉસ્કે ફલસે ઝરા નીચે તીન–તીન ઈંચ ચોળે ઔર ડેળ્હ–ડેળ્હ ફિટ લંબે દો રંગે કપળે ઝંડિયોંકી તરહ બંધે હૂએ થે. હવામેં વહ ફળફળાતે બહુત હી ખૂબ્સૂરત લગતે થે. હર સવારકે કંધોંસે એક કમાન આવઝાં ઔર ઊંટકી ઝીનકે સાથ રંગીન તરકશ બંધી થી. ઊંટોંકી ગરદનેં ખમ ખા કર ઉપરકો ઉઠી હૂઈ ઔર સર જૈસે ફખ્રસે ઉંચે હો ગએ થે. સવારોંકી શાન નિરાલી થી. ઘોળ સવારોંકી તરહ હર શુતર સવાર સામને દેખ રહા થા. ઉન્કી આંખેં દાએં બાએં ભી નહીં દેખતી થીં. યહ ઊંટ ઉન્હીં ઊંટોં જૈસે થે જિન પર તમાશાઈ બેઠે હૂએ થે લેકિન ફૌજી તર્તીબ, ફૌજી ચાલ ઔર

ફૌજી સવારોંકે નીચે વહ કિસી ઔર જહાંકે લગતે થે.

અલ્બર્કને અપને પાસ બેઠી હૂઈ લળકીકો એક બાર ફિર દેખા. અબકે લળકીને ઉસે આંખોંમેં આંખેં ડાલ કર દેખા. ઉસ્કી આંખોંમેં એેસા જાદૂ થા કે અલ્બર્કને અપને આપમેં બિજલીકા ઝટકા સા મહસૂસ કિયા.

લળકીકે હોંટોં પર શર્મો હયાકા તબસ્સુમ આ ગયા ઔર ઉસ્ને અપને પાસ બેઠે હૂએ બુળ્હેકો દેખા તો ઉસ્કા તબસ્સુમ નફરતમેં બદલ ગયા. અલ્બર્કકી એક બીવી થી જિસ્મેંસે ઉસ્કે ચાર બચ્ચે થે. વહ શાયદ ઉસ બીવીકો ભૂલ ગયા થા. વહ લળકીકે ઈસ કદર કરીબ બેઠા થા કે લળકીકા ઉઠા હુવા રેશમી નિકાબ હવાસે ઉળ કર કઈ બાર અલ્બર્કકે સીનેસે લગા. એક બાર ઉસ્ને નિકાબ હાથસે પરે કિયા તો લળકીને શર્મા કર મા'ઝિરત કી. અલ્બર્ક મુસ્કુરાયા. મુંહસે કુછ ન કહા.

શુતર સવારોંકે પીછે પ્યાદા ફૌજ આ રહી થી. ઈન્મેં તીર અંદાઝોં ઔર તેગઝનોંકે દસ્તે થે. ઉન્કી એક હી જૈસી ચાલ, એક હી જૈસે હથ્યાર ઔર એક હી જૈસા લિબાસ તમાશાઈયોં પર વહી તઅષ્ષુર તારી કર રહા થા જો સુલ્તાન અય્યૂબી કરના ચાહતા થા. સિપાહિયોંકે ચેહરોં પર તંદુરસ્તી ઔર તવાનાઈકી રોનક થી ઔર વહ ખૂશો ખુર્રમ ઔર મુત્મઈન નઝર આતે થે. યહ સારી ફૌજ નહીં, સિર્ફ મુન્તખબ દસ્તે થે. ઉન્કે પીછે મિન્જની(એક હથ્યાર જિસસે બળે બળે પથ્થર ફેંકે જાતે થે)કેં આ રહી થીં જિન્હેં ઘોળે ઘસીટ રહે થે. હર મિન્જનીક દસ્તેકે પીછે એક—એક ઘોળાગાળી થી જિસ્મેં બળે બળે પથ્થર ઔર હાંડિયોંકી કિસ્મકે બરતન રખ્ખે થે. ઉન્મેં તેલ જૈસી કોઈ ચીઝ ભરી હૂઈ થી જો મિન્જનીકોંસે ફેંકી જાતી થી. જહાં યહ બરતન ગિરતા થા વહ કઈ ટુકળોંમેં ટૂટ કર સય્યાલ (બહનેવાલા) માદ્દાકો બહુત હી જગહ પર બીખેર દેતા થા. ઉસ પર આતશીં તીર ચલાએ જાતે તો સય્યાલમાદ્દા શો'લે બન જાતા થા.

સુલ્તાન અય્યૂબીકી કિયાદતમેં યહ સવાર ઔર પ્યાદા દસ્તે નીમ દાઈરેમેં ખળે ઔર બેઠે હૂએ તમાશાઈયોંકે આગેસે દૂર આગે નિકલ ગએ. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી રાસ્તેમેંસે વાપસ આ ગયા. ઉસ્કે ઘોળેકે આગે અલમબરદારોંકે ઘોળે દાએં, બાએં ઔર પીછે મુહાફિઝોંકે ઘોળે ઔર ઉન્કે

પીછે નાઈબ સાલારોંકે ઘોળે થે. સુલ્તાનને ઘોળા રોક લિયા. કૂદ કર ઉતરા ઔર તમાશાઈયોંકો હાથ હવામેં લહરા લહરા કર સલામ કરતા શામિયાનેકે નીચે ચલા ગયા. વહાં બેઠે હૂએ તમામ લોગ ઉઠ ખળે હૂએ. સુલ્તાન અય્યૂબીને સબકો સલામ કિયા ઔર અપની નશિસ્ત પર બેઠ ગયા.

સવાર ઔર પ્યાદા દસ્તે દૂર આગે જા કર ટીલોંકે અકબમેં (ટીલોંકે પીછે) ચલે ગએ. મેદાન ખાલી હો ગયા. એક ઘોળ સવાર સરપટ ઘોળા દોળાતા આયા. ઉસ્કે એક હાથમેં ઘોળેકી લગામ ઔર દૂસરેમેં ઊંટકી રસ્સી થી. ઊંટ ઘોળેકી રફતારકે સાથ દોળતા આ રહા થા. મેદાનકે વસ્તમેં આકર ઘોળ સવાર ઘોળે પર ખળા હો ગયા. ઉસ્ને બાગેં છોળ દીં. વહ ઉછલ કર ઊંટકી પીઠ પર ખળા હો ગયા. વહાંસે કૂદ કર ઘોળેકી પીઠ પર આ ગયા ઔર વહાંસે ઝમીન પર કૂદ ગયા. ચંદ કદમ ઘોળે ઔર ઊંટકે સાથ ભાગા ફિર કૂદ કર ઘોળે પર સવાર હુવા. ઘોળે ઔર ઊંટકી રફતારમેં કોઈ ફર્ક નહીં આયા થા. ઘોળેકી પીઠસે વહ ઊંટકી પીઠ પર ચલા ગયા ઔર દૂર આગે જા કર ગાઈબ હો ગયા.

ખાદિમુદ્દીન અલ્બર્ક દાએંકો ઝરા સા ઝુકા. ઉસ્કે મુંહ ઔર લળકીકે સરકે દરમિયાન દો તીન ઈંચકા ફાસલા રહ ગયા થા. લળકીને ઉસે દેખા. અલ્બર્ક મુસ્કુરાયા. લળકી શર્મા ગઈ. બુળ્હેને દોનોંકો દેખા. ઉસ્કે બુળ્હે માથેકે શિકન ગહરે હો ગએ.

અચાનક ટીલોંકે પીછેસે હાંડિયોંકી તરહકે મિટ્ટીકે વહ બરતન જો ઘોળાગાળિયોં પર લદે હૂએ થે, ઉપરકો જાતે, આગે આતે ઔર મેદાનમેં ગિરતે નઝર આએ. બરતન ટૂટતે થે તો તેલ ઉછલ કર બિખર જાતા થા. કમો બેશ એક સો બરતન ગિરે ઔર ઉન્સે નિકલા હુવા માદ્દા તકરીબન્ એક સો ગઝ લંબાઈ ઔર ઈસી કદર ચૌળાઈમેં બિખર ગયા. એકે ટીલે પર છે તીરઅંદાઝ નમૂદાર હૂએ. ઉન્હોંને જલતે હૂએ ફલીતોંવાલે(શો'લેવાલે) તીર ચલાએ જો સય્યાલ માદ્દેવાલી જગહ પર ગળ ગએ. ફૌરન્ વહ તમામ જગહ એક ઐસા શો'લે બન ગઈ જો ઘોળેકી પીઠ તક બુલંદ ઔર કોઈ એક સો ગઝ તક ફેલા હુવા થા. એક તરફસે ચાર ઘોળ સવાર ઘોળે પૂરી રફતારસે દોળાતે આએ. શો'લેકે કરીબ આ કર વહ રુકે નહીં. રફતાર કમ ભી ન કી.

ચારોં શો'લેમેં ચલે ગએ. તમાશાઈ દમ બખૂદ(ચુપચાપ) થે કે વહ જલ જાએંગે, મગર વહ ઈતને વસીઅ શો'લેમેં દોળતે નઝર આ રહે થે. આખિર વહ ચારોં શો'લેમેંસે નિકલ ગએ. તમાશાઈયોંને દાદો તહસીનકા વહ શોર બુલંદ કિયા કે આસમાન ફટને લગા. દો સવારોંકે કપળોંકો આગ લગી હૂઈ થી. દોનોં ભાગતે ઘોળેસે રેત પર ગિરે ઔર લુળ્હકનિયાં ખાતે ગએ. ઉન્કે કપળોંકી આગ બુઝ ગઈ.

અલ્બર્ક ઈસ શોરો ગુલ ઔર સવારોંકી કમાલાતસે નઝરે ફેરે હૂએ લળકીકો દેખ રહા થા. લળકી ઉસ્કી તરફ દેખ રહી થી ઔર ઝરા સા મુસ્કુરાકર બૂળ્હેકો દેખને લગતી થી. બૂળ્હા ઉઠ કર જાને ક્યૂં ચલા ગયા. લળકી ઉસે જાતા દેખતી રહી. અલ્બર્કકો મા'લૂમ થા કે લળકી બૂળ્હેકે સાથ આઈ હે. ઉસ્ને લળકીસે પૂછા, "તુમ્હારે વાલિદ સાહબ કહાં ચલે ગએ હેં ?"

"યહ મેરા બાપ નહીં." લળકીને જવાબ દિયા. "મેરા ખાવિંદ હે."

"ખાવિંદ ?" અલ્બર્કને હેરતસે પૂછા. "ક્યા યહ શાદી તુમ્હારે વાલિદૈનને કરાઈ હે ?"

"ઉસ્ને મુઝે ખરીદા હે." લળકીને ઉદાસ લહજેમેં કહા.

"વહ કહાં ગયા હે ?" અલ્બર્કને પૂછા.

"નારાઝ હો કર ચલા ગયા હે" લળકીને જવાબ દિયા. "ઉસે શક હો ગયા હે કે મેં આપકો દિલ્ચશ્પીસે દેખતી હૂં."

"ક્યા તુમ વાકિઈ મુઝે દિલ્ચશ્પીસે દેખતી હો ?" અલ્બર્કને રૂમાની અંદાઝસે પૂછા.

લળકીકે હોંટોં પર શર્મીલી સી મુસ્કુરાહટ આ ગઈ. ધીમી સી આવાઝમેં બોલી, "મેં ઈસ બૂળ્હેસે તંગ આ ગઈ હૂં. અગર કિસીને મુઝે ઈસસે નજાત ન દિલાઈ તો મેં ખૂદકુશી કર લૂંગી."

મેદાનમેં સવાર ઔર પ્યાદા ફૌજી હેરાનકુન કર્તબ દિખા રહે થે ઔર હર્બો ઝર્બકે મુઝાહરે કર રહે થે. તમાશાઈયોંને જંગી મુઝાહરે પહલે કભી નહીં દેખે થે. ઉન્હોંને સિર્ફ સૂડાની ફૌજ દેખી થી જો ખજાનેકે લિએ સુફેદ હાથી બની હૂઈ થી. ઈસ્કે કમાંદર બાદશાહોંકી તરહ નિકલતે થે. ઉન્કે સાથ

અગર ફૌજકા દસ્તા હો તો વહ દેહાતકે લિએ મુસીબત બન જાતે થે. મવેશી તક ખોલ કર લે જાતે થે. કિસીકે પાસ અચ્છી નસ્લકા ઊંટ, ઘોળા દેખતે તો ઝબરદસ્તી લે જાતે થે. લોગોંકે દિલમેં યહ બાત બેઠી હૂઈ થી કે ફૌજ રિઆયા પર ઝુલ્મો તશદ્દુદ કરનેકે લિએ રખ્ખી જાતી હે, લેકિન સુલ્તાનકી ફૌજ બહુત મુખ્તલિફ થી. એક તો વહ દસ્તે થે જો મુઝાહરેમેં શરીક થે. બાકી ફૌજકો સુલ્તાનકી હિદાયતકે મુતાબિક ફેલા દિયા ગયા તાકે વહ લોગોંકે સાથ ઘુલ મિલ કર ઉન પર યહ તઅષ્થુર પેદા કરેં કે ફૌજી ઉન્કે ભાઈ હે ઔર ઉન્હીંમેંસે હેં. બદતમીઝી યા બદઅખ્લાકી કરનેવાલે ફૌજીકે લિએ બળી સખ્ત સઝા મુકર્રર કી ગઈ થી.

ખાદિમુદ્દીન અલ્બર્ક જો સુલ્તાન અય્યૂબીકી જંગી મુશાવરતી મુહકમેકા સરબરાહ ઔર રાઝદાં થા, સુલ્તાનકી હિદાયત ઔર મેલેકે શોરગુલસે બિલ્કુલ લાતઅલ્લુક હો ગયા થા. લળકી એક જાદૂ બન કર ઉસ્કી અકલ પર ગાલિબ આ ગઈ થી. ઉસ્ને લળકીમેં દિલચશ્પીકા ઈઝહાર કિયા, ઉસે લળકીને કુબૂલ કર લિયા થા. ઈસસે દોનોંકે લિએ સહુલત પેદા હો ગઈ. અલ્બર્કને કહીં મિલનેકો કહા તો લળકીને જવાબ દિયા કે વહ ખરીદી હૂઈ લોંડી હે ઔર ઉસ બૂઢ્હેને ઉસે કૈદમેં રખ્ખા હુવા હે. વહ ઉસ પર હર વક્ત નઝર રખતા હે. લળકીને યહ ભી બતાયા કે બૂઢ્હેકે ઘર ચાર બીવીયાં હેં... અલ્બર્કને અપને રૂત્બેકો ફરામોશ કર દિયા. ઈશ્કબાઝ નૌજવાનકી તરહ ઉસ્ને મુલાકાતકી વહ જગહ બતાની શુરૂઅ કર દીં જહાં આવારા આદમિયોંકે સિવા કોઈ નહીં જાતા થા. ઉન જગહોંમેંસે એક જગહ લળકીકો પસંદ આ ગઈ. યહ શહરસે બાહર કદીમ ઝમાનેકા કોઈ ખંડર થા. અલ્બર્કને લળકીસે વા'દા ભી કિયા કે વહ ઉસે બૂઢ્હેસે આઝાદ કરાનેકી કોશિશ કરેગા.

તીસરી રાત અલ્બર્ક ઘરસે નિકલા. વહ હાકિમોંકી શાનસે ઘરસે નિકલા કરતા થા મગર ઉસ રાત વહ ચોરોંકી તરહ બાહર નિકલા. ઈધર ઉધર દેખા ઔર એક તરફ ચલ પળા. કાહિરા પર સુકૂત તારી થા. ફૌજી મેલા ખત્મ હૂએ દો દિન ગુઝર ગએ થે. બાહરસે આએ હૂએ તમાશાઈ જા ચુકે થે. સરકારી હુક્મકે તહત આરઝી કહબાખાને ઉઠા દીએ ગએ થે. અલી બિન

સુફયાનકા મુહકમા અબ યહ સુરાગ લગાતા ફિર રહા થા કે બાહરસે આઈ હૂઈ કિતની લળકિયાં ઔર કિતને મશ્કૂક લોગ શહર યા મુઝાફાતી દેહાતમેં રહ ગએ હૈં. મેલેકા મકસદ પૂરા હો ગયા થા. દો હી દિનોંમેં ચાર હઝાર જવાન ફૌજમેં ભરતી હો ગએ થે ઔર મઝીદ ભરતી કી તવક્કુઅ થી.

અલ્બર્ક શહરસે નિકલ ગયા ઔર ઉસ્ને ઉસ ખંડરકા રૂખ કિયા જહાં લળકીકો આના થા. સહરાઈ ગીડરોંકે સિવા ઝમીનોં આસમાન ગહરી નીંદમેં સો ગએ થે. લળકીને અલ્બર્કસે કહા થા કે વહ બૂળ્હેકી કૈદી હે ઔર વહ ઉસ પર હર વક્ત નઝર રખતા હે ફિર ભી ઈસ ઉમ્મીદ પર જા રહા થા કે લળકી ઝરૂર આએગી. મુમ્કિના ખત્રોંસે નિમટનેકે લિએ ઉસ્કે પાસ એક ખંજર થા. ઔરત ઐસા જાદૂ હે કે જિસ પર તારી હો જાએ વહ કિસીકી પરવાહ નહીં કરતા. અકલો દાનિશ ઉસ્કા સાથ છોળ જાતે હૈં. અલ્બર્ક પુખ્તા ઉમ્રકા આદમી થા મગર વહ નાદાન નૌજવાન બન ગયા થા. ઉસે અંધેરેમેં ખંડરકે કરીબ એક તારીક સાયા સરસે પાઊં તક લબાદેમેં લિપટા હુવા નઝર આયા ઔર ખંડરકે ખળે સિયાહ ભૂતમેં જઝબ હો ગયા તો વહ તેઝ તેઝ ચલતા ખંડરમેં પહુંચા. ગિરી હૂઈ દીવારકે શિગાફસે વહ અંદર આ ગયા. આગે અંધેરા કમરા થા. છતમેં બળી ઝોરસે કોઈ બહુત બળા પરીંદા ફળ ફળાયા. અલ્બર્કને હવાકે તેઝ ઝોંકે મહસૂસ કિએ ઔર અચાનક ઉસ્કે મુંહ પર થપ્પળ પળા. ઈસ્કે સાથ હી ઉસે "ચી ચી"કી આવાઝેં સુનાઈ દેને લગીં. વહ જાન ગયા કે યહ બળે ચમગાડર હૈં જિન્કે પંજે ઉસ્કા મુંહ નોચ ડાલેંગે. વહ બેઠ ગયા ઔર પાઉં પર સરકતા કમરેસે નિકલ ગયા. કમરા ઉળતે ચમગાડરોંસે ભર ગયા થા.

આગે સહન થા જિસકે ઈર્દ ગિર્દ ગોલ બરામદા(સહન) થા. અલ્બર્કને યહ ભી ન સોચા કે એક ખરીદી હૂઈ કૈદી લળકી જિસ પર હર વક્ત નઝર રખ્ખી જાતી હે. ઈસ હૈબતનાક ખંડરમેં કૈસે આએગી. મગર બરામદેમેં કિસીકે કદમોંકી દબી દબી આહટને ઉસે બતા દિયા કે યહાં કોઈ મૌજૂદ હે. ઉસ્ને કમરસે ખંજર નિકાલ કર હાથમેં લે લિયા. ઉસ્કે સર પર ચમગાડર ઉળ રહે થે. ફળફળાનેકી આવાઝેં ડરાવની થીં. અલ્બર્કને આહિસ્તાસે પુકારા, "આસિફા !" લળકીને ઉસે અપના નામ બતા દિયા થા ઔર મેલેમેં યહ

ભી બતા દિયા થા કે વહ કિસ તરહ ફરોખ્ત હૂઈ હે.

"આપ આ ગએ ?" ઉસે આસિફાકી આવાઝ સુનાઈ દી વહ બરામદેમેંસે દોળતી આઈ ઔર અલ્બર્કકે સાથ ચિપક ગઈ. કહને લગી, "આપકી ખાતિર જાનકો ખત્રેમેં ડાલ કર આઈ હૂં. મુઝે જલ્દી વાપસ જાના હે. બૂળ્હેકો શરાબમેં નીંદકા સુફૂફ પિલા આઈ હૂં. વહ જાગ ન ઉઠે."

"ક્યા તુમ ઉસે શરાબમેં ઝહર નહીં પિલા સકતી ?" અલ્બર્કને પૂછા.

"મેંને કભી કતલ નહીં કિયા." આસિફાને કહા, "મેંને તો કભી યહ ભી નહીં સોચા થા કે ઈસ તરહ કિસી ગૈર મર્દસે મિલને ઈસ ડરાવને ખંડેરમેં આઉંગી."

અલ્બર્કને ઉસે બાઝૂઓંમેં જકળ લિયા. અચાનક ઉન્કે પીછે બરામદા રોશન હો ગયા. જિસ કમરેમેંસે અલ્બર્ક ગુઝર કર આયા થા ઉસ્મેંસે દો મશ્અલેં નિકલી. યહ લકળિયોંકે સિરોં પર તેલમેં ભીગે હૂએ કપળે લપેટ કર બનાઈ ગઈ થીં. ઉન્કે શો'લે ખાસ્સે બળે થે. અલ્બર્કને આસિફાકો અપને પીછે કર લિયા. ઉસ્કે હાથમેં ખંજર થા. ક્યા યહ ખંડરમેં રહનેવાલી બદરૂહેં થીં ? યા લળકીકે તઆકુબમેં ઉસ્કા ખાવિંદ આ ગયા થા ? અલ્બર્ક અભી સોચ હી રહા થા કે એક આવાઝ ગર્જી, "દોનોંકો કત્લ કર દો."

મશ્અલેં કરીબ આઈ તો ઉન્કે નાચતે શો'લોંમેં અલ્બર્ક ઔર આસિફાકો ચાર આદમી નઝર આએ. એકકે હાથમેં બર્છી ઔર તીનકે હાથમેં તલ્વારેં થીં. ઉન્હોંને મશ્અલેં ઝમીનમેં ગાળ દીં. ખંડરકા સહન રોશન હો ગયા. ચારોં આદમી અલ્બર્કકે ગિર્દ ભૂકે ભેળિયોંકી તરહ આહિસ્તા આહિસ્તા ચક્કરમેં ચલને લગે. આસિફા ઉસ્કે પીછે થી. બરામદેમેંસે એક ઔર આવાઝ આઈ. "મિલ ગએ ? ઝિંદા ન છોળના." યહ લળકીકે બૂળ્હે ખાવિંદકી આવાઝ થી.

આસિફા અલ્બર્કકે અકબ(પીછે)સે આગે આ ગઈ. ઉસ્ને હકારત ઔર ગુસ્સેસે બૂળ્હેસે કહા, "આગે આઓ ઔર મુઝે કત્લ કર દો. મેં તુમ પર લા'નત ભેજતી હૂં. મેં અપની મર્ઝીસે યહાં આઈ હૂં."

ચારોં મુસલ્લેહ(હથ્યારવાલે) આદમી ઉન્કે ગિર્દ ખળે થે. બર્છીવાલેને બર્છી આહિસ્તા આહિસ્તા આસિફાકી તરફ કી ઔર ઉસ્કી નૌક ઉસ્કે પહલૂસે

લગા કર કહા, "મરનેસે પહલે બર્છીકી નૌક દેખ લો લેકિન તુમસે પહલે યહ શખ્સ તળપ તળપ કર તુમ્હારે સામને મરેગા જિસ્કી ખાતિર તુમ યહાં આઈ હો."

આસિફાને ઝપટા માર કર બર્છી પકળ લી ઔર ઝટકા દે કર બર્છી છીન લી. આસિફા અલ્બર્કસે અલગ હો ગઈ ઔર લલ્કાર કર કહા, "આઓ, આગે આઓ. મૈં દેખતી હૂં કે તુમ મુઝસે પહલે ઈસ આદમીકો કિસ તરહ કત્લ કરતે હો."

અલ્બર્ક ખંજર આગ કિએ ઉસ્કે સામને આ ગયા. લળકીને બર્છીસે ઉસ પર વાર કિયા જિસ્સે ઉસ્ને બર્છી છીની થી. વહ આદમી પીછેકો ભાગા. ઉસ્કે સાથિયોંને અલ્બર્ક પર હમ્લા કરનેકી બજાએ સિર્ફ પૈંતરે બદલે. વહ અલ્બર્કકો આસાનીસે કત્લ કર સકતે થે મગર વહ બળ્હ કર હમ્લા નહીં કર રહે થે. આસિફાકી લલ્કાર ગરજ રહી થી. વહ બળ્હ કર વાર કરતી થી મગર વાર ખાલી જાતા થા. અલ્બર્કને એક આદમી પર ખંજરસે હમ્લા કિયા તો દો આદમી ઉસ્કે પીછે આએ. આસિફા એક હી જસ્તમેં ઉસ્કે પીછે હો ગઈ. ઉસ્કે હાથમેં લંબી બર્છી થી જો તલવારકા મુકાબલા કર સકતી થી. ખંજર તલવારકે મુકાબલેમેં કુછ ભી નહીં થા. બૂળ્હા એક તરફ ખળા અપને આદમિયોંકો લલ્કાર રહા થા. થોળી હી દેર ઉન્હોંને અલ્બર્ક ઔર આસિફા પર હમ્લે કિએ. આસિફા ઉન પર ટૂટ–ટૂટ પળતી થી. અલ્બર્ક વાર બચાતા થા ઔર ખંજરસે વાર કરનેકી કોશિશ કરતા થા મગર અજીબ અમ્ર યહ થા કે લળકીકે હમ્લોંકે બાવુજૂદ કોઈ ઝખ્મી નહીં હુવા. બૂળ્હેકે આદમિયોંને ભી તેગઝનીકે ઝોહર દિખાએ મગર અલ્બર્ક ઔર આસિફાકો ખરાશ તક નહીં આઈ. ઈતનેમેં બૂળ્હેને કહા, "રુક જાઓ." ઔર લળાઈ બંદ હો ગઈ.

"મૈં ઐસી બેવફા લળકીકો ઘરમેં રખના નહીં ચાહતા." બૂળ્હેને કહા, "મુઝે મા'લૂમ નહીં થા કે યહ ઈતની દિલેર ઔર બહાદુર હે. અગર મૈં ઈસે ઝબરદસ્તી લે ભી ગયા તો યહ મુઝે કત્લ કર દેગી."

"મૈં તુમ્હેં ઈસ્કી પૂરી કીમત દૂંગા." અલ્બર્કને કહા, "કહો, તુમને ઈસે કિતનેમેં ખરીદા થા."

બૂળ્હા હાથ બળ્હા કર આગે બળ્હા ઔર અલ્બર્કસે હાથ મિલા કર

બોલા, “મેરે પાસ દોલતકી કમી નહીં. મેં યહ લળકી તુમ્હેં બખ્શ દેતા હૂં. ઈસે તુમ્હારે સાથ ઈતની મુહબ્બત હે કે તુમ્હારી ખાતિર ઈતને સારે આદમિયોંકે મુકાબલેમેં આ ગઈ હે. મેં ઈસે ઈસ લિએ ભી તુમ્હારે હવાલે કરતા હૂં કે જંગજૂ નસ્લકી લળકી હે. મેં તાજિર ઔર સોદાગર હૂં. યહ કિસી તુમ જૈસે જંગજૂકે ઘરમેં અચ્છી લગેગી. તીસરી વજહ યહ હે કે તુમ સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી હુકૂમતકે હાકિમ હો. મેં સુલ્તાનકા વફાદાર ઔર મુરીદ હૂં. મેં તુમ્હેં નારાઝ નહીં કરના ચાહતા. જાઓ, મેંને ઈસે તલાક દી ઔર ઈસે તુમ પર હલાલ કર દિયા. ચલો, દોસ્તો ! ઈન્હેં અકેલા છોળ દો.” વહ મશઅલેં ઉઠા કર ચલે ગએ.

અલ્બર્કકી હેરતકી ઈન્તિહા યહ થી કે ઉસ્કે પાઉં તલે ઝમીન હિલને લગી. ઉસે યકીન નહીં આ રહા થા. વહ ઈસે બૂળ્હેકા ફરેબ સમઝ રહા થા. ઉસે યહ ખત્રા નઝર આ રહા થા કે યહ લોગ રાસ્તેમેં ઘાત લગા કર ઉન દોનોંકો કત્લ કરેંગે. આસિફાકે હાથમેં બર્છી થી, વહ અલ્બર્કને લે લી ઔર કુછ દેર બા'દ ખંડરસે નિકલે. વહ દાએં બાએં ઔર પીછે દેખતે તેઝ તેઝ ચલને લગે. ઝરા સી આહટ સુનાઈ દેતી તો વહ ચોંક કર રુક જાતે. હર તરફ અંધેરેમેં દેખનેકી કોશિશ કરતે ઔર આહિસ્તા આહિસ્તા ચલ પળતે. શહરમેં દાખિલ હૂએ તો ઉન્કી જાનમેં જાન આઈ. આસિફાને રુક કર બાઝૂં અલ્બર્કકે ગલેમેં ડાલ દીએ ઔર પૂછા, “આપકો મુઝ પર એ'તિમાદ હે યા નહીં ?” અલ્બર્કને ઉસે સીનેસે લગા લિયા. ઉસ પર જઝબાતકા ઈતના ગલ્બા થા કે કુછ બોલ ન સકા. લળકીને ઉસે બેદામ ખરીદ લિયા થા. ઉસે યહ તો અબ પતા ચલા થા કે લળકી ઉસે કૈસી દીવાનગીસે ચાહતી હે ઔર કિતની બહાદુર હે. દરઅસલ વહ લળકીકે હુસ્ન પર મર મિટા થા. ઉસ્કી બીવી ઉસ્કી હમઉમ્ર થી. આસિફાકો દેખ કર ઉસ્ને મહસૂસ કિયા કે વહ બીવી ઉસ્કે કામકી નહીં રહી.

ઉસ દૌરમેં જબ ઔરત ફરોખ્ત હોતી થી, ઘરમેં બીવીકી કોઈ હેષિયત નહીં થી. બયક વક્ત ચાર બિવિયાં તો ખાવિંદ અપના હક સમઝતા થા, લેકિન જો પૈસેવાલે થે વહ દો ચાર ખૂબસૂરત લળકિયાં બગૈર નિકાહકે રખ લેતે થે. મુસલમાન ઉમરાકો ઔરતને હી તબાહ કિયા થા. ઉન્કે હાં યહ ભી

રિવાજ થા કે એક આદમીકી બીવિયાં ખાવિંદકી ખૂશ્નૂદી હાસિલ કરનેકે લિએ ઢૂંઢ-ઢૂંઢ કર ખૂબ્સૂરત લળકિયાં ખાવિંદકો બતૌરે તોહફા પેશ કરતી થીં.

અલ્બર્ક જબ આસિફાકો સાથ લિએ ઘરમેં દાખિલ હુવા તો સબ સોએ હૂએ થે. સુબ્હ ઉસ્કી બીવીને અપને ખાવિંદકે પલંગ પર ઈતની હસીન લળકી દેખી તો ઉસે ઝર્રા ભર મહસૂસ નહીં હુવા કે ઉસ્કા સુહાગ ઉજળ ગયા હે, બલ્કે વહ ખૂશ હૂઈ કે ઉસ્કે ઈતને અચ્છે ખાવિંદકો ઈતની ખૂબ્સૂરત લળકી મિલ ગઈ. ઉસ્કે આ જાનેસે વહ કુછ ફરાઈઝસે સુબુકદોશ હો ગઈ થી. અલ્બર્કકી હેષિયત ઐસી થી કે વહ ઐસી એક ઔર બીવી યા દાશતા(બે નિકાહી ઔરત) રખ સકતા થા.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મુસલમાનોંકો ઔરતસે ઔર ઔરતકો મુસલમાનોંસે આઝાદ કરાના ચાહતા થા. વહ એક ખાવિંદ એક બીવીકા હુક્મ નાફિઝ કરના ચાહતા થા, મગર અભી વહ હર ઉસ અમીર ઔર વઝીરકો દુશ્મન બનાનેસે ડરતા થા જિસ્ને કઈ કઈ લળકિયોંકો ઘરોંમેં રખ્ખા હુવા થા. ઔરતકે ખરીદાર યહી લોગ થે. ઈન્હીંકી દૌલતસે ઔરત ખુલી મંડીમેં નીલામ હોતી થી. ઈગ્વાકી વારિદાતેં હોતીં થીં. કત્લ ઔર ખૂન ખરાબે હોતે થે ઔર ઉમરાઅ ઔર હાકિમોંકી ઝન પરસ્તીકા હી નતીજા થા કે અય્યાશિયોં ઔર યહૂદિયોંને લળકિયોંકી વસાતતસે (ઝરીએસે) સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકી જળોમેં ઝહર ભર દિયા થા. ઈસ્કે અલાવા સુલ્તાન અય્યૂબીકો યહ એહસાસ ભી પરેશાન કિએ રખતા થા કે યહી ઔરત મર્દોંકે દોશ બદોશ કુફ્ફારકે ખિલાફ લળા કરતી થી, મગર અબ યહ ઔરત જો જિહાદમેં મર્દકે લિએ આધી કુવ્વત થી, મર્દકી તફરીહ ઔર અય્યાશીકા ઝરીઆ બન ગઈ હે. ઈસ્સે સિર્ફ યહ નહીં હુવા કે કૌમકી આધી જંગી કુવ્વત ખત્મ હો ગઈ હે બલ્કે ઔરત એક ઐસા નશા બન ગઈ હે જિસ્ને કૌમકી મર્દાનગીકો બેકાર કર દિયા હે.

સુલ્તાન અય્યૂબી ઔરતકી અઝમત બહાલ કરના ચાહતા થા. ઉસ્ને એક મન્સૂબા તય્યાર કર રખ્ખા થા જિસ્કે તહત વહ ગૈર શાદીશુદા લળકિયોંકો બાકાઈદા ફૌજમેં ભરતી કરના ચાહતા થા. ઈસ્કે તહત હરમ ભી ખાલી

કરને થે, મગર ઐસે અહકામ વહ ઈસી સૂરતમેં નાફિઝ કર સકતા થા કે સલ્તનતકી ખિલાફત યા ઈમારત ઉસ્કે હાથમેં આ જાએ. યહ મુહિમ (મિશન) બળી દુશ્વાર થી. ઉસ્કે દુશ્મનોંમેં અપનોંકી તા'દાદ ઝિયાદા થી ઔર વહ જાનતા થા કે કૌમમેં ઈમાન ફરોશોંકી તા'દાદ બળ્હતી જા રહી હે. ઉસે યહ મા'લૂમ નહીં હુવા થા કે ઉસ્કા એક મુઅતમદે ખાસ ઔર હુકૂમતકે રાઝોંકા રખવાલા, ખાદિમુદીન અલ્બર્ક ભી એક નૌજવાન હસીનાકો ઘર લે આયા હે ઔર યહ લળકી ઉસ્કે આ'સાબ (દિમાગ) પર ઐસી બુરી તરહ છા ગઈ હે કે વહ અબ ફરાઈઝે સલ્તનતસે બેપરવા હો સકતા હે.

ફૌજી મેલેમેં મિસ્રકે લોગ સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજી તાકતસે મરઉબ નહીં હૂએ બલ્કે ઉસે ઈસ્લામી ઔર મિસ્રકી ફૌજ સમઝ કર મુતઅષ્ષિર હૂએ થે. સુલ્તાન અય્યૂબી તકરીરેં કરનેવાલા હાકિમ નહીં થા, લેકિન ઉસ દિન ઉસ્ને ઈતને બળે ઈજ્તિમાસે ખિતાબ કરના ઝરૂરી સમઝા. ઉસ્ને કહા કે યહ ફૌજ કૌમકી ઈસ્મતકી મુહાફિઝ ઔર ઈસ્લામકી પાસબાન હે. ઉસ્ને સલીબિયોંકે અઝાઈમ તફસીલસે બયાન કિએ ઔર મિસ્રિયોંકો બતા દિયા કે અરબમેં મુસલમાન ઉમરાઅ ઔર હાકિમોંકી તઅય્યુશ પરસ્તીકી વજહસે સલીબિયોંને વહાં મુસલમાનકા જીના હરામ કર રખ્ખા હે. વહ કાફિલોંકો લૂટ લેતે હેં, મુસલમાન લળકિયોંકો ઈગ્વા કરકે બેઆબરૂ કરતે હેં, ફિર ઉન્હેં બેચ ડાલતે હેં. સુલ્તાન અય્યૂબીને લોગોંકો કૌમી જઝબેસે આગાહ કરકે ઉન્હેં કહા કે વહ ફૌજમેં ભરતી હો કર અપની બેટિયોંકી ઈસ્મત ઔર ઈસ્લામકી અઝમતકી પાસબાની કરેં. સુલ્તાનકી તકરીરમેં જોશ થા ઔર ઐસા તઅષ્ષુર કે તમાશાઈયોંકે દિલોંમેં હલચલ મચ ગઈ ઔર ઉસી રોઝ જવાન આદમી ફૌજમેં ભરતી હોને લગે.

દસ રોઝ તક ભરતી હોનેવાલોંકી તા'દાદ છે હઝાર હો ગઈ. ઈસ્મેં કમો બેશ ડેળ્હ હઝાર જવાન અપને ઊંટ સાથ લાએ ઔર એક હઝારકે કરીબ ઘોળોં ઔર ખચ્ચરોં સમેત આએ. સુલ્તાનને ઉન્હેં જાનવરોંકા મુઆવઝા ફૌરી તૌર પર અદા કર દિયા ઔર ફૌજમેં ઉન્કી ટ્રેનીંગ શુરૂઅ કર દી.

મેલેકે તીન માહ બાદ....

સુલ્તાનકી ફૌજમેં તીન જરાઈમકી રફતાર બઢને લગી. ચોરી, જુવાબાઝી ઔર રાતકી ગેરહાઝિરી. યહ જરાઈમ ઈસ્સે પહલે ભી હોતે થે લેકિન ન હોનેકે બરાબર થે. ફૌજી મેલેકે બાદ યહ વબાકી સૂરત ઈખ્તિયાર કરને લગે. ઈન તીનોંકી બુનિયાદ જુવાબાઝી થી. ચોરીકી વારિદાતેં ઈસી તક મહદૂદ થી કે સિપાહી સિપાહીકી કોઈ ઝાતી ચીઝ ચુરા કર બાઝારમેં બેચ ડાલતા થા, મગર એક રાત ફૌજકે તીન ઘોળે ગાઈબ હો ગએ. સવારોં ઔર સિપાહિયોંકી તા'દાદ પૂરી થી. કોઈ ભી ગેરહાઝિર નહીં થા. અગર ઈસ નુકસાનકો નઝર અંદાઝ કર દિયા જાતા તો અગલી બાર દસ ઘોળેં ચોરી હો જાતે. આ'લા હુક્કામ તક યહ રિપોર્ટ પહુંચી. ઉન્હોંને ફૌજોંકો તંબીહ કી, સઝાસે ડરાયા, ખુદાસે ડરાયા મગર યહ તીનોં જરાઈમ બઢતે ગએ.

એક રાત એક સિપાહી પકળા ગયા. વહ કહીંસે કેમ્પમેં આ રહા થા. ઉસ્સે પહલે રાતકો ગેરહાઝિર હોનેવાલે સિપાહી ચોરી છુપે સંતરિયોંસે (sentry પોલીસ યા ફૌજકા પહરા દેનેવાલે સિપાહીકો સેન્ટ્રી કહતે હૈં)બચ કર નિકલ જાતે ઔર બચતે બચાતે આ જાતે થે, લેકિન યહ સિપાહી લળખળાતા આ રહા થા. સંતરીને ઉસે દેખ લિયા ઔર ઉસે પુકારા. સિપાહી રુક ગયા ઔર ગિર પળા. સંતરીને દેખા કે યહ ખૂનમેં નાયા હુવા હે. ઉસે ઉઠા કર અપને ઓહદેદારકે પાસ લે ગયા. ઉસ્કી મરહમ પટ્ટી કી ગઈ મગર વહ ઝિંદા ન રહ સકા. મરનેસે પહલે ઉસ્ને બતાયા કે વહ અપને એક સાથી સિપાહીકો કત્લ કર આયા હે ઔર ઉસ્કી લાશ કેમ્પસે નિસ્ફ કોસ દૂર એક ખૈમેમેં પળી હે. ઉસ્કે બયાનકે મુતાબિક વહાં તીન ખૈમે થે. વહ લોગ ખાનાબદોશ થે. ઉન્કે પાસ ખૂબ્સૂરત ઔરતેં થીં. વહ ઈન ઔરતોંકી નુમાઈશ(દિખાવા) ફૌજીઓમેં કરતે થે. રાતકો સિપાહી વહાં તક પહુંચ જાતે થે. વહ દૂસરોંકો બતાતે તો વહ ભી ચલે જાતે.

વહ ખાનાબદોશ સિર્ફ ઈસ્મત ફરોશ નહીં થે. ઉન્કી હર ઔરત અપને હર ફૌજી ગાહકકો યહ તઅષ્ષુર દેતી થી કે વહ ઉસ પર ફિદા હે ઔર ઉસ્કે સાથ શાદી કર લેગી. બા'દમેં તહકીકાતસે પતા ચલા કે ઉન્હોંને સિપાહિયોંમેં

રકાબત(મુખાલફત) પેદા કર દી થી. ઉસીકા નતીજા થા કે યહ દોનોં સિપાહી ખાના બદોશકે ખૈમેમેં લળ પળે. એક મર ગયા ઔર દૂસરા ઝખ્મી હો કર આયા ઔર બયાન દે કર મર ગયા.

દૂસ્રે સિપાહીકી લાશ લાનેકે લિએ આદમી રવાના કર દીએ ગએ. ઉન્કે સાથ એક કમાંદર ભી થા. મરનેવાલે સિપાહીને રાસ્તા ઔર જગહ બતા દી થી. વહાં ગએ તો પતા ચલા કે સિપાહીકી લાશ પળી હે. ખૈમે નહીં હેં. વહાંકે નિશાન બતા રહે થે કે યહાંસે ખૈમે ઉખાળે ગએ હેં. રાતકે વક્ત ઉન્કી તલાશ મુમ્કિન નહીં થી. સિપાહીકી લાશ ઉઠા લાએ. ઈસ હાદસેકી રિપોર્ટ સુલ્તાન અય્યૂબીકો દી ગઈ ઔર યહ ભી બતાયા કે ફૌજમેં જરાઈમ બળ્હ ગએ હેં ઔર તીન ઘોળેં ભી ચોરી હો ચુકે હેં. સુલ્તાનને અલી બિન સુફયાનકો બુલા કર કહા કે વહ સિપાહિયોંકે ભેસમેં અપને સુરાગરસાં (જાસૂસ) ફૌજમેં શામિલ કરકે મા'લૂમ કરે કે યહ જરાઈમ ક્યૂં બળ્હ ગએ હેં. સુલ્તાનને ઈસ સિલસિલેમેં અલ્બર્કકો ભી હુક્મ દિયા.

ઈસ 'ક્યૂં' કા જવાબ શહરકે અંદર મૌજૂદ થા જહાં તક અલી બિન સુફયાનકે સુરાગરસાંનોંકી રસાઈ મુહાલ થી. યહ એક બહુત બળા કિલ્આનુમા મકાન થા. મિસ્રિયોંકા એક કુંબા નહીં, બલ્કે પૂરા ખાનદાન ઈસ્મેં રહતા થા. ઈસ મકાન ઔર મકીનોંકો શહરમેં ઈઝઝત હાસિલ થી, ક્યૂંકે યહાં ખૈરાત બહુત તક્સીમ હોતી થી. નાદારોંકો યહાંસે માલી મદદ મિલતી થી. ફૌજી મેલેમેં ઈસ ખાનદાનને સુલ્તાન અય્યૂબીકો અશરફિયોંકી દો થેલિયાં ફૌજકે લિએ પેશ કી થીં. યહ સોદાગર ખાનદાન થા. મિસ્રમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે આનેસે પહલે યહ મકાન સૂડાની ફૌજકે બળે રુત્બેવાલોં ઔર ઈન્તિઝામિયાકે હાકિમોંકી મહમાનગાહ બના રહા થા. સૂડાનિયોંકો સુલ્તાન અય્યૂબીને આ કર ખત્મ કર દિયા તો ઈસ ખાનદાનકી વફાદારિયાં હુકૂમતકે સાથ રહીં ઔર યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકા વફાદાર હો ગયા.

જિસ રોઝ સુલ્તાન અય્યૂબીને અલ્બર્ક ઔર અલી બિન સુફયાનકો યહ હુક્મ દિયા કે વહ ફૌજમેં જરાઈમકી વબાકી વુજૂહાત મા'લૂમ કરેં, ઈસ્સે અગલી રાત ઈસ મકાનકે એક કમરેમેં દસ બારા આદમી બેઠે થે. શરાબકા દૌર ચલ રહા થા. કમરેમેં એક બૂળ્હા આદમી દાખિલ હુવા. ઉસે

દેખ કર સબ ઉઠ ખળે હૂએ. ઉસ્કે સાથ એક બળી ખૂબ્સૂરત લળકી થી, જિસ્કા આધા ચેહરા નિકાબમેં થા. કમરેમેં દાખિલ હોતે હી દરાવાઝા બંદ કર દિયા ગયા ઔર લળકીને નિકાબ ઉઠા દિયા. વહ બૂળ્હેકે સાથ બેઠ ગઈ.

"કલ અમીરે મિસ્ર તક ઈત્તિલાઅ પહુંચ ગઈ હે કે ફૌજમેં જુએબાઝી ઔર બદકારી બળ્હ ગઈ હે." બુળ્હેને કહા, "હમારી આજકી યહ નશિસ્ત બહુત અહમ હે. અમીરને સિપાહિયોંકે ભેસમેં ફૌજમેં સુરાગરસાં શામિલ કરનેકા હુક્મ દે દિયા હે. યહીં ઈન સુરાગરસાંનોંકો નાકામ કરના હે. તાઝા ઈત્તિલા બળી ઉમ્મીદ અફઝાં હે. દો મિસ્રી સિપાહિયોંને એક ઔરત પર લળ કર એક દૂસરેકો કત્લ કર દિયા હે, યહ હમારી કામ્યાબીકી ઈબ્તિદા હે."

"તીન મહીનોંમેં સિર્ફ એક મુસલમાન સિપાહીને દૂસરેકો કત્લ કિયા ઔર ખૂદ ભી કત્લ હુવા હે." એક આદમીને બૂળ્હેકી બાત કાટ કર કહા, "કામ્યાબીકી યહ રફતાર બહુત સુસ્ત હે. કામ્યાબી હમ ઈસે કહેંગે જબ અય્યૂબીકા કોઈ નાઈબ સાલાર અપને સાલારકો કત્લ કર દેગા."

"મેં કામ્યાબી ઈસે કહૂંગા જબ કોઈ સાલાર યા નાઈબ સાલાર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો કત્લ કર દેગા." બૂળ્હેને કહા, "મુઝે મા'લૂમ હે કે એક હઝાર સિપાહી કત્લ હો જાએ તો કોઈ ફર્ક નહીં પળતા. હમારા મત્મએ નઝર અય્યૂબીકો કત્લ કરના હે. આપ સબકો પિછલે સાલકે દોનોં વાકિઆત યાદ હોંગે. સાહિર પર સુલ્તાન અય્યૂબી પર તીર ચલાયા ગયા વહ ખતા ગયા. ફૂમસે આદમી આએ વહ ઐસે નાકામ હૂએ કે સબકે સબ મારે ગએ ઔર એક બદબખ્ત મુસલમાન હો ગયા. ઈસ્સે ક્યા ઝાહિર હોતા હે ? યહ કે સુલ્તાનકો કત્લ કરના ઈતના આસાન નહીં જિતના આપ લોગ સમઝતે હેં. યહ ભી હો સકતા હે કે અય્યૂબી કત્લ હો જાએ તો ઉસ્કા જાનશીન ઉસ્સે ઝિયાદા સખ્ત ઔર કટ્ટર મુસલમાન ષાબિત હો. ઈસ લિએ યહ તરીકા ઝિયાદા બેહતર હે કે ઉસ્કી ફૌજોંકો ઈસ ખૂબ્સૂરત તબાહીકે રાસ્તે પર ડાલ દો જિસ પર સલીબકે પરસ્તારોં (માનનેવાલોં)ને બગદાદ ઔર દમિશ્કકે મુસલમાન ઉમરાઅ ઔર હાકિમોંકો ડાલ દિયા હે."

"સલીબકે પરસ્તારોં ઔર સૂડાનિયોંકો શિકસ્ત ખાએ એક સાલ ગુઝર

ગયા હે.'' એકને કહા, ''ઈસ એક સાલમેં આપને ક્યા કિયા હે?... મોહતરમ! આપ બળા લંબા રાસ્તા ઈખ્તિયાર કર રહે હેં. દો આદમિયોંકા કત્લ બેહદ લાઝમી હે. એક સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઔર દૂસરા અલી બિન સુફયાન.''

''અગર અલી બિન સુફયાનકો ખત્મ કર દિયા જાએ તો અય્યૂબી અંધા ઔર બેહરા હો જાએ.'' એક ઔરને કહા.

''મેંને વહ આંખેં હાસિલ કર લી હે જો સુલ્તાન અય્યૂબીકે સીનેકે હર એક રાઝકો દેખ સકતી હેં.'' બૂળ્હેને કહા ઔર ઉસ લળકીકી પીઠ પર હાથ રખ્ખા જો ઉસ્કે સાથ આઈ થી. બૂળ્હેને કહા, ''યહ હેં વહ આંખેં. દેખ લો ઈન આંખોંમેં ક્યા જાદૂ હે. તુમ સબને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે એક હાકિમ ખાદિમુદ્દીન અલ્બર્કકા નામ સુના હોગા. તુમમેંસે બા'ઝને ઉસે દેખા ભી હોગા. સિર્ફ દો આદમી હેં જો સલાહુદ્દીનકે સીનેમેં દેખ સકતે હેં. એક અલી દૂસરા અલ્બર્ક. અલી બિન સુફયાનકો કત્લ કરના હિમાકત હોગી. મેંને જિસ તરહ અલ્બર્ક પર કબ્ઝા કર લિયા હે, ઈસી તરહ અલી પર ભી કર લૂંગા.''

''અલ્બર્ક આપકે કબ્ઝેમેં આ ચુકા હે ?'' એકને પૂછા.

''હાં !'' બૂળ્હેને લળકીકે રેશમી બાલોંકો હાથસે છેળ કર કહા, ''મેંને ઉસે ઈન જંઝિરોંમેં જકળ લિયા હે. મેંને આજ આપ સબકો ચંદ ઔર બાતેં બતાનેકે અલાવા યહ ખૂશખબરી ભી સુનાનેકે લિએ બુલાયા હે. હમેં જલ્દી બર્ખાસ્ત હોના હે, ક્યૂંકે હમ સબકા એક જગહ ઈકટ્ઠા હોના ઠીક નહીં. ઈસ લળકીકો તુમ સબ શાયદ જાનતે હો. મુઝે બિલ્કુલ ઉમ્મીદ નહીં થી કે યહ ઈતની ઉસ્તાદીસે યહ ડ્રામા ખેલ લેગી. ઈસકી ઉમ્ર દેખિએ. પુખ્તા નહીં હે. મેં પૂરા એક સાલ ઐસે મૌકેકી તલાશમેં મારા મારા ફિરતા રહા કે અલી બિન સુફયાન યા અલ્બર્કકો યા દોનોંકો ફાંસ સકૂં. મેં ઉન્સે મિલા ભી નહીં, ક્યૂંકે મેં ઉન્કી શનાખતમેં નહીં આના ચાહતા થા. ફૌજી હુક્કામકો સુલ્તાન શહરિયોંસે દૂર રખતા થા. આખિર ઉસ્ને ફૌજી મેલેકા એ'લાન કિયા ઔર મુઝે પતા ચલ ગયા કે ઉસ્ને અપને ફૌજી કમાંદરોં, સાલારોં ઔર ઓહદેદારોંસે કહા હે કે મેલેમેં વહ શહરિયોંમેં બેઠેં ઔર ઉન્સે બાતેં કરેં ઔર ઉન પર

અપના રા'બ નહીં, બલ્કે ઈ'તિમાદ પેદા કરેં. મુઝે અલી બિન સુફયાન કહીં નઝર નહીં આયા. ઈસ લળકીકો મેં સાથ લે ગયા થા. અલ્બર્ક નઝર આ ગયા. ઉસ્કે સાથ દો કુર્સીયાં ખાલી થીં. મેંને લળકીકો ઉસ્કે પાસ બિઠા દિયા. ઈસે મેં આઠ મહીનોંસે ઉસ્તાદી તરીકેં સિખા રહા થા. મુઝે અપના બૂળ્હા ખાવિંદ ઔર અપને આપકો ખરીદી હૂઈ મઝલૂમ લળકી બતા કર ઈસ્ને અલ્બર્ક જૈસે મો'મિનકો અપની ખૂબ્સૂરતીમેં ગિરફતાર કર લિયા. મુલાકાતકા વક્ત ઔર જગહ તય કર લી. મેંને ઈસે બતાયા કે ઈસે ખંડરમેં ક્યા નાટક ખેલના હે. લળકી ખંડરમેં ચલી ગઈ. મેં ચાર આદમિયોંકે સાથ વહાં મૌજૂદ થા. દો આદમી ઈસ વક્ત યહાં મૌજૂદ હેં. દોકો આપ સબ નહીં જાનતે. વહ હમારે ગિરોહકે આદમી હેં. ઈસ્ને અલ્બર્ક પર ષાબિત કર દિયા કે યહ ઉસ્કી ખાતિર જાન દે દેગી. હમારે ચારોં સાથિયોંને અલ્બર્ક પર ઔર ઈસ પર તલવારસે હમ્લે કિએ. ઈસ્ને બર્છીકે વાર કિએ. યહ નાટક ઈસ કદર હકીકી મા'લૂમ હોતા થા કે અલ્બર્કકો શક તક ન હુવા. કમબખ્તકે દિમાગમેં યહ ભી ન આઈ કે તલવારોંકે ઔર બર્છીકે ઈતને વાર હૂએ મગર કોઈ ઝખ્મી તક ન હુવા. મેંને યહ કહ કર ખેલ ખત્મ કિયા કે યહ લળકી ઈતની બહાદુર હે કે કિસી બહાદુરકે પાસ હી અચ્છી લગતી હે. મેંને ઈસે ખૂશીકા ઈઝહાર કરતે હૂએ અલ્બર્કકે હવાલે કર દિયા.''

"મેંને ઉસે અપના નામ આસિફા બતા રખ્ખા હે.'' લળકીને કહા, "મેં હેરાન હું કે ઈતની પુખ્તા ઉમ્રકા હાકિમ ઈતની આસાનીસે મેરે જાલમેં ફંસ ગયા હે. મેંને ઉસે શરાબકા આદી બના દિયા હે. ઉસ્ને કભી નહીં પી થી. પહલી બીવી ઉસી ઘરમેં રહતી હે.'' લળકીને મહફીલકો તફસીલસે બતાયા કે ઉસ્ને કૈસે કૈસે તરીકોંસે સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઈસ મુઅતમદે ખુસૂસીકી અકલકો અપની મુઠ્ઠીમેં લે રખ્ખા હે.

"ઈન તીન મહીનોંમેં યહ લળકી મુઝે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કઈ કીમતી રાઝ દે ચુકી હે.'' બૂળ્હેને કહા, "સુલ્તાન અય્યૂબી બહુત ઝિયાદા ફૌજ તય્યાર કર રહા હે. ઉસ્મેંસે વહ આધી મિસ્રમેં રખ્ખેગા ઔર બાકી નિસ્ફકો અપની કમાન(નિગરાની)મેં ઈસાઈ બાદશાહોંકે ખિલાફ લળાનેકે લિએ લે જાએગા. ઉસ્કી નઝર યેરૂશલમ પર હે લેકિન અલ્બર્કસે ઈસ

લળકીને જો રાઝ લિએ હૈં, વહ યહ હૈં કે સુલ્તાન સબસે પહલે અપને મુસલમાન હુકમરાનોં ઔર કિલ્એદારોંકો મુત્તહિદ કરેગા. ઉન્કે ઈત્તિહાદકો સલીબકે પરસ્તારોંને બિલ્કુલ ઈસી તરહ બિખેર દિયા હે જિસ તરીકેસે હમને અલ્બર્કકો અપને કબ્ઝેમેં લિયા હે."

"તો ક્યા અબ હમ યહ સમઝેં કે અલ્બર્ક અબ હમારે ગિરોહકા ફર્દ હે?" એક આદમીને પૂછા.

"નહીં" બૂઢ્હેને જવાબ દિયા, "વહ સચ્ચે દિલસે અય્યૂબીકા વફાદાર હે. વહ ઈન્તિહાઈ વફાદાર ઈસ લળકીકા ભી હે. યહ લળકી સુલ્તાન, કૌમ ઔર ઈસ્લામકી વફાદારીકા ઈઝહાર ઐસે વાલિહાને અંદાઝમેં કરતી હે કે અલ્બર્ક ઈસે કૌમકી જાંબાઝ બેટી સમઝતા હૈં. ઈસ લળકીકે હુસ્નો જવાની ઔર મુહબ્બતકે અમલી ઈઝહારકા જાદૂ અલગ હે. અલ્બર્કકો હમ અપને સાથ નહીં મિલા સકતે. ઝરૂરત હી ક્યા હે. વહ પૂરી તરહ હમારે હાથોંમેં ખેલ રહા હે."

"સૂલ્તાન અય્યૂબી ઔર ક્યા કરના ચાહતા હે ?" ઉસ ગિરોહકે એક રુકનને પૂછા.

"ઉસ્કે ઝહનમેં સલ્તનતે ઈસ્લામિયા હે." બૂઢ્હેને કહા, "વહ સલીબકી સલ્તનતમેં ઈસ્લામકા ઝંડા ગાળનેકા મન્સૂબા બના ચુકા હે. હમારે ઈન જાસૂસોંકો જો સમંદર પારસે આએ હૈં, અય્યૂબીને ગિરફતાર કરનેકે લિએ અલી બીન સુફ્યાનકી નિગરાનીમેં એક બહુત બળા ગિરોહ તય્યાર કિયા હે. અલ્બર્કસે હાસિલકી હૂઈ ઈત્તિલાઆતકે મુતાબિક ઉસ્ને જાંબાઝોંકી એક અલગ ફૌજ તય્યાર કી હે જિસે વહ સલીબી મુલ્કોંમેં ભેજ કર જાસૂસી ઔર તબાહી કરાએગા. ઈસ ફૌજકી ટ્રેનીંગ શુરૂઅ હો ચુકી હે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે મન્સુબે બહુત ખતરનાક હૈં. ઈન્હીંકો અમલી જામા પહનાનેકે લિએ ઉસ્ને ફૌજી મેલેકા ઢોંગ રચાયા ઔર છે સાત હઝાર જવાન ભરતી કર લિએ હૈં. લોગ અભી તક ભરતી હો રહે હૈં. ભરતી હોનેવાલોંમેં સૂડાની ભી હૈં. મુઝે ઉપરસે જો હિદાયત મિલી હૈં વહ યહ હૈં કે અય્યૂબીકી ફૌજમેં બદકારીકે બીજ બોને હૈં. ઈસ્કા તરીકા યહ હે ઉન્કે દિલોંમેં ઔરત ઔર જૂઆ દાખિલ કર દો."

બૂઢ્હેને બતાયા કે ઉસ્ને ફૌજી મેલેકે ફૌરન્ બા'દ અપને આદમી ભરતી કરા દીએ થે. ઉન્હોંને બળી ખૂબીસે ફૌજમેં જુઆ શુરૂઅ કરા દિયા હે. જુઆ ઔર ઔરત ઐસી ચીઝેં હેં જો ઈન્સાનકો ચોરી ઔર કત્લ તક લે જાતી હેં. ઉસ્ને દૂસરા તરીકા યહ બતાયા કે ઈસ્મત ફરોશ ઔરતોંકો ટ્રેનીંગ દે કર ફૌજી કેમ્પોંકે ઈર્દ ગિર્દ છોળ દિયા ગયા હે જો યહ ઝાહિર નહીં હોને દેતીં કે વહ પેશાવર હેં. ઉન્હોંને સુલ્તાનકે ફૌજિયોંકો બદીકે રાસ્તે પર ડાલનેકે સાથ સાથ ઉન્મેં રકાબત ભી પેદા કર દી હે. બૂઢ્હેને કહા, "ઈસ્કી કામ્યાબી પરસૂં સામને આઈ હે. દો સિપાહી એક ઔરતકે ખૈમેમેં બયક વક્ત પહુંચ ગએ. દોનોં લળ પળે ઔર એક દૂસરેકો બુરી તરહ ઝખ્મી કર દિયા. એક તો ખૈમેમેં હી મર ગયા. દૂસરેકે મુતઅલ્લિક પતા ચલા હે કે કેમ્પમેં જા કર મર ગયા હે... યહ રિપોર્ટ સુલ્તાન અય્યૂબી તક પહુંચ ગઈ હે. ઉસ્ને અલી બિન સુફયાન ઔર અલ્બર્કકો હુકમ દિયા હે કે ફૌજોંમેં અપને સુરાગરસાં ભેજ કર મા'લૂમ કરેં કે જુઆબાઝી, ચોરી ચિકારી ઔર બદકારી ક્યૂં બળ્હતી જા રહી હે. લિહાઝા આપ સબ ઉન તમામ ઔરતોંસે જો ઈસી કામમેં મસ્રૂફ હેં કહ દેં કે કેમ્પોંકે કરીબ ન જાએં."

ઈસી મજ્લિસમેં યહ ભી બતાયા ગયા કે આસિફા જિસકા અસલી નામ કુછ ઔર થા, પાંચવીં છટી રાત ઉસ બૂઢ્હેકો ઈત્તિલાએં દેને જાતી હે જો વહ અલ્બર્કસે હાસિલ કરતી હે. જિસ રાત ઉસે બાહર નિકલના હોતા હે વહ અલ્બર્કકો શરાબમેં એક ખાસ સુફૂફ ઘોલ કર પિલા દેતી હે. ઉસ્કે અષરસે સુબ્હ તક ઉસ્કી આંખે નહીં ખુલ સકતી. મજ્લિસમેં યહ ઈન્કિશાફ ભી હુવા કે મિસ્રકે શહરોં ઔર કસ્બોંમેં ખુફિયા કહબાખાને ઔર કિમારખાને કાઈમ કર દીએ ગએ હેં. ઉન્કે અષરાત ઉમ્મીદ અફઝાં હેં. તર્બીયત યાફતા ઔરતેં અચ્છે અચ્છે ઘરાનોંકે નૌજવાનોંકો બદકારીકે રાસ્તે પર ડાલતી જા રહી હેં. અબ કોશિશ યહ કી જાએગી કે મુસલમાન લળકિયોંમેં ભી બે હયાઈકા રુહજાન પેદા કિયા જાએ.

યહ મેહફિલ જો જાસૂસોંકા એક ખુફિયા ઈજલાસ થા, બરખાસ્ત હૂઈ. વહ સબ ઈકટ્ઠે બાહર ન નિકલે. એક આદમી બાહર જાતા થા. દસ પંદરહ મિનટ બા'દ દૂસરા આદમી નિકલતા થા. બૂઢ્હા ભી ચલા ગયા થા. સિર્ફ

આસિફ઼ા ઔર એક આદમી રહ ગયા. આસિફ઼ાને નિકાબમેં ચેહરા છુપાયા ઔર ઉસ આદમીકે સાથ નિકલ ગઈ.

અલ્બર્કને આસિફ઼ાકો એક રાઝ બના કર રખ્ખા હુવા થા. ઉસ્ને અભી કિસીકો નહીં બતાયા થા કે ઉસ્ને દૂસ્રી શાદી કર લી હે. દૂસ્રી શાદી મા'યૂબ નહીં થી લેકિન વહ ડરતા થા કે દોસ્ત મઝાક કરેંગે કે ઈતના અર્સા એક બીવીકે સાથ ગુઝાર કર ચાલીસ સાલકી ઉમ્રમેં નૌજવાન લળકીકે સાથ શાદી કર લીં. મગર યહ ભેદ છુપ ન સકા. અલી બિન સુફ઼યાનને શહરમેં ઔર ફ઼ૌજી કેમ્પોંકે ઈર્દ ગિર્દ અપને જાસૂસ ફ઼ેલા રખ્ખે થે. ઉસે યહ ઈત્તિલાએં મિલ રહી થીં કે ફ઼ૌજી મેલેકે બા'દ શહરમેં ભી જુઆ ઔર બદકારી બળ્હ રહી હે. એક રોઝ એક સુરાગરસાંને અલી બિન સુફ઼યાનકો યહ રિપોર્ટ દી કે ગુઝિશ્તા તીન મહીનોંમેં ઉસ્ને ચાર બાર દેખા હે કે ખાદિમુદ્દીન અલ્બર્કકે ઘરસે રાત ઉસ વક્ત જબ સબ સો જાતે હેં એક ઔરત સિયાહ લબાદેમેં લપટી હૂઈ નિકલતી હે. વહ થોળી દૂર જાતી હે તો એક આદમી ઉસ્કે સાથ હો જાતા હે. સુરાગરસાંને બતાયા કે દો બાર ઉસ્ને યહીં તક દેખા. તીસરી બાર ઉસ્ને ઉસ ઔરતકા પીછા કિયા. વહ ઉસ આદમીકે સાથ એક મકાનમેં ચલી ગઈ. વહાંસે કુછ દેર બા'દ નિકલી ઔર ઉસી આદમીકે સાથ વાપસ ચલી ગઈ.

ઉસ સુરાગરસાંને બતાયા કે ઉસ્ને ઉસ ઔરતકો ગુઝિશ્તા રાત ઘરસે નિકલતે એક આદમીકે સાથ જાતે દેખા તો તઆકુબ કિયા. વહ ઉસ મકાનમેં દાખિલ હો ગઈ. ઝરા સી દેર બા'દ વહ એક આદમીકે સાથ નિકલી. સુરાગરસાં અંધેરેસે ફ઼ાઈદા ઉઠાતે હૂએ ઉન્કે તઆકુબમેં ગયા. અલ્બર્કકે મકાનસે કુછ દૂર આદમી એક ઔર તરફ઼ ચલા ગયા ઔર ઔરત અલ્બર્કકે મકાનમેં દાખિલ હો ગઈ.

સુરાગરસાં અલ્બર્ક જૈસે હાકિમકે ઘરકે મુતઅલ્લિક કોઈ બાત કહનેકી જુર્અત નહીં કર સકતા થા લેકિન અલી બિન સુફ઼યાનકી હિદાયાત ઔર અહકામ બળે હી સખ્ત થે. ઉસ્ને અપને જાસૂસોં, મુખ્બિરોં ઔર સુરાગરસાંનોંસે કહ રખ્ખા થા કે વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકી કિસી હરકતકો

શકસે દેખેં તો ભી ઉસે બતાએં ઔર વહ કિસીકે રૂત્બેકા લિહાઝ ન કરેં. જહાં ઈન્હેં કિસી કિસ્મકા શક હો, ખ્વાહ કિતના હી મા'મૂલી ક્યૂં ન હો વહ અલી બિન સુફયાનકો તફસીલસે બતાએં. યહ સબક જાસૂસીકી ટ્રેનીંગમેં શામિલ થા કે જાસૂસીકી કામ્યાબીકા દારો મદાર ઐસી હી હરકતોં ઔર બાતોંસે હોતા હે જિન્હેં બે મા'ને સમઝ કર નઝર અંદાઝ કર દિયા જાતા હે.

ઉસ સુરાગરસાંને ચાર મર્તબા જો મુશાહદા કિયા થા વહ અલી બિન સુફયાનકે લિએ અહમ થા. વહ અલ્બર્કકી બીવીકો અચ્છી તરહ જાનતા થા. વહ ઐસી ઔરત નહીં થી કે રાતોંકો કિસી ગૈર મર્દકે સાથ બાહર જાએ. અલ્બર્કકી કોઈ બેટી જવાન ભી નહીં થી. યહ તો કિસીકો ભી ઈલ્મ ન થા કે અલ્બર્કને એક નૌજવાન લળકીકે સાથ શાદી કર લી હે. ઉસ્ને ઈસ મસ્અલે પર બહુત ગૌર કિયા. ઉસે યહ ખયાલ ભી આ ગયા કે અલ્બર્ક ઉસ્કા દોસ્ત ભી હે. ઉસે હક પહુંચતા થા કે ઉસ્કે દોસ્તકે ઘરમેં કોઈ ગળબળ હે તો ઉસ્કે લિએ કુછ કરે. મગર ઉસકે ઝહનમેં જો સોચ ગાલિબ થી વહ યહ થી કે શહરમેં મશ્કૂક ઔરતોંકા રેલા સા આ ગયા થા. કહીં ઐસા તો નહીં કે અલ્બર્ક કિસી બદકાર ઔરતકે ચક્કરમેં આ ગયા હો? એક તરીકા ઉસ્કે દિમાગમેં આ ગયા. ઉસ્ને અપને મુહકમેકી એક ઔરતકો ઉસ રૂપમેં અલ્બર્કકે ઘરમેં ભેજા કે વહ એક મઝલૂમ ઔરત હે. ઉસ્કા ખાવિંદ મર ગયા હે ઔર ઉસ્કે બેટે આવારા હો ગએ હેં, લિહાઝા ઉસ્કી ઈઆનત કી જાએ.

હિદાયતકે મુતાબિક યહ ઔરત ઉસ વકત અલ્બર્કકે ઘરમેં ગઈ જબ વહ ઘરમેં નહીં થા. દૂસ્રી હિદાયતકે મુતાબિક વહ સારે ઘરમેં ફિરી તો ઉસે આસિફા નઝર આ ગઈ. યહ ઔરત અલ્બર્કકી પહલી બીવીસે મિલી. અપની ફરિયાદ પેશ કી ઔર કહા કે વહ (અલ્બર્કકી પહલી બીવી) અલ્બર્કસે ઉસ્કી સિફારિશ કરે. બાતોં બાતોંમેં ઉસ્ને કહા, "આપકી બેટીકી શાદી હો ગઈ હે યા અભી કુંવારી હે ?" ઉસે જવાબ મિલા, "યહ મેરી બેટી નહીં, મેરે ખાવિંદકી દૂસ્રી બીવી હે. તીન મહીને હૂએ ઉન્હોંને શાદી કી હે."

અલી બિન સુફયાનકે લિએ યહ ઈત્તિલાઅ હેરાનકુન થી. ઉસ્કે દિલમેં યહી શક પેદા હો ગયા કે રાતકો બાહર જાનેવાલી ઉસ્કી નઈ બીવી હો

સકતી હે. અલીને એક ઔર ઔરતકે હાથ અલ્બર્કકી પહલી બીવીકો પૈગામ ભેજા કે વહ ઉસે કહીં બાહર મિલના ચાહતા હે મગર અલ્બર્કકો પતા ન ચલે, ઉસ્ને યહ ભી કહલા ભેજા કે ઉન્કે ઘરકે મુતઅલ્લિક કોઈ બહુત હી ઝરૂરી બાત કરની હે. અલીને મુલાકાતકે લિએ એક જગહ ભી બતા દી ઔર વક્ત વહ બતાયા જબ અલ્બર્ક દફતરમેં મસ્રૂફ હોતા થા... વહ આ ગઈ. અલી બિન સુફયાનકે દિલમેં ઈસ મુઅઝ્ઝઝ ઔરતકા બહુત ઈહતિરામ થા. ઉસ્ને અલ્બર્કકી બીવીસે કહા કે ઉસે મા'લૂમ હુવા હે કે અલ્બર્કને દૂસ્રી શાદી કર લી હે. બીવીને જવાબ દિયા, "ખુદાકા શુક્ર હે કે ઉસ્ને દૂસ્રી શાદી કી હે, ચોથી ઔર પાંચવીં નહીં કી."

બાતેં કરતે કરતે અલી બિન સુફયાનને પૂછા, "વહ કૈસી હે ?"

"બહુત ખૂબ્સૂરત હે." બીવીને જવાબ દિયા.

"શરીફ ભી હે ?" અલી બિન સુફયાનને પૂછા, "આપકો ઉસ પર કિસી કિસ્મકા શક તો નહીં ?" કુછ દેર તક વહ ગહરી સોચમેં પળી રહી. અલીને કહા, "અગર મૈં યહ કહૂં કે વહ કભી કભી રાતકો બાહર ચલી જાતી હે તો આપ બુરા તો ન જાનેંગી ?"

વહ મુસ્કુરાઈ ઔર કહને લગી, "મૈં ખૂદ પરેશાન થી કે યહ બાત કિસસે કરૂં. મેરે ખાવિંદકા યહ હાલ હે કે ઉસ્કા ગુલામ હો ગયા હે. મુઝસે તો અબ બાત ભી નહીં કરતા. મૈં ઉસ લળકીકે ખિલાફ ખાવિંદકે સાથ બાત કરૂં તો વહ મુઝે ઘરસે નિકાલ દે. વહ સમઝેગા કે મૈં હસદસે શિકાયત કર રહી હૂં. યહ લળકી સાફ નહીં. હમારે ઘરમેં શરાબ કી બૂ ભી કભી નહીં આઈ થી. અબ વહાં મટકે ખાલી હોતે હૈં."

"શરાબ ?" અલી બિન સુફયાનને ચોંક કર પૂછા, "અલ્બર્ક શરાબ ભી પીને લગા હે ?"

"સિર્ફ પીતા હી નહીં." બીવીને કહા, "બદમસ્ત ઔર બદહોશ હો જાતા હે. મૈંને છે બાર ઉસ લળકીકો રાતકે વક્ત બાહર જાતે ઔર બહુત દેર બા'દ આતે દેખા હે. મૈંને યહ ભી દેખા હે કે જિસ રાત લળકીકો બાહર જાના હોતા હે, ઉસ રાત અલ્બર્ક બેહોશ હોતા હે. સુબ્હ બહુત દેરસે ઉઠતા હે. લળકી બદમઆશ હે. ઉસે ધોકા દે રહી હે."

"લળકી બદમઆશ નહીં." અલી બિન સુફયાનને કહા, "વહ જાસૂસ હે. વહ અલ્બર્કકો નહીં, કૌમકો ધોકા દે રહી હે."

"જાસૂસ ?" બીવીને ચોંક કર કહા, "મેરે ઘરમેં જાસૂસ ?" વહ ઉઠ ખળી હૂઈ. દાંત પીસ કર બોલી, "આપ જાનતે હોં કે મેં શહીદકી બેટી હૂં. અલ્બર્ક પક્કા મુસલમાન થા. ઉસ્ને ઝિંદગી ઈસ્લામકે નામ પર વક્ફ કર રખ્ખી થી. મેં બચ્ચોંકો જિહાદકે લિએ તય્યાર કર રહી હૂં ઔર આપ કહતે હેં કે મેરે બચ્ચોંકા બાપ એક જાસૂસ લળકીકે કબ્ઝેમેં આ ગયા હે. મેં અપને બચ્ચોંકે બાપકો કુર્બાન કર સકતી હૂં, કૌમ ઔર ઈસ્લામકો કુર્બાન હોતા નહીં દેખ સકતી. મેં દોનોંકો કત્લ કર દૂંગી."

અલી બિન સુફયાનને ઉસે બળી મુશ્કિલસે ઠંડા કિયા ઔર ઉસે સમઝાયા કે અભી યહ યકીન કરના હે કે યહ લળકી જાસૂસ હે ઔર યહ ભી દેખના હે કે અલ્બર્ક ભી જાસૂસોંકે ગિરોહમેં શામિલ હો ગયા હે યા ઉસે શરાબ પિલા કર સિર્ફ ઈસ્તિ'માલ કિયા જા રહા હે. ઉસ ઔરતકો યહ ભી બતાયા ગયા કે જાસૂસોંકો કત્લ નહીં ગિરફતાર કિયા જાતા હે ઔર ઉન્કે દૂસ્રે સાથિયોંકે મુતઅલ્લિક પૂછા જાતા હે. અલી બિન સુફયાનને ઉસે કુછ હિદાયત દીં ઔર ઉસે કહા કે વહ લળકીકી હર હરકત પર નઝર રખ્ખે... યહ ઔરત ચલી ગઈ. યૂં મા'લૂમ હોતા થા જૈસે અલી બિન સુફયાનકી હિદાયત પર ઠંડે દિલસે અમલ કરેગી. મગર ઉસ્કી ચાલ ઔર ઉસ્કે અંદાઝસે યહ ભી મા'લૂમ હોતા થા કે કિસી ભી વક્ત બેકાબૂ હો જાએગી. વહ હરમકી (બાઝારી) ઔરત નહીં થી. વહ ખાવિંદકી વફાદાર બીવી ઔર મુલ્કો મિલ્લત પર જાન નિષાર કરનેવાલી કૌમકી બેટી થી.

ખાદિમુદ્દીન અલ્બર્ક ઔર અલી બિન સુફયાન રફીકે કાર હી નહીં થે. ઉન્કી ગહરી દોસ્તી ભી થી. વહ હમ ઉમ્ર થે. ઉન્હોંને ઈકટ્ઠે મઅરકે લળે થે. દોનોં સુલ્તાન અય્યૂબીકે પુરાને સાથી થે. ઈતની ગહરી દોસ્તીકે બાવુજૂદ અલ્બર્કને અલી બિન સુફયાનસે દૂસ્રી શાદી છૂપા રખ્ખી થી. અલીકો મા'લૂમ હુવા તો ઉસ્ને અલ્બર્કકે સાથ ઈસ ઝિમ્નમેં કોઈ બાત ન કી. વહ ઉસ્કી બીવીકી વસાતતસે ઉસ્કે ઘરકા મુઅમ્મા(ઉલ્ઝા હુવા મસ્અલા) હલ

કરનેકી કોશિશોંમેં લગા હુવા થા. ઉસ્ને અલ્બર્કકે મકાન ઔર ઉસ મકાનકે દરમિયાન જાસૂસોંમેં ઈઝાફા કર દિયા થા જહાં અલ્બર્કકી બીવી રાતકો જાયા કરતી થી. અલ્બર્કકી પહલી બીવીકે સાથ બાતેં કિએ દો રાતેં ગુઝર ગઈ થીં. લળકી બાહર નહીં નિકલી થી. જાસૂસ પૂરી પૂરી રાત બેદાર રહતે થે.

તીસરી રાત, નિસ્ફ શબસે ઝરા પહલે અલી બિન સુફયાન ગહરી નીંદ સોયા હુવા થા. ઉસ્ને અપને અમલે ઔર મુલાઝિમોંસે કહ રખ્ખા થા કે વહ જબ ચાહેં ઉસે જગા સકતે હેં. વહ ઉન હાકિમોંસે મુખ્તલિફ થા જો કિસીકો આરામમેં મુખિલ હોનેકી(ખલેલ પહુંચાનેકી) ઈજાઝત નહીં દેતે થે. ઉસ રાત અલીકો મુલાઝિમને ગહરી નીંદસે બેદાર કિયા ઔર કહા, "ઉમર આયા હે, ઘબરાયા હુવા હે."

અલી બિન સુફયાન કમાનસે નિકલે હૂએ તીરકી તરહ કમરેસે નિકલા, સહન દો તીન છલાંગોંમેં ઉબૂર કિયા ઔર ડેવળી(દેહલીઝ)સે બાહર નિકલ ગયા. ઉસકે અમલેકા એક આદમી બાહર ખળા થા. ઉસ્ને કહા, "મુલાઝિમકો બુલાઈએ. દસ બારહ સવાર ફૌરન્ મંગવાઈએ. અપના ઘોળા જલ્દી તય્યાર કરેં, ફિર આપકો બતાતા હૂં કે ક્યા હુવા હે."

અલી બિન સુફયાનને મુલાઝિમકો ચૌદહ મુસલ્લહ સવાર ઔર અપના ઘોળા ઔર તલવાર લાનેકો દોળાયા ઔર ઉમરસે પૂછા, "કહો ક્યા બાત હે ?"

ઉમર ઔર આઝર નામકે દો જાસૂસ આસિફાકો દેખનેકે લિએ મુતઅય્યન થે. અલી બિન સુફયાનને ઉન્હેં હુક્મ દે રખ્ખા થા કે લળકી કહીં ઘરસે નિકલ કર જાએ તો ઉસે ફૌરન્ ઈત્તિલાઅ દી જાએ. ઉમર બળી ખતરનાક ઈત્તિલાઅ લે કર આયા. ઉસ્ને બતાયા કે થોળી દેર ગુઝરી અલ્બર્કકે ઘરસે સિયાહ ચાદરમેં સરસે પાઉં તક લપટી હૂઈ એક ઔરત નિકલી. પચાસ સાઠ ગઝ આગે ગઈ તો અલ્બર્કકે ઘરસે ઉસી લિબાસમેં એક ઔર ઔરત નિકલી. વહ બહુત તેઝ તેઝ અગલી ઔરતકે પીછે ચલી ગઈ. જબ ઉસ્સે ઝરા દૂર રહ ગઈ તો અગલી ઔરત રુક ગઈ. દોનોં જાસૂસ છુપે હૂએ થે. ઉન્હેં કોઈ ન દેખ સકા. વહ તઆકુબ ભી છુપ કર કરતે થે. દોનોં ઔરતોંમેં

ન જાને ક્યા બાત હૂઈ. ઉન્હોંસે એકને તાલી બજાઈ. કહીં કરીબસે એક આદમી નિકલા. ઉસ્ને બાદમેં આનેવાલી ઔરતકો પકળના ચાહા. ઔરતને ઉસ પર કિસી હથિયારકા વાર કિયા જો અંધેરેમેં નઝર નહીં આતા થા. ઉસ આદમીને ભી ઉસ પર કિસી હથિયારસે વાર કિયા.

જો ઔરત પહલે આઈ થી ઉસકી આવાઝ સુનાઈ દી, "ઈસે ઉઠા કર લે ચલો." દૂસ્રી ઔરતને ઉસ પર વાર કિયા. ઉસકી ચીખ સુનાઈ દી. દૂસ્રી ઔરતને ઉસ પર એક ઔર વાર કિયા ઔર આદમીકા વાર બચાયા ભી. દોનોં ઔરતેં ઝખ્મી હો ગઈ થીં. ઉમર અલી બિન સુફયાનકો ઈત્તિલાઅ દેને દોળ પળા. આઝર વહીં છુપા રહા. ઉસે યહ દેખના થા કે યહ લોગ કહાં જાતે હૈં.

અલી બિન સુફયાનને ઈસ કિસ્મકે હંગામી હાલાતકે લિએ તેઝ રફતાર ઔર તજરબેકાર લળાકા સવારોંકા એક દસ્તા તય્યાર રખ્ખા હુવા થા. યહ સવાર અપને ઘોળોંકે કરીબ સોતે થે. ઝીનેં ઔર હથ્યાર ઉન્કે પાસ રહતે થે. ઉન્હેં યહ મશ્ક કરાઈ જાતી થી કે રાતકે વક્ત ઝરૂરત પળને પર વહ ચંદ મિનટોંમેં તય્યાર હો કર ઝરૂરતકી જગહ પહુંચતેં. વહ ઈસ કદર તેઝ હો ગએ થે કે અલી બિન સુફયાનકે મુલાઝિમને દસ્તેકે કમાંદરકો ઈત્તિલાઅ દી કે ચૌદહ સવાર ભેજ દો તો વહ અલી બિન સુફયાનકે કપળે બદલને ઔર ઉસકા ઘોળા તય્યાર હોને તક પહુંચ ગએ.

અલી બિન સુફયાનકી કિયાદત ઔર ઉમરકી રહનુમાઈમેં વહ વારિદાતકી જગહ દો સવારોંકે હાથોંમેં ડંડોંકે સાથ તેલમેં ભીગે હૂએ કપળોંકી મશઅલેં થીં. વહાં દો લાશેં પળી થીં. અલી બિન સુફયાનને ઘોળેસે ઉતર કર દેખા. એક અલ્બર્કકી પહલી બીવી થી. દૂસરા આઝર થા, ઉમરકા સાથી. દોનોં ઝિંદા થે ઔર ખૂનમેં ડૂબે હૂએ. આઝરને બતાયા કે વહ અલ્બર્કકી બીવીકો ફેંક કર ચલે ગએ તો વહ ઉસ્કે પાસ ગયા. અચાનક પીછેસે કિસીને ઉસ પર ખંજરકે તીન વાર કિએ. વહ સંભલ ન સકા. હમ્લાવર ભાગ ગયા. આઝરને બતાયા કે દૂસ્રી ઔરત અલ્બર્કકે ઘરકે તરફ નહીં ગઈ, બલ્કે ઉધર ગઈ હે જહાં વહ પહલે જાયા કરતી થી. ઉમરકો ઉસ ઘરકા ઈલ્મ થા.

અલી બિન સુફયાનને દો સવારોંસે કહા કે વહ દોનોં ઝખ્મિયોંકો ફૌરન

જર્રાહકે પાસ લે જાએં ઔર ઉન્કા ખૂન રોકનેકી કોશિશ કરેં. બાકી સવારોંકો વહ ઉમરકી રહનુમાઈમેં ઉસ મકાનકી તરફ લે ગયા જહાં આસિફા પહલે કઈ બાર જાતે દેખી ગઈ થી. વહ પુરાને ઝમાનેકા બળા મકાન થા. ઉસ્સે મુલ્હક(મિલે હુએ) કઈ ઔર મકાન થે. પિછવાળેસે ઘોળેકે હિનહિનાનેકી આવાઝ આઈ. અલીને અપને સવારોંકો મકાનકે દોનોં તરફસે પીછે ભેજા. દો સવારોંકો મકાનકે સામને ખળા કર દિયા ઔર કહા કે કોઈ ભી અંદરસે નિકલે ઉસે પકળ લો. ભાગનેકી કોશિશ કરે તો પીછેસે તીર મારો ઔર ખત્મ કર દો.

સવાર અભી ચક્કર કાટ કર પિછવાળેકી તરફ જા હી રહે થે કે દોળતે ઘોળોંકે ટાપૂ સુનાઈ દેને લગે. અલી બિન સુફયાનને એક સવારસે કહા, "સરપટ જાઓ, અપને કમાંદરસે કહો કે ઈસ મકાનકો ઘેરેમેં લે કર અંદર દાખિલ હો જાએ અંદરકે તમામ અફરાદકો ગિરફતાર કર લે." સવાર કેમ્પકી તરફ રવાના હો ગયા. અલી બિન સુફયાનને બુલંદ આવાઝસે અપને સવારોંકો હુક્મ દિયા, "એળ લગાઓ, તઆકુબ કરો, એક દૂસરેકો અપની નઝરમેં રખ્ખો." ઔર ઉસ્ને અપને ઘોળેકો એળી લગાઈ. યહ રિસાલેકે ચુને હૂએ ઘોળે થે ઔર ઈન્કે સવાર સુલ્તાન અય્યૂબીસે કઈ બાર ખિરાજે તહસીન કર ચુકે થે. મફરૂર(ભાગનેવાલે) ભી શહસવાર(ઘોળે સવાર) મા'લૂમ હોતે થે. ઉન્કે ઘોળોંકે ટાપૂ બતાતે થે કે અચ્છી નસ્લકે બહુત તેઝ દોળનેવાલે ઘોળે હૈં. યહ શહરકા ઈલાકા થા જહાં મકાનોંકી રુકાવટેં થી. ગલિયાં થી જો ઘોળોંકી દોળકે લિએ કુશાદા નહીં થીં. ઈન્સે આગે ખુલા મેદાન થા.

અંધેરેમેં ઘોળે નઝર નહીં આતે થે. ઉન્કી આવાઝોં પર તઆકુબ હો રહા થા. વહ જબ ખુલે મેદાનમેં ગએ તો ઉન્કા છુપના મુશ્કિલ હો ગયા. ઉફુકકે પસ મંઝરમેં વહ સાયોંકી તરહ નઝર આને લગે. વહ ચાર થે. ઉન્હોંને કમો બેશ એક સો ગઝકા ફાસલા હાસિલ કર લિયા થા. વહ પહલૂ બપહલૂ જા રહે થે. અલી બિન સુફયાનકે હુક્મ પર દો સવારોંને ઉસી રફતારસે ઘોળે દોળાતે તીર ચલાએ. તીર શાયદ ખતા ગએ થે. ભાગનેવાલે દાનિશમંદ મા'લૂમ હોતે થે. તીર ઉન્કે કરીબસે યા દરમિયાનસે ગુઝરે તો ઉન્હોંને

ઘોળે ફેલા દીએ. વહ ઈકટ્ઠે જા રહે થે. ઉન્કે ઘોળે ખુલને લગે. નિહાયત અચ્છી તરીકેસે ઘોળે એક દૂસ્રેસે ખાસ્સે દૂર હટ ગએ. અલી બિન સુફયાનકા દસ્તા બહુત તેઝ થા. ફાસલા કમ હોતા જા રહા થા મગર ભાગનેવાલોંકે ઘોળે ઔર ઝિયાદા એક દૂસ્રેસે હટતે જા રહે થે. આગે ખજૂરકે પેળોંકા ઝૂંડ આ ગયા. ઉન્કે ઘોળે વહાં ઈસ તરહ એક દૂસ્રેસે દૂર હટ ગએ કે દો દાઈં તરફ ઔર દો ખજૂરકી બાઈં તરફ હો ગએ. યહ જગહ ઉંચી થી. ઘોળે ઉપર ઉઠે ઔર ગાઈબ હો ગએ.

તઆકુબ કરનેવાલે બુલંદી પર ગએ તો ઉન્હેં આગે જો ભાગતે સાએ નઝર આએ વહ એક દૂસ્રેસે બહુત હી દૂર હો ગએ થે. ફિર વહ ઈતની દૂર દૂર હો ગએ કે ઉન્કે રુખ હી બદલ ગએ. અલી બિન સુફયાન જાન ગયા કે વહ ઉસ્કે સવારોંકો મુન્તશિર કરના ચાહતે હૈં. અલીને બુલંદ આવાઝસે કહા, "હર સવારકે પીછે તકસીમ હો જાઓ. એક દૂસરેકો બતા દો. એળ લગાઓ. ફાસલે કમ કરો. કમાનોંમેં તીર ડાલ લો."

સવાર તકસીમ હો ગએ. સબને કંધોંસે કમાનેં ઉતાર કર તીર ડાલ લિએ ઔર તકસીમ હો કર એક એક ઘોળેકે પીછે ગએ. ઉન્કે ઘોળોંકી રફતાર ઔર તેઝ હો ગઈ. ટાપૂઓંકે શોરો ગુલમેં કમાનોંસે તીર નિકલનેકી આવાઝેં સુનાઈ દીં. કિસીને લલ્કાર કર કહા, "એકકો માર લિયા. ઘોળા બેકાબૂ હો ગયા હે." ઈધર અલી બિન સુફયાનકે સાથ જો દો સવાર થે ઉન્હોંને બયક વક્ત તીર ચલાએ. અંધેરેમેં તીર ખતા જાનેકા ડર થા ઔર તીર ખતા(ગલત નિશાને પર) જા ભી રહે થે. ફિર ભી ઉન્હોંને એક ઔર ઘોળેકો નિસાના બના લિયા. યહ ઘોળા બેકાબૂ હો કર ઔર ઘૂમ કર પીછેકો આયા. એક સવારને ઉસ્કી ગરદનમેં બર્છી મારી. દૂસરેને અપને ઘોળેસે ઝૂક કર ઉસ્કે પેટમેં બર્છી દાખિલ કર દી મગર ઘોળા તવાના થા, ગિરા નહીં. સવાર ઝિંદા પકળના થા. અલીકે એક સવારને બાઝૂ બળ્હા કર એક સવારકી ગરદન જકળી. નીચે ઘોળા ઝખ્મી થા. વહ રુકતે રુકતે રુક ગયા. ઉસ પર એક આદમી સવાર થા ઔર લળકી જિસે સવારને આગે બિઠા રખ્ખા થા. લળકી શાયદ બેહોશ થી.

સહરાકી તારીક રાતમેં અબ કિસી સરપટ દોળતે ઘોળેકે ટાપૂ નહીં

સુનાઈ દેતે થે. સવારોંકી આવાઝેં ઔર દુલ્કી ચલતે ઘોળોંકે ટાપૂ સુનાઈ દેતે થે. સવાર એક દૂસરેકો પુકાર રહે થે. ઉન્કી આવાઝોંસે પતા ચલતા થા કે ઉન્હોંને ભાગનેવાલોંકો પકળ લિયા હે. અલી બિન સુફયાનને સબકો ઈકટ્ઠા કર લિયા. ભાગનેવાલે પકળે ગએ થે. ઉન્કે દો ઘોળે ઝખ્મી થે. ઉન ઘોળોંકો મરનેકે લિએ સહરામેં છોળ દિયા ગયા. ભાગનેવાલે પાંચ થે. ચાર આદમી ઔર એક લળકી. લળકીગીર પળી થી. ભાગનેવાલોંમેંસે એકને કહા, "હમારે સાથ તુમ લોગ જો સુલૂક કરના ચાહો કર લો મગર યહ લળકી ઝખ્મી હે. હમ ઉમ્મીદ રખ્ખેગેં કે તુમ ઈસે પરેશાન નહીં કરોગે."

એક ઘોળેકી ઝીનકે સાથ મશ્અલ બંધી હૂઈ થી. ખોલ કર જલાઈ ગઈ. લળકીકો દેખા ગયા. બહુત હી ખૂબ્સૂરત ઔર નૌજવાન લળકી થી. ઉસ્કે કપળે ખૂનસે સુર્ખ હો ગએ થે. ઉસ્કે કંધે પર, ગરદનકે કરીબ ખંજરકા ગહરા ઝખ્મ થા. ઈસ્સે ઈતના ખૂન નિકલ ગયા થા કે લળકીકા ચેહરા લાશકી તરહ સુફેદ ઔર આંખેં બંદ હો ગઈ થીં. અલી બિન સુફયાનને ઝખ્મ પર એક કપળા ઠોંસ કર ઉપર એક ઔર કપળા બાંધ દિયા ઔર ઉસે એક ઘોળે પર ડાલ કર સવારસે કહા કે જલ્દી જર્રાહ તક પહુંચે. વહાં જલ્દીકા તો સવાલ હી નહીં થા. વહ શહરસે મીલોં દૂર નિકલ ગએ થે. કૈદિયોંમેં એક બૂળ્હા થા.

યહ કાફિલા જબ કાહિરા પહુંચા તો સુબ્હ તુલૂઅ હો રહી થી. સુલ્તાનકો રાતકે વાકિએકી ઈત્તિલાઅ મિલ ગઈ થી. અલી બિન સુફયાન હસ્પતાલ ગયા. જર્રાહ ઔર તબીબ કૈદી લળકીકી મરહમ પટ્ટીમેં ઔર હોશમેં લાનેમેં મશ્રૂફ થે. સવારને ઉસે થોળી દેર પહલે પહુંચા દિયા થા. અલ્બર્કકી પહલી બીવી ઔર આઝર હોશમેં આ ગએ થે. મગર ઉન્કી હાલત તસલ્લીબખ્શ નહીં થી. સુલ્તાન અય્યૂબી હસ્પતાલમેં મૌજૂદ થા. ઉસ્ને અલી બિન સુફયાનકો અલગ કરકે કહા, "મેં બહુત દેરસે યહાં હૂં. મેંને અલ્બર્કકો બુલાનેકે લિએ આદમી ભેજા તો ઉસ્ને અજીબ બાત બતાઈ હે. વહ કહતા હે કે અલ્બર્ક હોશમેં નહીં. ઉસ્કે કમરેમેં શરાબકે પ્યાલે ઔર સરાહી પળી હૂઈ હે. ક્યા વહ શરાબ ભી પીને લગા હે? ઉસે ઈતના ભી હોશ નહીં કે ઉસ્કી બીવી ઘરસે બાહર ઝખ્મી પળી હે. મેંને ઉસ્કી બીવીસે

અભી કોઈ બાત નહીં કી. તબીબને મના' કર દિયા હે."

"ઉસ્કી એક નહીં દો બીવિયાં ઝખ્મી હેં." અલી બિન સુફયાનને કહા, "યહ લળકી જિસે હમને સહરામેં પકળા હે અલ્બર્કકી દૂસ્રી બીવી હે. ઝરા ઝખ્મિયોંકો બોલનેકે કાબિલ હોને દેં. હમને બહુત બળા શિકાર મારા હે."

અલ્બર્ક સૂરજ નિકલનેકે બા'દ જાગા. મુલાઝિમકે બતાને પર વહ દોળતા આયા. ઉસ્કી દોનોં બીવિયાં ઝખ્મી પળી થીં. ઉસે ચારોં જાસૂસ દિખાએ ગએ. વહ બૂળ્હેકો દેખ કર બહુત હેરાન હુવા. ઉસે વહ આસિફાકા બૂળ્હા ખાવિંદ સમઝતા રહા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને યહ વારિદાત (વાકિઆ) અપની તહવીલ(કબ્ઝે)મેં લે લી, ક્યૂંકે યહ જાસૂસોંકે પૂરે ગિરોહકી વારિદાત થી ઔર ઈસ્મેં ઉસ્કા મુઅતમદ મુલવ્વષ થા જિસે ફૌજકે તમામ રાઝ ઔર આઈન્દા મન્સૂબે મા'લૂમ થે.

જૂં હી ઝખ્મી બયાન દેનેકે કાબિલ હૂએ ઉન્સે બયાન લે લિએ ગએ. ઉન્સે યહ કહાની યૂં બની કે અલ્બર્કકી પહલી બીવીકો જબ અલી બિન સુફયાનને બતાયા કે ઉસ્કે ખાવિંદકી દૂસ્રી બીવી મુશ્તબા ચાલ ચલનકી હે ઔર વહ જાસૂસ મા'લૂમ હોતી હે તો વહ સખ્ત ગુસ્સેકે આલમમેં ઘર ચલી ગઈ. વહ અપને ખાવિંદકો ઔર આસિફાકો કત્લ કર દેના ચાહતી થી લેકિન અલી બિન સુફયાનને કહા થા કે જાસૂસોંકો ઝિંદા પકળા જાતા હે તાકે ઉન્કે છુપે હૂએ સાથિયોંકા સુરાગ લિયા જા સકે. ઉસ્ને અપને આપ પર કાબૂ પાયા ઔર આસિફા પર ગહરી નઝર રખને લગી. ઉસ્ને રાતકો સોના ભી તર્ક કર દિયા. મૌકા દેખ કર ઉસ્ને ઉન્કે સોનેવાલે ઉસ દરવાઝેમેં છોટાસા સુરાખ કર લિયા જો દૂસ્રે કમરેમેં ખુલતા થા. રાતકો ઉસ સુરાખમેંસે ઉન્કો દેખતી રહતી થી. દો રાતોં તો ઉસ્ને યહી દેખા કે લળકી અલ્બર્કકો શરાબ પિલાતી ઔર ઉર્યાનીકા પૂરા મુઝાહરા કરતી થી. વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકી બાતેં ઐસે અંદાઝસે કરતી થી જૈસે વહ ઉસ્કા પીર ઔર મુર્શિદ હો. સલીબિયોંકો બુરા ભલા કહતી ઔર વહી બાતેં કરતી જો સુલ્તાન અય્યૂબીકે જંગી મન્સૂબેમેં શામિલ થીં. અલ્બર્ક ઉસે બતાતા થા કે સુલ્તાન ક્યા કર રહા હે ઔર ક્યા સોચ રહા હે.

અલ્બર્કકી પહલી બીવીને દો રાતે યહીં કુછ દેખા ઔર સુના. તીસરી રાતકો વહ નાટક ખેલા ગયા જિસ્કા અલ્બર્કકી પહલી બીવીકો બેતાબીસે ઈન્તિઝાર થા. આસિફાને અલ્બર્કકો શરાબ પિલાની શુરૂઅકી ઔર ઉસે બિલ્કુલ હેવાન બના દિયા. આસિફા દોનોં પ્યાલોંકો ઉઠા કર ઔર યહ કહ કર દૂસ્રે કમરેમેં ચલી ગઈ, "દૂસ્રી લાતી હૂં." વહ વાપસ આઈ તો પ્યાલોંમેં શરાબ થી. ઉસ્ને એક પ્યાલા અલ્બર્કકો દે દિયા. દૂસરા ખૂદ મુંહસે લગા લિયા. ઉસ્કે બા'દ ઉસ્ને બેહદ નંગી હરકતેં કીં ઔર અલ્બર્ક બેસુધ(બેહોશ) લેટ ગયા. આસિફાને કપળે પહને ઔર અલ્બર્કકો આહિસ્તા આહિસ્તા બુલાયા. વહ ન બોલા. ફિર ઉસે હિલાયા. હાથસે ઉસ્કે પપોટે ઉપર કિએ મગર ઉસ્કી આંખેં ન ખુલીં. ઉસ્ને પ્યાલે દૂસ્રે કમરેમેં જા કર શરાબમેં બેહોશ કરનેવાલી કોઈ ચીઝ અલ્બર્કકે પ્યાલેમેં મિલા દી થી.

આસિફાને કપળે પહને. ઉપર સિયાહ ચાદર ઈસ તરહ લપેટ લી કે સરસે પાઉં તક છુપ ગઈ. આધી રાત હોનેકો થી. ઉસ્ને કિન્દીલ બુજાઈ ઔર બાહર નિકલ ગઈ. પહલી બીવી આગ બગોલા હો ગઈ. ઉસ્ને ખંજર ઉઠાયા. ઉપર લબાદા ઓળ્હા. વહ કમરેસે નિકલને લગી તો દેખા કે આસિફા એક મુલાઝિમાકે સાથ ખુસર ફુસર કર રહી થી. ઈસ્સે પતા ચલા કે મુલાઝિમાકો ઉસ્ને સાથ મિલા રખ્ખા થા. આસિફા બાહર નિકલ ગઈ. મુલાઝિમા અપને કમરેમેં ચલી ગઈ. પહલી બીવી બળે દરાવાઝેસે બાહર નિકલ ગઈ. વહ તેઝ તેઝ ચલતી આસિફાકે તઆકુબમેં ગઈ. વહ ઉસ્કે કદમોંકી આહટ પર જા રહી થી. વહ સિર્ફ યહ દેખના ચાહતી થી કે વહ કહાં જા રહી હે. આસિફાકો શાયદ ઉસ્કે કદમોંકી આહટ સુનાઈ દી થી. વહ રુક ગઈ. પહલી બીવી અંધેરેમેં અચ્છી તરહ દેખ ન સકી. વહ આસિફાકે કરીબ ચલી ગઈ ઔર રુક ગઈ. અચાનક આમને સામને આ જાનેસે પહલી બીવી ફેસલા ન કર સકી કે ક્યા કરે. ઉસ્કે મુંહસે નિકલ ગયા, "કહાં જા રહી હો આસિફા?"

પહલી બીવીકો મા'લૂમ ન થા કે લળકીકી હિફાઝતકે લિએ એક આદમી છુપ છુપ કર ઉસ્કે સાથ જાતા હે જો કિસીકો નઝર નહીં આતા. આસિફાને અપને હાથ પર હાથ મારા ઔર પહલી બીવીસે હંસ કર કહા, "આપ મેરે પીછે આઈ હેં યા કહીં જા રહી હેં ?" ઈતનેમેં પીછેસે કિસીને

પહલી બીવીકો બાઝૂઓંમેં જકળ લિયા મગર ઉસ ઔરતને ગિરફત મઝબૂત હોનેસે પહલે હી જિસ્મકો ઝોરસે ઝટકા દિયા ઔર આઝાદ હો ગઈ. ઉસ્ને તેઝીસે ખંજર નિકાલ લિયા. ઉસકે સામને એક આદમી થા. ઔરતને ઉસ પર વાર કિયા જો વહ બચા ગયા. આદમીને ઐસા વાર કિયા કે ખંજર ઔરતકે પહલૂમેં ઉતર ગયા. ઉસ આદમીને દેખ લિયા થા કે ઔરતકે પાસ ખંજર હે. વહ ફૌરન્ પીછે હટ ગયા. પહલી બીવીને આસિફા પર હમ્લા કિયા ઔર ખંજર ઉસ્કી ગરદન ઔર કંધેકે દરમિયાન ઉતાર દિયા. લળકીને ઝોરસે ચીખ મારી. આદમીને પહલી બીવી પર વાર કિયા જો યહ ઔરત ફૂર્તીસે બચા ગઈ. ઉસ્ને વાર કિયા તો ઉસ આદમીને ઉસ્કા બાઝૂ અપને બાઝૂસે રોક દિયા.

આસિફા ગિર પળી થી. અલ્બર્કકી પહલી બીવીકો ગહરા ઝખ્મ આયા થા જો પહલૂસે પેટ તક ચલા ગયા થા. વહ ડગમગાને લગી. વહ આદમી આસિફાકો ઉઠા કર કહીં ચલા ગયા. અલી બિન સુફયાનકે દો જાસૂસ ઉમર ઔર આઝર છુપ કર દેખ રહે થે. ઉન્હેં મા'લૂમ નહીં થા કે વહ દૂસ્રી ઔરત કૌન હે. ઉમર ઉસ આદમીકે પીછે છુપ છુપ કર ગયા જો આસિફાકો ઉઠા લે ગયા થા. વહ ઉસી મકાનમેં લે ગયા જહાં વહ જાયા કરતી થી. વહાંસે ઉમર અલી બિન સુફયાનકો ઈત્તિલાઅ દેને ચલા ગયા. આઝરને બતાયા કે વહ વહીં છુપા રહા. ઝખ્મી ઔરત વહીં પળી થી. વહાં ઔર કોઈ ન થા. આઝર ઉસ ઔરતકે પાસ જા કર બેઠ ગયા. પીછેસે કિસીને ઉસ પર ખંજરકે તીન વાર કિએ ઔર હમ્લાવર ભાગ ગયા. આઝર વહીં બેહોશ હો ગયા.

શામ તક અલ્બર્કકી પહલી બીવી ઔર આઝરકી હાલત બિગળ ગઈ. જર્રાહોં ઔર તબીબોંને બહુત કોશિશ કી મગર વહ ઝિંદા ન રહ સકે. અલ્બર્કકી બીવીને અલી બિન સુફયાનસે કહા થા કે મેં અપને ખાવિંદકો કુર્બાન કર સકતી હૂં, કૌમ ઔર મુલ્કકી ઈઝઝત કુર્બાન હોતા નહીં દેખ સકતી. ઉસ્ને કૌમકે નામ પર જાન દે દી.

સુલ્તાન અય્યૂબીકે હુકમસે ખાદિમુદીન અલ્બર્કકો કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા ગયા. ઉસ્ને યકીન દિલાનેકી હર મુમ્કિન કોશિશ કી કે ઉસ્ને યહ જુર્મ દાનિસ્તા નહીં કિયા. વહ ઉન લોગોંકે હાથોંમેં બેવકૂફ બન ગયા થા. મગર યહ ષાબિત

હો ચુકા થા કે ઉસ્ને હુકૂમત ઔર ફૌજકે રાઝ શરાબ ઔર હસીન લળકીકે નશેમેં દુશ્મનકે જાસૂસોં તક પહુંચાએ હૈં. સુલ્તાન અય્યૂબી કત્લકા જુર્મ બખ્શ સકતા થા. શરાબખોરી ઔર અય્યાશી ઔર દુશ્મનકો રાઝ દેનેકે જરાઈમ નહીં બખ્શા કરતા થા.

આસિફાસે ઉસી રોઝ કોઈ બયાન ન લિયા ગયા. ઉસ પર ઝખ્મકા ઈતના અષર નહીં થા જિતના ખૌફકા થા. વહ જાસૂસ લળકી થી. સિપાહી નહીં થી. ઉસે શહઝાદીકે રૂપમેં શહઝાદોંસે ભેદ લેનેકી ટ્રેનીંગ દી ગઈ થી. ઉસ્ને સોચા ભી ન થા કે ઉસ્કા યહ હસ્ર ભી હો સકતા હે. ઉસ પર ઝિયાદા ખૌફ ઈસ્કા થા કે વહ મુસલમાનકી કૈદી હે ઔર મુસલમાન ઉસે બહુત ખરાબ કરેંગે. એક ખત્રા યહ ભી ઉસે નઝર આયા થા કે મુસલમાન ઉસ્કે ઝખ્મકા ઈલાજ નહીં કરેંગે. ઉસ્ને ઈસ ખત્રેકા ઈઝહાર હર ઉસ આદમીસે કિયા જો ઉસ્કે કરીબ ગયા. વહ ડરે હૂએ બચ્ચેકી તરહ રોતી થી. અલી બિન સુફયાનને ઉસે બહુત તસલ્લી દી કે ઉસ્કે સાથ વહી સુલૂક કિયા જાએગા જો કિસી મુસલમાન ઝખ્મી ઔરતકે સાથ કિયા જાતા હે, મગર વહ સુલ્તાન અય્યૂબીસે મિલના ચાહતી થી. આખિર સુલ્તાનકો બતાયા ગયા.

સુલ્તાન ઉસ્કે પાસ ગયા ઔર ઉસ્કે સર પર હાથ રખ કર કહા કે ઈસ હાલતમેં વહ ઉસે અપની બેટી સમઝતા હે.

"મૈંને સુના થા કે સુલ્તાન અય્યૂબી તલવારકા નહીં દિલકા બાદશાહ હે." આસિફાને રોતે હૂએ કહા, "ઈતના બળા બાદશાહ જિસે શિકસ્ત દેનેકે લિએ ઈશાઈયોંકે સારે બાદશાહ ઈકટ્ઠે હો ગએ હૈં એક મજબૂર ઔરતકો ધોકા દેતે અચ્છા નહીં લગતા... ઈન લોગોંસે કહ દો કે મુઝે ફૌરન્ ઝેર દે દેં. મૈં ઈસ હાલતમેં કોઈ અઝિય્યત(તકલીફ) બરદાશ્ત નહીં કર સકૂંગી."

"કહો તો મૈં હર વક્ત તુમ્હારે પાસ મૌજૂદ રહૂંગા." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "મૈં તુમ્હેં ધોકા ભી નહીં દૂંગા, અઝિય્યત ભી નહીં દૂંગા મગર વા'દા કરો કે તુમ ભી મુઝે ધોકા નહીં દોગી. તુમ ઝરા ઔર બેહતર હો લો. તબીબને કહા હે કે તુમ ઠીક હો જાઓગી. અગર તુમ્હેં અઝિય્યત દેની હોતી તો મૈં ઈસી હાલતમેં કૈદખાનેમેં ડાલ દેતા. તુમ્હારે ઝખ્મ પર નમક ડાલા જાતા. તુમ ચીખ ચીખ ઔર ચિલ્લા ચિલ્લા કર અપને જુર્મ ઔર સાથિયોંસે પર્દે

ઉઠાતીં મગર હમ કિસી ઔરતકે સાથ ઐસા સુલૂક નહીં કિયા કરતે. અલ્બર્કકી બીવી મર ગઈ હે મગર તુમ્હેં ઝિંદા રખનેકી પૂરી કોશિશ કી જા રહી હે.''

''મેં ઠીક હો જાઉંગી તો મેરે સાથ કયા સુલૂક કરોગે ?'' ઉસ્ને પૂછા,

''યહાં તુમ્હેં કોઈ મુર્દ ઈસ નઝરસે નહીં દેખેગા કે તુમ એક નૌજવાન ઔર ખૂબ્સૂરત લળકી હો.'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, ''તુમ યહ ખદશા દિલસે નિકાલ દો. તુમ્હારે સાથ વહી સુલૂક હોગા જો ઈસ્લામી કાનૂનમેં લિખ્ખા હે.''

ઉસ મકાનકી તલાશી લી ગઈ થી જહાં આસિફા જાયા કરતી થી. વહ કિસીકા ઘર નહીં થા જાસૂસોંકા અડ્ડા થા. અંદર હી અસ્તબલ બના હુવા થા. અંદરસે પાંચ આદમી બરામદ હૂએ થે. ઉન્હેં ગિરફતાર કર લિયા થા. ઉન પાંચોંને ઔર ઉન ચારોંને જિન્હેં તઆકુબમેં પકળા ગયા થા, જુર્મકા એ'તિરાફ કરનેસે ઈન્કાર કર દિયા. આખિર ઉન્હેં ઉસ તહખાનેમેં લે ગએ જહાં પથ્થર ભી બોલ પળતે થે. બૂળ્હેને તસ્લીમ કર લિયા કે ઉસ્ને ઉસ લળકીકો દાનેકે તૌર પર ફેંક કર અલ્બર્કકો ફાંસા થા. ઉસ્ને સારા નાટક સુના દિયા. દૂસરોંને ભી બહુતસે પર્દે ઉઠાએં ઔર ઉસ મકાનકા રાઝ ફાશ કિયા જિસે શહરકે લોગ એહતિરામકી નિગાહોંસે દેખતે થે. ઉસ મકાનમેં બહુત સી લળકિયાં રખ્ખી ગઈ થીં જો દો મકાસિદકે લિએ ઈસ્તિ'માલ હોતી થીં. એક જાસૂસકે લિએ ઔર દૂસરી હાકિમોં ઔર ઉંચે ઘરાનેકે મુસલમાન નૌજવાનકે અખ્લાક તબાહ કરનેકે લિએ. વહ મકાન જાસૂસ ઔર તખ્રીબકારોંકા અડ્ડા થા.

ઉન જાસૂસોંને યહ ભી બતાયા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજમેં ઉન્હોંને અપને આદમી ભરતી કરા દીએ હૈં જિન્હોંને સિપાહિયોમેં જૂએબાઝીકી આદત પેદા કર દી હે. વહ હારી હૂઈ બાઝી જિતનેકે લિએ એક દૂસરેકે પૈસે ચુરાતે ઔર ચોર બનતે જા રહે હૈં. શહરમેં ઉન્હોંને પાંચ સોસે ભી કુછ ઝિયાદા ફાહિશા ઔરતેં ફેલા દી હૈં જો નૌજવાનોંકો ફાંસ કર ઉન્હેં અય્યાશીકી રાહ પર ડાલ રહી હૈં. ખુફિયા કિમારખાનેભી ખોલ દીએ ગએ હૈં. ઉન લોગોંને યહ ભી બતાયા કે ઉન સૂડાનિયોંકો સુલ્તાનકે ખિલાફ ભળકાયા જા

રહા હે જિન્હેં ફૌજસે નિકાલ દિયા ગયા થા. સબસે અહમ ઈન્કિશાફ યહ થા કે ઉન્હોંને છે ઐસે મુસલમાન અફસરોંકે નામ બતાએ જો સુલ્તાન અય્યૂબીકી હુકૂમતમેં અહમ હૈષિયત રખતે થે, મગર સુલ્તાનકે ખિલાફ કામ કર રહે થે. આસિફા ઈસાઈ લળકી થી. ઉસ્કા નામ ફલેમિંગો બતાયા ગયા. વહ યૂનાની થી. ઉસે તેરહ સાલકી ઉમ્રસે ઈસ કામકી ટ્રેનીંગ દી જા રહી થી. ઉસે મિસ્રકી ઝુબાન સિખાઈ ગઈ. ઐસી સેંકળોં લળકિયાં મુસલમાન ઈલાકોમેં ઈસ્તિ'માલ કરનેકે લિએ તય્યાર કી ગઈ થીં જિન્હેં ચોરી છુપે ઈધર ભેજા ગયા થા.

ઉસ લળકીને ભી કુછ ન છુપાયા. પંદરહ રોઝ બા'દ ઉસ્કા ઝખ્મ ઠીક હો ગયા. ઉસે જબ બતાયા ગયા કે ઉસે સઝાએ મૌત દી જા રહી હે તો ઉસ્ને કહા, "મેં ખૂશીસે યહ સઝા કુબૂલ કરતી હૂં. મેંને સલીબકા મિશન પૂરા કર દિયા હે." ઉસે જલ્લાદકે હવાલે કર દિયા ગયા.

દૂસરોંકી અભી ઝરૂરત થી. ઉન્કી નિશાન્દહી પર ચંદ ઔર લોગ પકળે ગએ જિન્મેં ચંદ એક મુસલમાન ભી થે. ઉન સબકો સઝાએ મૌત દી ગઈ. અલ્બર્કકો એક સો બેદકી સઝા દી ગઈ જો વહ બરદાશ્ત ન કર સકા ઔર મર ગયા. ઉસ્કે બચ્ચોંકો સુલ્તાન અય્યૂબીને સરકારી તહવીલમેં લે લિયા. ઉન્કે લિએ સરકારી ખર્ચ પર મુલાઝિમા ઔર અતાલીક(ઉસ્તાઝ) મુકર્રર કિએ ગએ. વહ અલ્બર્કકે બચ્ચે નહીં, એક મુજાહિદાકે બચ્ચે થે. ઉન્કી માં શહીદ હો ગઈ થી.

ઉમ્મે અર્રાશકા ઈગવા

જૂન, ૧૧૭૧ કા વહ દિન મિસ્રકી ગર્મીસે જલ રહા થા જિસ દિન ખલીફએ અલ્આઝિદકે કાસિદને આ કર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો પૈગામ દિયા કે ખલીફા યાદ ફરમા રહે હૈં. સુલ્તાન અય્યૂબીકે તેવર બદલ ગએ. ઉસ્ને કાસિદસે કહા, "ખલીફાકો બા'દ અઝ સલામ કહના કે કોઈ બહુત ઝરૂરી કામ હે તો બતા દેં મેં આ જાઉંગા. ઈસ વક્ત મુઝે ઝરા સી ભી ફુર્સત નહીં. ઉન્હેં યહ ભી કહના કે મેરે સામને જો કામ પળે હૈં, વહ હુઝૂરકે દરબારમેં હાઝિરી દેનેકી નિસ્બત ઝિયાદા ઝરૂરી ઔર અહમ હૈં."

કાસિદ ચલા ગયા ઔર સુલ્તાન અય્યૂબી બેચેનીમેં કમરેમેં ટહલને લગા. વહા ફાતિમી ખિલાફતકા દોર થા. મિસ્રમેં ઈસ ખિલાફતકા ખલીફા અલ્આઝિદ થા. ઉસ દોરકા ખલીફા બાદશાહ હોતા થા. જુમ્આકે ખુત્બેમેં હર મસ્જિદમેં ખુદા ઔર રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમકે બા'દ ખલીફાકા નામ લિયા જાતા થા. એશો ઈશ્રતકે સિવા ઉન્કે પાસ કોઈ કામ ન થા. અગર નૂરૂદ્દીન ઝંગી ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ન હોતે યા વહ ભી દૂસ્રે ઉમરાઅ ઔર વુઝરાઅકી તરહ ખૂશામદી ઔર ઈમાન ફરોશ હોતે તો ઉસ દોરકે ખલીફોંને તો સલ્તને ઈસ્લામિયાકો બેચ ખાયા થા. અલ્આઝિદ ઐસા હી એક ખલીફા થા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મિસ્રમેં ગવરનર બન કર આયા તો ઈબ્તિદામેં ખલીફાને ઉસે કઈ બાર બુલાયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબી સમઝ ગયા કે ખલીફા ઉસે સિર્ફ ઈસ લિએ બુલાતા હે કે ઉસે યહ એહસાસ રહે કે હાકિમ અય્યૂબી નહીં, ખલીફા હે. વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકા ઈહતિરામ કરતા થા ઉસે અપને પાસ બિઠાતા થા, મગર ઉસ્કા અંદાઝ શાહાના ઔર લબો લહજા આમિરાના હોતા થા. ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબીકો જબ ભી બુલાયા બિલા મકસદ બુલાયા ઔર રુખ્સત કર દિયા. સલીબિયોંકો બુહય્રએ રૂમમેં શિકશ્ત દે કર ઔર સૂડાની ફૌજકી બગાવતકો ખત્મ કરકે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ખલીફાકો ટાલના શુરૂઅ કર દિયા થા.

ઉસ્ને ખલીફાકે મહલમેં જો શાનો શોકત દેખી થી, ઉસ્ને ઉસ્કે સીનેમેં આગ લગા રખ્ખી થી. મહલમેં ઝરો જવાહિરાતકા યહ આલમ થા કે ખાને

પીનેકે બરતન સોનેકે થે. શરાબકી સરાહી ઔર પ્યાલોંમેં હીરે જળે હૂએ થે. હરમ લળકિયોંસે ભરા પળા થા. ઉન્મેં અરબી, મિસ્રી, મરાકિશી, સૂડાની ઔર તુર્ક લળકિયોંકે સાથ સાથ ઈસાઈ ઔર યહૂદી લળકિયાં ભી થીં. યહ ઉસ કૌમકા ખલીફા થા જિસે સારી દુનિયામેં અલ્લાહકા પૈગામ પહુંચાના થા ઔર જિસે દુનિયાએ કુફ્રકી મહીબ(ખતરનાક) જંગી કુવ્વતકા સામના થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકો ખલીફાકી કુછ ઔર બાતેં ભી ખાએ જા રહી થીં. એક તો યહ કે ખલીફાકી ઝાતી હિફાઝતી દસ્તા સૂડાની હબ્શિયોં ઔર કબાઈલિયોંકા થા જિન્કી વફાદારી મશ્કૂક થી. દૂસરે યહ કે ખલીફાકે દરબારમેં સૂડાનકી બાગી ઔર બરતરફ કી હૂઈ ફૌજકે કમાન્ડાર ઔર નાઈબ સાલાર ખુસૂસી હૈષિયતકે માલિક થે.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી હિદાયત પર અલી બિન સુફયાનને કસરે ખિલાફતમેં નોકરોં ઔર અંદરકે દીગર કામ કરનેવાલોંકે ભેસમેં અપને જાસૂસ ભેજ દીએ થે. ખલીફાકે હરમકી દો ઔરતોંકો ભી એ'તિમાદમેં લે કર જાસૂસકે ફરાઈઝ સોંપે ગએ થે. ઈન જાસૂસોંકી ઈત્તિલાઓંકે મુતાબિક ખલીફા સૂડાની કમાન્ડારોંકે ઝેરે અષર થા. વહ સાઠ પૈંસઠ સાલકી ઉમ્રકા બૂળ્હા થા લેકિન ખૂબ્સૂરત ઔરતોંકી મહફીલમેં ખૂશ રહતા થા. ઉસ્કી ઈસી કમઝોરીસે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે મુખાલિફીન ફાઈદા ઉઠા રહે થે. ૧૧૭૧ કે દૂસ્રે તીસરે મહીનેમેં ખલીફાકે હરમમેં એક જવાન ઔર ગૈર મા'મૂલી તૌર પર હસીન લળકીકા ઈઝાફા હુવા થા. હરમકી જાસૂસ ઔરતોંને અલી બિન સુફયાનકો બતાયા થા કે તીન ચાર આદમી આએ થે જો અરબી લિબાસમેં થે, વહ ઈસ લળકીકો લાએ થે. ઉન્કે પાસ બહુતસે તોહફે ભી થે. લળકી ભી તોહફેકે તૌર પર આઈ થી. ઉસ્કા નામ ઉમ્મે અર્રારા બતાયા ગયા થા. ઉસ્મેં ખૂબી યહ થી કે ખલીફા અલ્આઝિદ પર ઉસ્ને જાદૂ સા કર દિયા થા. બહુત હી ચાલાક ઔર હોશિયાર લળકી થી.

સુલ્તાન અય્યૂબીકો કસરે ખિલાફતકી ઈન તમામ ખુરાફાતકા ઈલ્મ થા મગર હુકૂમત પર ઉસ્કી ગિરફ્ત અભી ઈતની મઝબૂત નહીં હૂઈ થી કે વહ ખલીફાકે ખિલાફ કોઈ કારવાઈ કર સકતા. ઉસ્સે પહલેકે ગવરનર ઔર અમીર ખલીફાકે આગે ઝુકે રહતે થે. ઈસી લિએ મિસ્ર બગાવતોંકી સર

ઝમીન બન ગયા થા. વહાં ઈસ્લામી ખિલાફત તો થી મગર ઈસ્લામકા પરચમ સરનિગૂં(નીચા) હોતા જા રહા થા. ફૌજ સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકી થી મગર સૂડાની જરનલ શહરી હુકૂમતકી ભાગદોળ હાથમેં લિએ હૂએ થે ઔર ઉન્કા રાબ્તા સલીબિયોંકે સાથ થા. ઉન્હીંકી બદૌલત કાહિરા ઔર ઈસ્કન્દરિયામેં ઈસાઈ કુંબે આબાદ હોને લગે થે. ઉન્મેં જાસૂસ ભી થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને સૂડાની ફૌજકો તો ઠિકાને લગા દિયા થા લેકિન અભી ચંદ એક સૂડાની જરનલ મૌજૂદ થે જો કિસી ભી વક્ત ખત્રા બન કર ઉભર સકતે થે. ઉન્હોંને કસરે ખિલાફતમેં અષરો રૂસૂખ પેદા કર રખ્ખા થા.

સુલ્તાન અય્યૂબી અભી ખિલાફતકી તઅય્યુશ પરસ્ત ગદ્દીકો ઈસ ડરસે નહીં છેળના ચાહતા થા કે ખિલાફતકે મુતઅલ્લિક કુછ લોગ જઝબાતી થે ઔર કુછ હામી થે. ઉન્મેં ખુશામદિયોંકે ટોલેકી અકષરિય્યત થી. ઈસ અકષરિય્યતમેં વહ આ'લા હુક્કામ ભી થે જો મિસ્રકી ઈમારત અમીર બનનેકી તવક્કુઅ(ઉમ્મીદ) લગાએ બેઠે થે મગર યહ હૈષિયત સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો મિલ ગઈ. સુલ્તાન અય્યૂબી ઉન હાલાતમેં જહાં મુલ્ક જાસૂસોં ઔર ગદ્દારોંસે ભરા પળા થા ઔર સલીબિયોંકે જવાબી હમ્લેકા ખત્રા ભી થા, ઈન આ'લા ઔર અદના હુક્કામકો અપના દુશ્મન બનાના નહીં ચાહતા થા જો ખિલાફતકે પરવરદા થે, મગર જૂન ૧૧૭૧ કે એક રોઝ ખલીફાને ઉસે બુલાયા તો ઉસ્ને જાનેસે સાફ ઈન્કાર કર દિયા. ઉસ્ને દરબાનસે કહા, "અલી બિન સુફયાન, બહાઉદ્દીન શદાદ, ઈસા અલ્હિકારી, ફકીહા ઔર અન્નાસિરકો મેરે પાસ જલ્દી ભેજ દો."

યહ ચારોં સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખુસૂસી મુશીર ઔર મુઅતમદ થે. સુલ્તાનને ઉન્હેં કહા, "અભી અભી ખલીફાકા કાસિદ મુઝે બુલાને આયા થા. મૈંને જાનેસે ઈન્કાર કર દિયા હે. મૈંને આપકો યહ બતાને ઔર રાએ લેનેકે લિએ બુલાયા હે કે મૈં જુમ્આકે ખુત્બેસે ખલીફાકા નામ નિકલવા રહા હૂં."

"યહ ઈક્દામ અભી કબ્લ અઝવક્ત હોગા." શદાદને કહા, "ખલીફાકો લોગ પય્ગમ્બર સમઝતે હેં. રાએ આમ્મા હમારે ખિલાફ હો

જાએગી."

"અભી તો લોગ ઉસે પય્ગમ્બર સમઝતે હૈં." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "થોળે હી અર્સે બા'દ વહ ઉસે ખુદા સમઝને લગેંગે. ઉસે પય્ગમ્બરી ઔર ખુદાઈ દેનેવાલે હમ લોગ હૈં જો ખુત્બેમેં ઉસ્કા નામ ખુદા ઔર રસૂલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમકે સાથ લેતે હૈં. ક્યૂં ઈસા, ફકીહા ! આપ ક્યા મશ્વરા દેતે હૈં ?"

"મૈં આપકી તાઈદ કરતા હૂં." ઈસા અલ્હિકારી, ફકીહાને જવાબ દિયા, "કોઈ ભી મુસલમાન ખુત્બેમેં કિસી ઈન્સાનકા નામ બરદાશ્ત નહીં કર સકતા. ઈન્સાન ભી ઐસા જો શરાબ, ઔરત ઔર હર તરહકે ગુનાહકા શેદાઈ હે. યહ અલગ બાત હે કે સદિયોંસે ખલીફાકો પય્ગમ્બરકા દર્જા દિયા જા રહા હે. મૈં ચૂંકે શહરી ઔર મઝહબી ઉમૂરકા ઝિમ્મેદાર હૂં ઈસ લિએ યહ નહીં બતા સકતા કે સિયાસી ઔર ફૌજી લિહાઝસે આપકે ફેસલેકા રદ્દે અમલ ક્યા હોગા."

"રદ્દે અમલ શદીદ હોગા." બહાઉદ્દીન શદાદને કહા, "ઔર હમારે ખિલાફ હોગા. ઉસ્કે બાવુજૂદ મૈં યહી મશ્વરા દૂંગા કે યહ બિદઅત ખત્મ હોની ચાહિએ યા ખલીફાકો પક્કા મુસલમાન બના કર લોગોંકે સામને લાયા જાએ જો મુઝે મુમ્કિન નઝર નહીં આતા."

"રાએ આમ્માકો મુઝસે બેહતર ઔર કૌન જાન સકતા હે." અલી બિન સુફયાનને કહા જો જાસૂસી ઔર સુરાગરસાંનીકે શો'બેકા સરબરાહ થા. ઉસ્ને મુલ્કકે અંદર જાસૂસો ઔર મુખ્બિરોં કા જાલ બિછા રખ્ખા થા. ઉસ્ને કહા, "આમ લોગોંને ખલીફાકી કભી સૂરત નહીં દેખી. વહ અલ્આઝિદકે નામસે નહીં, સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે નામસે વાકિફ હૈં. મેરે મુહકમેકી મુસદકા(સચ્ચી) ઈત્તિલાઆતને મુઝે યકીન દિલાયા હે કે આપકે દો સાલા દોરે ઈમારતમેં લોગોંકી ઐસી ઝરૂરિયાત પૂરી હો ગઈ હૈં જિનકે મુતઅલ્લિક ઉન્હોંને કભી સોચા ભી નહીં થા. શહરોંમેં ઐસે મતબ (દવાખાને) નહીં થે જહાં મરીઝોંકો દાખિલ કરકે ઈલાજ કિયા જા સકતા. લોગ મા'મૂલી મા'મૂલી બીમારિયોંસે મર જાતે થે. અબ સરકારી મતબ ખોલ દીએ ગએ હૈં. દર્સગાહેં ભી ખોલી ગઈ હૈં. તાજિરોં ઔર દુકાનદારોંકી

લૂટ ખસૂટ ખત્મ હો ગઈ હે. જરાઈમ ભી કમ હો ગએ હૈં ઔર અબ લોગ અપની મુશ્કિલાત ઔર ફરિયાદેં આપ તક બરાહે રાસ્ત પહુંચા સકતે હૈં. આપકે યહાં આનેસે પહલે લોગ સરકારી અહલકારોં ઔર ફૌજિયોંસે ખૌફઝદા રહતે થે. આપને ઉન્કે હુકૂક બતા દીએ હૈં ઔર વહ અપને આપકો મુલ્કો મિલ્લતકા હિસ્સા સમઝને લગે હૈં. ખિલાફતસે ઉન્હેં બેઈન્સાફી ઔર બેરહમીકે સિવા કુછ નહીં મિલા. આપને ઉન્હેં અદલો ઈન્સાફ ઔર વકાર દિયા હે. મેં વુષૂકસે કહ સકતા હૂં કે કૌમ ખિલાફતકી બજાએ ઈમારતકે ફેસલેકો કુબૂલ કરેગી.''

"મૈંને કૌમકો અદલો ઈન્સાફ ઔર વકાર દિયા હે યા નહીં ?'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "મૈંને કૌમકે હુકૂક ઉસે દીએ હૈં યા નહીં, મેં નહીં જાનતા. મેં કૌમકો એક ઈન્તિહાઈ બેહૂદા રિવાયત નહીં દેના ચાહતા. મેં કૌમકો શિર્ક ઔર કુફ્ર નહીં દેના ચાહતા. ઝરૂરી હો ગયા હે કે ઈસ રિવાયતકો તોળ કર માઝીકે કૂળે કરકટમેં ફેંક દિયા જાએ જો મઝહબકા હિસ્સા બન ગઈ હે. અગર યહ રિવાયત કાઈમ રહી તો યહ ભી હો સકતા હે કે કલ પરસૂં મેં ભી અપના નામ ખુત્બેમેં શામિલ કર દૂં. દીએસે દિયા જલતા હે લેકિન મેં ઉસ દીએકો બુઝા દેના ચાહતા હૂં જો શિર્કકી રોશનીકો આગે ચલા રહા હે. કસરે ખિલાફત બદકારીકા અડ્ડા બના હુવા હે. ખલીફા ઉસ રાત ભી શરાબ પિએ હૂએ હરમકે હુસ્નમેં બદમસ્ત પળા હુવા થા, જિસ રાત સૂડાની ફૌજને હમ પર હમ્લા કિયા થા, અગર મેરી ચાલ નાકામ હો જાતી તો મિસ્રસે ઈસ્લામકા પરચમ ઉતર જાતા. જબ અલ્લાહકે સિપાહી શહીદ હો રહે થે ઉસ વક્ત ભી ખલીફા શરાબ પિએ હૂએ થા. મેં ઉસે અહકામકે મુતાબિક યહ બતાને ગયા કે સલ્તનત પર ક્યા તૂફાન આયા થા ઔર હમારી ફૌજને ઉસ્કા દમખમ કિસ તરહ તોળા હે તો ઉસ્ને મસ્ત સાંડકી તરહ ઝૂમ કર કહા થા, "શાબાશ ! હમ બહુત ખૂશ હૂએ. હમ તુમ્હારે બાપકો ખુસૂસી કાસિદકે હાથ મુબારકબાદ ઔર ઈન્આમ ભેજેંગે.'' મૈંને ઉસે કહા કે યા ખલીફતલ્મુસ્લિમીન ! મૈંને અપના ફર્ઝ અદા કિયા હે. મૈંને યહ ફર્ઝ અપને બાપકી ખૂશ્નૂદીકે લિએ નહીં, અલ્લાહ ઔર ઉસ્કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમકી ખૂશ્નૂદીકે લિએ અદા કિયા હે.''

ઉસ બૂળ્હે ખલીફાને કહા, "સલાહુદ્દીન તુમ અભી બચ્ચે હો મગર કામ તુમને બળોંવાલા કર દિખાયા હે..."

"ઉસ્ને મેરે સાથ ઈસ તરહ બાતકી જૈસે વહ મુઝે અપના ગુલામ ઔર હુકમકા પાબંદ સમઝતા હે. યહ બેદીન ઈન્સાન કૌમી ખઝાનેકે લિએ સુફેદ હાથી બના હુવા હે." સુલ્તાન અય્યૂબીને એક ખત નિકાલ કર સબકો દિખાયા ઔર કહા, "છે સાત દિન ગુઝરે નૂરૂદ્દીન ઝંગીને મુઝે યહ પૈગામ ભેજા હે. ઉન્હોંને લિખ્ખા હે કે ખિલાફત તીન હિસ્સોંમેં બટ ગઈ હે. આપ યહ ખ્યાલ રખ્ખે કે મિસ્રકા ખલીફા ખૂદ મુખ્તાર હાકિમ ન બન જાએ. વહ સૂડાનિયોં ઔર સલીબિયોંસે ભી સાઝ-બાઝ કરનેસે ગરેઝ નહીં કરેગા. મેં સોચ રહા હૂં કે ખિલાફત સિર્ફ બગદાદમેં રહે ઔર ઝૈલી (છોટે છોટે) ખલીફે ખત્મ કર દીએ જાએં લેકિન મેં ડરતા હૂં કે ઈન લોગોંને હમારે ખિલાફ સાઝિશેં તય્યાર કર રખ્ખી હેં. અગર આપ મિસ્રકે ખલીફાકી બાદશાહી ઉસ્કે મહલકે અંદર હી મહદૂદ રખનેકી કોશિશ કરેંગે તો મેં આપકો ફૌજી ઔર માલી ઈમ્દાદ દૂંગા. એહતિયાતકી ભી ઝરૂરત હે, ક્યૂંકે મિસ્રકે અંદરૂની હાલાત ઠીક નહીં. મિસ્રમેં એક બગાવત ઔર ભી હોગી. સૂડાનિયોં પર કળી નઝર રખ્ખેં."

સુલ્તાન અય્યૂબીને ખત પળ્હ કર કહા, "ઈસ્મેં ક્યા શક હે કે ખિલાફત સુફેદ હાથી હે. ક્યા આપ દેખતે નહીં કે ખલીફા અલ્આઝિદ દોરે પર નિકલતા હે તો આપકી આધી ફૌજ ઉસ્કી હિફાઝતકે લિએ હર તરફ ફેલા દી જાતી હે ? લોગોંકો મજબૂર કિયા જાતા હે કે વહ ખલીફાકે રાસ્તેમેં ચાદરેં ઔર કાલીન બિછાએં. ખલીફાકા હિફાઝતી દસ્તા દૂરસે પહલે લોગોંકો ધમકિયાં દે કર મજબૂર કર દેતા હે કે ઉન્કી ઔરતેં ઔર લાજવાબ બેટિયાં ખલીફા પર ફૂલોંકી પત્તિયાં ફેંકે. ઉસ્કે દોરે પર ખઝાનેકી વહ રકમ તબાહ કી જાતી હે જો હમેં સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકી વફાઅ ઔર તવસીઅકે લિએ ઔર કૌમકે ફલાહો બહબૂદકે લિએ દરકાર (ઝરૂરત) હે. ઈસ્કે અલાવા યહ ભી ગૌર કરો કે હમેં મિસ્રી અવામ, યહાંકે ઈસાઈયોં ઔર દીગર મુસ્લિમોં પર યહ પાબિત કરના હે કે ઈસ્લામ શહનશાહોંકા મઝહબ નહીં. યહ અરબકે સહરાઓંકે ગુડરિયોં, કિસાનોં ઔર શુતરબાનોંકા સચ્ચા મઝહબ

હે ઔર યહ ઈન્સાનકો ઈન્સાનિય્યતકા વહ દર્જા દેનેવાલા મઝહબ હે જો ખુદાકો અઝીઝ હે.''

"યહ ભી હો સકતા હે કે ખલીફાકે ખિલાફ કારવાઈ કરનેસે આપકે ખિલાફ યહ બુહતાન તરાશી હોને લગે કે ખલીફાકી જગહ આપ ખૂદ હાકિમ બનના ચાહતે હેં.'' શદ્દાદને કહા, "સચકી હમેશા મુખાલફત હૂઈ હે ઔર હોતી રહેગી.'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "આજ ઝૂટ ઔર બાતિલકી જળેં સિર્ફ ઈસ લિએ મઝબૂત હો ગઈ હેં કે મુખાલફત ઔર મુખાલિફાના રદ્દે અમલસે ડર કર લોગોંને સચ બોલના છોળ દિયા હે. હક્કકી આવાઝ સીનોંમેં દબ કર રહ ગઈ હેં. શાહાનાદોરોંને ઔર શહનશાહિય્યતકે ઈઝહારકે ઓછે (ખરાબ) તરીકોંને રિઆયાકે દિલોંસે વહ વકાર ખત્મ કર દિયા હે કે જો કૌમકા તુર્રએ ઈમ્તિયાઝ થા. અવામકો ભૂકા રખ કર ઔર ઉન પર ઝબરદસ્તી અપની હુકમરાની ઠોસ કર ઉન્હેં ગુલામીકી ઉન ઝંજીરોંમેં બાંધા જા રહા હે જિન્હેં હમારે રસૂલે અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમને તોળા થા. હમારે બાદશાહોંને કૌમકો ઉસ પસ્તી તક પહુંચા દિયા હે કે યહ બાદશાહ અપની અય્યાશિયોંકી ખાતિર સલીબિયોંસે દોસ્તાના રખ રહે હેં, ઉન્સે પૈસે માંગતે હેં ઔર સલીબી આહિસ્તા આહિસ્તા સલ્તનતે ઈસ્લામિયા પર કાબિઝ હોતે ચલે જા રહે હેં... આપને શદ્દાદ ! મુખાલફતકી બાત કી હે. હમેં મુખાલફતસે નહીં ડરના ચાહિએ.''

"કાબિલે સદ ઈહતિરામ અમીર !'' સુલ્તાન અય્યૂબીકે નાઈબ સાલાર અન્નાસિરને કહા, "હમ મુખાલફતસે નહીં ડરતે. આપને હમેં મેદાને જંગમેં દેખા હે. હમ ઉસ વક્ત ભી નહીં ડરે થે જબ હમ મુહાસરેમેં લળે થે. હમ ભૂકે ઔર પ્યાસે ભી લળે થે. સલીબિયોંકે તૂફાન હમને ઉસ હાલમેં ભી રોકે થે જબ હમારી તા'દાદ કુછ ભી નહીં થી મગર મેં આપકો આપકી હી કહી હૂઈ એક બાત યાદ દિલાના ચાહતા હૂં. આપને એક બાર કહા થા કે હમ્લા જો બાહરસે આતા હે ઉસે હમ કલીલ તા'દાદમેં ભી રોક સકતે હેં લેકિન હમ્લા જો અંદરસે હોતા હે ઔર જબ હમ્લાવર અપની કૌમકે અફરાદ હોતે હેં તો હમ એક બાર તો ચૌંક ઉઠતે ઔર સુન હો જાતે હેં કે યા ખુદાએ

ઝુલ્જલાલ યહ ક્યા હુવા. કાબિલે ઈહતિરામ અમીરે મિસ્ર ! જબ મુલ્કકે હાકિમ મુલ્કકે દુશ્મન હો જાએં તો આપકી તલવાર નિયામકે અંદર તળપતી રહેગી બાહર નહીં આએગી."

"આપને દુરૂસ્ત કહા અન્નાસિર !" સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "મેરી તલવાર નિયામમેં તળપ રહી હે. યહ અપને હાકિમોંકે ખિલાફ બાહર નહીં આના ચાહતી. મેરે દિલમેં તો કૌમકે હુક્મરાનોંકા હમેશા ઈહતિરામ રહા હે. મુલ્કકા હુક્મરાન કૌમકી અઝમતકા નિશાન હોતા હે, કૌમકે વકારકી અલામત હોતા હે લેકિન આપ સબ ગૌર કરેં કે હમારે હુક્મરાનોંમેં કિતની કુછ અઝમત ઔર કિતના કુછ વકાર રહ ગયા હે. મેં સિર્ફ ખલીફા અલ્આઝિદકી બાત નહીં કર રહા. અલી બિન સુફયાનસે પૂછો. ઉસ્કા મુહકમા મૂસિલ, જલ્બ, દમિશ્ક, મક્કા ઔર મદીના મુનવ્વરાકી જો ખબરેં લાયા હે વહ યહ હૈ કે ખિલાફતકી તઅય્યુશ પરસ્તીકી વજહસે જહાં જહાં કોઈ અમીર ઔર હાકિમ હે વહ વહાંકા મુખ્તારે કુલ બન ગયા હે. સલ્તનતે ઈસ્લામિયા ગળોમેં બટતી જા રહી હે. ખિલાફત ઈસ કદર કમઝોર હો ગઈ હે કે ઉસ્ને ઉમ્રા ઔર હુક્કામકો ઝાતી સિયાસત બાઝિયોંકે લિએ ઈસ્તિ'માલ કરના શુરૂઅ કર દિયા હે. મેં ઈસ ખત્રેસે બેખબર નહીં કે કૌમકે બિખરે હૂએ શીરાઝેકો હમ જબ યકજા કરનેકી કોશિશ કરેંગે તો યહ ઔર બિખરેગા. હમારે સામને પહાળ ખળે હો જાએંગે લેકિન મેં ઘબરાઉંગા નહીં ઔર મુઝે ઉમ્મીદ હે કે આપ ભી નહીં ઘબરાએંગે. મેં આપકે મશ્વરોંકા ઈહતિરામ કરૂંગા લેકિન મેં આઈન્દા ખલીફાકે બુલાવે પર સિર્ફ ઈસ સૂરતમેં જાઉંગા જબ કોઈ ઝરૂરી કામ હોગા. ફૌરી તૌર પર મેં ખુત્બેસે ખલીફાકા નામ ઔર ઝિક્ર નિકલવા રહા હૂં."

સબને સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઈસ ઈક્દામકી હિમાયત કી ઔર ઉસે અપની પૂરી મદદ ઔર હર તરહકી કુર્બાની દેનેકા યકીન દિલાયા.

ખલીફા અલ્આઝિદ ઉસ વક્ત અપને એક ખુસૂસી કમરેમેં થા જબ કાસિદને બતાયા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા હે કે અગર કોઈ ઝરૂરી કામ હે તો મેં આ સકતા હૂં વર્ના મેં બહુત મસ્રૂફ હૂં. ખલીફા આગ બગોલા હો

ગયા. ઉસ્ને કાસિદસે કહા કે રજબકો મેરે પાસ ભેજ દો. રજબ ઉસ્કે હિફાઝતી દસ્તેકા કમાન્દાર થા જિસ્કા ઓહદા નાઈબ સાલાર જિતના થા. વહ મિસ્રકી ફૌજકા અફસર થા. ઉસે ખલીફાકી બોડી ગાર્ડઝકી કમાન દી ગઈ થી. ઉસ્ને કસરે ખિલાફત ઔર ખલીફાકે હિફાઝતી દસ્તોંમેં ચુન ચુન કર સૂડાની હબ્શિયોંકો રખ્ખા થા. વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે મુખાલફીનમેંસે ઔર ખલીફાકે ખૂશામદિયોંમેંસે થા.

ઉસ વક્ત ખલીફાકે ઉસ ખુસૂસી કમરેમેં ઉમ્મે અર્રારા ભી મૌજૂદ થી જબ કાસિદ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા જવાબ લેકે આયા થા. ઉસ્ને ખલીફાસે કહા, "સલાહુદ્દીન આપકા નોકર હે. આપને ઉસે સર ચળા રખ્ખા હે. આપ ક્યૂં નહીં ઉસે મઅઝૂલ કર દેતે ? ક્યૂં નહી અપને સિપાહી ભેજ કર ઉસે હિરાસતમેં યહાં બુલવા લેતે ?"

"ઈસ લિએ કે ઈસ્કે નતાઈજ અચ્છે નહીં હોંગે." ખલીફાને ગુસ્સેકે આલમમેં કહા, "ફૌજ ઉસ્કી કમાનમેં હે. વહ મેરે ખિલાફ ફૌજ ઈસ્તિ'માલ કર સકતા હે." ઈતનેમેં રજબ આ ગયા. ઉસ્ને ઝૂક કર ફર્શી સલામ કિયા. અલ્આઝિદને ગુસ્સેસે કાંપતી હૂઈ આવાઝમેં ઉસે કહા, "મેં પહલેસે હી જાનતા થા કે યહ બદબખ્ત ખૂદસર ઔર સરકશ આદમી હે... યહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી... મેંને ઉસે બુલાયા તો યહ કહ કર આનેસે ઈન્કાર કર દિયા હે કે કોઈ ઝરૂરી કામ હો તો મેં આઉંગા વર્ના આપકા બુલાવા મેરે લિએ કોઈ માને' નહીં રખતા, ક્યૂંકે મેરે સામને ઝરૂરી કામ પળે હેં."

ગુસ્સેમેં બોલતે બોલતે ઉસે હિચકી આઈ ફિર ખાંસી ઉઠી ઔર ઉસ્ને દિલ પર હાથ રખ લિયા. ઉસ્કા રંગ ઝર્દ હો ગયા. ઈસ હાલતમેં કમઝોર આવાઝમેં કહા, "બદબખ્તકો યહ ભી એહસાસ નહીં કે મેં બીમાર હૂં. મેરા દિલ મુઝે લે બેઠેગા. મેરે લિએ ગુસ્સા ઠીક નહીં. મુઝે અપની સિહતકા ગમ ખાએ જા રહા હે ઔર ઉસે અપને કામોંકી પળી હે."

"આપને ઉસે ક્યૂં બુલાયા થા ?" રજબને પૂછા, "મુઝે હુક્મ દીજિએ."

"મેંને ઉસે સિર્ફ ઈસ લિએ બુલાયા થા કે ઉસે એહસાસ રહે કે ઉસ્કે સર પર એક હાકિમ ભી હે." ખલીફાને દિલ પર હાથ રખ્ખે હૂએ કરાહતી

હૂઈ આવાઝમેં કહા, "તુમ હી ને મુઝે બતાયા થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ખૂદ મુખ્તાર હોતા જા રહા હે. મેં ઉસે બાર બાર યહાં બુલાના ચાહતા હૂં. ઉસે હુકમ દેના ચાહતા હૂં તાકે ઉસે અપને પાઉંકે નીચે રખ્ખૂં. યહ ઝરૂરી નહીં કે કોઈ ઝરૂરી કામ હો તો હી ઉસે બુલાઉં."

ઉમ્મે અર્રારાને શરાબકા પ્યાલા ઉસ્કે હોંટોંસે લગા કર કહા, "આપસે સો બાર કહા હે કે ગુસ્સેમેં ન આ જાયા કરેં. આપકે દિલ ઔર આ'સાબકે લિએ ગુસ્સા ઠીક નહીં." ઉસ્ને સોનેકી એક ડબ્બિયામેંસે નિસ્વારી રંગકે સુફૂફમેંસે ઝરા સા ખલીફાકે મુંહમેં ડાલા ઔર પાની પિલા દિયા. ખલીફાને ઉસ્કે બિખરે હૂએ રેશ્મી બાલોંમેં ઉંગલિયાં ઉલ્જા કર કહા, "અગર તુમ ન હોતીં તો મેરા ક્યા હોતા. સબકો મેરી દૌલત ઔર રૂત્બેસે દિલ ચસ્પી હે. મેરી એક ભી બીવી ઐસી નહીં જિસે મેરી ઝાતકે સાથ દિલ ચસ્પી હો. તુમ તો મેરે લિએ ફરિશ્તા હો."

"ખલીફતુલ્મુસ્લિમીન !" રજબને કહા, "આપ બળે હી નરમ દિલ ઔર નેક ઈન્સાન હૈં. યહી વજહ હે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને યહ ગુસ્તાખી કી હે. આપને યહ ભી ફરામોશ કર દિયા હે કે વહ અરબી નસ્લસે નહીં. વહ આપકી નસ્લસે નહીં. વહ કુર્દ હે. મેં હેરાન હૂં કે ઉસે ઈતની બળી હૈષિયત કિસ્ને દે દી હે. અગર ઉસ્મેં કુછ ખૂબી હે તો વહ સિર્ફ યહ હે કે વહ અચ્છા અસ્કરી હે. મેદાને જંગકા ઉસ્તાદ હે. લળના ભી જાનતા હે ઔર લળાના ભી જાનતા હે. મગર યહ વસફ ઈતના અહમ નહીં કે ઉસે મિસ્રકી ઈમારત સોંપ દી જાતી... ઉસ્ને સૂડાનકી ઈતની બળી ઔર ઈતની તજરબાકાર ફૌજ યૂં તોળ કર ખત્મ કર દી હે જિસ તરહ બચ્ચા કોઈ ખિલોના તોળ દેતા હે. આપ ઝરા ગૌર ફરમાઈએં કે જબ યહાં સૂડાની બાદશાહોંકી ફૌજ થી, નાજી ઔર ઉદરૂશ જૈસે સાલાર થે તો રિઆયા આપકે કુત્તોંકે આગે ભી સજ્દે કરતી થી. સૂડાની લશ્કરકે સાલાર આપકી દહલીઝ પર હાઝિર રહતે થે. અબ યહ હાલ હે કે આપ અપને એક માતહતકો બુલાતે હૈં તો વહ આનેસે ઈન્કાર કર દેતા હે."

"રજબ !" ખલીફાને અચાનક ગરજ કર કહા, "તુમ એક મુજરિમ હો."

રજબકા રંગ પીલા પળ ગયા. ઉમ્મે અર્રારા બિદક કર અલ્આઝિદસે અલગ હો ગઈ. અલ્આઝિદને ઉસે કરીબ કિયા ઔર પ્યારસે બોલા, "ક્યા મૈંને તુમ્હેં ડરા દિયા હે ? મૈં રજબસે યહ કહના ચાહતા હૂં કે યહ આજ દો સાલકે બા'દ બતા રહા હે કે હમારી પુરાની ફૌજ ઔર ઉસકે સાલાર અચ્છે થે ઔર સલાહુદ્દીનકી બનાઈ હૂઈ ફૌજ ખિલાફતકે હકમેં અચ્છી નહીં. ક્યૂં રજબ ! તુમ યહ બાત પહલે ભી જાનતે થે ? ચુપ ક્યૂં રહે ? અબ જબકે યહ અમીરે મિસ્ર અપની જળેં મઝબૂત કર ચુકા હે, મુઝે બતા રહે હો કે વહ ખિલાફતકા બાગી ઔર સરકશ હે."

"મૈં હુઝૂરકે ઈતાબસે ડરતા થા." રજબને કહા, "સુલ્તાન અય્યુબીકા ઈન્તિખાબ બગદાદકી ખિલાફતને કિયા થા. યહ આપકે મશવરેસે હી હુવા હોગા. મૈં ખિલાફતકે ઈન્તિખાબકે ખિલાફ ઝુબાન ખોલનેકી જુર્અત નહીં કર સકતા થા. આજ અમીરે મિસ્રકી ગુસ્તાખી ઔર ઉસકે ઝેરે અષર આપકે દિલકે દોરેનેં મુઝે મઝબૂર કર દિયા હે કે ઝુબાન ખોલૂં. મૈં કબસે દેખ રહા હૂં કે સલાહુદ્દીન કઈ બાર આપકે હુઝૂર ગુસ્તાખી કર ચુકા હે. મેરા ફર્ઝ હે કે આપકો ખત્રેસે આગાહ કરૂં ઔર બચાઉં."

"ઉમ્મે અર્રારા સિર્ફ હસીન હી નહીં." રજબને કહા, "યહ બહુત હોશિયાર ઔર ઝહીન ભી હે. હુઝૂરકા હરમ સાઝિશોંકા ઘર બના હુવા થા. ઈસ્ને આ કર સબકો લગામ ડાલ દી હે. અબ કિસીકી જુર્અત નહીં કે કોઈ ઔરત કિસી ઔરતકે ખિલાફ યા કોઈ અહલકાર કસરે ખિલાફતમેં ઝરા સી ભી ગળબળ કરે."

"રજબ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે મુતઅલ્લિક બાત કર રહે થે." ઉમ્મે અર્રારાને કહા, "ઈન્કી બાતેં ગૌરસે સુને ઔર સલાહુદ્દીનકો લગામ ડાલેં."

"તુમ ક્યા કહ રહે થે રજબ ?" ખલીફાને પૂછા.

"મૈં યહ અર્ઝ કર રહા થા કે મૈંને ડરસે ઝુબાન બંદ રખ્ખી કે અમીરે મિસ્રકે ખિલાફ કોઈ બાત ખિલાફતકો ગવારા ન હોગી." રજબને કહા, "સલાહુદ્દીન અય્યૂબી કાબિલ સાલાર હો સકતા હે ?"

"મુઝે ઉસ્કા સિર્ફ યહી વસફ પસંદ હે કે મેદાને જંગમેં વહ ઈસ્લામકા પરચમ સરનિગોં નહીં હોને દેતા." ખલીફાને કહા, "મૈં સલાહુદ્દીન અય્યૂબી

જૈસે હી સાલારોંકી ઝરૂરત હે જો ખિલાફતે ઈસ્લામિયાકા વકાર મેદાને જંગમેં કાઈમ રખ્ખેં."

"મેં ગુસ્તાખીકી મુઆફી ચાહતા હૂં ખલીફતુલ્મુસ્લિમીન !" રજબને કહા, "ખિલાફતને હમેં મેદાને જંગમેં નહીં આઝમાયા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે મુતઅલ્લિક મેં યહ કહનેકી જુર્અત કરુંગા કે વહ ખિલાફતે ઈસ્લામિયાકે વકારકે લિએ નહીં લળતા બલ્કે અપને વકારકે લિએ લળતા હે. આપ ફૌજકે સાલારસે સિપાહી તક પૂછ લેં. સલાહુદ્દીન ઉન્હેં યહ સબક દેતા રહતા હે કે વહ ઐસી સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકે કિયામકે લિએ લળેં જિસ્કી સરહદેં લામહદૂદ હોં. સાફ ઝાહિર હે કે વહ ઐસી સલ્તનતકે ખ્વાબ દેખ રહા હે જિસ્કા બાદશાહ વહ ખૂદ હોગા. નુરૂદ્દીન ઝંગી ઉસ્કી પુશ્ત પનાહી કર રહા હે. ઉસ્ને સલાહુદ્દીનકે હાથ મઝબૂત કરનેકે લિએ દો હઝાર સવારોં ઔર ઈતને હી પ્યાદહ અસ્કરિયોંકી ફૌજ ભેજી થી. ક્યા ઉસ્ને ખલીફાએ બગદાદકી ઈજાઝતસે યહ ફૌજ ભેજી થી ? કયા ખિલાફતકા કોઈ એલચી આપસે મશવરા લેને આયા થા કે મિસ્રમેં ફૌજકી ઝરૂરત હે યા નહીં ? જો કુછ હુવા ખિલાફતસે બાલા (બગૈર) હુવા."

"તુમ ઠીક કહતે હો." ખલીફાને કહા, "મુઝસે નહીં પૂછા ગયા થા ઔર મુઝે અબ ખ્યાલ આયા હે કે ઉધરસે આઈ હૂઈ ઈતની ઝિયાદા કુમક (મદદગાર ફોજ) વાપસ નહીં ભેજી ગઈ."

"વાપસ ઈસ લિએ નહીં ભેજી ગઈ કે યહ કુમક મિસ્ર પર ગિરફત મઝબૂત કરનેકે લિએ ભેજી ગઈ થી ઔર ઈસે લિએ યહાં રખ્ખી ગઈ હે. રજબને કહા, મિસ્રકી પુરાની ફૌજકે સિપાહિયોંકો કિસાન ઔર ભિખારી બનાનેકે લિએ યહ કુમક આઈ થી. નાઝી, ઉદરૂશ, કાકીશ, અબ્દ યઝદાન ઉબય આઝર ઔર ઉન જૈસે આઠ ઔર સાલાર કહાં હે ? હુઝૂરને કભી સોચા નહીં. ઉન સબકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ખુફિયા તૌર પર કત્લ કરા દિયા થા. ઉન્કા કુસૂર સિર્ફ યહ થા કે વહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીસે ઝિયાદા કાબિલ સાલાર થે. યહ કત્લ કિસ્કી ગરદન પર હે ? સલાહુદ્દીનને હાકિમોંકી મજલિસમેં કહા થા કે ખલીફએ મિસ્રને ઉન સબકો ગદારી ઔર બગાવતકે જૂર્મમેં સઝાએ મૌત દે દી હે."

"ઝૂટ" ખલીફાને ભળક કર કહા, "સુફેદ ઝૂટ" મુઝે સલાહુદીનને બતાયા થા કે યહ સબ ગદ્દાર હેં. મેંને ઉસે કહા થા કે ગવાહ લાઓ ઔર મુકદમા ચલાઓ."

"ઉસ્ને મુકદમા ચલાએ બગૈર ફેસલા ખૂદ કિયા જો ખિલાફતકી મુહરકે બગૈર બેકાર હોતા હે." રજબને કહા, "ઉન બદકિસ્મત સાલારોંકા જુર્મ યહ થા કે ઉન્હોંને સલીબી બાદશાહસે રાબ્તા કાઈમ કિયા થા. ઉન્કા મકસદ કુછ ઔર થા. વહ યહ થા કે સલીબિયોંસે બાતચીત કરકે જંગો જદલ ખત્મ કિયા જાએ ઔર હમ અપને મુલ્ક ઔર રિઆયાકી ખૂશહાલી ઔર ફલાહો બહૂદકી તરફ તવજ્જુહ દે સકેં. આપ શાયદ તસ્લીમ ન કરે મગર યહ હકીકત હે કે સલીબી હમેં અપના દુશ્મન નહીં સમઝતે. વહ હમારે ખિલાફ જંગી તાકત ઈસ લિએ તય્યાર રખતે હેં કે નુરૂદીન ઝંગી ઔર શેરકોહ જૈસે મુસલમાનોંસે ઉન્હેં હમ્લેકા ખત્રા રહતા હે. શેરકોહ મર ગયા તો સલાહુદીન અય્યૂબીકો અપની જગહ છોળ ગયા. યહ શખ્સ શેરકોહકા પરવરદા હે. ઉસ્ને સારી ઉમ્ર ઈસાઈ કૌમસે લળતે ઔર ઈસ્લામકે દુશ્મન પેદા કરતે ઔર દુશ્મનોંમેં ઈઝાફા કરતે ગુઝારી હે. અગર સલાહુદીનકી જગહ મિસ્રકા અમીર કિસી ઔરકો મુકર્રર કિયા જાતા તો આજ ઈસાઈ બાદશાહ આપકે દરબારમેં દોસ્તોંકી તરહ આતે. કત્લો ગારત ન હોતી. ઈતને પુરાને ઔર તજરબાકાર સાલાર કત્લ હો કર ગુમનામ ન હો જાતે."

"મગર રજબ !" ખલીફાને કહા, "સલીબિયોંને બુહર્રએ રૂમસે હમ્લા જો કિયા થા ?"

"સલાહુદીન અય્યૂબીને ઐસે હાલત જો પેદા કર દીએ થે કે સલીબી અપને દિફાકે લિએ હમ્લેમેં પહલ કરને પર મજબૂર હો ગએ." રજબને કહા, "સલાહુદીન અય્યૂબીકો મા'લૂમ થા કે હમ્લા આ રહા હે ક્યૂંકે હાલાત ઉસીને પેદા કિએ થે. ઈસ લિએ ઉસ્ને હમ્લે રોકને યા'ની દિફાઅકા ઈન્તિઝામ પહલે હી કર રખ્ખા થા. યહ શખ્સ ફરિશ્તા તો નહીં થા કે ઉસે ગૈબકા હાલ મા'લૂમ હો ગયા થા. ઉસ્ને ઐસા નાટક ખેલા થે જિસ્મેં હઝારહા બચ્ચે યતીમ ઔર હઝારહા ઔરતેં બેવા હો ગઈ. ઉસ પર આપને ઉસે મેરી મૌજૂદગીમેં ખિરાજે તહસીન પેશ કિયા. ફિર ઉસ્ને સૂડાની ફૌજકો જો

આપકી વફાદાર થી, જંગી મશ્કકે બહાને રાતકો બહાર નિકાલા ઔર અંધેરેમેં ઉસ પર અપની નઈ ફૌજસે હમ્લા કર દિયા. મશ્હૂર યહ કિયા થા કે નાજીકી ફૌજને બગાવત કર દી થી. ઉસ પર ભી આપને ઉસે ખિરાજે તહસીન પેશ કિયા. આપ ઈતને સાદે દિલ ઔર મુખ્લિસ હૈં કે આપ ઉસ ચાલ ઔર ઉસ ધોકેકો સમઝ ન સકે.''

ઉસ દૌરાન ઉમ્મે અર્રારા જો અરબકે હુસ્નકા શાહુકાર થી. ખલીફા અલ્આઝિદકે સાથ ''બળી મા'સૂમિય્યત''સે કુછ ઐસી ફહશ હરકત કરતી રહી કે અલ્આઝિદ પર શરાબકા નશા દુગના હો ગયા. ઉસ્કી ઝહની કૈફિય્યત ઉસ લળકીકે કબ્ઝેમેં થી. રજબકી બાતેં ઔર દલીલેં ઉસ્કે દિમાગમેં ઉતરતી જા રહી થીં. ઉસ્કી ઝિયાદા તર તવજ્જુહ ઉમ્મે અર્રારા પર મર્કૂઝ થી. રજબકી બાતેં તો વહ ઝિમ્ની તૌર પર સુન રહા થા. રજબને સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર એક ઈન્તિહાઈ બેહૂદા વાર કિયા. ઉસ્ને કહા, ''ઉસ્ને એક ઔર ફરેબકારી શુરૂઅ કર રખ્ખી હે. કિસી ખૂબ્સૂરત ઔર જવાન લળકીકો પકળ કર ઉસ્કી આબરૂરેઝી કરતા હે ઔર ચંદ દિન ઐશ કરકે ઉસે યહ કહ કર મરવા દેતા હે કે યહ જાસૂસ હે. ઈસાઈયોંકે ખિલાફ કૌમમેં નફરત પેદા કરનેકે લિએ ઉસ્ને ફૌજ ઔર અવામમેં યહ મશ્હૂર કર રખ્ખા હે કે સલીબી અપની લળકિયોંકો મિસ્રમેં જાસૂસીકે લિએ ભેજતે હૈં ઔર વહ બદકાર ઔરતોંકો ભી યહાં ભેજતે હૈં જો કૌમકે અખ્લાક તબાહ કરતી હૈં. મૈં ઈસી મુલ્કકા બાશિંદા હૂં. યહાં જિતને કહબા ખાને હૈં વહાં મિસ્રી ઔર સૂડાની ઔરતેં હૈં. અગર કોઈ ઈસાઈ ઔરત હે તો વહ કિસીકી જાસૂસ નહીં. યહ ઉસ્કા પેશા હે.''

''મુઝે હરમકી તીન ચાર લળકિયોંને બતાયા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉન્હેં અપને ઘર બુલાયા ઔર ખરાબ કિયા થા.'' ઉમ્મે અર્રારાને કહા.

ખલીફા ભળક ઉઠા ઔર કહા, ''મેરે હરમકી લળકિયાં ? તુમને મુઝે પહલે ક્યૂં નહીં બતાયા.''

''ઈસ લિએ કે આપકી બીમારીમેં યહ ખબર આપકે લિએ અચ્છી નહીં થી.'' ઉમ્મે અર્રારાને કહા, ''અબ ભી યહ બાત મેરી મુંહસે બે ઈખ્તિયાર નિકલ ગઈ હે. મૈંને ઐસા ઈન્તિઝામ કર દિયા હે કે અબ કોઈ

લળકી કિસીકે બુલાને પર બાહર નહીં જા સકતી."

"મૈં ઉસે અભી બુલા કર દુર્રે લગાઉંગા." ખલીફાને કહા, "મૈં ઈન્તિકામ લૂંગા."

"ઈન્તિકામ લેનેકે તરીકે ઔર ભી હૈં." રજબને કહા, "ઈસ વક્ત અવામ સલાહુદ્દીનકે સાથ હૈં. યહ લોગ આપકે ખિલાફ હો જાએંગે."

"તો ક્યા મૈં અપની યહ તૌહીન બરદાશ્ત કર લૂં?" ખલીફાને કહા.

"નહીં." રજબને કહા, "અગર આપ મુઝે ઈજાઝત દેં ઔર મેરી મદદ કરેં તો મૈં સલાહુદ્દીનકો ઈસી તરહ ગાઈબ કર દૂંગા જિસ તરહ ઉસ્ને મિસ્રકી પુરાની ફૌજકે સાલારોંકો ગુમ કર દિયા હે."

"તુમ યહ કામ કિસ તરહ કરોગે?" ખલીફાને પૂછા.

"હશીશીન યહ કામ કર દિખાએંગે." રજબને કહા "વહ રકમ બહુત ઝિયાદા તલબ કરતે હૈં."

"રકમકા મુતાલબા જિસ કદર હોગા વહ મૈં દૂંગા." ખલીફાને કહા, "તુમ ઈન્તિઝામ કરો."

દો રોઝ બા'દ જુમ્આ થા. કાહિરાકી જામેઅ મસ્જિદકે ખતીબકો ઈસા અલ્હકારી ફકીહાને કહ દિયા થા કે ખુત્બેમેં ખલીફાકા નામ ન લિયા જાએ. યહ ખતીબ તુર્ક થે જિન્કા પૂરા નામ તારીખમેં મહફૂઝ નહીં. વહ અમીરૂલ્આલમકે નામસે મશ્હૂર થે. ઉસ દોરકે દસ્તાવેઝી સુબૂત ઐસે ભી મિલે હૈં જિન્કે મુતાબિક ખતીબ અમીરૂલ્આલમને કઈ બાર ઈસ બિદઅતકો ખત્મ કરનેકે અઝમકા ઈઝહાર કિયા થા ઔર યહ ઈન્હીંકી કોશિશોંકા નતીજા થા કે ખલીફાકા નામ ખુત્બેસે હઝ્ફ કિયા ગયા. એક રિવાયત યહ ભી હે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો અમીરૂલ્આલમને હી મશ્વરા દિયા થા કે ઈસ બિદઅતકે ખાત્મેકે અહકામ જારી કરેં ઔર દો વકાએ નિગાર ઈસ્કા સહરા ઈસા અલ્હકારી ફકીહાકે સર બાંધતે હૈં. હો સકતા હે યહ મન્સૂબા ખતીબ અમીરૂલ્આલમ ઔર મઝહબી ઉમૂરકે મુશીર ઈસા અલ્હકારી ફકીહાકે પેશે નઝર ભી હો લેકિન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ગુફતગૂકી જો દસ્તાવેઝાત મિલ સકી હૈં ઉન્સે પતા ચલતા હે કે યહ દિલેરાના ઈકદામ

સુલ્તાન અય્યૂબીકા હી થા. બહરહાલ ઉસ્મેં કોઈ શક નહીં રહતા કે ઉસ વક્ત સચ્ચે મુસલમાન મૌજૂદ થે.

ખતીમ અમીરૂલ્આલમને ખુત્બેમેં ખલીફાકા નામ ન લિયા. જામેઅ મસ્જિદમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબી દરમિયાની સફોંમેં મૌજૂદ થા. અલી બિન સુફયાન ઉસ્સે થોળે દૂર કિસી સફમેં બેઠા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકે મુતઅદ્દદ વ દીગર મુશીર ઔર મુઅતમદ બિખર કર અવામમેં બેઠે તાકે ઉન્કા રદ્દે અમલ ભાંપ સકેં. અલી બિન સુફયાનકે મુખ્બિરોંકી બહુત બળી તા'દાદ મસ્જિદમેં મૌજૂદ થી. ખલીફાકા નામ ખુત્બેમેંસે ગાઈબ કરના એક સંગીન ઈકદામ નહીં બલ્કે ખિલાફતકે અહકામકે મુતાબિક સંગીન જુર્મ થા. ઉસ્કા ઈર્તિકાબ કર દિયા ગયા. સરબરાહોંમેંસે અગર કોઈ મસ્જિદમેં નહીં થા તો વહ ખલીફા અલ્આઝિદ થા.

નમાઝકે બા'દ સુલ્તાન અય્યૂબી ઉઠા. ખતીબકે પાસ ગયા. ઉન્સે મુસાફા કિયા. ઉન્કે ચુગેકા બોસા લિયા ઔર કહા, "અલ્લાહ આપકા હામી વ નાસીર હો." ખતીબ અમીરૂલ્આલમને જવાબ દિયા, "યહ હુક્મ સાદર ફરમા કર આપને જન્નતમેં ઘર બના લિયા હે." વાપસ ચંદ કદમ ચલ કર સુલ્તાન અય્યૂબી રુક ગયા ઔર ખતીબકે કરીબ જા કર કહા, "અગર આપકો ખલીફાકા બુલાવા આ જાએ તો ઉસ્કે પાસ જાનેકે બજાએ મેરે પાસ આ જાના. મેં આપકે સાથ ચલૂંગા."

"અગર અમીરે મિસ્ર ગુસ્તાખી ન સમઝેં." અમીરૂલ્આલમને કહા, "તો અર્ઝ કરું કે બાતિલ ઔર શિર્કકે ખિલાફ અમલ ઔર હક ગોઈ અગર જુર્મ હે તો ઉસ્કી સઝા મેં અકેલા ભુગતૂંગા. મેં આપકા સહારા નહીં ઢૂંઢૂંગા. ખલીફાને બુલાયા તો અકેલા જાઉંગા. મેંને ખલીફાકે નામકો આપકે હુક્મસે નહીં, ખુદાકે હુક્મસે હઝફ કિયા હે. મેં આપકો મુબારકબાદ પેશ કરતા હૂં."

શામકે બા'દ સલાહુદ્દી અય્યૂબી, અલી બિન સુફયાન, બહાઉદ્દીન શદ્દાદ ઔર ચંદ એક મુશીરોંસે દિનકી રિપોર્ટ લે રહા થા. સારે શહરમેં શહરિયોંકે ભેસમેં મુખ્બિર ઔર જાસૂસ ફેલા દીએ ગએ થે જિન્હોંને લોગોંકી રાએ મા'લૂમ કર લી થી. અલિ બિન સુફયાનને સુલ્તાન અય્યૂબીકો બતાયા

કે કહીંસે ભી ઉસે ઐસી ઈત્તિલાઅ નહીં મિલી કે જહાં કિસીને યહ કહા હો કે ખુત્બેમેં ખલીફાકા નામ નહીં લિયા ગયા થા. અલી બિન સુફયાનકે બા'ઝ આદમિયોંને દો તીન જગહોં પર યહ ભી કહા કે જામેઅ મસ્જિદકે ખતીબને આજ ખુત્બેમેં ખલીફાકા નામ નહીં લિયા થા, યહ ઉસ્ને બહુત બુરા કિયા હે. ઈસ પર કુછ આદમી ઈસ તરહ હેરાન હૂએ કે જૈસે ઉન્હેં મા'લૂમ હી નહીં કે ખુત્બેમેં ખલીફાકા નામ લિયા ગયા થા યા નહીં. ઉન્મેંસે ચાર પાંચને ઈસ કિસ્મકે ખ્યાલાતકા ઈઝહાર કિયા કે ઉસ્સે ક્યા ફર્ક પળતા હે. ખલીફા ખુદા યા પયગમ્બર તો નહીં. ઈન ઈત્તિલાઓંસે સુલ્તાન અય્યૂબીકો યહ ઈત્મિનાન હો ગયા કે અવામકે જિસ રદ્દે અમલસે ઉસે ડરાયા ગયા થા ઉસ્કા કહીં ભી ઈઝહાર નહીં હુવા.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઉસી વક્ત સુલ્તાન નુરૂદ્દીન ઝંગીકે નામ પૈગામ લિખ્ખા જિસ્મેં ઉસે ઈત્તિલા દી કે ઉસ્ને જુમ્અકે ખુત્બેમેંસે ખલીફાકા નામ નિકલવા દિયા હે. અવામકી તરફસે અચ્છે રદ્દે અમલકા ઈઝહાર હુવા હે. લિહાઝા આપ ભી મરકઝી ખિલાફતકો ખુત્બેસે ખારિજ કર દેં. ઈસ લુબ્બે લબાબ તવીલ પૈગામ લિખકર ઉસ્ને હુક્મ દિયા કે કાસિદકો અલસ્સુબ્હ રવાના કર દિયા જાએ જો યહ પૈગામ નુરૂદ્દીન ઝંગીકો દે કર વાપસ આ જાએ. ઈસ્કે બાદ ઉસ્ને અલી બિન સુફયાનસે કહા કે ખલીફાકે મહલમેં જાસૂસોંકો ચોકન્ના કર દિયા જાએ. વહાં ઝરા સી ભી મશ્કૂક હરકત હો તો ફૌરન્ ઈત્તિલાઅ દેં. રજબકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબી જાનતા થા. ઉસે યહ ભી મા'લૂમ થા કે રજબ ખલીફાકા મુંહ ચળા નાઈબ સાલાર હે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને અલી બિન સુફયાનસે કહા, "રજબકે સાથ એક આદમી સાએ કી તરહ સાથ લગા રહના ચાહિએ."

ઉસ રાત ખલીફાકી મહેફિલે ઐશો તરબ (નાચ ગાનકી મેહફિલ)મેં રજબ નહીં થા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કત્લકા ઈન્તિઝામ કરને ચલા ગયા થા. ઉસે હસન બિન સબાહકે હશીશીનસે મિલના થા. ખલીફા રોઝમર્રાકી તરહ બાહરકી દુનિયાસે બેખબર ઔર ઉમ્મે અર્રારાકે તિલસિમાતી હુસ્ન ઔર નાઝો અદામેં ગુમ થા. ઉસે કિસીને બતાયા હી નહીં થા કે ખુત્બેમેંસે ઉસ્કા નામ હઝફ (ગુમ) હો ચુકા હે. વહ ખૂશ થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે

કત્લકા ઈન્તિઝામ હોનેવાલા હે. ઉમ્મે અર્શરાને ઉસે જલ્દી સુલાને ઔર બેહોશ કરનેકે લિએ ઝિયાદા શરાબ પિલા દી ઔર શરાબમેં ખ્વાબ ઔર સુફૂફ ભી મિલા દિયા. ઉસ બૂળ્હેસે જલ્દી છુટકારા હાસિલ કરનેકે લિએ વહ યહી નુસ્ખા ઈસ્તિ'માલ કિયા કરતી થી. ઉસે સુલા કર ઔર કિંદીલેં બુઝા કર વહ કમરેસે નિકલ ગઈ. વહ અપને મખ્સૂસ કમરેમેં જા રહી થી જિસ્મેં રજબ રાતકો ચોરી છુપે ઉસ્કે પાસ આયા કરતા થા.

વહ કમરેમેં દાખિલ હૂઈ થી કે કિવાળોંકે પીછેસે કિસીને ઉસ પર કમ્બલ ફેંકા. ઉસ્કી આવાઝ ભી ન નિકલને પાઈ થી કે ઉસ્કે મુંહ પર જહાં કમ્બલ લિપટ ગયા થા એક ઔર કપળા બાંધ દિયા ગયા. ઉસે કિસીને કંધોં પર ડાલ લિયા ઔર કમરેસે નિકલ ગયા. યહ દો આદમી થે. વહ મહલકી ભૂલ ભૂલય્યોં ઔર ચોર રાસ્તોંસે વાકિફ મા'લૂમ હોતે થે. વહ અંધેરી સીળિયોં પર ચળ્હ ગએ. ઉપરસે ઉન્હોંને રસ્સા બાંધ કર નીચે લટકાયા. લળકીકો કંધોં પર ડાલે હૂએ વહ આદમી રસ્સેસે નીચે ઉતર ગયા. ઉસ્કે પીછે દૂસરા ઉતરા ઔર દોનોં અંધેરેમેં ગાઈબ હો ગએ. કુછ દૂર ચાર ઘોળે ખળે થે ઔર ઉન્કે પાસ દો આદમી બેઠે હૂએ થે. ઉન્હોંને અપને સાથિયોંકો અંધેરેમેં આતે દેખા ઔર યહ ભી દેખા કે એક કંધે પર કુછ ઉઠા રખ્ખા હે. વહ ઘોળોંકો આગે લે ગએ. સબ ઘોળો પર સવાર હો ગએ. એક સવારને લળકીકો અપને આગે ડાલ લિયા. ઉન્મેંસે કિસીને કહા, "ઘોળોંકો અભી દોળાના નહીં. ટાપૂ સારે શહરકો જગા દેંગે." ઘોળે આહિસ્તા આહિસ્તા ચલતે ગએ ઔર શહરસે નિકલ ગએ.

"યહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા કામ હે."

"અમીરે મિસ્રકે સિવા કોઈ ઐસી જુર્અત નહીં કર સકતા."

"ઉસ્કે સિવા ઔર કૌન હો સકતા હે."

કસરે ખિલાફતમેં શોરો ગવગા થા કે ઉમ્મે અર્શરાકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઈગ્વા કરાયા હે. રજબ વાપસ આ ગયા થા. મહલકે કોને કોનેકી તલાશી લી જા ચુકી થી. મુહાફિઝ દસ્તા કમાન્દારોંકે ઈતાબકા નિશાના બના હુવા થા. ખૂદ કમાન્દાર ભી સિપાહિયોંકી તરહ થર થર કાંપ રહે થે. એક લળકીકા ઈગ્વા મા'મૂલી વારિદાત નહીં થી ઔર લળકી ભી ઐસી

જિસે ખલીફા હરમકા હીરા સમઝતા થા. મહલકે પીછવાળે એક રસ્સા લટક રહા થા. ઝમીન પર પાઉંકે નિશાન થે જો થોળી દૂર જા કર ઘોળોંકે નિશાનાતમેં ખત્મ હો ગએ થે. ઉન્સે યહ સુબૂત મિલ ગયા થા કે લળકીકો રસ્સેસે ઉતારા ગયા થા. ઈસ શકકા ઈઝહાર ભી કિયા ગયા કે લળકી અપની મર્ઝીસે કિસીકે સાથ ગઈ હે. ખલીફાને ઈસ શકકો મુસ્તરદ કર દિયા થા. વહ કહતા થા કે ઉમ્મે અર્રારા ઉસ પર જાન છિળકતી થી.

"યહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા કામ હે." રજબને કહા, "કસરે ખિલાફતમેં હર કિસીકી ઝુબાન પર યહી અલ્ફાઝ હેં કે ઉસ્કે સિવા ઔર કોઈ ઐસી જુર્અત નહીં કર સકતા."

હર કિસીકે કાનોંમેં યહ અલ્ફાઝ રજબને હી ડાલે થે. ઉસે જૂં હી ઉમ્મે અર્રારાકી ગુમશુદગીકી ઈત્તિલાઅ મિલી થી, ઉસ્ને સારે મહલમેં ઘૂમ ફિર કર હર કિસીસે લળકીકે મુતઅલ્લિક પૂછા ઔર હર કિસીસે કહા થા, "યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકા કામ હે." કસરે સદારતકે આ'લા હાકિમસે અદના મુલાઝિમ તક ઈન્હી અલ્ફાઝકો દોહરાએ ચલે જા રહે થે ઔર જબ યહ અલ્ફાઝ ખલીફા અલ્આઝિદકે કાનોંમેં પળે તો ઉસ્ને ઝર્રા ભર સોચનેકી ઝરૂરત ન સમઝી કે યહ ઈલ્ઝામ બેબુન્યાદ હો સકતા હે. ઉસ્કે કાનોંમેં યહ તો પહલે હી ડાલા જા ચુકા થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઔરતોંકા શોદાઈ હે. ઉમ્મે અર્રારાને ઉસે બતાયા થા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી હરમકી ચાર લળકિયોંકો ખરાબ કર ચુકા હે. ખલીફાને ઉસી વક્ત અપને ખુસૂસી કાસિદકો બુલાયા ઔર ઉસે કહા કે અમીરે મિસ્રકે પાસ જાઓ ઔર ઉસે કહો કે "પર્દેમેં લળકી વાપસ કર દો, મેં કોઈ કારવાઈ નહીં કરૂંગા."

જિસ વક્ત ખલીફા કાસિદકો યહ પૈગામ દે રહા થા ઉસ વક્ત કાહિરાસે દસ બારહ મીલ દૂર તીન શુતર સવાર કાહિરાકી તરફ ખિરામાં ખિરામાં (આહિસ્તા) આ રહે થે. વહ મિસ્રકી ફૌજકે ગશ્તી સંતરી થે. મિસ્રકે સિયાસી હાલત ચૂંકે અચ્છે નહીં થે. જાસૂસોં ઔર તખ્રીબકારોંકી સરગર્મિયાં રુકનેકે બજાએ બળહતી જા રહી થીં. સુલ્તાન અય્યૂબીકો અચ્છી તરહ મા'લૂમ થા કે મુલ્કમેં ગદ્દારી ઔર બગાવતકી ચિંગારિયાં ભી સુલગ રહી હેં. ઉસ સૂડાની ફૌજકી તરફસે જિસે ઉસ્ને બરતરફ કર દિયા થા, ખત્રા પૂરી તરહ

ટલા નહીં થા. ઉસ ફૌજકે કમાન્દાર, ઓહદેદાર, ઔર સિપાહી તજરબાકાર અસ્કરી થે. કિસી ભી વક્ત મુલ્કકે લિએ ખત્રા બન સકતે થે. સબસે બળા ખત્રા તો યહ થા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકે મુખાલિફીનને સલીબિયોંસે દોસ્તાના કર રખ્ખા થાં. ઉન્કે જાસૂસોંકો વહ પનાહ, અડ્ડા ઔર મદદ મુહય્યા કરતે થે. ઈન ખત્રાતકે પેશે નઝર દારૂલ્હુકૂમતસે બહુત દૂર દૂર ઔર હર તરફ ફૌજકે ચંદ એક દસ્તે રખ્ખે ગએ થે. ઉન્કે સંતરી દિન રાત શહરાઓં ઔર ટીલોં ટેકરિયોંકે ઈલાકોંમેં ઘોળે ઔર ઊંટોં પર ગશ્ત કરતે રહતે થે તાકે આનેવાલે ખત્રેકી ઈત્તિલાઅ કબ્લ અઝ વક્ત દી જા સકે.

વહ તીન શુતર સવાર ઈન્હીં દસ્તોંકે ગશ્તી સંતરી થે જો અપની ઝિમ્મેદારીકે ઈલાકેમેં ગશ્ત કરકે વાપસ આ રહે થે. આગે મિટ્ટી ઔર પથ્થરોંકી પહાળિયોં ઔર ચટ્ટાનોંકા વસીઅ ઈલાકા થા. વહ એક વાદીમેંસે ગુઝર રહે થે, ઉન્હેં કિસી ઔરતકી આહોઝારી સુનાઈ દી. મર્દાના આવાઝેં ભી સુનાઈ દીં. ઈન્સે સાફ પતા ચલતા થા કે વહ લળકી પર ઝબરદસ્તી કી જા રહી હે. શુતર સવાર ઉતરા ઔર ઉસ ચટ્ટાન પર ચળહ ગયા જિસકી દૂસ્રી તરફસે આવાઝેં આ રહી થીં. ઉસ્ને છુપકર દેખા. ઉધર ચાર ઘોળેં ખળે થે ઔર ચાર આદમી ભી થે. ચારોં સૂડાની હબ્શી થે... એક બળી હી ખૂબ્સૂરત લળકી થી જો દોળી જા રહી થી. એક હબ્શીને ઉસે પકળ લિયા ઔર ઉસે બાઝૂઓંમેં દબોચ કર ઉઠા લિયા ઔર ઉસે અપને સાથિયોંકે દરમિયાન ખળા કરકે ઉસ્કે સામને ઘુટનોંકે બલ હો ગયા. ઉસ્ને અપને સીને પર હાથ બાંધકર કહા, "તુમ મુકદ્દસ લળકી હો, અપને આપકો તકલીફમેં ડાલ કર હમેં ગુનહગાર ન કરો. દેવતાઓંકા કહર હમેં જલા ડાલેગા યા હમેં પથ્થર બના દેગા."

"મેં મુસલમાન હૂં." લળકીને ચિલ્લાકર કહા, "તુમ્હારે દેવતાઓં પર લા'નત ભેજતી હૂં. મુઝે છોળ દો વર્ના મેં તુમ સબકો ખલીફાકે કુત્તોંસે બોટી બોટી કરા દૂંગી."

"તુમ અબ ખલીફાકી મિલ્કિય્યત નહીં." એક હબ્શીને કહા, "અબ તુમ ઉસ દેવતાકી મિલ્કિય્યત હો જિસ્કે હાથમેં આસમાનકી બિજલિયોંકા કહર, નાગોંકા ઝહર ઔર શેરોંકી તાકત હે. ઉસ્ને તુમ્હેં પસંદ

કર લિયા હે. અબ જો કોઈ તુમ્હેં ઉસ્સે છીનનેકી કોશિશ કરેગા ઉસે સહરાકી રેત જલાકર રાખ કર દેગી.''

એક હબ્શીને દૂસ્રેસે કહા, ''મેંને તુમ્હેં કહા થા કે યહાં ન રુકો મગર તુમ આરામ કરના ચાહતે થે. ઈસે બંધા હુવા ચલા ચલતે ઔર શામસે પહલે મંઝિલ પર પહુંચ જાતે.''

''ક્યા હમારે ઘોળે થક નહીં ગએ થે ?'' હબ્શીને જવાબ દિયા, ''હમ સારી રાતકે જાગે હૂએ નહીં થે ? ઈસે ફિર બાંધ લો ઔર ચલો.''

ઉસ્ને લળકીકો દબોચ લિયા. અચાનક ઉસ્કી પીઠમેં એક તીર ઉતર ગયા. ઉસ્કી ગિરફત લળકીસે ઢીલી હો ગઈ. લળકી ઉસે ધોકા દે કર ભાગને લગી તો દૂસ્રે આદમીને ઉસે પકળ કર ઘસીટા ઔર ઘોળોંકી ઓટમેં હો ગયા. એક ઔર તીર આયા જો એક આદમીકી ગરદનમેં લગા. વહ આદમી બુરી તરહ તળપને લગા. જિસ આદમીને લકળીકો પકળા થા વહ ઘોળેકી બાગ પકળકર લળકી ઔર ઘોળેકી નશેબી જગહ લે ગયા જો બિલ્કુલ કરીબ થી. એક હબ્શી ઔર ભી રહ ગયા થા. વહ ભી દોળ કર નશેબમેં ઉતર ગયા... યહ તીર ઉસ શુતર સવાર સંતરીને ચલાએ થે જો ચટ્ટાન પર ચળહ ગયા થા. ઉસ્ને બા'દમેં જો બયાન દિયા થા ઉસ્મેં ઉસ્ને કહા થા કે વહ દેવતાઓંકે નામસે ડર ગયા થા લેકિન લળકીને જબ યહ કહા કે મેં મુસલમાન હૂં ઔર મેં દેવાતાઓં પર લા'નત ભેજતી હૂં તો સંતરીકા ઈમાન બેદાર હો ગયા. લળકીને જબ ખલીફાકા નામ લિયા તો સંતરી સમઝ ગયા કે યહ હરમકી લળકી હે. ઉસ્કા લિબાસ, ઉસ્કી શકલો સૂરત ઔર ઉસ્કી ડેલ ડોલ બતા રહી થી કે યહ મા'મૂલી દર્જેકી લળકી નહીં, ઉસે ઈગ્વા કિયા જા રહા હે ઔર ઉસે સૂડાનમેં લે જા કર ફરોખ્ત કિયા જાએગા. સંતરીકો મા'લૂમ થા કે થોળે દિનોં બા'દ સૂડાની હબ્શિયોંકા એક મેલા લગને વાલા હે જિસ્મેં લળકિયોંકી ખરીદો ફરોખ્ત હોતી હે.

ફૌજકો સુલ્તાન અય્યૂબીને યહ હુક્મ દે રખ્ખા થા કે ઔરતકી ઈઝઝતકી હિફાઝત કી જાએગી. એક ઔરતકી ઈઝઝતકો બચાનેકે લિએ એક દર્જન આદમિયોંકે કત્લ કી ભી ઈજાઝત થી. સંતરીને યહ સારી બાતેં સામને રખ કર ફેસલા કર લિયા કે ઉસ લળકીકો બચાના હે. ઉસ્ને દો તીર

ચલાએ ઔર દો હબ્શી માર ડાલે. ઉસ્ને ગલતી યહ કી કે બાકી હબ્શિયોંકો પકળનેકે લિએ નીચે ઉતર આયા. અપને ઊંટ પર સવાર હુવા, અપને સાથિયોંકો બતાયા કે બર્દાફરોશોંકા તઆકુબ કરના હે. વહ તીનોં ઊંટકો દોળાતે દૂસ્રી તરફ ગએ મગ્ર ઉન્હેં ચટ્ટાનકા ચક્કર કાટ કર જાના પળા. ઉસ્ને યહ ભી ન સોચા કે ઊંટ ઘોળેકા તઆકુબ કર સકતા હે યા નહીં. ઉન તીનોંમેંસે તીર કમાન સિર્ફ ઈસ સંતરીકે પાસ થા. બાકી દોકે પાસ બર્છિયાં ઔર તલવારેં થીં.

વહ જબ ઉસ જગહ પહુંચે જહાં લળકી ઔર હબ્શિયોંકો દેખા ગયા થા તો વહાં દો લાશોંકે સિવા કુછ ભી ન થા. સૂડાની હબ્શી લળકીકો ભી લે ગએ થે ઔર અપને મરે હૂએ સાથિયોંકે ઘોળોંકો ભી. શુતર સવારોંને તઆકુબમેં ઊંટ દોળાએ લેકિન વહ ટીલોં ઔર ચટ્ટાનોંકા ઈલાકા થા. રાસ્તા ઘૂમતા ઔર મુળતા થા. ઉન્હેં ભાગતે હૂએ ઘોળોંકે ટાપૂ સુનાઈ દે રહે થે જો દૂર હટતે ગએ ઔર ખામોશ હો ગએ. શુતર સવારોંને દોનોં લાશેં ઊંટોં પર લાદીં ઔર વાપસ આ ગએ. ઉન્હેં મા'લૂમ થા કે યહ લાશેં કિસ્કી હૈં. યહ આમ કિસ્મકે બર્દાફરોશોં (લળકિયાં બેચનેવાલે) કી ભી હો સકતી થીં. ઉન્હેં ઉઠા લાના ઝરૂરી ન થા લેકિન લળકી ખલીફાકી મા'લૂમ હોતી થી ઈસ લિએ લાશેં ઉઠાના ઝરૂરી સમઝા ગયા તા કે યહ મા'લૂમ હો સકે કે ઈગ્વા કરનેવાલે કૌન હૈં.

સલાહુદીન અય્યૂબી પરેશાની ઔર ગુસ્સેકે આલમમેં ટહલ રહા થા. કમરેમેં ઉસ્કે મુશીર ઔર મુઅતમદ બેઠે થે. યહ ઉસ્કે દોસ્ત ભી થે. વહ સર ઝુકાએ બેઠે થે. સુલ્તાન અય્યૂબી અપને આપકો હમેશા કાબૂમેં રખતા થા. વહ કભી જઝબાતી નહીં હુવા થા. ગુસ્સા પી જાયા કરતા થા ઔર ઝહનકો કાબૂમેં રખ કર સોચા ઔર ફેસલા કિયા કરતા થા. ઐસે હાલાતને ભી ઉસે આઝમાયા થા જિન્મેં જાબિર જંગજૂ ભી હથ્યાર ડાલ દિયા કરતે હૈં. વહ મુહાસરોંમેં ભી લળા થા ઔર ઉસ હાલમેં ભી મુહાસરેમેં રહતા થા કે ઉસ્કે સિપાહિયોંકે હોસલે ટૂટ ગએ થે, કિલ્એમેં ખાને પીનેકે લિએ ભી કુછ ન રહા થા ઔર સિપાહિયોંકે તરકશ ભી ખાલી હો ગએ થે. ઉસ્કે સિપાહી

ઈસ ઈન્તિઝારમેં થે કે વહ હથિયાર ડાલ કર ઉન્હેં ઈસ અઝિય્યત ઔર મૌતસે બચા લેંગા લેકિન સુલ્તાન અય્યૂબીને સિર્ફ અપના હોસલા હી મઝબૂત ન રખ્ખા બલ્કે સિપાહિયોંમેં ભી નઈ રૂહ ફૂંક દી. મગર ઉસ રોઝ સુલ્તાન અય્યૂબીકો અપને ઉપર કાબૂ નહીં રહા થા. ચહરે પર ગુસ્સા ભી થા, ઘબરાહટ ભી. યહી વજહ થી કે સબ ખામોશ બેઠે થે.

"આજ પહલી બાર મેરા દિમાગ મેરા સાથ છોળ ગયા હે." ઉસ્ને કહા.

"ક્યા યહ મુમ્કિન નહીં કે આપ ખલીફાકે ઈસ પૈગામકો નઝર અંદાઝ કર દેં ?" ઉસ્કે નાઈબ સાલાર અન્નાસિરને કહા.

"મેં ઈસી કોશિશમેં મસરૂફ હૂં" સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "લેકિન ઈલ્ઝામકી નોઈયત દેખો જો મુઝ પર આઈદ કિયા ગયા હે. મેંને ઉસ્કે હરમકી એક લળકી ઈગ્વા કરવાઈ હે. અસ્તગ્ફિરૂલ્લાહ. અલ્લાહ મુઝે મુઆફ કરે. ઉસ્ને મેરી તૌહીનમેં કોઈ કસર નહીં છોળી. પૈગામ બલ્કે ધમકી કાસિદકી ઝુબાની ભેજી ગઈ હે. વહ મુઝે બુલા લેતા. મેરે સાથ બરાહે રાસ્ત બાત કરતા."

"મેં ફિર ભી યહ મશ્વરા દૂંગા કે અપને આપકો ઠંડા કીજિએ." બહાઉદ્દીન શદ્દાદને કહા.

"મેં સોચ યહ રહા હૂં, ક્યા વાકિઈ હરમસે કોઈ લળકી ઈગ્વા હૂઈ હે?" સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "યહ ઝૂટ મા'લૂમ હોતા હે. ઉસે પતા ચલ ગયા હોગા કે મેંને ખુત્બેમેંસે ઉસ્કા નામ નિકલવા દિયા હે. ઈસ્કે જવાબમેં ઉસ્ને મુઝ પર યહ ઈલ્ઝામ લગા કર કે મેંને ઉસ્કે હરમકી એક લળકી ઈગ્વા કરાઈ હે, ઈન્તિકામ લેનેકી કોશિશ કી હે." સુલ્તાન અય્યૂબીને ઈસા અલ્હકારી ફકીહાસે કહા, "એક હુક્મનામા મિસ્રકી તમામ મસ્જિદોંકે નામ જારી કર દો કે આઈન્દા કિસી મસ્જિદમેં ખુત્બેમેં ખલીફાકા ઝિક્ર નહીં કિયા જાએગા."

"આપ ઉસ્કે હાં ચલે જાએં ઔર ઉસ્સે બાત કરેં." અન્નાસિરને કહા, "ઉસે સાફ અલ્ફાઝમેં બતા દેં કે ખલીફા કૌમકી ઈઝઝતકા નિશાન હોતા હે લેકિન ઉસ્કા હુક્મ નહીં ચલ સકતા. ખુસૂસન્ ઈસ સૂરતે હાલમેં જબ હાલાત

જંગી હૈં ઔર દુશ્મનકા ખત્રા બાહરસે ભી ઔર અંદરસે ભી મૌજૂદ હે. મૈં તો યહાં તક મશ્વરા દૂંગા કે ઉસ્કે મુહાફિઝ દસ્તેકી નફરી કમ કર દેં. સૂડાની હબ્શિયોંકી જગહ મિસ્રી દસ્તા રખ્ખેં ઔર ઉસ્કે મહલકે ઈખ્રાજાત કમ કરેં. મૈં ઈસ્કે નતાઈજસે આગાહ હૂં. હમેં મુકાબલા કરના પળેગા. હમેં અલ્લાહ પર ભરોસા રખના ચાહિએ.''

‘‘મૈંને હમેશા અપને અલ્લાહ પર ભરોસા કિયા હે.'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, ‘‘ખુદાએ ઝુલ્જલાલ મુઝે ઈસ ઝિલ્લતસે ભી બચાએગા.''

દરબાન અંદર આયા. સબને ઉસ્કી તરફ દેખા. ઉસ્ને કહા, ‘‘સહરાકે ગશ્તી દસ્તેકા કમાન્ડાર અપને તીન સિપાહિયોંકે સાથ આયા હે. વહ દો સૂડાનિયોંકી લાશેં લાએ હૈં.''

સબને દરબાનકી મુદાખલતકો અચ્છી નઝરસે ન દેખા. ઉસ વક્ત સુલ્તાન બળે હી અહમ ઔર ખુફિયા ઈજલાસમેં મસરૂફ થા લેકિન સુલ્તાનને દરબાનસે કહા, ‘‘ઉન્હેં અંદર ભેજ દો.'' સુલ્તાન અય્યૂબીને અપને દરબાનસે કહ રખ્ખા થા કે જબ ભી કોઈ ઉસ્સે મિલને આએ વહ ઉસે ઈત્તિલાઅ દે ઔર અગર રાત ઉસે જગાનેકી ઝરૂરત હો તો ફૌરન્ જગા લે. સુલ્તાન કોઈ બાત ઔર કોઈ મુલાકાત ઈલ્તવા (દેર)મેં નહીં ડાલા કરતા થા.

ઓહદેદાર અંદર આયા. ઉસ્કા ચેહરા ગર્દ (મિટ્ટી)સે અટા હુવા ઔર થકા થકા નઝર આતા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસે બિઠાયા ઔર દરબાનસે કહા કે ઈસ્કે લિએ પીનેકે લિએ કુછ લે આઓ. ઓહદેદારને ઉસે બતાયા કે ઉસ્કે ગશ્તી સંતરિયોંને ચાર સૂડાની હબ્શિયોંસે એક મુગ્વયા (ઈગ્વા કી હૂઈ) લળકીકો છુળાનેકી કોશિશમેં દોકો તીરોંસે માર ડાલા હે ઔર વહ લળકીકો ઉઠાકર ભાગ ગએ હૈં. ઓહદેદારને બતાયા કે સંતરિયોંકે બયાનકે મુતાબિક લળકી ખાનાબદોશ યા કિસી આમ ઘરાનેકી નહીં થી. વહ બહુત હી અમીર લગતી થી ઔર ઉસ્ને કહા થા કે વહ ખલીફાકી મિલ્કિય્યત હે.

‘‘મા'લૂમ હોતા હે.'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, ‘‘ખુદાએ ઝુલ્જલાલ મેરી મદદકો આ ગયા હે.'' વહ બાહર નિકલ ગયા. કમરેમેં બેઠે હૂએ સબ હાકિમ ઉસ્કે પીછે ચલે ગએ.

બહાર ઝમીન પર દો લાશેં પળી થીં. એક લાશ પેટકે બલ થી. ઉસ્કી પીઠમેં તીર ઉતરા હુવા થા. દૂસ્રી લાશકી ગરદનમેં તીર પેવસ્ત થા. પાસ તીન સિપાહી ખળે થે. ઉન્હોંને અમીરે મિસ્રકો જો ઉન્કા સાલારે આ'લા ભી થા શાયદ પહલી બાર દેખા થા. વહ ફૌજી અંદાઝસે સલામ કરકે પરે હટ ગએ. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્કે સલામકા સિર્ફ જવાબ હી નહીં દિયા બલ્કે ઉન્સે હાથ મિલાયા ઔર કહા, "યહ શિકાર કહાંસે માર લાએ હો મોમિનો ?" ઉસ સંતરીને જિસ્ને ચટ્ટાનસે તીર ચલા કર દો આદમિયોંકો મારા થા, સુલ્તાન અય્યૂબીકો સારા વાકિઆ પૂરી તફસીલસે સુના દિયા.

"ક્યા યહ મુમ્કિન હો સકતા હે કે વહ લળકી ખલીફાકી હી દાશતા હો ?" સુલ્તાન અય્યૂબીને અપને મુશીરોંસે પૂછા.

"મા'લૂમ યહી હોતા હે." અલી બિન સુફયાનને કહા, "ઈન્કે ખંજર દેખિએ." ઉસ્ને દો ખંજર સુલ્તાન અય્યૂબીકો દિખાએ. જિસ વક્ત સિપાહી વાકિઆ સુના રહા થા અલી બિન સુફયાન લાશોંકી તલાશી લે રહા થા. ઉન્હોંને સૂડાનકા કબાઈલી લિબાસ પહન રખ્ખા થા. કપળોંકે અંદર ઉન્કે કમરબંદ થે જિન્કે સાથ એક એક ખંજર થા. યહ ખલીફાકે હિફાઝતી દસ્તેકે ખાસ સાખ્તકે ખંજર થે. ઉન્કે દસ્તોં પર કસરે ખિલાફતકી મુહરેં લગી હૂઈ થીં. અલી બિન સુફયાનને કહા, "અગર ઉન્હોંને યહ ખંજર ચોરી નહીં કિએ તો યહ દોનોં કસરે ખિલાફતકે હિફાઝતી દસ્તેકે સિપાહી હેં. યહ કહા જા સકતા હે કે લળકી વહી હે જો ખલીફાકે હરમસે ઈગ્વા હૂઈ હે ઔર ઈગ્વા કરનેવાલે ખલીફાકે મુહાફિઝોંમેંસે હેં."

"લાશેં ઉઠાઓ ઔર ખલીફાકે પાસ લે ચલો." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા.

"પહલે યકીન કર લિયા જાએ કે યહ વાકિઆ ખલીફાકે મુહાફિઝોંમેંસે હેં." અલી બિન સુફયાનને કહા ઔર વહાંસે ચલા ગયા.

ઝિયાદા વક્ત નહીં ગુઝરા થા કે અલી બિન સુફયાનકે સાથ કસ્રે ખિલાફતકા એક કમાન્દાર આ ગયા. ઉસે દોનોં લાશેં દિખાઈ ગઈ. ઉસ્ને ફૌરન્ પહચાન લિયા ઔર કહા, "યહ દોનોં મુહાફિઝ દસ્તેકે સિપાહી હેં. ગુઝિસ્તા તીન રોઝસે છુટ્ટી પર થે. ઈન્કી છુટ્ટી સાત દિન રહતી થી."

"કોઈ ઔર સિપાહી ભી છુટ્ટી પર હે ?" સુલ્તાન અય્યૂબીને પૂછા.

"દો ઔર હૈં."

"ક્યા વહ ઈન્કે સાથ છુટ્ટી પર ગએ થે ?"

"ઈકટ્ઠે ગએ થે." કમાન્દારને જવાબ દિયા ઔર એક ઐસા ઈન્કિશાફ કિયા જિસ્ને સબકો ચોંકા દિયા. ઉસ્ને કહા, "યહ સૂડાનકે ઐસે કબીલેસે તઅલ્લુક રખતે હૈં જો ખૂનખવારીમેં મશ્હૂર હે. ઈન્મેં ફિરઔનોંકે વક્તકી કુછ રસ્મેં ચલી આ રહી હૈં. યહ કબીલા હર તીન સાલ બા'દ એક જશ્ન મનાતા હે. યહ એક મેલા હોતા હે જો તીન દિન ઔર તીન રાતેં રહતા હે. દિન ઐસે મુકર્રર કરતે હૈં કે ચોથી રાત ચાંદ પૂરા હોતા હે. મેલેમેં વહ લોગ ભી જાતે હૈં જિન્કા ઈસ કબીલેકે સાથ કોઈ તઅલ્લુક નહીં હોતા. વહ સિર્ફ અય્યાશીકે લિએ જાતે હૈં. મેલેમેં લળકિયોંકી ખરીદો ફરોખ્તકે લિએ બાકાઈદા મંડી લગતી હે. ઈસ મેલેસે એક માહ પહલે હી ઈર્દ ગિર્દ બલ્કે કાહિરા તકકે લોગ જિન્કી બેટિયાં જવાન હો ગઈ હોં હોશિયાર ઔર ચોકસ હો જાતે હૈં. વહ લળકિયોંકો બાહર નહીં જાને દેતે. ઈન દિનોં ખાનાબદોશ ભી ઈસ ઈલાકેસે દૂર ચલે જાતે હૈં. લળકિયાં ઈગ્વા હોતી હે ઔર ઈસ મેલેમેં ફરોખ્ત હો જાતી હૈં. યહ ચારોં સૂડાની ઈસી મેલેકે લિએ છુટ્ટી પર ગએ થે. મેલા તીન રોઝ બા'દ શુરૂઅ હો રહા હે."

"ક્યા ઈન્કે મુતઅલ્લિક યહ કહા જા સકતા હે કે ખલીફાકે હરમકી લળકી ઈન્હોંને ઈગ્વા કી હોગી ?" અલી બિન સુફયાનને પૂછા.

"મેં યકીનસે નહીં કહ સકતા." કમાન્દારને જવાબ દિયા, "યહ કહ સકતા હૂં કે ઈન દિનોંમેં ઈસ કબીલેકે લોગ જાનકા ખત્રા મોલ લે કર ભી લળકિયાં ઈગ્વા કરનેકી કોશિશ કરતે હૈં ઔર યહ ખૂનખ્વાર ઈતને હૈં કે અગર લળકીકે વારિષ મેલેમેં મિલ જાએં ઔર અપની લળકી લેનેકી કોશિશ કરેં તો ઉન્હેં કત્લ કર દિયા જાતા હે."

લળકિયોંકે ગાહકોંમેં મિસ્રકે અમીર, વઝીર ઔર હાકિમ ભી હોતે હૈં. મેલેમેં ઐસે આરઝી કહબાખાને ભી ખુલ જાતે હૈં જહાં જુઆ, શરાબ ઔર ઔરતકે શદાઈ દૌલત લુટાતે હૈં. ઈસ જશ્નકી આખરી રાત બળી પુરાસરાર હોતી હે. યહ કિસીકો ભી મા'લૂમ નહીં કે લળકીકો કહાં ઔર

કિસ તરહ કુર્બાન કિયા જાતા હે. યહ કામ ઉન્કા મઝહબી પેશ્વા જિસે હબ્શી ખુદા ભી કહતે હૈં, કરતા હે. ઉસ્કે સાથ બહુત થોળેસે ખાસ આદમી ઔર ચાર પાંચ લળકિયાં હોતી હૈં. લોગોંકો લળકીકા કટા હુવા સર ઔર ખૂન દિખાયા જાતા હે જિસે દેખકર યહ કબીલા પાગલોંકી તરહ નાચતા ઔર શરાબ પીતા હે.''

ખલીફાને મુહાફિઝ દસ્તેકે નાકમેં દમ કર રખ્ખા થા. તમામ તર મુહાફિઝ દસ્તા ધૂપમેં ખળા થા. સૂરજ ગુરૂબ હોનેમેં કુછ દેર બાકી થી. ઈસ દસ્તેકો સુબ્હ ખળા કિયા ગયા થા. કમાન્દારોં ઔર ઓહદેદારોંકો ભી ન ખાનેકી ઈજાઝત દી ગઈ થી ન પીનેકી. રજબ બાર બાર આતા ઔર એ'લાન કરતા કે ''લળકી મુહાફિઝોંકી મદદકે બગૈર ઈગ્વા નહીં કી જા સકતી. જિસ કિસીને ઈગ્વામેં મદદ દી હે વહ સામને આ જાએ વર્ના તુમ્હેં યહાં ભૂકા ઔર પ્યાસા માર દિયા જાએગા. અગર લળકી ખૂદ બાહર ગઈ હોતી તો તુમમેંસે કિસીને ઝરૂર દેખી હોતી...'' ઈન ધમકિયોંકા કુછ અષર નહીં હો રહા થા. સબ કહતે થે કે વહ બેગુનાહ હૈં.

ખલીફા રજબકો ટિકને નહીં દે રહા થા. ઉસ્ને રજબસે કહા થા, ''મુઝે લળકીકા અફસોસ નહીં, પરેશાની યહ હે કે જો ઈતને કળે પહરેસે લળકીકો ઈગ્વા કર સકતે હૈં વહ મુઝે ભી કત્લ કર સકતે હૈં. મુઝે યહ ષુબૂત ચાહિએ કે લળકીકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઈગ્વા કરાયા હે.''

રજબને હી ઈગ્વાકા બુહતાન અય્યૂબીકે સર થોપા થા મગર ખલીફા ઉસે કહ રહા થા કે ષુબૂત લાઓ. રજબ ષુબૂત કહાંસે લાતા. ઉસ્કી જાન પર બન ગઈ થી. વહ એક બાર ફિર મુહાફિઝ દસ્તેકે સામને ગયા. ગુસ્સેસે વહ બાઉલા હુવા જા રહા થા. વહ કઈ બાર દી હૂઈ ધમકી એક બાર ફિર દેને હી લગા થા કે દરવાઝે પર ખળે સંતરિયોંને દરવાઝે ખોલ દીએ ઔર એ'લાન કિયા, ''અમીરે મિસ્ર તશ્રીફ લા રહે હૈં.''

બળે દરવાઝેમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકા ઘોળા દાખિલ હુવા. ઉસ્કે આગે દો મુહાફિઝ સવારોંકે ઘોળે થે. આઠ સવાર પીછે થે. એક દાએં ઔર એક બાએં થા. ઉન્કે પીછે સુલ્તાન અય્યૂબીકે હાકિમ ઔર મુશીર થે. ઉન્મેં અલી

બિન સુફયાન ભી થા. રજબને ખલીફાકો ઈત્તિલાઅ ભેજ દી કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી આયા હે. સબને દેખા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકે ઈસ જુલૂસકે પીછે ચાર પહિયોંવાલી એક ગાળી થી જિસ્કે આગે દો ઘોળે જુતે હૂએ થે. ગાળી પર દો લાશેં પળી થીં. એક સીધી, દૂસ્રી ઉલ્ટી. તીર અભી તક લાશોંમેં ઉતરે હૂએ થે. ઈન લાશોંકે સાથ વહ તીન શુતરસવાર થે જિન્હોંને ઈન હબ્શિયોંકો મારા થા.

ખલીફા બાહર આ ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબી ઔર ઉસ્કે તમામ સવાર ઘોળોંસે ઉતરે. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસી ઈહતિરામસે ખલીફાકો સલામ કિયા જિસ એહતિરામકા વહ હકદાર થા. ઝુકકર ઉસ્સે મુસાફા કિયા ઔર ઉસ્કા હાથ ચુમા.

"મુઝે આપકા પૈગામ મિલ ગયા થા કે મેં હરમકી લળકી વાપસ કર દૂં." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "મેં આપકે દો મુહાફિઝોંકી લાશેં લાયા હૂં. યહ લાશેં મુઝે બેગુનાહ ષાબિત કર દેંગી ઔર મેં હુઝૂરકી ખિદમતે અકદસમેં યહ ગુઝારિશ કરના ઝરૂરી સમઝતા હૂં કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી આપકી ફૌજકા સિપાહી નહીં હે. જિસ ખિલાફતકી આપ નુમાઈન્દગી કર રહે હૈં વહ ઉસ્કા ભેજા હુવા હે."

ખલીફાને સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે તેવર ભાંપ લિએ. ઈસી ખલીફાકા ઝમીર ગુનાહોંકે બોઝસે કરાહ રહા થા. વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકી બારોબ ઔર પુર જલાલ શખ્સિયતકા સામના કરનેકે કાબિલ નહીં થા. ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબીકે કંધે પર હાથ રખ કર કહા, "મેં તુમ્હેં અપને બેટોંસે ઝિયાદા અઝીઝ સમઝતા હૂં, સલાહુદ્દીન અંદર આઓ."

"મેરી હૈષિયત અભી મુલ્ઝિમ (ગુનેહગાર)કી હે." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "મુઝે અભી સફાઈ પેશ કરની હે કે મેં ઈગ્વાકા મુલ્ઝિમ નહીં હૂં. ખુદાએ ઝુલ્જલાલને મેરી મદદ ફરમાઈ હે ઔર દો લાશેં ભેજી હૈં. યહ લાશેં બોલેંગી નહીં, ઈન્કી ખામોશી ઔર ઈન્મેં ઉતરે હૂએ તીર ગવાહી દેંગે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઈસ જુર્મકા મુજિરમ નહીં હે જો કસરે ખિલાફતમેં સરઝદ હુવા હે. મેં જબ તક અપને આપકો બેગુનાહ ષાબિત નહીં કરુંગા અંદર નહીં જાઉંગા." વહ લાશોંકી તરફ ચલ પળા.

ખલીફા ખીચા હુવા ઉસ્કે પીછે પીછે ગયા. થોળી દૂર ચાર સાળ્હે ચાર સંતરીકા મુહાફિઝ દસ્તા ખળા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને લાશેં ઉઠા કર ઉસ દસ્તેકે સામને રખ દીં ઔર બુલંદ આવાઝસે કહા, "આઠ આઠ સિપાહી આગે આઓ ઔર લાશોંકો દેખ કર બતાઓ કે યહ કૌન હેં ?" પહલે કમાન્ડાર ઔર ઓહદેદાર આએ. ઉન્હોંને લાશેં દેખ કર ઉન્કે નામ બતાએ ઔર કહા, "યહ હમારે દસ્તેકે સિપાહી થે." ઉન્કે બા'દ આઠ સિપાહી આએ, ઉન્હોંને ભી લાશોંકો દેખકર કહા કે યહ ઉન્કે સાથી થે. આઠ ઔર સિપાહી આએ. ફિર આઠ ઔર આએ. ઈસ તરહ આઠ આઠ સિપાહી આતે રહે ઔર બતાતે રહે કે યહ લાશેં ઉન્કે ફુલાં ફુલાં સાથિયોંકી હેં.

"સલાહુદ્દીન !" ખલીફાને કહા, "મેંને માન લિયા હે કે યહ લાશેં કસરે ખિલાફતકે દો મુહાફિઝોંકી હેં. મેં ઈસ્સે આગે સુનના ચાહતા હૂં કે ઈન્હેં કિસ્ને હલાક કિયા હે."

સલાહુદ્દીનને ઉસ ગશ્તી સંતરીસે જિસ્ને ઈન્હેં હલાક કિયા થા કહા કે "અપના બયાન દોહરાઓ." ઉસ્ને સારા વાકિઆ ખલીફાકો સુના દિયા. વહ ખત્મ કર ચુકા તો સુલ્તાન અય્યૂબીને ખલીફાસે કહા, "લળકી મેરે પાસ નહીં લાઈ ગઈ. વહ સૂડાની હબ્શિયોંકે મેલેમેં ફરોખ્ત હોનેકે લિએ ગઈ હે."

ખલીફા ખિસ્યાના હુવા જા રહા થા. ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબીસે કહા કે વહ અંદર ચલે. સુલ્તાન અય્યૂબીને અંદર જાનેસે ઈન્કાર કર દિયા ઔર કહા, "મેં ઉસ લળકીકો ઝિંદા યા મુર્દા બરઆમદ કરકે આપકે હુઝૂર હાઝરી દૂંગા. અભી મેં ઈતના હી કહૂંગા કે હરમકી એક ઐસી લળકીકા ઈગ્વા જો તોહફેકે તૌર પર આઈ થી ઔર જો આપકી મન્કૂહા બીવી નહીં દાશતા થી, મેરે લિએ ઝર્રા ભર અહમિય્યત નહીં રખતી. ખુદા વંદે તઆલાને મુઝે ઈસ્સે અહમ ફરાઈઝ સોંપે હેં."

"મેરી પરેશાની યહ નહીં કે એક લળકી ઈગ્વા હો ગઈ હે." ખલીફાને કહા, "અસલ પરેશાની યહ હે કે ઈસ તરહ લળકિયાં ઈગ્વા હોને લગી તો મુલ્કમેં કાનૂનકા ક્યા હશ્ર હોગા."

"ઔર મેરી પરેશાની યહ હે કે સલ્તનતે ઈસ્લામિયા ઈગ્વા હો રહી

હે.'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, ''આપ ઝિયાદા પરેશાન ન હોં. મેરા શોબએ સુરાગરસાની લળકીકો બરામદ (તલાશ) કરનેકી પૂરી કોશિશ કરેગા.''

ખલીફા સુલ્તાન અય્યૂબીકો ઝરા પરે લે ગયા ઔર કહા, ''સલાહુદ્દીન! મૈં એક અર્સેસે દેખ રહા હૂં કે તુમ મુઝસે ખિચે ખિચે (અલગ) રહતે હો. મૈં નિઝામુદ્દીન અય્યૂબી (સુલ્તાનકે વાલિદે મોહતરમ)કા બહુત ઈહતિરામ કરતા હૂં મગર તુમ્હારે દિલમેં મેરે લિઅે ઝર્રા ભર ઈહતિરામ નહીં હે ઔર મુઝે આજ બતાયા ગયા હે કે જામેઅ મસ્જિદકે ખતીબ અમીરૂલ્આલમને યહ ગુસ્તાખી કી હે કે ખુત્બેસે મેરા નામ હટા દિયા હે. મુઝે રજબને બતાયા હે કે મૈં ઉસે ઈસ ગુસ્તાખીકી સઝા દે સકતા હૂં. મૈં તુમસે પૂછના ચાહતા હૂં કે ઉસ્ને તુમ્હારી શહ (કહને) પર તો ઐસા નહીં કિયા ?''

''મેરી શહ પર નહીં, મેરે હુક્મ પર ઉસ્ને ખલીફાકા નામ ખુત્બેસે હઝફ કિયા હે.'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, ''સિર્ફ આપકા નામ હી નહીં બલ્કે હર ઉસ ખલીફાકા નામ હટા દિયા ગયા હે જો આપકે બા'દ આએગા ઔર ઉસ્કે બા'દ આએગા.''

''ક્યા યહ હુક્મ ફાતિમી ખિલાફતકો કમઝોર કરનેકે લિઅે જારી કિયા ગયા હે ?'' ખલીફાને પૂછા, ''મુઝે શક હે કે યહાં અબ્બાસી ખિલાફત લાઈ જા રહી હે.''

''હુઝૂર બહુત બૂળ્હે હો ગએ હૈં.'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, ''કુર્આનને શરાબકો ઈસ લિઅે હરામ કહા હે કે ઉસ્સે દિમાગ માઊફ (બંદ) હો જાતા હે...'' સુલ્તાનને ઝરા સોચકર કહા, ''મૈંને ફેસલા કિયા હે કે કલસે આપકે મુહાફિઝ દસ્તેમેં રદ્દે બદલ હોગા ઔર રજબકો મૈં વાપસ લે કર આપકો નયા કમાન્ડાર દૂંગા.''

''લેકિન મૈં રજબકો યહાં રખના ચાહતા હૂં.'' ખલીફાને કહા.

''મૈં હુઝૂરસે દરખ્વાસ્ત કરતા હૂં કે ફૌજી મુઆમલાતમેં દખલ દેનેકી કોશિશ ન કરેં.'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા ઔર અલી બિન સુફયાનકી તરફ મુતવજ્જહ હુવા જો પાંચ હબ્શી મુહાફિઝોંકો સાથ લિઅે આ રહા થા.

''યહ પાંચોં ઉસી કબીલેસે તઅલ્લુક રખતે હૈં.'' અલી બિન સુફયાનને

કહા, "મૈંને ઈસ દસ્તેસે મુખાતબ હો કર કહા કે ઈસ કબીલેકે કોઈ આદમી યહાં હો તો બાહર આ જાએં. યહ પાંચ સફોંસે બાહર આ ગએ. ઈન્કે મુતઅલ્લિક મુઝે ઈન્કે કમાન્દારને બતાયા હે કે પરસૂંસે છુટ્ટી પર જા રહે થે. મૈં ઈન્હેં અપને સાથ લે જા રહા હૂં. લળકીકી ઈગ્વામેં ઈન્કા હાથ હો સકતા હે."

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને રજબકો બુલાકર કહા, "કલ યહાં દૂસરા કમાન્દાર આ રહા હે. આપ મેરે પાસ આ જાએંગે. મૈં આપકો મિન્જનીકોંકી કમાન દેના ચાહતા હૂં."

રજબકે ચહરેકા રંગ બદલ ગયા.

ઉમ્મે અર્રારાકો ઘોળે પર ડાલે જબ વહ દો હબ્શી ઈતની દૂર નિકલ ગએ જહાં ઉન્હેં તઆકુબકા ખત્રા ન રહા તો ઉન્હોંને ઘોળે રોક લિએ. લળકી એક બાર ફિર આઝાદ હો કર તળપને લગી. હબ્શિયોંને ઉસે કહા કે ઉસ્કા તળપના બેકાર હે. અબ અગર ઉસે વહ આઝાદ ભી કર દેં તો વહ ઈસ રેગિસ્તાનસે ઝિંદા નહીં નિકલ સકેગી. ઉન્હોંને યહ ભી કહા કે વહ ઉસે બેઆબરૂ નહીં કરના ચાહતે. અગર ઉન્કી નિય્યત ઐસી હોતી તો વહ ઉસ્કે સાથ વહશિયોં જૈસે સુલૂક કર ચુકે હોતે. ઉમ્મે અર્રારા હેરાન થી કે ઉન્હોંને ઉસે છેળા તક નહીં થા. ઉન્હેં તો જૈસે એહસાસ હી નહીં થા કે ઈતની દિલકશ લળકી ઉન્કે રહમો કરમ પર હે. ઉન્મેંસે એકને જો મારા જા ચુકા થા, મરનેસે પહલે ઉસ્કે સામને ઘુટનોંકે બલ બેઠ કર ઈલ્તિજા કી થી કે વહ તળપ તળપ કર અપને આપકો અઝિય્યતમેં ન ડાલે. ઉમ્મે અર્રારાને ઉન્સે પૂછા કે ઉસે કહાં લે જાયા રહા હે તો ઉસે જવાબ દિયા ગયા કે વહ ઉસે આસમાનકે દેવતાકી મલિકા બનાનેકે લિએ લે જા રહે હેં.

ઉન્હોંને લળકીકી આંખોં પર પટ્ટી બાંધ દી ઔર ઉઠા કર ઘોળે પર બીઠા દિયા. ઉસ્ને આઝાદ હોનેકી કોશિશ તર્ક કર દી. ઉસ્ને દેખ લિયા થા કે યહ કોશિશ બેસૂદ હે. ઘોળે ચલ પળે ઔર ઉમ્મે અર્રારા એક હબ્શીકે આગે ઘોળે પર બેઠી હિચકોલે ખાતી રહી. એક જગહ રુક કર ઉસ્કે મુંહમેં પાની ડાલા ગયા ઔર ઘોળે ચલ પળે. બહુત દેર બા'દ ખુન્કી (ઠંડી)સે ઉમ્મે

અર્રારાને મહસૂસ કિયા કે રાત હો ગઈ હે. ઘોળે રુક ગએ. ઉસ વક્ત તક ઉસ નાઝુક લળકીકા જિસ્મ મુસલ્સલ ઘોળ સવારીસે ટૂટ ચુકા થા. દહશતસે ઉસ્કા દિમાગ બેકાર હો ગયા થા. ઉસે ઘોળે રુકતે હી અપને ઈર્દ ગિર્દ તીન ચાર મર્દોં ઔર તીન ઔરતોંકી આવાઝેં સુનાઈ દેને લગીં. યહ ઝુબાન ઉસ્કી સમઝસે બાલા થી. યહી હબ્શી રાસ્તેમેં ઉસ્કે સાથ અરબી ઝુબાનમેં બાતેં કરતે થે. ઉન્કા લહજા અરબી નહીં થા.

અભી ઉસ્કી આંખોંસે પટ્ટી નહીં ખોલી ગઈ થી. ઉસ્કી તો જૈસે ઝુબાન ભી બંદ હો ગઈ થી. ઉસે કિસીને ઉઠા કર કિસી નરમ ચીઝ પર બિઠા દિયા. યહ પાલ્કી થી. પાલ્કી ઉપરકો ઉઠી ઔર ઉસ્કા એક ઔર સફર શુરૂઅ હો ગયા. ઈસ્કે સાથ હી દફકી હલ્કી હલ્કી ગુંજદાર થાપ સુનાઈ દેને લગી ઔર ઔરતેં ગાને લગી. ઉસ ગાનેકે અલ્ફાઝ તો વહ ન સમઝ સકતી થી, ઉસ્કી લય (લહજે)મેં જાદૂકા અષર થા. યહ અષર ઐસા થા જિસ્ને ઉમ્મે અર્રારાકે ખૌફમેં ઈઝાફા કર દિયા લેકિન ઉસ ખૌફમેં ઐસા તઅષ્ષુર પેદા હોને લગા જૈસે ઉસ પર નશા યા ખુમાર તારી હો રહા હે. રાતકી ખુન્કી ખુમારમેં લઝ્ઝત સી પેદા કર રહી થી. ઉમ્મે અર્રારાને યહ ચાહતે હૂએ કે વહ પાલ્કીસે કૂદ જાએ ઔર ભાગ ઉઠે ઔર યહ લોગ ઉસે જાનસે માર દેં, ઉસ્ને ઐસી જુર્અત ન કી. વહ મહસૂસ કર રહી થી કે વહ ઈન ઈન્સાનોંકે કબ્ઝેમેં નહીં બલ્કે કોઈ ઔર તાકત હે જિસ્ને ઉસ પર કાબૂ પા લિયા હે ઔર વહ અપની મર્ઝીસે કોઈ હરકત નહીં કર સકેગી.

વહ મહસૂસ કરને લગી કે પાલ્કી બરદાર (ઉઠાનેવાલે) સીળ્હિયાં ચળ્હ રહે હેં. વહ ચળ્હતે ગએ. કમો બેશ તીસ સિળ્હિયાં ચળ્હ કર વહ હમવાર (સીધે) ચલને લગે ઔર ચંદ કદમ ચલ કર વહ રુક ગએ. પાલ્કી ઝમીન પર રખ દી ગઈ. ઉમ્મે અર્રારાકી આંખોંસે પટ્ટી ખોલ કર કિસીને ઉસ્કી આંખોં પર હાથ રખ લિએ. થોળી દેર બા'દ ઉન હાથોંકી ઉંગલિયાં ખુલને લગીં ઔર લળકીકો રોશનિયાં દિખાઈ દેને લગીં. આહિસ્તા આહિસ્તા હાથ ઉસ્કી આંખોંસે હટ ગએ. વહ એક ઐસી ઈમારતમેં ખળી થી જો હઝારોં સાલ પુરાની નઝર આતી થી. ગોલ સુતૂન ઉપર તક ચલે ગએ થે. એક વસીઅ હોલ થા જિસ પર ફર્શ રોશનિયોંમેં ચમક રહા થા.

દીવારોંકે સાથ ડંડે સે લગે હૂએ થે ઔર ડંડોંકે સરોં પર મશઅલોંકે શો'લે થે. અંદરકી ફિઝામેં ઐસી ખૂશ્બૂ થી જિસ્કી મહક ઉસ્કે લિએ નઈ થી. દફકી હલ્કી હલ્કી થાપ ઔર ઔરતોંકા ગીત ઉસે સુનાઈ દે રહા થા. યહ થાપ ઔર યહ લય હોલમેં ઐસી ગૂંજ પેદા કર રહી થી જિસ્મેં ખ્વાબકા તઅષ્ષુર થા.

ઉસ્ને સામને દેખા. એક ચબૂતરા થા જિસ્કી આઠ દસ સીળ્હિયાં થીં. ચબૂતરે પર પથ્થરકે બુતકા મુંહ ઔર સર થા. ઉસ્કી ઠોળીકે નીચે થોળી સી ગરદન થી. ઠોળીસે માથે તક યહ પથ્થરકા ચેહરા કદ ઔર ઈન્સાનસે ભી દેળ્હ દો ફિટ ઊંચા થા. મુંહ ખુલા હુવા થા જો ઈતના ચોળા થા કે એક આદમી ઝરાસા ઝૂક કર ઉસ્મેં દાખિલ હો સકતા થા. મુંહમેં સુફેદ દાંત ભી થે. યૂં લગતા થા જૈસે યહ ચેહરા કહકહે લગા રહા હો. ઉસ્કે દોનોં કાનોંમેંસે ડંડે નિકલે હૂએ થે જિન્કે બાહરવાલે સિરોં પર મશઅલેં જલ રહી થીં. અચાનક ઉસ્કી આંખેં જો કમો બેશ ગઝ—ગઝ ભર ચોળી થી ચમકને લગીં. ઉન્સે રોશની ફૂટને લગી. ઔરતોંકે ગીતકી લય બદલ ગઈ. દફકી થાપમેં જોશ પેદા હો ગયા. પથ્થરકે મુંહકે અંદર રોશની હો ગઈ. લંબે લંબે સુફેદ ચુગે પહનકર દો આદમી ઝુક કર મુંહસે બાહર આએ. મુંહકે આગે તીન સીળ્હિયાં થીં. ઉન આદમિયોંકે રંગ સિયાહ ઔર સરોં પર પરિંદોંકે લંબે લંબે ઔર રંગા રંગ પર બંધે હૂએ થે. મુંહસે બાહર આ કર એક દાઈં તરફ ઔર એક બાઈં તરફ ખળા હો ગયા.

મઅનૂ બા'દ પથ્થરકે મુંહમેં એક ઔર આદમી નમૂદાર હુવા. વહ ભી ઝુક કર બાહર આયા. વહ ઝરા બૂળ્હા લગતા થા. ઉસ્કા ચુગા સુર્ખ રંગકા થા ઔર ઉસ્કે સર પર તાજ થા. એક સાંપ જો મસ્નૂઈ થા ઉસ્કે દાએં કંધે પર કુંડલી મારે ઔર ફેન ફેલાએ બેઠા થા ઔર એક બાએં કંધે પર. દોનોં સાંપોંકે રંગ સિયાહ થે. ઉમ્મે અર્રારા પર ઐસા રઅબ તારી હુવા કે વહ સુન હો કર ખળી રહી. યહ આદમી જો ઈસ કબીલેકા મઝહબી પેશ્વા યા પરોહત થા, ચબૂતરેકી સીળ્હિયાં ઉતર આયા. વહ આહિસ્તા આહિસ્તા ઉમ્મે અર્રારા તક આયા ઔર દોનોં ઘુટને ફર્શ પર રખ કર ઉસ્ને લળકીકે દોનોં હાથ અપને હાથોંમેં લે કર ચૂમ લિએ. ઉસ્ને લળકીસે અરબી ઝુબાનમેં

કહા, "તુમ હો વહ ખૂશ નસીબ લળકી જિસ્ને મેરે દેવતાને પસંદ કિયા હે. હમ તુમ્હેં મુબારકબાદ પેશ કરતે હેં."

ઉમ્મે અર્રારા બેદાર હો ગઈ. ઉસ્ને રોતે હૂએ કહા, "મેં કિસી દેવતાકો નહીં માનતી. અગર તુમ દેવતાઓંકો માનતે હો તો મેં તુમ્હેં ઉન્હીકા વાસ્તા દે કર કહતી હૂં કે મુઝે છોળ દો. મુઝે યહાં ક્યૂં લાએ હો."

"યહાં જો ભી આતી હે યહી કહતી હે." પરોહતને કહા, "લેકિન ઉસ પર ઈસ મુકદસ જગહકા રાઝ ખુલતા હે તો કહતી હે કે મેં યહાંસે જાના નહીં ચાહતી. મેં જાનતા હૂં તુમ મુસલમાનોંકે ખલીફાકી મહબૂબા, હો મગર જિસ્ને તુમ્હેં પસંદ કિયા હે ઉસ્કે આગે દુનિયાકે ખલીફા ઔર આસમાનોંકે ફરિશ્તે સજદે કરતે હેં. તુમ જન્નતમેં આ ગઈ હો." ઉસ્ને ચુગેકે અંદરસે એક ફૂલ નિકાલા ઔર ઉમ્મે અર્રારાકી નાકકે સાથ લગા દિયા. ઉમ્મે અર્રારા હરમકી શહઝાદી થી. ઉસ્ને ઐસે ઐસે ઈતર સૂંઘે થે જો જૈસી શહઝાદિયોંકે સિવા ઔર કોઈ ખ્વાબમેં ભી નહીં સૂંઘ સકતા થા, મગર ઉસ ફૂલકી બૂ ઉસ્કે લિએ અનોખી થી. યહ બૂ ઉસ્કી રૂહ તક ઉતર ગઈ. ઉસ્કી સોચોંકા રંગ હી બદલ ગયા. ઉસ્કી નઝરોંકે ઝાવિલે બદલ ગએ. પરોહતને કહા, "યહ દેવતાકા તોહફા હે." ઔર ઉસ્ને ફૂલ ઉસ્કી નાકસે હટા લિયા.

ઉમ્મે અર્રારાને હાથ આહિસ્તા આહિસ્તા આગે કિયા ઔર પરોહતકા ફૂલવાલા હાથ પકળ કર અપની નાકકે કરીબ લે આઈ. ફૂલ સૂંઘકર ખુમાર આલૂદ આવાઝમેં બોલી, "કિતના દિલનશીન તોહફા હે. આપ યહ મુઝે દેંગે નહીં ?"

"ક્યા તુમને તોહફા કબૂલ કર લિયા હે ?" પરોહતને પૂછા. ઉસ્કે હોંટોં પર મુસ્કુરાહટ થી.

"હાં !" ઉમ્મે અર્રારાને જવાબ દિયા, "મેંને યહ તોહફા કુબૂલ કર લિયા હે." ઉસ્ને ફૂલકો એક બાર ફિર સૂંઘા ઔર ઉસ્ને આંખેં બંદ કર લીં જૈસે ઉસ્કી મહકકો અપને વુજૂદમેં જઝબ કરનેકી કોશિશ કર રહી હો.

"દેવતાને ભી તુમ્હેં કુબૂલ કર લિયા હે." પરોહતને કહા ઔર પૂછા, "તુમ અબ તક કહાં થીં ?"

લળકી સોચમેં પળ ગઈ જૈસે કુછ યાદ કરનેકી કોશિશ કર રહી હો. સર હિલા કર બોલી, "મૈં યહી થી. નહીં, મૈં એક ઔર જગહ થી... મુઝે યાદ નહીં કે મૈં કહાં થી."

"તુમ્હેં યહાં કૌન લાયા હે ?"

"કોઈ ભી નહીં." ઉમ્મે અર્રારાને જવાબ દિયા, "મૈં ખૂદ આઈ હૂં."

"તુમ ઘોળે પર નહીં આઈ થી ?"

"નહીં." લળકીને જવાબ દિયા, "મૈં ઉળતી હૂઈ આઈ હૂં."

"ક્યા રાસ્તેમેં સહરા ઔર પહાળ ઔર જંગલ ઔર વીરાને નહીં થે?"

"નહીં તો !" લળકીને બચ્ચોંકી સી સોખીમેં જવાબ દિયા, "હર તરફ સબ્ઝા ઔર ફૂલ થે."

"તુમ્હારી આંખોં પર કિસીને પટ્ટી નહીં બાંધી થી ?"

"પટ્ટી ?... નહીં તો." લળકીને જવાબ દિયા, "મેરી આંખેં ખુલી હૂલ થીં ઔર મૈંને રંગ બિરંગે પરિંદે દેખે થે. પ્યારે પ્યારે પરિંદે."

પરોહતને અપની ઝુબાનમેં બુલંદ આવાઝસે કુછ કહા. ઉમ્મે અર્રારાકે અક્બસે ચાર લળકિયાં આઈં. ઉન્હોંને ઉસકે કપળે ઉતાર દીએ. વહ માદર ઝાદ નંગી હો ગઈ. ઉસ્ને મુસ્કુરાકર પૂછા, "દેવતા મુઝે ઈસ હાલતમેં પસંદ કરેંગે ?" પરોહતને કહા, "નહીં તુમ્હેં દેવતાકે પસંદકે કપળે પહનાએ જાએંગે." લળકિયોંને ઉસકે કંધે પર ચાદર સી ડાલ દી જો ઈતની ચોળી થી કે કંધોંસે પાઉં તક ઉસ્કા જિસ્મ મસ્તૂર હો ગયા. ઉસ ચાદરકે કિનારોં પર રંગદાર રસ્સિયોંકે ટુકળે થે. ચાદર આગે કરકે ઉન ટુકળોંકો ગાંઠે દે દી ગઈ ઔર ચાદર નિહાયત મોઝૂં ચુગા બન ગઈ. ઉમ્મે અર્રારાકે બાલ રેશમ જૈસે મુલાઈમ ઔર સિયાહી માઈલ ભૂરે થે. એક લળકીને ઉસકે બાલોંમેં કંઘી કરકે ઉસ્કે શાનૂં પર ફેલા દીએ. ઉસ્કા હુસ્ન ઔર ઝિયાદા બળ્હ ગયા.

પરોહતને ઉસે મુસ્કુરાકર દેખા ઔર ઘૂમ કર પથ્થરકે મહયબ (ખૌફનાક) ચહરેકી તરફ ચલ પળા. દો લળકિયોંને ઉમ્મે અર્રારાકે હાથ થામ લિએ ઔર પરોહતકે પીછે પીછે ચલ પળીં. ઉમ્મે અર્રારા શહઝાદિયોંકી તરહ ચલ પળી. ઉસ્ને ઈધર ઉધર નહીં દેખાકે માહોલ કૈસા હે. ઉસ્કી ચાલમેં

ઔર હી શાન થી. ઔરતોંકા રાગ ઉસે પહલેસે ઝિયાદા તિલસમાતી ઔર પુરસૂઝ મા'લૂમ હોને લગા. વહ પરોહતકે પીછે, હાથ લળકિયોંકે હાથોં પર રખ્ખે ચબૂતરેકી સીળ્હિયાં ચળ્હને લગી. પરોહત પથ્થરકે પહાળ જૈસે ચહરેકે મુંહમેં દાખિલ હો ગયા. ઉમ્મે અર્રારા ભી તીન સીળ્હિયાં ચળ્હ કર પથ્થરકે મુંહમેં ઝુકકર દાખિલ હો ગઈ. દોનોં લળકિયાં વહીં ખળી રહીં. ઉમ્મે અર્રારાકા હાથ પરોહતને થામ લિયા. મુંહકી છત ઈતની ઉંચી થી કે વહ સીધે ચલ રહે થે. હલકમેં પહુંચે તો આગે સીળ્હિયાં થીં. વહ સીળ્હિયાં ઉતર ગએ. યહ એક તહખાના થા જહાં કિંદલેં રોશન થીં. ઉસ કમરેમેં ભી મહેક થી. યહ કમરા કુશાદા નહીં થા. છત ઉંચી નહીં થી. ઉસ્કી દીવારેં ઔર છત દરખ્તોંકે પત્તોં ઔર ફૂલોંસે ઢકી હૂઈ થીં. ફર્શ પર મુલાઈમ ઘાસ ઔર ઘાસ પર ફૂલ બીછે હૂએ થે. એક કોનેમેં ખૂશ્નૂમા સરાહી ઔર પ્યાલે રખ્ખે થે. પરોહતને સરાહીસે દો પ્યાલે ભરે. એક ઉમ્મે અર્રારાકો દિયા. દોનોંને પ્યાલે હોંટોંસે લગાએ ઔર ખાલી કર દીએ.

"દેવતા કબ આએગા ?" ઉમ્મે અર્રારાને પૂછા.

"તુમને અભી ઉસે પહચાના નહીં ?" પરોહતને કહા, "તુમ્હારે સામને કૌન ખળા હે ?"

ઉમ્મે અર્રારા ઉસ્કે પાઉંમેં બેઠ ગઈ ઔર બોલી, "હાં ! મૈંને પહચાન લિયા હે તુમ વહ નહીં હો જિસે મૈંને ઉપર દેખા થા. તુમને મુઝે કુબૂલ કર લિયા હે ?"

"હાં !" પરોહતને કહા, "આજસે તુમ મેરી દુલ્હન હો."

"મૈં આપકો ઔર કુછ નહીં બતા સકતા. મેરે બાપને મુઝે બતાયા થા કે પરોહત લળકીકો ફૂલ સૂંઘાતા હે જિસ્કી ખૂશ્બૂસે લળકીકે ઝહનસે નિકલ જાતા હે કે વહ ક્યા થી, કહાંસે આઈ હે ઔર કિસ તરહ લાઈ ગઈ હે. વહ પરોહતકી લોંડી બન જાતી હે ઔર ઉસે દુનિયાકી ગંદી ચીઝેં ભી ખૂબ્સૂરત દિખાઈ દેતી હેં. પરોહન તીન રાત ઉસે અપને સાથ તહખાનેમેં રખતા હે."

યહ ઈન્કિશાફ ઉન પાંચોં સૂડાનિ હબ્શિયોંમેંસે એક અલી બિન સુફયાનકે સામને કર રહા થા જિન્હેં ઉસ્ને ખલીફાકે મુહાફિઝ દસ્તેમેંસે

નિકાલા થા. યહ પાંચોં ઉસી કબીલેમેંસે થે જિસ કબીલેકે વહ ચારોં થે જિન્હોંને ઉમ્મે અર્શરાકા ઈગ્વા કિયા થા. અપને સાથ લે જા કર અલી બિન સુફયાનને ઈન પાંચોંસે કહા થા કે ચૂંકે વહ ઈસી કબીલેકે હૈં જો તીસરે સાલકે આખિરમેં જશ્ન મનાતે હૈં ઔર વહ છુટ્ટી પર જા રહે થે ઈસ લિએ ઈન્હેં મા'લૂમ હોગા કે લળકી કિસ તરહ ઈગ્વા હૂઈ હે. ઈન પાંચોંને કહા કે ઉન્હેં ઈગ્વાકા ઈલ્મ હી નહીં. અલી બિન સુફયાનને ઉન્હેં યહ લાલચ ભી દિયા કે વહ સચ બતા દેંગે તો ઉન્હેં કોઈ સઝા નહીં દી જાએગી. ફિર ભી વહ લાઈલ્મીકા ઈઝહાર કરતે રહે. યહ કબીલા વહશિયાના મિઝાજ ઔર ખૂનખ્વારીકી વજહસે મશહૂર થા. ઉન્હેં સઝાકા ઝર્રા ભર ડર ન થા. પાંચોં બહુત દિલેરીસે ઈન્કાર કર રહે થે. આખિર અલી બિન સુફયાનકો વહ તરીકે આઝમાને પળે જો પથ્થરકો ભી પિઘલા દેતે હૈં.

પાંચોકો અલગ અલગ કરકે અલી બિન સુફયાન ઉન્હેં ઉસ જગહ લે ગયા જહાં ચીખેં ઔર આહો બકા કોઈ નહીં સુનતા થા. મુસલ્સલ અઝિય્યત ઔર તશદુદસે કોઈ મુલ્ઝિમ મર જાએ તો કિસીકો પરવા નહીં હોતી થી. યહ પાંચોં સૂડાની બળે હી સખ્ત જાન મા'લૂમ હોતે થે. વહ રાતભર અઝિય્યત સહતે રહે. અલી બિન સુફયાન રાત ભર જાગતા રહા. આખિર ઉન્હેં ઉસ ઈમ્તિહાનમેં ડાલા ગયા જો આખરી હર્બા સમઝા જાતા થા. યહ થા 'ચક્કર શિકન્જા'. રહટકી તરહ ચોળે ઔર બહુત બળે પહિએ પર મુલ્ઝિમકો ઉલ્ટા લેટા કર હાથ રસ્સિયોંસે ચક્કરકે સાથ બાંધ દીએ જાતે ઔર પાઉં ટખનોંસે રસ્સિયાં ડાલ કર ફર્શમેં ગાળે હૂએ કીલોંસે કસ દીએ જાતે થે. પહિયેકો ઝરા સા આગે ચલાયા જાતા તો મુલ્ઝિમકે બાઝૂ કંધોંસે ઔર ટાંગેં કૂલ્હોંસે અલગ હોને લગતી થીં. બા'ઝ અવ્કાત મુલ્ઝિમકો ખીંચ કર પહિયેકો એક જગહ રોક લિયા જાતા થા. અઝિય્યતકા યહ તરીકા મુલ્ઝિમોંકો બેહોશ કર દેતા થા.

સહરકે વક્ત એક અધેળ ઉમ્ર હબ્શીને અલી બિન સુફયાનસે કહા, "મેં સબ કુછ જાનતા હૂં લેકિન દેવતાકે ડરસે નહીં બતાતા. દેવતા મુઝે બહુત બુરી મૌત મારેંગા."

"ક્યા ઈસસે બળ્હ કર કોઈ બુરી મૌત હો સકતી હે જો મેં તુમ્હેં દે રહા

હૂં ?" અલી બિન સુફયાનને કહા, "અગર તુમ્હારે દેવતા સચ્ચે હોતે તો વહ તુમ્હેં ઈસ શિકંજેસે નિકાલ ન લેતે ? તુમ અગર મરનેસે ડરતે હો તો મૌત યહાં ભી મૌજૂદ હે. તુમ બાત કરો. મેરે હાથમેં એક ઐસા દેવતા હે જો તુમ્હેં તુમ્હારે દેવતાસે બચા લેગા."

યહ સૂડાની હબ્શી કઈ બાર બેહોશ હો ચુકા થા. ઉસે દેવતા તો નહીં મૌત સાફ નઝર આ રહી થી. અલી બિન સુફયાનને ઉસકી ઝુબાન ખોલ લી. ઉસે શિકંજેસે ખોલ કર ખિલાયા પિલાયા ઔર આરામસે લેટા દિયા. ઉસ્ને ઈ'તિરાફ કિયા કે ઉમ્મે અર્રારાકો ઉન્કે કબીલેકે ચારો આદમિયોંને ઈગ્વા કિયા થા. વહ ચારોં છુટ્ટી ચલે ગએ થે. ઉન્હોંને ઈગ્વાકી રાત ઔર વક્ત બતા દિયા થા. યહ પાંચ હબ્શી જો અલી બિન સુફયાનકે કબ્ઝેમેં થે, ઉસ રાત પહરે પર થે. ઈગ્વા કરનેવાલોંમેંસે દોકો અંદર આના થા. ઉન્હેં બળે દરવાઝેસે દાખિલ કરનેકા ઈન્તિઝામ ઉન્હોંને કિયા થા ઔર ઉન્હેં ઈગ્વા ઔર ફિરારમેં પૂરી મદદ દી થી. ઈસ હબ્શીને બતાયા કે ઉસ લળકીકો દેવતાકી કુર્બાનગાહ પર કુર્બાન કિયા જાએગા. હર તીન સાલ બા'દ ઉન્કા કબીલા ચાર રોઝા જશ્ન મનાતા હે લેકિન લળકી અપને કબીલેકી નહીં હોતી. શર્ત યહ હે કે લળકી ગૈર મુલ્કી લળકી હો, સુફેદ રંગકી હો, ઉંચે દર્જેકે ખાનદાનકી હો ઔર ઈતની ખૂબ્સૂરત હો કે લોગ દેખ કર ઠિઠક જાએં.

"તો ઈસ્કા મતલબ યહ હે કે હર તીન સાલ બા'દ તુમ્હારા કબીલા બાહરસે એક ખૂબ્સૂરત લળકી ઈગ્વા કરકે લાતા હે." અલી બિન સુફયાનને પૂછા.

"નહીં. યહ ગલત હે." સૂડાની હબ્શીને જવાબ દિયા, "તીન સાલ બા'દ સિર્ફ મેલા લગતા હે. લળકીકી કુર્બાની પાંચ મેલોંકે બા'દ યા'ની હર પંદરહ સાલ બા'દ દી જાતી હે. મશ્હૂર યહી હે કે હર તીન સાલ બા'દ લળકી કુર્બાન કી જાતી હે."

ઉસ્ને અપને બાપકે હવાલેસે વહ જગહ બતાઈ જહાં કુર્બાની દી જાતી થી. પરોહતકો વહ દેવતાકા બેટા કહતા થા. જહાં મેલા લગતા થા, ઉસ્સે ડેળ્હ એક મીલ દૂર એક પહાળી ઈલાકા થા જહાં જંગલ ભી થા. યહ ઈલાકા ઝિયાદા વસીઅ ઔર અરીઝ નહીં થા. ઈસ્કે મુતઅલ્લિક યહ મશ્હૂર

થા કે વહાં દેવતા રહતે હૈં ઔર ઉન્કી ખિદમતકે લિએ જિન ઔર પરિયાં ભી રહતી હૈં. લોગ ઈસ લિએ યહ બાતેં માનતે થે કે હર તરફ સહરા ઔર ઉસ્મેં જઝીરેકી તરહ કુછ ઈલાકા પહાળી ઔર સરબઝ થા જો કુદરતકા એક અજૂબા થા. યહ દેવતાઓંકા મસ્કન હી હો સકતા થા. ઈન ઈલાકેમેં ફિરઔનોંકે વક્તોંકે ખંડર થે. વહાં એક ઝીલ ભી થી જિસ્મેં છોટે મગરમચ્છ રહતે થે.

કબીલેકા કોઈ આદમી સંગીન જુર્મ કરે તો ઉસે પરોહતકે હવાલે કર દિયા જાતા થા. પરોહત ઉસે ઝિંદા ઝીલમેં ફેંક દેતા જહાં મગરમચ્છ ઉસે ખા જાતે થે. પરોહત ઉન્હી ખંડરોંમેં રહતા થા. વહાં એક બહુત બળા પથ્થરકા સર ઔર મુંહ થા જિસ્મેં દેવતા રહતા થા. હર પંદરહવેં સાલકી આખરી દિનોંમેં એક લળકી ઈગ્વા કરકે લાઈ જાતી જો પરોહતકે હવાલે કર દી જાતી થી. પરોહત લળકીકો એક ફૂલ સૂંઘાતા થા જિસ્કી ખૂશ્બૂસે લળકીકે ઝહનસે નિકલ જાતા થા કે વહ ક્યા થી, કહાંસે આઈ થી ઔર ઉસે કૌન લાયા થા. ઉસ ફૂલમેં કોઈ નશાવર બૂ ડાલી જાતી થી, જિસ્કે અષરસે વહ પરોહતકો દેવતા ઔર અપના ખાવિંદ સમઝ લેતી થી. ઉસે વહાંકી ગંદી ચીઝેં ભી ખૂબસૂરત દિખાઈ દેતી થીં.

લળકીકી કુર્બાની ઉન્હી ખંડરાતમેં દી જાતી થી. લળકીકો પરોહત તહખાનેમેં અપને સાથ રખતા થા. ઉસ જગહ ચાર મર્દ ઔર ચાર ખૂબ્સૂરત લળકિયાં રહતી થીં. ઉન્કે સિવા ઔર કિસીકો પહાળોંકે અંદર જાનેકી ઈજાઝત નહીં થી. લળકીકો જબ કુર્બાનગાહ પર લે જાયા જાતા તો ઉસે એહસાસ હી નહીં હોતા થા કે ઉસ્કી ગરદન કાટ દી જાએગી. વહ ફખ્ર ઔર ખૂશીસે મરતી થી. ઉસ્કા ધળ મગરમચ્છોંકે ઝીલમેં ફેંક દિયા જાતા ઔર બાલ કાટ કર કબીલેકે હર ઘરમેં તક્સીમ કર દીએ જાતે થે. ઉન બાલોંકો મુકદસ સમઝા જાતા થા. લળકીકા સર ખુશ્ક હોનેકે લિએ રખ દિયા જાતા થા. જબ ગોશ્ત ખત્મ હોકે સિર્ફ ખોપળી રહ જાતી તો ઉસે એક ગારમેં રખ દિયા જાતા થા. લળકી કિસીકો દિખાઈ નહીં જાતી થી.

"પંદરહ સાલ પૂરે હો રહે હૈં. અબકે લળકીકી કુર્બાની દી જાએગી." ઉસ હબ્શીને કહા, "હમ નૌ આદમી મિસ્રકી ફૌજમેં ભરતી હૂએ થે. હમેં

ચૂંકે નિડર ઔર વહશી સમઝા જાતા હે ઈસ લિએ હમેં ખલીફાકે મુહાફિઝ દસ્તેકે લિએ મુન્તખબ કર લિયા ગયા. દો મહીને ગુઝરે હમને ઉસ લળકીકો દેખા. ઐસી ખૂબ્સૂરત લળકી હમને કભી નહીં દેખી થી. હમ સબને ફેસલા કર લિયા કે ઉસ લળકીકો ઉઠા લે જાએંગે ઔર કુર્બાનીકે લિએ પેશ કરેંગે. હમારે એક સાથીને જો કલ મારા ગયા હે, અપને ગાઉં જા કર કબીલેકે બુઝુર્ગકો બતા દિયા થા કે ઈસ બાર કુર્બાનીકે લિએ હમ લળકી લાએંગે. હમને લળકીકો ઈગ્વા કર લિયા.''

યહ કિસ્સા સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો સુનાયા ગયા તો વહ ગહરી સોચમેં ખો ગયા. અલી બિન સુફયાન ઉસ્કે હુક્મકા મુન્તઝિર થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને નક્શા દેખા ઔર કહા, ''અગર જગહ યહ હે તો યહ હમારે અમલદારીસે બાહર હે. તુમને શહરકે પુરાને લોગોંસે જો મા'લૂમાત હાસિલ કી હેં ઉન્સે યહ ષાબિત હોતા હે કે ફિરઔન તો સદિયાં ગુઝરેં મર ગએ હેં લેકિન ફિરઔનિય્યત અભી બાકી હે. બહૈષિયતે મુસલમાન હમ પર ફર્ઝ આઈદ હોતા હે કે હમ અગર દૂર ન પહુંચ સકેં તો કરીબ પળોસસે તો કુફ્ર ઔર શિર્કકા ખાત્મા કરેં, આજ તક મા'લૂમ નહીં કે કિતને વાલિદૈનકી મા'સૂમ બેટિયાં કુર્બાન કી જા ચુકી હેં ઔર ઈસ મેલેમેં કિતની બેટિયાં ઈગ્વા હો કર ફરોખ્ત હો જાતી હેં. હમેં દેવતાઓંકા તસવ્વુર ખત્મ કરના હે. લોગોંકો દેવતાઓંકા તસવ્વુર દે કર નામ નિહાદ મઝહબી પેશ્વા લળકિયાં ઈગ્વા કરવાકે બદકારી ઔર અય્યાશી કરતે હેં.''

''મેરે મુખ્બિરોંકી ઈત્તિલાઓંને યહ બેહૂદા ઈન્કિશાફ કિયા હે કે હમારી ફૌજકે કઈ કમાન્દાર ઔર મિસ્રકે પેસેવાલે લોગ ઈસ મેલેમેં જાતે ઔર લળકિયાં ખરીદતે યા ચંદ દિનોંકે લિએ કિરાએ પર લાતે હેં.'' અલી બિન સુફયાનને કહા, ''કિરદારકી તબાહીકે અલાવા યહ ખત્રા ભી હે કે સૂડાનિયોંકી બરતરફ ફૌજકે અસ્કરી ઈસ મેલેમેં ઝિયાદા તા'દાદમેં જાતે હેં. હમારી ફૌજ ઔર હમારે દૂસ્રે લોગોંકા સૂડાની સાબિકા ફૌજિયોંકે સાથ મિલના જૂલના ઔર જશ્ન મનાના ઠીક નહીં. યહ મુશ્તરકા તફરીહ મુલ્કકે લિએ ખતરનાક ષાબિત હો સકતી હે.'' અલી બિન સુફયાનને ઝરા જિજક

કર કહા, "ઔર લળકીકો કુર્બાની હોનેસે પહલે બચાના ઔર ખલીફાકે હવાલે કરના ઈસ લિએ ભી ઝરૂરી હે કે ઈસ્મે મા'લૂમ હો જાએ ઉસ્ને આપ પર ઈગ્વાકા જો ઈલ્ઝામ આઈદ કિયા હે વહ કિતના બેબુનિયાદ ઔર લગ્વ હે."

"મુઝે ઈસ્કી કોઈ પરવા નહીં અલી !" સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "મેરી તવજ્જુહ અપની ઝાત પર નહીં. મુઝે કોઈ કિતના હી હકીર કહે, મેં ઈસ્લામકી અઝમત કે ફરોગ ઔર તહફફુઝકો નહીં ભૂલ સકતા. મેરી ઝાત કુછ ભી નહીં ઔર તુમ ભી યાદ રખ્ખો, અલી ! અપની ઝાતસે તવજ્જુહ હટા કર સલ્તનતકે ઈસ્તિહકામ ઔર ફલાહો બહબૂદ પર મર્કૂઝ કર દો. ઈસ્લામકી અઝમતકા અમીન ખલીફા હુવા કરતા થા મગર વક્ત ગુઝરનેકે સાથ સાથ ખલીફા અપની ઝાતમેં ગુમ હોતે ગએ ઔર અપને નફસકા શિકાર હો ગએ. અબ હમારી ખિલાફત ઈસ્લામકી બહુત બળી કમઝોરી બન ગઈ હે. સલીબી હમારી ઈસ કમઝોરીકો ઈસ્તિ'માલ કર રહે હેં. અગર તુમ કામ્યાબીસે અપને ફરાઈઝ નિભાના ચાહતે હો તો અપની ઝાત ઔર અપને નફસસે દસ્ત બરદાર હો જાઓ... ખલીફાને મુઝ પર જો ઈલ્ઝામ આઈદ કિયા હે, ઉસે મેંને બળી મુશ્કિલસે બરદાશ્ત કિયા હે. મેં ઓછે વારકા જવાબ દે સકતા થા મગર મેરા વાર ભી ઓછા થા. ફિર મેં ઝાતી સિયાસતબાઝીમેં ઉલઝ જાતા. મુઝે ખત્રા યહી નઝર આ રહા હે કે મિલ્લતે ઈસ્લામિયા કિસી દોરમેં જા કર અપને હી હુક્મરાનોંકી ઝાતી સિયાસત બાઝિયોં, ખૂદ પસંદી, નફસ પરસ્તી ઔર ઈક્તિદારકી હવસકી નઝર હો જાએગી."

"ગુસ્તાખીકી મુઆફી ચાહતા હૂં મોહતરમ અમીર !" અલી બિન સુફયાનને કહા, "અગર આપ ઉસ લળકીકો કુર્બાન હોનેસે બચાના ચાહતે હેં તો હુક્મ સાદિર ફરમાઈએ. વક્ત બહુત થોળા હે. પરસૂંસે મેલા શુરૂઅ હો રહા હે."

"ફોજમેં યહ હુક્મ ફૌરન્ પહુંચા દો કે ઈસ મેલેમેં કિસી ફૌજીકો શરીક હોનેકી ઈજાઝત નહીં." સુલ્તાન અય્યૂબીને નાઈબ સાલારકો બુલાકર કહા, "ખિલાફ વર્ઝી કરનેવાલેકો ઉસ્કે ઓહદે ઔર રૂત્બેસે કતઅ નઝર,

પચાસ કોળે સરે આમ લગાએ જાએંગે.''

ઈસ હુક્મકે બા'દ સ્કીમ બનને લગી. મુતઅલ્લિકા હુક્કામકો સુલ્તાન અય્યૂબીને બુલા લિયા થા. ઉસ્ને સબસે કહા થા કે હમારા મકસદ યહ હે કે તિલિસમકો તોળના હે. યહ જગહ ફિરઔનિય્યતકી આખરી નિશાની મા'લૂમ હોતી હે... પહલે ફૌજકશી ઝેરે બહષ આઈ જો ઈસ વજહસે ખારિજ અઝ બહષ કર દી ગઈ કે ઈસે ઉસ કબીલેકે લોગ અપને ઉપર બાકાઈદા હમ્લા સમઝેંગે. લળાઈ હોગી જિસ્મેં મેલે દેખનેવાલે બેગુનાહ લોગ ભી મારે જાએંગે ઔર ઔરતોં ઔર બચ્ચોંકે મારે જાનેકા ખત્રા ભી હે. યહ હલ ભી પેશ કિયા ગયા કે ઉસ સૂડાની હબ્શીકો રહનુમાકે તૌર પર સાથ રખ્ખા જાએ ઔર ઉસ જગહ પર છાપામાર ભેજે જાએં જહાં લળકીકો કુર્બાન કિયા જાએગા. સુલ્તાન અય્યૂબીને હબ્શીકો સાથ લે જાના પસંદ નહીં કિયા ધોકેકા ખત્રા થા. ઉસ વક્ત તક સુલ્તાન અય્યૂબીકે હુક્મકે મુતાબિક છાપામારોં ઔર શબ્ખૂં મારનેવાલોંકા એક દસ્તા તય્યાર કિયા જા ચુકા થા. ઉસે મુસલ્સલ જંગી મશ્કોંસે તજરબાકાર બના દિયા ગયા થાં કે વહ જાંબાઝોંકા દસ્તા થા જિન્હેં જઝબેકે લિહાઝસે ઈસ કદર પુખ્તા બના દિયા ગયા થા કે વહ ઉસ પર ફખ્ર મહસૂસ કરને લગે કે ઉન્હેં જિસ મુહિમ પર ભેજા જાએગા ઉસ્સે વહ ઝિંદા વાપસ નહીં આએંગે.

નાઈબ સાલાર અન્નાસિર ઔર અલી બિન સુફયાનકે મશ્વરોંસે યહ તય હુવા કે સિર્ફ બારા છાપામાર ઉસ પહાળી જગહકે અંદર જાએંગે જહાં પરોહત રહતા હે ઔર લળકી કુર્બાન કી જાતી હે. હબ્શીકી દી હૂઈ મા'લૂમાતકે મુતાબિક ઉસ રાત મેલેમેં ઝિયાદા રોનક હૂઈ હે, ક્યૂંકે વહ મેલેકી આખરી રાત હોતી હે. કબીલેકે લોગોંકે સિવા કિસી ઔરકો મા'લૂમ નહીં હોતા કે લળકી કુર્બાનકી જા રહી હે જિસે મા'લૂમ હોતા હે વહ યહ નહીં જાનતા કે કુર્બાનગાહ કહાં હે. ઉન મા'લૂમાતકી રોશનીમેં યહ તય કિયા ગયા કે પાંચ સો સિપાહી મેલે દેખનેવાલોંકે ભેસમેં તલવારોં વગૈરહસે મુસલ્લહ હો કર ઉસ રાત મેલેમેં મૌજૂદ હોંગે. ઉન્મેંસે દો સોકે પાસ તીર કમાન હોંગે. ઉસ ઝમાનેમેં ઈન હથ્યારોં પર પાબંદી નહીં થી. છાપામારોંકે ઝહનોંમેં વાઝેહ તસવ્વુરકી સૂરતમેં વહ જગહ નકશ કર દી જાએગી. વહ

બરાહે રાસ્ત હમ્લા નહીં કરેંગે. છાપામારોંકી તરહ પહાળી ઈલાકેમેં દાખિલ હોંગે. પહરેદારોંકો ખામોશીસે ખત્મ કરેંગે ઔર અસલ જગહ પહુંચ કર ઉસ વક્ત હમ્લા કરેંગે જબ લળકી કુર્બાનગાહમેં લાઈ જાએગી. ઈસ્સે કબ્લ હમ્લેકા યહ નુક્સાન હો સકતા હે કે લળકીકો તહખાનેમેં હી ગાઈબ યા ખત્મ કર દિયા જાએગા.

યહ મા'લૂમ હો ગયા થા કે કુર્બાની આધી રાતકે વક્ત પૂરે ચાંદમેં દી જાતી હે. પાંચ સો સિપાહિયોંકો ઈસ વક્તસે પહલે કુર્બાનગાહ વાલી પહાળિયોંકે ઈર્દ ગિર્દ પહુંચના થા. છાપામારોંકે લિએ ઘેરેમેં આ જાનેસે યહ મુહિમ નાકામ હોનેકી સૂરતમેં યહ હિદાયત દી ગઈ કે વહ ફલીતેવાલા (મશઅલેં) એક આતિશીં તીર ઉપરકો ચલાએંગે. ઉસ તીરકા શો'લા દેખકર યહ પાંચ સો નફરી હમ્લા કર દેગી.

ઉસી વક્ત બારહ જાંબાઝ મુન્તખબ કર લિએ ગએ ઔર ઉસ ફૌજમેંસે જો દો સાલ પહલે નુરૂદ્દીન ઝંગીને સુલ્તાન અય્યૂબીકો મદદકે લિએ ભેજી થી, પાંચ સો ઝહીન ઔર બેખૌફ સિપાહી, ઓહદેદાર ઔર કમાન્દાર મુન્તખબ કર લિએ ગએ. યહ લોગ અરબસે આએ થે, મિસ્ર ઔર સૂડાનકી સિયાસત બાઝિયોં ઔર અકાઈદકા ઉન પર કુછ અષર ન થા. વહ સિર્ફ ઈસ્લામસે આગાહ થે ઔર યહી ઉન્કા અકીદા થા. વહ હર ઉસ અકીદેકે ખિલાફ ઉઠ ખળે હોતે થે જિસે વહ ગૈર ઈસ્લામી સમઝતે થે. ઉન્હેં બતાયા ગયા કે વહ એક બાતિલ અકીદેકે ખિલાફ લળને જા રહે હેં ઔર હો સકતા હે ઉન્હેં અપનેસે ઝિયાદા નફરીસે મુકાબલા કરના પળે ઔર લળાઈ ખૂનરેઝ હો ઔર યહ ભી હો સકતા હે કે ઉન્કે સામને કોઈ ઠહર હી ન સકે ઔર બગૈર લળાઈકે મુહિમ સર હો જાએ. ઉન્હેં સ્કીમ સમઝા દી ગઈ ઔર ઉન્કે ઝહનોંમેં પહાળી ઈલાકેકા ઔર ઉન પહાળિયોંકી બુલંદી જો ઝિયાદા નહીં થી ઔર ઉન્મેં ઘેરી હૂઈ કુર્બાનગાહકા તસવ્વુર બિઠા દિયા ગયા. બારહ જાંબાઝોંકો ભી ઉન્કે હદફકા તસવ્વુર દિયા ગયા. ઉન્હેં ટ્રેનીંગ બળી સખ્તીસે દી ગઈ થી. પહાળિયોં પર ચળ્હના ઔર રેગિસ્તાનમેં દોળના, ભૂક ઔર પ્યાસ ઊંટકી તરહ બરદાશ્ત કરના ઉન્કે લિએ મુશ્કિલ નહીં થા.

કુર્બાનીકી રાતકો છે રોઝ બાકી થે. તીન દિન ઔર તીન રાતેં છાપામારોં

ઔર પાંચ સો સિપાહિયોંકો મશ્ક કરાઈ ગઈ. ચોથે રોઝ છાપામારોંકો ઊંટોં પર રવાના કર દિયા ગયા. ઊંટોંકી મિયાના ચાલસે એક દિન ઔર આધી રાતકા સફર થા. શુતરબાનોંકો હુકમ દિયા ગયા થા કે છાપામારોંકો પહાળી ઈલાકેસે દૂર જહાં વહ કહીં ઉતાર કર વાપસ આ જાએં. પાંચ સોકે દસ્તેકો તમાશાઈયોંકે ભેસમેં દો દો ચાર ચારકી ટોલિયોંમેં ઘોળોં ઔર ઊંટોં પર રવાના કિયા ગયા. ઉન્હેં જાનવર અપને પાસ રખને થે. ઉન્કે સાથ ઉન્કે કમાન્દાર ભી ઈસ ભેસમેં ચલે ગએ.

મેલેકી આખરી રાત થી.

પૂરા ચાંદ ઉભરતા આ રહા થા. સહરાકી ફિઝા શીશેકી તરહ શફ્ફાફ થી. મેલેમેં ઈન્સાનોંકે હુજૂમકા કોઈ શુમાર ન થા. કહીં નીમ બરહના લળકિયાં રકસ કર રહી થીં ઔર કહીં ગાનેવાલિયોંને મજમાઅ લગા રખ્ખા થા. સબસે ઝિયાદા ભીળ ઉસ ચબૂતરેકે ઈર્દ ગિર્દ થી, જહાં લળકિયાં નીલામ હો રહી થીં. એક લળકીકો ચબૂતરે પર લાયા જાતા. ગાહક ઉસે હર તરફસે દેખતે. ઉસ્કા મુંહ ખોલ કર દાંત દેખતે બાલોંકો ઉલ્ટા પુલ્ટા કરકે દેખતે. જિસ્મકી સખ્તી ઔર નર્મી મહસૂસ કરતે ઔર બોલી શુરૂઅ હો જાતી. વહાં જુવા ભી થા, શરાબ ભી થી. અગર વહાં નહીં થા તો કાનૂન નહીં થા. પૂરી આઝાદી થી. દૂર દૂરસે આએ હૂએ લોગોંકે ખૈમે મેલેકે ઈર્દ ગિર્દ નસબ થે. તમાશાઈ મઝહબ ઔર અખ્લાકકી પાબંદિયોંસે આઝાદ થે. ઉન્હેં મા'લૂમ નહીં થા કે ઉન્સે થોળી હી દૂર જો પહાળિયાં હેં ઉન્મેં એક ખૂબ્સૂરત લળકીકો ઝબહ કરનેકે લિએ તય્યાર કિયા જા રહા હે ઔર વહાં એક ઈન્સાન દેવતા બના હુવા હે. વહ ઈતના હી જાનતે થે કે ઈન પહાળિયોંમેં ઘિરા હુવા ઈલાકા દેવતાઓંકા પાયાએ તખ્ત હે, જહાં જિન ઔર ભૂત પહરા દેતે હેં ઔર કોઈ ઈન્સાન વહાં જાનેકી સોચ ભી નહીં સકતા.

ઉન્હેં યહ ભી મા'લૂમ નહીં થા કે ઉન્કે દરમિયાન અલ્લાહકે પાંચ સો સિપાહી ઘૂમ ફિર રહે હેં ઔર બારહ ઈન્સાન દેવતાઓંકે પાયાએ તખ્તકી હુદૂદમેં દાખિલ હો ચુકે હેં... સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે બારહ છાપામારોંકો બતાયા ગયા થા કે પહાળિયોંકે અંદરૂની ઈલાકેમેં દાખિલ હોનેકા રાસ્તા

કહાં હે લેકિન વહાંસે વહ દાખિલ નહીં હો સકતે થે, ક્યૂંકે વહાં પહરેકા ખત્રા થા. ઉન્હેં બહુત દુશ્વાર રાસ્તેસે અંદર જાના થા. ઉન્હેં બતાયા ગયા થા કે પહાળિયોંકે ઈર્દ ગિર્દ કોઈ ઈન્સાન નહીં હોગા મગર વહાં ઈન્સાન મૌજૂદ થે જિસ્કા મતલબ યહ થા કે ઉસ હબ્શીને અલી બિન સુફયાનકો ગલત બતાયા થા કે ઈસ ઈલાકેકે ઈર્દ ગિર્દ કોઈ પહરા નહીં હોતા. પહાળિયોંકા યહ ખિત્તા એક મીલ ભી લંબા નહીં થા ઔર ઈસી કદર ચોળા થા. ચૂંકે વહ તરતીબ યાફતા છાપામાર થે ઈસ લિએ વહ બિખરકર ઔર એહતિયાતસે આગે ગએ થે. એક છાપામારકો ઈત્તિફાકસે એક દરખ્તકે કરીબ મુતહરિક સાયા નઝર આયા, છાપામાર છુપતા ઔર રેંગતા ઉસ્કે અકબમેં ચલા ગયા. કરીબ જા કર ઉસ પર ઝપટ પળા. ઉસ્કી ગરદન બાઝૂકે શિકંજેમેં લે કર ખંજરકી નૌક ઉસ્કે દિલ પર રખ દી. ગરદન ઢીલી છોળ કર ઉસ્સે પૂછા કે તુમ યહાં ક્યા કર રહે હો ઔર યહાં કિસ કિસ્મકા પહરા હે ?

વહ હબ્શી થા. છાપામાર અરબી બોલ રહા થા જો હબ્શી સમઝ નહીં સકતા થા. ઈતનેમેં એક ઔર છાપામાર આ ગયા. ઉસ્ને ભી ખંજર હબ્શીકે સીને પર રખ દિયા. ઉન્હોંને ઈશારોંસે પૂછા તો હબ્શીને ઈશારોંમેં જવાબ દિયા જિસ્સે શક હોતા થા કે યહાં પહરા મૌજૂદ હે. ઉસ હબ્શીકી શહરગ કાટ દી ગઈ ઔર છાપામાર ઔર ઝિયાદા મુહતાત હો કર આગે બળ્હે. યકલખ્ત જંગલ આ ગયા. આગે પહાળી થી. ચાંદ ઔર ઉઠતા આ રહા થા લેકિન દરખ્તોં ઔર પહાળિયોંને અંધેરા કર રખ્ખા થા. વહ પહાળી પર એક દૂસ્રેસે ઝરા દૂર ઉપર ચળ્હતે ગએ.

અંદરકે ઈલાકેમેં જહાં લળકીકો પરોહતકે હવાલે કિયા ગયા થા કોઈ ઔર હી સરગર્મી થી. પથ્થરકે ચહરેકે સામને ચબૂતરે પર એક કાલીન બિછા હુવા થા. ઉસ પર ચોળે ફલવાલી તલવાર રખ્ખી ગઈ થી. ઉસ્કે કરીબ એક ચોળા બરતન રખ્ખા થા ઔર કાલીન પર ફૂલ બિખરે હૂએ થે. ઉસ્કે કરીબ આગ જલ રહી થી. ચબૂતરેકે ચારોં કિનારોં પર દીએ જલા કર ચિરાગાં કિયા ગયા થા. વહાં ચાર લળકિયાં ઘૂમ ફિર રહી થીં. ઉન્કા લિબાસ દો દો ચોળે પત્તે થે ઔર બાકી જિસ્મ બરહના. ચાર હબ્શી થે જિન્હોંને કંધોંસે ટખ્નોં તક સુફેદ ચાદરેં લપેટ રખ્ખી થીં. ઉમ્મે અર્રારા તહખાનેમેં

પરોહતકે સાથ થી. પરોહત ઉસ્કે બાલોંસે ખેલ રહા થા ઔર વહ મખ્મૂર આવાઝમેં કહ રહી થી. "મેં અંગૂગકી માં હૂં. તુમ અંગૂગકે બાપ હો. મેરે બેટે મિસ્ર ઔર સૂડાનકે બાદશાહ બનેંગે. મેરા ખૂન ઉન્હેં પિલા દો. મેરે લંબે લંબે સુનહરી બાલ ઉન્કે ઘરમેં રખ દો. તુમ મુઝસે દૂર ક્યૂં હટ ગએ હો. મેરે કરીબ આઓ." પરોહત ઉસ્કે જિસ્મ પર તેલકી તરહ કોઈ ચીઝ મલને લગા.

અંગૂગ ગાલીબન્ ઈસ કબીલેકા નામ થા. એક અરબી લળકીકો નશેકે ખુમારને ઈસ કબીલેકી માં ઔર પરોહતકી બીવી બના દિયા થા. વહ કુર્બાન હોનેકે લિએ તય્યાર હો ગઈ થી. પરોહત આખરી રૂસૂમ પૂરી કર રહા થા.

બારહ છાપામાર રાતકે કીળોંકી તરહ રેંગતે હૂએ પહાળી પર રેંગતે હૂએ પહાળિયોં પર ચળ્હતે, ઉતરતે ઔર ઠોકરેં ખાતે આ રહે થે. બહુત હી દુશ્વાર ગુઝાર ઈલાકા થા. બેશતર ઝાળિયાં ખારદાર થીં. ચાંદ સર પર આ ગયા થા. ઉન્હેં દરખ્તોંમેંસે રોશનીકી કિરનેં દિખાઈ દેને લગીં. ઈન કિરનોંમેં ઉન્હેં એક હબ્શી ખળા નઝર આયા જિસ્કે એક હાથમેં બર્છી ઔર દૂસરેમેં લંબોતરી ઢાલ થી. વહ ભી દેવતાઓંકે પાયાએ તખ્તકા પહરેદાર થા. ઉસે ખામોશીસે મારના ઝરૂરી થા. વહ ઐસી જગહ ખળા થા જહાં ઉસ પર અકબસે હમ્લા નહીં કિયા જા સકતા થા. આમને સામનેકા મુકાબલા મોઝૂં નહીં થા. એક છાપામાર ઝાળિયોંમેં છુપ કર બેઠ ગયા. દૂસરેને ઉસ્કે સામને એક પથ્થર ફેંકા જિસ્ને ગિર કર ઔર લુળ્હક કર આવાઝ પેદા કી. હબ્શી બિદકા ઔર ઉસ તરફ આયા. વહ જૂં હી ઝાળિમેં છુપે હૂએ છાપામારકે સામને આયા ઉસ્કી ગરદન એક બાઝૂકે શિકંજેમેં આ ગઈ ઔર એક ખંજર ઉસ્કે દિલમેં ઉતર ગયા. છાપામાર કુછ દેર વહાં રુકે ઔર એહતિયાતસે આગે ચલ પળે.

ઉમ્મે અર્શરા કુર્બાનીકે લિએ તય્યાર હો ચુકી થી. પરોહતને આખરી બાર ઉસે અપને સીનેસે લગાયા ઔર ઉસ્કા હાથ થામ કર સીળ્હિયોંકી તરફ ચલ પળા. બાહરકે ચાર હબ્શી મર્દોં ઔર લળકિયોંકો પથ્થરકે સર ઔર ચહરેકે મુંહમેં રોશની નઝર આઈ તો વહ મુંહકે સામને સજદેમેં ગિર

ગએ. પરોહતને અપની ઝુબાનમેં એક એ'લાન કિયા ઔર મુંહસે ઉતર આયા. ઉમ્મે અર્શરા ઉસ્કે સાથ થી. ઉસે વહ કાલીન પર લે ગયા. મર્દ ઔર લળકિયાં ઉન્કે ઈર્દ ગિર્દ ખળી હો ગઈ. ઉમ્મે અર્શરાને અરબી ઝુબાનમેં કહા, "મેં અંગૂગકે બેટોં ઔર બેટિયોંકે લિએ અપની ગરદન કટવા રહી હૂં. મેં ઉન્કા કફ્ફારા અદા કર રહી હૂં. મેરી ગરદન કાટ દો. મેરા સર અંગૂગકે દેવાતાકે કદમોંમેં રખ દો. દેવતા ઉસ સર પર મિસ્ર ઔર સૂડાનકા તાજ રખ્ખેંગે." ચારોં આદમી ઔર લળકિયાં એક બાર ફિર સજદેમેં ગિર ગઈ. પરોહતને ઉમ્મે અર્શરાકો કાલીન પર દો ઝાનૂ બિઠા કર ઉસ્કા સર આગે ઝુકા દિયા ઔર વહ તલવાર ઉઠા લી જિસ્કા ફલ પૂરે હાથ જિતના ચોળા થા.

એક છાપામાર જો સબસે આગે થા, રુક ગયા. ઉસ્ને સરગોશી કરકે પીછે આનેવાલેકો રોક લિયા. પહાળીકી બુલંદીસે ઉન્હેં ચબૂતરા ઔર પથ્થરકા સર નઝર આયા... ચબૂતરે પર એક લળકી દો ઝાનૂ બેઠી થી. જિસ્કા સર ઝુકા હુવા થા. શફ્ફાફ ચાંદની, ચિરાગોં ઔર બળી મશ્અલોંને સૂરજકી રોશનીકા સમાં બના રખ્ખા થા. લળકીકે પાસ ખળે આદમીકે હાથમેં તલવાર થી. દો ઝાનૂ બેઠી હૂઈ લળકી બરહાના થી. ઉસ્કે જિસ્મકા રંગ બતા રહા થા કે હબ્શી કબીલેકી લળકી નહીં. છાપામાર દૂર થે ઔર બુલંદી પર ભી થે. વહાંસે તીર ખતા જાનેકા ખત્રા થા. મગર વહ જિસ પહાળી પર થે ઉસ્કે આગે ઢલાન નહીં થી બલ્કે સીધી દીવાર થી જિસ્સે ઉતરના નામુમ્કિન થા. વહ જાન ગએ કે લળકી કુર્બાનકી જા રહી હે ઔર ઉસે બચાનેકે લિએ વક્ત ઈતના થોળા હે કે વહ ઉળ કર ન પહુંચે તો ઉસે બચાના નહીં સકેંગે. ઉન્હોંને ચોટીસે નીચે દેખા. ચાંદનીમેં ઉન્હેં એક ઝીલ નઝર આઈ. ઉન્હેં બતાયા ગયા થા કે વહાં એક ઝીલ હે જિસમેં મગરમચ્છ રહતે હેં.

દાઈ તરફ ઢલાન થી લેકિન વહ ભી તકરીબન્ દીવારકી તરહ થી. વહાં ઝાળિયાં ઔર દરખ્ત થે. ઉન્હેં પકળ પકળ કર ઔર એક દૂસરેકા હાથ થામ કર વહ ઢલાન ઉતરને લગે. ઉન્મેંસે આખરી જાંબાઝને ઈત્તિફાકસે સામને દેખા. ચાંદનીમેં સામનેકી ચોટી પર ઉસે એક હબ્શી નઝર આયા.

ઉસ્કે એક હાથમેં ઢાલ થી ઔર દૂસ્રે હાથમેં બર્છી જો ઉસ્ને તીરકી તરહ ફેંકનેકે લિએ તાન રખ્ખી થી. છાપામારોં પર ચાંદની નહીં પળ રહી થી. હબ્શી અભી શકમેં થા. આખરી છાપામારને કમાનમેં તીર ડાલા. રાતકી ખામોશીમેં કમાનકી આવાઝ સુનાઈ દી. તીર હબ્શીકી શહરગમેં લગા ઔર વહ લુળ્હકતા હુવા નીચે આ રહા. છાપામાર ઢલાન ઉતરતે ગએ. ગિરનેકા ખત્રા હર કદમ પર થા.

પરોહતને તલવારકી ધાર ઉમ્મે અર્રારાકી ગરદન પર રખ્ખી ઔર ઉપર ઉઠાઈ. લળકિયોં ઔર મર્દોંને સજદેસે ઉઠ કર દો ઝાનૂ બેઠતે હૂએ પુરસોઝ ઔર ધીમી આવાઝમેં કોઈ ગાના શુરૂઅ કર દિયા. યહ એક ગુંજ થી જો ઈસ દુનિયાકી નહીં લગતી થી. પહાળિયોંમેં ઘિરી હૂઈ ઈસ તંગ વાદીમેં ઐસા તિલસમ તારી હુવા જા રહા થા જો બહાર કિસી ઈન્સાનકો યકીન દિલા સકતા થા કે યહ ઈન્સાનોંકી નહીં દેવતાઓંકી સર ઝમીન હૈં... પરોહત તલવારકો ઉપર લે ગયા. અબ તો એક દો સાંસોંકી દેર થી. તલવાર નીચેકો આને હી લગી થી કે એક તીર પરોહતકે બગલમેં ધંસ ગયા. ઉસ્કા તલવારવાલા હાથ અભી નીચે નહીં ગિરા થા કે તીન તીર બયક વક્ત ઉસ્કે પહલૂમેં ઉતર ગએ. લળકિયોંકી ચીખેં સુનાઈ દીં. મર્દ કિસીકો આવાઝેં દેને લગે. તીરોકી એક ઔર બાળ આઈ જિસ્ને દો મર્દોંકો ગિરા દિયા. લળકિયાં જિધર મુંહ આયા દોળ પળીં. ઉમ્મે અર્રારા ઈસ શોરો ગુલ ઔર અપને ઈર્દ ગિર્દ તળપતે હૂએ ઔર ખૂનમેં ડૂબે હૂએ જિસ્મોંસે બેનિયાઝ સર ઝુકાએ બેઠી થી.

છાપામાર બહુત તેઝ દોળતે હૂએ આએ. ચબૂતરે પર ચળ્હે ઔર ઉમ્મે અર્રારાકો એકને ઉઠા લિયા. વહ અભી તક નશેકી હાલતમેં બાતેં કર રહી થી. એક જાંબાઝને અપના કુર્તા ઉતાર કર ઉસે પહના દિયા. ઉસે લેકે ચલે હી થે કે બારહ તેરહ હબ્શી બર્છીયાં ઔર ઢાલેં ઉઠાએ દોળતે આએ. છાપામાર બિખર ગએ. ઉન્મેંસે ચારકે પાસ તીર કમાનેં થીં. ઉન્હોંને તીર બરસાએ. બાકી છાપામાર એક તરફ છુપ ગએ ઔર જબ હબ્શી આગે આએ તો અકબસે ઉન પર હમ્લા કર દિયા. એક તીરંદાઝને કમાનમેં

ફલીતેવાલા તીર નિકાલા. ફલીતેકો આગ લગાઈ ઔર કમાનમેં ડાલ કર ઉપરકો છોળ દિયા. તીર દૂર ઉપર જા કર રુકા તો ઉસ્કા શો'લા જો રફતારકી વજહસે દબ ગયા થા, રફતાર ખત્મ હોતે હી ભળકા ઔર નીચે આને લગા.

મેલેકી રોનક અભી માનદ નહીં પળી થી. તમાશાઈયોંમેંસે પાંચ સો તમાશાઈ મેલેસે અલગ હો કર ઉસ પહાળી ખિત્તે પર દેખ રહે થે. ઉન્હેં દૂર ફિઝામેં એક શો'લેસા નઝર આયા જો ભળક કર નીચેકો જાને લગા. વહ ઘોળોં ઔર ઊંટોં પર સવાર હૂએ. ઉન્કે કમાન્દાર સાથ થે. પહલે તો વહ આહિસ્તા આહિસ્તા ચલે તાકે કિસીકો શક ન હો. ઝરા દૂર જા કર ઉન્હોંને ઘોળેં દોળા દીએ. તમાશાઈ મેલેમેં શરાબ, જૂએ ઔર નાચને ગાનેવાલી લળકિયોં ઔર ઈસ્મત ફરોશ ઔરતોંમેં ઈતને મગન થે કે કિસીકો કાનો કાન ખબર નહીં હૂઈ કે ઉન્કે દેવતાઓં પર ક્યા કિયામત ટૂટ પળી હે.

છાપામારને ઈસ ખત્રેકી વજહસે આતશીં તીર ચલા દિયા થા કે હબ્શિયોંકી તા'દાદ ઝિયાદા હોગી મગર ફૌજ વહાં પહુંચી તો વહાં બારહ તેરહ લાશેં હબ્શિયોંકી ઔર દો લાશેં છાપામાર શહીદોંકી પળી થીં. વહ બર્છિયોંસે શહીદ હૂએ થે. કમાન્દારોંને વહાંકા જાઈઝા લિયા. પથ્થરકે મુંહમેં ગએ ઔર તહખાનેમેં જા પહુંચે. વહાં ઉન્હેં જો ચીઝેં હાથ લગીં વહ ઉઠા લીં. ઉન્મેં એક ફૂલ ભી થા જો કુદરતી નહીં બલ્કે કપળેસે બનાયા ગયા થા. અહકામકે મુતાબિક ફૌજકો વહીં રહના થા લેકિન પહાળોંમેં છુપ કર. છાપામારોંને ઉમ્મે અર્રારાકો ઘોળે પર ડાલા ઔર કાહિરાકી તરફ રવાના હો ગએ.

સુબ્હ તુલૂઅ હૂઈ.

મેલેકી રોનક ખત્મ હો ગઈ થી. બેશતર તમાશાઈ રાત શરાબ પી પી કર અભી તક મદહોશ પળે થે. દુકાનદાર જાનેકે લિએ માલ અસ્બાબ બાંધ રહે થે. લળકિયોંકે બ્યાપારી ભી જા રહે થે. સહરામેં રવાના હોનેવાલોંકી કતારેં લગી હૂઈ થીં. મેલેકે કરીબ જો ગાઉં થા વહાંકે લોગ બેતાબીસે ઉસ લળકીકે બાલોંકા ઈન્તિઝાર કર રહે થે જિસે રાત કુર્બાન કિયા ગયા થા. ઈસ કબીલેકે લોગ જો દૂરો દરાઝ દેહાતકે રહનેવાલે થે પહાળી જગહસે દૂર ખળે દેવતાઓંકે મસકનકી તરફ દેખ રહે થે. ઉન્કે બળે બૂળ્હે ઉન્હેં બતા રહે

થે કે અભી પરોહત આએગા. વહ દેવતાઓંકી ખૂશ્નૂદીકા પૈગામ દેગા ઔર ઉન્હેં બાલ તકસીમ કરેગા મગર અભી તક કોઈ નહીં આયા થા. દેવતાઓંકે મસકન પર સુકૂત તારી થા. ઈસ મુન્તઝિર હુજૂમકો યહ મા'લૂમ નહીં થા કે વહાં ફૌજ મુકીમ હે ઔર અબ વહાંસે દેવતાઓંકા કોઈ પૈગામ નહીં આએગા... દિન ગિરતા ગયા. કબીલેકે જિન નૌજવાનોંને કુર્બાનીકી બાતેં સુની થીં ઉન્હેં શક હોને લગા કે યહ સબ ઝૂટ હે. દિન ગુઝર ગયા. સૂરજ ઉન્હીં પહાળિયોંકે પીછે જા કર ડૂબ ગયા. કિસીમેં ઈતની જુર્અત નહીં થી કે વહાં જા કર દેખતા કે પરોહત ક્યૂં નહીં આયા.

"તબીબકો બુલા લાઓ." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "લળકી પર નશેકા અષર હે."

ઉમ્મે અર્રારા ઉસ્કે સામને બેઠી થી ઔર કહ રહી થી, "મેં અંગૂગકી માં હૂં. તુમ કૌન હો ? તુમ દેવતા નહીં હો. મેરા શોહર કહાં હે. મેરા સર કાટો ઔર દેવતાકો દે દો. મુઝે મેરે બેટોં પર કુર્બાન કર દો." વહ બોલે જા રહી થી મગર અબ ઉસ પર ગુનૂદગી ભી તારી હો રહી થી. ઉસ્કા સર ડોલ રહા થા.

તબીબને આતે હી ઉસ્કી કૈફિય્યત દેખી ઔર ઉસે કોઈ દવાઈ દે દી. ઝરા સી દેરમેં ઉસ્કી આંખેં બંદ હો ગઈ. ઉસે લેટા દિયા ગયા ઔર વહ ગહરી નીંદ સો ગઈ. સુલ્તાન અય્યૂબીકો તફસીલસે બતાયા ગયા કે પહાળી ખિત્તેમેં ક્યા હુવા ઔર વહાં ક્યા મિલા હે. ઉસ્ને અપને નાઈબ સાલાર અન્નાસિર ઔર બહાઉદ્દીન શદ્દાદકો હુક્મ દિયા કે પાંચ સો સવાર લે જાએં. ઝરૂરી સામાન લે જાએં ઔર ઉસ બુતકો મિસમાર કર દેં મગર ઉસ જગહકો ફ્રૌજકે ઘેરેમેં રખ્ખેં. હમ્લેકી સૂરતમેં મુકાબલા કરેં. અગર વહ લોગ દબ જાએં ઔર લળ ન સકેં તો ઉન્હેં વહ જગહ દિખા કર પ્યાર ઔર મુહબ્બતસે સમઝાએં કે યહ મહઝ એક ફરેબ થા.

શદ્દાદને અપની ડાયરીમેં જો અરબી ઝુબાનમેં લિખ્ખી ગઈ થી ઈસ વાકિએકો યૂં બયાન કિયા હે કે વહ પાંચ સો સવારોંકે સાથ વહાં પહુંચા. રહનુમાઈ ઉસ ફૌજકે કમાન્દારને કી જો પહલે હી વહાં મૌજૂદ થા. સેંકળોં

સૂડાની હબ્શી દૂર દૂર ખળે થે. ઉન્મેંસે બા'ઝ ઘોળોં ઔર ઊંટોં પર સવાર થે. ઉન્કે પાસ બર્છિયાં, તલવારેં ઔર કમાનેં થીં. હમને અપને તમામ તર સવારોંકો ઉસ પહાળી જગહકે ઈર્દ ગિર્દ ઈસ તરહ ખળા કર દિયા કે ઉન્કે મુંહ બાહરકી તરફ ઔર ઉન્કી કમાનોંમેં તીર થે ઔર જિન્કે પાસ કમાનેં નહીં થીં ઉન્કે હાથોંમેં બર્છિયાં થીં. ખત્રા જો ખૂનરેઝ લળાઈકા થા. મૈં અન્નાસિરકે સાથ અંદર ગયા. બુતકો દેખ કર મૈંને કહા કે ફિરઔનોંકી યાદગાર હે. હબ્શિયોંકી લાશેં પળી થીં. હર જગહ ઘૂમ ફિરકર દેખા. દો પહાળિયોંકે દરમિયાન એક ખંડર થા, જો ફિરઔનોંકે વક્તોંકી ખૂશ્નુમા ઈમારત થી. દીવારોં પર ઉસ ઝમાનેકી તહરીરેં થીં. અલ્ફાઝ લકીરોંવાલી તસ્વીરોંકી માનિન્દ થે. કોઈ શુબહા ન રહા કે યહ ફિરઔનોંકી જગહ થી.. દીવાર જૈસી એક પહાળીકે દામનમેં ઝીલ થી જિસ્કે અંદર ઔર બાહર દો કદમ લંબે મગરમચ્છ થે. ઝીલકા પાની પહાળીકે દામનકો કાટકર પહાળીકે નીચે ચલા ગયા થા. પાનીકે ઉપર પહાળીકી છત થી. જગહ ખૌફનાક થી. હમેં દેખ કર બહુત સારે મગરમચ્છ કિનારે પર આ ગએ ઔર હમેં દેખને લગે.

મૈંને સિપાહિયોંસે કહા, હબ્શિયોંકી લાશેં ઝીલમેં ફેંક દો, યહ ભૂકે હૈં. વહ લાશેં ઘસીટ કર લાએ ઔર ઝીલમેં ફેંક દીં. મગરમચ્છોંકી તા'દાદકા અંદાઝા નહીં, પૂરી ફૌજ થી. લાશોંકે સર બાહર રહે ઔર યહ સર પાનીમેં દોળતે પહાળીકે અંદર ચલે ગએ. ફિર પરોહતકી લાશ આઈ. ઉસ્ને દૂસ્રે ઈન્સાનોંકો મગરમચ્છોંકે આગે ફેંકા થા. હમને ઉસે ભી ઝીલમેં ફેંક દિયા... દો સિપાહી ચાર સૂડાની લળકિયોંકો લાએ. વહ કહીં છુપી હૂઈ ઔર ઉરયાં થીં. કમરકે સાથ એક પત્તા આગે ઔર એક પીછે બંધા થા. મૈંને ઔર અન્નાસિરને મુંહ ફેર લિએ. સિપાહિયોંસે કહા કે ઈન્હેં મસ્તૂર કરો. જબ ઉન્કે જિસ્મ કપળોંમેં છુપ ગએ તો દેખા વહ બહુત ખૂબ્સૂરત થીં. રોતી થી, ડરતી થીં. હમારે તર્જુમાનકો ઉન્હોંને વહાંકા હાલ અપની ઝુબાનમેં બયાન કિયા જો બહુત શર્મનાક થા. મુસલમાનકો ઔરતક ઝાતકા યહ હાલ બરદાશ્ત નહીં કરના ચાહિએ. ઔરત અપની હો, કિસી ઔરકી હો, કાફિર હો, ઈસ્લામ ઉસે બેટી કહતા હે. ઉન ચારોં લળકિયોંકા બયાન જારી કરતા થા કે

વહ ફિરઔનોંકો ખુદા માનતી હૈં. ઉન્કા કબીલા ઈન્સાનકો ખુદા માનતા હે.

યહ જગહ ખુશ્નુમા થી. સારે સહરામેં સરસબ્ઝ થે. અંદર પાનીકા ચશ્મા થા જિસ્ને ઝીલ બનાઈ. દરખ્ત થે જિન્હોંને સાયા દિયા. કિસી ફિરઔનકો યહ મકામ પસંદ આયા તો ઈસે તફરીહકા મકામ બનાયા. અપની ખુદાઈકે સુબૂતમેં યહ બુત બનાયા. ઉસ્મેં તહખાના રખ્ખા ઔર યહાં ઐશ કી. આસમાનને કોઈ ઔર રંગ દિખાયા. સૂરજ ઉધરસે ઈધર હો ગયા. ફિરઔનોંકે સિતારે ટૂટ ગએ ઔર મિસ્રમેં દૂસ્રે બાતિલ મઝહબ આએ. આખિરમેં હકકી ફતહ હૂઈ ઔર મિસ્રને કલીમા 'લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ' સુના ઔર ખુદાકે હુઝૂર સર ખુર્દ હુવા લેકિન કિસીને ન જાના કે બાતિલ ઉન પહાળિયોંમેં ઝિંદા રહા. 'અલ્હમ્દુલિલ્લાહ' હમને ખુદાએ અઝઝવજલસે રહનુમાઈ લી. બાતિલકા યહ નકશ ભી ઉખાળા ઔર ઉસ રેગઝારકો પાક કિયા.

ઉસ જગહકો સવારોંકે ઘેરેમેં લે કર ફૌજને પથ્થરકે ઉસ હૈબતનાક બુતકો મિસમાર કર દિયા. ચબૂતરા ભી ગિરા દિયા. તહખાના મલ્બેસે ભર દિયા. બાહર સેંકળોં હબ્શી હેરાન ઔર ખૌફઝદા ખળે થે કે યહ ક્યા માજરા હે. ઉન સબકો બુલા કર અંદર લે જાયા ગયા કે યહાં કુછ ભી નહીં થા. ચારોં લળકિયાં ઉન્કે હવાલે કી ગઈ. ચારોંકે બાપ ઔર ભાઈ વહાં મૌજૂદ થે. ઉન્હોંને અપની અપની લળકી લે લી. ઉન્હેં બતાયા ગયા કે યહાં એક બદકાર આદમી રહતા થા વહ મગરમચ્છોંકો ખિલા દિયા ગયા હે. ઉન સેંકળોં હબ્શિયોંકો બિઠાકર ઉન્કી ઝુબાનમેં વઅઝ દિયા ગયા. વહ સબ ખામોશ રહે. ઉન્હેં ઈસ્લામકી દા'વત દી ગઈ. વહ ફિર ભી ખામોશ રહે. કભી કભી શક હોતા થા જૈસે ઉન્કી આંખોંમેં ખૂન ઉતર આયા હે. ઉન્હેં યહ અલ્ફાઝ ધમકીકે લહજેમેં કહે ગએ, "અગર તુમ સચ્ચે ખુદાકો દેખના ચાહતે હો તો હમ તુમ્હેં દિખાએંગે. અગર તુમ ઉસી જગહકો જહાં તુમ બેઠે હો અપને ઝૂટે ખુદાઓંકા ઘર કહતે રહોગે તો હમ ઈન પહાળોંકો ભી રેઝા રેઝા કરકે રેતકે સાથ મિલા દેંગે. ફિર તુમ દેખોગે કે કૌનસા ખુદા સચ્ચા હે."

ઉધર કાહિરામેં ઉમ્મે અર્રારા હોશમેં આ ચુકી થી. વહ અપની દાસ્તાન સુના ચુકી થી જો ઉપર બયાન કી ગઈ હે. કભી વહ કહતી થી કે ઉસ્ને કોઈ ખ્વાબ દેખા હે. ઉસે સારી બાતેં યાદ આ ગઈ થીં. ઉસ્ને બતાયા કે પરોહત ઉસે દિન રાત બેઆબરૂ કરતા થા ઔર ફૂલ કઈ બાર ઉસ્કી નાકકે સાથ લગાતા થા.

ઉમ્મે અર્રારાકો બતાયા ગયા કે ઉસ્કી ગરદન કટને વાલી થી. અગર છાપામાર બરવક્ત ન પહુંચ જાતે તો ઉસ્કા સર ગારમેં ઔર જિસ્મ મગરમચ્છોંકે પેટમેં હોતા. નાઝુક સી યહ હસીન લળકી ખૌફસે કાંપને લગી. ઉસ્કે આંસૂ નિકલ આએ. ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબીકે હાથ ચુમ લિએ ઔર કહા, "ખુદાને મુઝે ગુનાહોંકી સઝા દી હે. મેં અપને ગુનાહોંકા એ'તિરાફ કરના ચાહતી હૂં. ખુદાકે લિએ મુઝે પનાહમેં લેલેં." ઉસ્કી ઝહની કૈફિય્યત બહુત બુરી થી.

ઉસ્ને શામકે એક દૌલતમંદ તાજિરકા નામ લે કર કહા કે વહ ઉસ્કી બેટી હે. યહ મુસલમાન તાજિર થા. ઉસ્કા દોસ્તાના શામકે અમીરોંકે સાથ થા. ઉસ વક્તકે અમીર એક એક શહર યા થોળે રકબેકે ખિત્તોંકે હુક્મરાન હુવા કરતે થે જો મર્કઝી ઈમારતકે માતહત થે. મર્કઝી ઈમારત મર્કઝી વઝારત ઔર ખિલાફતકે માતહત હોતી થી. યહ ઉમરાઅ દસવીં સદીકે બા'દ પૂરી તરહ અય્યાશિયોંમેં ડૂબ ગએ થે. બળે તાજિરોંસે દોસ્તી રખતે થે ઉન્કે સાથ કારોબાર ભી કરતે ઔર રિશ્વત ભી લેતે થે. ઉન્કે હરમોંમેં લળકિયોંકી ઈફરાત રહતી ઔર શરાબ ભી ચલતી થી. ઉમ્મે અર્રારા ઐસે હી એક દૌલતમંદ તાજિરકી બેટી થી જો અપને બાપકે સાથ બારહ તેરહ સાલકી ઉમ્રમેં ઉમરાઅકી રૂક્સો સરૂદકી મેહફિલોંમેં જાને લગી થી. બાપ ગાલિબન્ દેખ રહા થા કે લળકી ખૂબ્સૂરત હે, ઈસ લિએ વહ ઉસે લળકપનમેં હી ઉમરાઅકી સોસાઈટીકા આદી બનાને લગા થા. ઉમ્મે અર્રારાને બતાયા કે વહ ચૌદહ સાલકી હૂઈ તો ઉમરાઅને ઉસ્મેં દિલચસ્પી લેની શુરૂઅ કર દી થી. દોને ઉસે બળે કીમતી તોહફે ભી દીએ. વહ ગુનાહોંકી ઈસી દુનિયાકી હોકે રહ ગઈ.

ઉમ્રકે સોલ્હવેં સાલ વહ બાપકો બતાએ બગૈર એક અમીરકી દર

પર્દા દાશતા બન ગઈ મગર રહતી અપને ઘરમેં થી. વહ દૌલતમેં જની પલી થી, શર્મો હયાસે આષ્ના નહીં થી. દો તીન સાલ બા'દ વહ બાપકે હાથસે નિકલ ગઈ ઔર આઝાદીસે દો ઔર ઉમરાઅસે તઅલ્લુકાત પેદા કર લિએ. ઉસ્ને ખૂબ્સૂરતી, ચર્બ ઝુબાની ઔર મર્દોંકો ઉંગલિયોં પર નચાનેમેં નામ પેદા કર લિયા. બાપને ઉસ્કે સાથ સમઝોતા કર લિયા. ગુઝિશ્તા છે સાલસે ઉસે એક ઔર હી કિસ્મકી ટ્રેનીંગ મિલને લગી થી. યહ તીન ઉમરાઅને મિલકે સાઝિશ કી થી જિસ્મેં ઉસ્કા બાપ ભી શરીક થા. ઉસે ખિલાફતકી જળોંકો ખોખલી કરનેકી ટ્રેનીંગ દી જા રહી થી. આગે ચલ કર ઉસ સાઝિશમેં એક સલીબી ભી શામિલ હો ગયા. યહ ઉમરાઅ ખૂદ મુખ્તાર હાકિમ બનનેકે ખ્વાબ દેખ રહે થે. સલીબિયોંકી મદદકે બગૈર યહ મુમ્કિન ન થા. ઉમ્મે અર્રારાકો નુરૂદીન ઝંગી ઔર ખિલાફતકે દરમિયાન ગલત ફહમિયાં પેદા કરનેકે લિએ ભી ઈસ્તિ'માલ કિયા ગયા થા. સલીબિયોંને ઈસ મુહિમમેં તીન ઈસાઈ લળકિયાં શામિલ કરકે એક ઝમીન દોઝ મુહાઝ બના લિયા.

ઉન્હોંને જબ દેખા કે મિસ્રમેં સુલ્તાન અય્યૂબીને નામ પેદા કર લિયા હે ઔર ઉસ્ને દો ઐસે કારનામે કર દિખાએ હેં જિસ્ને ઉસે મિસ્રકા વઝીર ઔર અમીર નહીં બલ્કે બાદશાહ બના દિયા હે તો ઉમ્મે અર્રારાકો ખલીફા અલ્આઝિદકી ખિદમતમેં તોહફેકે તૌર પર ભેજા ગયા. ઉસે મુહિમ યહ દી ગઈ થી કે ખલીફાકે દિલમેં સલાહુદીન અય્યૂબીકે ખિલાફ દુશ્મની પેદા કરે ઔર સાબિક સૂડાની ફૌજકે જો ચંદ એક હુક્કામ ફૌજમેં રહ ગએ હેં ઉન્હેં અલ્આઝિદકે કરીબ કરકે સૂડાનિયોંકો એક ઔર બગાવત પર આમાદા કરે. ઉસે દૂસ્રી મુહિમ યહ દી ગઈ થી કે ખલીફા અલ્આઝિદકો આમાદા કરકે સૂડાની જબ બગાવત કરેં તો વહ ઉન્હેં હથિયારોં ઔર સાઝો સામાનસે મદદ દે ઔર અગર મુમ્કિન હો સકે તો સલાહુદીન અય્યૂબીકી ફૌજકા કુછ હિસ્સા બાગી કરકે સૂડાનિયોંકે હવાલે કરકે ખૂદ સુલ્તાન અય્યૂબીકે પાસ જા પનાહ લે ઔર ઉસે કહે કે ઉસ્કે મુહાફિઝ બાગી હો ગએ હેં. મુખ્તસર યહ કે સલાહુદીન અય્યૂબીકે ખિલાફ ઐસા મુહાઝ કાઈમ કરના થા જો ઉસે મિસ્રસે ભાગને પર મજબૂર કર દે ઔર વહ બાકી ઉમ્ર ગુમનામીમેં ગુઝાર જાએ.

ઉમ્મે અર્રારાને સુલ્તાન અય્યૂબીકો બતાયા કે વહ મુસલમાનકે ઘરમેં પેદા હૂઈ થી લેકિન બાપને ઉસે મુસલમાનોંકી હી જળેં કાટનેકી તરતીબ દી ઔર સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકે ઉમરાને અપને દુશ્મનોંકે સાથ મિલ અપની હી સલ્તનતકો તબાહ કરનેકી કોશિશ કી. ઉસ લળકીને ખલીફા અલ્આઝિદકા દિમાગ અપને કબ્ઝેમેં લે લિયા ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ કર દિયા થા. રજબકો વહ ઈસ સાઝિશમેં શરીક કર ચુકી થી. રજબને દો ઔર ફૌજી હુક્કામકો અપને સાથ મિલા લિયા થા. રજબને ઈસ સિલ્સિલેમેં યહ કામ કિયા કે ખલીફાકે મુહાફિઝ દસ્તેમેં વહ મિસ્રિયોંકી જગહ સૂડાની રખતા જા રહા થા. ઉમ્મે અર્રારાકો ખલીફાકે પાસ આએ અભી દો અળ્હાઈ મહીને હૂએ થે. વહ કસરે ખિલાફત પર ગાઈબ આ ગઈ થી ઔર હરમકી મલિકા બન ગઈ થી. ઉસ્ને યહ ઈન્કિશાફ ભી કિયા કે ખલીફા સુલ્તાન અય્યૂબીકો કત્લ કરાના ચાહતા હે ઔર રજબને હિશીશીનસે મિલકર કત્લકા ઈન્તિઝામ કર દિયા હે.

યહ મહઝ એક ઈત્તિફાક હે કે સુલ્તાન અય્યૂબીને ખલીફાકે બેકાર વુજૂદ ઔર ઐશ પરસ્તીસે તંગ આ કર ઉસ્કે ખિલાફ કારવાઈ શુરૂઅ કર દી થી ઔર યહ ભી ઈત્તિફાક થા કે ઉમ્મે અર્રારાકો વહી લોગ ઈગ્વા કરકે લે ગએ જિન્હેં વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ લળાના ચાહતી થી ઔર યહ ઈત્તિફાક તો બળા હી અચ્છા થા કે સુલ્તાન અય્યૂબીને રજબસે મુહાફિઝ દસ્તેકી કમાન લે લી ઔર વહાં અપની પસંદકા એક નાઈબ સાલાર ભેજ દિયા થા. મગર ઈન ઈત્તિફાકાતને હાલાતકા ધરા મોળ કર સુલ્તાન અય્યૂબીકે લિએ એક ખત્રા પેદા કર દિયા. સુલ્તાનને ઉમ્મે અર્રારાકો અપની પનાહમેં રખ્ખા. લળકી બુરી તરહ પછતા રહી થી ઔર ગુનાહોંકા કફફારા અદા કરના ચાહતી થી. કુદરતને ઉસે એક ધચકા દે કર ઉસ્કા દિમાગ દુરૂસ્ત કર દિયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબી ઠંડે દિલસે સોચને લગા કે ઈસ સાઝિશમેં જો હુક્કામ શામિલ હેં ઉન્કે સાથ વહ ક્યા સુલૂક કરે.

દૂસ્રે દિન અન્નાસિર ઔર બહાઉદ્દીન શદાદ ફિરઔનોંકા આખરી નિશાન મિટા કર ફૌજ વાપસ લે આએ.

આઠ દિનો બા'દ...

રાતકા પિછલા પહર થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાગનેમેં અભી કુછ દેર બાકી થી, ઉસે મુલાઝિમને જગા દિયા ઔર કહા કે અન્નાસિર, અલી બિન સુફયાન ઔર દો ઔર નાઈબ આએ હૈં. સુલ્તાન ઉછલ કર ઉઠા ઔર મુલાકાતકે કમરેમેં ચલા ગયા. ઉન હુક્કામકે સાથ ઉન દસ્તોંમેંસે એક કમાન્દાર ભી થા જો શહરસે દૂર ગશ્ત કરતે રહતે થે. સુલ્તાન અય્યૂબીકો બતાયા ગયા કે કમો બેશ છે હઝાર સૂડાની જિન્મેં બરતરફ સૂડાની ફૌજકે અફરાદ હૈં ઔર ઉસ વહશી કબીલેકે ભી જિસ્કે અકીદેકો મલ્યામેટ કિયા ગયા થા. મિસ્રકી સરહદમેં દાખિલ હો કર એક જગહ પળાઉ કિએ હૂએ હૈં. ઉસ કમાન્દારને યહ અકલમંદી કી હે કે આમ લિબાસ દો શુતર સવાર યહ મા'લૂમ કરનેકે લિએ ભેજે કે ઉસ લશ્કરકા ક્યા ઈરાદા હે. ઉન શુતર સવારોંને અપને આપકો મુસાફિર ઝાહિર કિયા ઔર યહ મા'લૂમ કર લિયા કે યહ લશ્કર કાહિરા પર હમ્લા કરને જા રહા હે. શુતર સવારોંને લશ્કરકે સરબરાહોંસે મિલ કર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ બાતેં કીં ઔર કહા કે વહ બહુતસે આદમિયોંકો ઉસ લશ્કરમેં શામિલ કરનેકે લિએ લાએંગે. યહ કહ કર વહ રૂખ્સત હો આએ. ઈન્કી ઈત્તિલાઅકે મુતાબિક યહ લશ્કર ઈધર ઉધરસે મઝીદ નફરીકા મુન્તઝિર થા ઔર ઉસે અગલે રોઝ વહાંસે કૂચ કરના થા.

સુલ્તાન અય્યૂબીને પહલા હુક્મ યહ દિયા કે ખલીફાકે મુહાફિઝ દસ્તેમેં સિર્ફ પચાસ સિપાહી ઔર એક કમાન્દાર રહને દો. બાકી તમામ દસ્તેકો છાઉનીમેં બુલા લો. અગર ખલીફા ઈહતિજાજ કરે તો કહના કે યહ મેરા હુક્મ હે. સુલ્તાનને અલી બિન સુફયાનસે કહા કે અપને શુઅબેકે કમ અઝ કમ સો આદમી જો સૂડાની ઝુબાન અચ્છી તરહ બોલ સકતે હૈં સૂડાની બાગિયોંકે ભેસમેં ઈસ કમાન્દારકે સાથ અભી રવાના કર દો. કમાન્દારસે કહા કે યહ સો આદમી ઈન દો શુતર સવારોંકે સાથ સૂડાનિયોંકે લશ્કરમેં શામિલ હોંગે. યહ દો શુતર સવાર સંતરી બતાએં કે વહ અદદકે મુતાબિક મદદ લાએં હૈં. ઉન્કે લિએ હિદાયત યહ દી કે વહ લશ્કરકી પેશ કદમીકે મુતઅલ્લિક ઈત્તિલાએં દેંગે કે રાતકે વક્ત ઉસ લશ્કરકે જાનવર ઔર રસદ

કહાં હોતી હે. સુલ્તાન અય્યૂબીને અન્નાસિરસે કહા કે તેઝ રફતાર ઘોળ સવાર છાપામારોં ઔર છોટી મિન્જનિકોસ દસ્તે તય્યાર રખ્ખો.

"મેંને સોચા થા કે સીધી ટક્કર લેકર સૂડાનિયોંકો શહરસે દૂર હી ખત્મ કિયા જાએ." અન્નાસિરને કહા.

"નહીં !" સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "યાદ રખ્ખો અન્નાસિર ! અગર દુશ્મનકી તા'દાદ કભી તુમસે થોળી હો તો ભી રાહે રાસ્ત તસાદુમસે ગુરેઝ કરો. રાતકો છાપામાર ઈસ્તિ'માલ કરો, શબખૂન મારો, દુશ્મનકો પહલૂસે લો, અકબસે લો, ઝર્બ લગાઓ ઔર ભાગો. દુશ્મનકી રસદ તબાહ કરો. જાનવર તબાહ કરો. દુશ્મનકો પરેશાન કરો. ઉસ્કે દસ્તે બિખેર દો. ઉસે આગે આનેકી મુહલત ન દો. ઉસે દાએં બાએં ફેલ જાને પર મજબૂર કર દો. અગર સામનેસે ટક્કર લેના ચાહતે હો તો યહ ન ભૂલો કે યહ સહરા હે. સબસે પહલે પાનીકી જગહ પર કબ્ઝા કરો. સૂરજ ઔર હવાકે રૂખકો દુશ્મનકે ખિલાફ રખ્ખો. ઉસે પરેશાન કરકે અપની પસંદકે મેદાનમેં લાઓ. મેં તુમ્હેં અમલી સબક દૂંગા. ઉસ લશ્કરકી યહ ખ્વાહિશ મેં પૂરી નહીં હોને દૂંગા કે વહ કાહિરા તક પહુંચે યા મેરી ફૌજ ઉસ્કે આમને સામને જા કર લળે." ઉસ્ને અલી બિન સુફયાનસે કહા, "તુમ જિન એક સો આદમિયોંકો લશ્કરમેં શામિલ હોનેકે લિએ ભેજોગે ઉન્હેં કહના કે વહ સૂડાનિયોંમેં યહ અફવા ફેલા દેં કે છે સાત દિનોં તક સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ફલસ્તીન પર હમ્લા કરનેકે લિએ જા રહા હે ઈસ લિએ કાહિરા પર હમ્લા ઉસ્કી ગૈર હાઝરીમેં કિયા જાએગા."

ઐસી બહુતસી હિદાયત ઔર હુકામ દે કર સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્હેં બતાયા કે વહ આજ શામસે કાહિરામેં નહીં હોગા. ઉસ્ને ઉન્હેં કાહિરાસે બહુત દૂર એક જગહ બતાઈ.વહ અપના હેડ ક્વાટર દુશ્મનકે કરીબ રખના ચાહતા થા તાકે જંગ અપની નિગરાનીમેં લળા સકે. સબને મુલાકાતકે કમરેમેં હી સુબ્હકી નમાઝ પળ્હી ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકે અહકામ પર કારવાઈ શુરૂઅ હો ગઈ.

સુલ્તાન અય્યૂબી તય્યારીકે લિએ અપને કમરેમેં ચલા ગયા.

સૂડાનિયોંકે લશ્કરમેં ઈઝાફા હોતા જા રહા થા. દો સાલ ગુઝરે, ઉન્કી એક બગાવત બિલ્કુલ નાકામ હો ચુકી થી. દૂસરી કોશિશકી તય્યારિયાં ઉસી વક્ત શુરૂઅ હો ગઈ થીં. સલીબિયોંને મદદકા વા'દા કર રખ્ખા થા ઔર જાસૂસોંકી બહુત બળી તા'દાદ મિસ્રમેં દાખિલ કર દી થી. સૂડાનિયોંકા હમ્લા એક ન એક રોઝ આના હી થા લેકિન યહ અચાનક આ ગયા. વજહ યહ થી કે સુલ્તાન અય્યૂબીને એક સૂડાની કબીલેકે મઝહબ પર ફૌજી હમ્લા કિયા ઔર ઉસ્કે દેવાતાઓંકા મસ્કન તબાહ કર દિયા થા. યહ વજહ મા'મૂલી નહીં થી. મિસ્રમેં જો સુલ્તાન અય્યૂબીકે મુખાલિફીન થે ઉન્હોંને ઉસ્કે ઈસ ઈક્દામકો ઉસ્કે ખિલાફ ઈસ્તિ'માલ કિયા. સૂડાની ફૌજકે બરતરફ કિએ હૂએ બાગી કમાન્દારોંકો ભી મૌકા મિલ ગયા. યહ સબ ફૌરન્ હરકતમેં આ ગએ. ઉન્મેં મિસ્રી મુસલમાન ભી થે. ઉન્હોંને ઉસ કબીલેકે મઝહબી જઝબાતકો ભળકાયા ઔર ઉન્હેં કહા કે ઉન્કા મઝહબ સચ્ચા હે ઔર અગર સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ ઉઠેંગે તો ઉન્કે દેવતા અપની તૌહીનકા ઈન્તિકામ લેનેકે લિએ ઉન્કી મદદ કરેંગે. ઉન્હોંને પાંચ સાત દિનોંમેં લશ્કર જમાઅ કર લિયા ઔર કાહિરા પર હમ્લેકે લિએ ચલ પળે. જૂં જૂં ઈધર ઉધરકે લોગોંકો પતા ચલા થા વહ ઈસ લશ્કરમેં શામિલ હોતે જાતે થે.

દો શુતર સવારોંકે સાથ જબ એક સો મસલ્લહ આદમી ઉસ લશ્કરમેં શામિલ હૂએ યહ લશ્કર સરહદસે આગે ગયા થા ઔર એક જગહ પળાવ કિએ હૂએ થા. સુલ્તાન અય્યૂબી રાતકે વક્ત ઈતના આગે ચલા ગયા થા જહાં ઉસે ઉસ લશ્કરકી નક્લો હરકતકી ઈત્તિલાઅ જલ્દી મિલ સકતી થી. ઉન સો આદમિયોંને હમ્લાવરોંકે સરબરાહોંકો બતાયા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ચંદ દિનોં તક ફલસ્તીનકી તરફ કૂચ કર રહા હે. સરબરાહ બહુત ખૂશ હૂએ. ઉન્હોંને યહ પળાવ દો દિન ઔર બળ્હા દિયા. અગલી રાત સુલ્તાન અય્યૂબીકો ઉસ લશ્કરકી પહલી ઈત્તિલાએં મિલીં.

ઈસ્સે અગલી રાત ઉસ્ને પચાસ સવાર ઔર પાંચ મિન્જનિકેં ભેજેં જિન્કે સાથ આતીશગીર માદેવાલી હાંડિયાં થીં. ઉન્હેં એક ઘોળા ખીંચતા થા. આધી રાતકે વક્ત જબ સૂડાની લશ્કર સોયા હુવા થા. ઉન્કે અનાજકે ઝખીરે પર હાંડિયાં ગિરને લગીં મઅન્ બા'દ આતીશીં તીર આએ ઔર

મહયહીબ શુઅલે ઉઠને લગે. લશ્કરમેં ભગદળ મચ ગઈ. મુનજનીકોંકો વહાંસે ફૌરન્ પીછે ભેજ દિયા ગયા. પચાસ સવારોંને તીન ચાર હિસ્સોંમેં તકસીમ હો કર ઘોળે સરપટ દોળાએ ઔર લશ્કરકે પહલૂઓંકે આદમિયોંકો કુચલતે ઔર બર્છિયોંસે ઝખ્મી કરતે ગાઈબ હો ગએ. લશ્કરિયોંકો સંભલનેકા મૌકા ન મિલા. આગકે શુઅલોંસે જહાં અનાજકા ઝખીરા જલ રહા થા વહાં ઊંટ ઔર ઘોળે બિદક કર ઈધર ઉધર ભાગને લગે. સુલ્તાન અય્યૂબીકે સવાર એક બાર ફિર આએ ઔર તીર બરસાતે ગુઝર ગએ. વહ ઉસ્કે બા'દ નહીં આએ.

દૂસ્રે દિન ઈત્તિલાઅ મિલીકે સૂડાનિયોંકે કમો બેશ ચાર સો આદમી આગસે, ઘોળોં ઔર ઊંટોંકી ભગદળસે ઔર છાપામાર સવારોંકે હમ્લોંસે મારે ગએ હૈં. તમામ તર અનાજ જલ ગયા ઔર તીરોંકા ઝખીરા ભી નઝરે આતિશ હો ગયા થા. લશ્કરને વહાંસે કૂચ કિયા ઔર રાત ઐસી જગહ પળાવ કિયા જહાં ઈધર ઉધર મિટ્ટીકે ટીલે થે. ઉસ જગહ શબખૂનકા ખત્રા નહીં થા. અબ રાતકો ગશ્તી દસ્તે ભી પળાવસે દૂર દૂર ગશ્ત કરતે રહે મગર હમ્લા ફિર ભી હુવા. ઉસ્કા અંદાઝ ભી ગુઝિશ્તા રાત જૈસા થા. લશ્કરકે સરબરાહોંકો મા'લૂમ નહીં થા કે ઉન્કે દો ગશ્તી દસ્તે સુલ્તાન અય્યૂબીકે છાપામારોંકી ઘાતમેં આ ગએ થે ઔર મારે ગએ હૈં. તીરંદાઝોંને ટીલોંસે આતિશીં તીર ચલાએ ઔર ગાઈબ હો ગએ. સહરકા ધુંદલકા નિખરને તક યહ શબખૂન જારી રહે. ઉન્સે ગુઝિશ્તા રાતકી નિસ્બત ઝિયાદા નુક્સાન હુવા.

શામકો અલી બિન સુફ્યાનને સુલ્તાન અય્યૂબીકો અપને જાસૂસોંકી લાઈ હૂઈ યહ ઈત્તિલાઅ દી કે કલ દિનકે વક્ત સૂડાની લશ્કર ઈસ અંદાઝેસે પેશ કદમી કરેગા કે શબખૂન મારનેવાલોંકા ઠિકાના મા'લૂમ કરકે ઉસે ખત્મ કિયા જાએ. સુલ્તાન અય્યૂબીને અપને કરીબ કુછ ફૌજ રખ્ખી હૂઈ થી. ઉસ્ને રાતકે વક્ત હમ્લા ન કરાયા. ઉસે મા'લૂમ થા કે અબ દુશ્મન ચોકન્ના હોગા. અગલે રોઝ ઉસ્ને ચાર સો પ્યાદા સિપાહી સૂડાનિયોંકે લશ્કરકે દાઈં તરફ઼ નિસ્ફ મીલ દૂર ભેજ દીએ ઔર ચાર સો બાઈં તરફ઼. ઉન્હેં યહ હિદાયત દી ગઈ કે વહ આગેકો ચલતે જાએં. દોનોં દસ્તે જંગી તર્તીબમેં સૂડાનિયોંકો

પહલૂસે ગુઝરે તો સૂડાનિયોંને ઈસ ખતરેકે પેશે નઝર અપને પહલૂ ફેલા દીએ કે યહ દસ્તે પહલૂ પર અકબસે હમ્લે કરેંગે. સુલ્તાન અય્યૂબીકે હિદાયતકે મુતાબિક ઉસ્કે કમાન્દાર અપને દસ્તોંકો પરે હટાતે ગએ. સૂડાની ધોકેમેં આ ગએ. ઉન્હોંને અપને લશ્કરકો દાએં બાએં ફેલા દિયા. અચાનક સૂલ્તાન અય્યૂબીકે પાંચ સો સવારોંને ટીલોંકી ઓટસે નિકલ કર સૂડાનિયોંકી વસ્તમેં હલ્લા બોલ દિયા. યહાં ઉન્કી આ'લા કમાન થી. ઘોળ સવારોંકા યહ હમ્લા અચાનક ઔર બેહદ શદીદ થા. સારે લશ્કરમેં ભગદળ મચ ગઈ. પહલૂઓંસે પ્યાદા તીરંદાઝોંને તીર બરસાને શુરૂઅ કર દીએ. ઈસ તરફ તેરહ સો નફરીકી ફૌજને કમો બેશ છે હઝારકે લશ્કરકો ભગદળ મેં મુબ્તલા કરકે ઐસી શિકસ્ત દી કે સહરા લાશોંસે અટ ગયા ઔર સૂડાની કૈદમેં ભી આએ ઔર ભાગે ભી. ભાગનેવાલોંકી તા'દાદ થોળી થી.

યહ સૂડાનિયોંકી દૂસરી બગાવત થી જો સૂલ્તાન અય્યૂબીને ઉન્હીકે ખૂનમેં ડુબો દી. અબ કે સુલ્તાન અય્યૂબીને ડિપ્લોમેસીસે કામ નહીં લિયા. ઉસ્ને જંગી કૈદિયોંસે મા'લૂમાત હાસિલ કરકે ઉન તમામ કમાન્દારોં ઔર દીગર હુક્કામકો કૈદમેં ડાલ દિયા જો દર પરવહ બગાવતકી શાઝિશમેં શરીક થે. તખ્રીબકારોંકી ભી નિશાનદહી હોગી. ઉન્હેં સઝાએ મૌત દી ગઈ. રજબ જૈસે નાઈબ સાલારોંકો હમેશાકે લિએ કૈદખાનેમેં ડાલ દિયા ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબી હેરાન ઈસ પર હુવા કે બ'અ'ઝ ઐસે હુક્કામ ઈસ શાઝિશમેં શરીક થે જિન્હેં વહ અપના વફાદાર સમઝતા થા. ઉસ્ને અપને મુઅતમદ સાલારોં ઔર દીગર હુક્કામસે કહ દિયા કે મિસ્રકે વફાઅ ઔર સલ્તનતકે ઈસ્તિહકામકે લિએ સૂડાન પર હમ્લા ઔર કબ્ઝા ઝરૂરી હો ગયા હે.

ઉસ્ને ખલિફા અલ્આઝિદસે મુહાફિઝ દસ્તસે વાપસ લે કર ઉસે મા'ઝૂલ કર દિયા ઔર એ'લાન કર દિયા કે અબ મિસ્ર ખિલાફતે અબ્બાસિયાકે તહત હે ઔર યહ ભી કે ખિલાફતકી ગદ્દી બગ્દાદમેં હોગી. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉમ્મે અર્રારાકો આઠ મુહાફિઝોંકે સાથ નુરૂદ્દીન ઝંગીકે હવાલે કરનેકે લિએ રવાના કર દિયા.

લળકી જો ફલસ્તીનસે આઈ થી

સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કમરેમેં ટહલતે હૂએ આહ ભરી ઔર કહા, "કૌમ મુત્તહિદ હો સકતી હે ઔર હો ભી જાતી હે. કૌમકા શીરાઝા ઉમરાઅ ઔર હુક્કામ બિખરા કરતે હેં યા વહ ખૂદ સાખ્તિા કાઈદ જો અમીર, વઝીર યા હાકિમ બનના ચાહતે હેં. તુમને દેખ લિયા હે અલી ! મિસ્રકે લોગોંકી ઝુબાન પર હમારે ખિલાફ કોઈ શિકાયત નહીં. ગદ્દારી ઔર તખ્રીબકારી સિર્ફ બળે લોગકર રહે હેં. ઉન બળે લોગોંકો મેરી ઝાતકે સાથ કોઈ અદાવત નહીં. મેં ઉન્હેં ઈસ લિએ બુરા લગતા હૂં કે મેં ઈસ ગદ્દી પર બેઠ ગયા હૂં જિસ્કે વહ ખ્વાબ દેખ રહે થે."

સુલ્તાન અય્યૂબી અપને કમરેમેં ટહલ રહા થા. અલી બિન સુફયાન ઔર બહાઉદ્દીન અલ્શદ્દાદ બેઠે સુન રહે થે. વહ સિતમ્બરકે પહલે હફતેકી એક શામ થી. જૂન ઔર જુલાઈમેં સુલ્તાન અય્યૂબીને સૂડાનિયોંકી બગાવતકો કુચલા ઔર ઉસ્કે ફૌરન્ બા'દ અલ્આઝિદકો ગદ્દીસે હટાયા થા. ઈસ્સે પહલે ઉસ્ને સૂડાનિયોંકી બગાવતકો નિહાયત અચ્છી જંગી હિકમતે અમલીસે દબા કર સૂડાની ફૌજ તોળ દી થી મગર બગાવત કરનેવાલે કિસી ભી કાઈદ, કમાન્દાર યા અસ્કરીકો સઝા નહીં દી થી. ડિપ્લોમસીસે કામ લિયા થા. ઈસ તરહ ઉસ્કી જંગી અહમિય્યતકી ભી ધાક બેઠ ગઈ થી ઔર ડિપ્લોમસી કી ભી. અબ સૂડાનિયોંને ફિર સર ઉઠાયા તો સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસ સરકો હમેશાકે લિએ કુચલ દેનેકે લિએ પહલે તો મેદાને જંગમેં સૂડાનિયોંકી લાશોંકે અંબાર લગાએ. ફિર જો ભી પકળા ગયા ઉસ્કે ઓહદે ઔર રૂત્બેકા લિહાઝ કિએ બગૈર ઉસે ઈન્તિહાઈ સઝા દી. અકષરિય્યતકો તો જલ્લાદકે હવાલે કિયા, બાકી જો બચે ઉન્હેં લંબી કૈદમેં ડાલ દિયા ગયા યા મુલ્ક બદર કરકે સૂડાનકી તરફ નિકાલ દિયા.

"આજ દો મહીને હો ગએ હેં." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "મેં સલ્તનતકે ઈન્તિકામ ઔર કૌમકી ફલાહો બબૂદકી તરફ તવજ્જુહ નહીં દે સકા. મુજરિમ લાએ જા રહે હેં ઔર મેં સોચ બિચારકે બા'દ ઉન્હેં સઝાએ

મૌત દીએ જા રહા હૂં. યૂં દિલકો તકલીફ હો રહી હે જૈસે મેં કત્લે આમ કર રહા હૂં. મેરે હાથોં મરનેવાલોંકી અકષરિય્યત મુસલમાનોંકી હે.''

''મોહતરમ અમીર !'' બહાઉદ્દીન શદ્દાદને કહા, ''એક કાફિર ઔર એક મુસલમાન એક હી કિસ્મકા ગુનાહ કરેં તો ઝિયાદા સઝા મુસલમાનકો મિલની ચાહિએ ક્યૂંકે ઉસ તક અલ્લાહકે સચ્ચે દીનકી રોશની પહુંચી ફિર ભી ઉસ્ને ગુનાહ કિયા. કાફિર તો અકલકા ભી અંધા હે. આપ ઈસ પર ગમ ન કરેં કે આપને મુસલમાનોંકો સઝા દી હે. વહ ગદ્દાર થે. સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકે બાગી થે, ઉન્હોંને ઈસ્લામકા નામ મિટ્ટીમેં મિલાનેકે લિએ કાફિરોંસે ઈતહાદ કિયા.''

''મેરા અસલ ગમ યહ હે શદ્દાદ !'' સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, ''કે મેં હુક્મરાન બનકે મિસ્ર નહીં આયા. અગર મુઝે હુકૂમત કરનેકા નશા હોતા તો મિસ્રકી મૌજૂદા ફિઝા મેરે લિએ સાઝગાર થી. જિન્હેં સિર્ફ ઈમારતકી ગદ્દીસે પ્યાર હોતા હે, વહ સાઝિશી ઝહનકે હાકિમોંકો ઝિયાદા પસંદ કરતે હેં. વહ કૌમકો કુછ દીએ બગૈર લોગોંકો દિલ્કશ મગર ઝૂટે રંગોંકી તસ્વીરેં દિખાતે રહતે હેં. અપને ઝાતી અમલેમેં શય્તાની ખસલતકે અફરાદકો રખતે હેં. વહ અપને માતહત હાકિમોંકો શહઝાદોંકા દર્જા દીએ રખતે હેં ઔર ખૂદ શહનશાહ બન જાતે હેં. મેં કહતા હૂં કે મુઝસે યહ ગદ્દી લે લો લેકિન મેરે રાસ્તેમેં કોઈ રુકાવટ ખળી ન કરના. મેં જો મક્સદ લે કર ઘરસે નિકલા હૂં વહ મુઝે પૂરા કર લેને દો. નૂરૂદ્દીન ઝંગીને હઝારો જાનોંકી કુર્બાન દે કર ઔર દરિયાએ નીલકો અરબકે મુજાહિદોંકે ખૂનસે સુર્ખ કરકે શામ ઔર મિસ્રકા ઈત્તિહાદ કાઈમ કિયા હે. મુઝે ઈસ મુત્તહિદ સલ્તનતકો વુસ્અત દેની હે. સૂડાનકો મિસ્રમેં શામિલ કરના હે. ફલસ્તીનકો સલીબિયોંસે છુળાના હે. સલીબિયોંકો યૂરપકે વસ્તમેં લે જા કર કિસી ગોશેમેં ઘૂટનો બિઠાના હે ઔર મુઝે યહ ફુતૂહાત અપની હુક્મરાનીકે લિએ નહીં અલ્લાહકી હુક્મરાનીકે લિએ હાસિલ કરની હેં મગર મિસ્ર મેરે લિએ દલદલ બન ગયા હે. વહ કૌનસા ગોશા હે જહાં શાઝિશ, બગાવત ઔર ગદ્દારી નહીં.''

''ઈન તમામ સાઝિશોંકે પીછે સલીબી હેં.'' અલી બિન સુફયાનને

કહા, "મેં હેરાન હૂં કે વહ કિસ બેદર્દીસે અપની જવાન લળકિયોંકો બેહયાઈકી તરતીબ દે કર હમારે ખિલાફ ઈસ્તિ'માલ કર રહે હૈં. ઉન લળકિયોંકી ખૂબ્સૂરતીકા અપના જાદૂ હે, ઉન્કા તિલસમ ઉન્કી ઝુબાનમેં હે."

"ઝુબાનકા વાર તલવારસે ગહરા હોતા હે." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "વહ અકલ જો તુમ્હારી કમઝોરિયોંકો ભાંપ સકતી હે અલી! વહ અપની ઝુબાનસે ઐસે અંદાઝેસે ઔર ઐસે મૌકે પર ઐસે અલ્ફાઝ કહલવાએગી કે તુમ અપની તલવાર નિયામમેં ડાલ કર દુશ્મનકે કદમોંમેં રખ દોગે. સલીબિયોંકે પાસ દો હી તો હથિયાર હે, અલ્ફાઝ ઔર હેવાની જઝબા જિસે ઈન્સાની જઝબે પર ગાલિબ કરનેકે લિએ વહ અપની જવાન ઔર ખૂબ્સૂરત લળકિયોંકો ઈસ્તિ'માલ કર રહે હૈં. ઉન્હોંને મુસલમાન ઉમરાઅ ઔર હુક્કામકે દિલોંસે મઝહબ તક નિકાલ દિયા હે."

"સિર્ફ હુક્કામ નહીં અમીરે મોહતરમ!" અલી બિન સુફયાનને કહા, "મિસ્રકે આમ લોગોંમેં ભી બદકારી આમ હો ગઈ હે. યહ સલીબિયોંકા કમાલ હે. દૌલતમંદ મુસલમાનોંકે ઘરોંમેં ભી બેહયાઈ શુરૂઅ હો ગઈ હે."

"યહી સબસે બળા ખત્રા હે." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "મેં સલીબિયોંકે સારે લશ્કરકા મુકાબલા કર સકતા હૂં ઔર કિયા હે મગર મેં ડરતા હૂં કે ઈસ વારકો નહીં રોક સકૂંગા ઔર જબ મેરી નઝરેં મુસ્તક્બિલમેં ઝાંકતી હૈં, તો મેં કાંપ ઉઠતા હૂં. મુસલમાન બરાએ નામ મુસલમાન રહ જાએંગે. ઉન્મેં બેહયાઈ સલીબિયોંવાલી હોગી ઔર ઉન્કે તહઝીબો તમદ્દુન પર સલીબી રંગ ચળ્હા હુવા હોગા. મેં મુસલમાનકી કમઝોરિયાં જાનતા હૂં. મુસલમાન અપને દુશ્મનકો નહીં પહચાનતે. ઉસ્કે બિછાએ હૂએ ખૂબ્સૂરત જાલમેં ફંસ જાતે હૈં. મેં સલીબિયોંકી કમઝોરિયાં જાનતા હૂં વહ બેશક મુસલમાનોંકે ખિલાફ મુત્તહિદ હો ગએ હૈં લેકિન ઉન્કે અંદરસે દિલ બેઠે હૂએ હૈં. ફ્રાંસી ઔર જર્મન એક દૂસરેકે ખિલાફ હૈં. બર્તાનવી ઔર ઈતાલવી એક દૂસરેકો પસંદ નહીં કરતે. વહ મુસલમાનોંકો મુશ્તરક દુશ્મન સમઝ કર ઈકટ્ઠે હૈં લેકિન ઉન્મેં અદાવતકી હદ તક ઈખ્તિલાફાત હૈં. ઉન્કા

શાહ ઓગસ્સ્ટિસ દોગલા બાદશાહ હૈ. બાકી ભી ઐસે હી હૈં મગર ઉન્હોંને મુસલમાન ઉમરાઅકો ઔરતકે હુસ્ન ઔર ઝર્રો જવાહરાતકી ચમક દમકસે અંધા કર રખ્ખા હૈ. અગર મુસલમાન ઉમરાઅ મુતહદ હો જાએં તો સલીબી ચંદ દિનોંમેં બિખર જાએં. અબ ફાતિમી ખિલાફતકો કમ કરકે મૈંને અપને દુશ્મનોંમેં ઈઝાફા કર લિયા હૈ. ફાતિમી અપની ગદ્દીકી બહાલીકે લિએ સૂડાનિયોં ઔર સલીબિયોંકે સાથ સાઝ બાઝ કર રહે હૈં."

"ઉન્કે શાઈરકો કલ સઝાએ મૌત દી ગઈ હૈ." અલી બિન સુફયાનને કહા.

"જિસકા મુઝે બહુત અફસોસ હૈ." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "ઈમારતુલ્યમનીકી શાઈરીને મેરે દિલ પર ભી ગહરા અષર કિયા થા. મગર ઉસ્ને અલ્ફાઝ ઔર તરન્નુમકો ચિંગારિયાં બનાકર ઈસ્લામકે ખુર્મનકો જલાનેકી કોશિશ કી હૈ."

ઈમારતુલ્યમની ઉસ દૌરકા મશ્હૂર શાઈર થા. ઉસ દૌરમેં ઔર ઉસ્સે પહલે ભી લોગ શાઈરોંકો પીરોં ઔર પય્ગમ્બરોં જિતના દર્જા દેતે થે. શાઈર અલ્ફાઝ ઔર તરન્નુમસે ફૌજોંમેં જઝબેકી નઈ રૂહ ફૂંક દિયા કરતે થે. યહી દર્જા ઈસ મુસલમાન શાઈરકો હાસિલ થા. ઉસ્ને લોગોંમેં જો મકામ પેદા કર રખ્ખા થા, ઉસે ઉસ્ને ઈસ તરહ ઈસ્તિ'માલ કરના શુરૂઅ કર દિયા થા કે એક તરફ વહ લોગોંમેં જિહાદકા જઝબા પુખ્તા કરતા થા ઔર સાથ હી ફાતિમી ખિલાફતકી અઝમતકી ધાક લોગોંકે દિલોંમેં બિઠાતા થા. ઉસે ફાતિમી ખિલાફતકી ઈતની પુશ્ત પનાહી હાસિલ થી કે ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ ઝહર ઉગલના શુરૂઅ કર દિયા થા. ઉસ્કે આખરી અશ્આરિયા થે, "મુઝે ફાતિમી ખિલાફતકા તા'ના દેનેવાલો ! મુઝ પર લા'નત ભેજો. મૈં તુમ્હેં લા'નતકે લાઈક સમઝતા હૂં... ફાતિમી મહલાતકી વીરાની પર આંસૂ બહાઓ. ઉન્મેં રહનેવાલોંકો મેરા પૈગામ દો કે મૈંને તુમ્હારે લિએ જો ઝખમ ખાએ હૈં વહ કભી મુંદમિલ ન હોગે."

ઉસ્કે ઘર અચાનક છાપા મારા ગયા થા. વહાંસે દસ્તાવેઝી ષુબૂત મિલા થા કે વહ સિર્ફ ફાતિમી ખિલાફતકા હી બહી ખ્વાહ નહીં બલ્કે સલીબિયોંકા વઝીફા ખ્વાર ભી હૈ. સલીબી ઉસે ઈસ મકસદકે લિએ વઝીફા દેતે થે કે વહ

મિસ્રિયોંકે દિલોં પર ફાતિમી ખિલાફતકો ગાલિબ કરે ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ નફરત પેદા કરતા રહે. ઉસે સઝાએ મૌત દે દી ગઈ થી.

"જિસ કૌમકે શાઈર ભી દુશ્મનકે વઝીફા ખ્વાર હોં, ઉસ કૌમકે લિએ ઝિલ્લતો રૂસ્વાઈ હે." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા.

દરબાન અંદર આયા ઔર કહા કે મા'ઝૂલ ખલીફા અલ્આઝિદકા કાસિદ આયા હે. સુલ્તાન અય્યૂબીકે માથેકે શકન ગહરે હો ગએ. ઉસ્ને કહા, "ખિલાફતકે સિવા યહ બૂઢા મુઝસે ઔર ક્યા માંગ સકતા હે." દરબાનસે કહા, "ઉસે અંદર ભેજ દો."

અલ્આઝિદકા કાસિદ અંદર આયા ઔર કહા, "ખલીફાકા સલામ પેશ કરતા હૂં."

"વહ ખલીફા નહીં હે." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "દો મહીને હો ગએ હેં ઉસે મઝ્રૂલ હૂએ. વહ અપને મહલમેં કૈદ હે."

"મુઆફી ચાહતા હૂં કાબિલે સદ ઈહતિરામે અમીર !" કાસિદને કહા, "આદતકે તહત મુંહસે નિકલ ગયા હે. અલ્આઝિદને બા'દ સલામ કહા હે કે બીમારીને બિસ્તર પર ડાલ દિયા હે. ઉઠના મુહાલ હે. મિલનેકી ખ્વાહિશ હે. અગર અમીરે મોહતરમ તશરીફ લા સકેં તો એહસાન હોગા."

સુલ્તાન અય્યૂબીને બેકરારીસે અપની રાન પર હાથ મારા ઔર કહા, "વહ મુઝે બુલા રહા હે ક્યૂંકે વહ અભી તક અપને આપકો ખલીફા સમઝતા હે."

"નહીં અમીરે મિસ્ર !" કાસિદને કહા, "ઉન્કી હાલત બહુત ખરાબ હે. મહલકે તબીબને ખત્રેકા ઈઝહાર કિયા હે. યહ ઉન્કા દેરિયાના મર્ઝ હે જો ગમ ઔર ગુસ્સેમેં તેઝ હો જાતા હે. અબ તો વહ ઉઠનેસે મા'ઝૂર હો ગએ હેં." કાસિદને ઝરા ઝબક કર કહા, "ઉન્હોંને યહ ભી કહા હે કે આપ અકેલે તશરીફ લાએં. રાઝકી દો ચાર બાતેં હેં જો કિસી દૂસરેકે સામને નહીં કી જા સકતીં."

"ઉન્હેં બા'દ અઝ સલામ કહના સલાહુદ્દીન અય્યૂબી રાઝકી સબ બાતેં જાનતા હે." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "અબ રાઝકી બાતેં ખુદાસે કહના. અલ્લાહ તુમ્હેં મુઆફ કરે."

કાસિદ માયૂસ હો કર ચલા ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને દરબાનકો બુલા કર કહા કે તબીબકો બુલા લાઓ. ઉસ્ને અલી બિન સુફયાન ઔર બહઉદ્દીન શદ્દાદસે કહા, "ઉસ્ને મુઝે અકેલા આનેકો કહા હે. ક્યા ઈસ્મેં કોઈ ચાલ નહીં ? ક્યા મેરા ખદશા ગલત હે મે મુઝે મહલમેં બુલા કર મેરા કામ તમામ કરના ચાહતા હે ? ઉસે મુઝ પર ઓછા વાર કરના ચાહિએ. ઉસે હક હાસિલ હે."

"આપને અચ્છા કિયા નહીં ગએ." શદ્દાદને કહા ઔર અલી બિન સુફયાનને તાઈદ કી.

તબીબ આ ગયા તો સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસે કહા, "આપ અલ્આઝિદકે પાસ ચલે જાએં. મેં જાનતા હૂં વહ બહુત મુદતસે બીમાર હે. મા'લૂમ હોતા હે કે ઉસ્કા તબીબ માયૂસ હો ગયા હે. આપ જા કર દેખેં ઔર ઉસ્કા ઈલાજ કરેં. યહ ભી હો સકતા હે કે વહ બીમાર ન હો. અગર ઐસા હે તો મુઝે બતાઈએં."

સાબિક ખલીફા અલ્આઝિદકો ઉસી મહલમેં રહનેકી ઈજાઝત દે દી ગઈ થી જો ઉસ્કી ખિલાફતકી ગદ્દી થી. ઉસ મહલકો ઉસ્ને જન્નત બના રખ્ખા થા. હરમ દેસ દેસકી ખૂબ્સૂરત ઔરતોંસે પુર રોનક થા. લૌંડિયોંકા હુજૂમ અલગ થા. સેંકળોં મુહાફિઝોંકા દસ્તા મુસ્તઈદ રહતા થા. ફૌજી કમાન્દાર હાઝરીમેં ખળે રહતે થે. સુલ્તાન અય્યૂબીકે લાએ હૂએ ઈન્કિલાબને ઉસ મહલકી દુનિયા હી બદલ ડાલી થી. ખલીફા અબ ખલીફા નહીં થા. મહલમેં ઐશો ઈશ્રતકા તમામ સામાન જૂંકા તૂં રહને દિયા ગયા, ફૌજી કમાન્દારોં ઔર મુહાફિઝ દસ્તેકો વહાંસે હટા લિયા ગયા થા. ફૌજકા એક દસ્તા અબ ભી વહાં નઝર આતા થા મગર યહ અલ્આઝિદકા મુહાફિઝ નહીં પહરેદાર થા. ખિલાફતકા મહલ ચૂંકે સાઝિશોંકા મરકઝ થા ઈસ લિએ વહાં અબ પહરા લગા દિયા ગયા થા. અલ્આઝિદ અપને મહલમેં કૈદી થા. વહ બૂળ્હા થા ઔર દિલકે દર્દકા મરીઝ થા. ખિલાફત છિન જાનેકા ગમ, બૂળ્હાપા, શરાબ ઔર ઐશો ઈશ્રતને ઉસે બિસ્તર પર ડાલ દિયા થા.

ચંદ દિનોંમેં વહ લાશકી માનિંદ હો ગયા થા. ઉસ્કી તીમારદારીકે

લિએ દો અધેળ ઉમ્ર ઔરતેં ઔર એક ખાદિમ ઉસ્કે કમરેમેં મૌજૂદ થા. અલ્આઝિદ આંખ ખોલતા, ઉન્હેં દેખતા ઔર આંખેં બંદ કર લેતા થા. મહલકા તબીબ ઉસે દવાઈ પિલા ગયા થા. દો જવાન લળકિયાં કમરેમેં આઈ. યહ અલ્આઝિદકે હરમકી રોનક થીં. ઉન્મેંસે એકને ખલીફાકા હાથ અપને હાથમેં લિયા ઔર ઉસ પર ઝુકકર સિહતકા હાલ અહવાલ પૂછા. દૂસરીને અલ્આઝિદકા ચહેરા દોનોં હાથોંમેં થામકર ઉસે સિહહતયાબીકી દુઆ દી. દોનોં લળકિયોંને એક દૂસરીકી આંખોંમેં દેખા ઔર એકને કહા, "આપ આરામ ફરમાએં. હમ આપકો બેઆરામ નહીં કરેંગી." દૂસરીને કહા, "હમ હર વક્ત સાથવાલે કમરેમેં મૌજૂદ રહતી હૈં. બુલા લિયા કરેં." ઔર દોનોં કમરેસે નિકલ ગઈ.

અલ્આઝિદને કર્રાહકર આહ ભરી ઔર અપને પાસ ખળી અધેળ ઉમ્ર ઔરતોંસે કહા, "યહ દોનોં લળકિયાં મેરી તીમારદારીકે લિએ નહીં આઈ થીં. યહ દેખને આઈ થીં કે મેં કબ મર રહા હૂં. મેં જાનતા હૂં ઉન્હોંને અપની દોસ્તિયાં લગા રખ્ખી હૈં. યહ ગધા હે. મેરે મરનેકા ઈન્તિઝાર કર રહી હૈં. ઉન્કી નઝર મેરે માલ ઔર દૌલત પર હે. તુમ તીનોંકે સિવા યહાં મેરા હમદર્દ કૌન હે ?... કોઈ નહીં. કોઈ ભી નહીં. ફાતિમી ખિલાફતકે ના'રે લગાનેવાલે કહાં ગએ !" ઉસ્ને દિલ પર હાથ રખ લિયા ઔર કરવટ બદલ લી. વહ તકલીફમેં થા.

ઈતનેમેં કાસિદ કમરેમેં આયા ઔર કહા, "અમીરે મિસ્રને આનેસે ઈન્કાર કર દિયા હે."

"ઓહ બદનસીબ સલાહુદ્દીન !" અલ્આઝિદને કરાહનેકે લહજેમેં કહા, "મેરે મરનેસે પહલે એક બાર તો આ જાતા." સદમેંને ઉસ્કી તકલીફમેં ઈઝાફા કર દિયા. ઉસ્ને નહીફ આવાઝમેં રુક રુક કર કહા, "અબ તો મેરી લોંડિયાં ભી મેરે બુલાને પર નહીં આતીં. અમીરે મિસ્ર ક્યૂં આએગા... મુઝે ગુનાહોંકી સઝા મિલ રહી હે. મેરે ખૂનકે રિશ્તે ભી ટૂટ ગએ હૈં. ઉન્મેંસે ભી કોઈ નહીં આયા. વહ મેરે જનાઝે પર આએંગે ઔર મહલમેં જો હાથ લગા વહ ઉઠા કર ચલે જાએંગે."

વહ કુછ કરાહતા રહા. દોનોં તીમારદાર ઔરતેં પરેશાનીકે આલમમેં

ઉસ્કી બાતેં સુનતી રહીં. ઉન્કે પાસ તસલ્લી ઔર હોસલા અફઝાઈકે લિએ ભી જૈસે કોઈ અલ્ફાઝ નહીં રહે થે. ઉન્કે ચેહરોં પર ખૌફસા તારી થા જૈસે વહ ખુદાકે ઉસ કહરસે ડરતી રહી થીં જો બાદશાહકો ગદા ઔર અમીરકો ફકીર બના દેતા હે.

દોનોંને ચોંકકર દરવાઝેકી તરફ દેખા. એક સુફેદરેશ બુઝુર્ગ ખળા થા. વહ ઝરા રુક રુકકર અંદર આયા ઔર અલ્આઝિદકી નબ્ઝ પર હાથ રખ કર કહા, ''અસ્સલાહુ અલયકુમ. મૈં અમીરે મિસ્રકા તબીબે ખાસ હૂં. ઉન્હોંને મુઝે આપકે ઈલાજકે લિએ ભેજા હે.''

''ક્યા અમીરે મિસ્રમેં ઈતની સી ભી મુરવ્વત નહીં રહી કે આકે મુઝે દેખ જાતા ?'' અલ્આઝિદને કહા, ''મેરે બુલાને પર ભી ન આયા.''

''ઈસ્કે મુતઅલ્લિક મેં કુછ નહીં કહ સકતા.'' તબીબને કહા, ''ઉન્હોંને મુઝે આપકે ઈલાજકે લિએ ભેજા હે. મૈં યહ કહનેકી જુર્અત ઝરૂર કરૂંગા કે ઈતને બળે વાકિએકે બા'દ જિસ્મેં બાકાઈદા જંગ હૂઈ ઔર હઝારોં જાનેં ઝાએ હો ગઈ, અમીરે મિસ્ર શાયદ યહાં નહીં આએંગે. ઉન્હેં આપકી સિહહતકા ફિક્ર ઝરૂર હે. ઐસા ન હોતા તો વહ મુઝે આપકે ઈલાજકા હુક્મ ન દેતે. ઈસ હાલતમેં આપ ઐસી કોઈ બાત ઝહનમેં ન લાએં જો આપકે દિલકો તકલીફ દેતી હે વર્ના ઈલાજ નહીં હો સકતા.''

''મેરા ઈલાજ હો ચુકા.'' અલ્આઝિદને કહા, ''મેરા એક પૈગામ ગૌરસે સુન લો. સલાહુદ્દીનકો લફઝ બલફઝ પહુંચા દેના. મેરી નબ્ઝસે હાથ હટા લો. મૈં અબ દુનિયાકી હુકુમત ઔર તુમ્હારી દવાઈયોંસે બેનિયાઝ હો ચુકા હૂં. સુનો તબીબ ! સલાહુદ્દીનસે કહના મૈં તુમ્હારા દુશ્મન ન થા. તુમ્હારે દુશ્મનોંકે જાલમેં આ ગયા થા. યહ બદકિસ્મતી મેરી હે યા સલાહુદ્દીનકી કે મૈં અપને ગુનાહોંકા એ'તિરાફ ઈસ વક્ત કર રહા હૂં જબ મૈં એક ઘળીકા મેહમાન હૂં... સલાહુદ્દીનસે કહના કે મેરે દિલમેં હમેશા તુમ્હારી મુહબ્બત રહી હે ઔર તુમ્હારી મુહબ્બતકો હી દિલમેં લિએ દુનિયાસે રૂખ્સત હો રહા હૂં. મેરા જુર્મ યહ હે કે મૈંને ઝરો જવાહરાત ઔર હુક્મરાનીકી મુહબ્બત ભી અપને દિલમેં પૈદા કર લી જો ઈસ્લામકે એહતિરામ પર ગાલિબ આ ગઈ. આજ સબ નશે ઉતર ગએ હૈં. વહ લોગ

જો મેરે પાઉંમેં બેઠા કરતે થે, વહ બેગાને હો ગએ હૈં. વહ લોંડિયાં ભી મેરે મરનેકી મુન્તઝિર હૈં જો મેરે ઈશારોં પર નાચા કરતી થીં. મેરે દરબારમેં ઉરયાં રકસ કરનેવાલી લળકિયાં મુઝે નફરતકી નિગાહોંસે દેખતી હૈં... ઈન્સાનકી સબસે બળી ગલતી યહ હે કે ઈન્સાનોંકી બાતોંમેં આ કર ખુદાકો ભૂલ જાતા હે ઔર યહ ભૂલ જાતા હે કે ઉસે ખુદાકે પાસ જાના હે જહાં કોઈ ઈન્સાન કિસી ઈન્સાનકે ગુનાહોંકા બોઝ નહીં ઉઠા સકતા. ઉન કમ્બખ્તોંને મુઝે ખુદા બના ડાલા મગર આજ જબ હકીકી ખુદાકા બુલાવા આયા હે તો મુઝ પર હકીકત રોશન હૂઈ હે...

મૈંને ઈસકો નજાતકા ઝરીઆ સમઝા હે કે અપને ગુનાહોંકા એ'તિરાફ કર લૂં ઔર સલાહુદ્દીનકો ઐસે ખત્રોંસે ખબરદાર કરતા જાઉં જિન્સે વહ શાયદ વાકિફ નહીં. ઉસે કહના કે મેરે મુહાફિઝ દસ્તેકા સાલાર રજબ ઝિંદા હે ઔર સૂડાનમેં કહીં રૂપોશ હે. વહ મુઝે બતા કર ગયા થા કે ફાતિમી ખિલાફતકી બહાલીકે લિએ વહ સૂડાનિયોં ઔર કાબિલે એ'તિમાદ મિસ્રિયોંકી ફૌજ તય્યાર કરેગા ઔર વહ સલીબિયોંસે જંગી ઔર માલી ઈમદાદ લેગા... સલાહુદ્દીનસે કહના કે અપને મુહાફિઝ દસ્તે પર નઝર રખ્ખે, અકેલા બાહર ન નિકલે. રાતકો ઝિયાદા મુહતાત રહે, ક્યૂંકે રજબને ફિદાઈયોંકે સાથ અય્યૂબીકે કત્લકા મન્સૂબા બના લિયા હે. ઉસે કહના કે મિસ્ર તુમ્હારે લિએ આગ ઉગલનેવાલ પહાળ હે. તુમ જિન્હેં દોસ્ત સમઝતે હો. વહ ભી તુમ્હારે દુશ્મન હૈં ઔર વહ જો તુમ્હારી આવાઝકે સાથ આવાઝ મિલા કર વસીઅ સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકે ના'રે લગાતે હૈં, ઉન્મેં ભી સલીબિયોંકે પાલે હૂએ સાંપ મૌજૂદ હૈં...

તુમ્હારે જંગી શો'બેમેં ફૈઝુલ્ફાતિમી બળા હાકિમ હે મગર તુમ નહીં જાનતે કે વહ તુમ્હારે મુખાલિફીનમેંસે હે. વહ રજબકા દસ્તે રાસ્ત હે. તુમ્હારી ફૌજમેં તુર્ક, શામી ઔર દૂસરે અરબી નસ્લકે કમાન્દાર ઔર સિપાહી હૈં ઉન્કે સિવા કિસી પર ભરોસા ન કરના. યહ સબ તુમ્હારે વફાદાર ઔર ઈસ્લામકે મુહાફિઝ હૈં. મિસ્રી ફૌજીયોંમેં કાબિલે એ'તિમાદ ભી હૈં , બેવફા ભી. તુમ નહીં જાનતે કે તુમને જબ સૂડાની લશ્કર પર ફેસલાકુન હમ્લા કિયા થા તો હમ્લાવર દસ્તોંમેં દો દસ્તોંકે કમાન્દાર તુમ્હારી ચાલકો નાકામ

કરનેકે લિએ તુમ્હારી હિદાયાત ઔર અહકામ પર ગલત અમલ કરના ચાહતે થે લેકિન તુમ્હારે તુર્ક ઔર અરબ સિપાહિયોંમેં જોશ ઔર જઝબા ઐસા થા કે અપને કમાન્દારોંકે હુકમકા ઈન્તિઝાર કિએ બગૈર વહ સૂડાનિયોં પર કહર બન કર ટૂટે, વર્ના યહ કમાન્દાર જંગકા પાંસા પલટ કર તુમ્હેં નાકામ કર દેતે."

અલ્આઝિદ મરી મરી આવાઝમેં રુક રુક કર બોલતા રહા. તબીબને ઉસે એક દો મર્તબા બોલનેસે રોકા તો ઉસ્ને હાથકે ઈશારેસે ઉસે ચુપ કરા દિયા. ઉસ્કે ચહરે પર પસીના ઈસ તરહ આ ગયા થા કે જૈસે કિસીને પાની છિળક દિયા હો. દોનોં ઔરતોંને ઉસ્કા પસીના પૂંછા લેકિન પસીના ચશ્મેકી તરહ ફૂટતા આ રહા થા. ઉસ્ને ચંદ એક ઔર ઈન્તિઝામિયા ઔર ફૌજકે હુક્કામકે નામ બતાએ જો સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ સાઝિશોંમેં મસ્રૂફ થે. ઉન્મેં સબસે ઝિયાદા ખતરનાક ફિદાઈ થે જિન્કા પેશા પુર ઈસ્રાર કત્લ થા. વહ ઈસ ફનકે માહિર થે. અલ્આઝિદને મિસ્રમેં સલીબિયોંકે અષરો રૂસૂખકી ભી તફસીલ સુનાઈ ઔર કહા, "ઉન્હેં મુસલમાન ન સમઝના. યહ ઈમાન ફરોખ્ત કર ચુકે હૈં... સલાહુદીનસે કહના કે અલ્લાહ તુમ્હેં કામ્યાબ કરે ઔર સરખુર્દ કરે, લેકિન યહ યાદ રખના કે એક તો વહ લોગ હૈં જો ચોરી છુપે તુમ્હેં ધોકા દે રહે હૈં ઔર દૂસ્રે વહ લોગ હૈં જો ખૂશામદસે તુમ્હેં ખુદાકે બા'દકા દર્જા દે દેંગે. યહ ઉન લોગોંસે ઝિયાદા ખતરનાક હૈં જો ચોરી છુપે ધોકા દેતે હૈં... ઉસે કહના કે દુશ્મનોંકો ઝેર કરકે જબ તુમ ઈત્મિનાનસે હુકુમતકી ગદ્દી પર બેઠોગે તો મેરી તરહ દોનોં જહાનકે બાદશાહ ન બન જાના. સદા બાદશાહી અલ્લાહકી હે ઈસી મિસ્રમેં ફિરઔનોંકે ખંડર દેખ લો. મેરા અંજામ દેખ લો. અપને આપકો ઈસ અંજામસે બચાના."

ઉસ્કી ઝુબાન લળખળાને લગી. ઉસ્કે ચહરે પર જહાં કરબ (તકલીફ)કા તઅષ્ષુર થા વહાં સુકૂનકા ભી નઝર આને લગા. ઉસ્ને બોલનેકી કોશિશ કી મગર હલકસે ખરટિસે નિકલે. ઉસ્કા સર એક તરફ લુળ્હક ગયા ઔર વહ હમેશાકે લિએ ખામોશ હો ગયા. યહ વાકિઆ સિતમ્બર ૧૧૭૧ કા હે.

તબીબને સુલ્તાન અય્યૂબીકો ઈત્તિલાઅ ભિજવાઈ. મહલમેં અલ્આઝિદકી મૌતકી ખબર ફેલ ગઈ. મહલકે કિસી ગોશેસે રોના તો દૂરકી

બાત હે હલ્કીસી સિસ્કી ભી ન સુનાઈ દી. સિર્ફ ઉન ઔરતોંકે આંસૂ બહ રહે થે જો આખરી વક્ત ઉસ્કે પાસ થીં... સુલ્તાન અય્યૂબી ચંદ એક હુક્કામકે સાથ ફૌરન્ મહલમેં ગયા. ઉસ્ને દેખા કે વહાં બરામદોં ઔર ગુલામ ગરદિશોંમેં કુછ સરગર્મી થી. ઉસે શક હુવા. ઉસ્ને મુહાફિઝ દસ્તેકે કમાન્દારકો બુલાકર હુક્મ દિયા કે મહલકે તમામ કમરોંમેં ઘૂમ જાઓ. તમામ મર્દોં ઔરતોં ઔર લળકિયોંકો કમરોંસે નિકાલ કર બાહર સહનમેં બિઠા દો ઔર કિસીકો બાહર જાને ન દો. કિસીકો કૈસી હી ઝરૂરત ક્યૂં ન હો ઈસ્તબલસે કોઈ ઘોળા ન ખોલે. સુલ્તાન અય્યૂબીને મહલ પર કબ્ઝા કરનેકા હુક્મ દે દિયા. ઉસ્ને અજીબ ચીઝ યહ દેખી કે અલ્આઝિદ જો અપને આપકો બાદશાહ બનાએ બેઠા થા ઔર જિસ્ને ઔરત ઔર શરાબકો હી ઝિંદગી જાના થા, ઉસ્કી મય્યિત પર રોનેવાલા કોઈ ન થા. મહલ મર્દોં ઔર ઔરતોંસે ભરા પળા થા મગર કિસીકે ચહરે પર ઉદાસીકા તઅષ્ષુર ભી નહીં થા.

તબીબ સુલ્તાન અય્યૂબીકો અલગ લે ગયા ઔર ઉસે અલ્આઝિદકી આખરી બાતેં સુનાઈ. ઉસ્ને અપની રાએ ઈન અલ્ફાઝમેં દી કે આપકો આખરી વક્ત ઉસ્કે બુલાવે પર આ જાના ચાહિએ થા. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસે બતાયા કે વહ ઈસ ખદશેકે પેશે નઝર નહીં આયા કે ઉસ શખ્સકા કુછ ભરોસા નહીં થા ઔર દૂસ્રી વજહ યહ થી કે ઉસે ઈમાન ફરોશોંસે નફરત થી મગર અબ તબીબકી ઝુબાની અલ્આઝિદકા આખરી પૈગામ સુનકર સુલ્તાન અય્યૂબીકો સખ્ત પછતાવા હોને લગા. વહ બહુત બેચેન હો ગયા ઔર ઉસ્ને કહા, "અગર મેં આ જાતા તો ઉસ્કે મુંહસે કુછ ઔર રાઝકી બાતેં નિકલવા લેતા. વહ કોઈ રાઝ સીનેમેં ન લે ગયા હો."

મુતઅદદ મુઅર્રિખીનને અપની તહરીરોંમેં લિખ્ખા હે કે અલ્આઝિદ બેશક અય્યાશ ઔર ગુમરાહ થા, ઉસ્ને સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ સાઝિશોંકી પુશ્ત પનાહી ભી કી લેકિન ઉસ્કે દિલમેં સુલ્તાન અય્યૂબીકી મુહબ્બત ભી થી. દો મુઅર્રિખીનને યહ ભી લિખ્ખા હે કે અગર સુલ્તાન અય્યૂબી અલ્આઝિદકે બુલાવે પર ચલા જાતા તો અલ્આઝિદ ઉસે ઔર ભી બહુત સી બાતેં બતાતા. બહરહાલ તારીખ ષાબિત કરતી હે કે અલ્આઝિદકે બુલાવેમેં કોઈ ફરેબ નહીં થા. ઉસ્ને અપની રૂહકી નજાતકે લિએ ઔર

સુલ્તાન અય્યૂબીકી મુહબ્બતકે લિએ ગુનાહોંકી બખ્શીશ માંગનેકા યહ તરીકા ઈખ્તિયાર કિયા થા. બહુત મુદ્દત તક સુલ્તાન અય્યૂબી તઅસ્સુફમેં રહા કે વહ આખરી વક્ત અલ્આઝિદકી બાતેં ન સુન સકા. બા'દમેં ઉન તમામ અફરાદકે ખિલાફ ઈલ્ઝામાત સહીહ ષાબિત હૂએ થે જિન્કી અલ્આઝિદને નિશાંદહી કી થી.

સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉન તમામ અફરાદકે નામ અલી બિન સુફયાનકો દે કર હુક્મ દિયા કે ઉન સબકે સાથ અપને જાસૂસ ઔર સુરાગરસાં લગા દો લેકિન કિસીકો મુકમ્મલ શહાદત ઔર ષુબૂતકે બગૈર ગિરફતાર ન કરના. ઐસે તરીકે ઈખ્તિયાર કરો કે વહ ઐન મૌકે પર પકળે જાએં, કહીં ઐસા ન હો કે કિસીકે સાથ બેઈન્સાફી હો જાએ. યહ અહકામ દે કર ઉસ્ને તજહીઝો તક્ફીનકે ઈન્તિઝામાત કરાએ. ઉસી શામ અલ્આઝિદ આમ કબ્રસ્તાનમેં દફન કર દિયા ગયા જહાં થોળે હી અર્સે બાદ કબ્રકા નામો નિસાન મિટ ગયા. સુલ્તાન અય્યૂબીને મહલકી તલાશી લી. વહાંસે ઈસ કદર સોના, જવાહિરાત ઔર બેશ કીમતી તઆઈફ નિકલે કે સુલ્તાન અય્યૂબી હેરાન રહ ગયા. ઉસ્ને હરમકી તમામ ઔરતોં ઔર જવાન લળકિયોંકો અલી બિન સુફયાનકે હવાલે કર દિયા ઔર હુક્મ દિયા કે મા'લૂમ કરો કૌન કહાંકી રહનેવાલી હે. ઉન્મેંસે જો અપને ઘરોંકો જાના ચાહતી હૈં ઉન્હેં અપની નિગરાનીમેં ઘરોં તક પહુંચા દો ઔર ઉન્મેંસે જો ગૈર મુસ્લિમ ઔર ફિરંગી હૈં ઉન્કે મુતઅલ્લિક પૂરી તરહ છાન બીન કરકે મા'લૂમ કરો કે વહ કહાંસે આઈ થીં ઔર ઉન્મેં મુશ્તબા કૌન કૌન સી હે. મુશ્તબાકો આઝાદ ન કિયા જાએ બલ્કે ઉસ્સે મા'લૂમાત હાસિલ કી જાએં.

સુલ્તાન અય્યૂબીને મહલસે બરઆમદ હોનેવાલા માલો દૌલત ઉન તા'લીમી ઈદારોં, મદરસોંમેં તક્સીમ કર દિયા જો ઉસ્ને મિસ્રમેં ખોલે થે.

અલ્આઝિદને મરનેસે પહલે અપને મુહાફિઝ દસ્તેકે સાલાર રજબકે મુતઅલ્લિક બતાયા થા કે વહ સૂડાનમેં રૂપોશ હે જહાં વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ ફૌજ તય્યાર કર રહા હે ઔર વહ સલીબિયોંસે ભી મદદ લેગા. અલી બિન સુફયાનને છે ઐસે જાંબાઝ મુન્તખબ કિએ જો લળાકા જાસૂસ

થે. ઉન્કા કમાન્દાર રજબકો પહચાનતા થા. ઉન્હેં તાજિરોંકે ભેસમેં સૂડાન રવાના કર દિયા ગયા. ઉન્હેં યહ હુકમ દિયા ગયા થા કે મુમ્કિન હો સકે તો ઉસે ઝિંદા પકળ લાએં વર્ના વહીં કત્લ કર દેં.

જિસ વકતકો યહ પાર્ટી સૂડાન રવાના હૂઈ ઉસ વકત રજબ સૂડાનમેં નહીં બલ્કે ફલસ્તીનકે એક મશ્હૂર ઔર મઝબૂત કિલ્એ, શવ્બકમેં થા. ફલસ્તીન પર સલીબિયોંકા કબ્ઝા થા. ઉન્હોંને ઈસ ખિત્તેકો અડ્ડા બના લિયા થા. મુસલમાનોં પર ઉન્હોંને અરસએ હયાત તંગ કર રખ્ખા થા. મુસલમાન વહાંસે કુંબા દર કુંબા ભાગ રહે થે. વહાં કિસી મુસલમાનકી ઈઝઝત મહફૂઝ નહીં થી. સલીબી ડાકૂઓંકી સૂરત ભી ઈખ્તિયાર કરતે જા રહે થે. વહ મુસલમાનોંકે કાફિલોંકો લૂટ કર ફલસ્તીનમેં આ જાતે થે. લળકિયોંકો ભી ઈગ્વા કર લાતે થે. યહી વજહ થી કે સુલ્તાન અય્યૂબી સબસે પહલે ફલસ્તીનકો તેહ તેગ કરના ચાહતા થા તા કે મુસલમાનોંકે જાનો માલ ઔર આબરુકો મહફૂઝ કિયા જા સકે. ઈસ્સે ભી બળી વજહ યહ થી કે કબીલએ અવ્વલ પર ભી સીલીબી કાબિઝ થે મગર મુસલમાન ઉમરાઅકા યહ આલમ થા કે વહ સલીબિયોંકે સાથ દોસ્તી કરતે ફિરતે થે. રજબ ભી એક મુસલમાની ફૌજી સરબરાહ થા. વહ સુલ્તાનકે ખિલાફ મદદ હાસિલ કરનેકે લિએ સલીબિયોંકે પાસ પહુંચ ગયા થા.

ઉસ્કે એ'ઝાઝમેં કિલ્એમેં રકસકી મેહફિલ ગરમ કી ગઈ થી. રજબને યહ દેખનેકી ઝરૂરત હી મહસૂસ નહીં કી કે બરહના નાંચને વાલિયોંમેં ઝિયાદા તા'દાદ મુસલમાન લળકિયોંકી થી જિન્હેં સલીબિયોંને કમસનીમેં ઈગ્વા કર લિયા ઔર રકસકી તર્તીબ દી થી. અપની કૌમકી બેટિયોંકો વહ કાફિરોંકે કબ્ઝેમેં નાચતા દેખતા રહા ઔર ઉન્કે હાથોં શરાબ પીતા રહા થા. ઉસ્કે સાથ દો મુસલમાન કમાન્દાર ભી થે. રાત ભર વહ શરાબ ઔર રકસમેં બદમસ્ત રહે ઔર સુબ્હ સલીબિયોંકે સાથ બાતચીતકે લિએ બેઠે. ઉસ ઈજ્લાસમેં સલીબિયોંકે મશ્હૂર બાદશાહ ગાઈ લોઝીનાન ઔર કોનાર્ડ મૌજૂદ થે. ઉન્કે અલાવા ચંદ એક સલીબી ફૌજકે કમાન્દાર ભી થે. રાતકો રજબ ઉન્હેં બતા ચુકા થા કે સુલ્તાન અય્યૂબીને સૂડાનિયોંકે હબ્શી કબીલેકે મા'બૂદકો મિસમાર કરકે પરોહતકો હલાક કર દિયા હે. ઉસ પર સૂડાનિયોંને હમ્લા

કિયા જિસે સલાહુદ્દીનને પસપા કિયા ઔર ઉસ્ને ખલીફ઼ા અલ્આઝિદકી ખિલાફ઼ત ખત્મ કરકે ખિલાફ઼તે અબ્બાસિયાકા એ'લાન કર દિયા હે મગર મિસ્રમેં કોઈ ખલીફ઼ા નહીં રહેગા. રજબને ઉન્હેં બતાયા કે ઈસ્કા મતલબ યહ હે કે સુલ્તાન અય્યૂબી મિસ્રકા ખૂદ મુખ્તાર હુક્મરાન બનના ચાહતા હે. રજબને સલીબિયોંકો ઉસ ઈજ્લાસમેં બતાયા કે વહ ઉન્સે જંગી ઔર માલી મદદ લેને આયા હે ઔર વહ સૂડાન જા કર ફ઼ૌજ તય્યાર કરેગા. મિસ્રમેં બદનઝમી ઔર અબ્તરી ફ઼ેલાનેકે લિએ ભી ઉસ્ને સલીબિયોંસે મદદ માંગી.

"ફ઼ૌરી તૌર પર દો પહલૂ સામને આતે હેં જિન પર હમેં તવજ્જુહ મર્કૂઝ કરની ચાહિએ." કોનાર્ડને કહા, "જિસ હબ્શી કબીલેકે મઝહબમેં સલાહુદ્દીનને ઝાલિમાના દખલ અંદાઝી કી હે ઉસે ઈન્તિકામકે લિએ ભળકાયા જાએ. ઉસ્કે સાથ સારે સૂડાનમેં જિતને ભી અકીદે ઔર મઝહબ હેં ઉન્કે પેરોકારોંકો સલાહુદ્દીનકે ખિલાફ઼ યહ કહ કર મુસલ્લિહ કિયા જાએ કે યહ મુસલમાન બાદશાહ લોગોંકી ઈબાદતગાહેં ઔર ઉન્કે દેવતાઓંકે બુત તોળતા ફ઼િર રહા હે. પેશ્તર ઈસ્કે કે વહ કિસી ઔર અકીદે પર હમ્લાવર હો ઉસે મિસ્રમેં હી ખત્મ કર દિયા જાએ. ઈસ તરહ લોગોંકે મઝહબી જઝબાત મુશ્તઅલ કરકે ઉન્હેં મિસ્ર પર હમ્લેકે લિએ આસાનીસે તય્યાર કિયા જા સકતા હે."

"હમ મિસ્રકે મુસલમાન તકકો સલાહુદ્દીનકે ખિલાફ઼ ખળા કર સકતે હેં." એક કમાન્દારને કહા, "અગર મોહતરમ રજબ બુરા ન માને તો મેં ઉન્હીંકે ફ઼ાઈદેકી બાત કહ દૂં. મુસલમાનમેં મઝહબી જૂનૂન પેદા કરકે મુસલમાનકો મુસલમાનકે હાથોં મરવા દેના કોઈ મુશ્કિલ નહીં. જિસ તરહ હમારે મઝહબમેં બા'ઝ પાદરિયોંને અપને આપકો ગિર્જોંકા હાકિમ બના કર અપના વુજૂદ ઈન્સાન ઔર ખુદાકે દરમિયાન ખળા કર દિયા હે, બિલ્કુલ ઈસી તરહ ઈસ્લામ મેં ભી બા'ઝ ઈમામોંને મસ્જિદોં પર કબ્ઝા કરકે અપને આપકો ખુદાકા એજન્ટ બના લિયા હે. હમારે પાસ દૌલત હે જિસ્કે ઝોર પર હમ મુસલમાન મૌલવી તય્યાર કરકે મિસ્રકી મસ્જિદોંમેં બિઠા સકતે હેં. હમારે પાસ ઐસે ઈસાઈ ભી મૌજૂદ હેં જો ઈસ્લામ ઔર કુર્આનસે બળી

અચ્છી તરહ વાકિફ હૈં. ઉન્હેં હમ મુસલમાન ઈમામોંકે રૂપમેં ઈસ્તિ'માલ કરેંગે. સલાહુદ્દીનકે ખિલાફ કિસી મસ્જિદમેં કોઈ બાત કહનેકી ઝરૂરત નહીં. ઉન મૌલવિયોંકી ઝુબાનસે હમ મુસલમાનોંમેં ઐસી તોહિમ પરસ્તી પેદા કરંગે કે ઉન્કે દિલોંમેં સલાહુદ્દીનકી વહ અઝમત મિટ જાએગી જો ઉસ્ને પેદા કર રખ્ખી હે."

"યહ ફૌરન્ શુરૂઅ કર દેની ચાહિએ." રજબને કહા, "સુલ્તાન અય્યૂબીને મિસ્રમેં મદરસે ખોલ દીએ હૈં જહાં બચ્ચોં ઔર નૌજવાનોંકો મઝહબકે સહીહ રૂખસે રોશનાસ કિયા જા રહા હે. ઈસ્સે પહલે વહાં કોઈ ઐસા મદરસા નહીં થા. લોગ મસ્જિદમેં ખુત્બે સુનતે થે, જિન્મેં ખલીફાકી મદહ સરાઈ ઝિયાદા હોતી થી. સલાહુદ્દીનને ખુત્બોંસે ખલીફાકા ઝિક્ર ખત્મ કર દિયા હે. અગર લોગોંમેં ઈલ્મકી રોશની ઔર ઝહની બેદારી પેદા હો ગઈ તો હમારા કામ મુશ્કિલ હો જાએગા. આપ જાનતે હૈં કે હુકુમતકે ઈસ્તિહકામકે લિએ લોગોંકે ઝહની તૌર પર પસમાંદા ઔર જિસ્માની તૌર પર મોહતાજ રખના લાઝમી હે."

"મોહતરમ રજબ !" એક સલીબી કમાન્દાર મુસ્કુરાકર બોલા, "આપકો અપને મુલ્કકે મુતઅલ્લિક ભી ઈલ્મ નહીં કે વહાં દરપર્દા ક્યા હો રહા હે. હમને યહ મુહિમ ઉસી રોઝ શુરૂઅ કર દી થી જિસ રોઝ સલાહુદ્દીનને હમેં સજીરએ રૂમમેં શિકસ્ત દી થી. હમ ખુલી તખ્રીબકારીકે કાઈલ નહીં. હમ ઝહનોંમેં તખ્રીબકારી કિયા કરતે હૈં. ઝરા ગૌર કરેં મોહતરમ ! દો સાલ પહલે કાહિરામેં કિતને કહબાખાને થે ઔર અબ કિતને હૈં ? ક્યા ઉન્મેં બેપનાહ ઈઝાફા નહીં હો ગયા ? ક્યા દૌલતમંદ મુસલમાન ઘરાનોંમેં લળકોં ઔર લળકિયોંમેં કાબિલે એ'તરાઝ મુઅશ્કે (ઈશ્કબાઝી) શુરૂઅ નહીં હો ગએ ? હમને વહાં જો ઈસાઈ લળકિયાં ભેજી થીં વહ મુસલમાન લળકિયોંકે રૂપમેં મુસલમાન મર્દોકે દરમિયાન રિકાબત પેદા કરકે ખૂન ખરાબે કરા ચુકી હૈં. કાહિરામેં હમને નિહાયત દિલકશ જુવાબાઝી રાઈજ કર દી હે દો મસ્જિદોંમેં હમારે ભેજે હૂએ આદમી ઈમામ હૈં. વહ નિહાયત ખૂબીસે ઈસ્લામકી સકલો સૂરત બિગાળ રહે હૈં. વહ જિહાદકે મા'ને બિગાળ રહે હૈં. હમને વહાં આલિમોં ઔર ફાઝિલોંકે ભેસમેં ભી કુછ

આદમી ભેજ રખ્ખે હૈં જો મુસલમાનોંકો જંગો જલદકે ખિલાફ તય્યાર કર રહે હૈં. વહ દોસ્ત ઔર દુશ્મનકા તસવ્વુર ભી બદલ રહે હૈં. મુઝે ઝાતી તૌર પર તવક્કુઅ હે કે મુસલમાન ચંદ બર્સોં તક ઈસ ઝહની કૈફિય્યતમેં દાખિલ હો જાએંગે જહાં વહ અપને આપકો બળે ફખ્રસે મુસલમાન કહેંગે મગર ઉન્કે ઝહનોં પર, ઉન્કે તહઝીબો તમદ્દુન પર સલીબકા અષર હોગા.''

''સલાહુદ્દીનકા જાસૂસીકા નિઝામ બહુત હોશિયાર હે.'' રજબને કહા, ''અગર ઉસ્કે શો'બએ જાસૂસી ઔર સરગર્સાનીકે સરબરાહ અલી બિન સુફયાનકો કત્લ કર દિયા જાએ તો સલાહુદ્દીન અંધા ઔર બેહરા હો જાએ.''

''ઈસ્કા મતલબ યહ હે કે આપ ખૂદ કુછ ભી નહીં કર સકતે.'' કોનાર્ડને કહા, ''આપ એક હાકિમકો કત્લ ભી નહીં કરા સકે. અગર આપ અકલકે લિહાઝસે ઈતને કમઝોર હૈં તો આપ હમારે આદમિયોંકો ભી પકળવા કર મરવાએંગે ઔર હમારી દૌલત ભી બરબાદ કરેંગે.''

''યહ કામ મૈં ખૂદ કરા લૂંગા.'' રજબને કહા, ''મૈંને ફિદાઈયોંસે બાત કર લી હે. વહ તો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કત્લકે લિએ ભી તય્યાર હૈં.''

''આપ સૂડાનકી તરફસે મિસ્રકી સરહદ પર બદામની પેદા કરતે રહેં.'' કોનાર્ડને કહા, ''મુલ્કકે અંદર હમ ઝહની ઔર દીગર અકસામકી તખ્રીબકારી કરતે રહેંગે. ઉધર અરબમેં કઈ એક મુસલમાન ઉમરાઅ હમારે કબ્ઝેમેં આ ગએ હૈં. ઉન્મેંસે બા'ઝકો હમને ઈસ કદર બેબસ કર દિયા હે કે ઉન્સે હમ જિઝયા વુસૂલ કરતે હૈં. હમ છોટે છોટે હમ્લે કરકે ઉન્કી થોળી થોળી ઝમીન પર કબ્ઝા કરતે ચલે જા રહે હૈં. આપ સૂડાનકી તરફસે યહી ચાલ ચલેં. મુસલમાનોંમેં સિર્ફ દો શખ્સ રહ ગએ હૈં. નુરૂદ્દીન ઝંગી ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી. ઉન્કે ખત્મ હોતે હી ઈસ્લામી દુનિયાકા સૂરજ ગુરૂબ હો જાએગા. બશર્તેકે આપ લોગ ષાબિત કદમ રહે. યહ કહનેકી ઝરૂરત નહીં કે મિસ્ર આપકા હોગા.''

ઈસ કિસ્મકે બુનિયાદી ગુફ્તો શુનેદકે બા'દ બહુત દેર તક ઉન્મેં તરીકએ કારવાઈ લાઈહએ અમલ (અમલી પ્રોગામ) પર બહષ હોતી રહી. આખિરકાર રજબકો તીન બળી હી દિલકશ ઔર બેહદ ચાલાક લળકિયાં ઔર સોનેકે હઝરહા સિક્કે દીએ ગએ. ઉસે કાહિરાકે દો આદમિયોંકે પતે

દીએ ગએ. ઉન્મેંસે કિસી એક તક ઈન લળકિયોંકો ખુફિયા તરીકેસે પહુંચાના થા. ઉન દો આદમિયોંમેંસે એક સુલ્તાન અય્યૂબીકે જંગી શુઅબેકા એક હાકિમ ફૈઝુલ્ફાતિમી થા. રજબકો યહ નહીં બતાયા ગયા કે લળકિયોંકો કિસ તરહ ઈસ્તિ'માલ કિયા જાએગા. ઉસે ઈતના હી બતાયા ગયા કે ફૈઝુલ્ફાતિમીકે સાથ ઉન્કા રાબ્તા હે. યહ તીનોં અરબ ઔર મિસ્રકી ઝુબાન રવાનીસે બોલ સકતી થી.

ઉસી રોઝ તીનોં લળકિયોં ઔર દસ મુહાફિઝ રજબકે સાથ કરકે ઉસે રવાના કર દિયા ગયા. ઉસે સબસે પહલે સૂડાનકે ઉસી પહાળી ખિત્તેમેં જાના થા જહાં લળકીકી કુર્બાની દી જાતી થી ઔર જહાં સુલ્તાન અય્યૂબીકે જાંબાઝોંને ઉમ્મે અર્રારાકો હબ્શિયોંસે છુળાકર પરોહતકો હલાક કિયા ઔર ફિરઔનોંકે વક્તોંકી ઈમારતેં તબાહ કી થીં. રજબને સૂડાનિયોંકી શિકસ્ત ઔર અલ્આઝિદકી ખિલાફતસે મા'ઝૂલીકે બા'દ ભાગ કર ઉસી જગહ પનાહ લી ઔર ઉસી જગહકો અપના અડ્ડા બના લિયા થા. ઉસ્ને અપને ગિર્દ હબ્શિયોંકા વહ કબીલા જમા' કર લિયા થા જિસ્કે પરોહતકો સુલ્તાન અય્યૂબીને હલાક કરાયા થા. યહ લોગ અભી તક ઉસ જગહકો દેવતાઓંકા મસ્કન કહતે થે ઔર પહાળિયોંકે અંદર નહીં જાતે થે. અંદર સિર્ફ ચાર બૂળ્હે હબ્શી જાતે થે. ઉન્મેં એક ઈસ કબીલેકા મઝહબી પેશ્વા થા. ઉસ્ને અપને આપકો મરે હૂએ પરોહતકા જાંનશીન બના લિયા થા. ઉસ્ને તીન આદમી અપને મુહાફિઝોંકે તૌર પર મુન્તખબ કર લિએ થે. જો ઉસ્કે સાથ પહાળિયોંકે અંદર જાતે થે. રજબને ઉસી ચોટેસે ખિત્તેકે એક ઔર ઢકે છુપે ગોશેકો અપના ઘર બના લિયા થા. ફિરાર હો કર વહ વહાં ગયા ઔર ફિર મિસ્રમેં મુકીમ કિસી સલીબી એજન્ટકે સાથ ફલસ્તીન ચલા ગયા થા.

હબ્શિયોંકા યહ કબીલા જો અંગૂગ કહલાતા થા, ખૌફઝદા થા. એક તો ઉન્કે દેવતાકી કુર્બાન પૂરી ન હૂઈ, દૂસ્રે ઉન્કા પરોહત મારા ગયા, તીસરે ઉન્કે દેવતાકા બુત ઔર મસ્કન હી તબાહ કર દિયા ગયા ઔર ચૌથી મુસીબત યહ નાઝિલ હૂઈ કે કબીલેકે સેંકળોં જવાન દેવતાકી તૌહીનકા ઈન્તિકામ લેને ગએ તો ઉન્હેં શિકસ્ત હૂઈ ઔર ઝિયાદાતર મારે ગએ. ઈસ

કબીલેકે ઘર ઘરમેં માતમ હો રહા થા. ઉન્મેંસે બા'ઝ લોગ યહ ભી સોચને લગે થે કે જિસ્ને ઉન્કે દેવતાકા બુત તોળા હે વહ કોઈ બહુત બળા દેવતા હોગા. મરે હૂએ પરોહતકે જાનશીનને જબ અપને કબીલેકા યહ હાલ દેખા તો ઉસ્ને પહલે તો યહ કહા કે દેવતાકે મગરમચ્છ ભૂકે હૈં, ઉન્કે પેટ ભરો. હબ્શિયોંને કઈ એક બકરિયાં મગરમચ્છોંકે લિએ ભેજ દીં. એકને તો ઊંટ પરોહતકે હવાલે કર દિયા. યહ જાનવર કઈ દિનોં તક મગરમચ્છોંકી ઝીલમેં ફેંકે જાતે રહે મગર કબીલેસે ખૌફ કમ ન હુવા.

એક રાત નએ પરોહતને કબીલેકો પહાળી જગહસે બાહર જમા' કિયા ઔર બતાયા કે ઉસ્ને દેવતાઓં તક રસાઈ હાસિલ કી હે. દેવતાઓંને યહ ઈશારા દિયા હે કે ચૂંકે વક્ત પર લળકીકી કુર્બાની નહીં હૂઈ ઈસ લિએ કબીલે પર યહ મુસીબત નાઝિલ હૂઈ હે. દેવતાઓંને કહા હે કે અબ બયક વક્ત દો લળકિયોંકી કુર્બાની દી જાએ તો મુસીબત ટલ સકતી હે વર્ના દેવતા સારે કબીલેકો ચેન નહીં લેને દેંગે. પરોહતને યહ ભી કહા કે લળકિયાં અંગૂગ ન હોં ઔર સૂડાનકી ભી ન હોં, ઉન્કા સુફેદ ફામ હોના ઝરૂરી હે... ઈતના સુનના થા કે કબીલેકે બહુતસે દિલેર ઔર નિડર આદમી ઉઠ ખળે હૂએ. ઉન્હોંને કહા કે વહ મિસ્રસે દો ફિરંગી યા મુસલમાન લળકિયાં ઉઠા લાએંગે.

ઉધરસે રજબ ફલસ્તીનસે તીન સલીબી લળકિયાં દસ મુહાફિઝોંકે સાથ લા રહા થા. ઉસ્કા સફર બહુત લંબા થા ઔર યહ સફર ખતરનાક ભી થા. વહ સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફૌજકા ભગોળા ઔર બાગી સાલાર થા. ઉસે મા'લૂમ થા કે સરહદકે સાથ સાથ સુલ્તાન અય્યૂબીને ગશ્તી પહરેકા ઈન્તિઝામ કર રખ્ખા હે ઈસ લિએ વહ અપને કાફિલેકો દૂરકા ચક્કર કાટ કર લા રહા થા. ઉસ્કે કાફિલેમેં તીન ઊંટ થે જિન પર પાની, ખોરાક ઔર સલીબિયોંકા દિયા હુવા બહુત સારા સામાન લદા હુવા થા. બાકી સબ ઘોળોં પર સવાર થે. કઈ દિનોંકી મુસાફતકે બા'દ વહ દેવતાઓંકે પહાળી મસ્કનમેં પહુંચ ગએ. ઈસ્સે એક હી દિન પહલે કબીલેકે પરોહતને કહા થા કે વહ સુફેદ ફામ ઔર સૂડાનકે બાહરકી લળકિયાં હોં, રજબ સબસે પહલે પરોહતસે મિલા. પરોહતને રજબકે સાથ દો તીન સુફેદ ફામ ઔર

બહુત હી હસીન લળકિયાં દેખીં તો ઉસ્કી આંખેં ચમક ઉઠીં. યહ લળકિયાં કુર્બાનીકે લિએ મોઝૂં થીં. ઉસ્ને રજબસે લળકિયોંકે મુતઅલ્લિક પૂછા તો રજબને ઉસે બતાયા કે ઉન્હેં વહ ખાસ મકસદકે લિએ અપને સાથ લાયા હે.

રજબ લળકિયોંકો પહાળિયોંકે અંદર એક ઐસી જગહ લે ગયા જો સરસબ્ઝ ઔર ખૂશ્નુમા થી ઔર તીન અત્રાફસે પહાળિયોંમેં ઘરી હૂઈ થી. વહાં રજબને ખૈમે ગાળ દીએ થે. લળકિયોંકો ચોરી છુપે મૌકા મહલ દેખકર કાહિરામેં ઉન દો આદમિયોંકે હવાલે કરના થા જિન્કે અત્તે પત્તે ઉસે સલીબિયોંને દીએ થે. લળકિયોંકે આરામો આસાઈશકા પૂરા ઈન્તિઝામ થા. રજબને વહાં શરાબકા ભી ઈન્તિઝામ કર રખ્ખા થા. રાત ઉસ્ને સફરસે કામ્યાબ લોટનેકી ખૂશીમેં જશ્ન મનાયા. સલીબી મુહાફિઝોંકો ભી શરાબ પિલાઈ. લળકિયોંને ભી પી.

આધી રાતકે બા'દ જબ મુહાફિઝ ઔર ઉસ્કે અપને ચંદ એક સાથી જો પહલે હી વહાં મૌજૂદ થે સો ગએ તો રજબને એક લળકીકો બાઝૂસે પકળ કર અપને ખૈમેમેં લે જાને લગા. લળકી ઉસ્કી નિય્યત ભાંપ ગઈ. ઉસ્ને ઉસે કહા, "મેં તવાઈફ નહીં હૂં. મેં યહાં સલીબકા ફર્ઝ પૂરા કરને આઈ હૂં. મેં આપકે સાથ શરાબ પી સકતી હૂં મગર બદી કુબૂલ નહીં કરૂંગી."

રજબને ઉસે હંસતે હૂએ અપને ખૈમેકી તરફ ઘસીટા તો લળકીને અપના બાઝૂ છુળા લિયા. રજબને દસ્ત દરાઝી કી તો લળકી દોળ કર અપની સાથી લળકિયોંકે પાસ ચલી ગઈ. વહ દોનોં ભી બાહર આ ગઈ. ઉન્હોંને રજબકો સમઝાનેકી કોશિશ કી કે વહ ઉન્હેં ગલત ન સમઝે.

રજબકો ગુસ્સા આ ગયા. ઉસ્ને કહા, "મેં જાનતા હૂં તુમ કિતની પાકબાઝ હો. બેહયાઈ તુમ્હારા પેશા હે."

"ઈસ પેશેકા ઈસ્તિ'માલ હમ વહાં કરતી હેં જહાં અપને ફર્ઝકે લિએ ઝરૂરી હોતા હે." લળકીને કહા, "હમ અય્યાશીકી ખાતિર અય્યાશી નહીં કિયા કરતેં."

રજબ ઉન્કી કોઈ બાત સમઝના નહીં ચાહતા થા. આખિર લળકિયોંને ઉસે કહા, "હમારે સાથ દસ મુહાફિઝ હેં. વહ હમારી હિફાઝતકે

લિએ સાથ આએ હૈં. ઉન્હેં કલ વાપસ ચલે જાના હે. અગર હમને ઉન્કી ઝરૂરત મહસૂસ કી તો હમ ઉન્હેં યહાં રોક સકતી હૈં યા ખૂદ યહાંસે જા સકતી હૈં.''

રજબ ચુપ હો ગયા મગર ઉસ્કે તેવર બતા રહે થે કે વહ લળકિયોંકો બખ્શેગા નહીં. વહ રાત ગુઝર ગઈ. દૂસ્રે દિન રજબને ફલસ્તીનસે સાથ લાએ હૂએ મુહાફિઝોંકો રૂખ્સત કર દિયા... દિન ગુઝર ગયા. શામકે વક્ત રજબ લળકિયોંકે સાથ બેઠા ઈધર ઉધરકી બાતેં કર રહા થા કે પરોહત અપને ચાર હબ્શિયોંકે સાથ આ ગયા. ઉસ્ને સૂડાની ઝુબાનમેં રજબસે કહા, ''હમારે દેવતા હમસે નારાઝ હૈં. ઉન્હોંને દો ફિરંગી યા મુસલમાન લળકિયોંકી કુર્બાની માંગી હે. યહ લળકિયાં કુર્બાનીકે લિએ મોઝૂં હૈં. ઈન્મેંસે દો લળકિયાં હમારે હવાલે કર દો.''

રજબ ચકરા ગયા. ઉસ્ને જવાબ દિયા, ''યહ લળકિયાં કુર્બાનીકે લિએ નહીં હૈં. ઈન્સે હમેં બહુત કામ લેના હે ઔર ઈન્હીંકે હાથોં હમેં તુમ્હારે દેવતાઓંકે દુશ્મનકો મરવાના હે.''

''તુમ ઝૂટ બોલતે હો.'' પરોહતને કહા, ''તુમ ઈન લળકિયોંકો યહાં તફરીહકે લિએ લાએ હો. હમ ઈન્મેંસે દો લળકિયોંકો કુર્બાન કરેંગે.''

રજબને બહુત દલીલેં દીં મગર પરોહતને કિસી એક ભી દલીલકો કુબૂલ ન કિયા. ઉસ્કે દિમાગ પર દેવતા સવાર થે. ઉસ્ને ઉઠ કર દો લળકિયોંકે સરોં પર બારી બારી હાથ રખ કર કહા, ''યહ દોનોં દેવતાકે લિએ હૈં. અંગૂગકી નજાત ઈન દો લળકિયોંકે હાથમેં હે.'' યહ કહકર વહ ચલા ગયા. રુકકર રજબસે કહા, ''લળકિયોંકો સાથ લેકર ભાગનેકી કોશિશ ન કરના. તુમ જાનતે હો કે હમ તુમ્હેં ફૌરન્ ઢૂંઢ લેંગે.''

લળકિયાં સૂડાનકી ઝુબાન નહીં સમઝતી થીં. હબ્શી પરોહતને ઉન્કે સરોં પર હાથ રખ્ખા. રજબકો પરેશાન દેખા તો ઉન્હોંને રજબસે પૂછા કે યહ હબ્શી ક્યા કહ રહા થા. રજબને ઉન્હેં સાફ સાફ બતા દિયા કે વહ ઉન્હેં કુર્બાનીકે લિએ માંગતા હે. લળકિયોંકે પૂછને પર ઉસ્ને બતાયા કે વહ તુમ્હારે સર કાટ કર ખુશ્ક હોનેકે લિએ રખ દેંગે ઔર જિસ્મ ઝીલમેં ફેંક દેંગે જહાં મગરમચ્છ જિસ્મોંકો ખા જાએંગે. લળકિયોંકે રંગ ફક હો ગએ. ઉન્હોંને

રજબસે પૂછા કે ઉસ્ને ઉન્હેં બચાનેકે લિએ ક્યા સોચા હે. રજબને જવાબ દિયા, "મૈંને ઉસે સમઝાનેકે લિએ સારી દલીલેં દે ડાલી હૈં મગર ઉસ્ને એક ભી નહીં સુની. મૈં ઈન લોગોંકે રહમો કરમ પર હૂં. મૈં તો ઉન્હેં અપને સાથ મિલાના ચાહતા હૂં. યહ મેરી ફૌજમેં શામિલ હોનેકે લિએ તય્યાર હૈં લેકિન અપને અકીદેકે ઈતને પક્કે હૈં કે પહલે દેવતાઓંકો ખૂશ કરેંગે, ફિર મેરી બાત સુનેંગે.''

રજબકી બાતોં ઔર અંદાઝસે લળકિયોંકો શક હો ગયા કે વહ ઉન્હેં બચા નહીં સકેગા. યા ઉન્હેં ખૂશ કરનેકે લિએ બચાનેકી કોશિશ નહીં કરેગા. ઉન્હોંને ગુઝિશ્તા રાત રજબકી નિય્યતકી એક ઝલક દેખ ભી લી થી. ઈસ્સે વહ ઉસ્સે માયૂસ હો ગઈ થીં. રજબને ઉન્હેં રસ્મી તૌર પર ભી તસલ્લી ન દી કે વહ ઉન્હેં બચા લેગા. લળકિયાં ખૈમેમેં ચલી ગઈ. ઉન્હોંને સૂરતે હાલ પર ગૌર કિયા ઔર ઈસ નતીજે પર પહુંચીં કે વહ યહાં રજબકી અય્યાશીકા ઝરીઆ બનને યા હબ્શિયોંકે દેવતાકી ભેંટ ચળ્હનેકે લિએ નહીં આઈ. વહ બેમકસદ મૌત નહીં મરના ચાહતી થીં. ઉન્હોંને વહાંસે ફિરારકા ઈરાદા કિયા. ફિરાર હો કર ફલસ્તીન તક ખૈરિય્યતસે પહુંચના આસાન કામ ન થા મગર કોઈ ચારએકાર ભી ન થા. યહ લળકિયાં સિર્ફ ખૂબ્સૂરત ઔર દિલકશ હી નહીં થીં, ઘૂળ સવારી ઔર સિપાહગિરીકી ભી ઉન્હેં તર્તીબ દી ગઈ થી તાકે ઝરૂરત પળે તો અપના બચાવ ખૂદ કર સકેં. ઉન્હોંને ફૈસલા કર લિયા કે વહ યહાંસે ભાગ કર ફલસ્તીન ચલી જાએંગી.

વહ રાત ખૈરિય્યતસે ગુઝર ગઈ. દૂસ્રે દિન લળકિયોંને અચ્છી તરહ દેખા કે રાતકો ઘોળે કહાં બંધે હોતે હૈં ઔર વહાંસે નિકલનેકા રાસ્તા કૌનસા હે. હબ્શી પરોહત દિનકે વક્ત ભી આયા ઔર રજબકે સાથ બાતેં કરકે ચલા ગયા. લળકિયોંને ઉસ્સે પૂછા કે વહ ક્યા કહ ગયા હે. રજબને ઉન્હેં બતાયા કે વહ કલ રાત તુમ્હેં યહાંસે લે જાએંગે. વહ મુઝે ધમકી દે ગયા હે કે મૈંને ઉન્હેં રોકનેકી કોશિશ કી તો વહ મુઝે કત્લ કરકે મગરમચ્છોંકી ઝીલમેં ફૈંક દેંગે. લળકિયોંને ઉસે યહ નહીં બતાયા કે વહ ફિરારકા ફૈસલા કર ચુકી હૈં, ક્યૂંકે ઉન્હેં રજબકી નિય્યત પર શક હો ગયા થા. વહ ગૈર મા'મૂલી તૌર પર ઝહીન લળકિયાં થીં. ઉન્હોંને રજબકે સાથ ઐસી બાતેં કીં

ઔર ઐસી બાતેં ઉસ્કે મુંહસે કહલવાઈ જિન્સે પતા ચલતા થા કે જૈસે વહ ઉન્હેં બચાનેકી બજાએ હબ્શિયોંકો ખૂશ કરના ચાહતા હે તાકે વહ ઉસે વહીં છુપાએ રખ્ખેં ઔર ઉસે સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ ફૌજ તય્યાર કરનેમેં મદદ દેં. લળકિયોંકો યહ શક ભી હુવાકે રજબ ઉન્હેં ઐસી કીમતકે એવઝ બચાનેકી કોશિશ કરેગા જો વહ ઉસે નહીં દેના ચાહતી થીં.

સારા દિન ઈસી શિશો પંજમેં ગુઝર ગયા. રજબકો શક ન હુવા કે લળકિયાં ભાગ જાએંગી. ઉસે ઉસ વક્ત ભી શક ન હુવા જબ લળકિયોંને ઉસ કહા કે ઐસે જહન્નનુમા સહરામેં ઐસા સરસબ્ઝ ખિત્તા કુદરતકા અજૂબા હે. આઓ ઝરા ઈસ્કી સેર કરા દો. રજબ ઉન્હેં ઘુમાને ફિરાને લગા. આગે વહ ભયાનક ઝીલ આ ગઈ જિસકે કિનારે પર પાંચ છે મગરમચ્છ બેઠે થે. ઝીલકા પાની ગલીઝ ઔર બદબુદાર થા. એક લળકીને કહા કે યૂં મા'લૂમ હોતા હે જૈસે પહાળીકે અંદર ચશ્મા હે. સબને જબ પહાળીકે અંદર દેખા તો એક લળકીકી ચીખ નિકલ ગઈ. પાની પહાળીકે અંદર એક વસીઅ ગાર બના કર ચલા ગયા થા. રજબને કહા, "યહ હૈં વહ મગરમચ્છ જો યહાંકે મુજરિમોંકો ઔર કુર્બાન કી હૂઈ લળકિયોંકે જિસ્મોંકો ખાતે હૈં." ઐસા હોલનાક મંઝર દેખ કર લળકિયોંકે દિલોમેં ફિરારકા ઈરાદા ઔર ઝિયાદા પુખ્તા હો ગયા. ઉન્હોંને સેરકે બહાને ફિરારકા રાસ્તા અચ્છી તરહ દેખ લિયા ઔર ઐસી નરમ ઝમીન દેખ લી જિસ પર ઘોળોંકે કદમોંકી આવાઝ પેદા ન હો. ઉન્કી સેરકી ખ્વાહિશકે પીછે યહી મક્સદ થા.

ઉધર હબ્શી પરોહત કરીબ બસ્તીમેં બેઠા કબીલેકો યહ ખૂશખબરી સુના રહા થા કે કુર્બાનીકે લિએ લળકિયાં મિલ ગઈ હૈં ઔર કુર્બાની આજસે ચોથી રાત દી જાએગી જો પૂરે ચાંદકી રાત હોગી. ઉસ્ને કહા કે કુર્બાની દેવતાઓંકે મસ્કન ઔર મઅબદકે ખંડરોં પર દી જાએગી ઉસ્કે બા'દ હમ યહ મઅબદ (ઈબાદતગાહ) ખૂદ તા'મીર કરેંગે ઔર જબ યહ મઅબદ તા'મીર હો જાએગા તો હમ ઉસ કૌમસે ઈન્તિકામ લેંગે જિન્હોંને હમારે દેવતાકી તૌહીન કી હે.

નિસ્ફ શબકા અમલ થા. રજબ ઔર ઉસ્કે સાથિયોંકો લળકિયોંને અપને ખુસૂસી ફનકા મુઝાહરા કરતે હૂએ ઈતની શરાબ પિલા દી થી કે ઉન્કી બેદારીકા ખત્રા હી ખત્મ હો ગયા થા. વહ બેહોશ પળે થે. લળકિયોંને સફરકે લિએ સામાન બાંધ લિયા. તીન ઘોળોં પર ઝીનેં કસીં. સવાર હૂઈ ઔર ઉસ નરમ ઝમીન પર ઘોળોંકો ડાલ દિયા જો ઉન્હોંને દિનકે વક્ત દેખી થી. ઉસ ખિત્તેકે એક હિસ્સેમેં ચાર હબ્શી મૌજૂદ થે લેકિન વહ સોએ હૂએ થે ઔર દૂર થે. ઉન્હેં મા'લૂમ થા કે યહાંસે કોઈ ભાગનેકી જુર્અત નહીં કર સકતાં. અગર ભાગેગા તો સહરા ઉસે રાસ્તેમેં હી ખત્મ કર દેગા, મગર લળકિયાં ઉસ સરસબ્ઝ, ખુશ્નુમા ઔર હોલનાક કૈદ ખાનેસે નિકલ ગઈ. વહ ઉસી રાસ્તેસે ફલસ્તીન જાના ચાહતી થીં જિસ રાસ્તેસે રજબ ઉન્હેં લાયા થા. વહ થીં તો ગૈર મા'મૂલી તૌર પર ઝહીન ઔર ઉન્હેં અસ્કરી તરબિય્યત ભી દી ગઈ થી મગર ઉન્હેં યહ ઈલ્મ નહીં થા કે સહરામેં ઈસ કદર ફરેબ છુપે હૂએ હૈં જો દાનિશમંદોંકો ભી અકલકા અંધા કર દિયા કરતે હૈં. ઈતને તવીલ સહરાઈ સફર પર લોગ કાફિલોંકી સૂરતમેં નિકલા કરતે થે ઔર ઉન્કે પાસ સહરાકી હર આફતકા મુકાબલા કરનેકા એહતિમામ હોતા થા.

રાતકે વક્ત તો સહરા સર્દ થા. તીનોં લળકિયોંને ઉસ જગહસે દૂર તક ઘોળોંકો આહિસ્તા આહિસ્તા ચલાયા, ફિર એળ લગા દી. ઘોળે સરપટ દોળને લગે. બહુત દૂર જા કર ઉન્હોંને ઘોળોંકી રફતાર કમ કર દી. બાકી રાત ઘોળે ઈસી રફતાર પર ચલતે રહે. સુબ્હ તુલૂઅ હૂઈ ઔર જબ સૂરજ ઉપર આયા તો લળકિયોંકે ઈર્દ ગિર્દ રેતકે ગોલ ગોલ ટીલે થે ઔર ઈન્સે આગે રેતિલી મિટ્ટીકી ઊંચી ઊંચી પહાળિયાં ખળી થીં. કોઈ રાસ્તા ન થા. ઉન્હોંને સૂરજસે અપની સિમ્તકા અંદાઝા કિયા ઔર ટીલોંકી ભૂલ ભૂલય્યોંમેં દાખિલ હો ગઈ. ઘોળે પ્યાસે થે. હર ઘોળે પર પાનીકા એક એક છોટા મશ્કીઝા થા જો એક દિનકે લિએ ભી કાફી નહીં થા. ઘોળોંકો કહાંસે પાની પિલાયા જાતા. લળકિયાં કિસી નખ્લિશ્તાનકી તલાશમેં ચલતી ચલી ગઈ. સૂરજ ઉપર ઉઠતા ગયા ઔર સહરાકો દોઝખ બનાતા ગયા. નખ્લિશ્તાનકા કહીં નિશાન ઔર તસવ્વુર ભી નઝર નહીં આતા થા.

રજબ ઔર ઉસ્કે સાથી સૂરજ તુલૂઅ હોનેકે બા'દ ભી ન જાગે. વહ તો બેહોશીકી નિંદ સોએ હૂએ થે. પરોહત અપને તીન હબ્શિયોંકે સાથ આયા. ઉસ્ને સબસે પહલે લળકિયોંકે ખૈમેમેં દેખા. ખૈમે ખાલી થે. ઉસ્ને રજબકો જગાયા ઔર કહા, "દોનોં લળકિયાં મેરે હવાલે કર દો." રજબ હળબળા કર ઉઠા ઔર પરોહતકો કાઈલ કરનેકી કોશિશ કરને લગા કે વહ ઈન લળકિયોંકો ઝાએ ન કરે. ઉસ્ને ઉસે તફસીલસે બતાયા કે ઈન લળકિયોંસે ક્યા કામ લેના હે મગર પરોહતને ઉસ્કી એક ભી બાત ન માની. રજબને અપને સાથિયોંકો જગાના ચાહા તો હબ્શિયોંને ઉસે પકળ લિયા. પરોહતને પૂછા, "લળકિયાં કહાં હેં ?"

રજબને વહીંસે લળકિયોંકો પુકારા તો ઉસે કોઈ જવાબ ન મિલા. ખૈમેમેં જા કર દેખા. ઉન્હેં ઈધર ઉધર દેખા. વહ કહીં નઝર ન આઈ. અચાનક નઝર ઝીનેં પર પળી. તીન ઝીનીં ગાઈબ થીં. ઘોળે દેખે તો તીન ઘોળે ગાઈબ થે. રજબને પરોહતસે કહા, "વહ તુમ્હારે ડરસે ભાગ ગઈ હેં. તુમને બળે કામકી લળકિયોંકો ભગા દિયા હે."

"ઉન્હેં તુમને ભગાયા હે ?" પરોહતને કહા ઔર તીન હબ્શિયોંસે રજબકે મુતઅલ્લિક કહા, "ઉસે લે જા કર બાંધ દો. ઉસ્ને અંગૂગકે દેવતાકો ફિર નારાઝ કર દિયા હે. અચ્છે સવારોંકો બુલાઓ ઔર લળકિયોંકા પીછા કરો. વહ દૂર નહીં જા સકતીં."

રજબકે એહતિજાજ ઔર મન્નત સમાજતકો નઝર અંદાઝ કરતે હૂએ હબ્શી ઉસે અપને સાથ લે ગએ ઔર એક દરખ્તકે સાથ ઉસે ઈસ તરહ બાંધ દિયા ગયા કે હાથ, પીઠ પીછે બંધે હૂએ થે. ઉસ્કે સોએ હૂએ સાથિયોંકે હથ્યાર ઉઠા લિએ ગએ, ફિર ઉન્હેં જગા કર ધમકી દી ગઈ કે વહ યહાંસે હલે તો કત્લ હો જાએંગે... થોળી દેર બા'દ છે ઘોળ સવાર ઔર શુતર સવાર આ ગએ. ઉન્હેં લળકિયોંકે તઆકુબમેં રવાંના કર દિયા ગયા. રેત પર તીન ઘોળોંકે કદમોંકે નિશાન સાફ થે. ઉસી સિમ્તકો યહ હબ્શી રફતારસે રવાના હો ગએ. લળકિયોંકો પકળના આસાન નહીં થા, ક્યૂંકે ફિરાર ઔર તઆકુબમેં આઠ દસ ઘંટોંકા ફર્ક થા. હબ્શી સવારોંકો યહ સહુલત હાસિલ થી કે વહ સહરાકે ભેદી થે ઔર મર્દ થે. સખ્તિયાં ઝેલ સકતે થે. આગે જા

કર ઉન્હેં યહ મુશ્કિલ પેશ આઈ કે હવા ચલ રહી થી જિસ્ને રેત ઉળા ઉળાકર ઘોળોંકે ખુરે ગાઈબ કર દીએ થે. ફિર ભી વહ અંદાઝે પર ચલતે ગએ.

તીન ચાર ઘંટોંકે તઆકુબકે બા'દ ઉન્હેં એક તરફસે આસમાન પર ઉફુકકે કુછ ઉપર તક મિટયાલી સુર્ખી દિખાઈ દી જો ઉપર ઉઠતી ઔર આગે બળ્હતી આ રહી થી. સવારોંને ઘબરા કર એક દૂસરેકી તરફ દેખા, ઘોળોં ઔર ઊંટોંકો પીછેકી તરફ મોળ કર સરપટ દોળાયા. યહ સહરાકી વહ આંધી આ રહી થી જો બળે બળે ટીલોંકો રેતકે ઝર્રોંમેં બદલ કર ઉળા લે જાતી હે. કોઈ ઈન્સાન યા જાન્વર કહીં રુક કર ખળા રહે યા બેઠ જાએ તો રેત ઉસ્કે જિસ્મકે સાથ રુક રુક કર ઉસે ઝિંદા દફન કર દેતી હે ઔર ઉસ પર ટેલા ખળા હો જાતા હે. વહાં આંધીસે બચનેકે લિએ કોઈ મઝબૂત ટીલા નહીં થા. વહ ભાગ કર અપને પહાળી ખિત્તે તક પહુંચના ચાહતે થે જો બહુત હી દૂર થા... વહાં તક આંધી પહુંચ ગઈ થી. ઉસ ખિત્તેકે દરખ્ત દોહરે હો હો કર ચીખ રહે થે. ઝીલકે મગરમચ્છ પહાળીકે આબી ગારમેં જા છુપે થે. પરોહત એક જગહ ઝમીન પર ઘુટને ટેકે હૂએ હાથ હવામેં બુલંદ કરતા ઔર ઝોર ઝોરસે ઝમીન પર મારતા થા. હર બાર બુલંદ આવાઝસે કહતા થા, "અંગૂગકે દેવતા! અપને કહરકો સમેટ લે. હમ દો બહુત હી ખૂબ્સૂરત લળકિયાં તેરે કદમોંમેં પેશ કર રહે હૈં." વહ ઉસ આંધીકો દેવતાકા કહર સમઝ રહા થા. સહરા ઔર આંધીકા ચોલી દામનકા સાથ થા, લેકિન સુર્ખ ઔર ઐસી તેઝો તુંદ આંધી કભી કભી ચલા કરતી થી. લળકિયોંકો ભી આંધીને લપેટમેં લે લિયા થા. ઉન્કે લિએ કોઈ આળ ઔર ઓટ નહીં થી. વહ હબ્શિયોંકે ખત્રેસે તો બહુત દૂર નિકલ ગઈ થીં મગર સહરાકે ઐસે ખત્રેમેં આ ગઈ જો ઉન્કે લિએ જાન લેવા ષાબિત હો સકતા થા. ઉન્કે લિએ દૂસ્રી મુસીબત યહ આઈ કે રેતકી બોછાળોં ઔર આંધીકે ઝનાટોંસે ઘબરા કર તીનોંકે ઘોળે મુંહ ઝોર ઔર બેલગામ હો કર દોળ પળે. વહ ચૂંકે ઈકટ્ઠે બિદકે થે ઈસ લિએ ઈકટ્ઠે હી દોળતે જા રહે થે. ઈસ્સે યહ ફાઈદા તો હુવા કે રેતમેં દબ જાનેકા ખત્રા ન રહા મગર યહ મા'લૂમ નહીં થા કે બેલગામ ઘોળે કહાં જા રુકેંગે ઔર વહ જગહ અસલ રાસ્તેસે કિતની દૂર હોગી.

લળકિયોંમેં ઈતની હિમ્મત નહીં થી કે ઘોળોંકો કાબૂ કર લેતીં ઔર ઘોળોંમેં ઈતની હિમ્મત નહીં થી કે ઝિયાદા દોળ સકતે. વહ પ્યાસે થે ઔર આધી રાતસે મુસલ્સલ ચલ રહે થે.

થકન ઔર પ્યાસ ઘોળોંકો બેહાલ કરને લગી. એક ઘોળા મુંહકે બલ ગિરા. ઉસ્કી સવાર લળકી ઐસી ગિરીકે ઘોળા ઉઠા ઔર જબ ફિર ગિરા તો લળકી ઉસ્કે નીચે આ ગઈ. ઉસે મરના હી થા. કુછ ઔર આગે ગએ તો એક ઘોળેકા તંગ ઢીલા હો ગયા. ઝીન એક તરફ લુળ્હક ગઈ. ઉસ્કી સવાર ઉસી પહલૂમેં ગિરી મગર બાયાં પાઉં રિકાબમેં ફંસ ગયા. લળકી ઝમીન પર ઘસીટી જાને લગી. તીસરી લળકી ઉસ્કી કોઈ મદદ નહીં કર સકતી થી. ઉસ્કા અપન ઘોળા બેકાબૂ થા. વહ અપની સાથીકી ચીખેં સુનતી રહી. ફિર વહ ચીખેં ખામોશ હો ગઈ ઔર વહ લળકીકી લાશકો ઘોળેકે સાથ ઝમીન પર જાતા દેખતી રહી. ઉસ પર દેહશત તારી હો ગઈ. વહ કિતની હી દિલેર ક્યૂં ન થી, આખિર લળકી થી. ઝોર ઝોરસે રોને લગી. ઢીલી ઝીનવાલા ઘોળા યકલખ્ત રુક ગયા. તીસરી લળકી અપના ઘોળા રોક ન સકી. ઉસ્ને પીછે દેખા. આંધીમેં ઉસે કુછ નઝર ન આયા કે ઉસ ઘોળેકા ક્યા હશ્ર હુવા. લળકી તો યકીનન્ મર ચુકી થી.

તીસરી લળકી અકેલી રહ ગઈ. ઉસ્ને રિકાબોંસે પાઉં ઝરા પીછે કર લિએ. ઉસ્કી દહશતઝદગીકા યહ આલમ થા કે ઉસ્ને ઘોળેકી લગામ છોળ કર હાથ આસમાનકી તરફ ઉઠાકર જોળ દીએ ઔર ગલા ફાળકર ખુદાકો પુકારને લગી, "મેરે અઝીમ ખુદા ! આસમાનોંકે ખુદા ! મેરે ગુનાહ મુઆફ કર દે. મૈં ગુનહગાર હૂં. મેરા બાલ બાલ ગુનહગાર હે. મૈં ગુનાહ કરને આઈ થી. મૈંને ગુનાહોંમેં પરવરિશ પાઈ હે. મેરે ખુદા ! મૈં ઉસ વક્ત બહુત છોટી થી જબ મુઝે બળોંને ગુનાહોંકે રાસ્તે પર ડાલા થા. ઉન્હોંને મુઝે ગુનાહોંકે સબક દેતે જવાન કિયા ઔર કહા જાઓ મર્દોંકો અપને હુસ્ન ઔર અપને જિસ્મસે ગુમરાહ કરો. ઉન્કે હાથોં ઈન્સાનોંકો કત્લ કરાઓ. ઝૂટ બોલો. ફરેબ દો ઔર બદકાર બન જાઓ. ઉન્હોંને બતાયા થા કે યહ સલીબકા ફર્ઝ હે. તુમ પુરા કરોગી તો જન્નતમેં જાઓગી." વહ પાગલોંકી તરહ ચિલ્લા રહી થી ઔર ઉસ્કે ઘોળેકી રફતાર ઘટતી જા રહી થી. ઝારો કતાર રોતે હૂએ

ઉસ્ને ખુદાસે કહા, "તેરા જો મઝહબ સચ્ચા હે, મુઝે ઉસીકા મો'જિઝા દિખા."

ઉસ્કે અકીદે મુતઝલ્ઝલ હો ગએ થે. ગુનાહોંકે એહસાસને ઉસ્કે દિમાગ પર કાબૂ પા લિયા થા. મૌતકે ખૌફને ઉસે ફરામોશ કર દિયા થા કે ઉસ્કા મઝહબ ક્યા હે. ઉસે અપના માઝી ગુનાહોંમેં ડૂબા હુવા નઝર આ રહા થા ઔર ઉસ્કે દિલમેં યહ એહસાસ પેદા હોતા જા રહા થા કે વહ મર્દોંકે ઈસ્તિ'માલકી ચીઝ હે ઔર ઉસે ધોકે ઔર ફરેબકે લિએ ઈસ્તિ'માલ કિયા જા રહા હે ઔર અબ સઝા સિર્ફ ઉસ અકેલીકો મિલ રહી હે.

ઉસે ગશીકી લહર આઈ ઔર ગુઝર ગઈ. ઉસ્ને ધાળ મારી ઔર સરકો ઝટક કર બુલંદ આવાઝસે કહા, "મેરી મદદ કર મેરે ખુદા ! મેં અભી મરના નહીં ચાહતી." ઔર ઈસ્કે સાથ હી ઉસે યાદ આ ગયા કે વહ યતીમ બચ્ચી હે. મૌતકે સામને ઈન્સાન માઝીકી તરફ ભાગતા હે જો ઈન્સાની ફિત્રતકા કુદરતી રદ્દે અમલ હે. ઉસ જવાન લળકીને ભી માઝીમેં પનાહ લેનેકી કોશિશ કી મગર વહાં કુછ ભી ન થા. માં નહીં થી, બાપ નહીં થા, કોઈ બહન ભાઈ નહીં થા. ઉસે યહી કુછ આ ગયા કે સલીબિયોંને ઉસે પાલા ઔર ઉસ રાહ પે ડાલા હે જહાં એક બળા હી હસીન ધોકા બન ગઈ થી. ઉસે અપને આપસે નફરત હોને લગી. વહ અબ બખ્શિશ ચાહતી થી, નજાત ચાહતી થી, ઉસે ગશી આને લગી. ઘોળોંકી રફતાર બહુત તેઝ હો ગઈ થી.

સુલ્તાન અય્યૂબીને સરહદકે સાથ સાથ ગશ્તી પહરેકા ઈન્તિઝામ કર રખ્ખા થા. ઉન્મેંસે તીન દસ્તોંકા હેડક્વાર્ટર સૂડાન ઔર મિસ્રકી સરહદસે ચાર પાંચ મીલ અંદરકી તરફ થા. હેડક્વાર્ટરકે ખૈમે ઐસી જગહ નસબ કિએ ગએ થે જહાં આંધિયોંસે બચનેકી ઓટ થી મગર ઉસ આંધીને ઉન્કે ખૈમે ઉખાળ ફેંકે થે. ઘોળોં ઔર ઊંટોંકો સંભાલના મુશ્કિલ હો ગયા થા. આંધી રુકી તો સિપાહી ખૈમે વગૈરા સંભાલનેમેં મસરૂફ હો ગએ. ઉન તીન દસ્તોંકા કમાન્ડર એક તુર્ક અહમદ કમાલ થા. વહ એક ખૂબરૂ ઔર ગોરે રંગકા તન્નોમંદ આદમી થા. વહ ભી આંધી રુકતે હી બાહર આ ગયા ઔર સાઝો સામાન ઔર જાનવરોંકા જાઈઝા લે રહા થા. ફિઝા ગિર્દસે સાફ હો

ગઈ થી. એક સિપાહીને એક તરફ ઈશારા કરકે ઉસે કહા, "કમાન્દાર ! વહ ઘોળા ઔર સવાર હમારા તો નહીં ?"

"હમને અભી લળકિયોંકો ફૌજમેં શામિલ નહીં કિયા." અહમદ કમાલને જવાબ દિયા, "વહ લળકી મા'લૂમ હોતી હે. બાલ બિખરે હૂએ સાફ નઝર આતે હેં."

વહ ઉસી સિપાહીકો સાથ લે કર દોળ પળા. એક ઘોળા સર નીચે કિએ નિહાયત હી આહિસ્તા આહિસ્તા આ રહા થા. ઉસે ચારેકી બૂ આઈ તો હેડકવાર્ટરકે ઘોળોંકી તરફ ચલ પળા. ઘોળે પર એક લળકી ઈસ તરહ સવાર થી કે ઉસ્કે બાઝૂ ઘોળેકી ગરદનકે ઈધર ઉધર થે ઔર લળકી આગેકો ઈસ તરહ ઝુકી હૂઈ થી કે ઉસ્કા સર ઘોળેકી ગરદનસે ઝરા પીછે થા. લળકીકે બાલ બિખરકર આગે આ ગએ થે. અહમદ કમાલકે પહુંચને તક ઘોળા વહાં બંધે હૂએ ઘોળોંકે પાસ જા કર ઉન્કા ચારા ખાને લગા થા. અહમદ કમાલને લળકીકે પાઉં રિકાબોંસે નિકાલે ઔર ઉસે ઘોળેસે ઉતારકર બાઝૂઓં પર ઉઠા લિયા. સિપાહીસે કહા, "ઝિંદા હે. ફિરંગી મા'લૂમ હોતી હે. ઉસ્કે ઘોળેકો પાની પિલાઓ." વહ લળકીકો અપને ખૈમેમેં લે ગયા. લળકીકે બાલ રેતસે અટે હૂએ થે. અહમદ કમાલને ઉસ્કે મુંહ પર પાનીકે છીંટે મારે ફિર મુંહમેં પાનીકે કત્રે ટપકાને લગા.

લળકીને આંખેં ખોલ દીં. દો ચાર લમ્હે અહમદ કમાલકો હેરતસે દેખતી રહી ઔર અચાનક ઉઠ કર બેઠ ગઈ. અહમદ કમાલકા રંગ ગોરા દેખકર ઉસ્ને અંગ્રેજીમેં પૂછા, "મેં ફલસ્તીનમેં હૂં ?" અહમદ કમાલને સર હિલાકર ઉસે સમઝાના ચાહા કે મેં યહ ઝુબાન નહીં સમઝતા. લળકીને અરબી ઝુબાનમેં પૂછા, "તુમ કૌન હો ? મેં કહાં હૂં ?"

"મેં ઈસ્લામી કૌમકા મા'મૂલીસા કમાન્દાર હૂં." અહમદ કમાલને જવાબ દિયા, "ઔર તુમ મિસ્રમેં હો."

લળકીકી આંખેં ઉબલ પળીં ઔર વહ ઈસ કદર ઘબરાઈ જૈસે ફિર બેહોશ હો જાએગી. અહમદ કમાલને કહા, "ડરો નહીં. સંભાલો અપને આપકો." ઉસ્ને ઉસ્કે સર પર શફકતસે હાથ ફેરા ઔર કહા, "મેં જાન ગયા હૂં કે તુમ ફિરંગી હો. મેરી મહમાન હો. ડરનેકી કોઈ વજહ નહીં."

ઉસ્ને એક સિપાહીકો બુલાયા ઔર લળકીકે લિએ પાની ઔર ખાના મંગવાયા.

લળકીને લપક કર પાનીકા પ્યાલા ઉઠા લિયા ઔર મુંહ લગા કર બેસબ્રીસે પિને લગી. અહમદ કમાલને પ્યાલા ઉસ્કે હોંટોંસે હટા કર કહા, "આહિસ્તા. પહલે ખાના ખા લો. પાની બા'દમેં પીના."લળકીને ગોશ્તકા એક ટુકળા ઉઠા લિયા. ફિર વહ ખાના ખાતી રહી ઔર પાની પીતી રહી. ઉસ્કે ચહરે પર રોનક વાપસ આ ગઈ.

અહમદ કમાલને એક ખૈમા અલગ લગવા રખ્ખા થા જો ઉસ્કા ગુસ્લખાના થા. વહાં પાનીકી કમી નહીં થી. ખૈમાગાહ એક નખ્લિસ્તાનકે કરીબ થી. અહમદ કમાલને ખાનેકે બા'દ લળકીકો ગુસ્લવાલે ખૈમેમેં દાખિલ કરકે પર્દે બાંધ દીએ. લળકીને ગુસ્લ તો કર લિયા લેકિન વહ બહુત હી ખૌફઝદા થી કયૂંકે વહ અપને દુશ્મનકી પનાહમેં આ ગઈ થી જહાં ઉસે અચ્છે સુલૂકકી તવક્કુઅ નહીં થી. ઉસ્કે ઝહનમેં બચપનસે યહ ડાલા જાતા રહા થા કે મુસલમાન વહશી હોતે હૈં ઔર ઔરતકે લિએ તો વહ દરિંદે હૈં. ઈસ ખૌફકે સાથ ઉસ પર હબ્શિયોંકા, મગરમચ્છોંકા ઔર સહરાઈ આંધીકા ખૌફ તારી થા. અપને સાથકી દોનોં લળકિયોંકી મૌત ઔર વહ ભી ઐસી ભયાનક મૌત, ઉસ્કે રોંગટે ખળે કર રહી થી. ઉસ્ને ગુસ્લ કરતે હૂએ બળી શિદ્દતસે મહસૂસ કિયા થા કે વહ અપને નાપાક વુજૂદકો ધોનેકી કોશિશ કર રહી હે જિસે દુનિયાકા પાની પાક નહીં કર સકતા. ઉસ્ને કસ્મપુર્સીકી હાલતમેં તંગ આ કર અપને આપકો સૂરતે હાલકે હવાલે કર દિયા.

અહમદ કમાલને યહ દેખ લિયા થા કે ઐસે હુસ્ન ઔર ઐસે દિલગદાઝ જિસ્મવાલી લળકી મા'મૂલી લળકી નહીં. મિસ્રકે ઉસ હિસ્સેમેં ઐસી ફિરંગી લળકી કૈસે આ સકતી થી ? ઉસ્ને લળકીસે પૂછા તો લળકીને જવાબ દિયા કે વહ કાફિલેસે બિછળ ગઈ હે. આંધીમેં ઘોળા બેલગામ હો ગયા થા. અહમદ કમાલ ઐસે જવાબસે મુત્મઈન નહીં હો સકતા થા. ઉસ્ને તીન ચાર ઔર સવાલ કિએ તો લળકીકે હોંટ કાંપને લગે. અહમદ કમાલને કહા, "અગર તુમ યહ કહતી કે તુમ ઈગ્વા કી હૂઈ લળકી હો ઔર આંધીને તુમ્હેં છુળા દિયા હે તો શાયદ મેં માન જાતા. તુમ્હેં ઝૂટ બોલના નહીં આતા."

ઈતનેમેં ઉસ સિપાહીને જો અહમદ કમાલકે સાથ થા. ખૈમેકા પર્દા ઉઠાયા ઔર એક થેલા ઔર એક મશ્કીઝા અહમદ કમાલકો દે કર કહા કે યહ ઈસ લળકીકે ઘોળેકી ઝીનકે સાથ બંધે હૂએ થે. અહમદ કમાલ થેલા ખોલને લગા તો લળકીને ઘબરા કર થેલે પર હાથ રખ લિયા. ઉસ્કે ચહરેકા રંગ બદલ ગયા. અહમદ કમાલને થેલા ઉસે દે કર કહા, "લો ખૂદ ખોલ કર દિખા દો."

લળકીકી ઝુબાન જૈસે ગુન્ગ હો ગઈ થી. ઉસ્ને બચ્ચોંકે અંદાઝસે થેલા પીઠ પીછે કર લિયા. અહમદ કમાલને કહા, "યહ તો હો નહીં સકતા કે મેં તુમ્હેં કહ દૂં કે જાઓ ચલી જાઓ. મુઝે કોઈ હક નહીં પહુંચતા કે તુમ્હેં રોકૂં, લેકિન એક ઐસી લળકી જો આબાદિયોંસે દૂર અકેલી ઘોળે પર બેહોશીકી હાલતમેં ભટકતી હૂઈ પાઈ ગઈ હે ઉસે મેં અકેલા નહીં છોળ સકતા. યહ મેરા ઈન્સાની ફર્ઝ હે. મુઝે અપના ઠિકાના બતા દો. મેં તુમ્હેં અપને સિપાહિયોંકે સાથ હિફાઝતસે પહુંચા દૂંગા. અગર નહીં બતાઓગી તો તુમ્હેં મુશ્તબા લળકી સમઝકર કાહિરા અપની હુકૂમતકે પાસ ભેજ દૂંગા. તુમ મિસ્રી નહીં હો. તુમ સૂડાની નહીં હો."

લળકીકે આંસૂ બહને લગે. વહ જિસ મુસીબતસે ગુઝર કર આઈ થી ઉસ્કી દહશત ઔર હોલનાકી ઉસ પર પહલે હી ગાલિબ થી. ઉસ્ને થેલા અહમદ કમાલકે આગે ફેંક દિયા. અહમદને થેલા ખોલા તો ઉસ્મેંસે કુછ ખજૂરેં, દો ચાર છોટી-મોટી આમ સી ચીઝેં નિકલીં ઔર એક થેલી નિકલી. યહ ખોલી તો ઉસ્મેંસે સોનેકે બહુતસે સિક્કે ઔર ઉન્મેં સોનેકી બારીક સી ઝંજીરકે સાથ છોટી સી સિયાહ લકળીકી સલીબ નિકલી. અહમદ કમાલ ઉસ્સે યહી સમઝ સકા કે લળકી ઈસાઈ હે. ઉસે ગાલિબન્ મા'લૂમ નહીં થા કે જો ઈસાઈ મુસલમાનોંકે ખિલાફ લળનેકે લિએ સલીબી લશ્કરમેં શામિલ હોતા હે વહ એક સલીબ પર હલ્ફ ઉઠાતા હે ઔર છોટી સી એક સલીબ હર વક્ત અપને પાસ રખતા હે. અહમદ કમાલને ઉસે કહા કે ઉસે થેલેમેં મેરે સવલાકા જવાબ નહીં હે.

"અગર મેં યહ સારા સોના તુમ્હેં દે દૂં તો મેરી મદદ કરોગે?" લળકીને પૂછા.

"કૈસી મદદ ?"

"મુઝે ફલસ્તીન પહુંચા દો." લળકીને જવાબ દિયા, "ઔર મુઝસે કોઈ સવાલ ન પૂછો."

"મૈં ફલસ્તીન તક ભી પહુંચા દૂંગા લેકિન સવાલ ઝરૂર પૂછૂંગા."

"અગર મુઝસે કુછ ભી ન પૂછો તો ઉસકા અલગ ઈન્આમ દૂંગી"

"વહ કયા હોગા ?"

"ઘોળા તુમ્હેં દે દૂંગી." લળકીને જવાબ દિયા, "ઔર તીન દિનોંકે લિએ મુઝે અપની લોંડી સમઝ લો."

અહમદ કમાલને ઈસ્સે પહલે હાથમેં કભી ઈતના સોના નહીં ઉઠાયા થા ઔર ઉસ્ને ઐસા હેરાન કુન હુસ્ન ઔર જિસ્મ ભી નહીં દેખા થા. ઉસ્ને અપને સામને પળે હૂએ સોનેકે ચમકતે હૂએ ટુકળોંકો દેખા ફિર લળકીકે રેશમ જૈસે બાલોંકો દેખા જો સોનેકે તારોંકી તરહ ચમક રહે થે, ફિર ઉસ્કી આંખોંકો દેખા જિનમેં તિલસમાતી ચમક થી જો બાદશાહોંકો એક દૂસરેકા દુશ્મન બના દિયા કરતી થી. વહ તન્નોમંદ મર્દ કમાન્ડાર થા. ઈન દસ્તોંકા હાકિમ થા જો સરહદ પર પહરા દે રહે થે. ઉસે રોકને, પૂછને ઔર પકળનેવાલા કોઈ ન થા મગર ઉસ્ને સિક્કે થેલીમેં ડાલે, સલીબ ભી થેલીમેં રખ્ખી ઔર થેલી લળકીકી ગોદમેં રખ દી.

"ક્યૂં ?" લળકીને પૂછા, "યહ કીમત થોળી હે ?"

"બહુત થોળી." અહમદ કમાલને કહા, "ઈમાનકી કીમત ખુદાકે સિવા કોઈ નહીં દે સકતા." લળકીને કુછ કહના ચાહા લેકિન અહમદ કમાલને ઉસે બોલને ન દિયા ઔર કહા, "મૈં અપના ફર્ઝ ઔર અપના ઈમાન ફરોખ્ત નહીં કર સકતા. સારા મિસ્ર મેરે એ'તિમાદ પર આરામકી નીંદ સોતા હે. તીન મહીને ગુઝરે સૂડાનિયોંને કાહિરા પર હમ્લા કરનેકી કોશિશ કી થી. અગર મૈં યહાં ન હોતા ઔર અગર મૈં ઉન્કે હાથ ઈમાન ફરોખ્ત કર દેતા તો યહ લશ્કર કાહિરામેં દાખિલ હો કર તબાહી બરપા કર દેતા. તુમ મુઝે ઉસ લશ્કરસે ઝિયાદા ખતરનાક નઝર આતી હો. કયા તુમ જાસૂસ નહીં હો ?"

"નહીં !"

"તુમ યહી બતા દો કે તુમ્હેં આંધીને કિસ ઝાલિમકે પંજેસે બચાયા હે યા તુમ આંધીસે બચકર નિકલી હો ?" લળકીને બે મા'નાસા જવાબ દિયા તો અહમદ કમાલને કહા, "મુઝે તુમ્હારે મુતઅલ્લિક યહ જાનનેકી ઝરૂરત નહીં કે કૌન હો ઔર કહાંસે આઈ હો. મેં કલ તુમ્હેં કાહિરાકે લિએ રવાના કર દૂંગા. વહાં હમારા જાસૂસી ઔર સુરાગરસાંનીકા એક મહકમા હે. વહ જાને ઔર તુમ જાનો. મેરા ફર્ઝ પૂરા હો જાએગા."

"અગર ઈજાઝત દો તો મેં ઈસ વક્ત ઝરા આરામ કર લૂં." લળકીને કહા, "કલ જબ કાહિરાકે લિએ મુઝે રવાના કરોગે તો શાયદ તુમ્હારે સવાલોંકા જવાબ દે દૂં."

લળકી રાત ભર કી જાગી હૂઈ ઔર દિનકે ઐસે ખોફનાક સફરકી થકી હૂઈ થી. લેટી ઔર સો ગઈ. અહમદ કમાલને દેખા કે વહ નીંદમેં બળ બળાતી થી. બેચેનીમેં સર ઈધર ઉધર મારતી થી ઔર ઐસે પતા ચલતા થા જૈસે ખ્વાબમેં રો રહી હો. અહમદ કમાલને અપને સાથિયોંકો બતા દિયા કે એક મશ્કૂક ફિરંગી લળકી પકળી ગઈ હે જિસે કલ કાહિરા ભેજા જાએગા. ઉસ્કે સાથી અહમદ કમાલકે કિરદારસે વાકિફ થે. કોઈ ભી ઐસા શક નહીં કર સકતા થા કે ઉસ્ને લળકીકો બદ નિય્યતીસે અપને ખૈમેમેં રખ્ખા હે. ઉસ્ને લળકીકા ઘોળા દેખા તો વહ હેરાન હુવા ક્યૂંકે ઘોળા આ'લા નસ્લકા થા ઔર જબ ઉસ્ને ઝીન દેખી તો ઉસ્કે શુકૂક રફા હો ગએ. ઝીનકે નીચે મિસ્રકી ફૌજકા નિસાન થા. યહ ઘોળા અહમદ કમાલકી અપની ફૌજકા થા.

હબ્શિયોંને આંધીકી વજહસે તઆકુબ તર્ક કર દિયા થા. વહ વાપસ ઝિંદા પહુંચ ગએ થે. પરોહતને ફેસલા દે દિયા થા કે લળકિયાં આંધિયાંમેં મારી ગઈ હોંગી. લિહાઝા તઆકુબમેં કિસીકો ભેજના બેકાર હે. વક્ત ભી બહુત ગુઝર ગયા થા. લેકિન રજબ પર આફત નાઝિલ હો રહી થી. ઉસ્સે હબ્શી બાર બાર યહી સવાલ પૂછતે થે, "લળકિયાં કહાં હે ?" ઔર વહ કસ્મેં ખા ખા કર કહતા થા કે મુઝે મા'લૂમ નહીં. હબ્શિયોંને ઉસે અઝિય્યત દેની શુરૂઅ કર દીં. તલવારકી નોકસે ઉસ્કે જિસ્મમેં ઝખમ કરતે ઔર અપના સવાલ દોહરાતે થે. હબ્શિયોંને ઉસ્કે સાથિયોંકો ભી દરખ્તોંકે સાથ બાંધ દિયા ઔર ઉન્કે સાથ ભી યહી ઝાલિમાના સુલૂક કરને લગે. રજબકો

ખુદા અપની કૌમ ઔર અપને મુલ્કસે ગદ્દારીકી સઝા દે રહા થા. રાતકો ભી ઉસે ન ખોલા ગયા. ઉસ્કા જિસ્મ ચલની હો ગયા થા.

અહમદ કમાલકે ખૈમેમેં લળકી સોઈ હૂઈ થી. વહ સૂરજ ગુરૂબ હોનેસે પહલે જાગી થી. અહમદ કમાલને ઉસે ખાના ખિલાયા થા. ઉસ્કે બા'દ વહ ફિર સો ગઈ થી. ઉસ્સે દો તીન કદમ દૂર અહમદ કમાલ સોયા હુવા થા. રાત ગુઝરતી જા રહી થી. ખૈમેમેં દિયા જલ રહા થા. અચાનક લળકીકી ચીખ નિકલ ગઈ. અહમદ કમાલકી આંખ ખુલ ગઈ. લળકી બેઠ ગઈ થી. ઉસ્કા જિસ્મ કાંપ રહા થા. ચહરે પર ઘબરાહટ થી. અહમદ કમાલ ઉસ્કે કરીબ હો ગયા. લળકી તેઝીસે સરક કર ઉસ્કે સાથ લગ ગઈ ઔર રોતે હૂએ બોલી, "ઉનસે બચાઓ. વહ મુઝે મગરમચ્છોંકે આગે ફેંક રહે હેં. વહ મેરા સર કાટને લગે હેં."

"કૌન ?"

"વહ ભદ્દે હબ્શી." લળકીને ડરે હૂએ લેહજેમેં કહા, "વહ યહાં આએ થે."

અહમદ કમાલકો હબ્શિયોંકી કુર્બાનીકા ઈલ્મ થા. ઉસે શક હુવા કે ઉસે શાયદ કુર્બાન કરનેકે લિએ લે જાયા રહા થા. ઉસ્ને લળકીસે પૂછા તો લળકીને બાઝૂ અહમદ કમાલકે ગલેમેં ડાલ દીએ. કહને લગી, "મત પૂછો, મેં ખ્વાબ દેખ રહી થી." અહમદ કમાલ દેખ રહા થા કે વહ બહુત હી ડરી હૂઈ હે. ઉસ્ને ઉસે તસલ્લિયાં દીં ઔર યકીન દિલાયા કે યહાં ઉસે ઉઠાનેકે લિએ કોઈ નહીં આએગા. લળકીને કહા, "મેં સો નહીં સકૂંગી. તુમ મેરે સાથ બાતેં નહીં કર સકતે ? મેં અકેલી જાગ નહીં સકૂંગી. મેં પાગલ હો જાઉંગી."

અહમદ કમાલને કહા, "મેં તુમ્હારે સાથ જાગતા રહૂંગા." ઉસ્ને લળકીકે સર પર હાથ ફેર કર કહા, "જબ તક મેરે પાસ હો તુમ્હેં ડરનેકી ઝરૂરત નહીં." ઉસ્ને ઈસ પર અમલ કરકે ભી દિખા દિયા. લળકીકે સાથ ઉસ્ને હબ્શિયોંકે મુતઅલ્લિક યા ઉસ્કે મુતઅલ્લિક કોઈ બાત ન કી ન પૂછી. ઉસે તુર્કી ઔર મિસ્રકી બાતેં સુનાતા રહા. લળકી ઉસ્કે સાથ લગી બેઠી થી. અહમદ કમાલકા લબો લેહજા શગુફ્તા થા. ઉસ્ને લળકીકા ખૌફ દૂર કર દિયા ઔર લળકી સો ગઈ.

લળકીકી આંખ ખૂલી તો સુબ્હ તુલૂઅ હો રહી થી. ઉસ્ને દેખા કે અહમદ કમાલ નમાઝ પળ્હ રહા થા. વહ ઉસે દેખતી રહી. અહમદ કમાલને દુઆકે લિએ હાથ ઉઠાએ ઔર આંખેં બંદ કર લીં. લળકી ઉસ્કે ચહરે પર નઝરેં જમાએ બેઠી રહી. અહમદ કમાલ ફારિગ હુવા તો લળકીને પૂછા, "તુમને ખુદાસે ક્યા માંગા થા?"

"બદીકે મુકાબલેકી હિમ્મત !" અહમદ કમાલને જવાબ દિયા.

"તુમને ખુદાસે કભી સોના ઔર ખૂબ્સૂરત બીવી નહીં માંગી ?"

"યહ દોનોં ચીઝેં ખુદાને બગૈર માંગે મુઝે દે દી થીં." અહમદ કમાલને કહા, "લેકિન ઉન પર મેરા કોઈ હક નહીં. યહ શાયદ ખુદાને મેરા ઈમ્તિહાન લેના ચાહા થા."

"તુમ્હેં યકીન હે કે ખુદાને તુમ્હેં બદીકા મુકાબલા કરનેકી હિમ્મત દી હે ?"

"તુમને દેખા નહીં ?" અહમદ કમાલને જવાબ દિયા, "તુમ્હારા સોના ઔર તુમ્હારા હુસ્ન મુઝે અપની રાહસે હટા નહીં સકે. યહ મેરી કોશિશ ઔર અલ્લાહકી દેન હે."

"ક્યા ખુદા ગુનાહ મુઆફ કર દિયા કરતા હે ?" લળકીને પૂછા.

"હાં ! હમારા ખુદા ગુનાહ મુઆફ કર દિયા કરતા હે." અહમદ કમાલને જવાબ દિયા, "શર્ત યહ હે કે ગુનાહ બાર બાર ન કિયા જાએ."

લળકીને સર ઝુકા લિયા. અહમદ કમાલને જબ ઉસ્કી સિસ્કિયાં સુનીં તો ઉસ્કા ચેહરા ઉપર ઉઠાયા. વહ રો રહી થી. લળકીને અહમદ કમાલકા હાથ પકળ લિયા ઔર ઉસે કઈ બાર ચુમા. અહમદ કમાલને અપના હાથ ખીંચ લિયા. લળકીને કહા, "આજ હમ જુદા હો જાએંગે. તુમ મુઝે કાહિરા ભેજ દોગે. મેં અબ આઝાદ નહીં હો સકૂંગી. મેરા દિલ મજબૂર કર રહા હે કે તુમ્હેં બતા દૂં કે મેં કૌન હૂં ઔર કહાંસે આઈ હૂં. ફિર મેં તુમ્હેં બતાઉંગી કે મેં અબ ક્યા હૂં."

"હમારી રવાનગીકા વક્ત હો ગયા હે" અહમદ કમાલને કહા, "મેં ખૂદ તુમ્હારે સાથ ચલૂંગા. મેં ઈતની નાઝુક ઔર ઈતની ખતરનાક ઝિમ્મેદારી

કિસી ઔરકો નહીં સોંપ સકતા.''

"યહ નહીં સૂનેગે કે મૈં કૌન હૂં ઔર કહાંસે આઈ હૂં?''

"ઉઠો!'' અહમદ કમાલને કહા, "યહ સુનના મેરા કામ નહીં.'' વહ ખૈમેસે બાહર નિકલ ગયા.

કુછ દેર બા'દ કાહિરાકી સિમત છે ઘોળે જા રહે થે. એક પર અહમદ કમાલ થા. ઉસ્કે પીછે દૂસ્રે ઘોળે પર લળકી થી. ઉસ્કે પીછે પહલૂ બપહલૂ ચાર ઘોળે મુહાફિઝોંકે થે ઔર ઉન્કે પીછે એક ઊંટ જિસ પર સફરકા સામાન, પાની ઔર ખોરાક વગૈરા થી જા રહા થા. કાહિરા તક કમો બેશ છત્તીસ ઘંટોંકા સફર થા. લળકીને દો મર્તબા અપના ઘોળા ઉસ્કે પહલૂમેં કર લિયા ઔર દોનોં મર્તબા અહમદ કમાલને ઉસે કહા કે વહ અપના ઘોળા ઉસ્કે ઔર મુહાફિઝોં દરમિયાન રખ્ખે. ઈસ્કે સિવા ઉસ્ને લળકીકે સાથ કોઈ બાત ન કી. સૂરજ ગુરૂબ હોનેકે બા'દ અહમદ કમાલને કાફિલેકો રોક લિયા ઔર પળાઉકા હુક્મ દિયા.

રાત લળકીકો અહમદ કમાલને અપને કમરેમેં સુલાયા. ઉસ્ને દિયા જલતા રખ્ખા. વહ ગહરી નીંદ સોયા હુવા થા. ઉસ્કી આંખ ખુલ ગઈ. કિસીને ઉસ્કે માથે પર હાથ ફેરા થા. ઉસ્ને લળકીકો અપને પાસ બેઠે દેખા. લળકીકા હાથ ઉસ્કે માથે પર થા. અહમદ કમાલ તેઝીસે ઉઠ કર બેઠ ગયા. ઉસ્ને દેખા કે લળકીકે આંસૂ બહ રહ થે. ઉસ્ને અહમદ કમાલકા હાથ અપને દોનોં હાથોંમેં લિયા ઔર ઉસે ચૂમ કર બચ્ચોંકી તરહ બિલક બિલક કર રોને લગી. અહમદ કમાલ ઉસે દેખતા રહા. લળકીને આંસૂ પૂછ કર કહા, "મૈં તુમ્હારી દુશ્મન હૂં. તુમ્હારે મુલ્કમેં જાસૂસીકે લિએ ઔર તુમ્હારે બળે બળે હાકિમોંકો આપસમેં ટકરાનેકે લિએ ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કત્લકા ઈન્તિઝામ કરનેકે લિએ ફલસ્તીનસે આઈ હૂં, લેકિન અબ મેરે દિલસે દુશ્મની નિકલ ગઈ હે.''

"ક્યૂં?'' અહમદ કમાલને કહા, "તુમ બુઝદિલ લળકી હો. અપની કૌમસે ગદ્દારી કર રહી હો. સૂલી પર ખળે હો કર ભી કહો કે મૈં સલીબ પર કુર્બાન હો રહી હૂં.''

"ઈસકી વજહ સુન લો." ઉસ્ને કહા, "તુમ પહલે મર્દ હો જિસ્ને મેરે હુસ્ન ઔર મેરી જવાનીકો કાબિલે નફરત ચીઝ સમઝ કર ઠુકરાયા હે. વર્ના ક્યા અપને ઔર ક્યા બેગાને, મુઝે ખિલૌના સમઝતે રહે. મૈંને ભી ઈસીકો ઝિંદગીકા મકસદ સમઝા કે મર્દોંકે સાથ ખેલો, ધોકા દો ઔર ઐશ કરો. મેરી તરબિય્યત ભી ઈસી મકસદકે તહત હૂઈ થી. જિસે તુમ લોગ બેહયાઈ કહતે હો વહ મેરે લિએ એક ફન હે, એક હથિયાર હે. મુઝે નહીં મા'લૂમકે મઝહબ ક્યા હે ઔર ખુદાકે અહકામ ક્યા હૈં. સિર્ફ સલીબ હે જિસ્કે મુતઅલ્લિક મુઝે બચપનમેં ઝહન નશીન કરાયા ગયા થા કે યહ ખુદાકી દી હૂઈ નિશાની હે ઔર ઈસાઈય્યતકી અઝમતકી અલામત હે ઔર યહ કે સારી દુનિયા પર હુકમરાનીકા હક સિર્ફ સલીબકે બચારિયોંકો હાસિલ હે ઔર યહ કે મુસલમાન સલીબકે દુશ્મન હૈં. ઉન્હેં અગર ઝિંદા રહના હે તો સલીબિયોંકે કદમોંમેં રહ કર ઝિંદા રહેં... મેં અપની ચંદ અકે બાતોંકો મઝહબકે બુનિયાદી ઉસૂલ સમઝતી રહી. મુઝે મુસલમાનોંકી જળેં કાટનેકી તરબિયત દી ગઈ તો ઉસે ભી તો ઉસે ભી મઝહબી ફરીઝા કહા ગયા..."

"ક્યા તુમ અપને એક સાલાર રજબકો જાનતે હો ?" લળકીને પૂછા.

"વહ ખલીફાકે મુહાફિઝ દસ્તોંકા સાલાર હે." અહમદ કમાલને કહા, "વહ ભી સૂડાનિયોંકે હમ્લેવાલી સાઝિશમેં શામિલ થા."

"અબ કહાં હે ?"

"મા'લૂમ નહીં" અહમદ કમાલને કહા, "મુઝે સિર્ફ યહ હુક્મ મિલા હે કે રજબ ફૌજસે ભગોળા હો ગયા હે. જહાં કહીં નઝર આએ ઉસે પકળ લો ઔર ભાગે તો તીર મારો ઔર ઉસે ખત્મ કર દો."

"મૈં બતાઉં વહ કહાં હે ?" લળકીને કહા, "વહ સૂડાનમેં હબ્શિયોંકે પાસ હે. વહાં એક ખુશ્નુમા જગહ હે. વહાં હબ્શી લળકિયોંકો દેવતાકે આગે કુર્બાન કરતે હૈં. રજબ વહાં હે. મૈં જાનતી હૂં વહ ફૌજકા ભગોળા હે. હમ તીન લળકિયાં ઉસ્કે સાથ ફલસ્તીનસે આઈ થીં."

" બાકી દો કહાં હૈં ? "

લળકીને આહ ભરી ઔર કહા – " વહ મર ગઈ હૈં. ઉન્હીકી મૌતને મુઝે બદલ ડાલા હે " લળકીને અહમદ કમાલકો એક લંબી કહાનીકી

તરહ સુનાયા કે વહ કિસ તરહ ફલસ્તીનસે રજબકે સાથ આઈ થીં. કિસ તરહ હબ્શીયોંને ઉનમેંસે દો લળકિયોંકો દેવતાકે નામપર ઝબહ કરના ચાહા ' રજબ ઉન્હેં બચા ન સકા ' કિસ તરહ વહ વહાંસે ભાગે ઔર રાસ્તેમેં દો લળકિયાં કિસ તરહ આંધીમેં મારી ગઈ. ઉસને કહા– " મૈં અપને આપકો શહઝાદી સમઝતી થી. મૈંને બાદશાહોંકે દિલોંપર હુકમરાની કી હે. મૈંને કભી સોચા ભી નથા કે ખુદા ભી હે ઔર મૌત ભી હૈ. મુઝે ગુનાહોંમેં ડિબોયા ગયા ઔર મૈં ડૂબતી ચલી ગઈ. અજીબ લઝઝત થી ઉસ ડૂબનેમેં ' મગર મુઝે વહ મગરમછ દિખાએ ગએ જિનકે આગે ઝબહ કી હૂઈ લળકિયોંકે જિસ્મ ફેંકે જાતે હૈં. મગરમછ પાનીકે કિનારે સોએ હૂએ થે. ઉન્કે ભદ્દે ઔર મકરૂહ જિસ્મ દેખકર મૈં કાંપ ગઈ. વહ મેરે ઈસ જિસ્મકો જિસ્ને બાદશાહોંકે સર ઝુકાએ થે ' ઉન મગરમછોંકી ખોરાક બનાના ચાહતે થે. મૈંને વહ બદસૂરત ' સિયાહ કાલે હબ્શી દેખે જો મેરા સર મેરે જિસ્મસે અલગ કરનેકે લિએ આ ગએ થે. મૌતકે પરોંકી આવાઝ મુઝે સુનાઈ દેને લગી થી. મેરી રગ રગ બેદાર હો ગઈ. મેરે અંદરસે મુઝે આવાઝ સુનાઈ દી અપને હુસ્ન ઔર ઈત્ને દિલનશીન જિસ્મકા અંજામ દેખ – હમ જાનકી બાઝી લગાકર અપને ઘરસે નિકલી થીં. હમેં યહ કેહકર રજબકે સાથ ફલસ્તીનસે ભૈજા ગયા થા કે યહ શખ્સ હમારી હિફાઝત કરેગા લેકિન ઉસ શખ્સને મેરે સાથ દસ્ત દરાઝી કી ....

" હમ વહાંસે ભાગેં. આંધીમેં ઘોળે બેકાબૂ હોકર ભાગ ઉઠે. હમારે લિએ સહરામેં કોઈ પનાહ નહીં થી. હમ આંધી ઔર ઘોળોંકે રહમ વ કરમ પર થીં. પહલે એક લળકી ગિરી. મૈંને ઉસે ઘોળેકે નીચે આતે દેખા. ફિર દૂસરી લળકી ઘોળેસે ગિરી તો પાઉં રુકાબમેં ફંસ જાનેકી વજહસે ઘોળેને ઉસે દો મીલસે ઝયાદા ફાસ્લે તક ઘસીટા. ઉસકી ચીંખેં મેરા જિગર ચાક કર રહી થીં. મૈં અબ ભી ઉસકી ચીંખે સુન રહી હૂં જબતક ઝિંદા રહૂંગી. ફિર વહ લળકી લાશ બન ગઈ. મેરા ઘોળા સાથ સાથ દોળા આ રહા થા મગર મેરે કાબૂમેં નહીં થા. વહ લળકી ભી અપને ઘોળેકે સાથ પીછે રેહ ગઈ. મૈં અબ અકેલી થી. મુઝે ખુદાને ઉન દો લળકિયોંકો મારકર બતા દિયાથા કે મેરા અંજામ કયા હોગા. વહ મુઝસે ભી ઝયાદા ખૂબસૂરત ઔર શોખ થીં.

ઉનમેં જિસ્કા ગુરૂર ભી થા. ઉન્હોંને ભી બાદશાહોંકો ઉંગલિયોં પર નચાયા થા મગર ઐસી ભયાનક મૌત મરીં કે કિસીકો ખબર તક ન હૂઈ. અબ વહ રેતકી ગુમનામ કબરોંમેં દફન હો ગઈ હેં. મેં અકેલી રેહ ગઈ. આંધીકે ઝન્નાટે મૌતકે કહકહે બન ગએ. મુઝે અપને સરકે ઉપર ' આગે ' પીછે ' દાએં ઔર બાએં ચુળેલેં ' બદ રૂહેં ' ભૂત ઔર મૌતકે કહકહે સુનાઈ દે રહે થે. મેં બુધ્ધુ ઔર બે વકૂફ લળકી નહીં હૂં. દિમાગ રોશન હે. મેંને જાન લિયા કે ખુદા મુઝે ગુનાહોંકી સઝા દે રહા હે. ઐસી હૈબદતનાક મૌત ઔર ઐસી હોલનાક આંધી. વહ તુમને ભી દેખી હે. મુઝે ખુદા યાદ આ ગયા. મેંને ખુદાકો બુલંદ આવાઝસે પુકારા. રોરોકર ગુનાહોંસે તોબા કી ઔર મા'ફી માંગી. ફિર મેં બેહોશ હો ગઈ.....

" ઔર જબ હોશમેં આઈ તો મેં તુમ્હારે કબ્ઝેમેં થી. તુમ્હારી ગોરી રંગત દેખકર મેં ખૂશ હૂઈ કે તુમ યૂરપી હો ઔર મેં ફલસ્તીનમેં હૂં. ઈસી ધોકેમેં મેંને અપની ઝુબાનમેં પૂછા થા કે કયા મેં ફલસ્તીનમેં હૂં. જબ મુઝે પતા ચલા કે મેં મુસલમાનોંકે કબ્ઝેમેં હૂં તો મેરા દિલ બેઠ ગયા. મેં આંધીસે બચકર અપને દુશમનકે કબ્ઝેમેં આ ગઈ થી. મુસલમાનોંકે મુતઅલ્લિક બતાયા ગયાથા કે ઓરતોંકે સાથ દરિંદોં જૈસા સુલૂક કરતે હેં લેકિન તુમને મેરે સાથ વહ સુલૂક કિયા જિસ્કી મુઝે તવક્કુઅ નહીં થી. તુમને સોના હુકયા દિયા ઔર તુમને મુઝે ભી હુકયા દિયા. મેં ઈસ કદર ખૌફઝદા થી કે મેં કેહતી થી કે ખ્વાહ કોઈ મિલ જાએ ' મુઝે પનાહ દેદે ઔર મુઝે સીનેસે લગાલે. તુમ્હારે મુતઅલ્લિક મુઝે અભીતક યકીન નહીં આયા થા કે તુમ્હારા કિરદાર પાક હે. મુઝે યહ તવક્કુઅ થી કે રાતકો તુમ મુઝે પરેશાન કરોગે. મેં ખ્વાબમેં ભી મગરમછોંકા હબ્શીયોં ઔર આંધીકી દેહશત દેખતી રહી. મેં ડરકર ઉઠી તો તુમને મુઝે સીનેસે લગા લિયા ઔર બચ્ચોંકી તરહ મુઝે કહાનિયાં સુનાકર મેરા ખૌફ દૂર કર દિયા ઔર જબ રાત ગુઝર ગઈ તો મેંને જાગતે હી તુમ્હેં ખુદાકે આગે સજદેમેં દેખા. તુમને જબ દુઆકે લિએ હાથ ઉઠાએ ઔર આંખેં બંદ કરલી થીં ઉસ વક્ત તુમ્હારે ચેહરેપર મસર્રત' સુકૂન ઔર નૂર થા. મેં ઈસ શકમેં પળગઈ કે તુમ ઈન્સાન નહીં ફરિશ્તા હો' કોઈ ઈન્સાન સોને ઔર મુઝ જૈસી લળકીસે મુંહ નહીં મોળ સકતા....

" મૈંને તુમ્હારે ચેહરે પર જો સુકૂન ઔર મસર્રત દેખી થી ઉસને મેરે આંસૂ નિકાલ દીએ. મૈં તુમસે પૂછના ચાહતી થી કે યહ સુકૂન તુમ્હેં કિસને દિયા હે. મૈં તુમ્હારે વજૂદસે ઈત્ની મુતઅષ્ષુર હૂઈ કે મૈંને તુમ્હેં ધોકેમેં રખ્ખના બહુત બળા ગુનાહ સમઝા. મૈં તુમ્હેં યહ કેહના ચાહતી થી કે મૈં તુમ્હેં અપને મુતઅલ્લિક હર એક બાત બતાદૂંગી. ઉસકે અવઝ મુઝે યહ કિરદાર ઔર યહ સુકૂન દેદો ઔર મેરે દિલસે વહ દેહશત ઉતાર દો જો મુઝે બળી હી તલખ એઝિયત દે રહી હે મગર તુમને મેરી બાત ન સુની. તુમ્હેં ફર્ઝ અઝીઝ થા "– ઉસને અહમદ કમાલકે દોનોં હાથ પકળ લિએ ઔર કહા – "તુમ શાયદ ઈસે ભી ધોકા સમઝો' લેકિન મેરે દિલકી બાત સુનલો. મૈં તુમસે જુદા નહીં હો સકૂંગી. મૈંને કલ તુમ્હેં ગુનાહકી દાવત દેતે હૂએ કહા થા કે મુઝે અપની લોંડી સમઝો ' મગર અબ મૈં સારી ઉમ્રકે લિએ તુમ્હારે કદમોંમેં બેઠી રહૂંગી. મુઝે અપની લોંડી બનાલો ઔર ઉસકે અવઝ મુઝે વહ સુકૂન દેદો જો મૈંને નમાઝકે વક્ત તુમ્હારે ચેહરેપર દેખા થા. "

" મૈં તુમ્હેં બિલકુલ નહીં કહૂંગા કે તુમ મુઝે ધોકા દે રહી હો. " અહમદ કમાલને કહા. " મેરી મજબૂરી યહ હે કે મૈં અપની કૌમકો ઔર અપની ફૌજકો ધોકા નહીં દે સકતા. તુમ મેરે પાસ અમાનત હો ' મૈં ખયાનત નહીં કર સકતા. મૈંને તુમ્હારે સાથ જો સુલૂક કિયા વહ મેરા ફર્ઝ થા. યહ ફર્ઝ ઉસ વક્ત ખત્મ હોગા જબ મૈં તુમ્હેં મુતઅલિકા મુહકમેકે હવાલે કરદૂંગા ઔર વહ મુઝે હુકમ દેગા કે અહમદ કમાલ તુમ વાપિસ ચલે જાઓ. "

વહ ઉસે ધોકા નહીં દે રહી થી. ઉસને રોતે હૂએ કહા, "તુમ્હારે હાકિમ જબ મુઝે સઝાએ મૌત દેંગે તો તુમ મેરા હાથ પકળે રખ્ખના. અબ યહી એક ખ્વાહિશ હે. મૈં તુમ્હેં ઐસી બાત નહીં કહૂંગી કે મુઝે ફલસ્તીન પહુંચા દો. મૈં તુમ્હારે ફર્ઝકે રાસ્તેમેં રુકાવટ નહીં બનૂંગી. મુઝે સિર્ફ ઈત્ના કેહદો કે મૈંને તુમ્હારા પ્યાર કબૂલ કર લિયા હે. મૈં તુમ્હેં યહ ભી નહીં કહૂંગી કે મુઝે અપની બીવી બનાલો કયૂં કે મૈં એક નાપાક લળકી હૂં. મુઝે તરબિયત દેનેવાલોંને પથ્થર બના દિયા થા. મૈં યહ ભી સમઝતી થી કે મેરે અંદર ઈન્સાની જઝબાત નહીં રહે લેકિન ખુદાને મુઝે બળે હી પુરહોલ તરીકેસે સમઝા દિયા કે ઈન્સાન પથ્થર નહીં બન સકતા ઔર વહ એક ન એક દિન

મજબૂર હોકર કિસીસે પૂછતા હે કે સીધા રાસ્તા કૌનસા હે. "

રાત ગુઝરતી જા રહી થી ઔર વહ દોનોં બાતેં કર રહે થે. અહમદ કમાલને ઉસ્સે પૂછા – " તુમ જૈસી લળકિયોંકો હમારે મુલ્કમેં ભેજકર ઉનસે કયા કામ લિયા જાતા હે. "

" બહુતસે કામ કરાએ જાતે હૈં. " લળકીને જવાબ દિયા. "બા'ઝકો મુસલમાન ઉમરાકે હરમોમેં મુસલમાનકે રૂપમેં દાખિલ કર દિયા જાતા હે જહાં વહ તરબિયતકે મુતાબિક ઉમરા ઔર વુઝરા પર ગાલિબ આ જાતી હૈં. ઉનસે સલીબિયોંકી પસંદકે અફરાદકો ઓહદે દિલાતી હૈં. જો હાકિમ સલીબિયોંકે ખિલાફ હો ઉસકે ખિલાફ કારવાઈયાં કરાતી હૈં. મુસલમાન લળકિયાં ઈત્ની ચાલાક નહીં હોતીં. ઉન્હેં અપની ખૂબસૂરતી પર નાઝ હોતા હે. વહ હરમોંકે લિએ મુન્તખબ તો હો જાતી હૈં લેકિન એક ઈસાઈ યા યહૂદી લળકી ઉન્હેં બેકાર કરકે અપના ગુલામ બના લેતી હે. ઉસ વક્ત તક ઈસ્લામી હુકૂમતકે અમીરોં ઔર વઝીરોં ઔર કિલ્એદારોંકી આધી તા'દાતકે ફૈસ્લે મેરી કૌમકે હકમેં હોતે હૈં...... લળકિયોંકા એક ગિરોહ ઔર ભી હે. યહ લળકિયાં ઈસ્લામી નામસે મુસલમાનોંકી બીવયાં બન જાતી હૈં. ઉનકા કામ યહ હેકે અચ્છે દરજેકે મુસલમાન ઘરાનોંકી લળકિયોંકે દિમાગ ઔર કિરદાર ખરાબ કરતી હૈં. ઉન્કે લળકોંકો બદીકે રાસ્તેપર ડાલતી ઔર શરીફ ઘરાનોંકી લળકિયોં ઔર લળકોંકે મઆશ્કે કરાતી હૈં. મુઝ જૈસી સલિબી લળકિયાં ચોરી છુપે તુમ્હારે ઐસે હાકિમોંકે પાસ આતી હૈં જો હમારે હાથમેં ખેલ રહે હોતે હૈં. ઉન હાકિમોંકો સોનેકે સિક્કોંકી સૂરતમેં મુઆવઝા મિલતા રહતા હે. વહ મુઝ જૈસી લળકિયોંકો હિફાઝતમેં ઐસે તરીકેસે રખતે હૈં ' જિનસે ઉનપર ઝરાસા શક ભી નહીં હોતા. યહ લળકિયાં આલા દરજેકે હાકિમોંકે દરમ્યાન રકાબત ઔર ગલત ફેહમિયાં પૈદા કરતી ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઔર નૂરુદ્દીન ઝંગીકે ખિલાફ ના પસંદીદગી પૈદા કરતી હૈં. મુઝે દો લળકિયોંકે સાથ ઈસી કામકે લિએ રજબકે હવાકે કિયા ગયાથા."

વહ ઉસે સલીબિયોંકી દરપરદા કારવાઈયોં ઔર મુસલમાનોંકી ઈમાન ફરોશીકી તફસીલ સુનાતી રહી. અહમદ કમાલ સુનતા રહા.

દૂસ્રે દિન સૂરજ ગુરૂબ હોનેસે બહુત પહલે યહ કાફલા કાહિરા પહૂંચ ગયા. અહમદ કમાલ અલી બિન સુફયાનકે પાસ ગયા ઔર ઉસે લળકીકે મુતઅલ્લિક તમામ તર રિપોર્ટ દેકર લળકીં ઉસકે હવાલે કરદી. ઉસને યહ ભી બતાયા કે રજબ હબશીયોંકે પાસ હે ઔર ઉસને ઉસ જગહકો અડ્ડા બના રખ્ખા હે જહાં હબ્શી લળકીકી કુરબાની દિયા કરતે થે. અહમદ કમાલને યહ ભી કહા કે અગર ઉસે હુકમ દિયા જાએ તો વહ રજબકો ઝિંદા યા મુર્દા વહાંસે લા સકતા હે. અલી બિન સુફયાનને ઐસા હુકમ ન દિયા ક્યૂં કે ઈસ મકસદકે લિએ ઉસકે પાસ તરબિયત યાફ્તા ફૌજી થે. અહમદ કમાલને વહ તરીકા બતા દિયા જિસ્સે રજબતક પહૂંચા જા સકતા થા. ઉસને યહ તરીકા લળકીકી સુનાઈ હૂઈ બાતોંકે મુતાબિક સોચા થા. અલી બિન સુફયાન પહલે હી એક પાર્ટી સૂડાન ભેજ ચુકા થા. ઉસને લળકીસે તફતીશ કરનેસે પહલે ચાર નિહાયત ઝહીન કમાંડર બુલાએ ઔર ઉન્હેં અહમદ કમાલકે હવાલે કરકે હુકમ દિયા કે ઉસકે મુતાબિક વહ સૂડાન ફવરન ચલે જાએં ઔર રજબકો લાનેકી કૌશિશ કરેં. ઉસને અહમદ કમાલકો વાપસીસે પહલે આરામકે લિએ ભેજ દિયા ઔર લળકીકો અપને પાસ બુલાયા.

લળકીસે ઉસને પહલા સવાલ કિયા તો લળકીને જવાબ દિયા. "અહમદ કમાલ મેરે સામને બેઠા રહેગા તો જો પૂછોગે બતાદૂંગી વરના ઝુબાન નહીં ખોલૂંગી ખ્વાહ જલ્લાદકે હવાલે કરદો."

અલી બિન સુફયાનને અહમદ કમાલકો બુલાકર ઉસકે સામને બિઠા દિયા. લળકીને મુસ્કુરાકર બોલના શુરૂ કર દિયા. ઉસને કુછભી ન છુપાયા ઔર આખિરમેં કહા. "મુઝે સઝા દેની હે તો મેરી એક આખરી ખ્વાહિશ પૂરી કરદો. મેં અહમદ કમાલકે હાથસે મરના ચાહતી હૂં." ઉસને તફસીલસે સુના દિયા કે વહ અહમદ કમાલકી મુરીદ ક્યૂં બન ગઈ હે."

અલી બિન સુફયાનને લળકીકો કૈદમેં ડાલનેકી બજાએ અહમદ કમાલકી તહવીલમેં રેહને દિયા ઔર સુલતાન અય્યૂબીકે પાસ ચલાગયા. ઉસે લળકીકા સારા બયાન સુનાયા. ઉસને કહા, "આપકા મોઅતમદ ફૈઝુલ ફાત્મી હમારા દુશમન હે. લળકિયોંકો ઉસકે પાસ આના થા" – સુલતાન અય્યૂબીકા ફોરી રદ્દે અમલ યહ થા – "વહ ઝૂટ બકતી હે. તુમ્હેં ગુમરાહ

કર રહી હે. ફૈઝુલ ફાત્મી ઐસા હાકિમ નહીં. ''

'' અમીરે મુહતરમ ! આપ ભૂલ ગએ હેં કે વહ ફાત્મી હે ? ''અલી બિન સુફયાનને કહા– '' આપ શાયદ યહ ભી ભૂલ ગએ હેં કે ફાત્મી ઔર ફિદાઈયોંકા ગેહરા રિશ્તા હે. યહ લોગ આપકે વફાદાર હો હી નહીં સકતે. ''

સુલતાન અય્યૂબી ગેહરી સોચમેં ખો ગયા. વહ ગાલિબન સોચ રહાથા કે કિસપર ભરોસા કરે. કુછ દેર બા'દ ઉસને કહા – '' અલી ! મેં તુમ્હેં યહ ઈજાઝત નહીં દૂંગા કે ફૈઝુલ ફાત્મીકો ગિરફતાર કરલો. કોઈ ઐસી તરકીબ કરોકે વહ જુર્મ કરતા પકળા જાએ. મેં ઉસે મોકાપર પકળના ચાહતા હૂં ઔર યહ મોકા પૈદા કરના તુમ્હારા કામ હે. વહ જંગ જૈસે અહમ શો'બેકા હાકિમ હે. સલ્તનતકે જંગી રાઝ ઉસકે પાસ હેં. મુઝે બહુત જલ્દી યહ ષબૂત ચાહિએ કે વહ ઐસે ઘનાઉને જુર્મકા મુજરિમ હે યા નહીં. ''

અલી બિન સુફયાન સરાગરસાનીકા માહિર થા. ખુદાને ઉસે દિમાગ હી ઐસા દિયા થા. ઉસને એક તરકીબ સોચલી ઔર સુલતાન અય્યૂબીસે કહા – '' લળકી જિન મરાહલસે ગુઝરકર આઈ હે ઉન્કી દેહશતને ઉસ્કા દિમાગ માઉફ કર દિયા હે ઔર વહ અહમદ કમાલકે લિએ જઝબાતી હો ગઈ હે ક્યૂં કે ઉસ શખ્સને ઉસે દેહશતસે બચાયા ઔર ઐસા સુલૂક કિયા હે કે લળકી ઉસકે બગૈર બાત હી નહીં કરતી. મુઝે ઉમ્મીદ હે કે મેં ઉસી લળકીકો ઈસ્તિઅમાલ કર સકૂંગા. ''

'' કોશિશ કર દેખો. '' સુલતાન અય્યૂબીને કહા – '' લેકિન યાદ રખ્ખો. મેં વાઝે ષબૂત ઔર શહાદતકે બગૈર તુમ્હેં ઈજાઝત નહીં દૂંગા કે ફૈઝુલ ફાત્મીકો ગિરફતાર કરલો. મુઝે અભીતક યકીન નહીં આ રહા હે કે વહ ભી દુશમનકે હાથોંમેં ખેલ રહા હે. ''

અલી બિન સુફયાન લળકીકે પાસ ગયા ઔર ઉસે અપના મદઆ બતાયા. લળકીને કહા – '' અહમદ કમાલ કેહતે તો મેં આગમેં ભી કૂદ જાઉંગી''– અહમદ કમાલને ઉસે કહા – '' જૈસે યહ કેહતે હેં વેસે કરદો. ઉન્કી બાત સમઝલો. ''

'' ઉસ્કા મુઝે કયા ઈન્આમ મિલેગા ? '' – લળકીને પૂછા.

" તુમ્હેં પૂરી હિફાઝતસે ફલસ્તીનકે કિલ્આ શોબકમેં પહૂંચા દિયા જાએગા "– અલી બિન સુફયાનને કહા – " ઔર યહાં તુમ્હેં પૂરી ઈઝઝતસે રખ્ખા જાએગા. "

" નહીં ! " – લળકીને કહા – " યહ ઈન્આમ બહુત થોળા હે. મુઝે મુંહ માંગા ઈન્આમ દો. મેં ઈસ્લામ કબૂલ કરલૂંગી ઔર અહમદ કમાલ મેરે સાથ શાદી કરલે. "

અહમદ કમાલને સાફ ઈન્કાર કર દિયા. અલી બિન સુફયાન ઉસે બાહર લે ગયા. અહમદ કમાલને કહા કે યહ બેશક ઈસ્લાક કબૂલ કરલે લેકિન મેં ઉસે ફિરભી ઈસ્લામકા દુશમન સમઝૂંગા. અલી બિન સુફયાનને ઉસે કહા – " મુલ્ક ઔર કૌમકી સલામતીકી ખાતિર તુમ્હેં યહ કુરબાની દેની હોગી "– અહમદ કમાલ માનગયા. ઉસને અંદર જાકર લળકીસે કહા – " મેં ચુંકે તુમ્હેં અભીતક બે એતેબાર લળકી સમઝ રહા હૂં ઈસ લિએ શાદીસે ઈન્કાર કિયા હે. અગર તુમષાબિત કરદો કે તુમ્હારે દિલમેં મેરે મઝહબકે લિએ કુરબાનીકા જઝબા હે તો મેં તમામ ઉમ્ર તુમ્હારા ગુલામ રહૂંગા. "

લળકીને અલી બિન સુફયાનસે કહા – " કહો મુઝે કયા કરના હે. મેં ભી દેખલૂંગી કે મુસલમાન અપને વા'દેકે કિત્ને પક્કે હોતે હેં. મેરી એક શર્ત યહ ભી હે કે અહમદ કમાલ મેરે સાથ રહેગા. "

અલી બિન સુફયાનને ઉસકી યહ શર્ત ભી માનલી ઔર અપને એક અહલ કારકો બુલાકર અહમદ કમાલ ઔર લળકીકે લિએ રહાઈશકે ઈન્તિઝામકા હુકમ દે દિયા. ઉસને દરવાઝા બંદ કર લિયા ઔર લળકીકો અહમદ કમાલકી મૌજૂદગીમેં બતાને લગા કે ઉસે કયા કરના હે.

તીસ્રે દિન અલી બિન સુફયાનકે ભૈજે હૂએ આદમી હબ્શીયોંકી ઉસ મુકદસ જગહ પહૂંચ ગએ જહાંસે લળકિયાં ભાગી થીં ઔર જહાં રજબ હબ્શીયોંકા કૈદી થા. યહ છે આદમી થે ઔર સબ ઉંટોંપર સવાર થે. ઉન્હોંને ભેસ નહીં બદલા થા. વહ મિસ્રી ફૌજકે લિબાસમેં થે. ઉન્કે પાસ બરછિયાં તીર વ કમાન ઔર તલ્વારેં થીં. ઉન્હેં અહમદ કમાલને લળકિયોંકી રૂઈદાદ

સુનાદી થી. ઉસકે મુતાબિક અલી બિન સુફયાનને ઉન્હેં તરીકા કાર સમઝા દિયા થા. વહ પહાળી ખિત્તેકે અંદર ગએ જિસે પહાળિયોંને કિલ્આ બના રખ્ખા થા. એક બરછી ન જાને કહાંસે આઈ ઔર ઉન્કે સામને ઝમીનમેં ગિળ ગઈ. ઉસ્કા મતલબ યહ થા કે રુક જાઓ ' તુમ ઘેરેમેં હો. વહ રુક ગએ. હબ્શી પરોહત સામને આયા. ઉસકે સાથ તીન હબ્શી થે જિનકે પાસ બરછિયાં થીં. હબ્શીને ઉન્હેં ખબરદાર કિયા કે વહ ઉસકે છુપે હૂએ તીરઅંદાઝોંકી ઝોમેં હૈં. અગર ઉન્હોંને કોઈ ગલત હરકત કી તો ઉનમેંસે કોઈ ભી ઝિંદા નહીં રહેગા.

સબને અપને હથયાર હબ્શીયોંકે આગે ફૈંક દીએ ઔર ઉંટોંસે ઉતર આએ. ઉન્કે કાઈદને હબ્શી પરોહતસે હાથ મિલાકર કહા – "હમ તુમ્હારે દોસ્ત હૈં. મોહબ્બત લેકે આએ હૈં' તુમ્હારી મોહબ્બત લેકે જાએંગે ..... કયા તુમને તીનોં લળકિયોંકી કુરબાની દેદી હે ? "

" હમને કિસી લળકીકી કુરબાની નહીં દી " – પરોહતને ગુસ્સેસે જવાબ દિયા. તુમ કયૂં પૂછતે હો ? "

" હમ મિસ્રી ફોજકે બાગી હૈં " – જમાતકે કાઈદને જવાબ દિયા, "હમ તુમ્હારી ઈસ ફોજકે સિપાહી હૈં જો મુસલમાનોંસે તુમ્હારી દેવતાકી તોહીનકા ઈન્તિકામ લેગી. હમેં તુમ્હારે આદમિયોંને બતાયા થા કે ઉન્હેં શિકસ્ત ઈસ લિએ હૂઈ હેકે લળકીકી કુરબાની નહીં દી જા સકી. હમ રજબકે સાથ થે. હમને ઉસે કહા કે હમ તીન ફિરંગી લળકિયાં અગ્વા કરકે લે આએંગે ઔર એક કી બજાએ તીન લળકિયાં કુરબાન કરેંગે ઔર દેવતાકે મગરમછોંકો ખિલાએંગે. હમ બળી દૂરસે તીન લળકિયાં વરગલાકર ઔર બહુતસે લાલચ દેકર લે આએ ઔર રજબકે હવાલે કર દીથીં. વહ ઉન્હેં યહાં લે આયા થા. હમ યહ દેખને આએ હૈં કે લળકિયોંકી કુરબાની દી જા ચુકી હે યા નહીં. "

હબ્શી પરોહત ધોકેમેં આ ગયા. ઉસને કહા – " રજબને હમારે સાથ કમીનગી કી હે. વહ લળકિયાં લે આયા થા મગર ઉસકી નિય્યત ખરાબ હો ગઈ થી. ઉસને લળકિયોંકો યહાંસે ભગા દિયા લેકિન હમને ઉસે નહીં ભાગને દિયા. ઉસે પૂરી સઝા દી હે. લળકિયાં હમારે હાથસે નિકલ ગઈ હૈં. કયા

તુમ દો લળકિયોંકા બંદોબસ્ત કર સકતે હો ? દેવતાઓંકા કહર સખ્ત હોતા જા રહા હે. "

" હમ ઝરૂર બંદોબસ્ત કરેંગે "– કાઈદને કહા – " થોળે દિનોં તક હમ દો લળકિયાં લે આએંગે. હમેં રજબકે પાસ લે ચલો. હમ ઉસ્સે પૂછેંગે કે લળકિયાં કહાં હેં ?"

હબ્શી પરોહત સબકો અપને સાથ લે ગયા. એક જગહ મિટ્ટીકા એક ચોળા ઔર એક ગોલ બરતન રખ્ખા થા જો ઐસે હી એક બરતનસે ધકા હુવા થા. પરોહતને ઉપરવાલા બરતન ઉઠાકર નીચેવાલે બરતનમેં હાથ ડાલા જબ ઉસને હાથ બાહર નિકાલા તો ઉસકે હાથમેં રજબકા સર થા. ચેહરેકા હર એક નકશ બિલકુલ સહી ઔર સલામત થા. આંખેં આધી ખુલી હૂઈ થીં. મુંહ બંદ થા. યહ સર ઔર ચેહરા ગરદનસે કાટકર જિસ્મસે અલગ કિયા ગયા થા. ઉસ્સે પાની ટપક રહા થા. યહ કોઈ દવાઈ થી જિસ્મેં હબ્શીયોંને સર ડાલા હુવા થા તાકે ખરાબ ન હો. પરોહતને કહા – " ઉસ્કા જિસ્મ મગરમછોંકો ખિલા દિયા ગયા હે. ઉસકે સાથિયોંકો હમને ઝિંદા ઝીલમેં ફેંક દિયા થા. મગરમછ ભૂકે થે. "

" અગર હમેં યહ સર દેદો તો હમ અપને તમામ સાથિયોંકો દિખાએંગે" – એકને કહા – " ઔર ઉન્હેં બતાએંગે કે જો અંગૂગકે દેવતાકી તોહીન કરેગા ઉસ્કા યહ અંજામ હોગા. "

" તુમ ઈસ શર્તપર લેજા સકતે હો કે કલ સૂરજ ગુરૂબ હોનેસે પહલે વાપિસ લે આઓગે " – પરોહતને કહા – " યહ અંગૂગકે દેવતાકી મિલ્કિયત હે. અગર વાપિસ નહીં લાઓગે તો તુમ્હારા સર જિસ્મસે જુદા હો જાએગા."

તીસ્રે રોઝ રજબકા સર સુલતાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કદમોંમેં પળા થા ઔર સુલતાન અય્યૂબી ગેહરી સોચમેં ખોયા હુવા થા.

ઉસી રાતકા વાકિઆ હે – અહમદ કમાલ ઔર લળકી ઉસ મકાનકે બર આમદેમેં સોએ હૂએ થે જો ઉન્હેં રહાઈશકે લિએ દિયા ગયા થા. ઉસ મકાનમેં રેહતે હૂએ ઉન્હેં છે રોઝ ગુઝર ગએ થે. ઉસ દૌરાન લળકી અહમદ

કમાલસે કેહતી રહી થી કે વહ ફવરન મુસલમાન હોનેકો તૈયાર હે ઔર અહમદ કમાલ ઉસકે સાથ શાદી કરલે ' લેકિન અહમદ કમાલ યહી એક જવાબ દેતા થા, ''પહલે ફર્ઝ પૂરા કરેંગે'' લળકીને દો તીનબાર ઉસ ખદશેકા ભી ઈઝહાર કિયા થા કે ઉસકે સાથ ધોકા હોગા. અહમદ કમાલ ઉસે અભી એક હાથ દૂર હી રખ્ખનેકી કૌશિશ કર રહા થા. ઉસ દૌરાન લળકીકે દિલસે દેહશત ઉતર ગઈ થી ઔર અબ વહ હોશમંદીસે સોચનેકે કાબિલ હો ગઈ થી.

ઉસ રાત વહ ઔર અહમદ કમાલ બર આમદેમેં સાએ હૂએ થે. બાહર એક સિપાહી પહરેમેં ખળા થા. આધી રાતસે કુછ દેર પહલે પેહરાદાર મકાનકે ઈર્દ ગિર્દ ઘૂમનેકે લિએ આહિસ્તા આહિસ્તા ચલા તો કિસીને પીછેસે ઉસકી ગરદન બાઝૂમેં જકળ લી. ફવરન બા'દ ઉસકે મુંહપર કપળા બાંધ દિયા ગયા. હાથ ઔર પાઉં ભી રસ્સિયોંમેં જકળે ગએ. વહ ચાર આદમી થે. મકાનકા દરવાઝા અંદરસે બંદ થા. એક આદમી દીવારસે પીઠ લગાકર ખળા હો ગયા દૂસરા ઉસકે કંધોંપર ચળ્હ કર દીવાર ફલાંગ ગયા. અંદરસે ઉસને દરવાઝા ખોલ દિયા. બાકી તીન આદમી ભી અંદર ચલે ગએ. એક જો સબસે ઝયાદા કવી હેકલ થા ' ઉસને લળકીકે મુંહપર કપળા બાંધ દિયા. લળકીકે જાગને તક ઉસને લળકીકો દબોચ લિયા ઔર ઉઠાકર કંધેપર ડાલ લિયા. તીન આદમિયોંને અહમદ કમાલકો રસ્સિયોંસે જકળકર ઔર મુંહપર કપળા બાંધકર પલંગપર હી પળા રેહને દિયા. ઉસે મઝાહમતકી મોહલત હી નહીં મિલી. બાહર જાકર ઉન્હોંને લળકી પર કમ્બલ ડાલ દિયા તાકે કોઈ દેખલે તો ઉસે પતા ન ચલ સકે કે ઈસ આદમીકે કંધોંપર લળકી હે.

શહરસે ચાર પાંચ મીલ દૂર ફિરઓનોંકે વક્તોંકી એક બહુત હી વસી વ અરઝી ઔર ભૂલ ભુલયોં જૈસી ઈમારતકે ખંડેર થે. ઉન્કે મુતઅલ્લિક લોગ બહુતસી ડરાવની બાતેં કિયા કરતે થે કે ઈમારતકે અંદર એક બુલંદ ચટ્ટાન હે. ઉસ ચટ્ટાનકો કાટકર બહુતસે કમરે ઔર ઉન કમરોંકે નીચે ભી કમરે બને હૂએ થે. ઉન્કે અંદર વહી જાકર વાપિસ આ સકતા થા જો ઉનસે વાકિફ થા. બહુત મુદતસે કિસીને ઉન ખંડોરોંકે અંદર જાનેકી જુરઅત નહીં

કીથી. મશહૂર હો ગયાથા કે અંદર જિન્નોં ભૂતોંકા બસેરા હે. અંદર સાંપોંકા બસેરા તો ઝરૂર થા. સાંપોંકે ડરસે કોઈ ઉસ ખંડેરકે કરીબસે ભી નહીં ગુઝરતા થા. બળી ખોફનાક કહાનિયાં સુની સુનાઈ જાતી થીં. ઉસકે બા વજૂદ યહ ચાર આદમી જો લળકીકો અગ્વા કરકે લે ગએ થે ' ઉન ખંડેરોંમેં દાખિલ હો ગએ ઔર દાખિલ ભી ઈસ તરહ હૂએ જૈસે યહી ઉનકા ઘર થા.

વહ ગાર નુમા કમરો ' ગુલામ ગરદિશોં ઔર અંધેરી ગલિયોંમેસે બગૈર રુકે ગુઝરતે ગએ. આગે મશઅલોંકી રોશની થી. ઉન્કે કદમોંકી આહટોંસે ચિમકાદર ઉળ્તે ઔર ફળ ફળાતે થે. છિપકલિયાં ઔર રેંગનેવાલી કઈ ચીઝેં ઈધર ઉધર ભાગતી ફિર રહી થીં. અંદર મકળિયોંકે જાલે ઔર કાઈ ભી થી.. વહ ચટ્ટાનમેં બને હૂએ એક કમરેમેં દાખિલ હો ગએ. વહાં એક આદમી મશઅલ લિએ ખળા થા જો ઉન્કે આગે આગે ચલપળા. આગે સિળ્હયાં થીં જો નીચે ઉતરતી થીં. વહ સબ નીચે ઉતર ગએ ઔર એક તરફ મુળકર એક વસીઅ કમરેમેં દાખિલ હો ગએ. વહાં ફર્શપર બિસ્તર બિછા થા. ઉસકે સાથ બળી ખુશ્નુમા દરી થી. કમરા સજા હુવા થા. લળકીકો બિસ્તર પર ડાલ કર ઉસકે મુંહસે કપળા ખોલ દિયા ગયા – લળકી ગુસ્સેસે બોલી – " મેરે સાથ યહ સુલૂક ક્યૂં કિયા ગયા હે ? મેં મર જાઉંગી કિસીકો અપને કરીબ નહીં આને દૂંગી. "

" અગર તુમ્હેં વહાંસે ઉઠવા ન લિયા જાતા તો કલ સુબ્હ તુમ્હેં જલ્લાદકે હવાલે કર દિયા જાતા "– એક આદમીને કહા – " મેરા નામ ફેઝુલ ફાત્મી હે. તુમ્હેં મેરે પાસ આના થા. બાકી દો કહાં હેં ? તુમ અકેલી કૈસે પકળી ગઈ હો ? રજબ કહાં હે ? "

લળકી મુત્મઈન હો ગઈ ઔર બોલી – " મેં ખુદાકા શુક્ર બજાલાતી હૂં જિસ્ને મુઝે બળી બળી ખોફનાક મુસીબતોંસે બચા લિયા. મેં મંઝીલ પર પહૂંચ ગઈ હૂં "– ઉસને ફૈઝુલ ફાત્મીકો રજબ ' હબ્શીયોં ' આંધી ' દો લળકિયોંકી મૌત ઔર અહમદ કમાલકે હાથ ચળ્હ જાનેકી સારી રૂઈદાદ સુનાદી. ફૈઝુલ ફાત્મીને ઉસે તસલ્લી દી ઔર ઉન ચારોં આદમિયોંકો જો લળકિકો ઉઠા લાએ થે ' સોનેકે છે છે ટુકળે દીએ ઔર કહા – " તુમ અબ અપની અપની જગહ સંભાલ લો. મેં થોળી દેર બા'દ ચલા જાઉંગા. યહ

લળકી તીન ચાર રોઝ યહીં રહેગી. મૈં રાતકો આયા કરૂંગા. બાહર જબ ઉસકી તલાશ ખત્મ હો જાએગી તો ઉસે લે જાઉંગા. ''

ચાર આદમી ચલે ગએ ઔર ખંડેરકે ચારોં તરફ ઐસી જગહોં પર બેઠ ગએ જહાંસે બાહર નઝર રખ્ખી જા સકતી થી. ફૈઝુલ ફાત્મીકે સાથ એક હી આદમી રેહ ગયા જો મિસ્રી ફૌજકા કમાંડર થા. અંદર ફૈઝુલ ફાત્મી અપની કામ્યાબી પર બહુત ખૂશ થા ઔર દો લળકિયોંકી મૌતકા ઉસે ગમ ભી થા. ઉસે રજબકે અંજામકા અભી ઈલ્મ નહીં થા. ઉસને કહા – ''રજબકો વહાંસે નિકાલના ઝરૂરી હે. ઉસને અલી બિન સુફયાન ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે કત્લકા કુછ ઈન્તિઝામ કિયા થા જિસ્કા મુઝે અભી ઈલ્મ નહીં કે ક્યા થા. ઉસને ગાલિબન ફિદાઈયોંસે મઆમલા તે કિયા હે. યહ દોનોં કત્લ અબ બહુત ઝરૂરી હો ગએ હૈં. અબ હમેં કોઈ નયા મન્સૂબા બનાના હે. મૈં દૂસ્રે સાથિયોંસે બાત કરકે તુમ્હેં કલ બતાઉંગા. અભી આરામ કરો. મુઝે વાપિસ જાના હે. ''

'' સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર આપકો ઈઅતિમાદ હે ? ''– લળકીને પૂછા.

'' ઈત્ના ઝયાદા કે અપની ઝાતી બાતોંમેં ભી મુઝસે મશવરા લેતા હે '' – ફૈઝુલ ફાત્મીને જવાબ દિયા.

'' મુઝે પતા ચલા હેકે આ'લા હુક્કામમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે વફાદારોંકી તા'દાત બહુત ઝયાદા હે '' લળકીને કહા, ''ઔર ફૌજ ભી ઉસકી વફાદાર હે. ''

''યહ સહી હે'' કમાંડર જો વહાં મૌજૂદ થા બોલા, ''ઉસ્કા સરાગરસાનીકા મુહકમા બહુત હોશયાર હે જહાં કોઈ સર ઉઠાતા હે. ઉસકી નિશાનદહી હો જાતી હે. આ'લા હુક્કામમેં દો ઔર હૈં જો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ કામ કર રહે હૈં. ઉન્કે નામ આપકો મુહતરમ ફૈઝુલ ફાત્મી બતા સકેંગે. ''

ફૈઝુલ ફાત્મીને દોનોં નામ બતા દીએ ઔર મુસ્કુરાકર લળકીસે કહા, ' ' તુમ્હેં આલા સતહ પર હી કામ કરના હે. સિર્ફ દો હુક્કામકે દરમ્યાન ચપકલશ પૈદા કરની હે ઔર દોકો ઝહર દેના હે જો તુમ આસાનીસે દે

સકોગી મગર અબ મુશકિલ યહ પૈદા હો ગઈ હે કે તુમે કિસી મેહફિલમેં નહીં લેજા સકેંગે. તુમ પરદા નશીન મુસલમાન લળકીકે ભેસમેં કામ કરોગી ' વરના પકળી જાઓગી. હો સકતા હે મૈં તુમ્હેં વાપિસ ફલસ્તીન ભેજ દૂં ઔર કિસી ઔર લળકીકો બુલા લૂં જિસે યહાં કોઈ પેહચાન ન સકે. મેરા ગિરોહ બહુત ઝહીન ઔર સરગરમ હે– યહ સાલારોંસે નીચે કમાંડરોંકી સતહકા ગિરોહ હે. યહ ચાર આદમી જો તુમ્હેં ઈત્ની દીલેરીસે ઉઠાલાએ હૈં ' ઈસી ગિરોહકે અફરાદ હૈં. હમને અય્યૂબીકી ફૌજમેં બે ઈત્મીનાની ફૈલાની શુરૂ કરદી હે. કૌમ ઔર ફૌજકો એક દૂસ્રીસે મુતનફ્ફિર કરના ઝરૂરી હે. ઈસ વક્ત સૂરતે હાલ યહ હેકે શામી ઔર તુર્ક ફૌજી મિસ્રી અવામમેં અપને અચ્છે સુલૂક' કિરદાર ઔર લળનેકે જઝબેકી બદોલત બહુત મકબૂલ હૈં ઔર ઈઝઝતકી નિગાહસે દેખે જાતે હૈં. સૂડાનિયોંકો શિકસ્ત દેકર ઉન્હોંને શહરયોંકે દિલોંમે ઈઝઝતકા ઈઝાફા કર લિયા હે. હમેં ફૌજકી ઈસ ઈઝઝતકો મુજરિમ કરના હે. સાલારોં ઔર દિગૈર ફૌજી હુક્કામકો રુસવા કરના હે. ઉસકે બગૈર હમ સલીબિયોં ઔર સૂડાનિયોંકી કોઈ મદદ નહીં કર સકતે. બાહરકા હમ્લા નાકામ રહેગા. ફૌજ ઉસે કામ્યાબ નહીં હોને દેગી. કૌમ ફૌજકા સાથ દેગી. અગર ઉસ વક્ત એક તરફસે સલિબી ઔર દૂસ્રી તરફસે સૂડાની હમ્લા કરદેં તો કૌમ ઔર ફૌજ મિલકર કાહિરાકો ઐસા કિલ્આ બના દેગી જિસે ફતહ કરના ના મુમ્કિન હોગા. કાહિરાકો ફતહ કરનેકે લિએ હમેં ઝમીન હમવાર કરની હોગી. લોગોંકે ઝહનોંમેં વહમ ઔર વસવસે ઔર નવજવાનોંકે કિરદારમેં જિન્સ પરસ્તી ઔર આવારગી પૈદા કરની હોગી."

"મુઝે બતાયા ગયાથા કે યહ કામ દો સાલસે હો રહા હે"– લળકીને કહા.

"ખાસ્સી કામ્યાબી ભી હૂઈ હે"– ફૈઝુલ ફાત્મીને કહા, "બદકારીમેં ઈઝાફા હો ગયા હે મગર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને એક તો નએ મદ્રસે ખોલ દીએ હૈં ' દૂસરે મસ્જીદોંમે ખુત્બેસે ખલીફાકા નામ નિકાલ કર કોઈ ઔર હી રંગ પૈદા કર દિયા હે ઔર લળકોંકો અસ્કરી તા'લીમ દેની શુરૂ કરદી હે."

બાત યહી તક પહૂંચી થી કે ઉન ચાર આદમિયોંમેંસે એક આયા ઔર ફૈઝુલ ફાત્મીસે કહા – " અભી બાહર ન જાના કુછ ગળબળ હે. "

ફૈઝુલ ફાત્મી ગભરાયા. ઉસ આદમીકે સાથ બાહર ચલાગયા. એક ઉંચી જગહ છુપકર દેખા. આધી રાતકે પૂરે ચાંદને બાહરકે માહોલકો રોશન કર રખ્ખા થા. ઉસને કહા – " તુમ લોગોંને બે એહતિયાતી કી હે. યહ તો ફૌજી મા'લૂમ હોતે હૈં. ઘોળે ભી હૈં. તુમ ચારોં તરફસે દેખો ' મેં કિધરસે નિકલ સકતા હૂં. "

" મેં દેખ ચુકા હૂં "– ઉસ આદમીને જવાબ દિયા – " યૂં નઝર આતા હે જૈસે હમ મકમલ ઘેરેમેં હૈં. આપ વહીં ચલે જાએં. મશઅલેં બુઝાદીં. વહાંસે નિકલનેકી ગલ્તી ન કરેં. વહાં તક કોઈ નહીં પહૂંચ સકેગા. "

ફૈઝુલ ફાત્મી ખંડેરોંમેં ગાઈબ હો ગયા ઔર યહ આદમી જો પેહરા દે રહા થા બુલંદ જગહસે ઉતરકર અંદરકો જાનેકી બજાએ દીવારોંકે સાથ સાથ છુપતા બાહર નિકલ ગયા. બાહરકા યહ આલમ થા કે પચાસકે કરીબ પ્યાદા ફૌજી થે ઔર બીસ પચીસ ઘોળોં પર સવાર થે. ઉન્હોંને સારે ખંડેરકો ઘેરેમેં લે લિયા થા. યહ પેહરાદાર ઉન તક ગયા ઔર એક ફૌજીસે પૂછા "અલી બિન સુફયાન કહાં હૈં ? "– ઉસે બતાયા ગયા તો વહ દૌળતા હુવા આ ગયા. ઉસ દસ્તેકી કમાન અલી બિન સુફયાન ખૂદ કર રહા થા. ઉસકે સાથ અહમદ કમાલ થા. પેહરાદારને ઉન્હેં કહા– " અંદર કોઈ ઐસા ખત્રા નહીં . આપકે સાથ દો આદમી ભી કાફી હૈં. મેરે સાથ આએં "– યહ પેહરાદાર ઉન ચાર આદમિયોંમેંસે થા જિન્હોંને લળકીકો અગ્વા કિયા થા.

અલી બિન સુફયાનને દો મશઅલેં રોશન કરાઈં. અહમદ કમાલ ઔર ચાર અસ્કરિયોંકો સાથ લિયા. દોકે હાથોંમેં મશઅલેં દીં. સબને તલ્વારેં નિકાલ લીં ઔર ઉસ આદમીકે સાથ ખંડેરમેં દાખિલ હો ગએ. ઉન્હોંને દેખા કે કોઈ આદમી કિસી તરફસે આયા ઔર દૌળતા હુવા અંદરકી તરફ ચલાગયા હે– અલી બિન સુફયાનકે રેહનુમાને કહા– " યહ ઉનકા આદમી હે. વહ અંદરવાલોંકો ખબરદાર કરને ચલાગયા હે. આપ તેઝ ચલેં "– વહ સબ દોળ પળે. અગર યહ લોગ રેહનુમાકે બગૈર હોતે તો ઈન ભૂલ ભુલયોંમેં

ભટક જાતે યા ડરકર વહાંસે ભાગ આતે. રેહનુમાકે સાથ વહ બળી અછ્છી રફતારસે જા રહે થે. કિસી તરફસે એક ઔર આદમી દોળતા આયા. ઉસકી ઉન્હેં યહ આવાઝ સુનાઈ દી – " મૈં ઉધર જા રહા હૂં. તેઝ ચલો "– યહ રેહનુમાકા સાથી થા.

વહ ઉસ ચટ્ટાની કમરેમેં પહૂંચ ગએ જિસ્સે સિળ્હયાં નીચે ઉતરતી થીં. નીચેસે ઉન્હેં આવાઝેં સુનાઈ દીં. " હમારે સાથ ધોકા હુવા હે. યહ દોનોં ઉન્કે આદમી હૈં "– ફિર તલ્વારેં ટકરાનેકી આવાઝેં સુનાઈ દીં ઔર યહ આવાઝ ભી આઈ – " ઉસે ભી ખત્મ કરદો. યહ ગવાહી ન દે સકે. "

અલી બિન સુફયાન ઔર અહમદ કમાલ મશઅલ બરદારોંકે પીછે દોળતે ફલાંગતે નીચે ઉતરે. ઉસ કમરેમેં પહૂંચે તો વહાં ખૂન બહ રહા થા. લળકી પેટ પર દોનોં હાથ રખ્ખે બેઠી હૂઈ થી. ફૈઝુલ ફાત્મીકે સાથ જો કમાંડર થા વહ ઔર એક ઔર આદમી ફૈઝુલ ફાત્મી ઔર એક પેહરાદારસે લળ રહે થે. અલી બિન સુફયાનને ફૈઝુલ ફાત્મીકો લલકારા. ફૈઝુલ ફાત્મીને જબ અપને ખિલાફ બહુતસી તલ્વારેં દેખીં તો ઉસને તલ્વાર ફૈંક દી. અહમદ કમાલને દોળકર લળકીકો સંભાલા. ઉસ્કા પેટ ચાક હો ચુકા થા. અહમદ કમાલને ફર્શપર બિછે હૂએ બિસ્તરસે ચાદર ઉઠાકર લળ કીકે પેટ પર કસકર બાંધી દી ઔર અલી બિન સુફયાનસે કહા " મુઝે ઈજાઝત હો તો ઈસે બાહર લે જાઉં ? " અલી બિન સુફયાનને ઉસે ઈજાઝત દે દી. અહમદ કમાલને લળકીકો બાઝૂઓં પર ઉઠા લિયા. વહ સખ્ત તકલીફમેં થી. ફિર ભી ઉસને મુસ્કુરાકર અહમદ કમાલસે કહા – " મૈંને ફર્ઝ પૂરા કર દિયા હે. તુમ્હારે મુજરિમ પકળવા દીએ હૈં. "

ફૈઝુલ ફાત્મી ઔર લળકીકો અગ્વા કરનેવાલે ચારમેંસે દો આદમિયોંકો ગિરફતાર કર લિયા ગયા બાકી દો આદમી ઔર એક કમાંડર જો ફૈઝુલ ફાત્મીકે સાથ થે ' અલી બિન સુફયાનકે આદમી થે. યહ એક ડ્રામા થા જો ફૈઝુલ ફાત્મીકો મોકા પર ગિરફતાર કરનેકે લિએ ખેલા ગયા થા. લળકીને પૂરા પૂરા તઆવુન કિયા લેકિન ઝખ્મી હો ગઈ. યહ ડ્રામા ઈસ તરહ તૈયાર કિયા ગયા થા કે લળકીસે વહ ખુફયા અલફાઝ મા'લૂમ કિયે ગએ જો ઉસકે ગિરોહકો એક દૂસ્રેકો પેહચાનનેકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કરને થે. લળકીને યહ

ભી બતા દિયા કે ઉસે ફૈઝુલ ફાત્મીકે પાસ જાના થા. અલી બિન સુફયાનને અપને તીન ઝહીન જાસુસ ઈસ્તિઅમાલ કિયે જિનમેં એક કમાંડરકે ઓહદેકા થા. ઉન્હેં ખુફયા અલફાઝ બતાએ ઔર કહા કે વહ ફૈઝુલ ફાત્મી તક રસાઈ હાસિલ કરેં ઔર ઉસે બતાએં કે તીનમેંસે એક લળકી યહાં આ ગઈ હે લેકિન વહ ફલાં મકાનમેં કૈદ હે જહાંસે ઉસે નિકાલા જા સકતા હે. ઉન્હેં યહ ભી બતાયા ગયા કે વહ ફૈઝુલ ફાત્મીકો રજબકા ઝૂટા પૈગામ દેં કે ઉસ લળકીકો બચાઓ ઔર અપની કારવાઈયાં તેઝ કરદો.

ઉન જાસૂસોંને તીન દિનોંકે અંદર ફૈઝુલ ફાત્મી તક રસાઈ હાસિલ કરલી ઔર ઉસપર ષાબિત કર દિયા કે વહ ઉસકે ઝમીન દોઝ ગિરોહકે અફરાદ હેં. ફૈઝુલ ફાત્મીકો યહ ખત્રા ભી થા કે લળકી ચૂંકે કૈદમેં હે ઈસ લિએ એઝિયતકે ઝેરે અષર બતાદેગી કે વહ ભી ઉસકે સાથ હે. ફૈઝુલ ફાત્મીકે લિએ અપના તહફફુઝ ઝરૂરી થા. લિહાઝા ઉસને લળકીકે અગ્વાકા મન્સૂબા બનાયા. ઉસમેં ઉસને કમાંડરકો અપને સાથ રખ્ખા. દો આદમી અલી બિન સુફયાનકે ભૈજે હૂએ ઔર દો અપને મિલાકર ઉન્કે સુપુર્દ યહ કામ કિયા કે વહ લળકીકો ઉઠા લાએંગે ઔર ખંડેરમેં પહૂંચા દેંગે. ઉસ ખંડેરકો ઉન્હોંને કુછ અરસેસે અપના ખુફયા અડ્ડા બના રખ્ખા થા. મન્સૂબા બના ગયા તો અલી બિન સુફયાન તક પહૂંચ ગયા. પાંચ છે દિનોંમેં અહમદ કમાલ ઔર લળકીકો બતાયા ગયા કે વહ બર આમદેમેં સોએંગે ઔર રાતકો લળકી અગ્વા હોગી જિસ્કે ખિલાફ વહ મઝાહમત નહીં કરેંગે. મકાનકે બાહર હર વક્ત એક સિપાહી પેહરે પર રેહતા થા. ઉસ રાત જો આદમી પેહરે પર થા વહ સિપાહી નહીં બલ્કે અલી બિન સુફયાનકે મુહકમેંકા જાસૂસ થા. ઉસે મા'લૂમ થા કે રાતકો ઉસપર હમ્લા હોગા ઔર હમ્લા કિસ તરહ હોગા. હમ્લા કરનેવાલા અલી બિન સુફયાનકા આદમી થા. અગર ફૈઝુલ ફાત્મીકા આદમી તો વહ ઉસે ખંજર મારકર હલાક કર દેતા.

ઉસ રાત ફૈઝુલ ફાત્મી ઔર કમાંડર ખંડેરમેં ચલે ગહે. મુકર્રર વહ વક્ત પર પેહરેદાર પર હમ્લા હુવા. દીવાર ફલાંગી ગઈ. ઉસ વક્ત અહમદ કમાલ જાગ રહા થા. ઉસને દેખા કે લળકીકો ઉઠા લિયા ગયા હે લેકિન વહ આંખેં બંદ કરકે લેટા રહા. ઉસને તળપના ઉસ વક્ત શુરૂ કિયા જબ વહ રસ્સિયોંમેં બંધ

ચુકા થા. લળકીકો ખંડેરમેં પહૂંચા દિયા ગયા. યહ ડ્રામા ઈસ લિએ ખેલા ગયાથા કે ફૈઝુલ ફાત્મીને અગ્વાકા મન્સૂબા બનાયા ઔર ઉસમેં અપને દો આદમી શામિલ કર દીએ થે. ઉનપર યહ ઝાહિર કરના થા કે યહ હકીકી અગ્વા હે ઔર ઉસમેં કોઈ ધોકા ફરેબ નહીં. આખિર દમ તક શક ન હુવા. અગ્વાકે બા'દ અલી બિન સુફયાનને પેહરાદાર ઔર અહમદ કમાલકી રસ્સિયાં ખોલીં. પ્યાદા સિપાહી ઔર સવાર તૈયાર થે. થોળેસે વકફેકે બા'દ વહ ખંડેરકી તરફ રવાના હો ગએ ઔર ખંડેરકો ઘેરેમેં લે લિયા–

ઉન્હેં સબસે પહલે અલી બિન સુફયાનકે હી એક આદમીને દેખા જિસ્ને ફૈઝુલ ફાત્મીકો જાકર ઈત્તિલા દી. ઉસે બાહર લાકર ઘેરા દિખાયા ઔર યહ મશવરા દિયા કે વહ ઉસી કમરેમેં ચલા જાએ. ઉસે ઉધર ભેજ કર યહ આદમી બાહર નિકલગયા ઔર અલી બિન સુફયાન ઔર અહમદ કમાલકો અંદર લે ગયા. યહ ઉસ આદમીકી દાનિશમંદી થી કે ઉસને ફૈઝુલ ફાત્મીકો ઉસી કમરેમેં છુપે રેહને પર કાઈલ કર લિયા થા. અગર વહ ખંડેરકે ભૂલ ભુલયોં જૈસે કમરોં ' બર આમદોં ' ગલિયોં ઔર તેહખાનોંમેં નિકલ જાતા તો ઉસે પકળના આસાન ન હોતા. ખંડેર બહુત વસીઅ ઔર પેચીદા થે. બાહર તો ચાંદની થી લેકિન અંદર તારીકી થી જિસ્મેં તઆકુબ કિયા જાતા તો અપને આદમિયોંકે મારે જાનેકા ભી ખત્રા થા. બિલકુલ આખરી વક્ત ફૈઝુલ ફાત્મીકો પતા ચલા કે કમાંડર ઔર દો આદમી ઉસકે સાથ નહીં બલ્કે ઉસે ધોકેમેં યહાં લાએ હૈં. લળકીસે યહ ગલતી હૂઈ હે ઉસકે મુંહસે કુછ ઐસે અલફાઝ નિકલ ગએ જિસ્સે ઝાહિર હો ગયા કે યહ ભી ઉસ ધોકેમેં શરીક હે. ફૈઝુલ ફાત્મીકે દો સાથી ઉસકે પાસ પહૂંચ ગએ. ધોકા બે નકાબ હો ગયા ઔર લળાઈ શુરૂ હો ગઈ. ફૈઝુલ ફાત્મીને લળકીકે પેટમેં નોકકી તરફસે તલ્વાર મારી ઔર ઉસ્કા પેટ ચાક કર દિયા. ઉસને લળકીકો ગાલિબન ઈસ લિએ ભી કત્લ કરના ઝરૂરી સમઝા થા કે વહ ઉસકે ખિલાફ ગવાહી દેનેકે લિએ ભી ઝિંદા ન રહે.

ફૈઝુલ ફાત્મી ઔર ઉસકે સાથિયોંકો કૈદમેં ડાલ દિયા ગયા. અલી બિન સુફયાનને તીનોંકો અલગ અલગ કૈદમેં રખ્ખા ઔર તીનોંકો રજબકા સર દિખાકર કહા – " અપને દોસ્તકા અંજામ દેખલો. અગર તુમ્હેં યહ

તવક્કુઅ હે કે તુમ્હેં ફવરન સઝા દેદી જાએગી તો યહ ખયાલ દિમાગોંસે નિકાલ દો. જબતક અપને પૂરે ગિરોહકો સામને નહીં લાઓગે તુમ્હેં ચકર શકંજેમેં બાંધે રખ્ખુંગા. જીને ભી નહીં દૂંગા મરને ભી નહીં દૂંગા.

લળકીકી હાલત અચ્છી નહીં થી. તબીબોં ઔ જર્રાહોંને ઉસે બચાનેકી પુરી કૌશિશ કર ડાલી મગર કટી હૂઈ અંતળિયોંકા કોઈ ઈલાજ ન હો સકા. વહ ફિર ભી મુત્મઈન થી જૈસે ઉસે પેટકે મુહલમક ઝખ્મકી પરવા હી નહીં થી. ઉસ્કા એક હી મુતાલબા થા કે અહમદ કમાલકો મેરે પાસ બેઠા રેહને દો. સુલતાન અય્યૂબી ભી ઉસકી ઈયાદતકે લિએ આયા. અહમદ કમાલ અમીરે મિસ્ર ઔર અપની ફૌજકે સાલાર આલાકો દેખકર તા'ઝીમકે લિએ ઉઠા તો લળકીને ઉસે હાથસે પકળકર અપને પાસ બિઠા લિયા. અહમદ કમાલ સુલતાન અય્યૂબીકી મૌજૂદગીમેં બેઠ નહીં સકતા થા. આખિર સુલતાનને ઉસે લળકીકે પાસ બેઠનેકી ઈજાઝત દેદી. સુલતાન અય્યૂબીને લળકીકે સરપર હાથ ફેરા ઔર શફ્ફકતસે સિહત યાબીકી દુઆ કી.

તીસરી રાત અહમદ કમાલ લળકીકે સરહાને બેઠા હુવા થા. લળકીને અનોખેસે લેહજેમેં પુછા – "અહમદ ! તુમને મેરે સાથ શાદી કરલી હે ના ?.. મેંને અપના વા'દા પુરા કિયા ' તુમને અપના વા'દા પૂરા કર દિયા હે. ખુદાને મેરે ગુનાહ બખ્શ દીએ હેં "– ઉસકી ઝુબાન લળખળાને લગી. ઉસને અહમદ કમાલકા હાથ અપને દોનોં હાથોંમેં મઝબૂતીસે પકળ લિયા મગર ગિરફત ફવરન ઢીલી પળ ગઈ. અહમદ કમાલને કીલમા શરીફ પળ્હા ઔર લળકીકો ખુદાકે સુર્પુદ કર દિયા. દૂસ્રે દિન સુલતાન અય્યૂબીકે હુકમકે મુતાબિક લળકીકો મુસલમાનોંકે કબ્રસ્તાનમેં દફન કર દિયા ગયા.

ફૈઝુલ ફાત્મીને ઔર ઉસકે સાથિયોંને સિર્ફ દો દિન એઝિયતેં સહીં ઔર અપને ગિરોહકી નિશાનદ હી કરદી. ઉન લોગોંકો ભી પકળા ગયા. મરાકિશી વકાએ નિગાર અસદ અસ્દીને સુલતાન અય્યૂબીકે વક્તકે એક કાતિબકે હવાલેસે લિખ્ખા હે કે સુલતાન અય્યૂબીને જબ ફૈઝુલ ફાત્મીકી સઝાએ મૌત પર દસ્તખત કી તો સુલતાન ઝારો કતાર રોને લગા થા.

જબ ઝહરકો ઝહરને કાટા

યહ વાકિઆ ઈ.સ 1171 કા હે.

કાહિરામેં એક મસ્જીદ થી જો ઈત્ની બળી નહીં થી કે લોગ વહાં જુમ્આકી નમાઝ પળ્હતે ઔર ઈત્ની છોટી ભી નહીં થી કે નમાઝિયોંકી કમી હોતી. યહ કાહિરાકે ઉસ ઈલાકેમેં થી જો શહરકા કરીબી મુઝાફાત યા શહરકે બાહરકા ઈલાકા થા જહાં દરમ્યાના ઔર ઉસ્સે કમ દરજેકે લોગ રેહતે થે. મઝહબકા એહતરામ ઉન્હી લોગોંકે દિલોંમે રેહ ગયા થા મગર ઉન્કી બદ નસીબી યહ થી કે તા'લીમસે બે બહરા થે. જઝબાતી ઈસ્તદલાલ ઔર દિલકશ અલફાઝસે ફવરન મુતઅષ્પુર હોતે ઔર ઉન્હેં કબૂલ કર લેતે થે. સલાહુદીન અય્યૂબીને મિસ્રમેં આકર જો નઈ ફોજ તૈયાર કીથી ઉસમેં ઉન કુંબોંકે અફરાદ ઝયાદા ભરતી હૂએ થે જિસ્કી દો વુજૂહાત થીં. એક તો યહ ઝરીઆ થા. સુલતાન અય્યૂબીને ફોજકી તન્ખવાહમેં કશિશ પૈદા કીથી ઔર મુતઅદદ સહૂલતેં ભી થીં. દૂસ્રી વજહ યહ કે યહ લોગ જિહાદકો ફર્ઝ સમઝતે થે. વહ ઈસ્લામકે નામપર જાન ઔર માલ કુરબાન કરનેકો તૈયાર રેહતે થે. ઉસ દોરમેં ઈસ જઝબેકી શદીદ ઝરૂરત થી. સરકારી તોરપર ઉન્હેં બતાયા ગયાથા કે સલિબી દુન્યા આલમે ઈસ્લામકા નામો નિશાન મિટા દેનેકે લિએ અપને તમામ તર ઝરાઈ ઔર હર તરહકે હથકંડે ઈસ્તિઅમાલ કર રહી હે.

છે સાત મહીનોંસે યહ ગુમનામસી મસ્જીદ મશહૂર હો ગઈ થી. યહ શોહરત નએ પેશ ઈમામકી બ દોલત થી જો ઈશાકી નમાઝકે બા'દ દર્સ દિયા કરતા થા. પહલા પેશ ઈમામ સિર્ફ તીન રોઝ ઐસી બીમારીસે બીમાર રેહ કર મર ગયા થા જિસે કોઈ હકીમ ઔર સિયાના સમઝ હી નહીં સકા. વહ પેટકે દર્દ ઔર આંતોંકી સોઝિશકી શિકાયત કરતા થા. ઈસી રોગસે મર ગયા. વહ આમસા એક મૌલ્વી થા જો સિર્ફ નમાઝ બા જમાત પળ્હાતા થા. ઉસકી વફાતકે અગલે હી રોઝ સુર્ખ વ સુફેદ ચેહરે ઔર ભૂરી દાળ્હીવાલા એક મૌલ્વી આયા જિસ્ને ઈમામતકે ફરાઈઝ અપને ઝિમ્મે લેનેકી પેશકશ કી. લોગોંને ઉસે કબૂલ કર લિયા. વહ કહીં ઝોંપળેમેં રેહતા થા. ઉસકી દો

બીવિયાં થીં. ઉસને લોગોંકો બતાયા કે વહ ઈલ્મકા શેદાઈ ઔર મઝહબકે સમંદરકા ગોતા ખોર હે. વહ ખાતિર વ મદારાતકા ઔર લોગોંસે નઝરાને વસૂલ કરનેકા કાઈલ નહીં થા. ઉસકી ઝરૂરત સિર્ફ યહ થી કે ઉસે કુશાદા ઔર અચ્છા મકાન મિલ જાએ જહાં વહ દો બીવિયોંકે ઈઝઝતસે ઔર પરદેમેં રેહ સકે.

લોગોંને મસ્જીદકે કરીબ હી ઉસે એક મકાન ખાલી કરા દિયા જિસ્કે કઈ એક કમરે થે. લોગોંને દેખા કે વહ દોનોં બીવીયોંકે સાથ ઉસ મકાનમેં આયા. બીવીયાં સિયાહ બુરકોંમેં મસ્તૂર થીં. ઉન્કે હાથ ભી નઝર નહીં આતે થે. પાપૂશ તક છુપે હૂએ થે. ઉસે લોગોંને ઝરૂરી સામાન વગૈરહ દેકર આબાદ કર દિયા. લોગ એક તો ઉસકી ઝાહિરી શખ્સિયતસે મુતઅષ્શુર હૂએ લેકિન જિસ જાદૂને ઉન્હેં ઉસ્કા ગરદીદા કિયા વહ ઉસકી આવાઝકા જાદૂ થા. ઉસ મસ્જીદમેં ઉસને પહલી અઝાન દી તો જહાં જહાં તક ઉસકી આવાઝ પહૂંચી સન્નાટા સા તારી હો ગયા. એક મુકદસ તરનુમ ઝમીન વ આસમાન પર વજુદ તારી કર રહા થા. યહ એક તિલસમ થા જો ઉન લોગોંકો ભી મસ્જીદમેં લે ગયા જો ઘરોંમેં નમાઝ પળ્હતે યા પળ્હતે હી નહીં થે. ઉસી રાત ઉસને ઈશાકી નમાઝકે બા'દ નમાઝિયોંકો પહલા દર્સ દિયા ઔર ઉન્હેં કહા કે વહ હર રાત દર્સ દિયા કરેગા. છે સાત મહીનોંમેં ઉસને લોગોંકો અપના ગરદીદા બના લિયા. બા'ઝ લોગ તો ઉસકે મુરીદ બન ગએ. ઉસ મસ્જીદમેં જુમ્આકી નમાઝ નહીં પળ્હી જાતી થી. ઉસ પેશ ઈમામને જો દર અસ્લ આલિમ થા' વહાં જુમ્આકી નમાઝ ભી શુરૂ કરદી.

છે સાત મહીનોંકે બા'દ ઉસ મસ્જીદ ઔર ઉસ આલિમ પેશ ઈમામકી શોહરત દૂર દૂર તક પહૂંચ ગઈ. શહરકે ભી કુછ લોગ ઉસકે દર્સમેં જાને લગે. વહ ઈસ્લામકે જિન બુનયાદી ઉસૂલોં પર ઝયાદા ઝોર દેતા થા વહ થે ઈબાદત ઔર મોહબ્બત. વહ લળાઈ ઝગળે ઔર જંગ વ જદલકે ખિલાફ સબક દેતા થા. ઉસને લોગોંકે ઝહનોંમેં યહ અકીદા પુખ્તા કર દિયા થા કે ઈન્સાન અપની તકદીર ખૂદ નહીં બના સકતા. જો કુછ હે વહ ખુદાકે હાથમેં હે. ઈન્સાન કમઝોર સા એક કીળા હે. ઉસ આલિમકા અંદાઝે બયાન બળા હી પુર અષર હોતા થા. વહ કુરઆન હાથમેં લેકર હર બાત કુરઆનકી

કિસી ન કિસી આયતસે વાઝેહ કરતા થા. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી વહ બેહદ તારીફ કિયા કરતા ઔર અકાષર કહા કરતા થા કે યહ મિસ્રકી ખૂશ બખ્તી હે કે ઈસ મુલ્કકી ઈમારત ઈસ્લામકે ઐસે શેદાઈકે હાથમેં હે. ઉસને જિહાદકા ફલિસ્ફા ઔર મફહૂમ ભી પૈશ કિયા થા જો લોગોંકે લિએ નયા થા લેકિન ઉન્હોંને બિલા હીલ વ હુજ્જત ઉસે તસલીમ કર લિયા.

એક રાત ઈશાકી નમાઝકે બા'દ વહ અપના દર્સ શુરૂ કરને લગા તો એક આદમીને ઉઠકર અર્ઝ કી– " આલિમે આલી મકામ ! ખુદા આપકે ઈલ્મકી રોશની જિન્નાત તક ઔર ઉસ મુખ્લૂક તક ભી પહૂંચાએ જો હમેં નઝર નહીં આતી. મેં અપને આઠ દોસ્તોંકે સાથ બહુત દૂરસે આયા હૂં. હમ આપકે ઈલ્મકી શોહરત સુનકર આએ હેં. અગર ગુસ્તાખી ન હો ઔર આલિમે આલી મકામકી ખફગીકા બાઈષ ન બને તો હમેં જિહાદકે મુતઅલ્લિક કુછ બતાએં. હમ શકમેં હેં. લોગોંને બતાયા હે કે હમેં જિહાદકા મતલબ ગલત બતાયા જાતા રહા હે."

સાત આઠ આવાઝેં સુનાઈ દીં, " હમને યહ દર્સ નહીં સુના થા."

એકને કહા – " યહ વક્તકી આવાઝ હે જો હમારે કાનોંમેં બિગાળકર ડાલી ગઈ હે. હમ સહી બાત સુન્ના ચાહતે હેં. "

આલિમને કહા – " યહ કુરઆનકી આવાઝ હે જિસે કોઈ નહીં બિગાળ સકતા. મેરા ફર્ઝ હે કે સહી આવાઝકો એક હઝાર બાર દોહરાઉં તાકે યહ હર એક કાનમેં પહૂંચ જાએ.... જિહાદકા મતલબ યહ નહીં કે દૂસ્રોંકી ઝમીન પર કબ્ઝા કરનેકે લિએ ઉન્કી ગરદનેં કાટો. જિહાદકા મતલબ કત્લ વ ગારત નહીં ' ખૂન ખરાબા નહીં. " ઉસને કુરઆનસે એક આયત પળ્હી ઔર ઉસકી તફસીર યૂં બયાન કી. " યહ ઈલ્મ મેરા નહીં ' યહ ફરમાને ખુદવંદી હે કે તુમ બદી ઔર ગુનાહકે ખિલાફ લળતે હો તો ઉસે જિહાદ કેહતે હેં જો હમ સબપર ફર્ઝ કર દિયા ગયા હે. કયા તુમને નહીં સુના કે ઈસ્લામ તલ્વારકે ઝોરસે નહીં પ્યારકે ઝોરસે ફૈલા હે ? જિહાદકી શકલ બા'દમેં આકર બિગળી હે ઔર યહ ઉન્હોંને બિગાળી હે જો બાદશાહીકે દિલદાદા હેં. ઈસાઈ ભી દૂસ્રોંકે મુલ્કોંકો અપની સલ્તનત બનાનેકે લિએ જંગ વ જદલકો મુકદ્દસ જંગ કેહતે હેં ઔર મુસલમાન ભી ઈસી ઈરાદેસે

કત્લ વ ગારતકો જિહાદ કેહતે હૈં. યહ સિર્ફ હુકૂમતેં ઔર બાદશાહિયાં કાઈમ કરનેકે ઢંગ હૈં. લોગોંકો મઝહબકે નામપર ભળકા કર લળાયા જાતા હે ઔર ઈસ તરહ બાદશાહિયોંકી બુન્યાદેં મુઝબૂત કી જાતી હૈં. ''

" તો કયા અમીરે મિસ્ર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી હમેં ગુમરાહ કરકે લળા રહા હે ? '' ઉસ આદમીને પૂછા જિસ્ને જિહાદકા સહી મતલબ સમઝના ચાહા થા.

" નહીં ! '' આલિમને જવાબ દિયા. " સલાહુદ્દીન અય્યૂબી પર અલ્લાહકી રેહમત હો. ઉસે બળોંને જો બતાયા હે વહ સચ્ચે મુસલમાનકી હેષયતસે પૂરી નેક નીતીસે ઉસપર અમલ કર રહા હે. ઉસકે દિલમેં ઈસાઈયોંકી નફરત ડાલી ગઈ હે. વહ ઉસકે મુતાબિક અમલ કર રહા હે. ઝરા ગોર કરો કે ઈસાઈ ઔર મુસલમાનોંમેં કયા ફર્ક હે. દોનોંકા નબી મુશતરિક હે. આગે આકર ઝરા ઈખ્તિલાફ પૈદા હો ગયા. હઝરત ઈસા (અ.સ.) મોહબ્બતકા પૈગામ લાએ થે. હમારે રસૂલ(સ.અ.વ) ભી મોહબ્બતકા પૈગામ દે ગએ હૈં. ફિર તલ્વાર ઔર ઝરા બકતર કહાંસે આ ગઈ ? યહ ઉન લોગોંકી લાઈ હૂઈ ચીઝેં હૈં જો ખુદાકી ઈત્ની પ્યારી ઝમીન પર જિસપર સિર્ફ ઉસકી ઝાતે બારીકી હુકમરાની હે ' વહ અપની હુકૂમત કાઈમ કરતે ઔર ખુદાકે બંદોંકો અપના ગુલામ બનાતે હૈં.... મેં અમીરે મિસ્રકે દરબારમેં હાઝરી દૂંગા ઔર ઉસકી ખિદમતે અકદસમેં જિહાદકા સહી નુકતએ નઝર વાઝેહ કરૂંગા. અમીરે મિસ્ર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને સહી જિહાદ શુરૂ કર રખ્ખા હે જો જહાલત ઔર બે ઇલ્મીકે ખિલાફ હે. ઉસને ખુત્બેસે ખલીફાકા નામ નિકાલ કર બહુત બળા જિહાદ કિયા હે. ઉસને મદ્રેસે ખોલકર ભી જિહાદ કિયા હે. લેકિન મદ્રસોંમેં યહ ખરાબી હે કે જિહાદ મઝહબ ઔર મુઆશિરતકી તા'લીમ દી જાતી હે' વહાં અસ્કરી તરબિયત દી જાતી હે. બચ્ચોંકો ખુદાકે નામપર ગારત ગિરીકે સબક દીએ જાતે હૈં. ઉન્હેં તેગ ઝની ઔર તીર અંદાઝી ભી સિખાઈ જાતી હે. જબ તુમ અપને બચ્ચોંકે હાથોંમેં તલ્વાર ઔર તીર કમાન દોગે તો ઉન્હેં યહ ભી બતાઓગે કે ઈનસે વહ કિસે હલાક કરેં. ઝાહિર હે કે તુમ ઉન્હેં કુછ ઈન્સાન દિખાઓગે ઔર કહોગે કે વહ તુમ્હારે દુશમન હૈં ઉન્હેં હલાક કરો. ''

આલિમકી આવાઝમેં ઐસા તાષુર થા ઔર ઉસકે દલાઈલમેં ઈત્ની કશિશ થી કે સુન્નેવાલે મસ્હૂર હોતે જા રહે થે. ઉસને કહા, "અપને બચ્ચોંકો દોઝખકી આગસે બચાઓ. ઉન્કે સાથ તુમ ભી દોઝખમેં જાઓગે કયૂં કે અપને બચ્ચોંકો ગલત રાસ્તે પર ડાલનેવાલે તુમ થે. તુમ્હેં જન્નતમેં અપને બાદશાહ ઔર ફાજોંકે સાલાર નહીં લે જાએંગે ' પેશ ઈમામ ઔર વહ આલિમેં દીન લે જાએંગે જિનકે હાથમેં મઝહબ ઔર ઈલ્મકી કંદીલ થી. તુમ દુન્યામેં ઉન્કે પીછે ચલોગે તો વહ રોઝ કયામત ભી તુમ્હેં અપને પીછે જન્નતમેં લે જાએંગે. રોઝ કયામત જિસ્કે હાથ ઈન્સાનકે ખૂનસે લાલ હોગે ઉસે સારી ઉમ્રકે અચ્છે આ'માલ ઔર સારી ઉમ્રકી નમાઝોંકે બા વજૂદ દોઝખમેં ડાલ દિયા જાએગા. એક નુકતા ઔર સમઝલો. તુમ ઝકાત બયતુલ માલકો દેતે હો. બયતુલ માલ હાકિમ વક્તકા હોતા હે. ઝકાત ગરીબોં ઔર નાદારોંકા હક હે. હાકિમ વક્ત ગરીબ ઔર નાદાર નહીં હોતા. તુમ્હારી ઝકાત જો બયતુલ માલમેં જાતી હે ઉસ્સે ઘોળે ઔર હથિયાર ખરીદે જાતે હેં જો ઈન્સાનોંકો હલાક કરનેકે કામ આતે હેં. લિહાઝા જો ફર્ઝ અદા કરકે તુમ જન્નતમેં જા સકતે હો વહ ફર્ઝ અદા કરકે ભી તુમ દોઝખમેં ઠિકાના બનાતે હો. લિહાઝા ઝકાત બયતુલ માલમેં ન દો. "

આલિમને મોઝૂ બદલા ઔર કહા – " બહુતસી બાતેં આમ ઝહનકે ઈન્સાનોંકી સમઝમેં નહીં આતીં. ઉન્હેં બતાતા ભી કોઈ નહીં. કયા તુમ નહીં દેખતે કે તુમ્હારે અંદર એક હૈવાની જઝબા હે ? કયા તુમ ઓરતકી ઝરૂરત મેહસૂસ નહીં કરતે ? કયા યહી જઝબા નહીં જો તુમ્હેં બદકારીકે અડ્ડોં પર લે જાતા હે ?..... યહ યહ જઝબા ખુદાને ખૂદ પૈદા કિયા હે. યહ કિસી ઈન્સાનકા પૈદા કરદા નહીં. તુમ ઉસકી તસ્કીન કર સકતે હો. ઈસી લિએ ખુદાને તુમ્હેં હુકમ દિયા હે કે બેક વક્ત ઘરમેં ચાર બીવિયાં રખ્ખો. અગર તુમ ગરીબ હો ઔર એક બીવી ભી નહીં લા સકતે તો કિસી ઓરતકો ઉજરત દેકર ઉસ હેવાની જઝબેકી તસ્કીન કર સકતે હો જો તુમમેં ખુદાને પૈદા કિયા હે ઔર ઈન્સાન ઈસી જઝબેકી પેદાવાર હે ' મગર બદીસે બચો. એક એક દોદો ' તીન તીન ' ચાર ચાર બીવિયાં ઘરમેં રખ્ખો. ઉન બીવિયોંકો ઔર અપની બેટીયોંકો ઘરોંમેં છુપાકર રખ્ખો. મેં દેખ રહા હૂં કે જવાન

લળકિયોંકો ભી અસ્કરી તરબિયત દી જા રહી હે ઔર ઉન્હેં ભી ઘોળે સવારી ઔર શતર સવારી સિખાઈ જા રહી હે. —— મદ્રસોંમેં ઉન્હેં ઝખ્મિયોંકી મરહમ પટ્ટી ઔર ઉન્હેં સંભાલનેકે તરીકે સિખાએ જા રહે હેં તાકે વહ મેદાને જંગકે ઝખ્મિયોંકો સંભાલેં ઔર અગર ઝરૂરત પળે તો લળેં ભી.... યહ એક બિદઅત હે. અપની લળકિયોંકો ઈસ બિદઅતસે બચાઓ. યહ બાતેં અપને ઉન દોસ્તોં ઔર પળોસિયોંકો ભી સુનાઓ જો મસ્જીદમેં નહીં આતે. ખુદાકે એહકામ ઔર કારનામોંમેં મત દખલ દો. યહ બહુત બળા ગુનાહ હે. ''

આલિમને દર્સ ખત્મ કિયા તો સામેઈન જિનકી તા'દાત ઈત્ની હો ગઈ થી કે બહુતસે લોગ પીછે ખળે થે ' મસ્જીદમેં બેઠનેકો જગહ નથી ' ઉઠકર આલિમસે હાથ મિલાને ઔર જાને લગે. બા'ઝને ઉસકે હાથ ચુમે. ઝુકકર મુસાફા તો હર કિસીને કિયા. એક એક કરકે સબ લોગ ચલે ગએ. સિર્ફ દો આદમી આલિમકે સામને બેઠે રહે. ઉનમેંસે એક વહ આદમી થા જિસ્ને કહા થા કે મુઝે જિહાદકે મુતઅલ્લિક બતાએ. ઉસ આદમીને લંબા ચુગ્ગા પહન રખ્ખા થા. સરપર છોટીસી પગળી ઔર ઉસપર ચૌળા ફૂલદાર રૂમાલ પળા હુવા થા. ઉસકી દાળ્હી લંબી ઔર સિયાહ ઔર મુંછેં ઘની થીં. લિબાસસે વહ દરમ્યાના દરજેકા આદમી મા'લૂમ હોતા થા. ઉસ એક આંખ પર હરે રંગકા પટ્ટી નુમા કપળા થા જો દો ધાગોંસે ઉસકે સરકે સાથ બંધા થા. ઉસ કપળેને ઉસકી એક આંખ ઢાંપ રખ્ખી થી. આલિમકે પૂછને પર ઉસને બતાયા થા કે ઉસકી યહ આંખ ખરાબ હે. દૂસ્રે આદમીકા લિબાસ ભી મા'મૂલીસા થા. ઉસકી ભી દાળ્હી લંબી ઔર ઘની થી. મસ્જીદમેં આલિમકે પાસ યહી દો આદમી રેહ ગએ થે. ઉન્કે સાથ છે ઔર આદમી થે જો જિહાદકા દર્સ લેને આએ થે. વહ મસ્જીદકે દરવાઝેકે બાહર ખળે થે. શાયદ અપને સાથિયોંકે ઈન્તિઝારમેં થે.

"ક્યૂં ' તુમ્હારા શક અભી રફઅ નહીં હુવા ? '' આલિમને મુસ્કુરાકર ઉન દોનોંસે પૂછા.

"મેરા ખયાલ હે શક રફઅ હો ગયા હે '' આંખકી હરી પટ્ટીવાલેને

જવાબ દિયા.

" હમ શાયદ આપહી કી તલાશમેં હૈં. હમને આધા મિસ્ર છાનમારા હે. હમેં મસ્જીદકા મહલે —— ઔર નિશાનયાં ગલત બતાઈ ગઈ થીં. "

" કયા આધે મિસ્રમેં તુમ્હેં મુઝસે બેહતર કોઈ આલિમ નહીં મિલા ? "

" તલાશ જો સિર્ફ આપકી થી." ઉસ આદમીને જવાબ દિયા " કયા હમ સહી જગહ આ ગએ હૈં ? આપકા દર્સ બતાતા હે કે હમ આપકી હી તલાશમેં થે. "

આલિમને બાહરકી તરફ દેખા ઔર બે તવજજુહીકે અંદાઝસે બોલા " મા'લૂમ નહીં મોસમ કૈસા રહેગા ! "

" બારિશ આએગી. " હરી પટ્ટીવાલેને કહા.

" આસમાન બિલકુલ સાફ હે. " આલિમને કહા.

" હમ ઘટાએં લાએંગે. " હરી પટ્ટીવાલેને કહા ઔર કહ કહા લગાયા.

આલિમ મુસ્કુરાયા ઔર રાઝદારીસે પૂછા. " કહાંસે આએ હો ? "

" એક મહીનેસે હમ સિકંદરિયામેં થે. " ઉસ આદમીને જવાબ દિયા " ઉસ્સે પહલે શોબકમેં થે. "

" મુસલમાન હો ? "

" ફિદાઈ. " હરી પટ્ટીવાલેને કહા " અભી મુસલમાન હી સમઝો " ઔર વહ અપને સાથીકે સાથ બળી ઝોરસે હંસા.

" મૈં આપકો ઉસ ફનકા ઉસ્તાદ માનતા હૂં. " દૂસ્રેને આલિમસે કહા " મુઝે બિલકુલ યકીન નહીં આ રહા થા કે યહ આપ હૈં. આપ નાકામ નહીં હો સકતે. "

" ઔર કામ્યાબી આસાન ભી નહીં. " આલિમને કહા. "સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો શાયદ તુમ નહીં જાનતે. બેશક મૈંને ઉન તમામ લોગોંકે દિલોંમેં જિહાદ ઔર જિન્સકે મુતઅલ્લિક ઈસ્લામી નઝરિય્યાતકે ખિલાફ શુકૂક પૈદા કર દીએ હૈં લેકિન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને જો મદ્રસે ખોલે હૈં વહ શાયદ હમારી કોશિશોંકો આસાનીસે કામ્યાબ ન હોને દેં. "

ઉસને પૂછા. " તુમને મુઝે યહ કયૂં કહા થા કે મેં જિહાદ પર દર્સ દૂં ? "

" શોબકમેં હમેં બતાયા ગયાથા કે આપકી સબસે બળી નિશાની યહી હે " હરી પટ્ટીવાલેને જવાબ દિયા " યહ તમામ અલફાઝ જો આપને દર્સમેં બોલે હેં હમેં વહાં બતાએ ગએ થે. હમેં યહ ભી બતાયા ગયાથા કે આપ જિહાદકે બા'દ જિન્સી જઝબેકા ઝિક્ર ઝરૂર કરેંગે. આપને અપના સબક બળી મેહનતસે યાદ કિયા હે. "

" મેરા નામ કિયા હે ? " આલિમને પૂછા.

" કયા આપ હમારા ઈમ્તિહાન લેના ચાહતે હેં ? " ઉસ આદમીને જવાબ દિયા. " કયા આપકો હમપર શક હે ? હમેં એક દૂસરેકે નામ નહીં સિર્ફ નિશાનિયાં બતાઈ જાતી હેં. "

" તુમ કિસ કામસે આએ હો ? " આલિમને પૂછા

" ફિદાઈ કિસ કામસે આયા કરતે હેં ? " હરી પટ્ટીવાલેને પૂછા.

" તુમ્હેં મેરે પાસ કયૂં ભેજા ગયા હે ? આલિમને પૂછા.

" એક ઉંટનીકે લિએ. " ઉસ આદમીને જવાબ દિયા " આપકે પાસ દો હેં. હમેં આપકે પાસ ન ભેજા જાતા મગર આપકો ઈત્તિલા મિલ ગઈ હોગી કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે એક નાઈબ સાલાર રજબ સૂડાનીકે સાથ શોબકસે તીન ઉંટનીયાં રવાના કી ગઈ થીં. ઉનમેંસે એક હમારે મકસદકે લિએ થી મગર મા'લૂમ નહીં કયા હુવા કે તીનોં મારી ગઈ હેં. રજબકી ખોપળી ઔર અકે સબસે ઝયાદા ખૂબસૂરત ઉંટની સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે પાસ પહૂંચ ગઈ થી. વહ ભી ખત્મ હો ગઈ. "

" હાં ! " આલિમને આહ ભરકર કહા " હમેં બહુત બળા નુકસાન હુવા... સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા એક બળા હી કાર આમદ સાલાર જો હમારે કબ્ઝેમેં થા ' જલ્લાદકી નઝર હો ગયા.... અંદર ચલો યહ જગહ મેહફૂઝ નહીં. "

વહ દોનોં આલિમકે સાથ ઉઠે ઔર બાહર નિકલ ગએ. બાહર જો છે આદ મી ખળે થે વહ અંધેરેમેં બિખર ગએ

વહ અબ આલિમકે ઘરમેં દાખિલ હૂએ. સાફ સુથરા ઘર થા. કઈ કમરે થે. દો તીન કમરોંસે ગુઝર કર વહ ઐસે કમરેમેં ચલે ગએ જો ઝમીન પર હી થા લેકિન ઝેરે ઝમીં મા'લૂમ હોતા થા. ઉસકે સામને કોળા કબાળ બિખરા હુવા થા. દરવાઝેકે બાહર તાલા લગા હુવા થા. સાફ પતા ચલતા થા કે યહ દરવાઝા બરસોંસે નહીં ખોલા ગયા ઔર ખોલા ભી નહીં જાએગા. એક પહલૂમેં ખિળકી થી. ઉસે હાથ લગાયા તો ખુલ ગઈ. આલિમ અંદર ગયા. ઉસકે પીછે યહ દોનોં આદમી અંદર ચલે ગએ. અંદરસે કમરા ખૂબ સજા હુવા થા. દીવારકે સાથ સુનેહરી સલીબ લટક રહી થી. ઉસકે એક તરફ હઝરત ઈસા (અસ.)કી દસ્તી તસ્વીર ઔર દૂસ્રી તરફ મરયમકી તસ્વીર થી. આલિમને કહા " યહ મેરા ગિરજા હે ઔર પનાહગાહ ભી. "

" ખત્રેકી સૂરતમેં આપકે પાસ કયા ઈન્તિઝામ હે ? " આંખકી હરી પટ્ટીવાલેને પૂછા ઔર મશવેરા દિયા " આપકો સલીબ ઔર યહ તસ્વીરેં ઈસ તરહ સામને નહીં રખ્ખની ચાહિએ. "

" યહાં તક કિસીકે આનેકા ખત્રા નહીં. " આલિમને જવાબ દિયા ઔર હંસકર કહા " મુસલમાન બળી સીધી ઔર જઝબાતી કૌમ હે. યહ કૌમ જઝબાતી અલફાઝ ઔર સુનસુની ખેઝ દલાઈલ પર મરતી હે. જિન્સ ઈન્સાનકી સબસે બળી કમઝોરી હે. મેં ઉન લોગોંમેં યહ કમઝોરી ઉભા રહા હૂં. ઉન્હેં યહ સબક દે રહા હૂં કે ચાર શાદિયાં ફર્ઝ હેં. આહિસ્તા આહિસ્તા ઉન્હેં બદકારીકી તરફ રાગિબક કર રહા હૂં. મઝહબકે નામ પર તુમ મુસલમાનસે ભી કરા સકતે હો નેકી ભી. હાથમેં કુરઆન દેખ કર બાત કરો તો યહ લોગ અહમકાના બાતોંકે ભી કાઈલ હો જાતે હેં ઔર ઝૂટકો ભી સચ માન લેતે હેં મેરા તજરબા કામ્યાબ હે. મેં યહાં અપને જૈસા એક ગિરોહ પૈદા કર લૂંગા જો મસ્જીદમેં બેઠકર ઔર કુરઆન મજીદ હાથમેં લેકર ઉન લોગોંકે જઝબાએ જિહાદકો ઔર કિરદારકો કત્લ કર દેગા. ઓરતકે મુતઅલ્લિક મેં ઉન લોગોંકે નઝરિય્યાત બદલ રહા હૂં. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ઓરતોંકો ભી અસ્કરી તરબિયત દેની શુરૂ કરદી હે. મેં ઉન્હેં બતા રહા હૂં કે ઓરતકો ઘરમેં કૈદ રખ્ખો. મેં ઈસ કૌમકી નિસ્ફ આબાદીકો બેકાર કર દૂંગા. "

" ફૌજકે ખિલાફ નફરત પૈદા કરના ઝરૂરી હે. " હરી પગ્ડીવાલેકે સાથીને કહા સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને યહી કમાલ કર દિખાયા હે કે કૌમ ઔર ફૌજકો એક કર દિયા હે. વહ ઈસ વક્ત એલાન કર દે કે પરોશલમ ફતહ કરના હે તો મિસરકી સારી આબાદી ઉસકે સાથ ચલ પળેગી. "

" લેકિન વહ ઐસા એલાન કરેગા નહીં " આલિમને કહા " વહ દાનિશમંદ હે. વહ જઝબાતી લોગોંકો પસંદ નહીં કરતા. વહ સિર્ફ એક તરબિયત યાફ્તા સિપાહીકો એકસો ગૈર તરબિયત યાફ્તા જોશીલે આદમિયોં પર તરજીહ દેતા હે. વહ ખોખલે ના'રોંસે કૌમકો ભળકાતા નહીં. હકીકતકી બાત કરતા હે. યહ હમારા કામ હે કે ઉસકી કૌમકો હકીકત ઔર તરબિયતસે દૂર રખ્ખેં ઔર ઉસ્સે જઝબાતી બના દેં. ઉસ કૌમમેં શઉરકી બજાએ જોશ રેહ જાએ. વહ જોશ જિસ્મેં હકીકત હકીકત પસંદી ઔર દાનિશમંદી ન હો, દુશ્મનકે પહલે તીરસે હી ઠંડા પળ જાતા હે. ખ્વાહ તીર કરીબસે હી ગુઝર જાએ. હમ ઉનમેં સિર્ફ જોશ રેહને દેંગે. તુમને સુના હે કે મેં અપને દર્સમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી બહુત તારીફેં કર રહા થા. "

" યહ બાતેં તો હમ બા'દમેં કર લેંગે. " ઉસ આદમીને કહા. દોનોં ઉંટનિયાં દિખા દેં ઔર યહ બતાએં કે હમેં યહાં કિસ વક્ત ઔર કિસ તરહ પનાહ મિલ સકતી હે ઔર યહાં અપના કોઈ ઔર આદમી રેહતા હે યા નહીં. "

" નહીં " આલિમને જવાબ દિયા. યહાં કોઈ ઔર નહીં રેહતા."

ઉન્કે દરમિયાન કોઈ શકો શુબા નહીં રહા થા. વહ ખુફ્યા અલફાઝમેં એક દૂસ્રેકો પેહચાન ચુકે થે. આલિમ કમરેસે નિકલ ગયા. વાપિસ આયા તો ઉસકે સાથ દો બળી હી ખૂબસૂરત ઔર જવાન લળકિયાં થીં. યહી વહ દો લળકિયાં થીં જિનકે મુતઅલ્લિક ઉસને લોગોંકો બતાયા થા કે ઉસકી બીવિયાં હેં. ઉન્હેં વહ સરસે પાઉં તક બુરકેમેં છુપા કર લાયા થા. મગર ઉન દો આદમિયોંકે સામને વહ બે પરદા આઈં. આલિમને ઉનકા તઆરૂફ દોનોં આદમિયોંસે કરાયા ઔર અલમારીમેંસે શરાબકી બોતલ નિકાલી. એક લળકી ગિલાસ લે આઈ. શરાબ ગિલાસોંમેં ડાલી ગઈ. ઉન દોનોં આદમિયોંને શરાબકો હાથ ન લગાયા.

"પહલે કામકી બાતેં કર લેં." હરી પટ્ટીવાલેને કહા.

"હમેં દો આદમિયોંકો કત્લ કરના હે." દૂસ્રેને કહા "સલાહુદીન અય્યૂબીકો ઔર અલી બિન સુફયાનકો. હમારી મજબૂરી યહ હે કે હમને દોનોંકો નહીં દેખા. હમેં દોનોં આદમી દિખા દેં. કયા આપને ઉન્હેં દેખા હે ?"

"ઈત્ના દેખા હે કે દોનોંકો અંધેરેમેં ભી પેહચાન સકતા હૂં." આલિમને કહા. "મેંને જો મુહિમ શુરૂ કર રખ્ખી હે ઉસકે લિએ ઝરૂરી થા કે દોનોંકો અચ્છી તરહ પેહચાન લૂં. અલી બિન સુફયાન ઈત્ના ઝહીન ઔર ઘાઘ હે કે અપને કિસી જાસૂસકો યહાં ભેજનેકી બજાએ ખૂદ યહાં આ સકતા હે. અગર વહ ભેસ બદલ કર ભી મેરે સામને આએ તો ભી ઉસે પેહચાન લૂંગા."

"ઔર સલાહુદીન અય્યૂબીકે મુતઅલ્લિક કયા ખિયાલ હે ?" હરી પટ્ટીવાલેને પૂછા.

"ઉસે ભી ખૂબ પેહચાનતા હૂં. આલિમને જવાબ દિયા.

હરી પટ્ટીવાલેને અપને દોનોં હાથ અપની કુન પટ્ટીયોં પર રખ્ખે. દાળ્હીકો પકળા ઔર હાથોંકો નીચેકો ઝટકા દિયા. ઉસકી લંબી દાળ્હી ઔર ઘની મુંછેં ઉસકે ચેહરેસે અલગ હો ગઈ. પીછે છોટીસી દાળ્હી રેહ ગઈ જો નિહાયત અચ્છી તરહ તરાશી હૂઈ થી. મૂંછેં ભી તરાશીદા થીં. લંબી દાળ્હી ઔર ઘની મૂંછેં મસ્નૂઈ થીં જો અબ ઉસને હાથમેં લે રખ્ખી થીં. ઉસને આંખસે હરી પટ્ટી ભી નોચ કર પરે ફેંક દી. આલિમ જહાં થા વહીં બુત બન ગયા. ઉસકી આંખેં ઠહર ગઈ ઔર ઉસ્કા મુંહ ખુલ ગયા. દોનોં લળકિયાં હેરાન વ શિશદર કભી ઉસ આદમીકો દેખતીં જિસ્ને અપના બેહરૂપ ઉતાર દિયા થા. કભી આલિમ કો દેખતીં જિસ્કા રંગ લાશકી તરહ હો ગયા થા. આલિમકે મુંહસે હેરત ઔર ઘભરાહટમેં ડૂબી હૂઈ સરગોશી નિકલી સલાહુદીન અય્યૂબી ?"

"હાં દોસ્ત !" ઉસે જવાબ મિલા "મેં સલાહુદીન અય્યૂબી હૂં. તુમ્હારી શહરત સુન કર તુમ્હારા દર્સ સુનને આયા થા" સુલતાન અય્યૂબીને અપને સાથીકી દાળ્હીકો મુઠ્ઠીમેં લેકર ઝટકા દિયા તો ઉસકી દાળ્હી ચેહરેસે અલગ હો ગઈ. ઉસને આલિમસે કહા "આપ ઈસે ભી પેહચાનતે હોંગે ?"

" પેહચાનતા હૂં " આલિમને હારે હૂએ લેહજેમેં કહા " અલી બિન સુફયાન.'

અલી બિન સુફયાનકી સિઈ થોળી પર દાળ્હી થી. અચાનક લળકિયાં ઔર આલિમ પીછેકો દોળે ઔર અલમારીમેંસે છુરા નમા તલ્વારેં નિકાલ લીં મગર વહ ઈધરકો ઘૂમે તો ઉન્કી તલ્વારેં ઝુક ગઈ ક્યૂં કે સલાહુદીન અય્યૂબી ઔર અલી બિન સુફયાનને ચુગ્ગોંકે અંદરસે ઈસી કિસ્મકી તલ્વારેં નિકાલ લી થીં. લળકિયોંકો તેગઝનીકી મશ્ક તો કરાઈ ગઈ થી લેકિન દો પેશાવર તેગઝનોંકે મુકાબલેમેં ન આ સકેં. ઉનસે તલ્વારેં રખવાલી ગઈ. અલી બિન સુફયાન બાહર નિકલ ગયા. ઝરાસી દેરમેં છે આદમી જો બાહર ખળે થે ઈસી સાઈઝકી તલ્વારેં સોંતે ખિળકીમેંસે કૂદ કર આ ગએ.

દૂસ્રે દિન મસ્જીદકે સામને ઉસ ઈલાકેકે લોગોંકા હુજૂમ થા. વહાં ચંદ એક સરકારી એહલેકાર ભી થે જો લોગોંકો બારી બારી આલિમકે ઈસ ખુફયા કમરેમેં લેજા રહે થે જહાં સલીબ, હઝરત ઈસા અલયહિસ્સલામ ઔર મરયમકી તસ્વીરેં આવેઝાં થીં. લોગોંકો શરાબકી બોતલેં ભી દિખાઈ ગઈ. એહલેકાર લોગોંકો આલિમકી અસલિયત બતા રહે થે ઔર વહ જિહાદકા જો નઝરયા પેશ કરતા રેહતા થા ઉસકી વઝાહત કર રહે થે.

સુલતાન અય્યૂબીકી હિદાયત પર અલી બિન સુફયાનને સારે મુલ્કમેં જાસૂસોંકા જાલ બિછા દિયા થા ક્યૂં કે યહ ષાબિત હો ગયા થા કે મુલ્કમેં, ખુસૂસન કાહિરામેં સલીબિયોંને બહુતસે જાસૂસ ઔર તખ્રીબકાર ભેજ દીએ થે. સલીબિયોંને મુસલમાનોંકી કિરદાર કશીકી જો ઝમીન દોઝ મુહિમ ચલાઈ થી વહ સુલતાન અય્યૂબીકો ઝિયાદા પરેશાન કર રહી થી. ઉસે જબ અલી બિન સુફયાનને ઈત્તિલા દી થી કે એક મસ્જીદકા પેશ ઈમામ હર રાત દર્સ દેતા હે ઔર ઈસ્લામી નઝરિયાતકો બિગાળ રહા હે તો સુલતાન અય્યૂબીને ફૌરન હી યહ હુકમ નહીં દિયા થા કે ઉસ આલિમકો ગિરફતાર કર લો. ઉસને કહા થા " અલી ! મઝહબમેં ફિર્કાબંદી શુરૂ હો ગઈ હે. યહ પેશ ઈમામ કિસી ફિરકેકા હોગા. યહ ભી હો સકતા હે કે વહ કુરઆનકી અપની તફસીરેં પેશ કર રહા હો. મેં મઝહબમેં દખલ નહીં દેના ચાહતા.

મેં હાકિમ હૂં આલિમ નહીં હૂં. અગર તુમ સમઝતે હો કે વહ કોઈ તખ્રીબકાર હે; તો ગિરફ્તારસે પહલે પૂરી તરહ છાનબીન કર લો. પેશ ઈમામકા દરજા મુઝસે બહુત ઝયાદા બુલંદ હે. ''

અલી બિન સુફયાન ખૂદ ઉસ મસ્જીદમેં દર્સ સુન્ને નહીં ગયા થા કયૂં કે ઉસે શક થા કે અગર યહ પેશ ઈમામ વાકઈ દુશ્મનકા ભેજા હુવા તખ્રીબકાર હે તો ઉસે પહચાનતા હોગા. ઉસ્ને અપને ઝહીન સુરાગરસાં મસ્જીદમેં ભેજે થે જો દસ બારા મરતબા વહાં ગએ ઔર ઉન્હોંને જો દર્સ સુને વહ મિનો અન અલી બિન સુફયાનકો સુના દીએ. આખિર એક રાત ઉસ સલીબી '' આલિમ ''ને જિહાદ પર દર્સ દિયા ઔર યહ તાવીલ પેશ કી જો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ભી સુની. સરાગરસાનોંને યહ દર્સ અલી બિન સુફયાનકો સુનાયા તો કોઈ શક ન રહા. અલીને સુલતાન અય્યૂબીકો બતાયા ઔર યહ રાએ દી કે અગર યહ શખ્સ સલીબિયોંકા જાસૂસ ઔર તખ્રીબકાર નહીં તો ભી ઉસે પકળના યા રોકના ઝરૂરી હે કયૂં કે વહ જિહાદકા એૈસા નઝરયા પેશ કર રહા હે જો સિર્ફ વહ આદમી પેશ કર સકતા હે જો દુશ્મનકા આદમી હો યા ઉસ્કા દિમાગ ચલ ગયા હો.

સુલતાન અય્યૂબીને યહ રિપોર્ટ બળી હી ગૌરસે સુની ઔર કહા કે મુઆમલા બહર હાલ મઝહબ, મસ્જીદ ઔર પેશ ઈમામકા હે. ઉસને ફૈસ્લા કિયા કે વહ અલી બિન સુફયાનકે સાથ ખૂદ બહરૂપમેં દર્સ સુન્ને જાએગા ઔર ખૂદ યકીન કેરગા કે પેશ ઈમામકી નિય્યત ઔર અસ્લિય્યત કયા હે. જિહાદકે સાથ હેવાની જઝબેકે ઝિક્રને સુલતાન અય્યૂબીકે કાન ખળે કર દીએ થે. ઉસને અલી બિન સુફયાનકે સાથ સલાહ મશ્વેરા કરકે યહ બહરૂપ તય્યાર કરાયા થા જિસ્મેં વહ મસ્જીદમેં ગએ થે.

અલી બિન સુફયાન જાસૂસી ઔર જાસૂસીકે ખિલાફ દફા' કે ફનકા માહિર થા. ઉસને સુલતાન અય્યૂબીકો અપની એક ઔર કામ્યાબીસે આગાહ કર દિયા થા. વહ યહ થી કે ફેઝુલ ફાતમીકો જિસ સલીબી લળકીને મૌકા પર ગિરફતાર કરાયા ઔર અહમદ કમાલ નામકે એક કમાંડરકી ખાતિર ઈસ્લામ કબૂલ કરને ઔર ઉસ્કે સાથ શાદી કરનેકી ખ્વાહિશ ઝાહિર કી મગર મારી ગઈ થી. ઉસ્ને વહ ખુફયા અલફાઝ ઔર ઈશારે બતાએ થે

જો સલીબી જાસૂસ એક દૂસ્રેકો પહચાનનેકે લિયે ઈસ્તિઅમાલ કરતે થે. ઉસ્કી નિશાનદ હી પર ચંદ એક મુસલમાન ભી પકળે ગએ થે જો સલીબિયોંસે ઝરોં જવાહરાત ઔર ખૂબસૂરત લળકિયાં લેકર ઉન્કે લિયે જાસૂસી કરતે થે. ઉન્હોંને ભી અલી બિન સુફયાનકે તેહખાનેમેં તસ્દીક કી થી કે યહ અલ્ફાઝ ઔર ઈશારે ઈસ્તિઅમાલ હોતે હૈં. ઈશારે યહ થે કે જાસૂસ જો એક દૂસ્રેસે પહલી બાર મિલતે ઔર એક દૂસ્રેકે મુતઅલ્લિક યકીન કરના ચાહતે થે ઉનમેંસે એક આસમાનકી તરફ દેખ કર કહતા થા "મા'લૂમ નહીં મોસમ કૈસા રહેગા " વહ ઐસી બે પરવાઈકે લેહજેમેં કેહતા થા જૈસે યૂંહી ઉસે મોસમકા ખયાલ આ ગયા હો.

દૂસ્રા કેહતા થા " બારિશ આએગી " ઉસે જવાબ મિલતા થા "આસમાન બિલ્કુલ સાફ હે" દૂસ્રા કેહતા થા "હમ ઘટાએં લાએંગે" ઔર વહ કહકહા લગાતા થા. કહકહેકી ઝરૂરત યહ હોતી થી કે યહ મુકાલમા કોઈ ઔર સુન લે યા દૂસ્રા આદમી જાસૂસ ન હો તો વહ યહ સમઝે કે ઉસ આદમીને મઝાક કિયા હે. અલી બિન સુફયાનકો બતાયા ગયા થા કે યહ ખુફયા મુકાલમા ઉસ વક્ત બદલા જાએગા જબ યહ ઝાહિર હો જાએગા. દૂસ્રી બાત જો અલીને મા'લૂમ કી થી વહ યહ થી કે જાસૂસ એક દૂસ્રેકો અપના નામ નહીં બતાતે. ઉનકા હેડ કવારટર ફલસ્તીનકા એક કસ્બા શોબક થા જો એક કિલ્આ થા. યહ સલીબિયોંકા જાસૂસીકા મરકઝ થા.

ઈન ઈન્કિશાફાતકે સહારે સુલતાન અય્યૂબી ઔર અલી બિન સુફયાન બહરૂપમેં મસ્જીદમેં ચલે ગએ. ઉન્હોંને જિહાદકી દર્સકી ખ્વાહિશ ઝાહિર કી તો આલિમને ખ્વાહિશ પૂરી કર દી. ફિર વહ ઉસ્કે પાસ અકેલે રેહ ગએ ઔર ઈન ખુફયા મુકાલમોંને આલિમકો બે નકાબ કર દિયા. ઉસને બા'દમેં બયાન દિયા થા કે વહ ઈત્ના કચ્ચા જાસૂસ નહીં થા કે વહ અજનબી આદમિયોંકે આગે અપને આપ ઝાહિર કર દેતા. ઉસે ઈન ખુફયા અલફાઝને ફંસાયા, ક્યૂં કે યહ મુકાલમા હર એક જાસૂસકો ભી મા'લૂમ નહીં હોતા. યહ જાસૂસોંકે આ'લા દરજેકા મુકાલમા હે. ઉસ્સે નીચે ઉસ્સે કોઈ જાસૂસ વાકિફ નહીં હોતા થા. ઈસ મુકાલમેકે બા'દકા કહકહા ખાસ તોર પર કાબિલે ઝિક્ર થા. ઉસ્કે બગૈર એક દૂસ્રે પર અપના રાઝ ફાશ નહીં કિયા જાતા થા.

સુલતાન અય્યૂબીને કહકહા લગાયા થા. વહ અપને સાથ છે જાંબાઝોંકો ભી લે ગયા થા તા કે બ વક્તે ઝરૂરત મદદ દેં.

અલી બિન સુફયાનને ઉસ જાસૂસકો ઔર દોનોં લળકિયોંકો અપને તેહખાનેમેં બંદ કર દિયા ઔર સબસે પહલે ઉસ ઈલાકેમેં જાકર તફતીશ કી કે યહ શખ્સ ઉસ મસ્જીદ પર કાબિઝ કિસ તરહ હુવા ઔર ઉસ્સે પહલે વહ જિસ ઝોંપળેમેં રેહતા થા વહ ઉસે કિસને દિયા થા. વહાંકે મુખ્તલિફ લોગોંને જો બયાન દીએ ઉનસે પતા ચલા કે યહ શખ્સ દો બીવીયોંકે સાથ ઈસ આબાદીમેં આયા. પહલે એક આદમીકે ઘર મેહમાન રહા. જબ લોગોંને દેખા કે યહ તો કોઈ આલિમ ફાઝિલ હે તો ઉન્હોંને ઉસે યહ ઝોંપળા દે દિયા. વહ ઉસ મસ્જીદમેં નમાઝ પઢને જાયા કરતા થા. વહાં બહુત મુદતસે એક પેશ ઈમામ થા. યહ શખ્સ પેશ ઈમામકા મુરીદ બન ગયા. પંદરા સોલા રોઝ બા'દ પેશ ઈમામને મસ્જીદમેં હી પેટ દર્દ કી શિકાયત કી. યહ શિકાયત ઈત્ની તેઝીસે બળ્હી કે ઉસકે બા'દ પેશ ઈમામ મસ્જીદમેં ન આ સકા. હકીમોંને ઘર જાકર દેખા. દવાઈયાં દીં મગર વહ તીસ્રે રોઝ મર ગયા. ઉસ્કે બા'દ ઈસ આલિમને લોગોંસે બાત કરકે મસ્જીદ સંભાલ લી. ઉસને ઐસા તઅષ્ષુર પૈદા કિયા કે લોગ ઉસ્કે અકીદતમંદ હો ગએ ઔર ઉસ્કી ઝરૂરતકે મુતાબિક ઉસે મકાન દે દિયા.

અલી બિન સુફયાનકે પૂછને પર લોગોંને ઉસે બતાયા કે ઉન્હોંને કઈ બાર ઉસ શખ્સકો પેશ ઈમામકે લિયે ખાના લે જાતે દેખા થા. અલી બિન સુફયાન જાન ગયા કે પેશ ઈમામકો ઉસ આદમીને ઝહર દિયા હે ઔર ઉસે રાસ્તેસે હટા કર મસ્જીદ પર કબ્ઝા કિયા થા ઉસ જાસૂસકે ઘરકી તલાશીમેં બહુતસે હથિયાર બર આમદ હૂએ થે જો મુખ્તલિફ જગહોંમેં છુપાએ હૂએ થે. વહાંસે ઝહર ભી બર આમદ હુવા. વહ એક કુત્તેકો દિયા ગયા તો કુત્તા તીન દિન બેચેન રહા ઔર ગિરતા ઔર ઉઠતા રહા. તીસ્રે દિન શામકે બા'દ કુત્તા મર ગયા.

અલી બિન સુફયાનને અપની તફતીશ સુલતાન અય્યૂબીકે આગે રખ્ખી તો સુલતાનને ઉસે કહા " ઈન તીનોંકો કૈદમેં ખૂબ પરેશાન કરો ઔર ઉન્હેં ખૌફઝદા કિયે રખ્ખો, લેકિન મેં ઉન્હેં જલ્લાદકે હવાલે નહીં કરૂંગા

ઔર ઉન્હેં કૈદમેં ભી નહીં ડાલૂંગા."

"ફિર આપ કયા કરેંગે ?" અલી બિન સુફયાનને પૂછા.

"મેં ઉન્હેં હિફાઝત ઔર ઈઝઝતસે વાપસ ભૈજ દૂંગા." અલી બિન સુફયાનને હેરત ઝદા હોકર સુલતાન અય્યૂબીકે મુંહકી તરફ દેખા. સુલતાનને કહા જૂઆ ખેલના ચાહતા હૂં અલી ! અભી મુઝસે કુછ ન પૂછના. મેં સોચ રહા હૂં કે યહ બાઝી લગાઉં યા નહીં" ઉસને ઝરા તવક્કુફસે કહા "કલ દો પહરકે ખાનેકે બા'દ નાઈબ સાલારોં, મશેરોં, આ'લા કમાંડરોં ઔર ઈન્તિઝામિયાકે હર શો'બેકે સરબરાહકો મેરે પાસ લે આના. તુમ્હારી મૌજૂદગી ભી ઝરૂરી હે."

અલી બિન સુફયાનને ઉસ રાત પહલી બાર ઉસ "આલિમ" સે તફતીશ કી લેકિન વહ બળા સખ્ત આદમી નિકલા. ઉસને કહા "ગૌરસે મેરી બાત સુન લો અલી બિન સુફયાન ! હમ દોનોં એક હી મેદાનકે સિપાહી હેં. તેમ મેરે મુલ્કમેં કભી પકળે ગએ તો તો મુઝે ઉમ્મીદ હે કે તુમ જાન દે દોગે, અપને મુલ્ક ઔર અપની કૌમકો ધોકા નહીં દોગે. તુમ યહી તવક્કુઅ મુઝસે રખ્ખો. મુઝે મા'લૂમ હે મેરા અંજામ કયા હોગા. અગર મેં તુમ્હેં વહ સારી બાતેં બતા દૂં જો તુમ મુઝસે પૂછના ચાહતે હો તો ભી તુમ લોગ મુઝે બખ્શોગે નહીં. મુઝે ઈસ તેહખાનેમેં મરના હે ખ્વાહ તુમ જલ્લાદસે મરવા દો ખ્વાહ એઝિય્યતમેં ડાલ કર માર દો. ફિર મેં કયૂં અપની કૌમકો ધોકા દૂં."

"મુઝે ઉમ્મીદ હે કે તુમ અપના ઈરાદા બદલ દોગે" અલી બિન સુફયાનને કહા "કયા તુમ ઈન દો લળકિયોંકી ઈઝઝત બચાનેકી ખાતિર યહ પસંદ નહીં કરોગે કે મેં જો પૂછૂં વહ મુઝે બતાદો ?"

"કૈસી ઈઝઝત ?" ઉસને જવાબ દિયા "ઈન લળકિયોંકે પાસ સિર્ફ હુસ્ન ઔર નાઝ નખ્રે હેં યા વહ ઉસ્તાદી હે જિસ્સે વહ વહ પથ્થરોંકો ભી મોમ કર લેતી હેં. ઉન્કે પાસ ઈઝઝત નામકી કોઈ ચીઝ નહીં. યહી તો ઉન્હેં સિખલાયા જાતા હે કે અપની ઈઝઝતસે દસ્ત બરદાર હો જાઓ. હમ લોગ અપની જાન ઔર ઈઝઝત બહુત દૂર ફેંક આતે હેં. તુમ ઈન લળકિયોંકે

સાથ જૈસા ભી સુલૂક કરના ચાહો કર લો. ઉન્હેં મેરે સામને ઝલીલ કર લો, મૈં તુમ્હેં કુછ નહીં બતાઉંગા. લળકિયાં ભી તુમ્હેં કુછ નહીં બતાએંગી. "

" જાસૂસ લળકિયોંકો હમ સઝાએ મોત દે દિયા કરતે હૈં ઉન્હેં ઝલીલ કભી નહીં કિયા. " અલી બિન સુફયાનને કહા " હમારા મઝહબ ઓરતકો એઝિયતમેં ડાલનેકી હમેં ઈજાઝત નહીં દેતા. "

" મેરે દોસ્ત ! " જાસૂસને કહા " તુમ પ્યારકા હરબા ઈસ્તિઅમાલ કરો યા એઝિયતકા હમ મૈંસે કોઈ ભી અપને ઉન સાથિયોંકી નિશાનદ હી નહીં કરેગા જો તુમ્હારી સલ્તનતકી જળોંમેં બૈઠે હૂએ હૈં. તુમને લળકિયોંકે સાથ અચ્છા સુલૂક કરનેકા વા'દા કિયા હે. મૈં ઉસ્કે અવઝ તુમ્હેં યહ બતા દેતા હૂં કે યહ મેરી ઔર તુમ્હારી જંગ નહીં યહ સલીબ ઔર ચાંદ તારેકી જંગ હે. મૈં ઉન મા'મૂલીસે જાસૂસોં મૈંસે નહીં હૂં જો ઈધરકી ખબરેં ઉધર ભેજતે ઔર તુમ્હારે આઈંદાકો ઈરાદે મા'લૂમ કરતે રેહતે હૈં. ઈસ શો'બેમેં મેરા રુત્બા બહુત ઉંચા હે. મૈં આલિમ હૂં. અપને મઝહબકા મુતાલ્આ ઈત્ના હી ગેહરા કિયા જિત્ના તુમ્હારે મઝહબકા. ઈન્જીલ ઔર કુરઆનકી તેહ તક પહુંચા હૂં. મૈં એ'તિરાફ કરતા હૂં કે તુમ્હારા મઝહબ બેહતર ઔર સાદા હે. યહ હર ઈન્સાનકા મઝહબ હે જિસ્મેં કોઈ પેચીદગી નહીં. ઉસ્કી મકબૂલિયતકી વજહ ભી યહી હે, મગર મૈં તુમ્હેં યહ ભી બતા દેના ચાહતા હૂં કે તુમ્હારે દુશ્મનોંને તુમ્હારે મઝહબકી અસ્લિયતકો બિગાળ દિયા હે તા કે ઉસ્કી મકબૂલિયત ખત્મ હો જાએ. યહૂદિયોંને મુસલમાન ઉલ્માકે ભેસમેં ઉસમેં બે બુન્યાદ રિવાયાત શામિલ કર દી હૈં. ઈસ્લામ તો હમાતકે ખિલાફ થા મગર ઈસ વક્ત સબસે ઝયાદા તો હમ પરસ્ત મુસલમાન હૈં. મૈંને ચાંદ ગિરહન ઔર સૂરજ ગિરહનકે વક્ત મુસલમાનોંકો સજદે કરતે ઔર નઝરાને દેતે દેખા હે ઔર ઐસી કઈ એક બિદઅતેં તુમ્હારે મઝહબમેં શામિલ કર દી ગઈ હૈં.

" હમ એક લંબી મુદતસે તુમ્હારે અસ્લી નઝરિય્યાતકો બિગાળ રહે હૈં કયૂં કે હમ જાનતે હૈં કે દુન્યામેં સિર્ફ દો મઝહબ રેહ જાએંગે. એક ઈસાઈયત દૂસ્રા ઈસ્લામ, ઔર યહ દોનોં ઉસ વક્ત તક મુઅરકા આરા રહેંગે જબ તક દોનોં મૈંસે એક ખત્મ નહીં હો જાતા. કિસી ભી મઝહબકો તીરોં ઔર

તલ્વારોંસે ખત્મ નહીં કિયા જા સકતા. કિસી મઝહબકો તબ્લીગસે ભી ખત્મ નહીં કિયા જા સકતા. ઉસ્કા યહી એક તરીકા હે જો મૈંને ઈખ્તિયાર કિયા થા. મૈં તુમ્હેં યહ બતા દેતા હૂં ઈસ મુહિમમેં મૈં અકેલા નહીં. પૂરા એક ગિરોહ તુમ્હારે નઝરિય્યાત પર હમ્લા આવર હુવા હે. ''

અલી બિન સુફયાન ઉસ્કે સામને ટહલ રહા થા ઔર ઉસ્કી બાતેં ગૌરસે સુન રહા થા. ઉસને આલિમ જાસૂસકે પાઉંમેં બેળિયાં ઔર હાથોંમેં હથકળિયાં ડાલ રખ્ખી થીં. ઉસ્કા ઈરાદા તો યહ થા ઉસ જાસૂસકો ભી હર જાસૂસકી તરહ એઝિય્યતોંકે ઉસી મરહલેમેંસે ગુઝારેગા જહાં કિસી ભી લમ્હે જાસૂસ સારે રાઝ ઉગલ દેતે હૈં લેકિન ઉસને કૈદખાનેકે એક મુહાફિઝકો બુલા કર ઉસ આદમીકી બેળિયાં ઔર હથકળિયાં ખુલવા દીં ઔર ઉસ્કે લિયે પાની ઔર ખાના મંગવાયા. ઉસને કહા '' મેરે ઈસ સુલૂકકો ઉગલવાનેકા હરબા ન સમઝના. હમ આલિમોંકી કદર કિયા કરતે હૈં. ખ્વાહ વહ કિસી ભી મઝહબકે હોં. મૈં તુમસે કુછ નહીં પૂછૂંગા. જો કુછ બતાના પસંદ કરતે હો બતા દો. ''

'' ઔર મૈં તુમ્હારી કદર કરતા હૂં અલી ! '' આલિમ જાસૂસને કહા ''મૈંને તુમ્હારી બહુત તા'રીફ સુની હે. તુમમેં ફનકા કમાલ ભી હે ઔર જઝબેકી હરારત ભી. તુમ્હારે લિયે સબસે બળા એ'ઝાઝ ઔર કયા હો સકતા હે કે સલીબી બાદશાહ તુમ્હેં કત્લ કરાના ચાહતે હૈં. ઉસ્કા મતલબ યહ હે કે તુમ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઔર નૂરુદ્દીન ઝંગીકે હમ પલ્લા હો. મૈં તુમ્હેં બતા રહા થા કે મૈંને ઈલ્મસે યહ હાસિલ કિયા હે કે કિસી કોમકે તહઝીબો તમદ્દુન ઔર મઝહબકો બિગાળ દો તો ફૌજોંકે હમ્લે ઔર જંગો જદલકી ઝરૂરત બાકી નહીં રેહતી. કિસી કૌમકો મારના હો તો ઉસમેં જિન્સી આગ ભળકા દો. યકીન ન આએ તો અપને મુસલમાન હુકમરાનોંકી હાલત દેખ લો. તુમ્હારે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમને કહા થા કે નફસકો મારો કે યહી તબાહીકી જળ હે. તુમ્હારી કૌમને ઉસ પર કબ તક અમલ કિયા ? રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમકી ઝિંદગી તક. યહૂદિયોંને અપની હસીન લળકિયોંસે તુમ્હારી કૌમકો ભળકાયા. આજ તુમ્હારી કોમ નફસકી ગુલામ હો ગઈ હે. તુમમેં જિસ્કે પાસ દોલત આ જાતી હે વહ

સબસે પહલે હરમકો ઓરતોંસે ભરતા હે. હર મુસલમાન ખ્વાહ વહ ગરીબ હી હો, ચાર બીવીયાં ઝરૂર રખના ચાહતા હે. યહૂદિયોંને મૌલ્વિયોંકે રૂપમેં તુમ્હારે નઝરિય્યાતમેં જિન્સિયત ડાલ દી. અગર અપને રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમકી હિદાયત પર મુસલમાન અમલ પેરા રેહતે તો મેં યહ યકીનસે કેહતા હૂં કે આજ દુન્યાકા તીન ચોથાઈ હિસ્સા મુસલમાન હોતા, મગર અબ યહ હાલ હે તીન ચોથાઈ મુસલમાન બરાએ નામ મુસલમાન હૈં ઔર તુમ્હારી સલ્તનત સકળતી સમીટી ચલી જા રહી હે. તુમ નહીં સમઝતે કે યહ ઈસ હમ્લેકા નતીજા હે જો મુઝ જૈસે આલિમોંને તુમ્હારે મઝહબ ઔર તહઝીબો તમદ્દુન પર કિયા હે.

"મેરે દોસ્ત ! યહ હમ્લે જારી રહેંગે. મેં પેશનગોઈ કર સકતા હૂં કે એક રોઝ ઈસ્લામ ઈસ દુન્યામેં નહીં હોગા. અગર હોગા તો એક ફરસૂદા નઝરિએકી શકલમેં મૌજૂદ રહેગા ઔર ઉસ્કે પેરોકાર જિન્સી લઝ્ઝતમેં મસ્ત હોંગે. હર કોઈ સલાહુદ્દીન ઔર નૂરુદ્દીન નહીં બન સકતા. ઉન્હેં કલ પરસૂ મર જાના હે. ઉન્કે બા'દ જો આએંગે, ઉન્હેં હમ નફસ પરસ્તીમેં મુબ્તિલા કર દેંગે. મુઝે કત્લ કર દો. મેરી મુહિમકો કત્લ નહીં કર સકોગે. ઈન્સાનોંકે મરજાનેસે મકાસિદ નહીં મરજાયા કરતે. મેરી જગહ કોઈ ઔર આએગા. હમ ઈસ્લામકો ખત્મ કરકે યા અપના ગુલામ બના કર દમ લેંગે. અબ ચાહો તો મુઝે જલ્લાદકે હવાલે કર સકતે હો. મેં ઔર કુછ નહીં બતાઉંગા.'

અલી બિન સુફયાનને ઉસ્સે ઔર પૂછા ભી કુછ નહીં. વહ ગાલિબન સોચ રહા થા કે ઈસ્કા કામ કિસ કદર દુશ્વાર ઔર કિત્ના નાઝુક હે. ઈસ સલીબી તખ્રીબકારને જો કુછ કહા સચ થા. વહ દેખ રહા થા કે કોમમેં અખ્લાકી તબાહીકે જરાષીમ પૈદા હો ચુકે હૈં. અરબકે ઉમરાઅ વુઝરાઅ તો પૂરી તરહ તબાહ હો ચુકે થે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મેદાને જંગમેં સલીબિયોંકો શિકસ્ત દેકર સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકો વસીઅ તર કરનેકે ખ્વાબ દેખ રહા થા મગર સલીબિયોંને ઐસે પહલૂસે હમ્લા કિયા થા જિસે રોકના સુલતાન અય્યૂબીકે બસસે બાહર નઝર આતા થા. અલી બિન સુફયાન આલિમ જાસૂસકી કોઠરી બંદ કરાકે ઉન કોઠરિયોંકે સામને જા

ખળા હુવા જિનમેં લળકિયાં કેદ થીં. વહ એક કોઠરી ખુલવા કર અંદર ચલા ગયા. લળકી ફર્શ પર બેઠી થી. ઉસે દેખ કર ઉઠ ખળી હૂઈ. અલી ઉસે ખામોશીસે દેખતા રહા ઔર કુછ કહે બગૈર બાહર નિકલ આયા.

અગલે રોઝ દો પહરકે ખાનેકે બા'દ ફૌજ ઈન્તિઝામિયાકે તમામ હાકિમ ઔર ઓહદેદાર ઉસ કમરેમેં જમા થે જહાં સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઉન્હેં એહકામાત ઔર હિદાયાત દિયા કરતા થા. ઉન સબકો પતા ચલ ચુકા થા કે એક જાસૂસ દો લળકિયોંકે હમરાહ પકળા ગયા હે. વહ આપસમેં ચેમિગોઈયા (બકબક) કર રહે થે કે સુલતાન અય્યૂબી આ ગયા. ઉસને સબકો ગહરી નઝરસે યૂં દેખા જૈસે ઉનમેંસે કિસીકો તલાશ કર રહા હો.

"મેરે અઝીઝ સાથિયોં !" ઉસને કહા "આપને સુન લિયા હોગા કે હમને એક મસ્જીદસે એક સલીબીકો પકળા હે જો વહાં બા કાઈદા ઈમામ બના હુવા થા.' ઉસને તફસીલસે બતાયા કે ઉસે કિસ તરહ પકળા ગયા હે. ફિર ઉન્હેં વહ બાતેં સુનાઈ જો જાસૂસને અલી બિન સુફયાનકે સાથ કૈદખાનેમેં કી થીં. અલી બિન સુફયાન યહ બાતેં સુલતાન અય્યૂબીકો સુના ચુકા થા.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કહા "મૈંને આપકો યહ વઅઝ સુનાનેકે લિયે નહીં બુલાયા કે જાસૂસોં ઔર તખ્રીબકારોંસે બચો. મેં આપકો યહ ભી નહીં કહૂંગા કે ઈસ્લામકે દુશ્મનોંકે સાથ દોસ્તી કરનેવાલા જહન્નમમેં જાએગા. મેં સિર્ફ યહ કહૂંગા કે કુફ્ફારકે સાથ દોસ્તી કરનેવાલેકે લિયે મેં યહ દુન્યા જહન્નમ બના દૂંગા. મેં અબ કિસી ગદ્દારકો સઝાએ મોત નહીં દૂંગા મોત નજાતકા ઝરીઆ હે. મૈંને અબ ગદ્દારકે લિયે યહ સઝા મુકર્રર કી હે. કે ઉસકે ગલેમેં રસ્સી ડાલ કર એક તખ્તી આગે ઔર એક પીછે લટકા કર ઉસે હર રોઝ બાઝારોંમેં ઘુમા ફિરા કર ચોકમેં ખળા કર દિયા જાએગા તખ્તિયોં પર લિખ્ખા હોગા ' મેં ગદ્દાર હૂં ' ઉસે હર રોઝ સુબ્હસે શામ ખળા રખ્ખા જાએગા તાંકે વહ ભૂકા પ્યાસા મર જાએગા ઔર ઉસકી લાશ શહરસે બાહર ફૈંક દી જાએગી. ઉસકે લવાહિકીનકો ઈજાઝત નહીં દી જાએગી કે ઉસકા જનાઝા પઢે યા ઉસે દફન કરેં.

"લેકિન મેરે અઝીઝ દોસ્તોં ! ઉસ્સે દુશ્મનકા કુછ નહીં

બિગળેગા. વહ એક ઔર ગદ્દાર પૈદા કર લેગા. જબ તક ઉસ્કે પાસ ઓરતકી બે હયાઈ ઔર ઝરોં જવાહિરાતકી ફિરાદાની ઔર હમારે પાસ ઈમાનકી કમી હે, વહ ગદ્દાર પૈદા કરતા રહેગા. કયા યહ આપકી ગૈરતકે લિયે ચેલેન્જ નહીં કે આપકા દુશ્મન આપકી મસ્જીદમેં બેઠ કર આપકા કુરઆન હાથમેં લેકર આપકે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમકે ફરમાનકો મુસખ્ખ કરે ? ઈસ પહલૂ પર ભી ગૌર કરેં કે સલીબી જો લળકિયાં યહાં જાસૂસીકે લિયે ઔર હમારી કોમકી કિરદાર કશ્તીકે લિયે ભેજ રહે હેં, ઉનમેં બહુતસી લળકિયાં મુસલમાનોંકી બચ્ચિયાં હેં જિન્હેં ઉન કુફ્ફારને કાફલોંસે ઈગ્વા કિયા ઔર ઉન્હેં બદકારીકી શરમનાક તરબિયત દેકર જાસૂસીકે લિયે તૈયાર કિયા હે. ફલસ્તીન કુફ્ફારકે કબ્ઝેમેં હે. વહાં મુસલમાનોં પર જો ઝુલ્મો તશદ્દુદ હો રહા હે, વહ મુખ્તસરન યહ હે કે સલીબી ઉનકે ઘરોંકો લુટતે રહતે હેં. વહ ફરયાદ કરતે હેં તો કેદખાનોંમેં ડાલ દિયા જાતા હે ઉનકી કમસન બચ્ચિયોંકો ગાઈબ કર દિયા જાતા હે. ઉનમેં જો ગૈર મા'મૂલી તોર પર ખૂબસૂરત હોતી હેં ઉનકે ઝહનોંસે મઝહબ ઔર કોમિયત નિકાલ દી જાતી હે ઔર ઉન્હેં બે હયાઈકી તરબિયત દેકર મરદોંકો ઉંગલિયોં પર નચાના સિખા કર ઉન્હેં મુસલમાનોંકે ઈલાકોંમેં જાસૂસી ઔર તખ્રીબકારીકે લિયે ભેજ દિયા જાતા હે. ઉસ ગિરોહમેં ઉનકી અપની લળકિયાં ભી મૌજૂદ હોતી હેં. ઉનમેં તો શરમો હુજાબ ઔર ઈસ્મતકી કોઈ કદર હી નહીં. વહ મુસલમાન બચ્ચિયોંકો ભી બદીકે લિયે ઈસ્તિઅમાલ કરતે હેં.......

"ઉન્હોંને જબ ફલસ્તીન પર કબ્ઝા કિયા તો વહ વહાં સબસે બળા જો ઈન્કિલાબ લાએ યહ થા કે ઉન્હોંને મુસલમાનોંકે લિયે જીના હરામ કર દિયા. ઉનકા કત્લે આમ કિયા, ઉનકે ઘરોંકો લૂટ લિયા, મસ્જીદોંકો અસ્તબિલોં ઔર ગિરજોંમેં બદલ દિયા, મુસલમાન બચ્ચિયોંકો ઈગ્વા કરકે ઉન્હેં કુહબાખાનોંમેં બિઠા દિયા ગયા, જો ખૂબસૂરત નિકલીં ઉન્હેં તખ્રીબકારી ઔર બદકારીકી તરબિયત દેકર હમારે અમીરોં ઔર વઝીરોંકે હરમોંમેં દાખિલ કર દિયા ઔર ઉન્હેં હમારે ખિલાફ ભી ઈસ્તિઅમાલ કિયા. મુસલમાન ઘરાનોંકી બચ્ચિયોંકે ગલોમેં ઉન્હોંને સલીબ લટકા દી. મુસલમાન જો ફલસ્તીનસે ભાગે ઔર હમારે પાસ પનાહ લેનેકે લિયે કાફલા

દર કાફલા ચલે ઉન્હેં રાસ્તેમેં શહીદ કર દિયા ગયા. હમારી બહનોં ઔર બેટિયોંકી આબરૂ રેઝી સર આમ હૂઈ ઔર મેરે કલિમા ગોહ ભાઈયોં ! યહ સિલસિલા રુકા નહીં. અભી તક જારી હે. સલીબિયોંકા મકસદ સિર્ફ યહ હે કે ઈસ્લામકા કોઈ નામ લેવા ઝિંદા ન રહે ઔર મુસલમાન લળકિયાં ઈસાઈયોંકો જનમ દેં. હમ સબ પર અલ્લાહકી લાનત બરસ રહી હે કે હમ અપને ઉન મુસલમાન ભાઈયોં ઔર ઉનકી બચ્ચિયોંકો ફરામોશ કિયે બેઠે હેં જો વહાં ઝિલ્લત ઔર મઝલૂમિયતકી ઝિંદગી બસર કર રહે હેં. ઈસ્સે બળા ગુનાહ ઔર ક્યા હો સકતા હે કે હમ ઉન શહીદોંકો ફરામોશ કિયે બેઠે હેં જો સલીબિયોંકી બરબરિય્યતકા શિકાર હૂએ મેં આપકો કોઈ હુકમ દેનેસે પહલે આપસે પૂછતા હૂં કે ઈસ સૂરતે હાલમેં હમેં ક્યા કરના ચાહિએ. આપમેં તજરબાકાર ફૌજી હેં ઔર ઈન્તિઝામિયાકે હાકિમ ભી."

પુરાની ઉમ્રકા એક કમાંડર ઉઠા. ઉસને કહા "અમીરે મિસ્ર ! હમેં આપકે હુકમકી ઝરૂરત હી ક્યા હે. યહ હુકમેં ખુદાવંદી હે કે તુમ્હારે પળોસમેં મુસલમાન નસલ પર ઝુલ્મ હો રહા હો ઔર વહાંકે મુસલમાન ખુદાકો મદદકે લિયે પુકાર રહે હોં તો હમ પર ફર્ઝ આઈદ હોતા હે કે ઉસ મુલ્ક પર ફૌજ કશી કરકે અપને કલિમા ગોહ ભાઈયોંકો નજાત દિલાએં. હમેં ફલસ્તીન પર ફૌજ કશી કરની ચાહિએ."

નાઈબ સાલારકે રુત્બેકે એક ઔર શખ્સને ઉઠ કર જોશસે કહા "કુફ્ફાર પર ફૌજ કશીસે પહલે આપ ઉન મુસલમાન હાકિમોં ઔર ઉમરા પર ફૌજકશી કરેં જો દર પરદા કુફ્ફારકે હાથ મઝબૂત કર રહે હેં. હમારે લિયે યહ સૂરતે હાલ બાઈષે શરમ હે કે હમારી સફોંમેં ગદ્દાર ભી હેં. ફેઝુલ ફાતિમીકે રૂત્બેકા આદમી ગદ્દાર હો સકતા હે તો છોટે ઓહદોં પર ક્યા ભરોસા કિયા જા સકતા હે. એક મુસલમાન બચ્ચીકી આબરૂ રેઝીકા ઈન્તિકામ લેનેકે લિયે સારી કૌમકો ફના હોના ચાહિએ મગર યહાં હમારી એક પૂરી નસલકી આબરૂ રેઝી હો રહી હે ઔર હમ સોચ રહે હેં કે હમેં ક્યા કરના ચાહિએ. સલીબિયોંને હમારી બચ્ચિયોંકો બદકારીકે લિયે તૈયાર કિયા ઔર હમસે ઉનકે સાથ બદકારી કરા રહે હેં મુહતરમ અમીર ! અગર મેં જઝબાતી નહીં હો ગયા તો મુઝે યહ તજવીઝ પેશ કરનેકી ઈજાઝત દેં કે

હમેં ફલસ્તીન લેના હે. સલીબિયોંને હમારે કિબલએ અવ્વલકો બદકારીકા મરકઝ બના દિયા હે.''

એક ઔર આદમી ઉઠા લેકિન સુલતાન અય્યૂબીને ઉસે હાથકે ઈશારેસે ઉસે બિઠા દિયા ઔર કહા ''મેં યહી સુનના ચાહતા થા. આપમેંસે જો મેરે કરીબ રેહતે હેં જાનતે હેં કે મેરા અવ્વલીન હદફ ફલસ્તીન હે. મેં મિસ્રકી ઈમારતકે ફરાઈઝ સંભાલતે હી ફલસ્તીન પર હમ્લા કરના ચાહતા થા મગર દો સાલસે ઝયાદા અરસા ગુઝર ગયા હે, ઈમાન ફરોશોંને મુઝે મિસરમેં ઐસા ઉલજાયા હે જૈસે મેં દલદલમેં ફંસ ગયા હૂં. ઝરા ઉન દો સાલોંકે વાકિઆત પર ગૌર કરેં. આપ સલીબી તખ્રીબકારોં ઔર ગદ્દારોંકે ખિલાફ લળ રહે હેં. સૂડાનિયોંકો હમારે ખિલાફ લળાનેવાલે હમ મેંસે હી હેં. સૂડાની હબ્શિયોંસે મિસ્ર પર હમ્લા કરાનેવાલે હમારે અપને સાલાર ઔર કમાંડર થે. વહ ઈસ કૌમી ખઝાનેસે તનખ્વાહ લેતે થે જિસમેં કૌમકા પૈસા હે ઔર જિસ્મેં ખુદાકે નામ પર દી હૂઈ ઝકાતકા પૈસા હે. મેંને ઈસ ઉમ્મીદ પર દો સાલ ગુઝાર દીએ હેં કે મેં જાસૂસોં, ઉન્હેં પનાહ ઔર મદદ દેનેવાલોં ઔર ઈમાન ફરોશોંકો ખત્મ કરકે ફલસ્તીન પર હમ્લા કરૂંગા, લેકિન મેં ઈસ નતીજે પર પહુંચા હૂં કે તખ્રીબકારીકા યહ સિલસિલા કભી ખત્મ ન હોગા. ક્યૂં ન ઈસ ચશ્મેકો જાકર બંદ કિયા જાએ જહાં ઈસ્લામ દુશ્મનીકે સામાન પૈદા કિયે જાતે હેં. હમ સલીબિયોંકો ખૂદ મો'કા દે રહે હેં કે વહ હમારી સફોંમેં ગદ્દાર પૈદા કરેં......

''મેંને આપકો આજ ઈસ લિયે બુલાયા હે કે ફલસ્તીન પર હમ્લેમેં અબ ઝયાદા તાખીર નહીં હોગી. ફૌજકી જંગી મશ્કેં ઔર તરબિયત તેઝ કર દો. મુજાહિદીનકો લંબે અરસેકા મુહાસરા કરનેકી મશ્ક કરાઓ. મુઝે તુર્ક ઔર શામી દસ્તોં પર પૂરા એઅતિમાદ હે. મિસ્રિયોં ઔર વફાદાર સૂડાનિયોંમેં જઝબા પૈદા ઔર પુખ્તા કરનેકી ઝરૂરત હે. ઉનમેં દુશ્મનકે ખિલાફ કહર ઔર ગઝબ પૈદા કર દો. યહ ઉસી સૂરતમેં મુમ્કિન હોગા કે ઉનમેં ગૈરત પૈદા કરો ઔર ઉન્હેં બતાઓ કે વહ તુમ્હારી હી બહનેં ઔર બેટિયાં હેં જો સલીબિયોંકી દરિંદગીકા શિકાર હો રહી હેં........ આપમેં ઈન્તિઝામિયાકે જો હઝરાત હેં ઉનકે ઝિમ્મે યહ ફર્ઝ હે કે વહ મસ્જીદોંકે

પેશ ઈમામોંસે કહેં કે લોગોં પર જિહાદકી ગરઝો ગાયત વાઝેહ કરેં ઔર નવ ઉમ્ર લળકોંમેં અસ્કરી ખયાલાત પૈદા કરેં. કોઈ ભી પેશ ઈમામ યા ખતીબ ઈસ્લામી નઝરિય્યાતકો ગલતીસે યા દાનિસ્તા ગલત રંગમેં પેશ કરતા હે ઉસે ઈમામતકે ફરાઈઝસે સબકદોસ કર દેં. અગર કિરદાર મઝબૂત હો તો કોઈ કશિશ ઔર કોઈ અંગીખ્ત ગુમરાહ નહીં કર સકતી. ઝહનોંકો ફારિગ ન રેહને દેં, ખુલા ન છોળેં. વરના દુશ્મન ઉન્હેં ઈસ્તિઅમાલ કરેગા... ફૌજોંકે કૂચકે એહકામાત આપકો જલ્દી મિલ જાએંગે. અલ્લાહ આપકા હામી ઔર નાસિર હે."

સાત રોઝ ગુઝર ગએ.

આલિમ જાસૂસ ઔર દોનોં લળકિયોંકો સુલતાન અય્યૂબીને મુલાકાતકે લિયે બુલાયા. ઉન્હેં લાયા ગયા તો સુલતાન અય્યૂબીને કહા કે ઉન્હેં દૂસ્રે કમરેમેં બિઠા દો. ઉનકે પાઉંમેં બેળિયાં ઔર હાથોંમેં ઝંજીરેં થીં. ઉન્હેં જિસ કમરેમેં બિઠાયા ગયા વહ સુલતાન અય્યૂબીકે ખાસ કમરેકે સાથ થા. દોનોંકે દરમિયાન એક દરવાઝા થા, જિસ્કા એક કિવાળ ખુલા હુવા થા. સુલતાન અય્યૂબી કમરેમેં ટહલ રહા થા. ઉસને ટહલતે ટહલતે કહા " મેં ફોરી તોર પર કરક પર હમ્લા કરનેકા ફૈસ્લા કર ચુકા હૂં.

કરક ફલસ્તીનકા એક કિલ્આ નુમા કસ્બા થા. દૂસ્રા મશ્હૂર કસ્બા શોબક થા. યહ ભી એક મઝબૂત કિલ્આ થા. શોબકકો સલીબિયોંને મરકઝ બના રખ્ખા થા. સલીબી બાદશાહ ઔર આ'લા કમાંડર શોબકમેં હી ઈકટ્ઠે હુવા કરતે થે. યહીં સલીબિયોંકી ઈંટેલી જિન્સકા હેડ કવારટર થા ઔર યહ જાસૂસોંકા ટ્રેનીંગ કેમ્પ થા. સુલતાન અય્યૂબીકે ફૌજી ઔર શહરી ઈન્તિઝામિયાકે હલ્કોંમેં યહ ખયાલ યકીનકી હદ તક થા કે સુલતાન અય્યૂબી સબસે પહલે શોબક પર હમ્લા કરેગા ક્યૂંકે ઉસ જગહકી એહમિયત હી ઐસી થી. અગર ઈસ મઝબૂત અડ્ડેકો સર કર લિયા જાતા તો સલીબિયોંકી કમર તોળી જા સકતી થી. મગર સુલતાન અય્યૂબી કેહ રહા થા કે પહલે કરક પર હમ્લા કિયા જાએગા. યહ તો ષાનવી એહમીયતકી જગહ થી. એક નાઈબ સાલારને કહા "મુહતરમ ! આપકા હુકમ સર આંખોં પર,

મેરી નાકિસ રાએ યહ હૈ કે પહલે શોબક સર કર લિયા જાએ. દુશ્મનકી મરકઝી કમાન ખત્મ કરના ઝરૂરી હૈ. અગર હમને શોબક લે લિયા તો કરક લેના કોઈ મુશ્કિલ ન હોગા ઔર અગર હમને કરક પર તાકત ઝાએ કર દી તો શોબક લેના ના મુમ્કિન હો જાએગા.''

દૂસ્રે કમરેમેં જાસૂસ બેઠે થે. દરમિયાની દરવાઝેકા એક કિવાળ ખુલા થા. સુલતાન અય્યૂબીકે કમરેકી આવાઝેં ઉસ કમરેમેં સાફ સુનાઈ દે રહી થીં. આલિમ જાસૂસકે કાન ખળે હૂએ. વહ આહિસ્તા આહિસ્તા સરક કર દરવાઝેકે સાથ હો ગયા. ઉસ વક્ત સુલતાન અય્યૂબી કહ રહા થા ''મેં દરજા બ દરજા પેશ કદમી કરના ચાહતા હૂં. કરક શોબકકી નિસ્બત આસાન શિકાર હૈ. મેં ઉસ પર કબ્ઝા કરકે ઉસે અડ્ડા બના લૂંગા. કુમક મંગવા કર ઔર ફૌજકો કુછ અરસા આરામ દેકર પૂરી તૈયારીકે બા'દ શોબક પર હમ્લા કરૂંગા. ઉસ કસ્બેકા દિમાગ, હમારે જાસૂસોંકે કહનેકે મુતાબિક, ઈત્ના મઝબૂત હૈ કે હમેં લંબે અરસે તક ઉસે મુહાસરેમેં રખના પળેગા. મેરા ખયાલ હૈ કે કરક પર હમારી ઝયાદા તાકત ઝાએ નહીં હોગી. હમેં પહલે એક અડ્ડા ચાહિએ ઔર ઐસી રસદગાહ જહાંસે હમેં ફોરી તોર પર રસદ મિલતી રહે.''

આલિમ જાસૂસ દરવાઝેકે સાથ બેઠા સુન રહા થા. દોનોં લળકિયાં ભી ઉસ્કે પાસ આ બેઠીં. અલી બિન સુફયાનને ભી ધયાન ન દિયા કે ઐસી રાઝકી બાતેં જાસૂસોંકે કાનોંમેં પહુંચ રહી હૈં. હો સકતા હૈ સુલતાન અય્યૂબી ઔર અલી બિન સુફયાનને ઈસ લિયે એહતિયાત ન કી હો કે ઉન જાસૂસોંકો શોબક વાપસ થોળે હી જાના થા. ઉન્હેં તો સારી ઉમ્ર કૈદમેં ગુઝારની થી યા જલ્લાદકે હાથોં મરના થા. આલિમ જાસૂસને લળકિયોંસે સરગોશીમેં કહા ''કાશ, હમમેંસે કોઈ એક યહાંસે નિકલ સકે ઔર સલાહુદીન અય્યૂબીકે ઈસ ઈરાદેકી ઈત્તિલા શોબક ઔર કરક તક પહુંચા દે યહ કિત્ના કિમતી રાઝ હૈ. અગર પહલે હી વહાં પહુંચા દિયા જાએ તો મુસલમાનોંકી ફૌજકો કરકકે રાસ્તેમેં હી લળાઈમેં ઉલઝા કર ઉસ્કી તાકત ખત્મ કી જા સકતી હૈ. ઉનકા હમ્લા કરકસે દૂર હી પસ્પાઈમેં બદલા જા સકતા હૈ.''

''હમેં મુકમ્મલ રાઝદારીકી ઝરૂરત હૈ '' સુલતાન અય્યૂબી અપને

કમરેમેં ટહલતે હૂએ કહ રહા થા "અગર સલીબિયોંકો હમારે હમ્લેકી ખબર કબ્લ અઝ વક્ત હો ગઈ તો હમ કરક તક નહીં પહુંચ સકેંગે. વહ હમેં રાસ્તેમેં રોક લેંગે. હમારે લિયે ખત્રા યહ હે કે સલીબિયોંકે મુકાબલેમેં હમારી ફૌજ બહુત કમ હે. સલીબિયોંકી નફરી ઝયાદા હોનેકે અલાવા ઉનકે ઘોળે ઔર હથયાર હમસે બેહતર હેં. ઉનકે ખૂદ લોહેકે હેં ઔર વહ ઝરાહ બકતર ભી પહનતે હેં. ઉસ્સે હમારે તીર અંદાઝ બેકાર ષાબિત હૂએ હેં. મેં ચાહતા હૂં કે સલીબિયોંકો બે ખબરીમેં જાલૂં તા કે ઉન્હેં ખુલે મેદાનમેં લળનેકા મો'કા ન મિલે. અગર વહ ખુલે મેદાનમેં લળે તો હમારે ઉકબમેં આકર વહ હમારી રસદકા નિઝામ રોક દેંગે. ઉસ્કા નતીજા પસ્પાઈ ઔર શિકસ્તકે સિવા ઔર કુછ ન હોગા. મેં વહ રાસ્તા ઈખ્તિયાર કરુંગા જો જારેબકે ટીલોંમેંસે ગુઝરતા હે. યહ બળા વસીઅ ઔર અરીઝ ઈલાકા હે. મુઝે ખત્રા સિર્ફ યહ નઝર આ રહા હે કે સલીબી રાસ્તેમેં આકર લળે તો હમેં શિકસ્તકે લિયે તૈયાર રેહના ચાહિએ."

"ઉસ્કા ઈલાજ યહ હે કે ફૌજકો તીન ચાર હિસ્સોંમેં તકસીમ કરકે સિર્ફ રાતકે વક્ત કૂચ કરાયા જાએ. દિનકે વક્ત કોઈ હરકત ન કી જાએ" અલી બિન સુફયાનને કહા "રાસ્તેમેં કોઈ ભી અજનબી આદમી યા કાફલા નઝર આએ ઉસે રોક લિયા જાએ ઔર કરક તક પહુંચને તક ઉસે અપને સાથ રખ્ખા જાએ. જાસૂસીકે ખિલાફ યહી ઈકદામ કારગિર હો સકતા હે."

ઉસ વક્ત આલિમ જાસૂસ ઔર દો લળકિયાં સુલતાન અય્યૂબીકી ઝુબાનસે ઈસ કદર નાઝુક ઔર અહમ મનસૂબા સુન રહી થીં, શોબકકે કિલ્એમેં સલીબિયોંકી અહમ શખ્સિયતોં ઔર કમાંડરોંકી કાનફરન્સ બેઠી હૂઈ થી. વહ લોગ પરેશાનસે થે. ઉનમેં હાતિમુલ અકબર નામકા એક મિસ્રી મુસલમાન ભી બેઠા થા. વહ ઉન્હેં યહ ખબરેં તફસીલસે સુના ચુકા થા કે ખલીફાએ અલ આઝિદ મઅઝૂલીકે બા'દ મર ચુકા હે. મિસ્ર અબ બગદાદકે ખલીફાકે તહત આ ગયા હે. સલીબિયોંકા વફાદાર મુસલમાન નાઈબ સાલાર રજબ પુર અસ્રાર તરીકેસે મારા જા ચુકા હે. વહ જિન તીન લળકિયોંકો શોબકસે લે ગયા થા વહ મારી જા ચુકી હેં ઔર સલીબિયોંકા એક ઔર વફાદાર મુસલમાન ફૌજી હાકિમ ફેઝુલ ફાત્મી ભી જલ્લાદકે

હાથોં મરવા દિયા ગયા હે. અબ હાતિમુલ અકબરને ઉન્હેં યહ ખબરેં સુનાઈ કે જિસ આલિમ જાસૂસકો દો લળકિયોંકે સાથ કાહિરા ભેજા ગયા થા વહ ઐન ઉસ વક્ત લળકિયોં સમેત ગિરફતાર હો ગયા હે જબ ઉસ્કા મિશન કામિયાબ હો રહા થા.

"યહ ષબૂત હે કે સુલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા સુરાગરસાનીકા નિઝામ બહુત હૂશ્યાર હે" કોનાર્ડને કહા "કોનાર્ડ સલીબિયોંકા મશ્હૂર હુકમરાન ઔર ફૌજી કમાંડર થા. ઉસને કહા "ઉન લળકિયોંકો વહાંસે આઝાદ કરાના મુમ્કિન નહીં. નિહાયત અચ્છી લળકિયાં ઝાએ હોતી જા રહી હેં."

"સલીબકે ખાતિર હમેં યહ કુરબાની દેની પળેગી" સલીબિયોંકે એક ઔર બાદશાહ ઔર ફૌજી કમાંડરકે આફ લોઝીનાનને કહા "હમેં ભી મરના હે. હમારે જો આદમી પકળે ગએ હેં ઉન્હેં ભૂલ જાઓ. ઉનકી જગહ ઔર આદમી ભેજો. યહ દો લળકિયાં કહાંસે આઈ થીં ?" ઉસને પૂછા "ઔર વહ તીન લળકિયાં કોન થીં જો રજબકે સાથ મારી ગઈ થીં ?"

" ઉનમેં દો ઈસાઈ થીં " ઉનકે ઈંટેલી જિન્સકે સરબરાહને જવાબ દિયા "દોનોં અતાલૂ થીં ઔર તીન મુસલમાન થીં. ઉન્હેં બચપનમેં ઉળાયા ગયા થા. બહુત ખૂબસૂરત થીં, જવાની તક ઉન્હેં યાદ નહીં રહા થા કે વહ મુસલમાન થીં. હમને ઉન્હેં બચપનમેં હી ઈસ ફનકી તરિબયત દેની શુરૂ કર દી થી. યહ શક નહીં કિયા જા સકતા કે ઉન્હેં ચૂંકે મા'લૂમ થા કે વહ મુસલમાન હેં ઈસ લિયે ઉન્હોંને હમેં ધોકા દિયા."

"મુસલમાન થીં તો કયા ?" કોનાર્ડને કહા ઔર હાતિમુલ અકબરકી તરફ ઈશારા કરકે કહા "હમારા પ્યારા દોસ્ત હાતિમ ભી તો મુસલમાન હે. કયા ઉસે અપને મઝહબકા પાસ નહીં ?" ઉસને શરાબકા ગિલાસ હાતિમકે હાથમેં દેકર કહા "હાતિમ જાનતા હે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મિસ્રકો ગુલામીકી ઝંજીરોંમેં જકળના ચાહતા હે ઔર વહ ઈસ્લામકે નામ પર ખેલ રહા હે. હમ મિસ્રકો આઝાદ કરાના ચાહતે હેં. ઉસ્કા તરીકા યહી હે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો મિસ્રમેં ચૈનસે બેઠને ન દિયા જાએ."

હાતિમુલ અકબર સલીબિયોંકી શરાબમેં બદ મસ્ત ઉસ્કી તાઈદમેં સર હિલા રહા થા ઉસને કહા "મેં અબ વહાં ઐસા ઈન્તિઝામ કરૂંગા કે

આપકા કોઈ આદમી વંહાં પકળા નહીં જાએગા.''

''અગર હમ મિસરમેં યહ ઝમીન દોઝ ગળબળ જારી ન રખતે તો સલાહુદ્દીન અય્યૂબી હમ પર કભીકા હમ્લા કર ચુકા હોતા'' એક સલીબી કમાંડરને કહા ''યહ હમારી કામ્યાબી હે કે હમ ઉસ્કી તાકત ઉસ્કે અપને આદમિયોં પર ઝાએ કર રહે હૈં.''

''ક્યા ઉસ્કે ઔર અલી બિન સુફયાનકે ખાત્મેકા અભી કોઈ ઈન્તિઝામ નહીં હુવા ?'' કોનાર્ડને પૂછા.

''કઈ બાર હો ચુકા હે'' ઈંટેલી જિન્સકે સરબરાહને કહા ''લેકિન કામિયાબી નહીં હૂઈ. નાકામીકી વજહ યહ હે કે દોનોં પથ્થર કિસ્મકે ઈન્સાન હૈં. ન વહ શરાબ પીતે હૈં ન ઓરતકો પસંદ કરતે હૈં. ઈસ લિયે ઉન્હેં ન શરાબમેં કુછ દિયા જા સકતા હે ન ઓરતકે હાથોં મરવાયા જા સકતા હે અબ કામિયાબીકી તવક્કુઅ હે. અય્યૂબીકે બાડીગાર્ડઝમેં ચાર આદમી ફિદાઈ હૈં. ઉન્હેં મૈંને બળી ચાબુકદસ્તી (ચાલાકી) વહાં તક પહુંચાયા હે. જબ ભી મૌ'કા મિલા વહ દોનોંકો યા એક કો ખત્મ કર દેંગે.'

''ક્યા હમારે હાં અય્યૂબીકે ભેજે હૂએ જાસૂસ હૈં ?'' ગે આફ લોઝીનાનને પૂછા.

''યકીનન હૈં '' ઈંટેલી જિન્સકે સરબરાહને જવાબ દિયા ''જબસે હમને મિસ્રમેં ઔર ઉધર શામમેં જાસૂસી ઔર તબાહકારીકા સિલસિલા શુરૂ કિયા હે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ભી અપને જાસૂસ હમારે હાં ભેજ દીએ હૈં. ઉનમેંસે દો પકળે ગએ હૈં. વહ એઝિયતોંસે મર ગએ મગર અપને કિસી તીસ્રે સાથીકી નિશાનદહી નહીં કી.''

''ઉનકી કામ્યાબી કિસ હદ તક હે ?''

''બહુત હદ તક'' દૂસ્રેને જવાબ દિયા ''કુરકમેં હમારી રસદકો જો આગ લગી થી જિસ્મેં આધી રસદ જલ ગઈ ઔર ગ્યારા ઘોળે ઝિંદા જલ ગએ થે, વહ અય્યૂબીકે તબાહકાર જાસૂસોંકા કામ થા. મૈં આપકો યહ ભી બતા સકતા હૂં કે હમારી જંગી કેફિયત ઔર એહલિયતકી પૂરી મા'લૂમાત સલાહુદ્દીન અય્યુબીકો મિલતી રેહતી હૈં. ઉસ્કે જાસૂસોંકો ખરાજે તહસીન પેશ કરતા હૂં કે જાન પર ખેલ જાતે હૈં ઔર કામ પૂરી દયાનતદારીસે કરતે

હૈ.''

ઉનમેં બહુત દેર ઈસ મસ્અલે પર બહષ હોતી રહી કે મિસ્ર ઔર શામમેં તખ્રિબી કારવાઈયોંકો કિસ તરહ તેઝ ઔર મઝીદ તબાહ કુન કિયા જા સકતા હે. હાતિમુલ અકબર ઉન્હેં સુલતાન અય્યૂબીકી હુકૂમતકી કમઝોર રગેં ઔર મઝબૂત પહલૂ દિખા રહા થા. આખિર ફૈસ્લા હુવા કે હાતિમુલ અકબરકો કુછ આદમી ઔર દો તીન લળકિયાં દી જાએં.

ઉસ વક્ત સુલતાન અય્યૂબી અપને દો નાઈબીન ઔર અલી બિન સુફયાનકો અપને ઈસ મનસૂબેસે આગાહ કર રહા થા કે વહ કરક પર હમ્લા કરેગા. ઉસને બીસ રોઝ બા'દકા દિન બતાયા જબ ઉસે ફૌજોંકો કૂચ કરાના થા. યહ તમામ તર મનસૂબા આલિમ જાસૂસ ઔર દો લળકિયાં સાથવાલે કમરેમેં સુન રહી થીં. આલિમને એકબાર ફિર લળકિયોંકે સાથ અફસોસકા ઈઝહાર કિયા કે ઉન્હેં એક રાઝ મા'લૂમ હો ગયા હે મગર વહ ઉસે શોબક તક નહીં પહુંચા સકતે. એક લળકીને કહા. ''મૈં કોશિશ કરૂંગી કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મુઝે પસંદ કર લે. અગર થોળીસી દેરકે લિયે ભી વહ મુઝે અપને સાથ તન્હાઈમેં ભી રખ લે તો મૈં ઉસ્સે રિહાઈ પાલૂંગી. મુઝે ઉમ્મીદ હે મૈં ઉસ્કી અકલ પર કબ્ઝા કર લૂંગી.''

''મા'લૂમ નહીં ઉસને હમેં કયૂં બુલાયા હે ?'' આલિમ જાસૂસને કહા ''તુમ દોનોં યાદ રખ્ખો. અગર વહ તુમ્હેં અકેલે અકેલે બુલાએ તો દોનોં યહ કોશિશ કરના કે ઉસે હૈવાન બના સકો. અગર વહ શરાબ પીએ તો તુમ જાનતી હો કે ઉસે કિત્ની પિલા કર બે હોશ કિયા જા સકતા હે. વહ બેહોશ હો જાએ તો ફિરારકા તરીકા તુમ જાનતી હો ઔર દોનોંકો મા'લૂમ હે કે તુમ્હેં કિસકે પાસ પહુંચના હે. ઉસ્કા ઘર મસ્જીદકે બિલ મુકાબિલ હે.''

''મૈં જાનતી હૂં'' એક લળકીને કહા ''મહદી અબાદાન.''

''હાં !'' આલિમને કહા ''અગર તુમ મહદી તક પહુંચ ગઈ તો વહ તુમ્હેં શોબક તક પહુંચા દેગા. મેરે ફિરારકા તો સવાલ હી પૈદા નહીં હોતા. તુમને અય્યૂબીકા મનસૂબા સુન લિયા હે. કૂચકી તારીખ યાદ રખ્ખે. રાસ્તા યાદ કર લો. કૂચ રાતકે વક્ત હુવા કરેગા. દિનકે વક્ત ઉસ્કી ફૌજ કોઈ

હરકત નહીં કરેગી. હમ્લા કરક પર હોગા. મુઝે ઉમ્મીદ હે કે યહ ઈત્તિલા કબ્લ અઝ વક્ત પહુંચ ગઈ તો હમારી ફૌજ અય્યૂબીકો રાસ્તેમેં રોક લેગી. અય્યૂબી ઈસી સૂરતે હાલસે ડરતા હે. શોબકમેં જાકર યહ ખાસ તોર પર બતાના કે અય્યૂબી ખુલે મેદાનમેં આમને સામને નહીં લળના ચાહતા કયૂંકે ઉસ્કે પાસ ફૌજ કમ હે."

સુલતાન અય્યૂબીકે કમરેસે ઐસી આવાઝેં આઈ જૈસે ઈજલાસ ખત્મ હો ગયા હો ઔર નાઈબીન બાહર જા રહે હૈં. આલિમ ઔર લળકિયાં ફૌરન ઉસ જગહ સરક ગઈ જહાં ઉન્હેં બિઠાયા ગયા થા. આલિમકે કહને પર ઉન્હોંને સર ઘુટનોંમેં દે લિયે જૈસે ઉન્હોંને કુછ ભી નહીં સુના ઔર ગર્દો પેશકા કોઈ હોશ નહીં. ઉન્હેં અપને કમરેમેં કદમોંકી આવાઝેં સુનાઈ દી તો ભી ઉન્હોંને ઉપર ન દેખા. આલિમને ઉસ વક્ત ઉપર દેખા જબ કિસીને ઉસ્કે કંધે પર હાથ રખ્ખા ઔર કહા " ઉઠો મેરે સાથ આઓ " વહ અલી બિન સુફયાન થા. અલીને લળકિયોંકો ભી ઉઠાયા ઔર ઉન્હેં સુલતાન અય્યૂબીકે કમરેમેં લે ગયા.

"મૈં તુમ્હારે ઈલ્મ ઔર તુમ્હારી ઝહાનતકી દાદ દેતા હૂં " સુલતાન અય્યૂબીને આલિમ જાસૂસસે કહા ઉનકી ઝંજીરેં ખોલ દો.... તુમ તીનોં બેઠ જાઓ" અલી બિન સુફયાન બાહર નિકલ ગયા. સુલતાન અય્યૂબીને આલિમ જાસૂસસે કહા "લેકિન તુમ ઈલ્મકો કિસ શૈતાની કામમેં ઈસ્તિઅમાલ કર રહે હો. ઉસ્કી બજાએ તુમ યહાં આકર અપને મઝહબકી તબ્લીગ કરતે તો મૈં તુમ્હારી કદર દિલકી ગેહરાઈયોંસે કરતા કે તુમ અપને મઝહબ ઔર અપને નબીકી ખિદમત કર રહે હો. કયા તુમ્હારે મઝહબમેં યહ રવા હે કે તુમ દૂસ્રે મઝહબકી ઈબાદતગાહમેં ઉસ્કે મઝહબમેં ઝૂટ શામિલ કરો ? કયા તુમ્હારે દિલમેં અપની મુકદ્દસ સલીબકા, હઝરત ઈસા અલય્હિસ્સલામકા ઔર કુંવારી મરયમકા યહ એહતિરામ હે કે ઝૂટ ઔર ઈબ્લિસ્યત જૈસે કબીરા ગુનાહ કરકે તુમ ઉનકી ઈબાદત કરતે રહો ?"

"યહ ઝૂટ મેરે ફરાઈઝમેં શામિલ હે" આલિમને કહા "મૈંને જો કુછ કિયા મુકદ્દસ સલીબકે લિયે કિયા."

"તુમ કેહતે હો કે તુમને ઈન્જીલ ઔર કુરઆનકા ગેહરા મુતાઅલા

કિયા હે" સુલતાન અય્યૂબીને કહા "ક્યા ઈન દોનોંમેંસે કિસી એક કિતાબમેં ભી ઈન્સાનકો ઉસ્કી ઈજાઝત દી ગઈ હે કે ઈસ કિસમકી નોખીઝ લળકિયોંકો બદકારીકી રાહ પર ડાલો ઔર ગૈર મર્દોંકે પાસ ભેજ કર અપની મતલબ બરારી કરો ? ક્યા ઈન્જીલને તુમ્હેં કહા હે કે સલીબકી ખાતિર અપની કોમકી બેટિયોંકી ઈસ્મત દૂસ્રોંકે હવાલે કર દો ? ક્યા તુમને કિસી મુસલમાન લળકીકો કુરઆન ઔર ઈસ્લામકે નામ પર અપની ઈસ્મત ગૈર મર્દોંકે હવાલે કરતે કભી દેખા હે ?"

"ઈસ્લામકો મેં ઈસાઈયતકા દુશ્મન સમઝતા હૂં" આલિમને કહા "મુઝે જો ઝહર હાથ આએગા ઈસ્લામકી રગોંમેં ડાલૂંગા."

"તુમ ઈત્ને મીઠે ઝહરસે ચંદ એક મુસલમાનોંકે કિરદારકો હલાક કર સકતે હો" સુલતાન અય્યૂબીને કહા "ઈસ્લામકા તુમ કુછ નહીં બિગાળ સકોગે" ઉસને લળકિયોંસે કહા "તુમ કિસ ખાનદાનકી બેટિયાં હો ? મા'લૂમ હે તુમ્હેં ? અપની અસ્લિયત જાનતી હો તો મુઝે બતાઓ " દોનોં ખામોશ રહીં. સુલતાન અય્યૂબીને કહા "તુમને અપની પાકીઝગી ખત્મ કર વાલી હે. અબ ભી તુમ કિસી બા ઈઝઝત ઘરકી કાબિલે એહતિરામ બીવીયાં બન સકતી હો ?"

"મેં કાબિલે એહતિરામ બીવી બનના ચાહતી હૂં " એક લળકીને કહા "ક્યા આપ મુઝે કબૂલ કરેંગે ? અગર નહીં તો મુઝે કોઈ બા ઈઝઝત ખાવિંદ દેદેં. મેં ઈસ્લામ કબૂલ કરકે ગુનાહોંસે તોબા કર લૂંગી."

સુલતાન અય્યૂબી મુસ્કુરાયા ઔર ઝરા સોચ કર કહા "મેં નહીં ચાહતા કે ઈસ આલિમકા ઈલ્મ જલ્લાદકી તલ્વારસે ખૂનમેં ડૂબ જાએ ઔર મેં નહીં ચાહતા કે તુમ દોનોંકી જવાની ઔર હુસ્ન મેરે કૈદખાનેમેં ગલતા સળતા રહે....... સુનો લળકી ! તુમ અગર વાકઈ ગુનાહોંસે તોબા કરના ચાહતી હો તો મેં તુમ્હેં તુમ્હારે મુલ્કમેં ભેજ દેતા હૂં, લેકિન વહ મુલ્ક તુમ્હારા નહીં, હમારા હે. મેં એક ન એક દિન અપના મુલ્ક તુમ્હારે બાદશાહોંસે લે લૂંગા. તુમ જાઓ ઔર કિસીકી બીવી બન જાઓ... મેં તુમ તીનોંકો રિહા કરતા હૂં."

તીનોં યૂં બિદકે જૈસે ઉન્હેં સૂઈયાં ચૂભ દી ગઈ હોં. ઈત્નેમેં અલી બિન

સુફયાન લૂહારકે સાથ કમરેમેં આયા ઔર તીનોંકી ઝંજીરેં ખોલ દી ગઈ. સુલતાનને કહા "અલી ! મૈંને ઉન્હેં રિહા કર દિયા હે" અલી બિન સુફયાનકા રદ્દે અમલ ભી વહી થા. વહ કિત્ની હી દેર સુલતાન અય્યૂબીકે મુંહકી તરફ દેખતા રહા સુલતાનને કહા "ઈન્હેં તીન ઉંટ દો ઔર ચાર મુસલ્લહ મુહાફિઝ સાથ ભેજો જો ઘોળે સવાર હોં. નિહાયત ઝહીન ઔર દિલેર મુહાફિઝ જો ઉન્હેં શોબકકે કિલ્અેમેં છોળ કર વાપસ આ જાઍં. રાસ્તેકે લિયે સામાન સાથ દો ઔર આજ હી ઈન્હેં રવાના કર દો" ઉસને આલિમસે કહા "વહાં જાકર યહ ગલત ફહમી ન ફેલા દેના કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબી જાસૂસોંકો બખ્શ દિયા કરતા હે. મૈં ઉન્હેં દાનેકી તરહ ચક્કીમેં પીસ પીસ કર મારા કરતા હૂં. તુમ્હેં સિર્ફ ઈસ લિયે રિહા કર રહા હૂં કે તુમ આલિમ હો. તુમ્હેં મો'કા દે રહા હૂં કે ઈલ્મકા રોશન પહલૂ દેખો. તુમ્હારી નજાત ઈસીમેં હે."

સૂરજ અભી ગુરૂબ નહીં હુવા થા જબ ઉન્હેં ઉંટોં પર સવાર કરકે ચાર મુહાફિઝોંકે સાથ રવાના કર દિયા ગયા. મુહાફિઝ ખાસ તોર પર મુન્તખબ કિયે ગઅે થે. ઈસ ઈન્તિખાબકી દો વુજૂહાત થીં. એક યહ કે રાસ્તેમેં ડાકૂઓંકા ખત્રા થા. દૂસ્રી વજહ યહ કે ઉન્હેં સલીબી કમાંડરોંકે સામને જાના થા. વહ ખૂબરૂ ઔર વજીહા થા. ઉંટ ઔર ઘોળે ભી નિહાયત અચ્છી કિસ્મકે ભેજે ગઅે થે, મગર સબ હેરાન થે કે સુલતાન અય્યૂબીને યહ ફયાઝી ક્યૂં કી હે. દુશ્મનકો બખ્શ દેના ઉસ્કા શેવા નહીં. અલી બિન સુફયાનને ઉસ્સે પૂછા તો ઉસને ઈન્તિહાઈ કહા "અલી' મૈંને તુમ્હેં કહા થા કે મૈં એક જુવા ખેલના ચાહતા હૂં. અગર મૈં બાઝી હાર ગયા તો સિર્ફ ઈત્ના હી નુકસાન હોગા જો મૈં પહલે હી ઉઠા ચુકા હૂં કે દુશ્મનકે તીન જાસૂસ મેરે હાથસે નિકલ ગઅે હૈં. ઉસસે ઝયાદા કોઈ નુકસાન નહીં હોગા" અલી બિન સુફયાનને ઈસ જૂઅેકી વઝાહત ચાહી લેકિન સુલતાન અય્યૂબીને ઈસી પર બાત ખત્મ કર દી કે વક્ત આને પર બતાઉંગા.

બાકી સબ તો હેરાન થે મગર રિહા હોનેવાલે ખૂશીસે બાવ્લે હૂઅે જા રહે થે. ખૂશી સિર્ફ રિહાઈકી નહીં થી. અસલ ખૂશી ઉસ રાઝકી થી જો વહ અપને સાથ લેજા રહે થે. વહ કાહિરા શહરસે દૂર નિકલ ગઅે થે. ઉનકે ઉંટ

પહલૂ બ પહલૂ જા રહે થે. દો મુહાફિઝ આગે થે ઔર દો પીછે. આલિમને ઉનસે પૂછા થા કે વહ ઉનકી ઝુબાન સમઝતે હૈં ? ચારોં અપની ઝુબાનકે સિવા ઔર કોઈ ઝુબાન નહીં જાનતે થે. આલિમ ઔર લળકિયાં ઉનકી ઝુબાન બળી રવાનીસે બોલતી થીં. યહ ઉન્હેં ખાસ તોર પર સિખાઈ ગઈ થી.

આલિમને લળકિયોંસે અપની ઝુબાનમેં કહા "ખુદાએ યસૂઅ મસીહને મો'ઝિજા દિખાયા હે. ઉસસે ઝાહિર હોતા હે કે ઉસે હમારે સાથ પ્યાર હે ઔર ઉસે હમારી ફતહ મંઝૂર હે. યહ સચ્ચે મઝહબકી નિશાની હે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઔર અલી બિન સુફયાન જૈસે દાનાઓંકો ખુદાને અકલકા ઐસા અંધા કિયા હે કે ઈન્તિહાઈ ખતરનાક રાઝ હમારે કાનોંમેં ડાલ કર હમેં રિહા કર દિયા હે. હમ અપની ફોજકો ઉનકા સારા મન્સૂબા સુનાએંગે ઔર હમારી ફોજ અય્યૂબીકો સહરામેં ઘેર કર ખત્મ કર દેગી. ઉસે કરક તક પહુંચનેકી મોહલત હી નહીં મિલેગી. મુઝે ઉમ્મીદ હે કે હમારે કમાંડર જંગકો હમ્લે તક મહદૂદ નહીં રખ્ખેંગે. વહ મિસ્ર પર ઝરૂર ચઢાઈ કરેંગે. મિસ્ર ફોજોંસે ખાલી હોગા. યહ ફતહ બળી આસાન હોગી."

"આપ આલિમ હૈં ' તજરબાકાર હૈં " એક લળકીને કહા "મગર આપ જિસે મો'જિઝા કહ રહે હૈં વહ મુઝે એક ખત્રા દિખાઈ દે રહા હે... ખત્રા યહ ચાર મુહાફિઝ હૈં. કહીં આગે જાકર યહ હમેં કત્લ કરકે વાપસ ચલે જાએંગે. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને હમારે સાથ મઝાક કિયા હે. જલ્લાદકે હવાલે કરનેકી બજાએ હમેં ઉનકે હવાલે કર દિયા હે. યહ હમેં જી ભરકે ખરાબ કરેંગે ઔર કત્લ કરેંગે."

"ઔર હમ નિહત્તે હૈં " આલિમને યૂં કહા જૈસે ઉસ્કે ઝહનસે ખૂશ ફેહમિયાં નિકલ ગઈ હોં. ઉસને કહા "તુમને જો કહા હે વહ દુરૂસ્ત હો સકતા હે. કોઈ હુકમરાન અપને દુશ્મનકે જાસૂસકો બખ્શ નહીં સકતા ઔર મુસલમાન ઈસ કદર જિન્સ પરસ્ત હૈં કે તુમ જૈસી હસીન લળકિયોંકો છોળ નહીં સકતે."

"હમેં રાતોંકો ચોકન્ના રહના પળેગા" દૂસ્રી લળકીને કહા "અગર રાતકો યહ સો જાએં તો ઉન્હેં ઉન્હીકે હથિયારોંસે ખત્મ કર દિયા

જાએ. ઝરા હિમ્મતકી ઝરૂરત હે.''

''હમેં યહ હિમ્મત કરની પળેગી'' આલિમને કહા ''યહ કામ આજ હી રાત હો જાએ તો અચ્છા હે. સુબ્હ તક હમ બહુત દૂર નિકલ જાએંગે.''

દો મુહાફિઝ આગે ઔર દો પીછે અપની ગપશપ લગાતે ચલે જા રહે થે. ઉનકે અંદાઝસે ઝાહિર હોતા થા જૈસે ઉન્હેં મા'લૂમ હી નહીં કે દો ઈત્ની દિલકશ લળકિયાં ઉનકી તહવીલમેં હેં. સૂરજ ગુરૂબ હો રહા થા. એકને આલિમસે કહા કે હમ અભી રુકેંગે નહીં. રાતકા પહલા પહર ચલતે ગુઝારેંગે. વહ ચલતે ગએ ઔર સહરાકી રાત તારીક હોતી ગઈ. આલિમ ઔર લળકિયાં ઉંટોંકો કરીબ કરકે મુહાફિઝોંકે કત્લકા મન્સૂબા બના રહી થીં. બહુત દેર બા'દ એક સર સબ્ઝસી જગહ આ ગઈ. મુહાફિઝ રુક ગએ ઔર વહીં પળાઉ કિયા. ઉન્હોંને ખાનેકે લિયે જાસૂસોંકો સામાન દિયા ઔર ફિર સોનેકી તૈયારી કરને લગે. જાસૂસોંને દેખા કે તીન મુહાફિઝ લેટ ગએ થે ઔર એક ટહલ રહા થા. આલિમ લળકિયોંકે સાથ મુહાફિઝોંસે કુછ દૂર લેટા. ઈન તીનોંકી નઝર મુહાફિઝોં પર થી. વહ ચોથે મુહાફિઝકો દેખતે રહે. વહ પળાઉકે ઈર્દ ગિર્દ ટહલતા રહા. એક ખટકાસા હુવા. વહ દોળ કર ઉધર ગયા ઔર અચ્છી તરહ દેખ ભાલ કરકે આ ગયા.

તકરીબન દો ઘંટે ગુઝર ગએ. ઉસને અપને એક ઔર સાથીકો જગાયા ઔર ખૂદ ઉસ્કી જગહ લેટ ગયા. જો જાગા થા વહ પળાઉકે ઈર્દ ગિર્દ ટહલને લગા. કભી જાનવરોંકે પાસ જાકર ઉન્હેં દેખતા ઔર કભી સોએ હૂએ ઈન્સાનોંકો દેખતા. આલિમને લળકિયોંસે કહા ''હમ કામ્યાબ નહીં હો સકેંગે. યહ કમ્બખત પહરા દે રહે હેં, જો હોગા હોકે રહેગા, સો જાઓ'' ઔર વહ સો ગએ.

રાત ગુઝર ગઈ. સુબ્હ અભી ધુંદલી થી જબ મુહાફિઝોંને ઉન્હેં જગાયા ઔર રવાના હોનેકે લિયે કહા. થોળી દેર બા'દ વહ ફિર ઈસી તરતીબમેં ચલે જા રહે થે જિસ્મેં એક રોઝ પહલે થે. તીન ઉંટ પહલૂ બ પહલૂ, દો મુહાફિઝ આગે ઔર દો ઉંટોંકે પીછે. વહ એક બાર ફિર લળકિયોંસે લા તઅલ્લુક હો ગએ. ઉન્હોંને કોઈ ઐસી બાત ભી નહીં કી થી જિસ્સે શક હોતા કે યહ લોગ અદબાશ યા બદમઆશ હેં. સૂરજ ઉભરતા આયા. ફિર

યહ કાફલા ટીલોંકે ઈલાકેમેં દાખિલ હો ગયા. મિટ્ટી ઔર રેતકી પહાળિયાં મુનહનીસી દીવારોંકી તરહ ખળી થીં. ઉનમેં ગલિયાંસી થીં. ઔર ઉન પર પહાળિયોંકા સાયા થા લળકિયાં ડરને લગીં. ડર ઉનકે ચહરોંસે ઝાહિર હો રહા થા. ઉનકી નિગાહમેં યહ જગહ જુર્મ ઔર કત્લ વગૈરહકે લિયે મોઝૂં થી મગર મુહાફિઝ ઉનકી તરફ દેખ ભી નહીં રહે થે.

"ઉનસે કહો કે હમારે સાથ બાતેં કરેં " એક લળકીને આલિમસે કહા "ઉનકી ખામોશી ઔર લા તઅલ્લુકી મુઝે ડરા રહી હે. ઉન્હેં કહો કે હમેં મારના ચાહતે હેં તો ફૌરન માર દેં. મેં મોતકા ઈન્તિઝાર નહીં કર સકતી."

આલિમ ખામોશ રહા. વહ લળકિયોંકી કોઈ મદદ નહીં કર સકતા થા. વહ તીનોં ઈન મુહાફિઝોંકે હરમો કરમ પર થે.... સૂરજ સર પર આ ગયા તો વહ ઉન ટીલોંકે અંદર ઐસી જગહ રુક ગએ જહાં રેતકી સિલ્લોવાલે ટીલે થે ઔર ઉપર જાકર આગેકો ઝુકે હૂએ. ઉનકે સાએમેં ઉન્હોંને કયામ કિયા. ખાનેકે દોરાન આલિમને મુહાફિઝોંસે પૂછા "તુમ લોગ હમારે સાથ બાતેં ક્યૂં નહીં કરતે ?"

"જો બાતેં હમારે ફર્ઝમેં શામિલ નહીં વહ હમ નહીં કિયા કરતે" મુહાફિઝોંકે કમાંડરને જવાબ દિયા ઔર પૂછા "અગર તુમ લોગ કોઈ ખાસ બાત કરના ચાહતે હો તો હમ સુનેંગે ઔર જવાબ દેંગે."

"ક્યા તુમ્હેં મા'લૂમ હે કે હમ કોન હેં ?" આલિમને પૂછા

"તુમ તીનોં જાસૂસ હો" મુહાફિઝને જવાબ દિયા "યહ લળકિયાં બદકાર હેં. યહ ઉન આદમિયોંકે ઈસ્તિઅમાલકે લિયે હેં જિન્હેં તુમ લોગ હમારે ખિલાફ ઈસ્તિઅમાલ કરના ચાહતે હો. અમીરે મિસ્ર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી, અલ્લાહ ઉસ્કે નેક ઈરાદોંમેં બરકત દે, ને તુમ્હેં મા'લૂમ નહીં ક્યૂં બખ્શ દિયા હે. હમેં હુકમ મિલા હે કે તુમ્હેં કિલ્આ શોબકમેં છોળ આએં. તુમ અમાનત હો.... તુમને યહ બાત મુઝસે ક્યૂં પૂછી હે ?"

"તુમ્હારે સાથ બાતેં કરનેકો જી ચાહ રહા થા" આલિમને જવાબ દિયા "ઈત્ના લંબા સફર ઈસ લા તઅલ્લુકી ઔર બેગાનગીસે બળા કઠિન હો રહા હે. હમારે સાથ બાતેં કરતે ચલો."

"હમ હમસફર હેં " મુહાફિઝને કહા "લેકિન હમારી મંઝિલેં જુદા

હેં. દો રોઝ બા'દ હમ જુદા હો જાએંગે.

આલિમ જાસૂસને જૈસે મુહાફિઝકા જવાબ સુના હી ન હો. ઉસ્કી આંખેં કિસી દૂરકી ચીઝકો દેખ રહી થીં. વહ સહરાસે અચ્છી તરહ વાકિફ થા. સહરાકે ખત્રોંસે વાકિફ થા. ઉસ્કી આંખેં હેરત ઔર ગાલિબન ડરસે ફટી જા રહી થીં. મુહાફિઝને ઉસ તરફ દેખા જિસ તરફ આલિમ દેખ રહા થા. મુહાફિઝકી ભી આંખેં ખુલ ગઈ કોઈ દોસો ગઝ દૂર એક બુલંદ જગહ દો ઉંટ ખળે થે. ઉન પર દો આદમી સવાર થે જિન્કે ચહરોં ઔર સરોં પર પગળિયાં લપટી હૂઈ થીં. ઉંટોંકી ટાંગેં નઝર નહીં આ રહી થીં. વહ બુલંદીકે પીછે થીં. સવાર ખામોશીસે ખળે મુહાફિઝોં ઔર જાસૂસોંકે કાફલેકો દેખ રહે થે. ઉનકા અંદાઝ ઔર લિબાસ બતા રહા થા કે વહ કોન હેં.

"જાનતે હો યહ કોન હેં ?" મુહાફિઝોંકે કમાંડરને આલિમસે પૂછા.

"સહરાઈ ડાકૂ" આલિમને જવાબ દિયા "મા'લૂમ નહીં કિત્ને હોંગે."

"દેખા જાએગા" મુહાફિઝને કહા. ઉસને ઉઠતે હૂએ અપને એક સાથીસે કહા "મેરે સાથ આઓ."

વહ દોનોં ઘોળોં પર સવાર હોકર ડાકૂઓંકી તરફ ચલે ગએ. ઉનકે પાસ તલ્વારોંકે અલાવા બરછિયાં ભી થીં. ઉન્હેં અપની તરફ આતા દેખ કર શતર સવાર બુલંદીકે પીછે ગાઈબ હો ગએ. દો મુહાફિઝ જો પીછે રહ ગએ થે. કરીબકે ટીલે પર ચઢ ગએ. આલિમને લળકિયોંસે કહા "મેરા ખયાલ હે તુમ્હારા ખુદશા સહી ષાબિત હો રહા હે. યહ ડાકૂ નહીં. યહ સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ભેજે હૂએ આદમી મા'લૂમ હોતે હેં વરના યહ મુહાફિઝ ઈત્ની દીલેરીસે ઉનકી તરફ ન ચલે જાતે. અય્યૂબી તુમ દોનોંકો બહુત ઝયાદા ઝલીલ કરાના ચાહતા હે. મેરે લિયે તો મોત લિખ્ખી હૂઈ હે. તુમ્હેં બળી ખોફનાક સઝા દી જાએગી."

"ઉસ્કા મતલબ યહ હે કે હમ આઝાદ નહીં " એક લળકીને કહા " હમ અભી તક કૈદી હેં." "યહી મા'લૂમ હોતા હે" દૂસ્રી લળકીને કહા.

દોનોં મુહાફિઝ વાપસ આ ગએ. ઉનકે સાથી ઔર જાસૂસ ઉનકે ગિર્દ જમા હો ગએ. મુહાફિઝોંકા કમાંડર જિસ્કા નામ હદીદ થા ઉન્હેં બતાને લગા. "વહ સહરાઈ કઝઝાક હેં. હમ ઉનસે મિલ આએ હેં. ઉનકી તા'દાદ

મા'લૂમ નહીં હો સકી. યહ દોનોં જો હમેં દેખ રહે થે કેહતે હૈં કે સુબ્હસે હમારા પીછા કર રહે હૈં. ઉન્હોંને મુઝે કહા હે કે તુમ ફૌજકે આદમી ઔર મુસલમાન મા'લૂમ હોતે હો લેકિન યહ લળકિયાં મુસલમાન નહીં. યહ દોનોં લળકિયાં હમારે હવાલે કર દો, હમ તુમ્હેં પરેશાન નહીં કરેંગે. મૈંને ઉન્હેં કહા હે કે યહ લળકિયાં કિસી ભી મઝહબકી હોં, હમારે પાસ અમાનત હૈં. હમ જીતે જી તુમ્હારે હવાલે નહીં કરેંગે. વહ મુઝે સમઝાનેકી કૌશિશ કરતે રહે કે હમ અપની જાનેં ઝાએ ન કરેં. મૈં ઉન્હેં કેહ આયા હૂં કે પહલે હમારી જાનેં ઝાએ કરો ફિર લળકિયોંકો લે જાના'' ઉસને આલિમ ઔર લળકિયોંસે પૂછા ''તુમ કોઈ હથિયાર ઈસ્તિઅમાલ કર સકતે હો ?''

''ઈન લળકિયોંકો હર એક હથિયાર ચલાનેકી તરબિયત દી ગઈ હે'' આલિમને કહા ''તુમ્હારે પાસ બરછિયાં હૈં, તલ્વારેં ભી હૈં ઔર તીર કમાન ભી હૈં. ઉનમેંસે એક એક હથિયાર હમેં દેદો.''

''અભી નહીં '' હદીદને સોચ કર કહા ''મૈં કબ્લ અઝ વક્ત તુમ્હેં હથિયાર નહીં દે સકતા. અગર ડાકૂઓંસે ટક્કર હો ગઈ તો ઉસ વક્ત દે દૂંગા... હમેં ઈસ ઈલાકેસે ફૌરન નિકલ જાના ચાહિએ. ઉનસે ઘોળોં ઔર ઉંટોં પર લળાઈ હો ગઈ તો યહ ઈલાકા મોઝૂં નહીં ઘોળે ઘુમા ફિરા કર લળનેકે લિયે યહ જગહ ખરાબ હે.''

વહ ફૌરન વહાંસે ચલ પળે. મુહાફિઝોંને કમાનેં હાથોંમેં લેલીં. ઔર તરકશ ખોલ લિયે. હદીદ આગે થા. ઉસે ઉસ્કે સાથીને કહા ''ઈન જાસૂસોંકો હથિયાર દેના ઠીક નહીં. આખિર હમારે દુશ્મન હૈં. હો સકતા હે કે ડાકૂઓંકે સાથ મિલ કર હમેં માર ડાલેં.''

આલિમ લળકિયોંસે કહ રહા થા ''ઈન લોગોંકી નિય્યત ઠીક નહીં ' ઉન્હોંને હમેં હથિયાર દેનેસે ઈન્કાર કર દિયા હે. ડાકૂ ઉનકે અપને આદમી હૈં. યહ તુમ દોનોંકો ઉનકે હવાલે કર દેંગે ઔર મુઝે મરવા દેંગે.''

દોનોંકો એક દૂસ્રે પર ભરોસા નહીં થા ઔર દોનોં પર ડાકૂઓંકા ડર સવાર હો ગયા થા. હદીદને અપને મુહાફિઝોંસે કેહ દિયા થા કે કોઈ નકાબ પોશ નઝર આએ તો મુઝે બતાએ બગૈર ઉસ પર તીર ચલા દો. ઉનકે સાથ

ટક્કર ઝરૂર હોગી. દેખના યહ હે કે કબ હોગી ઔર કહાં હોગી..... વહ તેઝ રફતારીસે ચલતે ગએ. ઘોળોં ઔર ઉંટોંકો આરામ, ચારા ઔર પાની મિલતા રહા થા, ઈસ લિયે થકનકા ઉન પર કોઈ અષર નહીં થા. ટીલોંકા ઈલાકા બહુત દૂર ચલા ગયા થા. કઈ જગહોં પર યહ કાફલા ઉંચે ટીલોંકે દરમ્યાન આ જાતા થા. હદીદકો ડર યહ થા કે ડાકૂ ઉપરસે તીર ન બરસા દેં. ઉસને ઘોળોંકો એળ લગાને કો કહા ઔર જાસૂસોંસે કહા કે ઉંટોંકો ઘોળોંકી રફતાર કર લેં ઔર ઉપરકો દેખતે રહેં.

વહ ઈસ ઈલાકેસે નિકલ ગએ. કોઈ ડાકૂ નઝર નહીં આયા. સૂરજ નીચે જાને લગા થા. એક બાર દો દો ઉંટ ઈસી સિમ્ત પર જાતે નઝર આએ. જિધર યહ કાફલા જા રહા થા. કાફલા ચલતા રહા. રાસ્તેમેં એક જગહ પાની મિલ ગયા. ઉન્હોંને જાનવરોંકો પાની પિલાયા. ખૂદ ભી પિયા ઔર ચલ પળે. સૂરજ નીચે જાતા રહા ઔર અફકકે પીછે ચલા ગયા. શામ તારીક હૂઈ તો હદીદને કાફલેકો રોક લિયા. કેહને લગા. "યહ જગહ લળાઈકે લિયે અચ્છી હે ક્યૂંકે ઈર્દ ગિર્દ કોઈ રુકાવટ નહીં ઉસને ઘોળોંકી ઝીનેં ખોલી નહીં 'તાકે ઝરૂરતકે વક્ત ઘોળે તૈયાર મિલેં. ઉંટોંકો બિઠા દિયા ગયા. ખાના ખાકર હદીદને લળકિયોંકો અપને દરમ્યાન લિટાયા ઔર ઉન્હેં કહા કે વહ હોશિયાર રહેં. મુહાફિઝોંસે કહા કે વહ કમાનેં તૈયાર રખ્ખેં. સોએં નહીં. લેટે રહેં. ઉસે યકીન થા કે રાતકો હમ્લા ઝરૂર હોગા.

રાત આધી ગુઝર ગઈ. સહરા પુર સુકૂન ઔર ખામોશ રહા. ફિર અચાનક ઉનકે ગિર્દ સિયાહ ભૂતોં જૈસે બળે બળે સાએ દોળને લગે. ઉંટોંકે કદમોંકી ધમક ધમક સુનાઈ દે રહી થી ઔર ઝમીન હિલ રહી થી. ઉંટોંકી તા'દાદ દસસે ઝયાદા મા'લૂમ હોતી થી. ઉન પર એક એક સવાર થા. વહ મુહાફિઝોં વગૈરહકો દહશત ઝદા કરનેકે લિયે ઉનકે ઈર્દ ગિર્દ ઉંટોંકો દોળા રહે થે. તીન ચાર ચક્કર પૂરે કરકે એકને લલકારા "લળકિયાં હમારે હવાલે કર દો. તુમસે કુછ ઔર લિયે બગૈર હમ ચલે જાએંગે."

ઉસ્કે જવાબમેં હદીદને લેટે લેટે પહલા તીર ચલાયા. જિસે તીર લગા ઉસ્કી બળી ઝોરકી આવાઝ સુનાઈ દી. દૂસરે મુહાફિઝોંને ભી લેટે લેટે એક

એક તીર ચલાયા. દો ઉંટ બિલબિલા કર બોલે ઔર બે કાબૂ હો ગએ. હદીદને લળકિયોંસે કહા "ભાગના નહીં હમારે સાથ રેહના."

શતર સવારોંમેંસે કિસીને કહા "ટૂટ પળો. કિસીકો ઝિંદા ન છોળો. લળકિયોંકો ઉઠા લો."

સહરાકી રાત ઈત્ની શફાફ હોતી હે કે ચાંદની ન હોતો ભી કુછ દૂર તક નઝર આ જાતા હે. શતર સવાર ઉંટોંસે કૂદ આએ. ફિર તલ્વારેં ઔર બરછિયાં ટકરાનેકા ઔર દોનોં ફરીકોંકી લલકારકા શોર રાતકા જીગર ચાક કરને લગા. કિસીકો એક દૂસ્રેકા હોશ ન રહા. હદીદ ઔર મુહાફિઝને લળકિયોંકો ઈસ તરહ અપને દરમ્યાન કર લિયા થા કે મુહાફિઝોંકી પીઠેં લળકિયોંકી તરફ થીં. લળકિયોંને કઈ બાર કહા કે હમેં ભી કુછ દો. હદીદને કહા "મેરી તલ્વાર નિકાલ લો" વહ ખૂદ બરછીસે લળ રહા થા. એક લળકીને ઉસ્કી નયામસે તલ્વાર નિકાલ લી ઔર દોનોં મુહાફિઝોંકે દરમ્યાનસે નિકલ ગઈ. હદીદને ઉસે કહા "હમસે જૂદા ન હોના લળકી" ડાકૂઓંકા ઝયાદા હલ્લા લળકિયોં પર થા. આલિમકી કોઈ આવાઝ ન સુનાઈ દી.

યહ મુઅરકા બહુત દેર લળા જાતા રહા. આદમી બિખરતે ચલે ગએ. મુહાફિઝ એક દૂસ્રેકો પુકારતે રહે ફિર ઉનકી પુકાર ખત્મ હો ગઈ. મુઅરકેકા શોર ભી કમ હોતા ગયા. હદીદને અપને સાથિયોંકો પુકારા લેકિન ઉસે કોઈ જવાબ નહીં મિલ રહા થા. ઉસે એક લળકીકી આવાઝ સુનાઈ દી. વહ ઉસે પુકાર રહી થી. ઉસ્કે સાથ હી એક ઘોળેકે સરપટ દોળનેકી આવાઝ સુનાઈ દી. હદીદ સમઝ ગયા કે કોઈ ડાકૂ એક લળકીકો ઉંટકી બજાએ કિસી મુહાફિઝકે ઘોળે પર ડાલ કર લે ગયા હે. વહ દોળ કર એક ઘોળે તક પહુંચા. ઝીન કસી હૂઈ થી. વહ ઘોળે પર સવાર હુવા ઔર ભાગનેવાલે ઘોળેકે ટાપૂઓંકી આવાઝ પર તઆકુબમેં ગયા. દૂસ્રી લળકીકે મુતઅલ્લિક ઉસે મા'લૂમ નહીં થા કે કહાં હે. ઉસને ઘોળેકો એળ લગાઈ. સહરામેં કોઈ રુકાવટ' કોઈ નદી નાલા નહીં થા. ઘોળા હવાસે બાતેં કરને લગા. અગલા ઘોળા ભી અચ્છી નસલકા થા. ફરક યહ કે ઉસ ઘોળે પર દો સવાર થે.

કોઈ એક મીલ બા'દ હદીદકો અગલે ઘોળેકા સાયા નઝર આને લગા. ઉસને તઆકુબ જારી રખ્ખા. ફાસ્લા કમ હો રહા થા. હદીદને મેહસૂસ કિયા

કે ઉસ્કે પીછે ભી એક ઘોળા આ રહા હૈ જિસ્કા સવાર મુહાફિઝ ભી હો સકતા થા ડાકૂ ભી. ઉસને ઘૂમ કર દેખા. પિછલા ઘોળા કરીબ આ ગયા થા. હદીદને પુકારા "કોન હો ?" ઉસે જવાબ ન મિલા. ઉસને તઆકુબ જારી રખ્ખા ઔર ઘોળેકો ઔર ઝયાદા તેઝ કરનેકી કોશિશ કરને લગા. અગલા ઘોળા સીધા જા રહા થા. ઉસ્કી બાગ શાયદ લળકીકે હાથમેં આ ગઈ થી કયૂંકે હદીદ દેખ રહા થા કે વહ ઘોળા દાએં બાએં હો રહા હે ઔર ઉસ્કી રફતાર ભી કમ હોતી જા રહી હે.... વહ ઉસ તક પહુંચ ગયા. ઉસ્કે પાસ બરછી થી. ઉસને અગલે સવારકે પહલૂ પર જાકર બરછીકા વાર કિયા લેકિન વહ ઘોળા એક તરફ હો ગયા. સવાર તો બચ ગયા બરછી ઘોળેકો લગી. હદીદને ઘોળા રોકા ઔર ઘુમાયા. દૂસ્રા સવાર ભી ઘોળેકો ઘુમાનેકી કોશિશ કર રહા થા લેકિન લળકી જો ઉસ્કે આગે બેઠી થી' બાગીં ઈધર ઉધર કરકે ઘોળેકા રુખ સહી નહીં હોને દેતી થી. હદીદને લળકીકો પુકારા તો લળકી ઔર ઝયાદા દિલેર હો ગઈ.

સવાર લળકીકો સાથ લિયે ઘોળેસે કૂદ ગયા ઔર ઉસને અપને ઘોળેકો ઢાલ બના લિયા. હદીદ અપને ઘોળેકો ઘુમા ઘુમા કર લાતા જિધરસે ભી વાર કરને આતા ડાકૂ લળકીકો સાથ લિયે અપને ઘોળેકી ઓટમેં હો જાતા. આખિર હદીદ ઘોળેસે ઉતર આયા. ઈત્નેમેં દૂસ્રા સવાર ભી આ ગયા. વહ મુહાફિઝ નહીં ડાકૂ થા. વહ ભી ઘોળેસે ઉતર આયા. હદીદને ઉન્હેં લલકારા. લળકીકો નહીં લેજા સકોગે" એક ડાકૂને લળકીકો દિબોચે રખ્ખા ઔર દૂસ્રા હદીદસે લળને લગા. લળકીકે પાસ અબ તલ્વાર નહીં થી. દૂસ્રે ડાકૂને લળકીકો છોળ દિયા ઔર વહ હદીદ પર ટૂટ પળા. હદીદને લળકીકો પુકાર કર કહા "તુમ ઘોળે પર બેઠો ઔર શોબકકી તરફ નિકલ જાઓ. મૈં ઈન દોનોંકો તુમ્હારે પીછે નહીં આને દૂંગા" મગર લળકી વહીં ખળી રહી.

હદીદને દોનોંકા ખૂબ મુકાબલા કિયા. ડાકૂઓંને ઉસે બાર બાર કહા "એક લળકીકે લિયે અપની જાન મત ગંવાઓ" હદીદને હર બાર યહી જવાબ દિયા "પહલે મેરી જાન લો ફિર લળકીકો લે જાના" ઔર ઉસને કઈ બાર લળકીસે કહા "તુમ યહાં કયૂં ખળી હો' ભાગો યહાંસે" આખિર લળકીને કહા "તુમ્હેં છોળ કર નહીં જાઉંગી" હદીદ ઝખ્મી હોને લગા.

ઉસને એક બાર ફિર લળકીસે કહા "મૈં ઝખ્મી હો ગયા હૂં. મેરે મરનેસે પહલે નિકલ જાઓ."

એક ડાકૂ લળકીકી તરફ ઘુમા. હદીદકો મોકા મિલ ગયા. ઉસને બરછી ઉસ્કે પહલૂમેં ઉતાર દી, લેકિન ઉસ વક્ત દૂસ્રે ડાકૂકી તલ્વાર ઉસ્કે કંધે પર લગી. લળકીને એક ડાકૂકો ગિરતે દેખ લિયા. ઉસને દોળ કર ઉસ્કી તલ્વાર લેલી ઔર પીછેસે આકર દૂસ્રે ડાકૂકી પીઠમેં બરછીકી તરહ ઉતાર દી. વહ સંભલને લગા તો આગેસે હદીદકી બરછી ઉસ્કે સીનેમેં ઉતર ગઈ. વહ ડાકૂ ભી ખત્મ હો ગયા મગર ઉસ્કે સાથ હી હદીદ ભી ખળા રેહનેકે કાબિલ ન રહા. લળકીને ઉસે સહારા દિયા તો ઉસને કહા "તુમ ઠીક હોના ? મુઝે છોળો ઔર ઘોળે પર બેઠો ઔર ફૌરન શોબકકો રવાના હો જાઓ. અલ્લાહ તુમ્હેં ખેરયતસે પહુંચા દેગા. શોબક દૂર નહીં. અપને સાથિયોંકી તરફ ન જાના. વહાં શાયદ કોઈ ઝિંદા નહીં હોગા."

"ઝખ્મ કહાં કહાં હૈં ?" લળકીને ઉસ્સે પૂછા.

"મુઝે મરને દો લળકી !" હદીદને કહા "તુમ નિકલ જાઓ. ખુદાકે લિયે મેરા ફર્ઝ તુમ ખૂદ હી પૂરા કર દો. કહીં ઐસા ન હો કે કોઈ ઔર ફઝઝાક ઈધર આં નિકલે."

લળકીકી ગલત ફહમી ઔર શુકૂક રફા હો ચુકે થે. વહ સમઝ ગઈ થી કે ઈસ શખ્સને ઉસ્કી ખાતિર જાન ખત્રેમેં ડાલી હે. ઉસને ઉસે અકેલા છોળનેસે સાફ ઈન્કાર કર દિયા. દોળ કર ગઈ. ઘોળેકી ઝીનકે સાથ બંધી હૂઈ પાનીકી છાગલ ખોલ લાઈ ઔર હદીદકે મુંહકે સાથ લગા દી. ઉસે પાની પિલા કર છાગલ ઘોળેકે સાથ બાંધ દી ઔર ઉસ્સે પૂછને લગી કે ઉસ્કે ઝખ્મ કહાં હૈં. હદીદને ઉસે ઝખ્મ બતાએ તો ઉસને અપને કપળે ફાળે ઔર કુછ ટુકળે હદીદકે લિબાસસે ફાળે. ઉન્હેં પાનીમેં ભિગો કર ઉસને હદીદકે ઝખ્મોં પર બાંધ દિયા. ઉસે ઈસ કામકી ટ્રેનીંગ દી ગઈ થી. ઉસને હદીદકો સહારા દેકર ઉઠાયા ઔર ઘોળે તક લે ગઈ. બળી મુશ્કિલસે ઉસે ઘોળે પર બિઠાયા. ખૂદ દૂસ્રે ઘોળે પર બેઠને લગી તો હદીદને કહા. "મૈં અકેલા ઘોળે પર નહીં બેઠ સકૂંગા." વહાં તીન ઘોળે થે. લળકીને યહ દાનિશમંદી કી કે ઘોળે ઝાએ કરને મુનાસિબ ન સમઝે. દો ઘોળોંકી બાગેં

એક ઘોળેકી ઝીનકે પીછે બાંધ દીં ઔર ખૂદ હદીદકે પીછે સવાર હો ગઈ. ઉસને હદીદકી પીઠ અપને સીનેસે લગા લી ઔર ઉસ્કા સર અપને કંધે પર ડાલ લિયા.

"શોબકકી સિમ્ત બતા સકતે હો ?" લળકીને પૂછા.

હદીદને આસમાનકી તરફ દેખા. સિતારે દેખે ઔર એક તરફ ઈશારા કરકે કહા "ઈસ રુખકો ચલો" ફિર ઉસને કહા "મૈં શાયદ ઝિંદા નહીં રેહ સકૂંગા. ખૂન નિકલ રહા હે. જહાં કહીં મેરી જાન નિકલ જાએ મુઝે વહીં દફન કર દેના ઔર અગર તુમ્હેં મેરી નિય્યત પર કોઈ શુબા થા તો વહ દિલસે નિકાલ કર મુઝે બખ્શ દેના. મૈંને અમાનતમેં ખયાનત નહીં કી. ખુદા તુમ્હેં ઝિંદા વ સલામત અપને ઠિકાને પર પહુંચા દે."

ઘોળા ચલા જા રહા થા ઔર રાત ગુઝરતી જા રહી થી.

સુબ્હ તુલૂઅ હૂઈ તો હદીદ નીમ બેહોશીકી હાલતમેં થા ઔર અપને આપકો હોશમેં રખનેકી સરતોળ કોશિશ કર રહા થા. ઉસ્કા ખુન રુક ગયા થા લેકિન ઝયાદા તર ખૂન બહ જાનેસે ઉસ્કા જિસ્મ બેજાન હો ગયા થા. લળકીને ઉસે છોટેસે તખ્લિસ્તાનમેં ઉતારા, ઉસે પાની પિલાયા. ઘોળોંકે સાથ કુછ ખાનેકી ચીઝેં બંધી હૂઈ થીં, વહ હદીદકો ખિલાઈ. ઉસસે ઉસ્કા દિમાગ સાફ હોને લગા. ઉસે પહલા ખયાલ યહ આયા કે પહલે વહ ઈસ લળકીકા મુહાફિઝ થા અબ ઉસ્કા કૈદી હે. લળકીને ઉસે લિટા દિયા. વહ રાત ભર ઘોળે પર સવાર રહે થે. કુછ દેરકે આરામસે હદીદકા જિસ્મ ઠિકાને આ ગયા. ઉસને લળકીસે કહા "શોબક દૂર નહીં શાયદ એક દિનકી મુસાફહત હે. તુમ એક ઘોળા લો ઔર ઉસે ભગાતી લે જાઓ, પહુંચ જાઓગી. મૈં વાપસ ચલા જાઉંગા."

"તુમ ઝિંદા વાપસ નહીં પહુંચ સકોગે." લળકીને કહા "અગર યહીંસે વાપસ જાના હે તો મુઝે સાથ લે ચલો. તુમને મુઝે અકેલા નહીં છોળા, મૈં તુમ્હેં અકેલા નહીં છોળૂંગી."

"મૈં મર્દ હૂં" હદીદને કહા "મેરા દિલ નહીં માન રહા કે એક લળકી મેરી હિફાઝત કરે. ઉસસે બેહતર હે કે મૈં મર જાઉં."

"મેં ઉન મા'મૂલીસી લળકિયોંમેંસે નહીં હૂં જો ઘરોંમેં પળી રેહતી હૈં" લળકીને કહા "ઔર જો મર્દકી હિફાઝતકે બગૈર એક કદમ નહીં ચલ સકતીં. મુઝે એક ફૌજી મર્દ સમઝો. ફર્ક સિર્ફ યહ હે કે મેરા હથિયાર મેરી ખૂબસૂરતી, મેરી જવાની ઔર મેરી ચર્પ ઝુબાની હે. મેં તુમ્હારી તરહ સખ્તિયાં બર્દાશ્ત કર સકતી હૂં. મેં શોબક તક પૈદલ પહુંચ સકતી હૂં."

"મેં તુમ્હારે જઝબેકી કદર કરતા હૂં" હદીદને કહા "ડાકૂ હમ દોનોંકો કિત્ના કરીબ લે આએ હૈં મગર હમ એક દૂસ્રેકે દુશ્મન હૈં. તુમ મેરે મુલ્કકી બુન્યાદેં હિલાનેકી કોશિશ કર રહી હો ઔર એક દિન મેં તુમ્હારે મુલ્ક પર હમ્લા કરને આઉંગા."

"લેકિન ઈસ વક્ત મેરી દોસ્તી કબૂલ કર લો" લળકીને કહા "દુશ્મનીકી બાતેં ઉસ વકત સોચેંગે જબ તુમ તંદુરસ્ત હોકર અપને મુલ્કમેં ચલે જાઓગે." ઉસને હદીદકી ગરદનકે નીચે બાઝૂ કરકે ઉસે ઉઠાયા. હદીદ અબ ઉઠ સકતા થા. વહ ઉઠા ઔર આહિસ્તા આહિસ્તા ચલતા ઘોળે તક પહુંચ ગયા. લળકીને ઉસ્કા પાઉં ઉઠા કર રુકાબમેં રખ્ખા ઔર ઉસે સહારા દેકર ઘોળે પર સવાર કર દિયા. લળકી ભી ઉસી ઘોળે પર સવાર હોને લગી તો હદીદને હાથ આગે કરકે ઉસે રોક દિયા ઔર કહા "તુમ અબ દૂસ્રે ઘોળ પર બેઠો. મેં અકેલા સવારી કર સકૂંગા."

"ઉસ્કે બા વજૂદ મેં ઈસી ઘોળે પર બેઠૂંગી" લળકીને કહા "તુમ્હેં અપને સાથ લગાએ રખ્ખૂંગી."

હદીદકી ઝિદકે બા વજૂદ લળકી ઉસ્કે પીછે સવાર હો ગઈ ઔર જબ એક બાઝૂ ઉસ્કે સીને પર રખ કર ઉસે અપને સાથ લગાને લગી તો હદીદને મઝાહમત કરતે હૂએ કહા "મુઝે ઝરા અપને સહારે બેઠને દો" લળકીને ઉસે ઝબરદસ્તી અપને સાથ લગા કર ઉસ્કા સર અપને કંધે પર ડાલ લિયા. ઉસને હદીદસે પૂછા "મેં જાનતી હૂં તુમ મુઝે બદકાર લળકી સમઝ કર મુઝસે દૂર રેહનેકી કોશિશ કર રહે હો."

"નહીં" હદીદને કહા "મેં તુમ્હેં સિર્ફ લળકી સમઝ કર દૂર રેહનેકી કોશિશ કર રહા હૂં. અગર તુમ્હેં અપને કરીબ કરનેકી ખ્વાહિશ હોતી તો દો રાતેં તુમ બે બસીકી હાલતમેં મેરી કૈદમેં રહી હો. મેં તુમ્હેં અપની લોંડી

બના સકતા થા લેકિન મૈંને અપને ઉપર શૈતાનકા ગલ્બા નહીં હોને દિયા થા. અબ તો મુઝે ઐસા મેહસૂસ હોતા હે જૈસે મૈં અમાનતમેં ખયાનત કર રહા હૂં. મેરે અંદર ગુનાહકા એહસાસ પૈદા હો રહા હે.''

"તુમ પથ્થર તો નહીં હો ?'' લળકીને ઉસ્સે પૂછા "મુઝે તો જિસ મર્દને દેખા હે ભૂકી નઝરોંસે દેખા હે. મૈંને સિર્ફ ઈત્નીસી કીમત દેકર તુમ્હારી કૌમકે દો મોમિનોંકે ઈમાન ખરીદ લિયે થે.''

"કિત્ની કીમત ?'' હદીદને પૂછા.

"સિર્ફ ઈત્નીસી કે ઉન્હેં પાસ બિઠાયા ઔર સર અપને કંધે પર રખ લિયા થા

"ઉનકે પાસ ઈમાન થા હી નહીં'' હદીદને કહા.

"જો કુછ ભી થા.'' લળકીને કહા "વહ મૈંને ઉનસે લે લિયા થા. ઉસ્કી જગહ ઉનકે દિલોંમેં અપની કોમકે ખિલાફ ગદ્દારી ડાલ દી થી.''

"વહ કોન હૈં ?'' હદીદને પૂછા.

"અભી નહીં બતાઉંગી.'' લળકીને જવાબ દિયા "જિસ તરહ તુમ અપને ફર્ઝકે પક્કે હો ઈસી તરહ મુઝે ભી અપના ફર્ઝ અઝીઝ હે.''

હદીદ ખામોશ હો ગયા. વહ લળકીકે જિસ્મકી હરારત ઔર હલ્કી હલ્કી બૂ મેહસૂસ કર રહા થા. લળકીકે ખુલે હૂએ રેશ્મી બાલ હવાસે લહરા કર ઉસ્કે ગાલોં પર પળ રહે થે ઔર ગાલોંકો સહલા રહે થે. ઉસે ઉંઘ આ ગઈ. ઘોળા ચલતા રહા. બહુત દૂર જાકર હદીદકી આંખ ખુલી તો સૂરજ સરપર આ ચુકા થા. ઉસને કહા "ઘોળેકો એળ લગાઓ. મુઝે ઉમ્મીદ હે કે હમ સૂરજ ગુરૂબ હોનેકે બા'દ શોબક પહુંચ જાએંગે.''

લળકીને ઘોળેકો એળ લગાઈ ઔર સહરા તેઝીસે પીછે હટને લગા.

સૂરજ ગુરૂબ હો ચુકા થા. શોબકકે કિલ્એકે ઉસ કમરેમેં જહાં સલીબી હાકિમોં ઔર કમાંડરોંકે ઈજલાસ હુવા કરતે થે. વહાં હાકિમ ઔર કમાંડર બૈઠે થે. ઉનમેં આલિમ જાસૂસ ભી બૈઠા થા. વહ કહ રહા થા "મૈં યહ નહીં બતા સકતા કે દોનોં લળકિયોંકા ક્યા હશ્ર હુવા યા હો રહા હે. મૈંને ઉન્હેં બચાને બલ્કે ઉન્હેં દેખનેકી ભી કોશિશ નહીં કી કયૂંકે ઉનસે ઝયાદા કીમતી

યહ રાઝ થા જો મુઝે આપ તક પહુંચાના થા. જૈસા કે મેં આપકો બતા ચુકા હૂં કે ડાકૂઓંને હમ્લા કિયા તો મેં મો'કા દેખ કર એક તરફ હો ગયા ઔર એક ઘોળે તક પહુંચ ગયા. એક તો મેરી રિહાઈ એક મોઅજિઝા હે. દૂસરા મોઅજિઝા યહ હુવા કે મેં ઈત્ને ખૂન રેઝીકે મુઅરકેમેંસે સાફ બચ કર નિકલ આયા. કોઈ ભી મેરે પીછે નહીં આયા મેરા ખયાલ હે કે વહ ડાકૂ નહીં થે, સુલતાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ભેજે હૂએ આદમી થે. મેં યહ નહીં બતા સકતા કે ઉસને હમ તીનોંકો ખૂદ સઝાએ મોત કયૂં ન દી ઔર લળકિયોંકો ખરાબ કરાનેકા યહ તરીકા કયૂં ઈખ્તિયાર કિયા. યહ એક ઢોંગ થા. લળકિયાં અબ ઉન લોગોંકે કબ્ઝેમેં હોંગી ઔર ઝાલિમાના એઝિયતેં બરદાશ્ત કર રહી હોંગી.''

''ઉન્હેં છુળાનેકા હમ કોઈ તરીકા નહીં સોચ સકતે.'' એક સલીબી હાકિમને કહા. ''યહ કુરબાનિયાં તો દેની પળતી હૈં. હમારે પાસ લળકિયોંકી કમી નહીં. હમારા યહ તરીકા કામ્યાબા હે. ઉસે જારી રખનેકે લિયે ઔર લળકિયાં તૈયાર કરો... સબ આ ગએ હૈં. અબ વહ રાઝ બતાઓ. જો તુમ અપને સાથ લાએ હો.''

આલિમ જાસૂસ ઉન્હેં સુના ચુકા થા કે વહ કાહિરાકી એક મસ્જીદસે કિસ તરહ ગિરફતાર હુવા થા. કૈદખાનેમેં ઉસકે સાથ ઔર લળકિયોંકે સાથ કયા સુલૂક હુવા ઔર સુલતાન અય્યૂબીને ઉન્હેં કિસ તરહ ખિલાફે તવક્કુઅ રિહા કિયા. ઉસને યહ ભી સુનાયા કે યહ રાઝ સુલતાન અય્યૂબીને ઉસે કિસ તરહ દિયા હે. ઉસને તારીખ બતા કર કહા ''સલાહુદ્દીન અય્યૂબી ઉસ રોઝ અપની ફૌજકો કૂચ કરાએગા. વહ કરક પર હમ્લા કરેગા. નાઈબ સાલાર કહ રહે થે કે શોબકકો પહલે લેના ચાહિએ કયૂંકે યહ ઝયાદા મઝબૂત કિલ્આ હે લેકિન સલાહુદ્દીન શોબક પર અપની તાકત ઝાએ નહીં કરના ચાહતા. વહ કરકકો કમઝોર સમઝ કર પહલે ઉસે લેના ચાહતા હે. વહાં વહ અપની ઔર રસદ વગૈરહકા અડ્ડા બનાએગા. રસદ જમા કરકે વહ કુમક બુલાએગા ઔર ફૌજકો કાફી આરામ દેકર શોબક પર હમ્લા કરેગા. ઉસને યહ ખાસ તોર પર કહા થા કે વહ હમેં બે ખબરીમેં લેના ચાહતા હે. ઉસ્કી વજહ ઉસને યહ બતાઈ હે કે ઉસ્કી ફૌજ કમ હે ઔર હમારી ફૌજ

ઝયાદા ભી હે ઔર હમારે પાસ ઘોળે ભી બેહતર હૈં ઔર હમારે ખૂદ ઔર ઝર્રા બકતર હૈં. ઉસને સાફ અલફાઝમેં કહા હે કે અગર સલીબી ફૌજને ઉસે રાસ્તેમેં રોક લિયા તો ઉસે શિકસ્તકે સિવા કુછ હાસિલ ન હોગા. વહ ખુલે મેદાનમેં લળનેસે ડરતા હે'' આલિમ જાસૂસને વહ તમામ બાતેં બતાઈ જો ઉસને સુલતાન અય્યૂબીકી ઝુબાનસે સુની થીં.

ઈત્ને કીમતી ઔર અહમ રાઝકી તફસીલ સુન કર લળકિયોંકો સબ ભૂલ ગએ ઔર ઈસ મસ્અલે પર તબાદિલાએ ખયાલાત કરને લગે. વહ ઈસ નતીજે પર પહુંચે કે સુલતાન અય્યૂબી ગૈર મા'મૂલી તોર પર દાનિશમંદ જંગજૂ હે. ઉસને કરક પર હમ્લેકા જો પ્લાન બનાયા હે, ઉસમેં ઉસ્કી જંગી ફહમો ફિરાસતકા પતા મિલતા હે. રાસ્તેમેં ન લળનેકા ફૈસ્લા ભી ઉસ્કી દાનાઈકી દલીલ હે. વહ રાસ્તેમેં તાકત ઝાએ નહીં કરના ચાહતા. યહ ખુદાએ યસૂઅ મસીહકા ખાસ કરમ હે કે ઉસ્કે પ્લાનકા ઈલ્મ હો ગયા હે, વરના વહ કરકકો લેકર શોબક જૈસે મઝબૂત દફાઅકે લિયે ખત્રા બન સકતા થા.... ઉન્હોંને ઉસી વક્ત સુલતાન અય્યૂબીકે પ્લાનકે મુતાબિક અપની ફૌજોંકી નકલો હરકત ઔર દફાઅકા પ્લાન બનાના શુરૂ કર દિયા. પ્લાનમેં યહ ઈકદામાત તૈ પાએ :

સલીબી અફવાજકી મુત્તહિદા મરકઝી કમાન શોબકમેં હી રહેગી. રસદગાહ ભી વહીં રખ્ખી જાએગી. જંગકો શોબકસે હી કંટ્રોલ કિયા જાએગા.

કરકકી કિલ્આ બંદીકો ઔર ઝયાદા મઝબૂત કિયા જાએગા. કુછ ઔર ફૌજ કરક મુન્તકિલ કર દી જાએગી.

અય્યૂબીકો કરકસે દૂર ઉસ્કી અપની સરહદકે અંદર કિસી દુશ્વાર ગુઝાર ઈલાકેમેં રોકા જાએગા. ઈસ મકસદકે લિયે ઝયાદાસે ઝયાદા ફૌજ ભેજી જાએગી. ઉસ ફૌજમેં ઘોળે સવાર ઔર શતર સવાર ઝયાદા હોંગે. કોશિશ કી જાએગી કે અય્યૂબીકી ફૌજકો ઘેરેમેં લે લિયા જાએ. પાનીકે ચશ્મોં પર પહલેસે કબ્ઝા કર લિયા જાએ.

ઈન ઈકદામાત પર ફોરી તોર પર અમલ દર આમદકે એહકામાત નાફિઝ કર દીએ ગએ. હર કોઈ ખૂશ થા. યહ પહલા મોકા થા કે સુલતાન

અય્યૂબીકા કોઈ રાઝ કબ્લ અઝ વક્ત મા'લૂમ હો ગયા થા વરના ઉસને સલીબિયોંકો હમેશા આળે હાથોં લિયા થા. ઉસ પર હેરતકા ભી ઈઝહાર કિયા ગયા કે સુલતાન અય્યૂબી જૈસે આદમીસે યહ લગઝિશ સરઝદ હૂઈ કે ઉન જાસૂસોંકો દૂસ્રે કમરેમેં બિઠા કર જિન્હેં વહ રિહા કરનેકા ફૈસ્લા કર ચુકા થા ઐસી નાઝુક બાતેં બુલંદ આવાઝસે કીં જો ઉસે શિકસ્ત ફાશસે દો ચાર કર સકતી થીં. ઉન્હોંને એક એહતિમામ યહ ભી કિયા કે ફ્રાંસકી ફૌજ જો વહાંસે બહુત દૂર થી યહ પૈગામ ભેજ દિયા કે ફલાં દિનસે પહલે પહલે ઐસે મુકામ પર પહુંચ જાએ જહાં નૂરૂદ્દીન ઝંગીકી ભેજી હૂઈ કુમકકો રોકા જા સકે.

ઈત્નેમેં એક સલીબી અફસર અંદર આયા ઔર ઈંટેલી જિન્સકે સરબરાહકે કાનમેં કુછ કહા. ઈસ સરબરાહને સબકો બતાયા કે ઉન દોં મેંસે એક લળકી જો ડાકૂઓંકે ઘેરેમેં આ ગઈ થી અભી અભી આઈ હે. ઈત્તિલા મિલી હે કે ઉસ્કે સાથ એક ઝખ્મી મુસલમાન મુહાફિઝ હે. આલિમ જાસૂસ સબસે પહલે કમરેસે નિકલ ગયા. ઉસ્કે પીછે દૂસ્રે લોગ ભી બાહર ચલે ગએ. હદીદકો લળકીને બર આમદેમેં લિટા દિયા થા ઔર ખૂદ ઉસ્કે પાસ બેઠી થી. ઘોળેકી ઈત્ની લંબી સવારી ઔર તેઝ રફતારીને હદીદકે ઝખ્મ ખોલ દીએ થે. ઉસ્કા ખૂન જો સુબ્હ બંદ હો ગયા થા ફિર બહને લગા થા ઔર ઉસ પર ગશી તારી હૂઈ જા રહી થી. સલીબી કમાંડરોંને હદીદકી તરફ કોઈ તવજ્જુહ ન દી ક્યૂં કે ઉન્હેં બતાયા ગયા થા કે ડાકૂઓંકા હમ્લા એક ઢોંગ થા. ઉન્હોંને લળકીકો હાથોં હાથ લિયા ઔર ઉસે અંદર ચલનેકો કહા. વહ બળી કીમતી લળકી થી લેકિન ઉસને ઉસ વક્ત તક અંદર જાનેકા ઈરાદા મુલ્તવી કર દિયા જબ તક હદીદકી મરહમ પટ્ટી નહીં હો જાતી.

ઈંટેલી જિન્સકા સરબરાહ હરમન નામકા જરમન થા. ઉસને લળકીકો પરે લે જાકર કહા ''કિસ સાંપકે બચ્ચેકી તુમ મરહમ પટ્ટી કરાના ચાહતી હો. યહ તો તુમ્હારી કિસ્મત અચ્છી થી કે બચ કર આ ગઈ હો' વરના યહ દરિંદે તુમ્હેં ઉન વેહશિયોંકે હવાલે કરના ચાહતે જો ડાકૂ બન કર આએ થે.''

''યહ ઝૂટ હે.'' લળકીને ઝિંઝલા કર કહા. ''પહલે હમેં ભી યહી શક થા લેકિન ઈસ શખ્સને મેરે સારે શુકૂક રફા કર દીએ હેં. ઈસને દો ડાકૂઓંકો

હલાક કરકે મુઝે બચાયા હે." ઉસને હરમનકો સારા વાકિઆ સુના દિયા ઔર યહ ભી બતાયા કે યહ શખ્સ ઉસે બાર બાર કહતા થા કે મુઝે યહીં મરને દો ઔર તુમ ચલી જાઓ.

સલીબિયોંકે દિલોંમેં મુસલમાનોંકે ખિલાફ નફરત ઈત્ની ગેહરી ઉતરી હૂઈ થી કે ઈત્ને ઝયાદા અફસરોંમેંસે કિસી એકને ભી નહીં કહા કે ઈસ ઝખ્મીકી મરહમ પટ્ટી કરો. આલિમ જાસૂસ તક ને ઉસ્કી તરફ તવજ્જુહ ન દી. લળકી ઉનકે સાથ અંદર નહીં જા રહી થી. આખિર કિસીને કહા કે ઝખ્મીકો કમરેમેં લે ચલો ઔર ફૌરન મરહમ પટ્ટી કરો. ઉસે ઉઠા કર લે ગએ ઔર લળકી અપને અફસરોંકે સાથ ચલી ગઈ. ઉસે કહા ગયા કે વહ બયાન કરે કે કિસ તરહ ઝિંદા બચી હે. ઉસને પૂરી તફસીલસે સુના દિયા. ઉસ દોરાન ઉસ્કે લિયે વહીં ખાના ઔર શરાબ આ ગઈ. ઉસને કહા "અગર ઝખ્મીકો ખાના ખિલાયા જા ચુકા હે તો મેં ખાઉંગી. મેં ઝરા ઉસે દેખ આઉં " વહ જાનેકે લિયે ઉઠી.

"ઠહરો લોઝીના!" હરમનને ઉસે બળે રોબસે કહા "તુમ દૂસ્રી બાર સલીબકી ફૌજકે એહકામાતકી ખિલાફ વરઝી કર રહી હો. પહલે તુમ્હેં અંદર ચલનેકો કહા ગયા તો તુમને યહ કહ કર ઈન્કાર કર દિયા કે પહલે ઝખ્મીકો ઉઠાઓ. અબ તુમ બિલા ઈજાઝત ઔર બદ તમીઝીસે બાહર જા રહી હો. યહ સબ સલીબી ફૌજકે આ'લા હુક્કામ હેં ઔર યહાં દો સલીબી હુકમરાન ભી બેઠે હેં. જાનતી હો ઈસ હુકમેં અદ દિલી ઔર બદ તમીઝીકી સઝા ક્યા હે ?.... દસ સાલ સઝાએ કૈદ ઔર જબ તુમ યહ હુકમ અદ દિલી દુશ્મનકે એક મા'મૂલીસે ઓહદેદારકી ખાતિર કર રહી હો, તો તુમ્હેં સઝાએ મોત ભી દી જા સકતી હે."

"ક્યા સલીબી હુકમરાન ઔર કમાંડર ઈસ ઈન્સાનકો ઉસ્કા સિલા નહીં દેંગે કે ઉસને ઉનકી એક તખ્રીબકાર જાસૂસાકી જાન અપની જાન ખત્રેમેં ડાલ કર બચાઈ હે ?" લળકીને કહા "મેં જાનતી હૂં કે ૬ મેરે દુશ્મનકી ફૌજકા ઓહદેદાર હે લેકિન મેં ઉસે દુશ્મન ઉસ વક્ત કહૂંગી જબ વહ અપની ફૌજમેં વાપસ ચલા જાએગા."

"દુશ્મન હર હાલમેં ઔર હર જગહ દુશ્મન હેં " એક સલીબી

કમાંડરને ચિલ્લા કર કહા, "ફલસ્તીનમેં હમને કિત્ને મુસલમાનોંકો ઝિંદા રેહને દિયા હે ? ઉનકી નસલ હમ ક્યૂં ખત્મ કર રહે હેં ? ઈસ લિયે કે વહ હમારે દુશ્મન હેં બલ્કે ઈસ લિયે કે વહ હમારે મઝહબકે દુશ્મન હેં. દુન્યા પર સિર્ફ સલીબકી હુકમરાની હોગી. એક ઝખ્મી મુસલમાન હમારે લિયે કોઈ હેષિયત નહીં રખતા. બેઠ જાઓ."

લળકી બેઠ ગઈ. ઉસ્કી આંખોંમેં આંસૂ આ ગએ.

અગલી સુબ્હસે શોબકમેં એક નઈ સરગરમી શુરૂ હો ગઈ. યહ ફૌજી નોઈય્યતકી સરગરમી થી શોબક શહરકે લોગ ઈસ સરગરમીસે બે નિયાઝ અપને કામ કાજમેં મસ્રૂફ હોતે જા રહે થે. કિલ્એસે ફૌજેં નિકલ રહી થીં. સામાન ભી ઈધર ઉધર કિયા જા રહા થા. બાહરસે આનેવાલી ફૌજકી આરઝી ખૈમાગાહકે લિયે જગહ ખાલી કી જા રહી થી. રસદ ઈકઠ્ઠી કરનેકે લિયે ઉંટોંકી કતારેં આ રહી થીં. ફૌજી હેડ કર્વાટરમેં ભી ભાગ દોળ થી. યહ સારી તૈયારી સલાહુદીન અય્યૂબીકા હમ્લા રોકનેકે લિયે કી જા રહી થી ઔર ઈન એહકામાત પર અમલ દર આમદ શુરૂ હો ગયા થા જો ગુઝિશ્તા રાતકે પ્લાનકે મુતાબિક દીએ ગએ થે. હર એક અફસર ઈસ અફરા તફરીમેં મસ્રૂફ થા. ચંદ એક બળે અફસર કરક રવાના હો ગએ થે.

સિર્ફ એક લળકી થી જો ઈસ ગરમી ઔર ભાગ દોળસે લા તઅલ્લુક થી. યહ વહી લળકી થી જો ઝખ્મી હદીદકો લાઈ થી. ઉસ્કે અફસર 'હરમન' ને ઉસે લોઝીનાકે નામસે પુકારા થા. રાત ઉસે કાનફર્ન્સકે કમરેસે આધી રાતકે બા'દ ફરાગત મિલી થી. વહ જાસૂસીકે ખુફીયા શો'બેસે તઅલ્લુક રખતી થી ઈસ લિયે કાનફર્ન્સમેં ઉસ્કી ઝરૂરત થી. ઉસસે કાહિરાકે ઉન અફરાદકે મુતઅલ્લિક રિપોર્ટેં લેની થીં જિનકે પાસ વહ જાતી રહી થી. આધી રાતકે બા'દ નીંદ ઔર ઘોળે સવારીકી થકનને ઉસે નિઢાલ કર દિયા થા. કાનફર્ન્સકે બા'દ એક અફસરને ઉસે કહા થા "ઉસે ડાકટરકે હવાલે કર દિયા ગયા હે. તુમ્હેં ઉસ્કી ઈત્ની ઝયાદા પરેશાની નહીં હોની ચાહિએ. તુમ્હારી ડયૂટી ઐસી હે જિસ્મેં ઐસે જઝબાત કામ્યાબ નહીં હોને દિયા કરતે" ઔર ઉસ્કે અપને શો'બેકે બળે અફસર, હરમનને ઉસે કહા થા

"અગર આજ રાત મેં ન હોતા તો કોનાર્ડ ઔર ગે આફ લોઝીનાન જૈસે બાદશાહ જો કિસીકો બખ્શા નહીં કરતે તુમ્હેં કૈદમેં ડાલ દેતે. તુમ્હારે મુહાફિઝકા ઈન્તિઝામ કર દિયા ગયા હે ઔર તુમ્હારે લિય યહ હુકમ હે કે ઉસે તુમ નહીં મિલોગી."

"ક્યૂં?" લોઝીનાને હૈરત ઔર માયૂસીસે પૂછા "ક્યા મેં ઉસ્કા શુક્રિયા ભી અદા ન કર સકૂંગી?"

"નહીં" હરમનને કહા "ક્યૂં કે વહ દુશ્મનકા ફૌજી હે. તુમ અપના શોબા જાનતી હો ક્યા હે. હમ તુમ્હેં ઉસસે મિલનેકી ઈજાઝત નહીં દે સકતે યહ તો તુમ્હારે ફન ઔર ફર્ઝકા તકાઝા હે. મેં યહ ભી દેખ રહા હૂં કે ઉસ્કે સાથ તુમ્હારી જઝબાતી વાબસ્તગી હો ગઈ હે. તુમ્હેં દુશ્મનકે સાથ ઐસી વાબસ્તગીકી ઈજાઝત નહીં દી જા સકતી."

"આપ મુઝે સિર્ફ ઈત્નાસા યકીન દિલા દેં કે ઉસ્કી મરહમ પટ્ટી હો ગઈ હે." લોઝીનાને કહા "ઔર ઉસે સહી સલામત વાપસ ભેજ દિયા જાએગા."

"લોઝીના!" હરમનને ઝિંઝલા કર કહા "મેં તુમ્હેં યકીન દિલાતા હૂં કે તુમ્હારી યહ ખ્વાહિશ પૂરી કર દી જાએગી ઔર સુનો. તુમ બળે મુશ્કિલ ઔર ખતરનાક મિશનસે વાપસ આઈ હો ઔર તુમ્હારા સફર ઝયાદા ખતરનાક થા. તુમ્હેં આરામકે લિયે દસ દિન છુટ્ટી દી જાતી હે. મુકમ્મલ આરામ કરો."

યહ બાતેં રાતકો હૂઈ થીં. વહ અપને કમરેમેં ચલી ગઈ થી. જાસૂસ લળકિયોંકી રહાઈશ હાઈ કમાનકે હેડ કવાર્ટરસે બહુત દૂર થી. ઈસ જૈસી આ'લા દરજેકી જાસૂસ લળકિયાં નિહાયત અચ્છે કમરોંમેં રેહતી થીં. જહાં ઉન્હેં શેહઝાદિયોં જૈસી સહૂલતેં ઔર અય્યાશી મયસ્સર થી. ઉનકી ડયૂટી ઐસી થી કે ઉન્હેં મુસલમાન મુલ્કોંમેં ભેજા જાતા થા જહાં પકળે જાનેકી સૂરતમેં ઉન્હેં હર કિસ્મકી એઝિયત ઔર ઝિલ્લતમેં ડાલા જા સકતા થા. મોત યા સઝાએ મોત તો યકીની થી. ઐસી ડયૂટીકા તકાઝા થા કે ઉન લળકિયોંકો દુન્યાકી હર આસાઈશ મહય્યા કી જાએ. લોઝીના કમરેમેં જાતે હી સો ગઈ થી. દૂસરે દિન ઉસ્કા જિસ્મ ટૂટ રહા થા. વહ ઉઠના નહીં ચાહતી

થી લેકિન વહ ઉઠી ઔર નાશ્તા કર કે બાહર નિકલી. ઉસ્કે સાથવાલે કમરોંકી લળકિયાં આ ગઈ. વહ ઉસસે કાહિરાકી બાતેં સુનના ચાહતી થીં. ઉસને બહુત હી મુખ્તસરસી બાત સુના કર ઉન્હેં ટાલ દિયા ઔર હસપતાલકી તરફ ચલ પળી.

વહ થોળી હી દૂર ગઈ થી કે ઉસ્કી એક સાથી લળકી જો ઉસ્કી હમરાઝ સહેલી ભી થી પીછેસે જા મિલી ઔર પૂછા "લોઝીના ! કહાં જા રહી હો ? ઔર તુમ પરેશાન હો. યહ થકનકા અષર હે યા કોઈ ખાસ વાકિઆ હો ગયા હે ? તુમ્હેં છુટ્ટી નહીં મિલી ?"

"છુટ્ટી મિલ ગઈ હે." ઉસને જવાબ દિયા "એક ખાસ વાકિઆ હો ગયા હે જિસ્ને મુઝે પરેશાન કર દિયા હે " વહ સહેલીકો સાથ લિયે એક દરખ્તકે નીચે જા બેઠી ઔર ઉસે તમામ વાકિઆ સુના દિયા. ઉસે અપને અફસરોંને જો ધમકિયાં દી થીં વહ ભી સુનાઈ ઔર ઉસને કહા "મેં હદીદસે મિલના ચાહતી હૂં. મુઝે ડર હે કે ઉસ્કી મરહમ પટ્ટી નહીં હૂઈ ઔર ઉસે શહરસે નિકાલ દિયા ગયા હે યા ઉસે મરનેકે લિયે કિસી કોઠરીમેં બંદ કર દિયા ગયા હે."

"તુમને બતાયા હે કે તુમ્હેં ઉસસે મિલનેસે મના કર દિયા ગયા હે." સહેલીને ઉસે મશ્વેરા દિયા "યહ ખત્રા મોલ ન લો. તુમ અગર પકળી ગઈ તો જાનતી હો કે સઝા ક્યા હે ?"

"ઉસ શખ્સકે લિયે મેં સઝાએ મોત ભી કબૂલ કર લૂંગી." લોઝીનાને કહા "મેં તુમ્હેં સુના ચુકી હૂં કે ઉસને મેરી ખાતિર અપની જાન ખત્રેમેં ડાલી હે. મેરી જાનકો તો કોઈ ખત્રા ન થા. ડાકૂ મુઝે લે ભી જાતે તો ચંદ દિન મુઝે ખરાબ કરકે કિસી અમીર કબીર આદમીકે હાથ ફરોખ્ત કર દેતે. હદીદ મેરે ઈસ અંજામસે આગાહ થા. ઉસને મેરી ઈઝઝતકી ખાતિર અપની જાનકી બાઝી લગા દી થી. ડાકૂઓંને કહા ભી થા કે લળકિયાં હમેં દેદો ઔર ચલે જાઓ. વહ યહ ભી જાનતા થા કે મેં પાકબાઝ લળકી નહીં મગર ઉસને મુઝે અમાનત સમઝા."

"તુમ ઉસ્કે લિયે જઝબાતી હો ગઈ હો ?"

"હાં" લોઝીનાને જવાબ દિયા "મૈં જઝબાતકા ઈઝહાર હરમનકે આગે નહીં કર સકતી થી, અપના દિલ તુમ્હારે આગે રખ સકતી હૂં. તુમ મેરી સહેલી હો ઔર ઓરતકા દિલ રખતી હો. હમારી ઝિંદગી ક્યા હે ? હમ એક ખૂબસૂરત ખંઝર ઔર મીઠા ઝહર હૈં. હમારા જિસ્મ મર્દકી તફરીહ ઔર ફરેબકે લિયે ઈસ્તિઅમાલ હોતા હે. મૈંને યહ બાતેં પહલે કભી નહીં સોચી થીં. અપને વુજૂદકો જઝબાતસે ખાલી સમઝા થા મગર ઈસ આદમીકે જિસ્મકો મૈંને અપને જિસ્મકે સાથ લગાયા તો મેરે વુજૂદમેં વહ સારે જઝબાત બેદાર હો ગએ જો મૈં સમઝતી થી મુઝમેં નહીં હૈં. મૈં એક હી બાર માં, બહન, બેટી ઔર કિસ્કો ચાહનેવાલી લળકી બન ગઈ. યહ શાયદ ઉસ્કા અષર થા કે અપને આપકો મૈં બાદશાહોંકે દિલોં પર હુકમરાની કરનેવાલી શેહઝાદી સમઝતી થી.

"મુઝમેં ઈત્ની તખ્રીબકારી ડાલી ગઈ હે કે જાબિર હુકમરાનોંકો ભી ઉંગલિયોં પર નચા સકતી હૂં મગર ડાકૂઓંને મુઝે બિકનેવાલી ચીઝ બના દિયા. મુઝે ઈસ સતેહ પર લે આએ જહાં મુઝ જૈસી લળકિયાં હર રાત નએ ગ્રાહકકે હાથ ફરોખ્ત હોતી હૈં યા કિસી મુસલમાન અમીર યા હાકિમકે હાથ ફરોખ્ત હોકર ઉસ્કે હરમકી લૌંડિયાં બન જાતી હૈં. ઈસ આદમીને જિસ્કા નામ હદીદ હે, મુઝે ઈસ સતેહસે ઉપર ઉઠા લિયા. ઉસસે પહલે મૈં ઉસ્કી કૈદી થીં. ઉસને મુઝે ઈસ કાબિલ નહીં સમઝા કે મુઝે તફરીહકા ઝરીઆ બનાતા. વહ ઐસા કર સકતા થા. ઉસને મુઝે નઝર અંદાઝ કિયા ફિર ઉસને જબ મેરી ઈઝઝતકો બચાનેકે લિયે અપના જિસ્મ કટવાયા તો મૈંને બેકાબૂ હોકર ઉસે અપને સીનેસે લગા લિયા ઔર ઈસ સતેહકી લળકી બન ગઈ જિસ્સે મુઝે ગિરા દિયા ગયા હે. મુઝે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી બાત યાદ આઈ. ઉસને મુઝે કહા થા કે તુમ કિસી બા ઈઝઝત આદમીકે સાથ શાદી ક્યૂં નહીં કર લેતી ? મૈંને દિલમેં કહા થા કે યહ મુસલમાન અહમક હે. મૈં અબ મેહસૂસ કર રહી હૂં કે હમારે દુશ્મનને કિત્ની અઝીમ બાત કહી થી... મૈં તુમ્હેં સાફ બતા દેતી હૂં કે મૈં અબ જાસૂસી નહીં કર સકૂંગી. મેરે દિમાગમેં બચપનસે જો સબક ડાલે ગએ થે વહ સહરાકી ખોફનાક રાતને, ડાકૂઓંકે ખત્રેને ઔર હદીદકે જિસ્મકી હરારત ઔર ઉસ્કે

ખૂનકી બૂને ઝાઈલ કર દીએ હૈં."

"તુમ ઈત્ની લંબી બાત ન કરતી તો ભી મૈં જાન ગઈ થી કે તુમ ક્યા મેહસૂસ કર રહી હો." ઉસ્કી સહેલીને કહા "લેકિન મૈં હકીકતસે આગાહ કરના ઝરૂરી સમઝતી હૂં. ઉસે ચલે જાના હે. તુમ ઉસ્કે સાથ નહીં જા સકોગી. વહ અગર યહાં તકલીફમેં હે તો હુકમ હે તુમ ઉસે નહીં મિલ સકતીં. અગર પકળી ગઈ તો અપને સાથ ઉસે ભી મરવાઓગી."

"તો તુમ મેરી મદદ કરો." લોઝીનાને મંનત કી. "યહ મા'લૂમ કરો કે વહ કહાં હે. મુઝે સિર્ફ યહ મા'લૂમ હો જાએ કે વહ ઠીક હો ગયા હે ઔર તંદુરસ્તીકી હાલતમેં ચલા ગયા હે તો મેરે દિલકો ચૈન આ જાએગા."

"હાં!" સહેલીને કહા "મૈં યહ કામ કર સકતી હૂં. તુમ કમરેમેં ચલી જાઓ."

વહ કમરેમેં ચલી ગઈ ઔર ઉસ્કી સહેલી કિસી ઔર તરફ નિકલ ગઈ.

કાહિરામેં ભી ફૌજોંમેં બહુત સરગરમી થી. ફૌજકો જંગી મશ્કેં કરાઈ જા રહી થીં. ચંદ એક દસ્તે અલગ કર લિયે ગએ થે. ઉન્હેં શબખૂન મારને, થોળી તા'દાદમેં દુશ્મનકી કઈ ગુના ઝયાદા નફરી પર હમ્લા કરને ઔર "ઝર્બ લગાઓ ઔર ભાગો" કી મશ્કેં ઈસ તરહ કરાઈ જા રહી થીં કે રાતકો ભી દસ્તે છાઉનીસે બાહર રહતે થે. સુલતાન અય્યૂબી ઝાતી તોર પર યહ મશ્કેં દેખતા થા. વહ તીસ્રે ચોથે રોઝ આ'લા કમાંડરોં ઔર દસ્તોંકે કમાંડરોં તક કો લેકચર દેતા ઔર ઉન્હેં નકશોં ઔર ખાકોંકી મદદસે જંગી ચાલેં સિખાતા થા. ઉસને ઈસ ટ્રેનીંગકા બુન્યાદી ઉસૂલ યહ રખ્ખા થા "કમ તા'દાદસે દુશ્મનકા ઝયાદા નુકસાન કરના. હથિયારસે ઝયાદા અકલકો ઈસ્તિઅમાલ કરના. આમને સામનેકે મુઅરકેસે ગરેઝ. સામનેસે હમ્લા ન કરના. દસ બારાહ આદમિયોંકે શબખૂનસે ઈત્ના નુકસાન કરના જિત્ના એકસો આદમી દિનકે વક્ત દૂ બદૂ મુઅરકેમેં કર સકતે હૈં."

ઉસ્કે અલાવા વહ દુશ્મનકે કિસી કિલ્એ યા શહરકો લંબે મુહાસરેમેં રખનેકે તરીકે બતાતા ઔર કિલ્ઓંકી દીવારોંમેં નકબ લગાનેકે સબક દેતા

થા. ઉસને તમામ ઉંટોં ઘોળોં ઔર ખચ્ચરોંકા મુઆઈના કર લિયા થા. કમઝોર યા ઉમ્ર ખૂરદાહ જાનવરોંકો ઉસને અલગ કર દિયા થા હમ્લેકી તારીખ તય હો ચુકી થી. સુલતાન અય્યૂબીને ફલસ્તીનકી ફતહકા જો મન્સૂબા બનાયા થા ઉસ્કે પહલે મરહલેમેં કામ્યાબીસે દાખિલ હોનેકી તૈયારી ઝોર શોરસે કર રહા થા. ઉધર ઉસે રાસ્તેમેં હી રોકનેકે એહતિમામ હો રહે થે.

દોનોં ફૌજોંકી તૈયારિયાં ઐસી થીં જૈસે એક દૂસરીકો હમેશાકે લિયે ખત્મ કર દેંગે. સલીબિયોંકી તૈયારિયોંકા ડાઈરા શોબકસે કરક તક ઔર મિસ્રકી સરહદોં તક થા. વહ ઈસ વસીઅ દાઈરેકો સુલતાન અય્યૂબીકે લિયે ઐસા ફંદા બને રહે થે જિસ્મેંસે ઉસ્કે લિયે સારી ઉમ્ર નિકલનેકા કોઈ ઈમકાન નઝર ન આતા થા. ઉનકી તૈયારિયાં સુલતાન અય્યૂબીકે ઉસ મન્સૂબેકી રોશનીમેં હો રહી થીં જો ઉન તક કબ્લ અઝ વક્ત પહુંચ ગયા થા.

ઈન વસીઅ તૈયારિયોંકે અંદર શોબકમેં એક સરગરમી ઔર ભી થી, જિસ્કા તઅલ્લુક જંગસે નહીં જઝબાતસે થા ઔર યહ એક ખુફયા સરગરમી થી. લોઝીના અપને કમરેમેં પળી હદીદકે લિયે બે કરાર હો રહી થી ઔર ઉસ્કી સહેલી દો રોઝસે હદીદકો ઘૂંડ રહી થી. વહ અફસરોંકે હસપતાલમેં ભી નહીં થા ઔર વહ સિપાહિયોંકે હસપતાલમેં ભી નહીં થા. વહ જાસૂસ લળકી થી. બળે બળે અફસર ભી ઉસ્કી ઈઝઝત કરતે થે. લોઝીનાકો ઔર હર જાસૂસ લળકીકો વહાં યહી એહમિયત હાસિલ થી. ઉસ્કે બા વજૂદ યહ સહેલી જિસસે ભી પૂછતી કે લોઝીનાકે સાથ જો ઝખ્મી મુસલમાન આયા થા વહ કહાં હે તો ઉસે યહી એક જવાબ મિલતા "મૈંને તો ઉસે નહીં દેખા" તીસ્રે દિન એક અફસરને ઉસે રાઝદારીસે બતાયા કે ઉસ્કી મરહમ પટ્ટી કર દી ગઈ થી ઔર ઉસે મુસલમાનોંકે કેમ્પમેં ભેજ દિયા ગયા થા.

સહેલીને જબ યહ ખબર લોઝીનાકો સુનાઈ તો ઉસ પર સકતા તારી હો ગયા "મુસલમાનોંકા કેમ્પ" એક ખોફનાક જગહ થી. ઉસમેં પહલી જંગોંકે મુસલમાન કૈદી ભી થે ઔર વહ મુસલમાન થી જિન્હેં કિસી જુર્મકે બગૈર સલીબિયોંને અપને મકબૂઝા ઈલાકોંસે પકળા થા. યહ મુસલમાન ઝિયાદા તર ઉન કાફલોંમેંસે પકળે જાતે થે જિન્હેં સલીબી લૂટતે થે. યહ કેમ્પ કૈદખાના નહીં થા, ન યહ જંગી કૈદી કેમ્પ કહલાતા થા. યહ એક

બેગાર કેમ્પ થા. જિસ પર કોઈ ઐસા કળા પહરા ન થા જૈસા કૈદખાનોંમેં હોતા હે. ઉન બદનસીબ કૈદિયોંકા કોઈ બા કાઈદા રીકાર્ડ ભી ન થા. યહ લોગ મવેશી બના દીએ ગએ થે. જહાં ઝરૂરત હોતી ઉનમેંસે બહુતસે આદમી હાંક કર લે જાએ જાતે ઔર ઉનસે કામ લિયા જાતા થા. ઉન્હેં ખોરાક સિર્ફ ઈત્નીસી દી જાતી જિસ્સે વહ ઝિંદા રેહ સકતે થે. વહ ખૈમોંમેં રેહતે થે. ઉનમેં જો બીમાર પળ જાતા ઉસ્કા ઈલાજ ઈસી સૂરતમેં કિયા જાતા થા કે બીમારી મા'મૂલી હો. અગર બીમારી ફૌરન ઝોર પકળ લે તો ઉસે ઝહર દેકર માર દિયા જાતા થા. યહ બદ નસીબ મુસલમાનોંકા એક ગિરોહ થા જો સિર્ફ ઈસ જુર્મકી સઝા ભુગત રહે થે કે વહ મુસલમાન હેં. સુલતાન અય્યૂબીકો ઉસ્કે જાસૂસોંને ઉસ બેગાર કેમ્પકે મુતઅલ્લિક ખબરેં દે રખ્ખી થીં.

હદીદકો ભી કેમ્પમેં ભૈજ દિયા ગયા થા. લોઝીનાકે લિયે હુકમ થા કે ઉસે ન મિલે હરમનકો શક હો ગયા થા કે યહ એક જઝબાતી વાબસ્તગી હે, લેકિન લોઝીનાને ઈસ હુકમકો કબૂલ નહીં કિયા થા. ઉસને જબ સુના કે હદીદ "મુસલમાનોંકે કેમ્પ" મેં હે તો ઉસને સહેલીસે કહા કે વહ ઉસે આઝાદ કરાએગી. સહેલીને ઉસ્કી જઝબાતી હાલત દેખ કર મદદકા વા'દા કિયા ઔર દોનોંને પ્લાન બના લિયા.

વહ ઉસી વક્ત શહરમેં ગઈ ઔર એક પ્રાઈવેટ ડાકટરસે મિલી. ઉસે કહા કે વહ એક ઝખ્મીકો લા રહી હે જિસ્કા ઈલાજ ઉસે ઈસ શરત પર કરના પળેગા કે વહ ઉસ્કે મુતઅલ્લિક કિસીકો કુછ ન બતાએ. ડાકટરને ઈસ રાઝદારીકી વજહ પૂછી તો લોઝીનાને કહા "વહ એક ગરીબસા મુસલમાન હે જિસને મેરે ખાનદાનકી બહુત ખિદમત કી હે. વહ કહીં લળાઈ ઝગળેમેં ઝખ્મી હો ગયા હે. ઉસ્કે પલ્લે કુછ ભી નહીં ઈસ લિયે કોઈ ડાકટર ઉસ્કા ઈલાજ નહીં કરતા. ચૂંકે યહાં તમામ ડાકટર ઈસાઈ હેં ઈસ લિયે વહ કિસી મુસલમાનકા ઈલાજ બિલા ઉજરત નહીં કરતે. રાઝદારીકી દૂસરી વજહ યહ હે કે અગર શહરકે મુનતઝિમ તક યહ ખબર પહુંચ ગઈ કે ઈન મુસલમાનોંમેં લળાઈ ઝગળા હુવા હે તો વહ ઉસીકો બહાના બના કર ઉન્હેં મુસલમાનોંકે કેમ્પમેં ભૈજ દેગા. ઉન્હેં તો બહાના ચાહિએ. મેં ઈસ આદમીકો ઈસ ખિદમત ઔર ઈષારકા સિલા દેના ચાહતી હૂં જો ઉસને મેરે ખાનદાનકે

લિયે કિયા હે. મેં ઉસે રાતકે વક્ત લાઉંગી. બતાઈએ આપ કિત્ની ઉજરત લેંગે. મેં રાઝદારીકી ભી ઉજરત દૂંગી.''

ઉસ દોરાન ડાકટર ઉસે સરસે પાઉં તક દેખતા રહા. લોઝીનાને ઉસે યહ નહીં બતાયા થા કે વહ કોન હે. યહી બતાયા થા કે વહ એક મો'ઝિઝ ઘરાનેકી લળકી હે. લળકીકા ગૈર મા'મૂલી હુસ્ન દેખ કર ડાકટર જો ઉજરત લેના ચાહતા થા, ઉસે વહ ઝુબાન પર નહીં લા રહા થા. લોઝીના ઈસ મેદાન ઔર ઈસ ફનકી માહિર થી. વહ મર્દોંકી નઝરેં પેહચાનતી થી. ઉસને અપને ફનકો ઈસ્તિઅમાલ કિયા તો ડાકટર મોમ હો ગયા. લોઝીનાને સોનેકે ચાર સિક્કે ઉસ્કે આગે રખ દીએ ઔર જબ ડાકટરને ઉસ્કા હાથ અપને હાથમેં લેકર કહા કે તુમસે ઝયાદા કીમતી કોઈ સિક્કા નહીં તો લોઝીનાને મખ્સૂસ મુસ્કુરાહટસે કહા ''આપ જો કીમત માંગેંગે દૂંગી. મેરા કામ કર દેં.''

ડાકટર યહ તો સમઝ ગયા કે મઆમલા ખતરનાક ઔર પુર અસ્રાર મા'લૂમ હોતા હે લેકિન લોઝીનાકો દેખકર ઉસને ખત્રા કબૂલ કર લિયા ઔર કહા ''લે આઓ. આજ રાત, કલ રાત, જબ ચાહો લે આઓ. અગર મેં સોયા હુવા મિલૂં તો જગા લેના'' ઉસને એક હાથમેં સોનેકે સિક્કે ઔર દૂસ્રે હાથમેં લોઝીનાકા હાથ પકળ લિયા.

ઈસ મુહિમકા સબસે ઝયાદા નાઝુક ઔર પુર ખતર મસ્અલા તો યહ થા કે હદીદકો કેમ્પસે નિકાલા કિસ તરહ જાએ. રાતકો વહાં પહરા બરાએ નામ હોતા થા. ઉન બદ નસીબ કૈદિયોંમેં ભાગનેકી તાકત હી નહીં થી. સુબ્હ સૂરજ નિકલનેસે પહલે ઉન્હેં મશક્કત પર લગાયા જાતા ઔર સૂરજ ગુરૂબ હોનેકે બા'દ કેમ્પમેં લાયા જાતા. ઉનકી તા'દાદ ડેળ્હ હઝારકે લગભગ થી. લોઝીનાકી સહેલીને કેમ્પકે મુતઅલ્લિક કુછ મા'લૂમાતા હાસિલ કર લીં જિનમેં એક યહ ભી થી કે ઝખ્મી ઔર બીમાર કૈદિયોંકો મા'મૂલીસી એક ડિસપંસ્રીમેં હર રોઝ ભેજા જાતા હે. ઉનકે સાથ સિર્ફ પેહરાદાર હોતા હે. દૂસ્રે દિન લોઝીના અપની સહેલીકે સાથ વહાં પહુંચ ગઈ જહાં મરીઝ કૈદિયોંકો લે જાયા જાતા થા. ઉસે ઝયાદા ઈન્તિઝાર ન કરના પળા. પચ્ચીસ તીસ મરીઝોંકી એક પાર્ટી નિહાયત આહિસ્તા આહિસ્તા ચલતી આ રહી થી ઔર

પહરાદાર હાથમેં લાઠી લિયે ઉન્હેં મવેશિયોંકી તરહ હાંકતા લા રહા થા. જો તેઝ નહીં ચલ સકતે થે ઉન્હેં વહ લાઠીસે ધકેલ ધકેલ કર લા રહા થા.

દોનોં લળકિયાં આગે ચલી ગઈ. ઉનકા અંદાઝ ઐસા થા જૈસે તમાશા દેખ રહી હોં. જબ મરીઝોંકા ટોલા ઉનકે કરીબસે ગુઝર રહા થા તો વહ હર એક કો દેખને લગીં. અચાનક લોઝીનાકો ધચકા લગા. હદીદ ઉસે કહર ભરી નઝરોંસે દેખ રહા થા.. ઉસસે અચ્છી તરહ ચલા નહીં જાતા થા. ઉસ્કે ચેહરેસે વહ રોનક ઔર રમક બુઝ ગઈ થી જો લોઝીનાને ઝખ્મી હોનેસે પહલે દેખી થી. હદીદકે કંધે ઝુક ગએ થે. ઉસ્કે કપળે ખૂનસે લાલ થે. ખૂન ખુશ્ક હો ચુકા થા. લોઝીનાકી આંખોંમેં આંસૂ આ ગએ મગર હદીદકી આંખોંમેં નફરત થી. ઉસને મુંહ ફેર લિયા... યહ મરીઝ ટોલા આગે નિકલ ગયા તો લોઝીના ઔર ઉસ્કી સહેલી પેહરાદારકે સાથ ઐસી બાતેં કરને લગીં જિનમેં ઈન મુસલમાન મરીઝોંકે ખિલાફ નફરત થી. ઉન્હોંને ઝુબાનકે જાદૂસે પેહરાદારકો અપના ગરવીદા કર લિયા ઔર કહા કે વહ અઝ રાહે મઝાક ઈન કૈદિયોંકે સાથ બાતેં કરના ચાહતી હૈં.

ડિસ્પંસ્રીમેં દૂસ્રે મરીઝ ભી થે. ખાસ્સા હુજૂમ થા. કૈદિયોંકો એક તરફ બિઠા દિયા ગયા. લોઝીના ઉનકે કરીબ ચલી ગઈ ઔર ઉસ્કી સહેલીને પેહરાદારકો બાતોંમેં ઉલઝા લિયા. હદીદ દીવારકે સહારે બેઠ ગયા થા. ઉસ્કી હાલત અચ્છી નહીં થી. લોઝીનાને આંખકે ઈશારેસે ઉસે પરે બુલાયા. વહ જબ ઉસ્કે કરીબ ગયા તો લોઝીનાને આહિસ્તાસે ઉસે કહા "મુઝે હુકમ મિલા હે કે તુમસે કભી ન મિલૂ. બેઠ જાઓ. હમ યહ ઝાહિર નહીં હોને દેંગે કે હમ બાતેં કર રહે હૈં."

"મેં લાનત ભેજતા હૂં તુમ પર ઔર તુમ્હારે હુકમ દેનેવાલોં પર." હદીદને નહીફ મગર ગઝબનાક આવાઝમેં કહા "મેંને તુમ્હેં કિસી સિલેકે લાલચમેં ડાકૂઓંસે નહીં બચાયા થા. વહ મેરા ફર્ઝ થા. કયા તુમ ફર્ઝ અદા કરનેવાલોંકે સાથ યહ સુલૂક કરતે હો ?"

"ચુપ રહો હદીદ !" લોઝીનાને રૂંધયાઈ હૂઈ આવાઝમેં કહા "યહ બાતેં બા'દમેં હોંગી. મુઝે બતાઓ કે રાત તુમ કિસ જગહ હોતે હો. આજ રાત તુમ્હેં વહાંસે નિકલના હે."

હદીદ ઉસસે બાત ભી નહીં કરના ચાહતા થા. લોઝીનાને ઉસે આંસૂઓંસે ઔર બળી મુશ્કિલસે યકીન દિલાયા કે વહ ઉસે ધોકા નહીં દે રહી. હદીદને બતાયા કે વહ રાતકો જહાં સોતા હે વહાંસે નિકલના મુશ્કિલ નહીં લેકિન નિકલ કર વહ જાએગા કહાં ?... ઉન્હોંને જલ્દી જલ્દીમેં ફિરારકા મન્સૂબા બના લિયા

"મુસલમાનોંકા કેમ્પ" ઐસી નીંદ સોયા હુવા થા જૈસે યહ લાશોંકી બસ્તી હો. પેહરાદાર ભી સો ગએ થે. યહાંસે કભી કોઈ ભાગા નહીં થા. ભાગ કર કોઈ જાતા ભી કહાં ! ઉસ્કે અલાવા પેહરાદારોંકો યહ ભી મા'લૂમ થા કે કોઈ એક આધ ભાગ ભી ગયા તો કોન જવાબ તલબી કરેગા. રાતકા પહલા પહર ખત્મ હો રહા થા કે ફટે પુરાને એક ખૈમેસે એક આદમી પેટકે બલ રેંગતા હુવા ખૈમોંકી ઓટમેં વહાં તક ચલા ગયા જહાં ઉસે કોઈ પેહરાદાર નહીં દેખ સકતા થા. આગે ઉસે અંધેરેમેં ભી ખજૂરકા દરખ્ત નઝર આને લગા જહાં તક ઉસે પહુંચના થા. એક સાયા સરસે પાઉં તક મોટે કપળેમેં લપટા હુવા ખળા થા. રેંગનેવાલા ઉઠ ખળા હુવા ઔર ખજૂરકે તને તક પહુંચ ગયા. વહ હદીદ થા. લોઝીના ઉસ્કી મુંતઝિર થી.

"તેઝ ચલ સકોગે ?" લોઝીનાને પૂછા.

"કૌશિશ કરૂંગા" હદીદને જવાબ દિયા.

વહ કેમ્પસે દૂર નિકલ ગએ. આગે વસીઅ ઈલાકા ગૈર આબાદ થા. મુશ્કિલ યહ થી કે હદીદ તેઝ નહીં ચલ સકતા થા. લોઝીનાને સહારા દેકર તેઝ ચલાનેકી કૌશિશ કી ઔર ઉસે બતાતી ગઈ કે ઉસે કૈસે કૈસે હુકમ ઔર ધમકિયાં મિલી હૈં. ઉસને હદીદકી ગલત ફહમી રફા કર દી. આગે શહરકી ગલિયાં આ ગઈ ઔર ફિર ડાકટરકા ઘર આ ગયા. તીન ચાર બાર દસ્તક દેનેસે ડાકટર બાહર આયા ઔર ઉન્હેં ફોરન અંદર લે ગયા. ઉસને હદીદકે ઝખ્મ ખોલ કર દેખે તો કહા કે કમ અઝ કમ બીસ રોઝ મરહમ પટ્ટી હોગી. યહ સુનકર લોઝીનાકે સામને એક બહુત હી પેચીદા મસ્અલા આ ગયા વહ યહ થા કે ઈત્ને દિન વહ હદીદકો છુપાએગી કહા? ઉસે બેગાર કેમ્પમેં વાપસ તો નહીં લે જાના થા. ઉસ્કી અકલ જવાબ દેગી. ડાકટર મરહમ પટ્ટી કર ચુકા

તો ઉસને કહા કે ઉસે નિહાયત અચ્છી ઔર મુકવ્વી ગિઝાકી ઝરૂરત હે.

લોઝીના ઉસે પરે લે ગઈ ઔર કહા "યહ જહાં રેહતા હે વહાં ઉસે અચ્છી ગિઝા નહીં મિલ સકતી. મેં ઘરમેં ઉસે અપને પાસ નહીં રખ સકતી. આપ ઉસે યહીં રખ્ખેં ઔર જો ચીઝ ઉસ્કે લિયે ફાઈદા મંદ હો. વહ ખિલાએં. મુઝસે આપ જિત્ની કીમત ઔર ઉજરત માંગેંગે દૂંગી."

ડાકટરને જો ઉજરત બતાઈ વહ બહુત હી ઝયાદા થી. લોઝીનાને કમ કરનેકો કહા તો ડાકટરને કહા "તુમ મુઝસે બહુત હી ખતરનાક કામ કરા રહી હો. મેં જાનતા હૂં કે યહ શખ્સ મુસલમાનોંકે કેમ્પસે લાયા ગયા હે ઔર યહ મિસ્રી ફૌજીકા સિપાહી હે. તુમ્હારા ઉસ્કે સાથ ક્યા તઅલ્લુક હે ? મુઝે મુંહ માંગી ઉજરત દોગી તો તુમ્હારા યહ રાઝ મેરે ઘરસે બાહર નહીં જાએગા."

"મુઝે મંઝૂર હે" લોઝીનાને કહા "ઔર યહ ભી સુન લો ડાકટર ! અગર યહ રાઝ ફાશ હો ગયા તો આપ ઝિંદા નહીં રહેંગે."

ડાકટરને હદીદકો એક કમરેમેં લિટા દિયા ઔર ઉસે બતાયા કે વહ ઠીક હોને તક યહીં રહેગા. ઉસને અંદરસે ઉસે દૂધ ઔર ફલ લા દીએ ઔર લોઝીનાકો એક ઔર કમરેમેં લે ગયા... દૂસ્રે દિન લોઝીના ઔર ઉસ્કી સહેલીને કેમ્પકી જાસૂસી કી. ડિસપંસ્રીમેં ગઈ. મરીઝ કૈદી વહાં લે જાએ ગએ. દોનોં લળકિયોંને પેહરાદારકે સાથ ગપશપ લગાઈ ઔર અપને ખુસૂસી ઢંગસે બાતેં કરકે મા'લૂમ કર લિયા કે હદીદકી ગુમશુદગીસે કેમ્પમેં કોઈ તબ્દીલી નહીં આઈ ઔર વહાં કોઈ હલચલ નહીં.

દિન ગુઝરતે ગએ ડાકટરકો ચૂંકે મુંહ માંગી કીમત ઔર ઉજરત મિલ રહી થી, ઈસ લિયે ઉસને હદીદકો છુપાએ ભી રખ્ખા ઔર ઉસ્કા ઈલાજ પૂરી તવજ્જુહસે કરતા રહા. ઉસે મુકવ્વી ગિઝા ભી દેતા રહા. લોઝીના શામકે બા'દ વહાં જાતી. કુછ દેર હદીદકે સાથ બેઠતી ઔર બહુત દેર ડાકટરકે કમરેમેં ગુઝારતી. ઉસ રોઝ મર્હહકે માઅમૂલમેં બીસ રોઝ ગુઝર ગએ ઔર હદીદકે ઝખ્મ મલ ગએ. ઉસ્કી સિહત ભી બહાલ હો ગઈ. લોઝીનાને ડાકટરસે કહા કે વહ કલ રાત કિસી ભી વક્ત હદીદકો લે જાએગી.

દૂસ્રે દિન ઉસને અપની સહેલીકો ઈસ્તિઅમાલ કિયા. છોટે ઓહદેકા

એક અફસર ઉસ્કી સહેલીકે પીછે પળા રેહતા થા. સહેલીને ઉસ અફસરકો ઝાંસા દિયા ઔર લોઝીનાને ઉસ્કે ટ્રંકસે ઉસ્કી વરદી નિકાલ લી જો ઉસને હદીદકો પેહના દી. ઘોળેકા ઈન્તિઝામ મુશ્કિલ ન થા. વહ ભી હો ગયા. યહ એહતિમામ ઈસ લિયે કિયા જા રહા થા કે શહરકે ઈર્દ ગિર્દ મિટ્ટીકી બહુત ઉંચી દીવાર થી. ઉસ્કે ચાર દરવાઝે થે જો રાતકો બંદ રેહતે થે. દિનકે વક્ત યહ દરવાઝે ખુલે રખ્ખે જાતે થે ક્યૂં કે સુલતાન અય્યૂબીકે આનેવાલે હમ્લેકે લિયે ફૌજોં ઔર ઉનકે સામાનકી આમદો રફ્ત જારી રેહતી થી.

સૂરજ ગુરૂબ હોનેસે કુછ દેર પહલે કિલ્એકે બળે દરવાઝેકી તરફ એક સલીબી અફસર ઘોળે પર જા રહા થા. ઉસ્કી કમરસે લટકી હૂઈ તલ્વાર મુસલમાનોંકી તરહ ટેળ્હી નહીં સીધી થી ઔર ઉસ્કા દસ્તા સલીબકી શકલકા થા. વહ હર લિહાઝસે સલીબી થા. દરવાઝા ખુલા હુવા થા જિસ્સે ઉંટોંકા એક કારવાં રસદસે લદા હુવા બાહર જા રહા થા. ઝાહિર યહી હોતા થા જૈસે યહ ઘોળા સવાર અફસર ઉસ કારવાંકે સાથ જા રહા હો. વહ દરવાઝેકે પાસ પહુંચા તો સલીબિયોંકી ઈંટેલી જિન્સકા સરબરાહ 'હરમન' ઘોળે પર સવાર દરવાઝેમેં દાખિલ હુવા વહ કહીં બાહરસે આ રહા થા. ઉસને ઈસ અફસરકો દેખા ઔર મુસ્કુરાયા. મગર ઉસ અફસરને મુસ્કુરાહટકા જવાબ મુસ્કુરાહટસે ન દિયા. હરમન ચંદ કદમ અંદરકો આયા તો ઉસને ઘોળા રોક લિયા. ઉસે દો તીનસો કદમ દુર લોઝીના ખળી નઝર આઈ જિસ્ને હરમનકો દેખા તો વહાંસે તેઝીસે અપને ઠિકાનેકી તરફ તરફ ચલી ગઈ.

અલી બિન સુફયાનકી તરહ હરમન ભી માહિર જાસૂસ ઔર સરાગરસાં થા. ઉસને ફવ્રન ઘોળા દરવાઝેકી તરફ ઘુમાયા. ઔર એળ લગા દી. વહ અપના એક શક રફા' કરના ચાહતા થા. ઉસને ઘોળેકો એળ લગાઈ તો ઘોળા દોળ પળા. બાહર જાકર હરમનને દેખા કે જો અફસર ઉસ્કે પાસસે ગુઝરા થા વહ ઈત્ની દૂર નિકલ ગયા થા કે ઉસ્કે તઆકુબમેં જાના બેકાર થા. ઉસ ઘોળે સવારને દરવાઝેસે નિકલતે હી ઘોળેકો એળ લગા દી થી. ઘોળા બહુત તેઝ રફતાર થા. હરમન ઉસે દેખતા રહા ઔર વહ સહરાકી વુસ્અતમેં ગુમ હો ગયા લોઝીનાને હદીદકો આઝાદ કરાકે સિલા દે દિયા થા.

હરમનને ઘોળા મોળા ઔર તેઝીસે અંદર ગયા. વહ સબસે પહલે મુસલમાનોંકે કેમ્પમેં ગયા ઔર વહાંકે ઈંચાર્ઝસે હદીદકી નિશાનિયાં બતા કર પૂછા કે વહ કહાં હે. કુછ પતા ન ચલા જિસ ખૈમેમેં હદીદકો રખ્ખા ગયા થા વહાંકે રેહનેવાલોંને બતાયા કે એક સુબ્હ વહ યહાંસે ગાઈબ થા. વહ સમઝે કે ઉસે ઈધર ઉધર કર દિયા ગયા હે. હરમનકા શક યકીનમેં બદલ ગયા. વહ હદીદ હી થા જિસે ઉસને સલીબી ફૌજકી વરદીમેં દરવાઝેસે નિકલતે દેખા થા. વહ મઝીદ તફતીશસે પહલે લોઝીનાકે કમરેમેં ગયા. વહ સર હાથોંમેં થામે રો રહી થી.

"ક્યા ઉસે તુમને ભગાયા હે ?" હરમનને ગરજ કર કહા. લોઝીનાને આહિસ્તાસે સર ઉઠાયા. હરમનને કહા "ઝૂટ બોલોગી તો મેં તફતીશ કરકે ષાબિત કર દૂંગા કે ઉસે તુમને ફિરારમેં મદદ દી હે."

"ન આપકો તફતીશકી ઝરૂરત હે ન મુઝે ઝૂટ બોલનેકી ઝરૂરત" લોઝીનાને કહા "મેરી ઝિંદગી એક શાહાના ઝૂટ ઔર મેરા વુજૂદ એક ખૂબસૂરત ધોકા હે. અપની રૂહકી નજાતકે લિયે મેં સચ બોલ કર મર રહી હૂં" ઉસ્કી આવાઝમેં ગુનુદગી થી જો બળ્હતી જા રહી થી. વહ ઉઠી તો ઉસ્કી ટાંગેં લળ ખળાઈ. ઉસ્કે કરીબ એક ગિલાસ પળા થા. જિસ્મેં ચંદ કત્રે પાની થા. ઉસને ગિલાસ ઉઠા કર હરમનકી તરફ બળ્હા કર કહા "મેંને અપને આપકો સઝાએ મોત દે દી હે. ઈસ ગિલાસમેં પાનીકે ચંદ કત્રે ગવાહી દેંગે કે મેંને અપને નાપાક જિસ્મકો સઝાએ મોત ઈસ લિયે નહીં દી કે અપની કોમસે ગદ્દારી કી ઔર દુશ્મનકો કૈદસે ભગા દિયા હે બલ્કે મેરા જુર્મ યહ થા કે મેં ઉન ઈન્સાનોંકો ધોકે દેને ગઈ થી જિનકે હાં કોઈ ધોકા ઔર ફરેબ નહીં. ઉનમેંસે ચાર ઈન્સાનોંને મેરી વહ ઈઝઝત બચાનેકે લિયે જો મેરે પાસ થી હી નહીં, દસ ડાકૂઓંકા મુકાબલા કિયા. ફિર એક ઈન્સાનને મુઝે અપના જિસ્મ કટવા કર ડાકૂઓંસે છીના. મુઝે નેકી ઔર બદી, મુહબ્બત ઔર નફરતકા ફર્ક મા'લૂમ હો ગયા. મેં સચ બોલ કર મર રહી હૂં. યહ પુર સુકૂન મૌત હે."

વહ ગિરને લગી તો હરમનને ઉસ્કે હાથસે ગિલાસ લેકર ઉસે થામ લિયા. લોઝીનાને અપને જિસ્મકો ઝટકા દિયા ઔર હરમનકે બાઝૂઓંસે નિકલ કર પરે હો ગઈ. ઉંઘતી હૂઈ આવાઝમેં બોલી "મેરે જિસ્મકો હાથ ન

લગાઓ. યહ અબ તુમ્હારે કામકા નહીં રહા. ઈસ ઝહરને ઉસમેં સચ દાખિલ કર દિયા હે. તુમ્હેં નાપાક જિસ્મોંકી ઝરૂરત હે... ઉસે મેંને ભગાયા હે. ઉસે મેંને બીસ રોઝ છુપાએ રખ્ખા થા. ઉસે મેંને ફ્રેન્ડિસકી વરદી પહનાઈ થી. ઉસે મેંને ધોળા દિયા થા. મેં ઉસ્કે સાથ નહીં જા સકતી થી. મેં ઉસ્કે બગેર રેહ ભી નહીં સકતી થી, ઈસ લિયે મેંને ઝહર પી લિયા. અગર તુમ મુઝે પકળ ન લેતે તો ભી મેં ઝહર પી લેતી" વહ પલંગ પર લુળ્હક ગઈ. હરમનકો ઉસ્કી આખરી સરગોશી સુનાઈ દી "સચ બોલ કર મરનેમેં કિત્ના સુકૂન હે" ઉસને આખરી સાંસ ઈસ તરહ લી જૈસે સુકૂનસે આહ ભરી હો.

ઉસે જબ દફન કર ચુકે તો એક અફસરને પૂછા "ઈસ્કા કોઈ ખાનદાન થા તો ઉન્હેં ઉસ્કી મોતકી ઈત્તિલા દેદો."

"ઉસ્કા ખાનદાન હમ હી થે." હરમનને જવાબ દિયા "ઉસે દસ ગ્યારહ સાલકી ઉમ્રમેં કિસી કાફલેસે ઈગ્વા કરકે લાએ થે."

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી ફૌજકો કૂચ કિયે તીસ્રા દિન થા. સલીબિયોંને ઉસે રાસ્તેમેં રોકનેકે લિયે ફૌજ ભેજ દી થી. હમ્લા ચૂંકે કરક પર આ રહા થા. ઈસ લિયે સલીબિયોંને શોબકસે ઝયાદા તર ફૌજ કરક ભેજ દી થી. ઉસ્કા એક હિસ્સા શામકી તરફ ભી ભેજ દિયા થા તાકે નુરૂદ્દીન ઝંગી મદદકે લિયે આએ તો ઉસે કરકસે કુછ દૂર રોકા જા સકે ઔર ઉસ ફૌજકા કુછ હિસ્સા સુલતાન અય્યૂબીકો રાસ્તેમેં રોકનેવાલી ફૌજકો દિયા ગયા થા. સુલતાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને અપની ફૌજકો તીન હિસ્સોંમેં તકસીમ કરકે કૂચ કરાયા થા ઔર તીનોંકો દૂર દૂર રખ્ખા થા. વહ જબ ઉસ મુકામ પર પહુંચ ગયા જહાં સલીબિયોંસે ટક્કર હોની ચાહિએ થી, ઉસને તીનોં હિસ્સોંકે કમાંડરોં ઔર ઉનકે મા તહત કમાંડરોંકો અપને ખૈમેમેં બુલાયા.

"હમ ઈસ મુકામ પર આ ગએ હૈં જહાં મુઝે રાઝ ફાશ કર દેના ચાહિએ" સુલતાન અય્યૂબીને કહા "તુમ શાયદ હેરાન હો રહે હોગે કે મેં તુમ્હેં યહ બતાતા રહા હૂં કે મેં કરક પર હમ્લા કરૂંગા મગર મેં તુમ્હેં કિસી ઔર તરફ લે આયા હૂં. મેં કરક પર હમ્લા નહીં કર રહા. હમારી મંઝીલ શોબક હે. એક સવાલ તુમ સબકો પરેશાન કર રહા હે કે મેંને ઉન તીન જાસૂસોંકો જિનમેં એક આલિમ થા ઔર દો લળકિયાં ક્યૂં રિહા કર દિયા થા

ઔર ઉન્હેં મુહાફિઝ ક્યૂં દીએ થે. ઈસ સવાલકા જવાબ સુન લો. મૈંને ઉન્હેં અપને સાથવાલે કમરેમેં બિઠા કર દરમ્યાનકા દરવાઝા આધા ખુલા રખ્ખા ઔર અલી બિન સુફ્યાન ઔર દો નાઈબીનકો યહ બતાના શુરૂ કર દિયા કે મૈં ફલાં તારીખકો કરક પર હમ્લા કર રહા હૂં. મૈં જાનતા થા કે જાસૂસ સુન રહે થે. મૈંને ઉનકે કાનોંમેં યહ ભી ડાલા કે મૈં સલીબિયોંસે ખુલે મેદાનકી જંગસે ડરતા હૂં.......

"ઈસ કિસ્મકી બાતેં ઉનકે કાનોંમેં ડાલ કર ઉન્હેં રિહા કર દિયા ઔર ઉન્હેં મુહાફિઝ દીએ તા કે વહ સહી સલામત શોબક પહુંચ જાએં. મુઝે ઈત્તિલા મિલી હે કે રાસ્તેમેં એક હાદિષા હો ગયા હે. ડાકૂઓંને તીન મુહાફિઝોં ઔર એક લળકીકો માર ડાલા હે. ચોથા મુહાફિઝ કલ રાત શોબકસે વાપસ આ ગયા હે. વહાં હમારે જો જાસૂસ હૈં ઉન્હોંને ઈત્તિલા દી હે આલિમ જાસૂસ ઝિંદા શોબક પહુંચ ગયા થા જિસને મેરા ધોકા કામ્યાબ કર દિયા હે. સલીબિયોંને અપની ફૌજ મેરી મરઝીકે મુતાબિક તકસીમ કર દી હે. ઈસ વક્ત તુમ્હારી ફૌજકા બાઈંવાલા હિસ્સા સલીબિયોંકી બહુત બળી ફૌજકે બાએં પહલૂસે ચાર મીલ દુર હે."

ઉસને બાએં હિસ્સેકે કમાંડરસે કહા "આજ સુરજ ગુરૂબ હોનેકે બા'દ તુમ અપને તમામ ઘોળે સાવર દસ્તે સીધે આગે દો મીલ લે જાઓગે. વહાંસે અપને બાએંકો હો જાના. ચાર મીલ સીધા જાના ફિર બાએંકો જાના ઔર દો મીલ પર તુમ્હેં દુશ્મન આરામકી હાલતમેં મિલેગા. હમ્લા કરના તુમ જાનતે હો. યહ તેઝ હલ્લા હોગા. રાસ્તેમેં જો કુછ આએ ઉસે કુચલતે હૂએ નિકલ આઓ ઔર અપની ઈસી જગહ પર આ જાઓ જહાંસે ચલે થે. દૂસ્રા હિસ્સા શામકે બા'દ સીધા આગે બળ્હેગા. આઠ નવ મીલ જાકર બાએંકો હો જાએગા. તુમ્હેં દુશ્મનકી રસદ ઔર કાફલે મિલેંગે. ઉસ્કે અલાવા તુમ દુશ્મનકે ઉકબમેં હોગે. દિનકે વક્ત દુશ્મન બાએંવાલે હિસ્સેકે તઆકુબમેં આએગા લેકિન તુમ સામનેકી ટક્કર નહીં લોગે. દિનકો બહુત પીછે આ જાઓગે. રાતકો ફિર હમ્લા કરોગે ઔર રુકોગે નહીં. સલીબી આગે બળ્હેંગે તો દરમ્યાન વાલા હિસ્સા ઉકબસે હમ્લા કરેગા ઔર દુશ્મનકે સંભલને તક બિખર જાએગા. તીસ્રા હિસ્સા જો મેરે સાથ હે, આજ રાતકો કૂચ કર રહા

હે. હમ કલ દો પહર તક શોબકકા મુહાસરા કર ચુકે હોંગે. બાકી દો હિસ્સે સલીબિયોંકો ઈન તરીકોંસે જિનકી મેં તુમ્હેં મશ્ક કરાતા રહા હૂં દુશ્મનકો સહરામેં પરેશાન કિયે રખ્ખેંગે. ઉસ તક રસદ નહીં પહુંચને દેંગે વહ જો યહી પાનીકે ચશ્મોંસે હટેગા તુમ ચશ્મોં પર કબ્ઝા કર લોગે. હમ્લા હમેશા પહલૂ પરા કરોગે ઔર લળનેકે લિયે રુકોગે નહીં. જાંબાઝ દસ્તે હર રાત દુશ્મનકે મવેશિયોં પર આગ ફેંકેંગે..”

યહ ઈ.સ 1171કે આખરી દિન થે જબ કરકવાલોંકો સુલતાન અય્યૂબીકે લંબે ઈન્તિઝારકે બા'દ પતા ચલા કે શોબક જૈસા અહમ કિલ્આ સુલતાન અય્યૂબીકે મુહાસરેમેં આ ગયા હે જબ કે ઝયાદા તર ફૌજ કરકમેં ઈકઠ્ઠી કર લી ગઈ હે ઔર સહરામેં ભેજ દી ગઈ હે. શોબકકો વહ કોઈ મદદ નહીં દે સકતે થે. સહરામેં જો ફૌજ ગઈ થી, મુસલમાન ઉસ્કા બુરા હશ્ર કર રહે થે. સલીબિયોંકી પરેશાની યહ થી કે મુસલમાન સામને આકર નહીં લળતે થે. વહ ગોરીલા ઔર કમાંડો તરઝકે હમ્લોંસે ઉનકા નુકાસાન કર રહે થે. ઉન્હોંને રસદ રોક લી થી. પાની પર મુસલમાનોંકા કબ્ઝા હો ગયા થા. સલીબિયોંકી યહ ફૌજ ન લળનેકે કાબિલ રહી થી ન પીછે હટકર શોબકકો બચાનેકે લિયે પહુંચ સકતી થી.

શોબકમેં સલીબિયોંને કિલ્એ ઔર શહરકી દીવારોંસે તીરોં ઔર બરછિયોંસે બહુત મુકાબલા કિયા લેકિન સુલતાન અય્યૂબીકે નકબઝન દસ્તોંને દીવારેં તોળ લીં. યહ મુહાસ્રા તકરીબન ડેળ્હ મહીના રહા. આખિર સુલતાન અય્યુબી શોબકમેં દાખિલ હો ગયા. વહ સબસે પહલે બેગાર કેમ્પમેં ગયા, જહાંકે બદ નસીબ કૈદિયોંને શુક્રકે સજદે કિયે. સલીબિયોંકી સહરાવાલી ફૌજ બે તરતીબીમેં પસ્પા હોકર કરકકે કિલ્એમેં ચલી ગઈ જહાં બહુતસી ફૌજ બેકાર બેઠી સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકા ઈન્તિઝાર કર રહી થી.

અયૂના જબ આઈશા બની

ઈ.સ 1172કા દૂસ્રા મહીના ગુઝર રહા થા. શોબકકા કિલ્આ તો સર હો ચુકા થા લેકિન શહરમેં અભી બદ નઝમી ઔર અફરા તફરી થી. ઈસાઈ અપને કુંબોં સમીત વહાંસે ભાગનેકી કૌશિશ કર રહે થે. કુછ ભાગ ભી ગએ થે. ઉન્હેં ડર યહ મેહસૂસ હો રહા થા કે જિસ તરહ ઉન્હોંને શોબકકે મુસલમાન બાશિંદોં પર ઝુલ્મો તશદ્દુદ કર રખ્ખા થા. ઈસી તરહ અબ મુસલમાન ઉનકા જીના હરામ કર દેંગે. ઈસ ઈન્તિકામી કારવાઈસે વહ ઈતને ખોફઝદા હૂએ કે ઉન્હોંને જબ અપની ફૌજકો કિલ્એસે ભાગતે, સુલતાન અય્યૂબીકે તીર અંદાઝોંકે તીરોંસે મરતે ઔર હથિયાર ડાલતે દેતા તો બાલ બચ્ચોંકો લેકે ઘરોંસે નિકલને લગે. મુસલમાન સિપાહને ઉન્હેં જાને નહીં દિયા થા. સાલારોં ઔર કમાંડરોંને અપને તોર પર હુકમ દે દિયા થા કે શહરસે કિસી શહરીકો કહીં જાને ન દિયા જાએ. ચુનાંચે સિપાહી ભાગનેવાલે ઈસાઈયોંકો રેગિસ્તાનકે દૂર દરાઝ રાસ્તોં, ગોશોં ઔર ટીલોંકે ઈલાકોંસે રૂક રૂક કર વાપસ ભેજ રહે થે.

યહ લોગ દર અસલ અપને ઔર અપને હુકમરાનોંકે ગુનાહોંકી સઝાસે ભાગ રહે થે. ઉન્હોંને યહાંકે મુસલમાનોંકો કીળે મકોળે બના રખ્ખા થા. "મુસલમાનોંકા કેમ્પ" ઉસ્કા મુંહ બોલતા ષબૂત થા. સુલતાન અય્યૂબીકો ઈસ કેમ્પકા ઈલ્મ થા. વહ શોબકમેં દાખિલ હોતે હી ઉસ કેમ્પમેં પહુંચા થા. એક અંદાઝેકે મુતાબિક વહાં દો હઝારકે કરીબ મુસલમાન કેદ થે. યહ દો હઝાર લાશેં થીં. ઉનસે મવેશિયોંકી તરહ કામ લિયા જાતા થા.. ઉનસે ગલાઝત તક ઉઠવાઈ જાતી થી. ઉનમેં બહુતસે ઐસે ભી થે જો યહાં જવાનીમેં લાએ ગએ થે ઔર બુઢ્ઢે હો ચલે થે. વહ ભૂલ ગએ થે કે વહ ઈન્સાન હૈં. ઉનમેં પહલી લળાઈયોંકે જંગી કૈદી ભી થે. ઔર ઉનમેં ઉન બદ નસીબોંકી તા'દાદ ઝયાદા થી જિન્હેં સલીબિયોંને કાફલોંસે ઔર શહરસે પકળ કર કેમ્પમેં ડાલા થા. યહ અમીર કબીર તાજિર થે યા ખૂબસૂરત લળકિયોંકે બાપ થે. ઉનસે દોલત, માલ ઔર લળકિયાં છીન લી ગઈ થીં. ઉનમેં શહરકે

વહ મુસલમાન ભી થે જિનકે ખિલાફ યહ ઈલ્ઝામ થા કે વહ સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકે વફાદાર ઔર સલીબકે દુશ્મન હૈં. શહરમેં જો મુસલમાન રેહતે થે વહ નમાઝ ઔર કુરઆન ઘરોંમેં છુપ છુપ કર પળ્હતે થે, વહ ભી ઈસ તરહ કે આવાઝ બાહર ન જાએ.... વહ મા'મૂલી હૈષિયતકે ઈસાઈયોંકો ભી ઝુક કર સલામ કરતે થે. અપની જવાન બેટિયોંકો તો વહ પરદેમેં રખતે હી થે. અપની માસૂમ બચ્ચિયોંકો ભી વહ બાહર નહીં નિકલને દેતે થે. ઈસાઈ ખૂબસૂરત બચ્ચિયોંકો ઈગ્વા કર લેતે થે.

સુલતાન અય્યૂબીને જબ ઉન દો હઝાર ઝિંદા લાશોંકો દેખા તો ઉસ્કે આંસૂ નિકલ આએ થે. ઉસને કહા થા "ઉન મઝલૂમોંકો આઝાદ કરાનેકે લિયે મૈં પૂરીકી પૂરી સલ્તનતે ઈસ્લામિયાકો દાઉ પર લગા સકતા હૂં" ઉસને ઉનકી ગિઝા ઓર ઉનકી સિહતકે લિયે ફવ્રી એહકામાત જારી કર દીએ થે ઔર કહા થા કે અભી ઉન્હેં ઈસી જગહ રખ્ખા જાએ ઔર ઉન્હેં બિસ્તર મહય્યા કિયે જાએં. ઉસ્કે પાસ અભી ઉનકી કહાનિયાં સુનનેકે લિયે વક્ત નહીં થા. ઉસે અભી બાહરકી કેફિયતકો કાબૂમેં લાના થા. બાહરકા યહ આલમ થા કે જંગ અભી જારી થી જિસ્કી નોઈય્યત ખુલી જંગકી સી નહીં થી. સૂરત યહ થી કે સલીબી ફૌજ જો સુલતાન અય્યુબીકે ધોકેમેં આકર કરક ઔર શોબકસે દુર ઉસ્કી ફૌજકો રોકનેકે લિયે ચલી ગઈ થી. વહ બિખર કર પસ્પા હો રહી થી. મુસલમાન દસ્તે ઉસ પર શબખૂન માર માર કર ઔર ઝયાદા બુરા હાલ કર રહે થે. સુલતાન અય્યૂબીકો ઈત્તિલાએં મિલ રહી થીં કે બા'ઝ ઝળપોંમેં ઉસ્કે દસ્તે ઘેરેમેં આકર નુકસાન ઉઠા રહે થે. યહ ખત્રા ભી થા કે કરકકે કિલ્એમેં જો સલીબી ફૌજ હે, વહ સહરામેં ફંસી ઔર બિખરી હૂઈ અપની ફૌજકી મદદકે લિયે ભૈજ દી જાએગી.

ઈસ સૂરતે હાલકે લિયે સુલતાન અય્યૂબીકે પાસ ફૌજકી કમી થી. મિસરસે વહ કુમક નહીં મંગવાના ચાહતા થા ક્યૂંકે વહાંકી સાઝિશેં દબી નહીં થીં. મા'ઝૂલ કી હૂઈ ફાત્મી ખિલાફતકે હામી દર પરદા સાઝિશોંમેં મસ્રૂફ થે. સૂડાની હબ્શી અલગ તાકત જમા કર રહે થે. ઉન દોનોંકો સલીબી મદદ દેકર સુલતાન અય્યૂબીકે ખિલાફ મુત્તહિદ કર રહે થે. સબસે બળા ખત્રા યહ થા કે મુતઅદદ મુસલમાન સિયાસી ઔર ફૌજી સરબરાહ ભી

સુલતાન અય્યૂબીકે ખિલાફ દર પરદા કારવાઈયોંમેં મસરૂફ થે. યહ ઈમાન ફરોશોંકા ટોલા થા જો ઈકિત્તદારકે હુસૂલકે લિયે ઈસ્લામકે દુશ્મનોંકે સાથ સાઝબાઝ કર રહા થા. ઉન્હોંને હશીશીનકે પેશાવર કાતિલોંકી ખિદમાત ભી હાસિલ કર લી થીં. જિન્હોંને સુલતાન અય્યૂબીકે કત્લકા મન્સૂબા બના લિયા થા.

સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને કઈ બાર કહા થા કે સલીબિયોંકી યહ કિત્ની બળી કામ્યાબી હે કે વહ મેરે હાથોં મુસલમાનોંકો કત્લ કરા રહે હૈં. વહ બેશક ઈમાન ફરોશ હૈં જિન્હેં મેંને ગદ્દારીકી પાદાશમેં સઝાએ મોત દી હે લેકિન વહ મુસલમાન થે, કલિમા ગોહ થે. કાશ, યહ લોગ અપને દુશ્મનકો પેહચાન લેતે.

અબ જબ કે શોબકકા કિલ્આ ઉસ્કે કદમોંમેં થા ઔર વહ કિલ્એકી દીવાર પર અપને ફૌજી મુશીરોં વગેરાહકે સાથ ઘૂમ રહા થા ઉસે શહરકે મુસલમાન બાશિંદે ગિરોહ દર ગિરોહ નાચતે ઔર અલ્લાહુ અકબરકે નાઅરે લગાતે નઝર આ રહે થે. ઉંટોં પર શહીદોંકી લાશેં ઔર ઝખ્મી લાએ જા રહે થે, સુલતાન અય્યૂબી ગેહરી સોચમેં ખોયા હુવા થા. ઉસ્કા દસ્તે રાસ્ત બહાઉદ્દીન શદાદ અપની યાદ દાશ્તોંમેં લિખતા હે "સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ચેહરે પર ફત્હ વ નફરતકા કોઈ તાષુર નહીં થા. ખુશિયાં મનાનેવાલે શોબકકે મુસલમાનોંકા એક ગિરોહ દફ ઔર શેહનાઈકી તાલ પર નાચતા ઉસ દીવારકે દામનમેં આં રુકા જહાં હમ ખળે થે. સલાહુદ્દીન અય્યુબી ઉન્હેં દેખતા રહા. લોગ ઉસે દેખ કર પાગલોંકી તરહ નાચને લગે. અય્યૂબીકે હોંટોં પર મુસ્કુરાહટ તક ન આઈ. ઉસને ઉન લોગોંકે લિયે હાથ તક નહીં હિલાયા. બસ દેખ રહા થા. ગિરોહમેંસે કિસીને બુલંદ આવાઝસે કહા, 'સલાહુદ્દીન બિન નજમુદ્દીન અય્યુબ ! તુમ શોબકકે મુસલમાનોંકે લિયે પેગમ્બર બન કર ઉતરે હો' વહ લોગ અરબી નસલકે થે. એક દૂસ્રેકો બાપકે નામસે પેહચાનતે ઔર પુકારતે થે. ઈસ લિયે ઉનમેં બેશતર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકો બિન અય્યૂબ યા બિન નજમ કેહતે થે. સુલતાન અય્યૂબી કુર્દ નસલસે થા...

નાચનેવાલોંમેંસે કિસીને ના'રા લગાયા, "કુર્દકે બચ્ચે ! હમ તેરી

પેગમ્બરીકો સજદા કરતે હૈં.'' સલાહુદ્દીન અય્યૈબી યકલખ્ત બેદાર હો ગયા. તળપ કર બોલા 'ઉન્હેં કહો મુઝે ગુનહગાર ન કરેં. મૈં પેગંબરોંકા ગુલામ હૂં. સજદેકે લાઈક સિર્ફ અલ્લાહકી ઝાત હે.' મૈંને સુલ્તાનકે એક મુહાફિઝસે કહા, ભાગ કર જાવ ઔર ઉન લોગોંસે કહો કે ઐસે ના'રે ન લગાએં. અમીરે મિસ્ર નારાઝ હોતે હૈં. મુહાફિઝ જાને લગા તો અય્યૂબીને ઉસે રોક કર કહા 'આરામસે કહના, ઉન્કા દિલ ન દુખાના. ઉન્હેં નાચને દો, ઉન્હેં ગાને દો, ઉન્હોંને જહન્નમસે નજાત હાસિલ કી હે. મેરી ઝિંદગી ઉન લોગોંકી ખૂશ્યોંકે લિએ વકફ હે.' વહ ઔર કુછ નહીં કહ સકા, ક્યૂંકે ઉસ્કી આવાઝ ભરા ગઈ થી. યહ જઝબાતકા ગલ્બા થા. ઉસ્ને મુંહ ફેર લિયા. વહ હમ સબસે અપને આંસૂ છુપા રહા થા. કુછ દેર બા'દ ઉસ્ને હમ સબકી તરફ દેખા ઔર કહા 'હમ અભી ફલસતીનકી દહલીઝ પર પહુંચે હૈં. હમારી મંઝિલ બહુત દૂર હે. હમેં શિમાલમેં વહાં તક જાના હે જહાંસે બુહય્રે રૂમકા સાહિલ ઘૂમ કર મગ્રિબકો જાતા હે. હમેં સર ઝમીને અરબસે આખરી સલીબીકો ધકેલ કર બુહય્રે રૂમમેં ધકેલના હે.'

વહીં સુલ્તાન અય્યૂબીને અપને મુતઅલ્લિકએ મુશીરકો હુક્મ દિયા કે સારે શહરમેં મુનાદી કરા દો કે કોઈ ગૈર મુસ્લિમ ઈસ ખોફસે શહરસે ન ભાગે કે મુસલમાન ઉન્હેં પરેશાન કરેંગે. કિસીકો કિસી મુસલમાન ફોજી યા શહરીસે કોઈ તકલીફ પહુંચે તો કિલ્અકે દરવાઝે પર શિકાયત કરે. ઉસ્કા ઈઝાલા (ખત્મ) કિયા જાએગા. ઉસ્ને ઝોર દે કર કહા કે હમ કિસીકે લિએ તકલીફ ઔર મુસીબતકા નહીં, પ્યાર ઔર મુહબ્બતકા પૈગામ લે કર આએ હૈં. અગર કિસીને ઈસ્લામી હુકૂમતકે ખિલાફ કોઈ બાત યા હરકત કી તો ઉસે ઈસ્લામી કાનૂનકે તહત સઝા દી જાએગી જો બહુત સખ્ત હોગી ઔર યાદ રખ્ખો કે ઈસ્લામી કાનૂનસે ન કોઈ ગૈર મુસ્લિમ બચ સકતા હે, ન મુસલમાન. ઈસ્કે સાથ હી ઉસ્ને હુક્મ દિયા કે શહરમેં અગર કોઈ સલીબી ફોજી યા જાસૂસ છુપા હુવા હે યા ઉસે કિસીને અપને ઘરમેં પનાહ દે રખ્ખી હે તો વહ ફોરન્ અપને આપકો મુસલમાન ફોજકે હવાલે કર દે.

સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફોજ કિલ્એકી એક દીવાર તોળ કર અંદર ગઈ થી. ઉસ્ને હુક્મ દે રખ્ખા થા કે કિલ્એકે ઉસ હિસ્સે પર ફોરન્ કબ્ઝા કિયા

જાએ જહાં સલીબિયોંકે મહકમએ જાસૂસીકા મર્કઝ થા. ઉસ્કે જાસૂસોંને ઉસે ઉસ મર્કઝકે મુતઅલ્લિક બહુતસે મા'લૂમાત દી થીં ઔર રહનુમાઈ ભી કી થી, મગર સલીબી ઈત્ને અનાળી નહીં થે. ઉન્હોંને સબસે પહલે ઉસી હિસ્સેકો ખાલી કિયા ઔર દસ્તાવેઝાત નિકાલ લિએ ગએ થે. ઉન્કી જાસૂસીકા સરબરાહ હર્મન ઔર ઉસ્કે દીગર માહિરીન વહાંસે ગાઈબ હો ચુકે થે, અલબત્તા આઠ લળકિયાં પકળી ગઈ થીં જો અલી બિન સુફયાનકે હવાલે કર દી ગઈ થીં. વહ ઉન્સે મા'લૂમાત લે રહા થા. ઉન લળકિયોંને બતાયા થા કે કમો બેશ બીસ લળકિયાં વહાંસે નિકલ ગઈ હૈં. વહ સબ અપને તોર પર ભાગી થીં. ઉન્કે સાથ કોઈ મર્દ નહીં થા. મર્દ જાસૂસ ભી નિકલ ગએ થે. ઉન આઠ લળકિયોંમેંસે એકને અપની સાથી લળકી લોઝેનાકે મુતઅલ્લિક બતાયા થા કે ઉસ્ને એક મુસલમાન ફોજી (હદીદ)કો કિલ્એસે ફિરાર કરાકે ખૂદમશી કર લી થી.

શોબકમેં અમન ઔર શહરી ઈન્તિઝામાત બહાલ કરનેકી સરગર્મિયાં થી.ઔર કુરકમેં શોબક પર હમ્લે ઔર ઉસે સુલ્તાન અય્યૂબીસે છુળાનેકી ઈસ્કિમેં બન રહી થીં, લેકિન સલીબી હમ્લેકે લિએ ઈત્ની જલ્દી તય્યાર નહીં હો સકે થે જિત્ને વહ સમઝતે થે. ઉન્કે સામને પહલા સવાલ તો યહ થા કે ઉન્કે આલિમ જાસૂસને બળી પક્કી ઈત્તિલાઅ દી થી કે સુલ્તાન અય્યૂબી કુરક પર હમ્લા કરેગા. ઉસ્કી ફોજેં કુરકકી તરફ હી આ રહી થીં. ઉન્કે કાહિરાકે જાસૂસોંને ભી નાકાબિલે તર્દીદ ઈત્તિલાએં દી થીં કે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફોજ કુરક પર હમ્લા કરેગી જિસ્કી કમાન વહ ખુદ કરેગા, મગર આધે રાસ્તેસે ઉસ્કી ફોજોંને રૂખ બદલ દિયા ઔર ઐસી ચાલેં ચલીં કે સલીબી ફોજ જો મુસલમાનોંકો રોકનેકે લિએ ગઈ થી, શબખૂનોંકી ઝદમેં આ ગઈ ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીને કુરકસે ઈત્ની ઝિયાદા દૂર શોબક પર હમ્લા કર દિયા.

યહ સવાલ એક કાન્ફરન્સમેં પેશ કિયા ગયા થા જિસ્મેં સલીબી ફોજકે આ'લા અફસર ઔર સલીબી હુક્મરાન મોજૂદ થે. ઉન્કે મહકમા જાસૂસીકા સરબરાહ જર્મન નઝાદ, હર્મન ઔર અલિમ જાસૂસ જિસે સુલ્તાન

અય્યૂબીને કાહિરાસે ગિરફતાર કરકે રિહા કર દિયા થા. મુલાઝિમોંકી હેષિયતસે કાન્ફરન્સમેં પેશ કિએ ગએ થે. આલિમ જાસૂસ શોબકકે કિલ્એસે ભાગનેમેં કામ્યાબ હો ગયા થા. ઉસે કાન્ફરન્સમેં હથકળિયોંમેં પેશ કિયા ગયા થા. ઉસ પર ઈલ્ઝામ યહ થા કે ઉસ્ને ગલત ઈત્તિલાઅ દે કર મુસલમાનોંકો ફાઈદા પહુંચાયા ઔર ઉન્કી ફતહકા બાઈષ બના હે. ઉસ્ને એક બાર ફિર બયાન દિયા કે ઉસે યહ ઈત્તિલાઅ કિસી તરહ મિલી થી કે સુલ્તાન અય્યૂબી કુરક પર હમ્લા કરેગા. ઉસ્ને યહ ભી કહા કે અગર ઉસ્કી ઈત્તિલાઅમેં કોઈ શક થા તો મુતઅલ્લિકએ મુહક્કમેકો ઉસ્કે મુતાબિક અમલ નહીં કરના ચાહિએ થા. ઉસ્કે ઈસ બયાન પર હર્મનસે પૂછા ગયા કે ઉસ્ને જાસૂસીકે માહિરકી હે.

"મુઝે ઈસ ઝિમનમેં બહુત કુછ કહના" જર્મનને કહા, "મેં યહ દા'વા કર સકતા હૂં કે મેં જાસૂસી ઔર સુરાગર્સાનીકા માહિર હૂં, મગર કઈ મવાકેઅ ઐસે આએ હેં જિનમેં મેરી મહારત ઔર મેરે જાસૂસોંકી મેહનત ઔર કુર્બાનીકો નઝર અંદાઝ કિયા ગયા. ઉસ્કા નતીજા યહ હુવા કે મેરી મહારત ફોજકી મર્કઝી કમાનકે હુક્મ યા કિસી બાદશાહકે હુક્મકી નઝર હો ગઈ. ઈસ કાન્ફરન્સમેં તીન હુક્મરાન મોજૂદ હેં ઔર ઉન્કી મુત્તહિદા કમાનકે આ'લા કમાંડર ભી મોજૂદ હેં ઔર જબકે હમ ઈત્ની બળી શિકસ્તસે દો ચાર હૂએ હે જિસ્મેં શોબક જૈસા કિલ્આ હાથસે નિકલ ગયા હે. ઈસ્કે સાથ મિલોં વસીઅ ઈલાકે પર મુસલમાનોંકા કબ્ઝા હો ગયા હે. સાલ ભરકી રસદ ઔર દીગર સાઝો સામાન દુશ્મનકે હાથ લગા હે ઔર શોબકકી પૂરી આબાદી મુસલમાનોંકી ગુલામ હો ગઈ હે. મેં આપકી ખામિયાં ઔર અહમકાના હરકતેં આપકે સામને રખના અપના ફર્ઝ સમઝતા હૂં ઔર મેં આપ સબકો બસદ્દે એહ્તિરામ યાદ દિલાતા હૂં કે હમને સલીબ પર હલફ ઉઠાયા હે કે સલીબકે વકારકે લિએ અપના સબ કુર્બાન કર દેંગે. અગર આપમેંસે કિસીકે ઝાતી વકારકો ઠેસ પહુંચે તો ઉસે સલીબકા વકાર પેશે નઝર રખના ચાહિએ."

હર્મનકી હેષિયત ઐસી થી કે કોનાર્ડ ગે ઑફ લોઝીનાન ઔર શાહ આગસ્તિસ જૈસે ખુદ સર બાદશાહ ભી ઉસ્કી બાત રદ કરનેકી જુર્અત નહીં

કરતે થે. જાસૂસીકા તમામ તર નિઝામ ઉસ્કે હાથમેં થા. ઉન્મેં તબાહકાર જાસૂસ ભી થે. હર્મન કિસી ભી ખુફયા તરીકેસે કત્લ કરાનેકી હિમ્મત ઔર અહલિય્યત રખત થા. ઉસે ઈજાઝત દે દી ગઈ કે વહ અપના તજ્ઝિયા પેશ કરે. "મેં યહ સમઝનેસે કાસિર હૂં કે દુશ્મનકે રાઝ મા'લૂમ કરનેકે લિએ ઔર ઉસ્કે કિર્દારકુશીકે લિએ સિર્ફ લળકિયોં પર ક્યૂં ભરોસા કિયા જા રહા હે." ઉસ્ને પૂછા.

"ઈસ લિએકે ઔરત ઈન્સાનકી બહુત બળી કમઝોરી હે." કિસી હુક્મરાનને કહા, "કિર્દારકુશીકા બેહતરીન ઝરીઆ ઔરત હે. ખ્વાહ વહ તહરીરમેં હો યા ગોશ્ત પોસ્તકી સૂરતમેં હો. ક્યા તુમ ઈસ્સે ઈન્કાર કર સકતે હો કે અરબમેં બહુતસે મુસલમાન ઉમરાઅ, કિલ્એદારોં ઔર વુઝરાઅકો હમને ઔરતકે હાથોં અપના ગુલામ બના લિયા હે ?"

"લેકિન આપ યહ નહીં સોચ રહે કે ઈસ વક્ત મુસલમાનોંકી હુકૂમત ફોજકે હાથમેં હે." હર્મનને કહા, "ઉન્કા ખલીફા અપના હુકમ નહીં મનવા સકતા. ફોજી ઉમૂરમેં ઈસ્કા કોઈ અમલ દખલ નહીં. સલાહુદ્દીન અય્યૂબી મિસ્રમેં હેષિયત એક ગવર્નરકી હે, લેકિન ઉસ્ને વહાંકે ખલીફાકો મા'ઝૂલ કર દિયા હે. ઈધર નૂરૂદ્દીન ઝંગી હે જિસ્કી હેષિયત એક સાલાર ઔર વઝીરકી હે, લેકિન જંગી ઉમૂરમેં ઉસે બગદાદકે ખલીફાસે હુક્મ ઔર ઈજાઝત લેનેકી કોઈ ઝરૂરત નહીં. લિહાઝા યહ પેશે નઝર રખ્ખે કે અપને ચંદ એક અમીરોં, વઝીરોં ઔર કિલ્એદારોંકો હાથમેં લે લિયા હે તો ઉન્કી હેષિયત ચંદ એક ગદ્દારોંકી હે. વહ આપકો અપને મુલ્કકા એક ઈંચ ઈલાકા ભી નહીં દે સકતે. ઈસ્લામી સલ્તનતકે અસ્લ હુક્મરાન ફોજી હેં. નૂરૂદ્દીન ઝંગી ઔર સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને અપની ફોજોંકી તરબિયત ઐસી કી હે કે આપ લળકિયોંસે ઉસ ફોજકા કિર્દાર ખરાબ નહીં કર સકતે ઔર ન હી કર સકેંગે. ઉસ ફોજકે લિએ શરાબ પીના સંગીન જુર્મ હે. ઈસ્લામમેં હર કિસીકે લિએ શરાબ હરામ હે. ઈસ પાબંદીકા અષર યહ હે કે મુસલમાન ફોજી હો યા શહરી વહ અપને હોશ ઠિકાને રખતા હે. અગર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી શરાબકા આદી હોતા તો આજ મિસ્ર હમારા હોતા ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબી શોબકકે કિલ્એકા ફાતેહ ન હોતા, બલ્કે ઉસ કિલ્એમેં હમારા કેદી

હોતા.''

''હર્મન'', એક કમાંડરને ઉસે ટોક કર કહા, ''અપની બાત લળકિયોં તક રખ્ખો. હમારે પાસ મુસલમાનોંકે અવ્સાફ સુનનેકે લિએ વક્ત નહીં.''

''મૈં યહ કહના ચાહતા હૂં'', હર્મનને કહા, '' કે જાસૂસીકે લિએ લળકિયોંકા ઈસ્તિઅમાલ નાકામ હો ચુકા હે. ગુઝિસ્તા દો બર્સોમેં હમ બળી કીમતી લળકિયાં મિસ્રમેં ભેજ કર મુસલમાન ફોજિયોંકે હાથોં મરવા ચુકે હૈં. લળકીકે મુઆમલેમેં યહ ભી યાદ રખ્ખે કે ઔરત ઝાત જઝબાતી હોતી હે. આપ લળકિયોંકો કિત્ને હી સખ્ત ટ્રેનીંગ ક્યૂં ન દેં વહ મર્દોંકી તરહ પથ્થર નહીં બન સકતીં. હમ ઉન્હેં ખત્રોંમેં ફૈંક દેતે હૈં. ખત્રા બહર હાલ ખત્રા હોતા હે ઔર દિલો દિમાગ પર અષર કરતા હે. બા'ઝ અવ્કાત હાલાત બહુત હી બિગળ જાતે હૈં. ઉન હાલાતમેં મુસલમાન ફોજી હમારી લળકિયોંકો તફરીહકા ઝરીઆ બનાનેકી બજાએ ઉન્હેં પનાહમેં લે લેતે હૈં ઔર ઉન્કે જિસ્મ અપને ઉપર હરામ કર લેતે હૈં. લળકિયાં જઝબાતસે મગ્લૂબ હો કે રહ જાતી હૈં. હાલ હીમેં હમારે એક લળકી સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે એક કમાંડરને ડાકૂઓંસે બચાયા ઔર ઝખ્મી હો ગયા. લળકી ઉસે શોબકમેં લે આઈ. હમને ઉસે મુસલમાનકે કેમ્પમેં ફૈંક દિયા. લળકીને ઉસે હમારી ફોજકે એક અફસરકી વર્દી પહના કર કિલ્એસે નિકાલ દિયા. ઉસે ઘોળા ભી દિયા. મૈંને લળકીકો પકળ લિયા. લળકીને ઝહર ખા કર ખૂદકશી કર લી. ઉસ્ને સઝાકે ખોફસે ખૂદકશી નહીં કી થી. ઉસ્ને મેહસૂસ કર લિયા થા કે વહ ગુનહગાર હે ઔર અપને જિસ્મકો ધોકેકે લિએ ઈસ્તિઅમાલ કર રહી હે. યહ એહસાસ ઈત્ના શદીદ થા કે ઉસ્ને ઝહર પી લિયા.''

''લળકિયોંકે ખિલાફમે એક દલીલ ઔર ભી દેના ચાહતા હૂં. હમારે પાસ જો જાસૂસ લળકિયાં હૈં ઉન્મેં ઝિયાદા તા'દાદકી હે જિન્હેં હમને બચપનમેં મુસલમાનકે કાફલોંસે યા ઉન્કે ઘરોંસે ઈગ્વા (લે ભગાના) કરાયા થા. ઉન્હેં હમને અપના મઝહબ દિયા ઔર અપની ટ્રેનીંગ દી. વહ જવાન હૂઈ ઔર અપના બચપન ઔર અપની અસ્લિય્યત ભૂલ ગઈ. ઉન્હેં યાદ ભી ન રહા કે વહ મુસલમાનોંકી બેટિયાં હૈં, મગર હમને ઉન્કે સિર્ફ નામ બદલે, ઉન્કા મઝહબ ઔર ઉન્કા કિર્દાર બદલા. ઉન્કે ખૂનકો ન બદલ સકે. મૈં ઈન્સાની

નફસિયાતકો સમઝતા હું, લેકિન યહ મેરા તજર્બા હે કે મુસલમાનકી નફસિયાત દૂસરે મઝહબકે ઈન્સાનોંસે મુખ્તલિફ હે. યહ લળકિયાં જબ કિસી મુસલમાનકે સામને જાતી હેં તો જૈસે ઉન્હેં અચાનક યાદ આ જાતા હે કે ઉન્કી રગોંમેં ભી મુસલમાન બાપકા ખૂન હે. મુસલમાનકે ખૂનસે ઉસ્કા મઝહબ નિકલતા નહીં.''

''તુમ યહ કહા ચાહતે હો કે કિસી લળકીકો જાસૂસીકે લિએ ન ભેજા જાએ ?'' એક કમાંડરને ઉસ્સે પૂછા,

''કિસી ઐસી લળકી કો ન ભેજા જાએ જો કિસી મુસલમાનકે ઘર પેદા હૂઈ થી.'' હર્મનને જવાબ દિયા, ''અગર આપ લળકિયોંકો મેરે મહકમેંસે નિકાલ હી દેં તો સલીબકે લિએ બેહતર રહેગા. આપ મુસલમાન ઉમરાઅકે હરમોંમેં લળકિયાં ભેજતે રહેં. આપ ઉન્હેં ફાંસ સકતે હેં. વહ આસાનીસે આપકે હાથ આ જાતે હેં, ક્યૂંકે ઉન્હોંને મેદાને જંગ નહીં દેખા. ઉન્કી તલવારે હમારી તલવારોંસે નહીં ટકરાઈ. હમેં ઉન્કી સિર્ફ ફોજ પેહચાનતી હે. દુશ્મનકો સિર્ફ ફોજ જાનતી હે. ઈસ લિએ વહ હમારે જાંસેમેં નહીં આ સકતી.''

સલીબિયોંકા શાહ આગસ્તિસ ઈન્તિહા દર્જેકા શય્તાન ફિત્રત હુકમરાન થા જો ઈસ્લામકી દુશ્મનીકો ઈબાદત સમઝતા થા. ઉસ્ને કહા ''હર્મન ! તુમ્હારી નિગાહ મહદૂદ હે. તુમ સિર્ફ સલાહુદીન ઔર નૂરૂદ્દીનકો દેખ રહે હો. હમ ઈસ્લામકો દેખ રહે હેં. હમેં ઉસ મઝહબકી બેખકુની કરની હે. ઈસ્કે લિએ કિર્દાર કશી ઔર નજરયાતમેં શુકૂક (શક) પેદા કરના લાઝમી હે. મુસલમાનમેં ઐસી તેહઝીબ રાઈજ કરો જિસ્મેં કશિશ હો. ઝરૂરી નહીં કે હમ અપના મકસદ અપની ઝિંદગીમેં હાસિલ કર લેં. હમ યહ કામ અપની અગ્લી નસલકે સુપુર્દ કર દેંગે. કુછ કામ્યાબી વહ હાસિલ કરેગી ઔર યહ મુહિમ્મ (બળા કામ) ઈસ્સે અગ્લી નસલ હાથમેં લે લેગી. ફિર એક દોર ઐસા આ હી જાએગા જબ ઈસ્લામકા નામો નિશાન નહીં રહેગા, અગર ઈસ્લામ રહા ભી તો યહ મઝહબ કિસી ઔર સલાહુદીન અય્યૂબી ઔર નૂરૂદ્દીન ઝંગીકો જનમ નહીં દેગા. મેં વુષૂકસે કહતા હૂં કે મઝહબ મુસલમાનોંકા અપના હોગા, લેકિન યહ મઝહબ હમારી

તહઝીબમેં રંગા હુવા હોગા. હર્મન ! આજસે સો (૧૦૦) સાલ બા'દ પર નઝર રખ્ખો. ફતહ ઔર શિકસ્ત આર્ઝી વાકિઆત હૈં. હમ શોબક પર દો બારા કબ્ઝા કર લેંગે. તુમ મિસ્રમેં સાઝિસોંકો મઝબૂત કરો. ફાતિમિયોં ઔર સૂડાની હબ્શિયોંકો મદદ દો. હશીશીનકો ઈસ્તિઅમાલ (ભંગ) કરો."

કાન્ફરન્સકે કમરેમેં એક સલીબી અફસર દાખિલ હુવા. ગિર્દસે ઉઠા હુવા ઔર થકા હુવા થા. વહ ઉસ ફોજકે કમાંડરમેંસે થા જો બાહર રેગીસ્તાનમેં ચલી ગઈ થી ઔર આહિસ્તા આહિસ્તા કુરકકી તરફ પસ્પા (લોટ) હો રહી થી. વહ બહુત પરેશાન થા. ઉસ્ને કહા "ફોજકી હાલત અછ્છી નહીં. મૈં યહ તજવીઝ લે કે આયા હૂં કે કુરકકી તમામ તર ફોજકે સાથ કાફી કુમક મિલા કર શોબક પર હમ્લા કર દિયા જાએ ઔર મુસલમાનોંકો મજબૂર કિયા જાએ કે વહ આમને સામનેકી જંગ લળેં. ઈસ વક્ત જંગકી કેફિયત યહ હે કે હમારે દસ્તે મર્કઝી કમાનકે હુક્મકે મુતાબિક કુરકકી તરફ પીછે હટ રહે હૈં. મુસલમાનોંકે શબ્બૂન મારનેવાલે (છાપા મારનેવાલે) દસ્તે થોળી સી નફરી (તા'દાદ)સે રાતકો અકબી હિસ્સે પર શબ્બૂન મારતે ઔર ગાઈબ હો જાતે હૈં. દિનકે વક્ત ઉન્કે તીર અંદાઝ ચંદ એક તીર બર્સા કર નુક્સાન કરતે ઐર ગાઈબ હો જાતે હૈં. વહ નિશાના ઉંટ યા ઘોળેકો બનાતે હૈં. જિસ જાનવરકો તીર લગતા હે વહ ભગદળ મચા દેતા હૈ. ઉસે દેખ કર દૂસ્રે ઘોળે ઔર ઉંટ ભી ડરતે ઔર બેકાબૂ હો જાતે હૈં. હમને રૂક કર ઈધર ઉધરકે દસ્તે ઈકઠે કિએ ઔર જવાબી હમ્લા કરનેકી કોશિશ કરી, લેકિન મુસલમાન આમને સામને નહીં આતે. હમારે કુછ દસ્તોંકો ઉન્હોંને સિર્ફ ઈસ લિએ મારા હે કે મુસલમાન ઉન્હેં અપની મર્ઝીકે મેદાનમેં લે જા કર લળાતે હૈં. સિપાહમેં લળનેકા જઝબા માંદ પળ ગયા હે. જઝબેકો બેદાર કરનેકે લિએ ઝરૂરી હે કે એક શદીદ જવાબી હમ્લા કિયા જાએ."

ઈસ મસ્અલે પર બહષ શુરૂઅ હો ગઈ. સલીબિયોંકે લિએ મુશ્કિલ યહ પેદા હો ગઈ થી કે ઉન્કી ફોજકા બળા હિસ્સા જિસે બેહતરીન લળાકા સમઝા જાતા થા. કુરકસે દૂર રેગ્ઝારમેં બિખર ગયા થા. સુલ્તાન અય્યૂબીકી ચાલ કામ્યાબ થી. ઉસ્કે કમાંડર ઔર દસ્તોંકે ઓહદેદાર ઉસ્કી ચાલકો ખૂશ

ઉસ્લૂબીસે અમલી રંગ દે રહે થે. વહ પાની પર કબ્ઝા કર લેતે થે. બલંદિયોં પર પહુંચ જાતે થે. ટીલોંકે ઈલાકોંમેં ઘાત લગાતે થે ઔર દિનકે વક્ત અગર હવા તેઝ હો તો હવાકે રૂખસે હમ્લા કરે થે. ઈસ્સે યહ ફાઈદા હોતા થા કે હવા ઔર ઘોળોંકી ઉળાઈ હૂઈ રેત સલીબિયોંકી આંખોંમેં પળતી ઔર ઉન્હેં અંધા કરી થી. સુલ્તાન અય્યૂબીકી નફરી કાફી નહીં થી. મુઅર્રિખ લિખતે હૈં કે સલીબી હમ્લા કર દેતે તો સુલ્તાન અય્યૂબીકે પાસ ઈત્ની નફરી નહીં થી કે વહ શોબકકો બચા સકતા. ઉસ્ને જંગી ફહમો ફિરાસ્તસે કામ લિયા ઔર સલીબિયોં પર અપન રોબ કાઈમ કર દિયા થા. શોબકકે શિમાલ મશ્રિકમેં સલીબિયોંકી ખાસ્સી ફોજ બેકાર બેઠી થી. ઉસે ઈસ ડરસે વાપસ નહીં બુલાયા જા રહા થા કે નૂરૂદ્દીન ઝંગી સુલ્તાન અય્યૂબીકો કુમક (મદદ) ભેજ દેગા.

સલીબી હુક્મરાન ઔર કમાંડર કુરકકે કિલ્એમેં બેઠે હૂએ પેચો તાબ ખા (બેચેન હો) રહે થે. શોબકમેં અય્યૂબીકો યહ મસ્અલા પરેશાન કર રહા થા કે સલીબિયોંને હમ્લા કર દિયા તો વહ કિસ તરહ રોકેંગે.

ઉસ્ને ઈસાઈયોંકે ભેસમેં અપને જાસૂસ કુરક ભિજવા દીએ થે તાકે સલીબિયોંકે અઝાઈમ ઔર મન્સૂબોંસે આગા કરતે રહેં. ઉસ્ને ઐસા ઈન્તિઝામ કર રખ્ખા થા કે મહાઝકી ખબરેં તેઝીસે મિલ રહી થીં. ઉસ્ને શોબકસે ઔર ગિર્દો નવાહકે ઈલાકેસે ફોજકે લિએ ભરતી શુરૂઅ કર દી ઔર હુકમ દિયા કે કિલ્એમેં ફોરી તોર પર ઉન્કી ટ્રેનીંગ શુરૂઅ કર દી જાએ. સબીબિયોંકે બહુતસે ઘોળે ઔર ઉંટ કિલ્એમેં રહ ગએ થે.

બાહરકે દસ્તોંકો ઉસ્ને હુકમ ભેજ દિયા થા કે દુશ્મનકે જાનવરોંકો મારનેકી બજાએ પકળે ઔર કિલ્એમેં ભેજતે રહેં. નઈ ભરતીકી ટ્રેનીંગકે સિલ્સિલેમેં ઉસ્ને યહ હુકમ જારી કિયા કે ઉન્હેં શબ્ખૂન મારને કી ઔર મુતહર્રિક જંગ લળનેકી ટ્રેનીંગ દી જાએ.

કુરકમેં જો કાન્ફરન્સ હો રહી થી ઉસ્મેં હર્મનકી ઈસ તજ્વીઝકો રદ કર દિયા ગયા થા કે જાસૂસીકે લિએ લળકિયોંકો ઈસ્તિઅમાલ ન કિયા જાએ, અલબત્તા આલિમ જાસૂસકો છોળ દિયા ગયા ઔર ઉસે યહ હુકમ દિયા ગયા કે વહ મુસલમાનોં પર નઝરયાતી હમ્લા કરનેકે લિએ આદમી

તય્યાર કરે. ઈસ્કે બા'દ યહ પૂછા ગયા કે શોબકમેં કિતની જાસૂસ લળકિયાં ઔર મર્દ રહ ગએ હૈં ઔર ક્યા લળકિયોંકો વહાંસે નિકાલા જા સકતા હે ? હર્મનને ઉન્હેં બતાયા કે ચંદ એક લળકિયાં મુસલમાનોંકી કેદમે હૈં. કુછ નિકલ આઈ હૈં ઔર કુછ લાપતા હૈં. મર્દ જાસૂસોંકે મુતઅલ્લિક ઉસ્ને બતાયા કે ચંદ એક કેદ હો ગએ હૈં ઔર બહુતસે વહીં હૈં. ઉન્હેં ઈત્તિલાહ ભેજ દી ગઈ હે કે વહીં રહેં ઔર અબ મુસલમાન બન કર અપના કામ કરેં. એક સલીબી હુક્મરાનને કહા કે જો લળકિયાં વહાં કેદમેં હૈં ઉન્હેં નિકાલના શાયદ આસાન ન હો, લેકિન હો સકતા હે કે કુછ લળકિયાં વહાં ઈસાઈયોંકે ઘરોંમેં રૂપોશ હો ગઈ હોં. ઉન્હેં વહાંસે નિકાલના લાઝમી હે.

થોળી દેરકે બહસો મુબાહસાકે બા'દ તય હુવા કે એક ઐસા ગિરોહ તય્યાર કિયા જાએ જો સુલ્તાન અય્યૂબીકે શબ્ખૂન મારનેવાલે આદમિયોંકી તરહ જાન પર ખેલના જાનતા હો. ઈસ ગિરોહકા હર એક આદમી ઝહીન ઔર ફુરતીલા હો. અરબી યા મિસ્રી ઝુબાન બોલ સકતા હો. ઈસ ગિરોહકો ઐસે મુસલમાનોંકે ભેસમેં શોબક ભેજા જાએ જિસ્સે પતા ચલે કે કુરકકે ઈસાઈયોંકે ઝુલ્મો તશ્દુદસે ભાગ કર આએ હૈં. ઉન્હેં યહ કામ દિયા જાએ કે શોબકમેં રહ કર લળકિયોંકા સુરાગ (પતા) લગાએં ઔર ઉન્હેં વહાંસે નિકાલેં. ઈસ કામકે લિએ વહ જારાઈમ પેશા આદમી મઝૂં (ઠીક) રહેંગે જિનહેં ઉન્કી ખ્વાહિશકે મુતાબિક જેલોંસે નિકાલ કર ફોજમેં લિયા ગયા હે. ફોજમેં પેશાવર મુજ્રિમોંકો તલાશ કરો ઔર ઉન્હેં ચંદ દિન ટ્રેનીંગ દે કર શોબક ભેજ દો, લેકિન યહ ખયાલ રખ્ખો કે ઉન્મેં વહી સિપાહી હોં જો શોબકમેં રહ ચુકે હૈં ઔર વહાંકે ગલી કુચોં ઔર લોગોંસે વાકિફ હૈં. યહાં યહ મસ્અલા પેદા હુવા કે યહ જરાઈમ પેશા આદમી ઉસ ખિત્તેકી ઝુબાન નહીં જાનતે. ઈસ્કા યહ હલ પેશ કિયા ગયા કે ઝિયાદા તર ઐસે આદમી ભેજે જાએં જો વહાંકી ઝુબાન જાનતે હોં.

મુતઅદ્દદ મુઅર્રિખીનને શોબકકી ફતહકો કઈ એક રંગ દીએ હૈં. ઉન્મેં સાફ ગો કિસ્મકે મુઅર્રિખીનને જો વિલ્યમ ઓફ ટાઈરકી તરહ ઈસાઈ હૈં, સલીબિયોં પર કળી નુક્તાચીની કી હે. વહ લિખતે હૈં કે ઉન્કે હુક્મરાન ખૂબસૂરત લળકિયોંકે ઝરીએ મુસલમાન ઈલાકોંમેં જાસૂસી, તખ્રીબકારી

ઔર કિર્દારકુશી પર ઝિયાદા તવજ્જુહ દેતે થે. ઈસ્સે ઉન્કે કિર્દારકા પતા મિલતા હે કે ક્યા થા. યહ દુરૂસ્ત હે કે ઉન્હોંને મુસલમાનોંકે ચંદ એક ગૈર ફોજી સરબરાહોંકો અપને ઝેર અષર લે લિયા થા, લેકિન ઉન્કે દિમાગમેં યહ ન આઈ કે મુસલમાનોંકે એક કોમ ભી હે ઔર એક ફોજ ભી હે. કિસી કોમ ઔર ઉસ્કી ફોજકે કોમી જઝબેકો મારના આસાન કામ નહીં હોતા ઔર ઈસ સૂરતમેં જબ કે સલીબિયોંને મુસલમાનોંકે નિહત્તે કાફલે લૂટે થે, ઉસ્કી બચ્ચિયાં ઈગ્વાર કી થીં, મફતૂહા ઈલાકોંમેં વસીઅ પેમાને પર આબ્રૂરેઝી કી, કત્લે આમ કિયા ઔર મુસલમાનોંકો બેગાર કેમ્પોંમેં ઠોસ કર જાનવર બના દિયા. મુસલમાન કોમ ઔર ફોજકે જઝબેકો મજરૂહ (ઘાયલ) કરના મુમ્કિન હી નહીં થા. ઉન્હોંને મુસલમાનોંકે દિલોંમેં ઈન્તિકામકા જઝબા પેદા કર દિયા થા. ઈસ્લામકી સફોંમેં ચંદ એક ગદ્દાર પેદા કર લેનેસે ઉસ મઝહબકી અઝમતકો મજરૂહ નહીં કિયા જા સકતા થા.

મુઅર્રિખીનને લિખ્ખા હે કે ઉસ વકત જબ શોબક પર હમ્લેકી ઝરૂરત થી ઔર જબ સલાહુદ્દીન અય્યૂબી જંગી લિહાઝસે કમઝોર થા. સલીબિયોંને શોબકસે ચંદ એક લળકિયોંકો નિકાલ લાને પર તવજ્જુહ મરકૂઝ કર લી ઔર ઈસ મુહિમ્મ (બળે કામ)કે લિએ જાંબાઝોંકા ગિરોહ તય્યાર હોને લગા. વહ લિખતે હૈં કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકી જંગી ફહમો ફિરાસતકી દાદ દેની પળતી હે કે ઉસ્ને સલીબિયોં પર યહ રોઅબ તારી કર દિયા થા કે ઉસ્ને ઈન્કી ફોજકો બિખૈર દિયા હે. સલીબિયોંને ઈસ તઅષ્ષુરકો કબૂલ કર લિયા થા. ઉન્હોંને ઈસ તરહ તવજ્જુહ હી ન દી કે અય્યૂબીકી અપની ફોજ દસ્તા દસ્તા, ટોલા ટોલા હો કે બિખર ગઈ હે ઔર યહ ભી કહા જા સકતા હે કે સુલ્તાન અય્યૂબીકી ઈસ સૂરતે હાલસે કુછ પરેશાન ભી થા. ઉસ્કે મુશીરે ખાસ શદ્દાદને ઉસ્કી જિસ પરેશાનીકા ઝિક્ર કિયા હે વહ યહી હો સકતી હે કે ઉસ્કે દસ્તે સલીબિયોંકે તઆકુબ (પકળને) મેં બિખર ગએ થે. ઈસ્સે મર્કઝિયત ખતમ હો ગઈ થી. યહ ભી સહીહ હે કે ઉસ્કે દસ્તે ઝાતી ઔર કોમી જઝબેકે તહત લળ રહે થે. ઐસી મિષાલેં ભી મિલી હૈં કે બા'ઝ મુસલમાન દસ્તે સહરાઈ (જંગલ) ભૂલ ભૂલ્યોંમેં ભટક

ગએ ઔર ખોરાક ઔર પાનીસે મહરૂમ રહે, લેકિન વહ હર હાલ ઔર હર કેફિયતમેં લળતે રહે.

યહ જઝબેકી જંગ થી જિસ્સે સલીબી સિપાહી આરી થે. ઉન્હોંને અપને કમાંડરોંકો પસ્પા હોતે દેખા તો ઉન્મેં લળનેકા જઝબા ખતમ હો ગયા. અગર સલીબી ઈધર તવજ્જુહ દેતે તો અય્યૂબીકી બિખ્રી હૂઈ ફોજ પર કાબૂ પા સકતે થે, મગર વહ ઝરા ઝરાસી બાતોં પર ઈત્ની ઝિયાદા તવજ્જુહ દેતે થે જિત્ની અહમ જંગી ઉમૂર પર દી જાતી હે.

યહાં એક ઔર વઝાહત ઝરૂરી હે. ઉસ દોરકે સલીબી વકાઈ નિગારોંકે હવાલેસે દો તીન ગૈર મુસ્લિમ મુઅર્રિખીનને ઈસ કિસ્મકી ગલત બયાની કી હે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને મુસલસલ દો સાલ શોબકકો મુહસરેમેં રખ્ખા ઔર નાકામ લોટ ગયા. ઉન્હોંને ઉસ્કી વજહ યહ બયાન કી હે કે નૂરૂદ્દીન ઝંગી ઔર સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે દરૂમિયાન ગલત ફહમી પેદા હો ગઈ થી. ઝંગીકો ઉસ્કે મુશીરોંને ખબરદાર કિયા થા કે અય્યૂબી મિસ્રકો અપના ઝાતી તસલ્લુતમેં રખ કર ફલસ્તીનકા ભી ખુદ મુખ્તાર હુકમરાન બનના ચાહતા હે. વહ ફલસ્તીન પર કબ્ઝા કરકે ઝંગીકો મા'ઝૂલ કર દેગા. યહ મુહર્રિખીન લિખતે હેં કે નૂરૂદ્દીન ઝંગીને ઈસ બહાને શોબકકો અપની ફોજ રવાના કર દી કે યહ સુલ્તાન અય્યૂબીકે લિએ કુમક હે, લેકિન ઉસ્ને અપને કમાંડરોંકો યહ ખુફ્યા હિદાયત દી થી કે વહ શોબકકે જંગી ઉમૂર અપને કબ્ઝેમેં લે લેં, ચુનાંચે યહ ફોજ આઈ. સુલ્તાન અય્યૂબીસે કિસીને કહા કે નૂરૂદ્દીન ઝંગીને યહ ફોજ ઉસ્કી મદદકે લિએ નહીં ભેજી, બલ્કે ઉસ્કી મર્કઝી કમાન પર કબ્ઝા કરનેકે લિએ ભેજી હે. યહ સુન કર સુલ્તાન અય્યૂબી દિલ બરદાસ્ત હો ગયા ઔર વહ શોબકકા મુહાસરા ઉઠા કર મિસ્રકો કુચ કર ગયા.

ઈસાઈ મુઅર્રિખીનને ઝંગી ઔર અય્યૂબીકી ઈસ મુફર્રઝા ચપ્કલશ (ઝગળે)કો બહુત ઉછાલા હે, લેકિન ઉન મુઅર્રિખીનકી તા'દાદ ઝિયાદા હે જિન્હોંને યહ ષાબિત કિયા હે કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને ડેઢ માહકે મુહાસરેકે બા'દ શોબકકા કિલ્આ લે લિયા થા, અલબત્તા યહ પતા ભી મિલતા હે કે સલીબી તખ્રીબકારોંને નૂરૂદ્દીન ઝંગીકો સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે ખિલાફ

ભળકાનેકી કોશિશ કી થી જો કામ્યાબ નહીં હો સકી. ઈસ્કા ષુબૂત યહ હૈ કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીકે વાલિદ નજમુદ્દીન અય્યૂબ લંબી મુસાફત તય કરકે શોબક પહુંચે. ઉન્હેં શક હો ગયા થા કે ઈન્કા બેટા ઐસી હિમાકત પર ઉતર હી ન આયા હો ઔર કહીં ઐસા ન હો કે તખ્રીબકાર ઉસ્કે કાન ઝંગીકે ખિલાફ ભર દેં.

બહાઉદ્દીન શદાદ અપની યાદ દાસ્તોંમેં રકમતરાઝ (લિખનેવાલે કાતિબકી તરહ) હૈ. "અપને વાલિદ બુઝુર્ગવારકો દેખ કર અય્યૂબી બહુત હેરાન હુવા. ઉસ્ને મુસાફા કિયા ઔર સમજા કે મોહતરમ વાલિદ ઉસે ફતહકી મુબારક બાદી દેને આએ હૈં, મગર ઉન્હોંને બેટેકો પહલે અલ્ફાઝ યહ કહે, 'ક્યા નૂરૂદ્દીન ઝંગી જાહિલ હૈ જિસ્ને મુઝ જૈસે ગુમનામ ઔર ગરીબ આદમીકે બેટેકો મિસ્રકા હુક્મરાન બના ડાલા ? ક્યા મુઝે યહ સુનના પળેગા કે તેરા બેટા ઝાતી ઈક્તિદારકી ખાતિર સલ્તનતે ઈસ્લામિય્યહકે મુહાફિઝ નૂરૂદ્દીન ઝંગીકા દુશ્મન હો ગયા ? જાઓ ઔર ઝંગીસે મુઆફી માંગો'.

બાત ખુલી તો મા'લૂમ હુવા કે સુલ્તાન અય્યૂબીકા ઝહન સાફ હૈ ઔર નૂરૂદ્દીન ઝંગીસે કુમક માંગનેવાલા હૈ. નજમુદ્દીન અય્યૂબ મુત્મઈન હો ગએ ઔર વાઝેહ હો ગયા કે યહ સલીબિયોંકી તખ્રીબકારી ઔર અય્યારી (ચાલબાઝી) હૈ. સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને અપને ખુસૂસી કાસિદ ઔર મુઅતમદ ફુકહા ઈસા અલ્હકારીકો અપને વાલિદ મોહતરમકે સાથ રૂખ્સત કિયા ઔર અલ્હકારીકો નૂરૂદ્દીન ઝંગીકે નામ એક ખત તહરીરી પૈગામ દિયા. ઈસ્કે સાથ શોબકકે કુછ તોહફે ભી ભેજે. ઉસ્ને લિખ્ખા "બીશ (ઝિયાદા) કીમત તોહફા શોબકકા કિલ્આ હૈ જો મૈં આપકે કદમોંમેં પેશ કરતા હૂં. ઈસ્કે બા'દ ખુદાએ તઆલા અઝ્ઝો જલ્લકી મદદસે કુરકકા કિલ્આ પેશ કરૂંગા."

ઈસ પૈગામમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને વાઝેહ કિયા થા કે સલીબિયોંકી તખ્રીબકારીસે ખબરદાર રહેં ઔર યહ ન ભૂલેં કે કુછ મુસલમાન ઉમરાએ ભી ઈસ તખ્રીબકારી ઔર સાઝિશોંમેં સલીબિયોંકા હાથ બટા રહે હૈં. ઉન્કી સરકોબી કી જાએ. ઈસ પૈગામમેં સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને શોબકકી ઉસ

વક્તકી સૂરતે હાલ ઔર અપની ફોજકી કેફિયત તફસીલસે લિખ્ખી ઔર કુછ ઈન્કિલાબી તજાવીઝ પેશ કીં. ઉસ્ને ઝંગીકો લિખ્ખા કે ઈન હાલાતમેં જબ દુશ્મન હમારી સર ઝમીન પર કિલ્આ બંદ હે ઔર વહ મેદાને જંગમેં હમારે ખિલાફ સર ગરમ હેં ઔર ઝમીન દોઝ કારવાઈયોંસે ભી હમારે દરમિયાન ગદ્દાર પેદા કર રહા હે. મેં ઈસ નતીજે પર પહુંચા હૂં કે હમારી ગૈર ફોજી કયાદત ન સિર્ફ નાકામ હો ગઈ હે, બલ્કે સલ્તનતે ઈસ્લામિય્યહકે લિએ ખત્રા બન ગઈ હે. હમ ઘરસે દૂર હે, બે રહમ સહરાઓંમેં દુશ્મનસે બર સરે પેકાર (લળાઈમેં) હેં. હમારે મુજાહિદ લળતે ઔર મરતે હેં. વહ ભૂક ઔર પ્યાસસે ભી લળતે હેં. ઉન્હેં કફન નસીબ નહીં હોતા. ઉન્કી લાશેં ઘોળોંકે તલે રોંદી જાતી ઔર સહરાઈ લોમળિયોં ઔર ગિધોંકી ખોરાક બનતી હેં. ઈસ્લામકી અઝમત ઔર કોમકી વકારકો જિત્ના વહ સમઝતે હેં ઈત્ના ઔર કોઈ નહીં સમઝ સકતા. હમારે ગૈર ફોજી હુક્કામ ઔર સરબરાહોંકે ખૂનકા એક કત્રા નહીં ગિરતા. વહ મેદાને જંગસે બહુત દૂર મહફૂઝ બેઠે હેં. યહી વજહ હે કે વહ ઐશો ઈશ્રતકે આદી હો ગએ હેં. દુશ્મન ઉન્હેં નિહાયત હસીન ઔર ચબલ્લી (શરીર) લળકિયોં ઔર યૂરપકી શરાબસે અપના મુરીદ બના લેતા હે. હમ દીનો ઈમાનકી સર બલંદીકે લિએ મરતે હેં ઔર વહ ઈમાનકો દુશ્મનકે હાથ બેચ કર એશ કરતે ઔર ઉસ્કે હાથ મઝબૂત કરતે હેં.

સુલ્તાન અય્યૂબીને લિખ્ખા કે અબ જબ કે મેં ફલસ્તીનકી દેહલીઝ પર આ ગયા હૂં ઔર મેંને ફલસ્તીન લિએ બગૈર વાપસ ન જાનેકા તહય્યા કર લિયા હે. મેં ઝરૂરી સમઝતા હૂં કે આપ (નૂરૂદ્દીન ઝંગી) ગૈર ફોજી કયાદત પર કળી નઝર રખ્ખેં. અમીરૂલ્ઉલમાસે કહેં કે વહ મસાજિદમેં ઔર હર જગહ એ'લાન કર દે કે સલ્તનતે ઈસ્લામિય્યહકા સિર્ફ એક ખલીફા હે ઔર યહ બગદાદકી ખિલાફત હે. હર મુસલમાન પર ઉસ વાહિદ ખિલાફતકી ઈતાઅત ફર્ઝ હે, લેકિન ખુત્બેમેં ઔર કિસી મસ્જિદમેં ખલીફાકા નામ નહીં લિયા જાએગા. અઝીમ નામ સિર્ફ અલ્લાહ ઔર ઉસ્કે રસૂલ સલ્લલ્લાહુ અલય્હિ વસલ્લમકા હે. યહ હુક્મ ભી જારી કિયા જાએ કે આઈંદા જબ ખલીફા યા કોઈ હાકિમ કિસી દોરે યા મુઆઈનેકે લિએ બાહર

નિકલેગા તો ઉસ્કે મુહાફિઝ દસ્તેકે સિવા કોઈ જુલૂસ ઉસ્કે સાથ નહીં હોગા ઔર લોગ રાસ્તેમેં રૂક કર ઔર ઝુક ઝુક કર ઉસે સલામ નહીં કરેંગે. સુલ્તાન અય્યૂબી સબસે ઝિયાદા અહમ બાત યહ લિખ્ખી કે શિઆ–સુન્ની તફરિકા બઢતા જા રહા હે. ફાતિમી ખિલાફતકી મા'ઝૂલીને ઈસ તફરિકેમેં ઈઝાફા કર દિયા હે. યહ તફરીક ખત્મ હોની ચાહિએ. બેશક ખિલાફત ઔર હુકૂમત સુન્ની હે, લેકિન્ કિસી સુન્ની હાકિમ યા અહલેકારકો યહ હક હાસિલ નહીં કે વહ શિઆઓંકો અપના ગુલામ સમઝે. હુકૂમત ઔર ફોજમેં શિઆઓંકો પૂરી નુમાઈંગી દી જાએ.

ઈસ કિસ્મકી કુછ ઔર ભી ઈન્કિલાબી તજાવીઝ થીં જો સુલ્તાન અય્યૂબીને નૂરૂદ્દીન ઝંગીકો ભેજીં. મુઅર્રિખીન ઈસ પર મુત્તફિક હૈં કે ઝંગીને ઉન પર ફોરી તોર પર અમલ કિયા. અપને યહાં ભી સુલ્તાન અય્યૂબીને શિઆ–સુન્ની તફરિકા પ્યારો મુહબ્બત ઔર અકલ વ દાનિશસે મિટાના શુરૂઅ કર દિયા.

કુરકમેં સલીબી સુલ્તાન અય્યૂબી પર જવાબી વાર કરને પર ગોર કર રહે થે. ઉન્કી મર્કઝી કમાનને કાસિદોંકે ઝરીએ અપની બિખ્રી હૂઈ ફોજકો અહકામ ભેજ દિએ કે મુસલમાનોંસે લડનેકી કોશિશ ન કરેં, બલ્કે નિકલનેકી તરકીબ કરેં તાકે જવાબી હમ્લેકે લિએ ઝિયાદાસે ઝિયાદા ફોજ બચ જાએ. ઈન અહકામકે સાથ હી ઉન્હોંને ચાલીસ જાંબાઝોંકા એક ગિરોહ તય્યાર કર લિયા જિસે મઝલૂમ મુસલમાનોંકે બહરૂપમેં શોબકમેં દાખિલ હુએ ઔર લડકિયોંકો વહાંસે નિકાલના થા. સલીબી હુક્મરાનોંને ઈસ ખયાલસે કે સુલ્તાન અય્યૂબી મિસ્રસે ગૈર હાઝિર હે. વહાં અપને તખ્રીબકારોંમેં ઈઝાફા કરનેકા ભી ફેસલા કર લિયા. વહ સૂડાનિયોં ઔર ફાતિમિય્યોંકો જલ્દ અઝ જલ્દ મુત્તહિદ કરકે કાહિરા પર કબ્ઝા કરના ચાહતે થે.

શોબક ઔર કુરકકે દર્મિયાની ઈલાકેમેં બહુત ખૂન બહ રહા થા. વહ સારા ઈલાકા જવાર રેગિસ્તાન નહીં થા. કઈ જગહોં પર મિટ્ટી ઔર રેતીલી સિલ્લોંકે ટીલે થે ઔર કહીં રેતકી ગોલ ગોલ ટેકરિયાં થીં જિન્મેં કોઈ દાખિલ

હો જએ તો બાહર નિકલનેકા રાસ્તા નહીં મિલતા થા. ઐસે ઈલાકોંમેં સલીબી ભી મર રહે થે ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીકે મુજાહિદીન ભી. ઔર વહાં શોબકકે વહ ઈસાઈ ભી મર રહે થે જો મુસલમાનોંકે ડરસેં શહરસે કુરકકી સિમ્ત ભાગ ઉઠે થે. ફિઝામેં ગિધોંકે ગોલ (ટોલે) ઉળ રહે થે. ઉન્કે પેટ ઈન્સાની ગોશ્તસે ભરે હૂએ થે. સહરાઈ દરીંદે લાશોંકો ચીર ફાળ રહે થે ઔર મા'રિકા આરાઈકા યહ આલમ થા જૈસે ઉફુકસે ઉફુક તક (એક આસ્માનકે કિનારેસે દૂસ્રે આસ્માનકે કિનારે તક) ઈન્સાન એક દૂસ્રેકા કુશ્તો ખૂન (ખૂનરેઝી) કર રહે હોં. ઈસ વસીઅ રેગઝારીમેં કહીં કહીં નખ્લિસ્તાન ભી થે જહાં પાની મિલ જાતા થા. થકે હારે ઈન્સાન, ઝખ્મી ઈન્સાન ઔર પ્યાસકે મારે હૂએ ઈન્સાન વહાં જા જા કર ગિરતે થે.

અમ્માદ હાશિમ સુલ્તાન અય્યૂબીકે ફોજકે એક છોટેસે દસ્તેકા કમાંડર થા. વહ શામી બાશિંદા થા. ઈસી લિએ વહ અપના નામ અમ્માદ શામી બતાયા કરતા થા. સલીબિયોંકે ખિલાફ જો જઝબા હર મુસલમાન સિપાહીકે દિલમેં થા, વહ અમ્માદ શામીમેં ભી થા, લેકિન ઉસ્કે જઝબેમેં ઈન્તિકામકા કહર ઔર ગઝબ ઝિયાદા થા. ઉસ્કે મુતઅલ્લિક સબ જાનતે થે કે વહ યતીમ હે ઔર ઉસ્કા સગા અઝીઝ, રિશ્તેદાર કોઈ નહીં, લેકિન ઉસે યહ યકીન નહીં થા કે વહ યતીમ હે યા નહીં, ક્યૂંકે ઉસ્કા બાપ ઉસ્કી આંખોંકે સામને મરા નહીં થા. વહ તેરહ ચોદહ સાલકી ઉમરમેં ઘરસે ભાગા થા. ઉસ વક્ત ઉસ્કા ઘર શોબકમેં થા. ઉસે અછછી તરહ યાદ થા કે ઉસ્કે બચપનમેં શોબક પર સલીબિયોંકા કબ્ઝા હુવા થા ઔર ઉન્હોંને મુસલમાનોંકા કુશ્તો ખૂન શુરૂઅ કર દિયા થા. ઉસ્કા બચપન સલીબિયોંકી વહશતમેં ગુઝરા થા. ઉસ્ને મુસલમાન જંગી કેદી ભી દેખે જિન્હેં માર માર કર લાયા જા રહા થા ઔર ઉસ્કે સામને દો કેદિયોંકે સર કાટ દીએ ગએ થે, ક્યૂંકે વહ ઝખ્મોંકી વજહસે ચલ નહીં સકતે થે. ઉસ્ને મુસલમાન ઘરોંસે લળકિયાં ઈગ્વા હોતે દેખી થીં ઔર ઉસ્ને મુસલમાનોંકો બેગારમેં જાતે ભી દેખા થા. શોબકકે મુસલમાન કહા કરતે થે કે જબ શહરમેં ઈસાઈ મુસલમાનોંકો બિલા વજહ પકળ પકળ કર કેમ્પમેં લે જાના શુરૂઅ કર દેં ઔર ઉન્કે ઘરોં પર હમ્લા કરને લગેં તો સમઝ લો કે ઉન્હેં મુસલમાનોંકે હાથોં કહીં શિકસ્ત હૂઈ હે.

અમ્માદ શામીકા ઘર ભી મહફૂઝ ન રહા. ઉસ્કી એક બહન થી જિસ્કી ઉમર સાત આઠ સાલ થી. ઉસે વહ બહન યાદ થી. બહુત ખૂબસૂરત ઔર ગુળ્યા સી બચ્ચી થી. ઘરમેં ઉસ્કા બાપ થા, માં થી ઔર એક બળા ભાઈ ભી થા. એક રોઝ અમ્માદકી ગુળ્યા સી બહન બાહર નિકલ ગઈ ઔર લા પતા હો ગઈ. બાપને તલાશકી મગર કહીં ન મિલી. એક મુસલમાન પળોસીને ઉસે બતાયા કે ઉસે ઈસાઈ ઉઠા લે ગએ હેં. બાપ શહરકે હાકિમકે પાસ ફરયાદ લે કર ગયા. જૂંહી ઉસ્ને બતાયા કે વહ મુસલમાન હે, હાકિમ ઉસ પર બરસ પળા ઔર ઉસ પર ઈલ્ઝામ આઈદ કિયા કે વહ હુકમરાન કોમ પર ઈત્ના ઘટયા ઈલ્ઝામ થોપ રહા હે. ઘર આ કર બાપને ઔર અમ્માદકે બળે ભાઈને ઈસાઈયોંકે ખિલાફ શોર શરાબા કિયા. ઈસ્કા નતીજા યહ હુવા કે રાતકો ઉન્કે ઘર હમ્લા હુવા. અમ્માદને અપની માં ઔર બળે ભાઈકો કત્લ હોતે હૂએ દેખા. વહ બાહર ભાગ ગયા ઔર એક મુસલમાનકે ઘર જા છુપા. ઉસ્કે બા'દ વહ અપને ઘર નહીં ગયા, ક્યૂંકે ઉસ મુસલમાનને ઉસે ઈસ ડરસે બાહર ન નિકલને દિયા કે ઈસાઈ ઉસે ભી કત્લ કર દેંગે.

થોળે દિનોં બા'દ ઉસ મુસલમાનને ઉસે એક ઔર આદમીકે હવાલે કર દિયા જો ઉસે ચોરી છુપે શહરસે બાહર લે ગયા. સુબ્હકે વક્ત વહ એક કાફલેકે સાથ જા રહા થા. બહુત દિનોંકી મુસાફતકે બાદ વહ શામ પહુંચા. વહાં ઉસે એક અમીર કબીર તાજિરકે ઘર નોકરી મિલ ગઈ. અબ ઉસ્કી યહી ઝિંદગી થી કે નોકરી કરે ઔર ઝિંદા રહે. વહ ઝહની તોર પર બાલિગ ઔર બેદાર હો ગયા. યહ ઈન્તિકામકા જઝબા થા. ઈસી જઝબેકે ઝેર અષર ઉસે ફોજી અછછે લગતે થે. ઉસ્ને તાજિરકી નોકરી છોળ કર કિસી ફોજી હાકિમકે ઘરમેં નોકરી કર લી. અમ્માદને ઉસે બતાયાકે ઉસ પર ક્યા બીતી હે ઔર યહ ભી બતાયા કે વહ ફોજમેં ભરતી હોના ચાહતા હે.

ઉસ હાકિમને ઉસ્કી પરવારિશ કી ઔર સોલા સાલકી ઉમરમેં ઉસે શામકી ફોજમેં ભરતી કરા દિયા. વહ ઈન્તિકામકે લિએ બેતાબ થા. ઉસે તીન ચાર મા'રિકોંમેં શરીક હોનેકા મોકા' મિલા જિન્મેં ઉસ્કે જોહર સામને આ ગએ. ગ્યારહ બારહ સાલ બા'દ ઉસે ઉસ ફોજકે સાથ મિસ્ર રવાના કર દિયા ગયા જો નૂરૂદ્દીન ઝંગીને સુલ્તાન અય્યૂબીકી મદદકે લિએ ભેજી થી.

દો સાલ મિસ્રમેં ગુઝર ગએ. ફિર ખુદાને ઉસ્કી યહ મુરાદ ભી પૂરી કી કે વહ શોબક પર હમ્લા કરનેવાલી ફોજકે સાથ ગયા, લેકિન ઉસે ઉસ ફોજમેં રખ્ખા ગયા જિસે રેગઝારમેં સલીબિયોંકી ફોજ પર હમ્લે કરને થે.

વહાં વહ સલીબિયોંકે લિએ કહર બના હુવા થા. ઉસ્કા છાપામાર સવાર દસ્તા મશ્હૂર હો ગયા થા. અમ્માદ શામી અપને સવારોંકો સાથ લિએ સહરામેં સલીબિયોંકી મુશ્ક લેતા ફિરતા ઔર ભેળિયોં ઔર ચીતોંકી તરહ ઉન પર ઝપટતા થા, મગર ઉસ્કે સીનેમેં જો આગ લગી હૂઈ થી વહ સર્દ (ઠંડી) નહીં હોતી થી. એક માહ બા'દ ઉસ્કે દસ્તેમેં કુલ ચાર સવાર રહ ગએ થે, બાકી સબ શહીદ હો ગએ. એક રાત ઉસ્ને ઉન ચાર સવારોંસે સલીબિયોંકે કમો બેશ પચાસ અફરાદકે દસ્તે પર હમ્લા કર દિયા. વહ સારા દિન છુપ છુપ કર ઉસ્કા પીછા કરતા રહા થા. દિનકે વક્ત વહ ચાર સિપાહિયોંસે પચાસ સિપાહિયોં પર હમ્લા નહીં કર સકતા થા. ઉન્કે તઆકુબમેં વહ બહુત દૂર નિકલ ગયા. રાતકો સલીબી રૂક ગએ ઔર ઉન્હોંને પળાવ કિયા, લેકિન બહુતસે સંતરી બેદાર રખ્ખે. અમ્માદને આધી રાતકે વક્ત ઘોળોંકો એળ લગાઈ ઔર સોએ હુએ સલીબિયોંકે દર્મિયાનસે ઈસ તરહ ગુઝરાકે બરછીસે દાએં બાએં વાર કરતા ગયા. ઉસ્કે ચારોં જાંબાઝોંકા ભી યહી અંદાઝ થા.

ઉન્હેં જો હિલતી હૂઈ ચીઝ નઝર આઈ ઉસ પર બરછિયોં યા તલવારોંકે વાર કરતે અંધેરેમેં ગાઈબ હો ગએ. કઈ સોએ હુએ સલીબી ઉસ્કે ઘોળોં તલે રોંદે ગએ. સંતરિયોંને તારીકીમેં (અંધેરેમેં) તીર ચલાએ જો ખતા ગએ. આગે જા કર અમ્માદને અપને જાંબાઝ સવારોંકો રોકા ઔર ઉન્હેં વહાંસે આહિસ્તા આહિસ્તા પીછે લાયા. ઉસ્ને યહ ભી ન સોચાકે દુશ્મન બેદાર હો ચુકા હે. વહ ઘોળે સવારોંકો ફિર કરીબ લે ગયા ઔર એળ લગાનેકા હુક્મ દે દિયા. અંધેરેંમેં ઉસે સાએસે ઘૂમતે ફિરતે નઝર આ રહે થે. પાંચોં ઘોળે સરપટ દોળતે ઉન્કે દર્મિયાનસે ગુઝરે, મગર અબ વહ દુશ્મન પર વાર કરકે આગે ગએ તો વહ પાંચકી બજાએ તીન થે. દોકો સલીબી તીર અંદાઝોંને ગિરા લિયા થા.

અમ્માદકા ખૂન ઔર ઝિયાદા જોશમેં આ ગયા. ઉસ્ને અપને મુજાહિદોંસે

કહા "અભી ઈન્તિકામ લેંગે." યહ ઉસ્કી હિમાકત થી. ઉસ્ને અપને દોનોં મુજાહિદોંકો મોળા ઔર સલીબિયોંકે કરીબ આહિસ્તા આહિસ્તા આ કર હમ્લેકા હુકમ દે દિયા. અબ તો ઘોળે ભી થક ગએ થે ઔર દુશ્મન પુરી તરહ બેદાર હો ગયા થા. ઈસ હમ્લેકા નતીજા યહ હુવા કે અમ્માદ અકેલા રહ ગયા. અબકે વહ દુશ્મનમેંસે નિકલા તો ઉસ્કે સાથ અપને દો સાથિયોંકી બજાએ દો સલીબી થે જો ઉસ્કા તઆકુબ કર રહે થે. અંધેરેમેં ઉસ્ને ઉન્હેં ઉસ્કી લલકારસે પેહચાના. વર્ના વહ ઉન્હેં અપને સાથી સમઝ રહા થા.

વહ ઉસ્કે સર પર પહુંચ ગએ. ઉન્હોંને ઉસ પર તલવારોંસે હમ્લા કિયા. ઉસ્કે પાસ લંબી બરછી થી. દોળતે ઘોળેસે ઉસ્ને દોનોંકા મુકાબલા કિયા. ઘોળા ઘુમા ઘુમા કર આમને સામને આ કર મા'રિકા લળા. લળાઈ ખાસ્સી લંબી હો ગઈ ઔર વહ દૂર હટે ચલે ગએ. આખિર અમ્માદને દોનોં સલીબિયોંકો માર લિયા ઔર દોનોંકે ઘોળે શોબક ભેજનેકે લિએ પકળ લિએ. ઉન્કી તલવારેં ભી લે લીં, મગર ઉસે યહ ખયાલ ન રહા કે કહાં તક જા પહુંચા હે. ઉસ્ને ઘોળેકો ઔર અપને આપકો આરામ દેનેકે લિએ એક જગહ કયામ કિયા, લેકિન વહ સોનેસે ડરતા થા, ક્યૂંકે કિસી ભી વક્ત ઔર કહીં ભી વહ દુશ્મનકે નર્ગેમેં (ઘેરેમેં) આ સકતા થા. ઉસ્ને રાત જાગતે ગુઝાર દી. સિતારે દેખ કર ઉસ્ને યહ મા'લૂમ કર લિયા કે શોબક કિસ તરફ ઔર કુરક કિસ તરફ હે ઔર ઉસે સહરામેં કોનસી જગહ જાના હે જહાં ઉસે અપના કોઈ દસ્તા મિલ જાએગા.

સુબ્હ હોતે હી વહ ચલ પળા. વહ સહરાવમેં જના પલા થા. ભટકનેકા કોઈ ખત્રા નહીં થા. વહ તજરબાકાર છાપામાર થા. ખત્રેકો દૂરસે સૂંઘનેકી અહલિય્યત રખતા થા. ઉસે દૂર દૂર સલીબી ચાર ચાર યા પાંચ પાંચકી ટોલીયોંમેં જાતે નઝર આએ. અગર ઉસ્કે પાસ દો ફાલ્તૂ ઘોળે ન હોતે તો કિસી ટોલી પર હમ્લા કર દેતા. વહ બચતા બચાતા અપની રાહ ચલતા ગયા. રાસ્તેમેં ઉસે ગઈ જગહ ઘોળોં ઔર ઉંટોંકે મુર્દાર ઔર સલીબી સિપાહિયોંકી લાશે પળી નઝર આઈ જિન્હેં ગિધળ ઔર લોમળિયાં ખા રહી થીં. ઉન્મેં ઉસ્કે અપને સાથિયોંકી લાશેં ભી હોંગી. વહ ચલતા ગયા ઔર સૂરજ ઉફુક પર ચલ ગયા. આગે ટીલોંકા ઈલાકા આ ગયા જિસ્મેંસે

રાસ્તે હર ચંદ કદમ પર ઘૂમતે થે. યહાં ડર થા કે સલીબિયોંકી કોઈ ટોલી રાતકે લિએ કયામ કરેગી. વહ સૂરજ ગુરૂબ હોનેસે પહલે વહાંસે નિકલ જાના ચાહતા થા. યહ ડર ભી થા કે કિસી ટીલે પર કોઈ તીર અંદાઝ ન બેઠા હો. વહ હર તરફ ઔર ઉપર દેખતા ચલતા ગયા.

આગે રાસ્તા દો ટીલોંકે દરૂમિયાનસે મુળતા થા.વહાંસે વહ મુળા તો અચાનક ઉસે કિસી દોળતે કદમોંકી આવાઝ સુનાઈ દી. કોઈ આદમી સાથવાલે ટીલેકે પીછે છુપ ગયા થા. ઉસ્ને ઘોળેકી બાગકો જટકા દિયા ઔર એળ લગાઈ. તેઝ રફતારસે વહ ટીલેકે પીછે ગયા તો આગે રાસ્તા એક ઔર ટીલેને બંદ કર રખ્ખા થા. યહ જગહ એક વસીઅ ખડ બની હૂઈ થી. અમ્માદસે કોઈ બીસ કદમ દૂર મેલે કુચેલેસે ચુગેવાલા એક આદમી હાથોં ઔર ઘુટનોંકે બલ ટીલે પર ચળ્હનેકી કોશિશ કર રહા થા. અમ્માદકી તરફ ઉસ્કી પીઠ થી. ઉસ આદમીકા સર ઢકા હુવા થા. વહ આદમી નિહત્તા (જિસ્કે પાસ હથ્યાર ન હો) મા'લૂમ હોતા થા. અમ્માદને ઉસે લલકારા, મગર વહ ટીલે પર ચળ્હનેકી કોશિશ કરતા રહા. ટીલા મુશ્કિલ કિસ્મકા થા. અમ્માદ આગે ચલા ગયા. ઉસ આદમીને એક કોશિશ ઔર કી, મગર કહીં હાથ પાંવ ન જમા સકા. વહ નિઢાલ (સુસ્ત) હો ચુકા થા. ટીલેસે ઉસ્કી ગિરફત ઢીલી હો ગઈ ઔર વહ લુઢકતા હુવા અમ્માદકે ઘોળેકે કદમોંમેં આ પળા. ઉસ્કે સરસે ચુગેકી ઉળ્હનીવાલા હિસ્સા ઉતર ગયા. અમ્માદ યહ દેખ કર હેરાન રહ ગયા કે વહ એક જવાન લળકી થી ઔર ખૂબસૂરત ઈત્ની જો ઉસ્ને પહલે કભી નહીં દેખી થી.

અમ્માદ ઘોળેસે ઉતરા. લળકી ખોફઝદા થી. ઉસ્કી રહી સહી કુવ્વત ભી ખોફને ખતમ કર દી. વહ ઉઠી, મગર બેઠ ગઈ. અમ્માદને ઉસે પૂછ વહ કોન હે ? ઉસ્ને જવાબ દિયા "પાની પિલાઓ". અમ્માદને એક ઘોળેસે પાનીકી છાગલ ખોલ કર ઉસે દે દી. ઉસ્ને બેતાબીસે પાની પિયા ઔર ઉસ્કી આંખેં બંદ હોને લગીં. અમ્માદને ઉસે ખાનેકે લિએ કુછ દિયા જો ઉસ્કે પેટમેં ગયા તો ઉસ્કે ચેહરે પર ઝિંદગીકે આષાર નઝર આને લગે. અમ્માદને ઉસે કહા "મુઝસે ડરો નહીં. બતાઓ કોન હો ?"

"શોબકસે અપને ખાન્દાનકે સાથ ચલી થી." ઉસ્ને થકી હીરી

ઝુબાનસે કહા "સબ મારે ગએ હૈં. મૈં અકેલી રહ ગઈ હૂં. મુસલમાનોંને રાસ્તેમેં હમ્લા કર દિયા થા."

"મુઝે સચ ક્યૂં નહીં બતા દેતી કે તુમ કોન હો ?" અમ્માદને કહા "તુમને જો કુછ કહા ઝૂટ કહા હૈ."

"ઝૂટ હી સહી." ઉસ્ને ખોફઝદા લહજેમેં કહા "મુઝ પર રહમ કરો ઔર મુઝે કુરક તક પહુંચા દો."

"શોબક તક." અમ્માદને કહા "મૈં તુમ્હેં શોબક લે જા સકતા હૂં. કુરક નહીં. તુમ દેખ રહી હો કે મૈં મુસલમાન હૂં. મૈં રાસ્તેમેં ઈસાઈ ફોજકે હાથોં મરના નહીં ચાહતા."

"ફિર મુઝે એક ઘોળા દે દો." લળકીને કહા "મૈં લળકી હૂં. અગર રાસ્તેમેં કિસીકે કબ્ઝેમેં આ ગઈ તો જાનતે હો કે મેરા અંજામ ક્યા હોગા."

"મૈં તુમ્હેં ઘોળા ભી નહીં દે સકતા. તુમ્હેં યહાંસે અકેલે રવાના ભી નહીં કર સકતા." અમ્માદને કહા "યહ મેરા ફર્ઝ હૈ કે તુમ્હેં અપને સાથ શોબક લે જાઉં."

"વહાં મુઝે કિસકે હવાલે કરોગે ?"

"અપને હાકિમોંકે હવાલે કરૂંગા." અમ્માદને કહા ઔર ઉસે તસલ્લી દી "તુમ્હારે સાથ વહ સુલૂક નહીં હોગા જિસ્કા તુમ્હેં ડર હૈ."

લળકી કુરક જાનેકી ઝિદ કર રહી થી. અમ્માદને ઉસે બતાયા કે ઉન્હે હુકમ મિલા હૈ કે શોબકકે કિસી ઈસાઈ બાશિંદેકો વહાંસે ભાગને ન દિયા જાએ. ઈસ્કે અલાવા ઉસ્ને લળકીકો ખબરદાર કિયા કે વહ કુરક તક નહીં પહુંચ સકેગી. વહ ચૂંકે ગોરી રંગતકી ખૂબસૂરત લળકી થી ઈસ લિએ લળકીકો યહ ડર થા કે યહ મુસલમાન ફોજી ઉસે બેઆબરૂ કરેગા. ઉસ્ને સોચાકે ક્યૂં ન ઉસ્કે સાથ આબરૂકા હી સોદા કરકે ઉસે કહા જાએ કે વહ ઉસે ઘોળા દે દે. લળકીને અપના રવય્યા બદલ લિયા ઔર અમ્માદસે કહા "મૈં બહુત થકી હૂઈ હૂં. આજ રાત યહીં કિયામ કિયા જાએ. સુબ્હ શોબકકો રવાના હો જાએંગે." અમ્માદ ભી થકા હુવા થા. ઘોળોંકા ભી યહી હલ થા. વહ લળકીકી ભી હાલત દેખ રહા થા. ઉસ્ને રહેં રખનેકા ફેસલા કર લિયા. ઈસ્સે પહલે લળકીને ઉસે ગોરસે નહીં દેખા થા. ઉસ્ને યહી દેખા થા કે યહ

બળ્હી હૂઈ ડાળ્હીવાલા મુસલમાન ફોજી હે જો જિસ્મકી સાખત ઔર ગિર્દસે અટે હૂએ ચેહરેસે વહશી લગતા હે. ઈસ્સે ઉસે રહમકી ઉમ્મીદ નહીં થી. અબ જબકે ઉસ્ને કુછ ઔર હી સોચ લિયા થા. ઉસ્ને અમ્માદકો ગહરી નઝરોંસે દેખા.

ઉસ વક્ત અમ્માદ ભી ઉસે ગહરી નઝરોંસે દેખ રહા થા ઔર સોચ રહા થા કે ઈસ કદર હસીન લળકીકા ઈસ સહરામેં અકેલે રહ જાના જહાં સલીબી ઔર ઈસ્લામી સિપાહી લંબે અર્સેસે ભૂકે ભેળિયોંકી તરહ ભાગતે દોળતે ફિર રહે હૈં ઈસકે લિએ કિત્ના ખતરનાક હે ઔર યહ ભી હો સકતા હે કે ઈસ લળકી પર સિપાહી યા કમાંડર આપસમેં હી લળ મરેં. વહ ખુદ ભી ફરિશ્તા નહીં થા. ઉસ્ને લળકીકી આંખોંમેં ઝાંકા. ઉસ વક્ત લળકી ઉસે દેખ રહી થી. અમ્માદને કોશિશ કી કે લળકીસે નઝરેં ફેર લે, મગર લળકીકી આંખોંને ઉસ્કી આંખોંકો ગિરફતાર કર લિયા. ઉસ્ને અપને જિસ્મકે અંદર ઐસા જઝબા મેહસૂસ કિયા જો ઉસ્કે લિએ અજનબી થા. ઉસ્ને એક બાર નઝરેં ઝુકા લીં, મગર આંખેં અપને આપ ફિર ઉપર ઉઠ ગઈ ઔર વહ બેચેન સા હોને લગા. લળકીકે હોંટોં પર હલ્કીસી મુસ્કુરાહત આ ગઈ. અમ્માદને આહિસ્તાસે કહા "તુમ શાયદ કંવારી હો."

"હાં." લળકીને જવાબ દિયા ઔર ઝરાસા ભી સોચે બગૈર કહ દિયા "મેરા દુન્યામેં કોઈ નહીં રહા. અગર મેરે સાથ કુરક ચલે ચલો તો મૈં તુમ્હારે સાથ શાદી કર લૂંગી."

અમ્માદ બેદાર સા હો ગયા. ઉસ્ને કહા "ફિર તુમ મુઝે કહોગી કે અપના મઝહબ તબ્દીલ કર લો. જો મૈં નહીં કર સકૂંગા. તુમ શોબક ચલ કર મેરે સાથ શાદી કરો ઔર મુસલમાન હો જાએ."

"મુઝે બહર હાલ કુરક જાના હે." લળકીને કહા, "અગર મેરે સાથ વહાં તક ચલોગે તો તુમ્હારી દુન્યા બદલ જાએગી."

લળકીને સોદાબાઝી શુરૂઅ કર દી થી, લેકિન અમ્માદ કુછ ઔર હી સોચ રહા થા. યહ સોચ ઐસી થી જિસે વહ સમઝ ભી નહીં સકતા થા. વહ બાર બાર લળકીકે ચેહરે, ઉસ્કે રેશ્મી બાલોં ઔર આંખોંકો દેખતા ઔર સર ઝુકા કર સોચમેં ખો જાતા થા. લળકીકી જૈસે વહ કોઈ બાત સુન હી નહીં

રહા થા. થોળી દેર બા'દ લળકીકા ચેહરા ગહરી શામકી તારીકીમેં છુપ ગયા. ઉસ્ને ઘોળેકે સાથ બંધે હૂએ થેલેમેંસે ખાનેકી દો તીન ચીઝેં નિકાલીં. લળકીકો દીં ઔર ખુદ ભી ખાઈ. ઉસ્કા જિસ્મ ઈસ કદર નિઢાલ થા કે જૂંહી લેટા ઉસ્કી આંખ લગ ગઈ.

આધી રાતકે બહુત બા'દ લળકીને કરવટ બદલી ઔર ઉસ્કી આંખ ખુલ ગઈ. ઉસ્ને અમ્માદકો દેખા. વહ ખરાટે લે રહા થા. ઈન્સે ચંદ કદમ દૂર ઘોળે થે. રાતકે પિછલે પહરકા ચાંદ ટીલોંકે ઉપર આ ગયા થા. સહરાઈ ચાંદની આઈનેકી તરહ શફ્ફાફ થી. લળકીને ઘોળોંકો દેખા. અમ્માદકો ઈત્ના હોશ ભી ન થા કે સોનેસે પહલે ઘોળોંકી ઝીનેં ઉતાર દેતા. લળકીને ઘોળે તય્યાર દેખે, અમ્માદકો ઘેહરી નીંદ સોએ દેખા ઔર યહ ભી મેહસૂસ કિયા કે પેટમેં ખોરાક ઔર પાની જાનસે ઉસ્કા જિસ્મ તરો તાઝા હો ગયા હે તો ઉસ્ને અપને ચુગેકે અંદર હાથ ડાલા. જબ ઉસ્કા હાથ બાહર આયા તો ઉસ્કી ઈત્ની દિલ્કશી ઉંગલિયોંને એક ખંજરકો મઝબૂતીસે પકળ રખ્ખા થા. ચાંદનીમેં ઉસે અમ્માદકા ચેહરા નઝર આ રહા થા. વહ તો બેહોશીકી નીંદ સોયા હુવા થા. લળકીને ચાંદનીમેં ચમકતે હૂએ ખંજરકો દેખા ઔર એક બાર ફિર અમ્માદકે ચેહરે પર નઝર ડાલી. અમ્માદ આહિસ્તાસે કુછ બુળ બળાયા. વહ નીંદમેં બોલ રહા થા. લળકી યહી સમઝ સકી કે વહ ઘરવાલોંકો યાદ કર રહા હે.

લળકીને અમ્માદકે સીનેકો ગોરસે દેખા ઔર અંદાઝા કિયા કે ઉસ્કા દિલ કહાં હે. વહ એકસે દૂસ્રા વાર નહીં કરના ચાહતી થી. યહ વાર દિલ પર હોના ચાહિએ થા તાકે અમ્માદ ફોરન્ મર જાએ વર્ના વહ મરતે મરતે ભી ઉસે માર ડાલેગા. લળકીને ખંજરકો ઔર ઝિયાદા મઝબૂતીસે પકળ લિયા ઔર ઘોળોંકો દેખા. ઉસ્ને દિલ હીમેં પૂરા અમલ દોહરાયા. વહ ખંજર દિલમેં ઉતાર દેગી ઔર ભાગ કર એક ઘોળે પર સવાર હો જાએગી ઔર ઘોળેકો એળ લગા દેગી. વહ સિપાહી નહીં થી વર્ના વહ બિલા સોચે સમઝે ખંજર માર કર અમ્માદકો ખતમ કર દેતી. યહી વજહ કાફી થી કે અમ્માદ મુસલમાન હે ઔર ઉસ્કા દુશ્મન, મગર વહ બાર બાર અમ્માદકે ચેહરે પર

નઝરેં ગાળ લેતીં થી ઔર જબ ઉસે કત્લ કરનેકે લિએ ખંજરકો મઝબૂતીસે પકળતી થી તો ઉસ્કા દિલ ધળકને લગતા થા. અમ્માદ એક બાર ફિર બુળ બળાયા. અબકે ઉસ્કે અલ્ફાઝ ઝરા સાફ થે. વહ ખ્વાબમેં અપને ઘર પહુંચા હુવા થા. ઉસ્ને માંકા નામ લિયા, બહનકો ભી યાદ કિયા ઔર કુછ ઐસે અલ્ફાઝ કહે જૈસે ઉન્હેં કત્લ કર દિયા ગયા ઔર અમ્માદ કાતિલોંકો ઢૂંડ રહા થા.

કોઈ એહસાસ યા જઝબા લળકીકા હાથ રોક રહા થા. ખોફ ભી હો સકતા થા. યહ કત્લ ન કર નેકા જઝબા ભી હો સકતા થા. લળકી બેચેન હો ગઈ. ઉસ્ને યહ ઈરાદા કિયા કે કત્લ ન કરે. આહિસ્તાસે ઉઠે. ઘોળે પર બેઠે ઔર આહિસ્તા આહિસ્તા ઉસ્કી ખડસે નિકલ જાએ. વહ ઉઠી ઔર ખંજર હાથમેં લિએ ઘોળેકી તરફ ચલ પળી, મગર રેતને ઉસ્કે પાવં જકળ લિએ. ઉસ્ને રૂક કર અમ્માદકો દેખા તો અચાનક ઉસ્કે ઝહનમેં યહ ખયાલ આયા કે ઈસ મર્દને ઈત્ની ભી પરવા નહીં કી કે ઉસે એક જવાન લળકી તન્હાઈમેં મિલ ગઈ હે ઔર ઉસ્ને યહ ભી નહીં સોચા કે યહ લળકી ઈસાઈ હે જો ઉસે સોતેમેં કત્લ કર સકતી હે ઔર ઉસ્ને ઘોળેકી ઝીનેં ભી નહીં ઉતારીં ઔર ઉસ્ને અપની બરછી ઔર તલવાર ભી એહ્તિયાતસે નહીં રખ્ખી. ક્યૂં ? ક્યા ઉસે મુઝ પર ભરોસા થા ? ક્યા યહ ઈત્ના હી બહિસ હે કે મેરી જવાની ઉસ્કે અંદર કોઈ જઝબા બેદાર નહીં કર સકતી ? ઉસે ઐસા મેહસૂસ હોને લગા જૈસે ઈસ આદમનીને ઉસે ઘોળેસે ઝિયાદા કીમતી નહીં સમઝા. વહ આહિસ્તા આહિસ્તા એક ઘોળે તક પહુંચી. ઘોળા હિન્હિનાયા. લળકીને ઘબરા કર અમ્માદકો દેખા. ઘોળેકી આવાઝ પર ભી ઉસ્કી આંખ ન ખુલી.

વહ તીન ઘોળોંકી ઓટમેં ખળી એક ઘોળે પર સવાર હોનેકા ઈરાદા કર રહી થી કે ઉસે અપને અકબસે (પીછેસે) આવાઝ સુનાઈ દી, "કોન હો તુમ ?" લળકીને ચોંક કર પીછે દેખા. એક આદમીને મુંહસે વિસલ બજાઈ ઔર કહા "હમારી યહ કિસ્મત ?" વહ દો થે. દૂસ્રા હંસા. લળકી ઝુબાનસે પેહચાન ગઈ કે યહ સલીબી હેં. એકને લળકીકો બાઝૂસે પકળા ઔર અપની તરસ ખીંચા. લળકીને કહા "મેં સલીબી હૂં." દોનોં આદમી હંસ પળે ઔર એકને કહા "ફિર તુમ સાલિમ હમારી હો. આઓ."

"ઝરા ઠહરો ઔર મેરી બાત સુનો." ઉસ્ને કહા "મેં શોબકસે ફિરાર હો કર આઈ હૂં. મેરા નામ અય્વના હે. મેં જાસૂસીકે શોઅબેકી હૂં. કુરક જા રહી હૂં. વહ દેખો એક મુસલમાન સિપાહી સોયા હુવા હે. ઉસ્ને મુઝે પકળ લિયા થા. મેં ઉસે સોતા છોળ કર ભાગ રહી હૂં. મેરી મદદ કરો. યહ ઘોળે સંભાલો ઔર મુઝે કુરક પહુંચાઓ." ઉસ્ને ઉન્હેં અછ્છી તરહ સમઝાયા કે વહ સલીબી ફોજકે લિએ કિત્ની કીમતી કાર આમદ લળકી હે.

એક સલીબીને ઉસે વેહશિયોંકી તરહ બાઝૂઓંમેં જકળ લિયા ઔર કહા "જહાં કહોગી પહુંચા દેંગે." દૂસ્રેને એક બેહૂદા બાત કહ દી ઔર દોનોં ઉસે એક તરફ કો ધકેલને લગે. વહ સલીબી ફોજકે પ્યાદા સિપાહી થે જો મુસલમાન છાપેમારોંસે ભાગતે ફિર રહે થે. રાત વહ છુપ કર ઝરા આરામ કરના ચાહતે થે. ઐસી ખૂબસૂરત લળકીને ઉન્હેં હેવાન બના દિયા. લળકીને જબ દેખા કે ઉન્હેં સલીબકા ભી કોઈ ખયાલ નહીં તો ઉસ્ને ઈસ ઉમ્મીદ પર બલંદ આવાઝસે બોલના શુરૂઅ કર દિયા કે અમ્માદ જાગ ઉઠેગા. ઉસે સિપાહિયોંને ઘસીટના શુરૂઅ કર દિયા.

અચાનક એકને ઘબરાઈ હૂઈ આવાઝમેં અપને સાથીકા નામ લે કર કહા "બચો," મગર ઉસ્કે બચનેસે પહલે હી અમ્માદકી બરછી ઉસ્કે પેટમેં ઉતર ચુકી થી. દૂસ્રેને તલવાર સોંત લી. ઉસ વક્ત લળકીને દેખા કે ઉસ્કે હાથમેં ખંજર હે. ઉસ્ને ખંજર સલીબી સિપાહકે પહલૂમેં ઘોંપ દિયા. યકે બા'દ દિગરે દો ઔર વાર કિએ ઔર ચિલ્લા ચિલ્લા કર કહા "તુમ્હેં ઝિંદા રહનેકા કોઈ હક નહીં. તુમ સલીબકે નામ પર ગલીઝ દાગ હો."

જબ દોનોં સલીબી ઠંડે હો ગએ તો લળકી બેકાબૂ હો કર રોને લગી. અમ્માદને ઉસે બહલાયા ઔર કહા "અબ યહાં રૂકના ઠીક નહીં. હો સકતા હે ઝિયાદા સિપાહી ઈધર આ નિકલેં. હમ અભી શોબક કો રવાના હો જાતે હેં." ઉસ્ને લળકીસે પૂછા "ઉન્હોંને તુમ્હેં જગાયા થા."

"નહીં." લળકીને જવાબ દિયા, "મેં જાગ રહી થી ઔર ઘોળોંકે પાસ ખળી થી."

"વહાં ક્યૂં"

"ઘોળે પર સવાર હો કર ભાગનેકે લિએ." લળકીને એ'તિરાફ કરતે

હૂએ કહા, "મેં તુમ્હારે સાથ નહીં જાના ચાહતી થી."

"તુમ્ને ખંજર કહાસે લિયા હે."

"મેરે પાસ થા." લળકીને જવાબ દિયા, "મેંને પહલે હી હાથમેં લે રખ્ખા થા." "પહલે હી હાથમેં ક્યૂં લે રખ્ખા થા ?" અમ્માદને પૂછા, "શાયદ ઈસ લિએ કે મેં જાગ ઉઠૂં તો તુમ મુઝે કત્લ કર દો."

લળકીને જવાબ ન દિયા. અમ્માદકો દખતી રહી. કુછ દેર બા'દ બોલી, "મેં તુમ્હેં કત્લ કરકે ભાગના ચાહતી થી. ઈસ્સે પહલેકે તુમ મુઝકો કત્લ કરો. મેં તુમ્હેં બતા દેના ચાહતી હૂં કે મેંને યહ ખંજર તુમ્હેં કત્લ કરનેકે લિએ ખોલા થા, લેકિન હાથ ઉઠા નહીં. મેં યહ નહીં બતા સકતી કે મેંને તુમ્હારે દિલમેં ખંજર ક્યૂં નહીં ઉતારા. તુમ્હારી ઝિંદગી મેરે હાથમેં થી. મેં બુઝદિલ નહીં. ફિર ભી મેં તુમ્હેં કત્લ ન કર સકી. મેં કોઈ વજ્હ બયાન નહીં કર સકતી. શાયદ તુમ કુછ બતા સકો."

"ઝિંદગી ઔર મોત અલ્લાહકે હાથમેં હે. અમ્માદને કહા, તુમ્હારા હાથ મેરે ખુદાને રોકા થા ઔર તુમ્હારી ઈઝઝત ખુદાને બચાઈ હે. મેરા વુજૂદ તો એક બહાના ઔર એક સબબ થા. કિસ ઘોળે પર સવાર હો જાઓ ઔર ચલો."

લળકીને ખંજર અમ્માદકી તરફ બળ્હા કર કહા "મેરા ખંજર અપને પાસ રખ લો, વર્ના મેં તુમ્હેં કત્લ કર દૂંગી."

"તુમ મેરી તલવાર ભી અપને પાસ રખ લો." અમ્માદને કહા, "તુમ મુઝે કત્લ નહીં કર સકોગી." યહ મઝાક નહીં થા. દોનોં પર સંજીદગી તારી થી. વહ ઘોળોં પર સવાર હૂએ ઔર તીસ્રા ઘોળા સાથ લે કર ચલ પળે.

સૂરજ નિકલને તક વહ ઉસ ઈલાકેમેં પહુંચ ચુકે થે જહાં કોઈ સલીબી સિપાહી નઝર નહીં આતા થા. અમ્માદકી અપની ફોજકે ચંદ સિપાહી ઉસે નજર આએ. જિન્કે સાથ ઉસ્ને કુછ બાતેં કીં ઔર ચલતે ગએ. અપ્રીલકા સૂરજ બહુત હી ગરમ થા. વહ મુંહ ઔર સર લપટે હૂએ ચલતે ગએ. દૂરસે રેત પાનીકે સમંદરકી તરહ ચમકતી નઝર આતી થી ઔર બાઈ સિમ્ત રેતિલી સિલોંકી પહાળિયાં નઝર આ રહી થીં. સફરકે દોરાન વહ આપસમેં

કોઈ બાત ન કર સકે. ગર્મીકે અલાવા ઉન લાશોંને ભી ઉન પર ખામોશી તારી કર રખ્ખી થી જો ઉન્હેં ઈધર ઉધર બિખરી હૂઈ નઝર આ રહી થીં. કોઈ એક ભી લાશ સાલિમ નહીં થી. ગિધોં ઔર દરીંદોંને ઉન્કે આ'ઝા અલગ અલગ કર દીએ થે. બા'ઝ લાશોંકી સિર્ફ હડ્ડિયાં ઔર ખોપળિયાં રહ ગઈ થીં. અમ્માદને લળકીસે કહા "યહ તુમ્હારી કોમકે સિપાહી હૈં. યહ ઉન બાદશાહોંકી ખ્વાહિશોંકે શિકાર હો ગએ હૈં જો ઈસ્લામી સલ્તનતકો ખત્મ કરને પર બર્તાનિયા, ફ્રાન્સ, જર્મની, ઈટાલી ઔર ન જાને કહાં કહાંસે આએ હૈં."

લળકી ખામોશ રહી. વહ બાર બાર અમ્માદકો દેખતી થી ઔર આહ ભર કર સર ઝુકા લેતી થી. અમ્માદને સિલોંકે પહાળિયોંકા રૂખ કર લિયા. ઉસે મા'લૂમ થા કે વહાં પાની ઝરૂરી હોગા ઔર સાયા ભી. સૂરજ ઉન્કે નીચે જાને લગા તો વહ પહાળિયોંમેં પહુંચ ગએ. તલાશકે બા'દ ઉન્હેં હરી જાળિયાં ઔર ઘાસ નઝર આ ગએ. એક જગહસે પહાળીકા દામન ફટા હુવા થા. વહાં પાની થા. વહ ઘોળોંસે ઉતરે. પહલે ખુદને પાની પિયા, ફિર ઘોળોંકો પાની પીનેકે લિએ છોળ દિયા ઔર સાએમેં બેઠ ગએ.

"તુમ કોન હો ?" લળકીને ઉસ્સે પૂછા "તુમ્હારા નામ ક્યા હે ?" "કહાંકે રહનેવાલે હો ?"

"મૈં મુસલમાન હૂં." અમ્માદને જવાબ દિયા, "મેરા નામ અમ્માદ હે ઔર મૈં શામી હૂં." "રાત ખ્વાબમેં તુમ કિસે યાદ કર રહે થે ?"

"તુમ્હારી માં હે ? બહન હે ?" લળકીને પૂછા ઔર કહા "તુમ શાયદ ઉન્હેં યાદ કર રહે થે."

"થીં કભી !" અમ્માદને આહ ભર કર કહા "અબ ઉન્હેં ખ્વાબમેં દેખા કરતા હૂં." લળકીને ઉસ્સે સારી બાત પૂછનેકી બહુત કોશિશ કી, લેકિન અમ્માદને ઔર કુછ નહીં બતાયા. ઉસ્ને લળકીસે કહા "તુમ્ને અપને મુતઅલ્લિક ઝૂટ બોલા થા. મુઝે પૂછનેકી કોઈ ઝરૂરત નહીં કે તુમ કોન હો. મૈં તુમ્હેં મુતઅલ્લકા હાકિમકે પાસ છોળ કર વાપસ આ જાઉંગા, અગર સચ બોલ સકો તો અપને મુતઅલ્લિક કુછ બતા દો, લેકિન યહ ન કહના કે તુમ ઉન સલીબી લળકિયોંમેંસે નહીં હો જો હમારે મુલ્કમેં

જાસૂસીકે લિએ આતી હૈં."

"તુમ ઠીક કહતે હો." લળકીને કહા, "મૈં જાસૂસ લળકી હૂં, મેરા નામ અય્વના હે." "તુમ્હારે માં–બાપકો મા'લૂમ હે કે તુમ્હારા કામ કિસ કિસ્મકા હે ? " અમ્માદને પૂછા,

"મેરે માં–બાપ નહીં હૈં." ઉયૂનાને જવાબ દિયા, "મૈંને ઉન્કી સૂરત ભી નહીં દેખી. મેરા મહકમા મેરી માં ઔર ઉસ મહકમાકા હાકિમ હર્મન મેરા બાપ હે." ઉસ્ને યહ બાત યહીં પર ખત્મ કર દી ઔર કહા "મેરી એક સાથી લળકીને એક મુસલમાન સિપાહીકો બચાનેકે લિએ ઝહર પી લિયા થા. મૈં ઉસ વક્ત બહુત હેરાન હૂઈ થી કે કોઈ સલીબી લળકી એક મુસલમાનકે લિએ ઈત્ની બળી કુર્બાની કર સકતી હે ? મૈં આજ મેહસૂસ કર રહી હૂં કે ઐસા હો સકતા હે. પતા ચલા થા કે ઉસ મુસલમાન સિપાહીને ભી તુમ્હારી તરહ ઉસ લળકીકો ડાકુઓંસે લળ કર બચાયા, ખુદ ઝખ્મી હુવા ઔર લળકીકો શોબક તક પહુંચાયા થા. તુમ્હારી તરહ ઉસ્ને ભી ધ્યાન નહીં દિયા થા કે વહ લળકી કિત્ની ખૂબસૂરત હે. લોઝેના બહુત ખૂબસૂરત લળકી થી. મૈં યહ કહ સકતી હૂં કે મૈં તમ્હારી ખાતિર જાન કુર્બાન કર દૂં ગી."

"મૈંને અપના ફર્ઝ અદા કિયા હે." અમ્માદને કહા "હમ લોગ હુકમકે પાબંદ હોતે હૈં." "શાયદ યહ જઝબાતકા અષર હે કે મૈં ઐસા મેહસૂસ કરતી હૂં જૈસે મૈંને પહલે ભી તુમ્હેં દેખા હે."

"દેખા હોગા." અમ્માદને કહા "તુમ મિસ્ર ગઈ હોગી. વહાં દેખા હોગા."

"મૈં મિસ્ર ઝરૂર ગઈ હૂં." લળકીને કહા "તુમ્હેં નહીં દેખા થા." ઉસ્ને મુસ્કુરા કર પૂછા "મેરે મુતઅલ્લિક તુમ્હરા કયા ખયાલ હે ? કયા મૈં ખૂબસૂરત નહીં હૂં."

"તુમ્હારી ખૂબસૂરતીસે મૈંને ઈન્કાર નહીં કિયા." અમ્માદને સંજીદગીસે કહા "મૈં સમઝ ગયા હૂં તુમ્ને યહ સવાલ કયૂં કિયા હે. તુમ ઝરૂર હેરાન હોગી કે મૈંને તુમ્હારે સાથ વહ સુલૂક કયૂં નહીં કિયા હે જો તુમ્હારી સલીબીકે દો સિપાહિયોંને તુમ્હારે સાથ કરના ચાહા થા. હો સકતા હે તુમ્હારે

દિલમેં યહ ખોફ અભી તક મોજૂદ હો કે મેં તુમ્હેં ધોકા દે રહા હૂં ઔર તુમ્હેં શોબક લે જા કર ખરાબ કરૂંગા યા તુમ્હારે સાથ તુમ્હારી મર્ઝીકે ખિલાફ શાદી કર લૂંગા યા તુમ્હેં બેચ ડાલૂંગા. મેં તુમ્હારા યહ ખોફ દૂર કરના ઝરૂરી સમઝતા હૂં. લળકી મેરે મઝહબકી હો યા દૂસ્રે મઝહકકી, મેં કિસી લળકીકો બુરી નઝરસે દેખ હી નહીં સકતા. ઈસ્કી વજહ યહ હે કે મેં જબ તેરહ ચોદહ સાલકા થા તો મેરી એક છોટીસી બહન ઈગ્વા હો ગઈ થી. ઉસ્કી ઉમર છે સાત સાલ થી. સોલા સાલ ગુઝર ગએ હેં. ઉસે શોબકકે ઈસાઈ ઉઠા લે ગએ થે. મેં નહીં જાનતા કે વહ ઝિંદા હે યા મર ગઈ હે. અગર ઝિંદા હે તો કિસી અમીરકે હરમમેં (યા'ની કિસીકી બાંદી) હોગી યા તુમ્હારી તરહ જાસૂસી કરતી ફિર રહી હોગી. મેં જિસ લળકીકો દેખતા હૂં ઉસે અપની બહન સમઝ લેતા હૂં. ઉસે બુરી નઝરસે ઈસ લિએ નહીં દેખતા કે વહ મેરે ગુમશુદા બહન હી ન હો. મેં તુમ્હેં સિર્ફ ઈસ લિએ શોબક લે જા રહા હૂં કે તુમ મહફૂઝ રહો. મેં જાનતા થા કે સહરામેં અકેલે જાને ઔર પેદલ ચલનેસે તુમ્હારા ક્યા હશ્ર હોતા ઔર તુમ કિસીકે હાથ ચળહ જાતી તો તુમ્હારા હાલ વહી હોતા જો તુમ્હારે અપને સલીબી કરને લગે થે. મુઝે લઝઝત ઈસ સહરાવમેં સલીબિયોંકે તઆકુબમેં ઘોળા દોળાતે ઔર ઉન્કા ખૂન બહાતે મિલતી હે.''

લળકી ઉસે અજીબ સી નઝરોંસે દેખ રહી થી. ઉસ્કી આંખોંમેં પ્યાસકા તઅષ્ષુર થા. ઉસ્કે સાથ ઐસી બાતેં કિસીને નહીં કી થીં. ઉસે બેહયાઈ ઔર અય્યારીકે સબક દીએ ગએ થે. ઉસે એક બળા હી ખૂબસૂરત ફરેબ બનાયા ગયા થા. ઉસ પર હુસ્ન ઔર શરાબકા નશા તારી કિયા ગયા થા. ઉસે ઈસ્મતકે મોતીસે મહરૂમ રખ્ખા ગયા થા ઔર વહ ઈસ ટ્રેનીંગકે બા'દ અપની સાથી લળકિયોંકી તરહ અપને આપકો મર્દોંકે દિલોં પર રાજ કરનેવાલી શહઝાદી સમઝને લગી થી. ઈસ યહ યાદ નહીં રહા થા કે ઉસ્કા ઘર કહાં હે ઔર ઉસ્કે માં–બાપ કૈસે થે. અમ્માદકી જઝબાતી બાતોંને ઉસ્કી ઝાતમેં એક ઔરતકે જઝબાત બેદાર કર દીએ. વહ ગહરી સોચકે આલમમેં ખો ગઈ. અમ્માદસે જૈસે વહ બેતકલ્લુફ હો ગઈ હો.

ઉસ્ને ગહરી સોચકે આલમમેં કહા ''અકે ડરાવને ખ્વાબકી તરહ યાદ આતા હે કે મુઝે એક ઘરસે ઉઠાયા ગયા થા. મુઝે યાદ નહીં આ રહા કે ઉસ

વક્ત મેરી ઉમર ક્યા થી.'' ઉસ્ને અપને બાલોંમેં દોનોં હાથ મેરે ઔર બાલોંકો દોનોં મુઠ્ઠિયોંમેં લે કર ઝિંઝોળા જૈસે પુરાની યાદોંકો બેદાર કરનેકી કોશિશ કર રહી હો. ઉસ્ને ઉક્તા કર કહા ''કુછ યાદ નહીં આતા. મેરા માઝી શરાબ ઔર એશો ઈશ્રત ઔર હસીન અય્યારિયોંમેં ગુમ હો ગયા હે. મૈંને કભી ભી નહીં સોચા કે મેરે વાલિદૈન કોન થે ઔર કૈસે થે. મુઝે કભી માં-બાપકી ઝરૂરત મેહસૂસ હૂઈ હી નહીં. મેરે અંદર જઝબાત થે હી નહીં. મુઝે મા'લૂમ હી નહીં કે મર્દ બાપ ઔર ભાઈ ભી હો સકતા હે. મર્દ મુઝે અપની તફરીહકે ઈસ્તિઅમાલકી ચીઝ સમઝતે હૈં, લેકિન મૈં મર્દોંકો ઈસ્તિઅમાલ કિયા કરતી હૂં. જિસ પર મેરી ખૂબસૂરતી ઔર મેરી જવાનીકા નશા તારી ન હો ઉસે મૈં હશીશ ઔર શરાબસે અપના ગુલામ બના લેતી હૂં, મગર તુમ્ને જો બાતેં કી હૈં ઉન્હોંને મુઝમેં વહ હિસ્સી (બેદાર કરનેકી કુવ્વત) બેદાર કર દી હૈં જો માં, બાપ, બહન ઔર ભાઈકા પ્યાર માંગતી હૈં.''

ઉસ્કી બેચેની બળ્હતી ગઈ. વહ રૂક રૂક કર બોલતી રહી ફિર બિલ્કુલ હી ચુપ હો ગઈ. કભી અમ્માદકો ટિકટિકી બાંધ કર દેખને લગતી ઔર કભી અપને સર પર હાથ રખ કર અપને બાલ મુઠ્ઠીમેં લે કર ઝિંઝોળને લગતી. વહ દર અસલ ગુમ ગુશ્તા માઝી ઔર હાલકે દરૂમિયાન ભટક ગઈ થી. અમ્માદને જબ ઉસે કહા કે ઉઠો ચલેં તો વહ ભોલે ભાલે મા'સૂમસે બચ્ચેકી તરહ ઉસ્કે સાથ ચલ પળી. ઉન્કે ઘોળે ઉન્હીં પહાળી ઈલાકેસે બહુત દૂર લે ગએ તો ભી વહ અમ્માદકો દેખ રહી થી. સિર્ફ એક બાર ઉસ્ને હંસ કર કહા ''મર્દકી બાતોં ઔર વા'દોં પર મૈંને કભી એ'તિબાર નહીં કિયા. મૈં સમઝ નહીં સકતી કે મૈં ક્યૂં મેહસૂસ કર રહી હૂં કે મુઝે તુમ્હારે સાથ જાના ચાહિએ.'' અમ્માદને ઉસ્કી તરફ દેખા ઔર મુસ્કુરા દિયા.

વહ જબ શોબકકે દરવાઝે પર પહુંચે તો અગલે રોઝકા સૂરજ તુલૂઅ હો રહા થા. વહ સહરામેં એક ઔર રાત ગુઝર આઈ થી. અમ્માદ લળકીકો જહાં લે જાના ચાહતા થા ઉસ જગહકે મુતઅલ્લિક પૂછ કર વહ ચલ પળા. ઘોળે શહરમેંસે ગુઝર રહે થે. લોગ અમ્વનાકો રૂક રૂક કર દેખતે થે. ચલતે ચલતે અમ્માદને એક મકાનકે સામને ઘોળા રોક લિયા ઔર બંદ દરવાઝેકો

દેખને લગા. અય્વનાને ઉસ્સે પૂછા "યહાં ક્યૂં રૂક ગએ ?" ઉસ્ને જૈસે કુછ સુના હી ન હો. દરવાઝેકે કરીબ જા કર ઘોળે પર બેઠે બેઠે ઉસ્ને દરવાઝે પર આહિસ્તા આહિસ્તા દો તીન ઠોકરેં મારીં. એક બુઝુર્ગ સૂરત ઈન્સાનને દરવાઝા ખોલા.

"યહાં કોન રહતા હે ?" અમ્માદને અરબી ઝુબાનમેં પૂછા.

"કોઈ નહીં." બૂળ્હેને જવાબ દિયા "ઈસાઈયોંકા એક ખાન્દાન રહતા થા. હમારી ફોજ આ ગઈ તો પૂરા ખાન્દાર ભાગ ગયા હે."

"અબ આપને ઈસ પર કબ્ઝા કર લિયા હે ?"

બૂળ્હા ડરા. ઉસ્ને દેખા કે યહ સવાર ફોજી હે ઔર ઈસ્સે બાઝ પુર્સ કર રહા હે કે ઈસાઈકે મકાન પર ઉસ્ને ક્યૂં કબ્ઝા કર લિયા હે, જબકે સુલ્તાન અય્યૂબીને મુનાદીકે ઝરીએ હુકમ જારી કિયા હે કે કિસી મુસલમાનકી તરફસે કિસી ઈસાઈકો કોઈ તકલીફ ન પહુંચે વર્ના સખ્ત સઝા દી જાએગી. બૂળ્હેને કહા "મેંને કબ્ઝા નહીં કિયા. ઈસ્કી હિફાઝતકે લિએ યહાં આ ગયા હૂં. મેં ઈસે બિલ્કુલ બંદ કર દૂંગા. ઈસ્કા માલિક ઝિંદા હે. વહ મુસલમાન હે ઔર પંદરહ સોલહ સાલસે બેગાર કેમ્પમેં પળા હે."

"ક્યા અમીરે મિસ્રને ઉન્હેં કેમ્પસે રિહા નહીં કિયા ?" અમ્માદને પૂછા.

"વહાંકે મુસલમાન અબ આઝાદ હેં, લેકિન અભી કેમ્પમેં હી હેં." બૂળ્હેને જવાબ દિયા, "ઉન સબકી હાલત ઈત્ની બુરી હે કે કાબિલે એહતિરામ સાલારે આ'ઝમ અય્યૂબીને ઉન્કે લિએ દૂધ, ગોશ્ત, દવાઈયોં ઔર નિહાયત અચ્છે રહન સહનકા ઈન્તિઝામ વહીં કર દિયા હે. બહુતસે તબીબ ઉન્કી દેખભાલ કર રહે હેં. ઉન્મેં જિસ્કી સિહહત બહાલ હો જાતી હે ઉસે ઘર ભેજ દિયા જાતા હે. વહાં જો રહતે હેં ઉન્હેં ઉન્કે રિશ્તેદાર વહીં મિલને આ જાતે હેં. ઈસ મકાનકા માલિક ભી વહીં હે. એક તો ઉસ્કા બૂળ્હાપા હે ઔર દૂસ્રે કેમ્પકી પંદરહ સોલહ સાલોંકી અઝિય્યતેં. બેચારા સિર્ફ ઝિંદા હે. મેં ઉસે દેખને જાયા કરતા હૂં. ઉમ્મીદ હે સિહહત યાબ હો જાએગા. મેં ઉસે બતા દિયા થા કે ઉસ્કા મકાન ખાલી હો ગયા હે."

"ઉસ્કે રિશ્તેદાર કહા હેં ?" અમ્માદને પૂછા,

"કોઈ ભી ઝિંદા નહીં." બૂળ્હેને જવાબ દિયા ઔર તીન ચાર ઘર છોળ કર એક મકાનકી તરફ ઈશારા કરકે કહા "વહ મુરા ઝાતી મકાન હે. મેં ઉન લોગોંકા સિર્ફ પળોસી થા. આ મુઝે ઉન્કા રિશ્તેદાર કહ સકતે હેં."

અમ્માદ યહ પૂછ કરકે અંદર મસ્તૂરાત નહીં હેં ઘોળેસે ઉતર કર અંદર ચલા ગયા. કમરોંમેં ગયા. દીવારોં પર હાથ ફેરા. અય્વના ભી અંદર ચલી ગઈ. ઉસ્ને અમ્માદકો દેખા. વહ આંસૂ પૂછ રહા થા. અય્વનાને આંસુઓંકી વજાહ પૂછી તો ઉસ્ને જવાબ દિયા "અપને બચપનકો ઢૂંડ રહો હૂં. મેં ઈસ ઘરસે ભાગા થા. યહ મેરા ઘર હે." ઉસ્કે આંસૂ બહને લગે. ઉસ્ને બૂળ્હેસે પૂછા "ઈન્કે રિશ્તેદાર મર ગએ હેં ? ઉન્કી કોઈ અવ્લાદ ભી થી !", "સિર્ફ એક લળકા બચા થા જો ઈસાઈ ડાકુઓંસે બચ કર મેરે ઘર આ ગયા થા." બૂળ્હેને જવાબ દિયા "ઉસે મેંને શામ રવાના કર દિયા થા. અગર યહાં રહતા તો મારા જાતા."

અમ્માદકો વહ રાત યાદ આ ગઈ જબ વહ ઈસ ઘરસે ભાગ કર પળોસીકે ઘર જા છુપા થા. વહ યહી પળોસી થા, મગર ઉસ્ને બૂળ્હેકો બતાયા નહીં કે વહ લળકા જિસે ઉસ્ને શોબકસે શામકો રવાના કર દિયા થા વહ યહી જવાન હે જિસે વહ યહ કહાની સુના રહા હે. અમ્માદકે લિએ જઝબાત પર કાબૂ પાના મહાલ હો ગયા, લેકિન વહ સખ્ત જાન ફોજી થા. ઉસ્ને બુળ્હેસે કહા "મેં ઈસ મકાનકે માલિકસે મિલના ચાહતા હૂં. મુઝે ઉન્કા નામ બતા દો." બૂળ્હેને ઉસે ઉસ્કે બાપકા નામ બતા દિયા. અમ્માદકો અપને બાપકા નામ અછછી તરહ યાદ થા.

"ઉસ લળકેકી એક બહન થી." બૂળ્હેને કહા, "બહુત છોટી થી. ઉસે ઈસાઈયોંને ઈગ્વા કર લિયા થા. ઉસી ઝિમ્નમેં ઈસ ઘરકે સારે અફરાદ ઈસાઈયોંકે હાથોં કત્લ હો ગએ."

"અય્વના !" અમ્માદને લળકીસે કહા "અપની મુકદસ સલીબ પરસ્તારોંકે કરતૂત સુન રહી હો ?"

અય્વનાને કોઈ જવાબ નહીં દિયા. વહ છતકો દેખને લગી. ઉસ્ને કમરેકે દરવાઝેકે એક કિવાળકો બંદ કર દિયા ઔર ઉસ્કી ઉલટી તરફ દેખને લગી. કિવાળ પર તીન ચાર છોટ છોટી ઔર ગહરી લકીરેં ખુદી હૂઈ થીં. વહ બેઠ

કર ઈન લકીરોંકો બળી ગોરસે દેખને લગી. અમ્માદ ઉસે દેખ રહા થા. અય્વના લકીરોં પર હાથ ફેરને લગી. વહ ઉઠી ઔર દૂસ્રે કમરેમેં ચલી ગઈ. વહાં ભી કિવાળોં પર હાથ ફેર કર કુછ ઢૂંડને લગી. અમ્માદને જા કર ઉસ્સે પૂછા, "ક્યા દેખ રહી હો ?"

લળકી મુસ્કુરાઈ ઔર બોલી "તુમ્હારી તરહ મૈં ભી અપના બચપન ઢૂંડ રહી હૂં." ઉસ્ને અમ્માદસે પૂછ "યહ તુમ્હારા ઘર થા ? તુમ યહીંસે ભાગે થે ?"

"યહીસે" અમ્માદને જવાબ દિયા ઔર ઉસે સુના દિયા કે કિસ તરહ ઉન્કે ઘર ઈસાઈયોંને હમ્લા કિયા ઔર ઉસકી માં ઔર બળે ભાઈકો કત્લ કર દિયા થા. અમ્માદ ભાગ ગયા ઔર વહ આજ તક યહ સમઝતા રહા કે ઉસ્કા બાપ ભી કત્લ હો ગયા હે, લેકિન યહ બૂળ્હા બતાતા હે કે બાપ કેમ્પમેં ઝિંદા હે.

"તુમ્ને ઉસ બૂળ્હેકો બતા દિયા હે કે વહ લળકે તુમ હી હો જિસે ઉસ્ને પનાહ દી થી ?", "મૈં બતાના નહીં ચાહતા." ઉસ્ને તઝબઝુબકે આલમમેં કહા.

અય્વના ઉસે બળે ગોરસે દેખને લગી ઔર બૂળ્હા ઈન દોનોંકો દેખ દેખ કર હેરાન હો રહા થા કે યહ દોનોં યહાં ક્યા દેખ રહે હેં. અમ્માદ બચપનકી યાદોંમેં ગુમ હો ગયા થા. બૂળ્હેને પૂછા "મેરે લિએ ક્યા હુકમ હે ?"

અમ્માદ ચોંકા ઔર હુકમ દેનેકે લેહજેમેં બોલા "ઈસ મકાનકો અપની નિગરાનીમેં રખ્ખે. યહ આપકી તહવીલમેં (અમાનતમેં) હે." ઉસ્ને અય્વનાસે કહા "આઓ ચલેં."

"ક્યા તુમ અપને બાપસે નહીં મિલોગે ?" અય્વનાને ઉસ્સે પૂછા.

"પહલે અપના ફર્ઝ અદા કર લૂં." અમ્માદને જવાબ દિયા, "મુઝે રેગીસ્તાનમેં મેરા કમાંડર ઢૂંડ રહા હોગા. વહ મુઝે મુર્દા કરાર દે ચુકે હોંગે. વહાં મેરી ઝરુરત હે. આઓ, મેરે સાથ આઓ. મૈં યહ અમાનત કિસીકે હવાલે કર દૂં."

"લળકિયાં, લળકિયાં, લળકિયાં" સુલ્તાન સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને સગુફ્તાસે લેહજેમેં અલી બિન સુફયાનસે કહા "ક્યા યહ કમ્બખત સલીબી મેરે રાસ્તેમેં લળકિયોંકી દીવાર ખળી કરના ચાહતે હૈં ? ક્યા વહ લળકિયોંકો મેરે સામને નચા કર મુઝસે શોબકકા કિલ્આ લે લેંગે ?"

"અમીરે મોહતરમ !" અલી બિન સુફયાનને કહા "આપ અપની હી બાતોંકી તરદીદ કર રહે હૈં. યહ લળકિયાં દીવાર નહીં બન સકતી. દીમક બન ચુકી હૈં ઔર દીમકકા કામ કર રહી હૈં. આપકે ઔર મોહતરમ નૂરૂદ્દીન ઝંગીકે દર્મિયાન ગલત ફહમી પૈદા કરનેકી કોશિશ લળકિયોંકે હાથોં કરાઈ ગઈ હે ઔર ઈન લળકિયોંને હશીશ ઔર શરાબકે ઝરીએ હમારે મુસલમાન હુક્કામ ઔર ઉમરાઅકો ઈસ્તિઅમાલ કિયા હે."

"યહ વહી મવ્ઝૂઅ હે જિસ પર હમ સો બાર બાત કર ચુકે હૈં." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા "મુઝે ઉન લળકિયોંકે મુતઅલ્લિક કુછ બતાઓ. યહ તો મા'લૂમ હો ચુકા હે કે યહ આઠોં જાસૂસ હૈં. ઈન્હોંને અબ તક કોઈ નયા ઈન્કિશાફ કિયા હે યા નહીં."

"ઉન્હોંને બતાયા હે કે શોબકમેં સલીબી જાસૂસ ઔર તખ્રીબકાર મોજૂદ હૈં." અલી બિન સુફયાનને જવાબ દિયા "લેકિન ઉન્મેંસે કિસીકી ભી નિશાન દહી નહીં હો સકતી, ક્યૂંકે ઉન્કે ઘરોં ઔર ઠિકાનોંકા ઈલ્મ નહીં. ઉન્મેંસે તીન મિસ્રમેં કુછ વક્ત ગુઝાર આઈ હૈં. વહાં ઉન્હોંને જો કામ કિયા હે વહ આપકો બતાયા જા ચુકા હે."

"ક્યા વહ કૈદખાનેમેં હૈં ?" સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા.

"નહીં." અલી બિન સુફયાનને જવાબ દિયા. ઉસ્ને કહા "વહ અપની પુરાની જગહ રખ્ખી ગઈ હૈં. ઉન પર પેહરા હે."

ઈત્નેમેં દરબાન અંદર આયા. ઉસ્ને કહા "અમ્માદ શામી નામકા એક ઓહદેદાર એક સલીબી લળકીકો સાથ લાયા હે. કહતા હે કે ઉસે ઈસ્ને કુરકકે રાસ્તેસે પકળા હે ઔર યહ લળકી જાસૂસ હે."

"દોનોંકો અંદર ભેજ દો." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા.

દરબાનકે જાતે હી અમ્માદ ઔર અવ્વના અંદર આએ. સુલ્તાન અય્યૂબીને અમ્માદસે કહા "મા'લૂમ હોતા હે કે લંબી મુસાફતસે આએ હો.

તુમ કિસકે સાથ હો ?"

"મૈં શામી ફોજમેં હૂં" અમ્માદને જવાબ દિયા, "મેરે કમાંડરકા નામ એહતિશામ ઈબ્ને મુહમ્મદ હે ઔર મૈં અલ્બર્ક દસ્તેકા ઓહદેદાર હૂં."

"અલ્બર્ક કિસ હાલમેં હૈ ?" સુલ્તાન અય્યૂબીને પૂછા ઔર અલી બિન સુફયાનસે કહા "અલ્બર્ક ફિલ્વાકિઈ બર્ક હે. હમને જબ સૂડાનિયોં પર શબખૂન મારતે થે તો અલ્બર્ક કિયાદત (રહનુમાઈ) કર રહા થા. સહરાઈ છાપોંમેં ઉસ્કી નઝીર નહીં મિલતી."

"સાલારે આ'ઝમ !" અમ્માદને કહા, "આધા દસ્ત અલ્લાહકે નામ પર કુર્બાન હો ચુકા હે. મેરે ગિરોહમેંસે સિર્ફ મૈં રહ ગયા હૂં."

"તુમને ઈત્ની જાનેં ઝાએઅ તો નહીં કહીં ?" સુલ્તાન અય્યૂબીને સંજીદગીસે પૂછા, "મર જાને ઔર કુર્બાન હો જાનેમેં બહુત ફર્ક હે."

"નહીં સાલારે આ'ઝમ !" અમ્માદને જવાબ દિયા, "ખુદાએ ઝૂલ્જલાલ ગવાહ હે કે હમને એક એક જાનકે બદલે બીસ બીસ જાનેં લી હૈં. અગર સલીબિયોંકી ફોજ અપને ઠિકાને પહુંચ ગઈ તો વહ સિર્ફ ચંદ એક ઝખ્મી હોંગે. ફલસ્તીનકી રેતકો હમને સલીબિયોંકે ખૂનસે લાલ કર દિયા હે. હમારે દૂસરે દસ્તોંને ભી દુશ્મન પર પૂરા કહર બરસાયા હે. દુશ્મનમેં અબ ઈત્ના દમ નહીં રહા કે થોળેસે અર્સેમેં અગલી જંગકે લિએ તય્યાર હો જાએ."

"ઔર તુમ" સુલ્તાન અય્યૂબીને લળકીસે પૂછા "કયા તુમ પસંદ કરોગી કે અપને મુતઅલ્લિક હમેં સબ કુછ બતા દો ?"

"સબ કુછ બતાઉંગી" અય્વનાને કહા ઔર ઉસ્કે આંસૂ બહને લગે.

"અમ્માદ શામી" સુલ્તાન અય્યૂબીને અમ્માદસે કહા "ફોજી આરામગાહમેં ચલે જાઓ. નહાઓ, ધોઓ. આજકે દિન ઔર આજકી રાત આરામ કરો. કલ વાપસ અપને જેશ (લશ્કર)મેં ચલે જાના."

"મૈં દુશ્મનકે દો ઘોળે ભી લાયા હૂં." અમ્માદને કહા, "ઉન્કી તલવારેં ભી હૈં.", "ઘોળે અસ્તબલમેં ઔર તલવારેં અસ્લિહાખાનેમેં દે દો." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા ઔર ઝરા સોચ કર કહા "અગર ઈન ઘોળોંમેં કોઈ તુમ્હારે ઘોળેસે બહેતર હો તો બદલ લો. બાહરકે મહાઝ (મેદાન) પર ઘોળોંકી કયા

હાલત હે ?''

"કોઈ પર નિશાની નહીં.'' અમ્માદને બતાયા, "અપના એક ઘોળા ઝાઈઅ હોતા હે તો હમેં સલીબિયોંકે દો ઘોળે મિલ જાતે હે.''

અમ્માદ સલામ કરકે બાહર નિકલ ગયા. ઉસ્ને અમાનત સહીહ જગહ પહુંચા દી થી. ઈધરસે તો વહ ફારિગ હો ગયા, લેકિન ઉસ્કે દિલ પર બોઝ થા. યહ જઝબાતકા બોઝ થા. યહ બચપનકી યાદોંકા બોઝ થા ઔર યહ ઉસ બાપકી મુહબ્બતકા બોઝ થા જો કેમ્પમેં પળા થા. વહ તઝબઝુબમેં મુબ્તલા થા. જંગ ખતમ હોને તક વહ બાપસે મિલના નહીં ચાહતા થા. ડરતા થા કે બાપકી મુહબ્બત ઔર દિલકે પુરાને ઝખ્મ ઉસ્કે ફર્ઝકે રાસ્તેમેં હાઈલ હો જાએંગે. વહ અપને ઘોળેકે પીછે દો ઘોળે બાંધે અસ્તબલકી તરફ જા રહા થા. ઉસે માહોલકા કોઈ હોશ નહીં થા. ઘોળા ઉસે ઘાટી પર લે ગયા. ઉસ્ને સામને દેખા શોબકકા કસ્બા ઉસે નઝર આ રહા થા. વહ રૂક ગયા ઔર ઉસ કસ્બેકો દેખને લગા જહાં વહ પેદા હુવા થા ઔર જહાંસે જિલા વતન હુવા થા. ઉસ પર જઝબાતને રિક્કત તારી કર દી.

"રાસ્તેસે હટ કર રૂકો સવાર !'' ઉસે કિસીકી આવાઝને ચોંકા દિયા. ઉસ્ને ઘૂમ કર દેખા. પીછે એક ઘોળસવાર દસ્તા આ રહા થા. ઉસ્ને ઘોળે એક તરફ કર લિએ. જબ દસ્તેકા અગલા સવાર ઉસ્કે કરીબસે ગુઝરા તો અમ્માદસે પૂછા "બાહરસે આએ હો ? વહાંકી ક્યા ખબર હે ?''

"અલ્લાહકા કરમ હે દોસ્તો !'' ઉસ્ને જવાબ દિયા, "દુશ્મન ખત્મ હો રહા હે. શોબકકો કોઈ ખત્રા નહીં.''

દસ્તા આગે ચલા ગયા તો અમ્માદ દાઈ તરફ ચલ પળા.

"મેંને આપસે કુછ ભી નહીં છુપાયા.'' અવ્વના સુલ્તાન અય્યૂબી ઔર અલી બિન સુફયાનકે સામને બેઠી કહ રહી થી. વહ બતા ચુકી થી કે વહ જાસૂસ હે. ઉસને યહ ભી બતાયા થા કે વહ કાહિરામેં એક મહીને રહ ચુકી હે. ઉસ્ને વહાંકે ચંદ એક સરકર્દા મુસલમાનોંકે નામ ભી બતાએ થે જો સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ સરગરમ થે ઔર ઉસ્ને યહ ભી બતાયા થા કે

સલીબિયોંકી તરફસે સૂડાનિયોંકો બહુત મદદ મિલ રહી હે ઔર સલીબી ફોજકે તજર્બાકાર કમાંડો સૂડાનિયોંકો શબખૂન મારનેકી ટ્રેનીંગ દે રહે હૈં. અય્વનાને કિસી ઈસ્તિફસારકે બગૈર હી ઈત્ની ઝિયાદા બાતે બતા દીં જો જાસૂસ અઝિય્યતોંકે બાવુજૂદ નહીં બતાયા કરતે, ક્યૂંકે ઉન્હેં ઉન્કી અપની ઝાત ભી મુલવ્વષ હોતી હે. ઈસ્સે અલી બિન સુફયાન શકમેં પળ ગયા.

"અય્વના !" અલી બિન સુફયાનને ઉસે કહા "મેં ભી તુમ્હારે ફનકા ફનકાર હૂં. મેં તુમ્હેં ખિરાજે તેહસીન પેશ કરતા હૂં કે તુમ ઉંચે દર્જેકી ફનકાર હો. હમારે તશદુદ ઔર કેદખાનેસે બચને ઔર હમેં ગુમરાહ કરનેકા તુમ્હારા તરીકા કાબિલે તા'રીફ હે, મગર મેં ઈસ ધોકેમેં નહીં આ સકતા."

"આપકા નામ ?" અય્વનાને પૂછા.

"અલી બિન સુફયાન" અલીને જવાબ દિયા, "તુમને શાયદ હર્મનસે મેરા નામ સુના હોગા." અય્વના ઉઠી ઔર આહિસ્તા આહિસ્તા અલી બિન સુફયાનકે કરીબ જા કર દો ઝાનૂ બેઠ ગઈ. ઉસ્ને અલી બિન સુફયાનકા દાયાં હાથ અપને હાથમેં લિયા ઔર હાથ ચૂમ કર બોલી "આપકો ઝિંદા દેખ કર મુઝે બળી ખૂશી હૂઈ હે. આપકે મુતઅલ્લિક મુઝે બહુત કુછ બતાયા ગયા થા. હર્મન કહા કરતા થા કે અલી બિન સુફયાન મર જાએ તો હમ મુસલમાનોંકી જળોંમેં બેઠ કર ઉન્હેં જંગકે કિએ બગૈર ખત્મ કર સકતે હૈં." લળકી ઉઠ કર અપની જગહ બેઠ ગઈ. "મૈંને કાહિરામેં આપકો દેખનેકી બહુત કોશિશ કરી થી, મગર દેખ ન સકી. મેરી મોજૂદગીમેં આપકે કત્લકા મન્સૂબા તય્યાર હુવા થા. ફિર મુઝે નહીં બતાયા ગયા કે યહ મન્સૂબા કામ્યાબ હુવા થા યા નહીં. મુઝે શોબક બુલા લિયા ગયા થા."

"હમ કિસી તરહ યકીન કર લેં કે તુમ્ને જો કુછ કહા હે સચ કહા હે ?" અલી બિન સુફયાનને પૂછા.

"આપ મુઝ પર એ'તિબાર ક્યૂં નહીં કરતે ?" લળકીને ઝુંઝલા કર કહા.

"ઈસ લિઅ કે તુમ સલીબી હો." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા.

"અગર મેં આપકો યહ બતા દૂં કે મેં સલીબી નહીં મુસલમાન હૂં તો આપ કહેંગે કે યહ ભી ઝૂટ હે." લળકીને કહા, "મેરે પાસ કોઈ ષુબૂત

નહીં. સોલા સતરહ સાલ ગુઝરે, મેં ઈસી કસ્બેસે ઈગ્વા હૂઈ થી. યહાં આ કર મુઝે પતા ચલા હે કે મેરા બાપ કેમ્પમેં હે.'' ઉસ્ને અપને બાપકા નામ બતાયા ઔર યહ ભી બતાયા કે ઉસે અપને બાપકા નામ અબ મા'લૂમ હુવા હે. ઉસ્ને સુનાયા કે અમ્માદને ઉસે કિસી તરહ સહરાસે બચાયા થા ઔર વહ રાતકો ઉસે કત્લ કરને લગી, મગર ઉસ્કા ખંજરવાલા હાથ ઉઠતા હી નહીં થા. ઉસ્ને કહા ''મૈંને દિનકે વક્ત ઉસ્કે ચેહરે પર ઔર ઉસ્કી આંખોંમેં નઝર ડાલી તો મેરે દિલમેં કોઈ ઐસા એહસાસ બેદાર હો ગયા જિસ્ને મુઝે શકમેં ડાલ દિયા કે મેં અમ્માદકો પહલેસે જાનતી હૂં યા ઉસે કહીં દેખા ઝરૂર હે. મુઝે યાદ નહીં આ રહા થા. મૈંને ઉસ્સે પૂછા તો ઉસ્ને કહાકે ઐસે નહીં હો સકતા. રાતોંકો દો સલીબી સિપાહીયોંને મુઝ પર હમ્લા કિયા તો અમ્માદ જાગ ઉઠા. ઉસ્ને એકકો બરછીસે માર દિયા. મેં ઉસ વક્ત તક અપને આપકો સલીબી સમઝતી થી. મેરી હમદર્દિયાં સલીબિયોંકે સાથ થીં, મગર મૈંને દૂસ્રે સલીબી સિપાહીકો ખંજરસે હલાક કર દિયા ઔર મુઝે ખૂશી ઈસ પર નહીં હૂઈ કે મૈંને ઉન્સે અપની ઈઝઝત બચાઈ હે, બલ્કે ઈસ પર હૂઈ કે મૈંને અમ્માદકી જાન બચાઈ હે.''

''ઔર જબ રાસ્તમેં અમ્માને મેરે સાથ અપને મુતઅલ્લિક કુછ જઝબાતી બાતેં કહીં તો ઝિંદગીમેં પહલી બાર મેરે સીનેમેં ભી જઝબાત બેદાર હો ગએ. મેં તમામ સફરમેં અમ્માદકો દેખતી હી રહી. મુઝે સિર્ફ ઈત્ના યાદ આયા કે મુઝે બચપનમેં ઈગ્વા કિયા ગયા થા, મગર યહ યાદ ભી ઝહનમેં ધુંધલી હો ગઈ. આપકો મા'લૂમ હે કે મુઝ જૈસી લળકિયોંકો કિસી તરહ તય્યાર કિયા જાતા હે. બચપનકી યાદેં ઔર અસલિયત ઝહનસે ઉપર જાતી હે. યહી હાલ મેરા હુવા, લેકિન મુઝે યકીન હોને લગા કે અમ્માદકો મેં જાનતી હૂં. યહ ખૂનકી કશિશ થી. આંખોંને આંખોંકો ઔર દિલને દિલકો પેહચાન લિયા થા. શાયદ અમ્માદને ભી યહી કુછ મેહસૂસ કિયા હો ઔર શાયદ ઈસી એહસાસકા અષર થા કે ઉસ્ને મુઝ જૈસી દિલકશ લળકીકો ઈસ તરહ નઝર અંદાઝ કિએ રખ્ખા જૈસે મેં ઉસકે સાથ થી હી નહીં. ઉસ્ને મુઝે ગહરી નઝરોંસે બહુત દફા' દેખા ઝરૂર થા.''

અય્વનાને તફસીલસે સુનાયા કે શોબકમેં દાખિલ હો કર અમ્માદ

એક મકાનકે આગે રૂક ગયા ઔર હમ દોનોં અંદર ચલે ગએ. ઉસ્ને કહા "યહ ઘર અંદરસે દેખ કર મેરી યાદેં બેદાર હોને લગીં. મુઝે ઝહન પર દબાવ ડાલનેકી ઝરૂરત મેહસૂસ નહીં હૂઈ. ઝહન અપને આપ હી મુઝે ઉસ ઘરમેં ઘુમાને ફિરાને લગા. મૈંને એક કિવાળકી ઉલટી તરફ દેખા. વહાં મુઝે જંજિરકી નોકસે ખુદી હૂઈ લકીરેં નઝર આઈં. યહ મૈંને બચપનમેં બળે ભાઈકે ખંજરસે ખોદી થીં. મેરા ઝહન મુઝે એક ઔર કિવાળકે પીછે લે ગયા. વહાં ભી ઐસી હી લકીરેં થીં. ફિર મૈંને અમ્માદકો ઓર ઝિયાદા ગોરસે દેખા. ડાળ્હીકે બાવજૂદ ઉસ્કી સોલહ સત્રહ સાલ પુરાની સૂરત યાદ આ ગઈ. મૈંને અપને આપકો બળી મુશ્કિલસે કાબૂમેં રખ્ખા. મૈંને અમ્માદકો બતાયા નહીંકે મૈં ઉસ્કી બહન હૂં. વહ ઈત્ના પાક ફિત્રત ઈન્સાન ઔર મૈં ઈત્ની નાપાક લળકી. વહ ઈત્ના ગૈરતમંદ ઔર મૈં ઈત્ની બેગૈરત. અગર મૈં ઉસે બતા દેતી તો મા'લૂમ નહીં વહ ક્યા કર ગુઝરતા."

ઈસ દોરાન અલી બિન સુફયાનને કઈ બાર સુલ્તાન અય્યૂબીકી તરફ દેખા. વહ લળકીકો અભી તક શકકી નિગાહોંસે દેખ રહે થે, લેકિન લળકીકી જઝબાતી કેફિયત, ઉસ્કે આંસૂ ઔર બા'ઝ અલ્ફાઝકે સાથ ઉસ્કી સિસ્કિયાં દોનોં પર ઐસા અષર કર રહી થીં જૈસે લળકીકી બાતેં સચ હૈં. લળકીને આખિર ઉન્હેં ઈસ પર કાઈલ કર લિયા કે ઉસ્કે મુતઅલ્લિક વહ છાન બીન કરેં. ઉસ્ને કહા, "આપ મુઝ પર એ'તિબાર કરેં ન કરેં, મુઝે કૈદખાનેમેં ડાલ દેં, જો સુલૂક કરના ચાહતે હૈં કરેં, મુઝે ઔર કુછ નહીં ચાહિએ. મૈં અબ ઝિંદા નહીં રહના ચાહતી. અગર આપ ઈજાઝત દેં તો મૈં અપને ગુનાહોંકી બખ્શિશકે લિએ કુછ કરકે મરના ચાહતી હૂં."

"ક્યા કર સકતી હો." સુલ્તાન અય્યૂબીને પૂછા.

"અગર આપ મુઝે કુરક તક પહુંચા દેં તો મૈં સલીબીકે તીન ચાર બાદશાહોં ઔર અપને મહકમેકે સરબરાહ હર્મનકો કત્લ કર સકતી હૂં."

"હમ તુમ્હેં કુરક તક પહુંચા સકતે હૈં." સુલ્તાન અય્યૂબીને કહા, "લેકિન ઈસ કામસે નહીંકે તુમ કિસીકો કત્લ કરો. મૈં તારીખમેં અપને મુતઅલ્લિક યહ તોહમત છોળ કર નહીં કરના ચાહતા કે સલાહુદ્દીન અય્યૂબીને અપને દુશ્મનોંકો એક ઔરતકે હાથોં મરવાયા થા ઔર શોબકમેં

ફોજ લે કે બેઠા રહો, અગર મુઝે પતા ચલેગા કે સલીબિયોંકા કોઈ બાદશાહ કિસી લા ઈલાજ મર્ઝમેં મુબ્તલા હે તો મેં ઉસ્કે ઈલાજકે લિએ અપને તબીબ ભેજૂંગા ઔર ફિર હમ તુમ પર ઐસા ભરોસા કર ભી નહીં સકતે, અલબત્તા તુમ્હારી ઈસ ખ્વાહિશ પર ગોર કર સકતે હૈં કે તુમ્હે મુઆફ કરકે ફુરક ભેજ દેંગે."

"નહીં." અય્વનાને કહા, "મેરે દિલમેં ઐસી કોઈ ખ્વાહિશ નહીં. મેં યહીં મરૂંગી. મેરી ઈસ ખ્વાહિશકા ઝરૂર ખયાલ રખ્ખેં કે અમ્માદકો યહ ન બતાએં કે મેં ઉસ્કી બહન હૂં. મેં કેમ્પમેં અપને બાપકો ઝરૂર દેખને જાઉંગી, લેકિન ઉસે ભી નહીં બતાઉંગી કે મેં ઉસ્કી બેટી હૂં." વહ ઝારો કતાર રોને લગી.

અલી બિન સુફયાનને અપની ઝરૂરતકે મુતાબિક ઉસ્સે બહુત સી બાતેં પૂછીં, ફિર સુલ્તાન અય્યૂબીસે પૂછા કે ઉસે કહા ભેજા જાએ. સુલ્તાન અય્યૂબીને સોચ કર કહા કે ઈસે આરામ ઔર એહ્તિરામસે રખ્ખો. ફેસલા સોચ કર કરેંગે.

અલી બિન સુફયાન ઉસે અપને સાથ લે ગયા ઔર ઉન કમરોંમેંસે એક ઉસે દે દિયા જહાં જાસૂસ લળકિયાં રહા કરતી થીં. લળકીને વહાં રહનેસે ઈન્કાર કર દિયા ઔર કહા "ઈન કમરોંસે મુઝે નફરત હે. ક્યા યહ મુમ્કિન નહીં કે મુઝે ઉસ ઘરમેં રખ્ખા જાએ જહાં મેં ઈગ્વા હૂઈ થી."

"નહીં." અલી બિન સુફયાનને જવાબ દિયા, "કિસીકે જઝબાતકી ખાતિર હમ અપને કવાઈદો ઝવાબિત નહીં બદલ સકતે."

વહાંકે પેહરેદારોં ઔર મુલાઝિમોંકો કુછ હિદાયાત દે કર અલી બિન સુફયાન લળકીકો વહાં છોળ ગયા.

અમ્માદ ફોજી આરામગાહમેં ગયા ઔર નહા કર સો ગયા, મગર ઈત્ની ઝિયાદા થકનકે બાવજૂદ ઉસ્કી આંખ ખુલ ગઈ. કોશિશકે બાવજૂદ વહ સો ન સકા. ઉસ્કે ઝહનમેં યહી એક સવાલ કલબલા રહા થા કે બાપસે મિલે યા ન મિલે. થક હાર કર વહ ઉઠા ઔર ઉસ જગહકી તરફ ચલ પળા જો શોબકમેં મુસલમાનોંકે કેમ્પકે નામસે મશ્હૂર થી. વહાં પહુંચ કર ઉસ્ને અપને બાપકા નામ લિયા ઔર પૂછતા પૂછતા બાપ તક પહુંચ ગયા. ઉસ્કે

સામને એક બૂઢા લેટા હુવા થા. અમ્માદને ઉસ્સે હાથ મિલાયા ઔર અપને આપકો કાબૂમેં રખ્ખા. ઉસ્કા બાપ હડ્ડિયોંકા પિંજરા બન ચુકા થા. ઉસે અછ્છી ખોરાક ઔર દવાઈયાં દી જા રહી થીં. અમ્માદને અપના તઆરૂફ કરાએ બગૈર ઉસ્સે હાલ પૂછા તો ઉસ્ને બતાયા કે સોલહ બર્સોંકી અઝિય્યતનાક મશક્કત, કૈદ, ઔર બચ્ચોંકે ગમને ઈસ્કા યહ હાલ કર દિયા હે કે ઈત્ની અછ્છી ગિઝા ઔર ઈત્ની અછ્છી દવાઈયાં ઈસ પર અષર નહીં કર રહીં.

બાપ ધીમી આવઝમેં અમ્માદકો અપના હાલ સુના રહા થા, લેકિન અમ્માદ સોલહ સત્રહ સાલ પીછે ચલા ગયા થા. ઉસે બાપકી સૂરત અછ્છી તરહ યાદ થી. અબ ઉસ્કે સામને જો બાપ લેટા હુવા થા ઉસ્કે ચેહરેકી હડ્ડિયાં બાહર નિકલ આઈ થીં. ફિર ભી ઉસે પેહચાનનેમેં અમ્માદકો ઝર્રા ભર દિક્કત ન હૂઈ. ઉસ્ને કઈ બાર સોચા કે ઉસે બતા દે કે વહ ઉસ્કા બેટા હે ? ઉસ્ને અક્લમંદીકી કે ન બતાયા. ઉસ્ને દો ખત્રે મેહસૂસ કિએ થે. એક યહ કે બાપ યહ ખૂશ્ગવાર ધચ્કા બરદાશ્ત નહીં કર સકેગા. દૂસ્રે યહ કે અગર ઉસ્ને બરદાસ્ત કર લિયા તો ઉસ્કે લિએ રૂકાવટ બન જાએગા ઔર યહ ભી હો સકતા હે કે વહ મહાઝ (મેદાન) પર જાને લગે તો યહ સદમા ઉસે લે બેઠે. વહ બાપસે હાથ મિલા કર ચલા ગયા.

વહ આરામગાહમેં વાપસ ગયા તો ઉસે હુક્મ મિલા કે મર્કઝ ઉસે અભી યહીં રખના ચાહતા હે ઈસ લિએ વહ હર વક્ત આરામગાહમેં હાઝિર રહે. વહ બહુત હેરાન હેવા કે મર્કઝી કમાનકો ઉસ્કે સાથ ક્યા કામ હો સકતા હે ? યહ હુક્મ અલી બિન સુફયાનને અય્વનાકે મુતઅલ્લિક છાન બિન કરનેકે સિલ્સિલેમેં ભેજા થા. વહ દેખના ચાહતા થા કે અય્વનાકી કહાની કહાં તક સચ હે. વહ કેમ્પમેં ગયા. અય્વનાને ઉસે અપને બાપકા નામ બતા દિયા થા જો ઉસે અમ્માદસે મા'લૂમ હુવા થા. અલી બિન સુફયાનને બાપસે તસ્દીક કરા લી કે ઉસ્કી બચ્ચી ઈગ્વા હૂઈ થી. બળા બેટા ઔર બીવી મારે ગએ ઔર છોટા બેટા ઉસ્કે પળોસીકે યહાં ચલા ગયા થા જિસ્કે મુતઅલ્લિક ઉસે કેમ્પમેં ઈત્તિલાઅ મિલી થી કે શોબકસે નિકલવા દિયા ગયા હે.

આધી રાતકા અમલ હોગા. અય્વના બિસ્તરસે ઉઠી. ઉસ વક્ત તક

ઉસે નીંદ નહીં આઈ થી. ઉસ્ને અલી બિન સુફયાનકે રવય્યેસે મેહસૂસ કર લિયા થા કે ઉસ પર એ'તિબાર નહીં કિયા ગયા ઔર અબ ન જાને ઉસ્કા અંજામ ક્યા હોગા. વહ સોચ રહી થી કે વહ કિસી તરહ યકીન દિલાએ કે ઉસ્ને જો આપ બીતી સુનાઈ હે વહ ઝૂટ નહીં. ઉસ્કે સાથ હી ઉસ્કા ખૂન ઈન્તિકામકે જોશસે ખોલ રહા થા. અમ્માદકે સાથ અપને ઘરમેં જા કર ઉસ્કે ઝહનમેં બચપનકી યાદેં અઝ ખુદ જાગ ઉઠી થીં ઔર ખ્વાબકી તરહ ઉસે બહુત સી બાતેં યાદ આ ગઈ થીં. ઉસે યહ ભી યાદ આ ગયા કે ઉસે ઈગ્વાકે બા'દ બેતહાશા પ્યાર, ખિલોનોં ઔર નિહાયત અછછી ખોરાકસે રૂપ દિયા ગયા થા. ફિર ઉસે વહ ગુનાહ યાદ આએ જો ઉસ્સે કરાએ ગએ થે ઔર વહ સરાપા ગુનહગાર બન ગઈ થી. વહ ઈન્તિકામ લેનેકો બેતાબ હૂઈ જા રહી થી. ઈસ જઝબાતી હાલતને ઉસે સોને નહીં દિયા થા. ઈસ ઝહની કેફિયતમેં બાપસે મિલનેકી ખ્વાહિશ ભી શિદ્દત ઈખ્તિયાર કરતી જા રહી થી. વહ બાહર નહીં નિકલ સકતી થી. બાહર દો પેહરેદાર હર વકત ટહલતે રહતે થે. ઉસ્કા દિમાગ અબ સોચનેકે કાબિલ નહીં થા. વહ અબ જઝબાતકે ઝેર અષર થી.

ઉસ્ને દરવાઝા ઝરા ખોલ કર દેખા. ઉસે બાતોંકી આવાઝેં સુનાઈ દી. દાઈં તરફ કોઈ બીસ ગઝ દૂર ઉસે દોનોં પેહરેદાર બાતેં કરતે સાએકી તરફ નઝર આએ. લળકી દરવાઝેમેંસે સર નિકાલે ઉન્હેં દેખતી રહી. પેહરેદાર વહાંસે ઝરા પરે હટ ગએ. લળકી દબે પાંવ બહાર નિકલી ઔર ઉસ ઈમારતકી ઓટમેં હો ગઈ. આગે ઘાટી ઉતરતી થી. વહ બેઠ ગઈ ઔર પાંવ પર સરકતી ઘાટી ઉતર ગઈ. અબ ઉસે પેહરેદાર નહીં દેખ સકતે થે. ઉસે મા'લૂમ થા કે મુસલમાનોંકા કેમ્પ કહાં હે ઔર ઉસે યહ ભી મા'લૂમ હો ચુકા થા કે અબ યહ કેમ્પ કેદ ખાનેસે મેહમાનખાના બન ગયા હે. ઈસ લિએ ઉસે યહ ખત્રા નહીં થા કે વહાં કોઈ સંતરી ઉસે રોક લેગા. વહ બાપકો મિલને જા રહી થી જિસકા ઉસે સિર્ફ નામ મા'લૂમ થા. વહ તેઝ તેઝ જા રહી થી કે ઉસે પીછે કિસીકે કદમોંકી આહટ સુનાઈ દી. ઉસ્ને પીછે દેખા મગર કોઈ નઝર ન આયા. ઉસ આહટકો વહ અપને કદમોંકી આહટ સમઝ કર ચલ પળી, લેકિન યહ કિસી ઔરકી આહટ થી. એક તનોમંદ

આદમી વહીંસે ઉસ્કે પીછે ચલ પળા થા જહાંસે વહ ઘાટી ઉતરી થી.

અય્વનાકો યહ આહટ એક બાર ફિર સુનાઈ દી. વહ રૂક હી થી કે ઉસ્કે સર ઔર મુંહ પર કપળા આં પળા. પલક ઝપકતે કપળા બંધ ગયા ઔર વહ મઝબૂત બાઝૂઓંને ઉસે જકળ કર ઉઠા લિયા. વહ તળપી, મગર તળપના બેકાર થા. રાત તારીક થી ઔર યહ ઈલાકા ગૈર આબાદ થા. ઝરા આગે જા કર ઉસે એક કમ્બલમેં લપેટ કર ગઠળીકી તરહ ઉઠા લિયા ગયા. વહ એક નહીં દો આદમી થે. નિસ્ફ (આધે) ઘંટેકે બા'દ ઉસે ઉતાર કર ખોલા ગયા. વહ એક કમરેમેં થી જિસ્મેં દો દીએ જલ રહે થે. વહાં ચાર આદમી થે. ઉસ્ને સબકો બારી બારી હેરતસે દેખા ઔર કહા "તુમ લોગ અભી યહાં હો ? ઔર આપ કીરાલડ ? આપ ભી યહીં હૈં ?"

"હમ જા કર આએ હૈં." કીરાલડને જવાબ દિયા "તુમ સબકો યહાંસે લેનેકે લિએ. અછછા હુવા કે તુમ મિલ ગએ."

યહ વહ ચાલીસ સલીબી થે જિન્હેં કુરકસે ઈસ કામકે લિએ ભેજા ગયા થા કે જાસૂસ લળકિયાં જો મુસલમાનોંકે કબ્ઝેમેં રહ ગઈ હૈં ઉન્હેં વહાંસે નિકાલેં ઔર શોબકમેં અપને જો જાસૂસ રહ ગએ હૈં વહાં ઉન્હેં મુનઝઝમ કરેં ઔર અગર મુમ્કિન હો તો વહાં તખ્રીબકારી ભી કરેં. તખ્રીબકારીમેં એક કામ યહ ભી થા કે ઈસ્તબલમેં દાખિલ હો કર જાનવરોંકે ચારેમેં ઝહર મિલાએં, રસદ (ગલ્લા)કો આગ લગાએં ઔર ફોજિયોંકે લંગરખાનેમેં ભી ઝહર મિલા સકેં તો કોશિશ કરેં. ઈસ ગિરોહકા કમાંડર ગીરાલડ નામકા એક બરતાનવી થા જો તબાહકાર જાસૂસીકા માહિર સમઝા જાતા થા. અય્વના ઉસે બહુત અછછી તરહ જાનતી થી, બલ્કે ઉસ્કી શાગિર્દા રહ ચુકી થી ઔર ઉસ્કે સાથ ઉસ્કી દોસ્તાના બેતકલ્લુફી ભી થી. ઉસે દેખ કર અય્વનાકા ખૂન નફરત ઔર ઈન્તિકામકે જોશસે ખોલ ઉઠા, લેકિન વહ ફોરન્ સંભલ ગઈ. યહ મોકા' નફરતકે ઈઝહારકા નહીં થા. ગીરાલડ તો ઉસે ગુમાન ભી નહીં કર સકતા થા કે અય્વના બિલ્કુલ બદલ ગઈ હૈ. ઉસ્ને અય્વનાસે પૂછા કે વહ કહાં જા રહી થી ? અય્વનાને કહ કે ઉસે ફિરારકા મોકા' મિલ ગયા થા. ઈસ લિએ વહ ફિરાર હો રહી થી.

ગીરલાડને ઉસે બતાયા કે વહ છાપામાર જાસૂસોંકા એક ગિરોહ કુરકકે

મઝલૂમ મુસલમાનોંકે બહરૂપમેં યહાં લાયા હે. ઉન દિનોં શોબકકે હાલાત ઐસે થે કે યહ ગિરોહ આસાનીસે એક હી ગિરોહકી સૂરતમેં શહરમેં આ ગયા થા. જંગકી વજહસે લોગ આ જા રહે થે. ઈર્દ ગિર્દકે દેહાતકે મુસલમાન ભી શહરમેં આ રહે થે. ઈસી ધોકેમેં યહ ગિરોહ ભી આ ગયા. શહરમેં પહલેસે જાસૂસ મોજૂદ થે. ઉન્હોંને પૂરે ગિરોહકો પસે પર્દા કર લિયા. ગીરાલડને અય્વનાકો બતાયા કે વહ દો રાતોંસે ઉસ મકાનકો દેખ રહા હે જિસ્મેં લળકિયાં હેં. ઉસ જગહસે વહ અછછી તરહ વાકિફ થા. યહ ઉન્હીકી બનાઈ હૂઈ થી. રાતકો વહ દેખને જાતા થા કે પેહરેદારોંકી હરૂક્ત ઔર મા'મૂલ ક્યા હે. યહ બળા અછછા ઈત્તિફાક થા કે ઉસે અય્વના મિલ ગઈ. અય્વનાને ઉસે બતાયા કે લળકિયોંકો નિકાલના આસાન નહીં, તા હમ નિકાલા જા સકત હે.

રોતકો હી સ્કિમ તય્યાર હો ગઈ. અય્વનાને ગીરાલડકો બતાયા કે લળકિયાં ખુલે કમરોંમેં હેં જો કેદખાના નહીં. પેહરેદાર સિર્ફ દો હેં. ઈસ કિસ્મકી ઔર ભી બહુત સી તફસીલાત થીં જો અય્વનાને ઉન્હેં બતાઈ. યહ ભી તય હો ગયા કે લળકિયોંકો નિકાલનેકે લિએ કિત્ને આદમી જાએંગે ઔર બાકી આદમી કોનસે મકાનમેં જમા' હોંગે. ઈસ સ્કિમકે બા'દ અય્વનાને યહ તજ્વીઝ પેશ કી કે ઉસે વાપસ ચલે જાના ચાહિએ, ક્યૂંકે ઉસ્કી ગુમ્શુદગીસે લળકિયોં પર પેહરા સખ્ત કર દિયા જાએગા જિસ્સે યહ બળા કામ નામુમ્કિન હો જાએગા. ગીરાલડને અય્વનાકી યહ તજ્વીઝ પસંદ કી ઔર ઉસે અપને સાથ લે જા કર ઉસ્કે રહાઈશગાહકે કરીબ છોળ ગયા. અય્વનાકો બાહરસે આતે દેખ કર પેહરેદારોંને ઉસ્સે બાઝ પુર્સ કી. ઉસ્ને યહ કહ કર ટાલ દિયા કે વહ દૂર નહીં ગઈ થી. પેહરેદાર ઈસ લિએ ચુપ હો રહે કે યહ ઉન્કી લા પરવાઈ થી કે લળકી નિકલ ગઈ થી.

દૂસ્રે દિન અલી બિન સુફયાન કિસી ઔર કામમેં મસરૂફ થા. અય્વનાને પેહરેદારોંસે કહા કે વહ ઉસે અલી બિન સુફયાનકે પાસ લે ચલેં. ઉન્હોંને યહ કહ કર ઈન્કાર કર દિયા કે યહાં ઉસ્કે બુલાને પર કોઈ નહીં આએગા, બલ્કે ઉસ્કી જબ ઝરૂરત હોગી તો ઉસે બુલાયા જાએગા. અય્વનાને બળી મુશ્કિલસે પેહરેદારોંકો કાઈલ કિયા કે વહ કિસી ઔર કો બતાએ બગૈર મર્કઝી

કમાનકે કિસી ફર્દ તક યહ પૈગામ પહુંચા દેં કે નિહાયત અહમ ઔર નાઝુક બાત કરની હે. ઉસ્ને પેહરેદારોંસે કહા કે અગર ઉન્હોંને ઈસ્કા પૈગામ ન પહુંચાયા તો ઈત્ના ઝિયાદા નુકસાન હોગા કે પેહરેદાર ઈસ કોતાહીકી સઝાસે બચ નહીં સકેંગે. પેહરેદારોંને પૈગામ ભિજ્વાનેકા બંદોબસ્ત કર દિયા. અલી બિન સુફયાનને પૈગામ મિલતે હી લળકીકો બુલાયા. ઈસ્કે બા'દ લળકી કમરેમેં વાપસ નહીં આઈ.

રાતકો જબ શોબકકી સરગર્મિયાં સો ગઈ ઔર શહર પર ખમોશી તારી હો ગઈ તો ઉસ ઈમારતકે ઈર્દ ગિર્દ આઠ દસ સાએસે હરકત કરતે નઝર આએ જહાં લળકિયોંકો રખ્ખા ગયા થા. અજીબ બાત યહ હે કે દોનોં પેહરેદાર ગાઈબ થે. આઠ દસ છાપેમાર ખૂશ હોનેકી બજાએ હેરાન હૂએ હોંગે કે પેહરેદાર નહીં હેં. વહ આઠોં પેટકે બલ રેંગ કર (ઘસિટ કર) આગે આએ. અય્વનાને ઉન્હેં બતા દિયા થા કે લળકિયાં કોન કોનસે કમરેમેં હેં. કમરોંકે દરવાઝોં ઔર ખિળકિયોંસે યહ લોગ વાકિફ થે. દો છાપામાર એક કમરેમેં દાખિલ હો ગએ. બકિયોંને યહ પર્વા ન કી કે વહાં પેહરેદાર હેં યા નહીં. ઉન્હેં યહ બતા દિયા ગયા થા કે પેહરેદાર સિર્ફ દો હોતે હેં. દો પર દસકા કાબૂ પાના મુશ્કિલ નહીં થા. વહ સબ લળકિયોંકે કમરોંમેં ઘુસ ગએ, મગર ઉન્મેંસે બાહર કોઈ ભી ન નિકલા.

ગીરાલડ ઉસી મકાનમેં થા જહાં વહ ગુઝિશ્તા રાત અય્વનાકો લે ગયા થા. ઉસ મકામમેં સ્કિમકે મુતાબિક બીસ આદમી થે. બાકી કિસી ઔર ઈસાઈકે ઘર છુપે હૂએ થે. ગીરાલડ બેસબ્રીસે લળકિયોંકા ઈન્તિઝાર કર રહા થા. અબ તક ઉન્હેં ઉસ્કે આદમિયોંકે સાથ પહુંચ જાના ચાહિએ થા. આખિર દરવાઝે પર દસ્તક હૂઈ. દસ્તકકા યહ તય શુદા ખાસ અંદાઝ થા. ગીરાલડને ખુદ જા કર દરવાઝા ખોલા. યહ મકાન પુરાને દોરકી કિલ્આનુમા હવેલી થી જિસ્મેં એક અમીર કબીર ઈસાઈ રહતા થા. ગીરાલડને જૂં હી દરવાઝા ખોલા ઉસે કિસીને બાહર ઘસીટ લિયા. ફોજિયોંકા એક હુજૂમ દરવાઝેંમેં દાખિલ હુવા. ઉન્કે હાથોંમેં લંબી બરછિયાં થીં. ફોજી તેઝ ઔર તુન્દ સેલાબકી તરહ અંદર ચલે ગએ. એક વસીઅ કમરેમેં બેઠે હૂએ બીસ સલીબી છાપેમાર જાસૂસોંકો સંભલનેકા મોકા' ન મિલા. ઉન્સે

હથ્યાર લે લિએ ગએ ઔર ઉન્હેં ઘરકે માલિક ઔર ઉસ્કે કુમ્બે સમેત બાહર લે ગએ.

ઐસા હી હલ્લા ઉસ મકાન પર ભી બોલા ગયા જહાં બાકી સલીબી છાપેમાર તય્યાર બેઠે થે. યહ દોનોં છાપે બએક વક્ત મારે ગએ. ઉસી રાત દસ ગિયારહ મકાનોં પર છાપે મારે ગએ. યહ સરગર્મી રાત ભર જારી રહી. મકાનોંકી તલાશ લી ગઈ ઔર સુબ્હકે વક્ત અલી બિન સુફયાનને સુલ્તાન અય્યૂબીકે સામને જો લોગ ખળે કિએ ઉન્મેં એક તો ગીરાલડ ઔર ઉસ્કે ચાલીસ છાપામાર થે ઔર તક્રીબન્ ઉત્ની હી તા'દાદ ઉન જાસૂસોં ઔર તખ્રીબકારોંકી થી જિન્હેં દૂસ્રે મકાનોંસે ગિરફતાર કિયા ગયા થા. ઉન મકાનોંસે જો સામાન બરઆમદ હુવા ઉસ્મેં બેશુમાર હથ્યાર, ઝહરકી બહુતસી મિકદાર, તીરોંકા ઝખીરા, આતિશગીર માદ્દહ (જલ્દી આગ પકળનેવાલા માદ્દહ) ઔર બહુતસી નકદી બર આમદ હૂઈ. યહ કારનામા અય્વનાકા થા. ઉસ્ને ગીરાલડકે સાથ સ્કિમ બનાઈ થી ઔર ઉસ્સે ઈન તમામ જાસૂસોંકે ઠિકાને મા'લૂમ કર લિએ થે જો શોબકમેં છુપે હૂએ થે. ગીરાલડકો ઉસ પર પૂરા ભરોસા થા. અય્વના રાતકો હી વાપસ આ ગઈ ઔર સુબ્હ ઉસ્ને તમામ તર સ્કિમ અલી બિન સુફયાનકો બતા દી ઔર જાસૂસોંકે ઠિકાનોંકી ભી નિશાન દહી કર દી. અલી બિન સુફયાનકે જાસૂસ દિનમેં સારે ઠિકાને દેખ આએ થે. શામકે વક્ત સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખુસૂસી છાપેમાર દસ્તોંકો ઉન ઠિકાનોં પર છાપેમારને કે લિએ બુલાયા ગયા થા. લળકિયોંકો કમરોંસે નિકાલ કર કહીં ઔર છુપા દિયા ગયા થા. ઉન્કી જગહ હર કમરેમેં તીન તીન છાપેમાર ભેજ દીએ ગએ. જૂંહી છાપામાર લળકિયોંકો અપને લાનેકે લિએ કમરોંમેં દાખિલ હૂએ મુસલમાન છાપેમારોંને ઉન્હેં પકળ લિયા. ઈસી તરહ શોબકમેં સલીબિયોંકે તક્રીબન્ તમામ જાસૂસ ઔર છાપેમાર પકળે ગએ. ઉન્મેં સબસે ઝિયાદા કીમતી ગીરાલડ થા. તમામકો તફતીશ ઔર ઉસ્કે બા'દ સઝાકે લિએ કેદખાનેમેં ડાલ દિયા ગયા.

અય્વનાને ઉન તમામ મુસલમાન સરકર્દા શખ્સિયતોંકી ભી નિશાન દહી કર દી જો કાહિરામેં સુલ્તાન અય્યૂબીકે ખિલાફ સરગરમ થે. હશીશીનકે

હાથોં સુલ્તાન અય્યૂબી ઔર અલી બિન સુફયાનકો કત્લ કરનેકા જો મન્સૂબા તય્યાર કિયા ગયા થા વહ ભી અય્વનાને બેનકાબ કિયા ઔર સુલ્તાન અય્યૂબીસે કહા "અબ તો આપકો મુઝ પર એ'તિબાર આ જાના ચાહિએ."

વહ મંઝર બળા હી જઝબાતી ઔર રિક્કત અંગેઝ થા જબ અમ્માદકો બતાયા ગયા કે અય્વના ઉસ્કી બહન હે ઔર જબ બહન ભાઈકો ઉસ્કે બાપકે સામને ખળા કિયા ગયા તો જઝબાતકી શિદ્દતસે બૂળ્હા બાપ બેહોશ હો ગયા. હોશમેં આનેકે બા'દ ઉસ્ને બતાયા કે ઉસ્કી બેટીકા નામ આઈશા હે. સુલ્તાન અય્યૂબીને ઉસ ખાન્દાનકે લિએ ખાસ વઝીફા મુકર્રર કિયા ઔર અલી બિન સુફયાનકે મહકમેકે લિએ હુક્મ જારી કિયા કે તમામ જાસૂસ લળકિયોંકે મુતઅલ્લિક છાન બીન કી જાએ. સલીબિયોંને દૂસ્રી લળકિયોંકો ભી મુસલમાન ઘરાનોંસે ઈગ્વાર કિયા હોગા. સુલ્તાનને હુક્મમેં કહા કે ઉન્મેં જો મુસલમાન હેં ઉન્કે ખાન્દાન ઢૂંડે જાએં ઔર લળકિયોંકો ઉન્કે હવાલે કિયા જાએ.

સુલ્તાન અય્યૂબીકી ફોજ બહુત બળે ખત્રેસે મહફૂઝ હો ગઈ. શોબકસે દૂરકે મહાઝકી ખબરેં ઉમ્મીદ અફઝા થીં, લેકિન ફોરી ઝરૂરત યહ થી કે બિખ્રે હૂએ દસ્તોંકો જમા કિયા જાએ. ઈસ મકસદકે લિએ સુલ્તાન અય્યૂબીને શોબકકા ફોજી નિઝામ અપને મુઆવિનોંકે હવાલે કરકે અપના હેડકવાટર શોબકસે દૂર સહરામેં મુન્તકિલ કર લિયા. ઉસ્ને બર્ક રફતાર (બિજલીકી રફતાર) કાસિદોંકી એક ફોજ અપને સાથ રખ લી. ઉસ્કે ઝરીએ ઉસ્ને એક માહમેં બિખ્રે હૂએ દસ્તે એક દૂસ્રેકે કરીબ કર લિએ. ઉસ્કે બા'દ ઉન્હેં તીન હિસ્સોંમેં તકસીમ કરકે શોબકકા દિફાઅ ઉસી તરહ મુનઝઝમ કર દિયા જિસ તરહ કાહિરાકા કિયા થા. સબસે દૂર સરહદી દસ્તે થે જિસ્કે સવાર ગશ્ત કરતે થે. ઉન્સે પાંચ છે મિલ પીછે ફોજકા દૂસ્રા હિસ્સા ખૈમાઝન (ખૈમા લગાનેવાલા) કર દિયા ઔર તીસ્રે હિસ્સેકો મુતહર્રીક રખ્ખા.

કુરકમેં ઈકઠ્ઠી હોનેવાલી ફોજકી કેફિયત ઐસી થી કે ફોરી હમ્લેકે કાબિલ નહીં થી. ઈધર સુલ્તાન અય્યૂબીને ભરતીકી રફતાર તેઝ કર દી ઔર નઈ ભરતીકી ટ્રેનીંગકા ઈન્તિઝામ ખુલે સહરામેં કર દિયા. ઉસ્ને અલી બિન સુફયાનસે કહા કે વહ કુરકમે અપને જાસૂસ ભેજે જો વહાંકી ઈત્તિલાએં

લાનેકે અલાવા યહ કામ ભી કરેં કે વહાંકે રહનેવાલે મુસલમા નોજવાનોંકો કુરકસે નિકલને ઔર યહાં આ કર ફોજમેં શામિલ હોનેકી તર્ગીબ દેં.

